

Ardında Bıraktığın Kadın

Sister's Planet

Daima hatırlamaktır aşk...

JOJO MOYES

ARDINDA BIRAKTIĞIN KADINI HATIRLIYOR MUSUN?

Genç ve güzel Sophie, savaşa giden ressam kocası Édouard'ın yokluğunda ailesini ne pahasına olursa olsun korumaya kararlıdır. Ancak işlettikleri otel bir Alman komutan ile askerlerine hizmet vermek zorunda bırakıldığında huzurlu evleri, korku ve gerilimin yuvası haline gelir. Ve tehlikeli Alman komutan, Sophie'nin büyüleyici tablosuna tutkuyla bakmaya başladığında artık hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağı anlaşılır...

Neredeyse bir yüz yıl sonra Sophie'nin göz alıcı tablosu Liv Halston'ın evinde asılı durmaktadır. Ölen kocasının hediyesi olan bu tablo, Liv için tüm anılarını gömdüğü bir hazine gibidir. Ancak şans eseri tablonun karanlık geçmişini gün yüzüne çıktığında Liv'in hayatı bir kez daha alt üst olmanın eşiğine gelir...

Ardında Biraktığın Kadın... Ne pahasına olursa olsun sevdikleri için mücadele etmekten asla vazgeçmeyenlerin öyküsü...

"Tatlı acı romanların ustası Jojo Moyes büyük aşk hikâyelerini en karanlık noktalarıyla ele alırken okuyucusuna alışılmış mutlu sonlardan çok daha fazlasını sunuyor."

Entertainment Weekly

"Lezzetli bir olay örgüsü, capcanlı bir hayal gücüyle yaratılan karakterler ve karşı konulmaz aşklar..."

USA Today

"*Ardında Biraktığın Kadın* yüreğinize büyük bir darbe gibi inecek, baştan çıkarıcı bir roman."

The Washington Post

www.pegasusyayinlari.com

9 784555 423552

Pegasus Yayınları: 897

Bestseller Roman: 383

ARDINDA BIRAKTIĞIN KADIN

JOJO MOYES

Özgün Adı: The Girl You Left Behind

Yayın Koordinatörü: Yusuf Tan

Editör: Gizem Aldoğan

Düzeltili: Haluk Kürşad Kopuzlu

Sayfa Tasarımı: Meral Gök

Film-Grafik: Mat Grafik

Baskı-Cilt: Alioğlu Matbaacılık

Sertifika No: 11946

Orta Mah. Fatin Rüştü Sok. No: 1/3-A

Bayrampaşa/İstanbul

Tel: 0212 612 95 59

1. Baskı: İstanbul, Temmuz 2014

ISBN: 978-605-343-355-2

Türkçe Yayın Hakları © PEGASUS YAYINLARI, 2014

Copyright © Jojo Moyes, 2012

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla
Curtis Brown Group Limited'dan alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Bu kitapta yer alan fotoğraf/resim ve metinler
Pegasus Yayıncılık Tic. San. Ltd. Şti.'den izin alınmadan fotokopi dâhil,
optik, elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla kopyalanamaz,
çoğaltılamaz, basılamaz, yayımlanamaz.

Yayıncı Sertifika No: 12177

Pegasus Yayıncılık Tic. San. Ltd. Şti.

Gümüşsuyu Mah. Osmanlı Sk. Alara Han

No: 11/9 Taksim / İSTANBUL

Tel: 0212 244 23 50 (pbx) Faks: 0212 244 23 46

www.pegasusyayinlari.com / info@pegasusyayinlari.com

JOJO MOYES

Ardında Bıraktığın Kadın

İngilizceden Çeviren:
SOLİNA SİLAHLI

Sister's Planet

PEGASUS YAYINLARI

1

St. Péronne

Ekim 1916

Rüyamda yiyecekler görüyordum. Gevrek bagetler, fırından yeni çıkmış, üzerinden dumanlar tüten içi bembeyaz ekmekler, tabağın kenarından taşan peynirler, kaplarına sığmayıp mis kokularıyla her yanı saran kara üzümler ve erikler... Tam uzanıp bir tane alıyordum ki ablam beni durdurdu. “Def ol,” diye mırıldandım. “Açım.”

“Sophie. Uyan.”

O peynirin tadına bakabilirdim. Ağzımı Reblochon peyniriyle doldurur, o sıcak ekmeğin koca bir dilimine sürer, sonra da ağzıma bir üzüm atabilirdim. O yoğun tadı alıyor, zengin aromasını koklayabiliyordum.

Ama ne yazık ki ablam bileğimi kavrayıp bana engel oldu. Tabaklar gözden kaybolmaya, kokular yok olmaya başladı. Ben onlara uzandıkça hepsi sabundan baloncuklar gibi kayboluyordu.

“Sophie.”

“Ne var?”

“Aurélien’i götürüyorlar!”

Yana dönüp gözlerimi kırıştırdım. Ablam üşümesin diye tıpkı benim gibi pamuklu bir bere takmıştı. Elinde tuttuğu mumun kuvvetsiz ışığında bile yüzünün solduğu, gözlerinin şaşkınlıktan kocaman açıldığı görülebiliyordu. “Aurélien’i götürüyorlar. Aşağıdalar.”

Zihnim açılmaya başlamıştı. Tam altımızdan gelen bağrışmaları duyuyordum. Sesleri taş avluda yankılanırken kümesteki tavuklar panikle gıdaktıyordu. Gece rüzgârı inanılmaz bir şiddetle esiyordu. Geceliğimi çekiştirip yatağında doğruldum ve komodinindeki mumu yakmaya çalıştım.

Ablamın yanından sallana sallana pencereye yürüyüp araç farlarının aydınlattığı avludaki askerlere ve dipçik darbelerinden korunmak için kollarıyla başını saran erkek kardeşime baktım.

“Neler oluyor?”

“Domuzdan haberleri var.”

“Ne?”

“Mösyö Suel bizi ispiyonlamış olmalı. Odamdan bağrışmalarını duydum. Aurélien nerede olduğunu söylemezse onu götüreceklermiş.”

“Bir şey söylemez.”

Kardeşimin çığlığını duyduğumuzda irkildik. O anda ablamı zar zor tanıyabildim. Yirmi dört yaşındaydı ama sanki aniden yirmi yaş yaşlanmıştı. Dehşetinin benim yüzüme yansıdığını biliyordum. Korktuğumuz başımıza gelmişti.

Hélène panikle titreyen sesiyle, “Başlarında bir de komutanları var. Onu bulurlarsa...” diye fısıldadı. “Hepimizi tutuklayacaklar. Arras’ta neler olduğunu biliyorsun. Bizi örnek olsun diye gösterecekler. Hem... çocuklara ne olacak?”

Düşünceler zihnimde dönüp duruyordu. Kardeşimin konuşabileceği ihtimali aklımı başımdan almıştı. Omzuma bir şal atıp parmak ucumda pencereye yürüdüm ve avluya baktım. Orada bir komutanın bulunması bunun, tehdit dolu birkaç söz ve yumrukla öfkesini akıtmaya çalışan sarhoş askerlerin işi olmadığını gösteriyordu. Başımız gerçekten beladaydı.

“Onu bulacaklar Sophie. Birkaç dakikalarını alacak yalnızca. Sonra da...” Hélène’in sesi yaşadığı paniğin etkisiyle yükselip gürleştii.

Bense hiçbir şey düşünemiyordum. Gözlerimi kapattım. Sonra açtım. “Alt kata in,” dedim. “Masum rolü oyna. Aurélien’in ne yaptığını sor. Onunla konuş, dikkatini dağıt. Adamlar eve girmeden önce bana biraz zaman kazandır.”

“Sen ne yapacaksın?”

Ablamı kolundan kavradım. “Git. Ama sakın onlara bir şey söyleme, anladın mı? Her şeyi inkâr et.”

Ablam biraz tereddüt ettikten sonra arkasından havalanan geceliğiyle koridora koştu. Kendimi bir daha o birkaç saniyede hissettiğim kadar yalnız hissettim mi hiç bilmiyorum. Korku boğazıma sarılmış, ailemin kaderinin ellerimde olduğunu hissetmenin ağırlığı üzerime çökmüştü. Hemen babamın çalışma odasına koştum ve masasının çekmecelerini karıştırıp eski kalemler, kâğıt parçaları, kırık saat parçaları ve eski faturalar gibi elime ne geçtiyse savurmaya başladım. Aradığım şeyi bulduğumda Tanrı’ya şükrettim. Sonra alt kata koşup kilerin kapısını açtım ve titrek mum ışığına hiç ihtiyacım olmadığı için karanlıkta taş basamakları dikkatle inmeye başladım. Bir zamanlar bira ve kaliteli şarap fıçılarıyla dolu olan arka kilerin ağır sürgüsünün kaldırıp boş varillerden birini kenara ittim ve eski, dökme demirden ekmek fırınının kapısını açtım.

Henüz yeterince büyümeyen domuz yavrusu uykulu gözlerini kırptırdı. Ayağa kalkıp saman yatağından bana baktı ve homurdandı. Size ondan bahsetmemiştim, değil mi? Mösyö Girard'ın çiftliğine el konduğunda onu kaçırmıştık. Tanrı'nın bir lütfu gibi karmaşanın içinde yolunu kaybetmiş, bir Alman aracının arkasına yüklenen domuzlardan ayrılıp Büyükanne Poilâne'in koca eteğinin altına gizlenmişti. Bir parça et elde edebileceğimiz büyüklüğe erişmesi ümidiyle haftalardır onu meşepalamudu ve artıklarla besliyorduk. O parlak derisi ve yağlı eti geçen ay boyunca Le Coq Rouge sakinlerinin hayallerini süslemişti.

Dışarıda kardeşimin tekrar çılgık attığını, sonra ablamın sert ve ısrarcı bir tonla bağırıldığını duydum. Ancak Alman subayının sert sesi ikisini de susturmuştu. Domuz, kaderini biliyormuş gibi zeki ve anlayışlı gözlerle bana baktı.

"Affedersin *mon petit*,"¹ diye fısıldadım. "Ama başka çarem yok." Sonra elimi uzattım.

Birkaç dakika içinde dışarıdaydım. Mimi'yi de uyandırmış, sessiz kalırsa benimle gelebileceğini söylemiştim. Son birkaç aydır birçok olaya tanık olan çocuk hiçbir şey sormadan boyun eğmiş, kucağında küçük erkek kardeşiyle yataktan kayıp elini avucuma koymuştu.

Kış yaklaştığı için hava ayazdı ve akşam yaktığımız ateşten hâlâ odun kokusu geliyordu. Arka kapının taş kemerinden bakıp Komutan'ı görünce duraksadım. Bizim tanıdığımız ve alay ettiğimiz Komutan Herr Becker değildi bu. Tıraşlı, vurdumduymaz, temkinli ve daha zayıf bir adamdı. Karanlıkta bile tavırlarının yabani bir cehalet değil de zekâ barındırdığını görmek gözümü korkutmuştu.

1 (Fr.) Küçüğüm.

Bu yeni Komutan kuşkucu bakışlarla pencerelerimizi ince-liyordu. Belki de bu binada, kıdemli Alman askerlerinin kaldığı Fourier Çiftliği'nden daha rahat edeceklerini düşünüyordu. Tüm kasabayı gören yüksek konumu sayesinde stratejik bir noktada bulunduğumuzu anlamıştı sanırım. Evimizin, kasabanın önde gelen otellerinden biri olduğu günlerden kalma on odası ve atlar için de ahır vardı.

Hélène parke taşlı yolda kollarıyla Aurélien'i korumaya çalışıyordu.

Askerlerden biri tüfeğini kaldırdı ama Komutan ona durma-sını işaret etti. "Ayağa kalkın!" diye emretti. Hélène geriye doğru tökezleyerek geri adım attı. Ablamın korkudan iyice gerilmiş yüzüne baktım.

Annesini gördüğü anda Mimi'nin elimi sıkıca kavradığını hissettim ve yüreğim ağzıma gelmiş olmasına karşın ben de onun elini sıktım. Sonra uzun adımlarla ilerledim. "Tanrı aşkına, neler oluyor burada?" Sesim avluda yankılandı.

Sesimin tonuna şaşırان Komutan bana baktı. Eteğine yapışmış parmak emen bir çocuk ve kucağında kundaklı bir bebekle kemerli kapıdan avluya yürüyen genç bir kadın... Gece başlığım hafifçe gevşemişti ve beyaz pamuklu geceliğim de öyle yıpranmıştı ki tenimi örten kumaşın varlığı güçlükle fark ediliyordu. K t k t atan kalbimin sesini duymamış olmasını  mit ettim.

Doğruca ona baktım. "Ne su  işledik ki adamlarınız bizi cezalandırmaya geldi?"

Evinden ayrıldığından beri belli ki hiçbir kadın onunla bu tarzda konuşmamıştı. Avluya hâkim olan sessizliğe şimdi bir de şaşkınlık duygusu ekleniyordu. Böylesi bir başkaldırının bizi kurtaracağını düşünen kardeşim ile ablam beni daha iyi görebilmek için döndüler.

“Sen kimsin?”

“Madam Lefèvre.”

Komutan'ın parmağımda alyans aradığını görebiliyordum ama boş bir beklentiye girmişti. Bu bölgedeki birçok kadın gibi ben de yüzüğümü uzun zaman önce satmıştım.

“Madam. Evinizde yasadışı yollarla hayvan beslediğinizi öğrendik.” Adamın Fransızcası, önceki görevini işgal edilmiş topraklarda yaptığı izlenimini uyandıracak kadar iyiydi ve sesi sakindi. Beklenmedik bir şeyden gözü korkacak birine benzer miyordu.

“Hayvan mı?”

“Güvenilir bir kaynaktan evinizde bir domuz beslediğinizi öğrendik. Kanunlara göre yönetimden gizli olarak evde hayvan barındırmanın cezası hapidir.”

Adamın bakışlarını yakaladım. “Size böyle bir bilgiyi kimin verdiğini biliyorum. Mösyö Suel, değil mi?” Yanaklarım kızarmış, uzun bir örgü halinde omzumdan aşağı sarkan saçım elektriklenmişti. Ensemdeki tüyler diken diken olmuştu.

Komutan askerlerden birine döndü. Adamın yan yan bakışı söylediğimin doğruluğunu kanıtlıyordu.

“Sayın Komutan, Mösyö Suel ayda en az iki defa buraya gelir ve bizi kocalarımızın yokluğunda onun ilgisine muhtaç olduğumuza ikna etmeye çalışır. Onun sözde nezaketine kanmadığımız için de hakkımızda söylentiler yayıp bizi tehdit eder.”

“İnandırıcı olmasa yetkililer harekete geçmezdi.”

“Bu ziyaretin başka bir amacı olduğunu sanıyorum sayın Komutan.”

O anda bana doğru korkunç bir bakış attı. Topuklarının üzerinde dönüp evin kapısına doğru ilerledi. Ona ayak uydurma

çabasıyla, ayaklarıma dolaşan geceliğimle peşinden gittim. Karşısında bu kadar cesurca konuşmam suç sayılabilirdi. Ama artık korkmuyordum.

“Bize bir bakın. Biftek, kuzu pirzolası ya da domuz fileto-suyla besleniyormuşuz gibi bir halimiz var mı? Adam döndü ve geceliğimin kollarından hafifçe görünen kemikli bileklerime göz attı. Son bir yılda belim beş santim incelmmişti. “Otelden kazandığımızla yiyip içiyormuşuz gibi görünüyor muyuz? İki düzine tavuktan yalnızca üç tane kaldı. Adamlarınız yumurtalarını alır diye memnuniyetle bakıp beslediğimiz üç tavuk. Alman yetkililerinin diyet olarak nitelendireceği şeylerle besleniyoruz zaten. Elimizdeki kısıtlı et ve unu, yulaflı ve kepekli ekmeği de hayvan beslemek için kullanacak değiliz ya.”

Komutan arka koridora geçmişti. Ayak sesi döşemenin üzerinde yankılanıyordu. Biraz duraksadı ve sonra bara yürüyüp bir emir verdi. Bir yerlerden çıkan bir asker ona bir lamba uzattı.

“Bebeklerimizi besleyecek sütümüz yok. Çocuklarımız açlıktan ağlıyor, gıdasız kaldığımız için hastalandık. Buna karşın gecenin bir yarısı gelip iki kadını korkutuyor, masum bir gence merhametsizce davranıyor, bizi tartaklayıp tehdit ediyorsunuz. Neden? Utanmazın teki size *ziyafet çektiğimizi* söylediği için mi?”

Ellerim titriyordu. Komutan çocuğun kıpırdandığını gördü. Ben de korkumdan onu çok sıkı tuttuğumu fark ettim. Gerileyip şalımı düzelttim ve Mimi’ye bir şarkı mırıldanmaya başladım. Sonra başımı kaldırdım. Sesimdeki acıyı ve öfkeyi gizleyemiyordum.

“Evimizi arayın o halde Komutan. Altını üstüne getirin. Sağlam ne kalmışsa onu da siz mahvedin. Müştemilatı da arayın, adamlarınızın canı öyle istedi diye çoktan soyup soğana çevrilen binadan bahsediyorum. Şu efsanevi domuzu bulduğunuzda adamlarınıza güzel bir akşam yemeği olur umarım.”

Bakışlarımı beklediğinden biraz daha uzun bir süre gözle-rinden ayırmadım. Pencereden ablamın, eteğiyle Aurélien'in yaralarını sildiğini ve kanamasını durdurmaya çalıştığını gördüm. Üç Alman askeri başlarında bekliyordu.

Gözlerim artık karanlığa alışmıştı ve Komutan'ın kafasının karıştığının farkındaydım. Kuşkulu gözlerle bakan adamları da onun emir vermesini bekliyorlardı. Komutan isterse evin her yerini didik didik aratabilir, benim sıradışı taşkınlığının cezasını da hepimizi tutuklayarak ödetebilirdi. Ama Suel'in ona yanlış bilgi vermiş olabileceğinden kuşkulandığı belliydi. Yanıldığını görme ihtimalinden hoşlanacak birine de benzemiyordu.

Poker oynadığımızda Édouard kahkahalarla güler, yüz ifadem gerçek hislerimi asla yansıtmadığı için benim çok zorlu bir rakip olduğumu söylerdi. O anda kendime şu cümleyi hatırlattım: *Bu, hayatım boyunca oynayacağım en önemli oyun.* Komutan ve ben birbirimize baktık. Bir an için etrafımızdaki her şey donup kalmıştı. Cephedeki patlamaların uzaktan gelen gürültüsünü, ablamın öksürdüğünü, kümeslerindeki zavallı sıska tavuklarımızın tedirgin gıdaklamalarını duyabiliyordum. İkimiz de gerçekler üzerine kumar oynarken sesler bir anda kısılmıştı sanki. Sonra bakiştık. Kendi kalp atışlarımı duyduğuma yemin edebilirim.

“Bu nedir?”

“Hangisi?”

Lambayı kaldırdı ve altın rengi solgun ışık tabloyu biraz ay-dınlattı. Bu, yeni evlendiğimizde Édouard'm yaptığı portremdi. Tablodaki kadın bendim, evliliğimizin ilk yılında omuzlarıma düşen ıslıl ıslıl gür saçlarım, pürüzsüz taze tenim ve sevildiğini bilen birinin ağırbaşlılığıyla poz veren ben... Birkaç hafta önce onu sakladığım yerden çıkarmış, ablama da, “Kendi evimde neye

titriyordu. Bembeyaz kesilmiş elini alnına götürüp gözlerini de sımsıkı kapatarak ayağa fırladı. Çocuksu gözyaşlarından utanan Aurélien, Mimi'nin elini tutmuş yanı başında duruyordu. Motor sesinin tamamen uzaklaşmasını bekledim. Araç gönülsüzce gidiyormuş gibi tepeyi homurdanarak çıkıyordu.

“Canın yandı mı Aurélien?” Kardeşimin başına dokundum. Yaralanmış, birkaç yeri morarmıştı. Nasıl bir adam silahsız bir gence saldırırdı ki?

Aurélien irkildi, “Yanmadı,” dedi. “Beni korkutamadılar.”

“Seni tutuklayacaklar sandım,” dedi ablam. “Hepimizi tutuklayacaklar sandım.” Ablamın o halini görünce korktum. Dipsiz bir uçurumun kenarında kararsızca duruyordu sanki. Gözlerini sildi ve kızını kucaklamak için eğildiğinde gülümsemeye çalıştı. “Aptal Almanlar. Hepimizi korkuttular, değil mi? Korktuğu için annen de aptal.”

Çocuk sessizce ve ciddiyetle annesini izledi. Bazen Mimi'yi bir daha gülerken görüp göremeyeceğimi düşünürdüm.

Ablam, “Özür dilerim. Artık iyiyim,” diye devam etti. “Haydi, hep birlikte içeri girelim. Mimi, sana ısıtabileceğim kadar sütümüz var.” Ellerini kanlı geceliğine sildi ve bebeği almak için ellerini bana doğru uzattı. “Jean'ı almamı ister misin?”

Ne kadar korktuğumu yeni yeni fark etmişim gibi şiddetle titremeye başladım. Bacaklarım gücünü kaldırım taşına bırakmış gibi zayıflamıştı sanki. Bir an önce oturmak istiyordum. “Evet,” dedim. “Sanırım alsan iyi olur.”

Ablam uzandı ve ardından hafif bir çığlık kopardı. Gecenin karanlığında yüzü görünmesin diye güzelce kundaklanıp battaneye sardığım şey pembe, kıllı burunlu bir domuz yavrusuydu.

“Jean yukarıda uyuyor,” dedim ve ayakta durabilmek için elimi duvara yasladım.

Aurélien dönüp baktı.

“Mon Dieu.”²

“Öldü mü?”

“Kloroformla bayılttım. Babamın kelebek koleksiyonu yaptığı günlerden kalma bir şişe kloroformu olduğunu hatırladım. Birazdan uyanır diye tahmin ediyorum. Ama döndüklerinde onu bulmamaları için bir yere saklamalıyız. Döneceklerini biliyorsunuz.”

O anda Aurélien zevkten hafifçe ve ağır ağır gülümsedi. Hélène de Mimi’ye baygın domuz yavrusunu göstermek için eğildi ve sırttılar. Hélène ne tuttuğuna inanamıyormuş gibi zavallının burnuna dokunup duruyor, yüzünü mıncıklıyordu.

“Kucağında domuzla mı karşılarına çıktın? Buraya geldiklerinde domuzu gözlerine mi soktun? Bir de üstüne *geldikleri* için onları azarladın.” Ablam olanlara hâlâ inanamıyor gibiydi.

Aurélien gururla, “Gözlerine soktun,” dedi. “İnanamıyorum! Onu gözlerine soktun!”

Kaldırıma oturup gülmeye başladım. Üşüyüp kahkahalarım ile gözyaşlarım birbirine karışana kadar güldüm. Kriz geçirdiğimi sanan kardeşim elimi tutup bana yaslandı. Sadece on dört yaşındaydı ve kimi zaman gerçek bir erkek gibi diklenip kimi zaman destek bekleyen çocuksu hallere bürünüyordu.

Hélène hâlâ derin düşüncelere dalmıştı. “Hiç tahmin etmedim...” dedi. “Ne zaman bu kadar cesur oldun Sophie? Küçük kardeşim benim! Sana bunu kim öğretti? Çocukken fare gibi ürkektin. Evet, tam bir fare gibiydin!”

Ablama ne yanıt vereceğimi bilemedim.

2 (Fr.) Aman Tanrım.

Eve girdiğimizde Hélène süt ısıtıp Aurélien hırpalanmış yüzünü yıkarken ben de portrenin karşısında durdum.

O kız, Édouard'ın evlendiği o kız, artık tanımadığım bir ifadeyle bana bakıyordu. Édouard o ifadeyi herkesten önce görmüştü. O tebessümde bilgelik ve memnuniyet duygusu vardı. Gurur vardı. Parisli arkadaşları benim gibi bir tezgâhtara nasıl âşık olduğunu anlamazken o hepsine güler geçerdi çünkü benim içimdeki bu duyguyu görmüştü.

Bu duyguyu onun sayesinde edindiğimin farkında mıydı bilmiyorum.

Durdum ve bir süre o kıza baktım. Açlık ve korku nedir bilmeyen, sabah akşam Édouard'la geçireceği özel anların hayalini kuran o kızın hislerini anımsadım. Bu resim bana dünyada güzellikler de olduğunu, bir zamanlar hayatımın korku, ısrırganotu çorbası, karartma zili yerine sanat, neşe ve aşkla dolu olduğunu anımsatıyordu. Tüm bunları kendi yüz ifademde görüyordum. Ve o anda ne yaptığımı fark ettim. Édouard bana kendi gücümü, neyle ne kadar mücadele edebileceğimi gösteriyordu.

*Sana söz veriyorum, döndüğün zaman yine bu portredeki kız
olacağım Édouard.*

2

Domuz yavrusunun hikâyesi öğle vaktine kadar bütün St. Péronne'a yayılmıştı. Hindiba kahvesi dışında sunacak pek az şeyimiz olmasına karşın Le Coq Rouge'un barına müşteriler akın ediyordu. Bira çok azdı ve bir iki tane de çok pahalı şarap şişesi vardı. Sırf bize iyi günler dilemek için bu kadar kişinin uğraması inanılmazdı.

"Ona fırça çekip def olup gitmesini mi söyledin?" Bıyığının altından kıs kıs gülen Yaşlı René bir sandalyenin arkasına yaslanmış, gülmekten gözünden yaş gelmişti. Hikâyeyi dört defa anlattırmıştı ve Aurélien de her anlatışında hikâyeyi biraz daha süslüyordu. Öyle ki anlattıklarına göre kendisi Komutan'la düello yapmış, bense, "*Der Kaiser ist Scheiss!*"³ diye haykırmıştım.

Kafenin yerlerini silen Hélène'le bakışıp birbirimize gü-lümsedik. Aurélien'in anlattıklarını umursamadım. Zaten son zamanlarda kasabamızda kutlamaya değer hiçbir şey olmuyordu.

René şapkasıyla bizi selamlayıp gittikten sonra Hélène, "Dik-katli olmalıyız," dedi. Postanenin önünden geçerken yine gülme krizine tutulan ve gözlerini silmek için duran René'yi izledik. "Hikâye her yere yayılıyor."

3 (Alm.) İmparator bokun teki.

“Kimse bir şey söylemez. Herkes Almanlardan nefret ediyor.” Omuz silktim. “Hem herkes bir parça domuz eti istiyor. Yiyecekleri gelmeden kimsenin bizi ispiyonlayacağını sanmam.”

Domuz yavrusunu sabahın erken saatlerinde gizlice yan komşuya götürmüştük. Aurélien birkaç ay önce eski bira varillerini yakacak olarak kullanmak için keserken labirente benzeyen şarap mahzenini komşularımız Foubertlerden ayıran tek şeyin incecik bir tuğla duvar olduğunu görmüştü. Foubertlerin yardımıyla birkaç tuğlayı dikkatlice sökmüştük ve burası son çare olarak saklanabileceğimiz yer olmuştu. Foubertler bir İngiliz gencini korumaya alıp Almanlar şafak vakti habersizce kapılarına dayandığında Madam Foubert subayın verdiği bilgide bir yanılsız anlaşılma olabileceğini söyleyerek genç adamın mahzenden bizim tarafımıza kaçmasına yetecek zamanı yaratmıştı. Adamlar evi didik didik aramış, mahzene bile bakmışlardı ama o loş ışıkta içlerinden bir tanesi bile duvardaki deliği görmemişti.

İşte, hayatımız böyle geçiyordu. Ufak tefek başkaldırılar, küçük zaferler, bize zulüm edenlerle bir an da olsa dalga geçme şansı, belirsizlik, yoksunluk ve korku denizinin ortasında, küçücük umut teknelerinde yüzüyorduk.

“Yeni Komutan’la tanıştınız o halde.” Belediye başkanı pencere kenarındaki masalardan birine oturmuştu. Ona kahvesini götürdüğümde oturmamı işaret etti. İşi yüzünden hayatı herkesinkinden daha çekilmezdi. Kasabanın ihtiyaçlarının karşılanması için sürekli Almanlarla görüşme halindeydi ve boyun eğmez kasabalılara emirlerini yerine getirtmek için sık sık başkanı esir alırlardı.

Fincanını önüne koyarken, “Resmi bir tanışma sayılmazdı,” dedim.

Belediye başkanı başını çevirip kısık sesle konuştu. “Bay Becker kamplardan birinin idaresini üstlenmek üzere Almanya’ya

gönderildi. Muhasebe defterinde tutarsızlıklar varmış anladığım kadarıyla.”

“Hiç şaşırmadım. İşgal edilmiş Fransa’da iki yıl içinde kilosu iki katına çıkan ondan başka kimse yok,” dedim. Şaka yapıyordum tabii ama onun gidişıyla ilgili karmaşık duygular içerisindeydim. Becker bir yandan çok sertti ve insanları ağır bir şekilde cezalandırırdı. Bu cezaları güvensizlikten ve korkusundan verdiği için adamları onun yeterince güçlü olmadığını düşünürdü. Ama kendi lehine sonuçlanacak her tür durumu göremeyecek kadar aptaldı. Kasabadaki direniş hareketlerini görmekten bile acizdi.

“Ne düşünüyorsun peki?”

“Yeni Komutan hakkında mı? Bilmiyorum. Çok daha kötüsünü yapabiliirdi sanırım. Evin altını üstüne getirebilirdi. Becker gücünü göstermek için böyle yapardı eminim. Ama bu...” Burnumu buruşturdum. “...zeki bir adam. Artık daha dikkatli olmalıyız.”

“Her zamanki gibi hemfikiriz Madam Lefèvre.” Belediye başkanı gülümsedi ama gözlerine yansımayan bir tebessümdü bu. Başkanın neşeli haliyle tanındığı, böbürlenip kahkahalar attığı zamanları anımsadım. Kasaba toplantılarında sesi en gür çıkan o olurdu.

“Bu hafta bir şeyler geliyor mu?”

“Biraz jambon olabilir. Kahve de. Ve çok az tereyağı. Günün ilerleyen saatlerinde tam miktarı öğrenirim sanırım.”

Pencereden dışarıya baktık. Yaşlı René kiliseye varmış, rahiple konuşmak için durmuştu. Ne konuştuklarını tahmin etmek hiç de zor değildi. Rahip gülmeye başladığında ve René de gülmekten kırıldığında ben de kıkırdamadan edemedim.

“Kocandan haber var mı?”

Başkana sırtımı döndüm. “Ağustos’ta yolladığı kartpostalı beri yok. Amiens yakınlarındaydı. Pek bir şey yazmamıştı.” Édouard

kartpostalda o güzel el yazısıyla, *gece gündüz seni düşünüyorum*, diye yazmıştı. *Bu çılgınlıklar âleminde sen benim çoban yıldızısın*. Kartpostalı aldıktan sonra iki gecemi endişe içinde geçirmiştim. Ta ki Hélène, “bu çılgınlıklar âleminin” kesmek için bahçıvan makasına ihtiyaç duyulan, taş gibi çavdar ekmeğiyle beslenip domuzları ekmek fırınında pişirmek zorunda kalınan bir dünya anlamına da gelebileceğini söyleyinceye kadar.

“En büyük oğlumdan en son üç ay önce haber aldım. Cambrai’ye doğru gidiyorlardı. Morallerinin yerinde olduğunu söylemişti.”

“Umarım hâlâ iyidirler. Louisa nasıl?”

“Fena değil, teşekkürler.” Belediye başkanının en küçük kızı felç geçirmişti. Gelişimi durmuştu ve yalnızca belli gıdalarla beslenebiliyordu. Daha on bir yaşında olmasına rağmen sürekli hastaydı. Bütün kasaba onun iyi olması için uğraşıyordu. Biri biraz süt ya da kurutulmuş sebze bulduğunda bir miktarı da mutlaka başkanın evine gidiyordu.

“Gücünü topladığında Mimi’nin onu sorup durduğunu söylersin. Hélène ona Mimi’nin oyuncak bebeğinin aynısından dikeyor. Kardeş olabilirlermiş.”

Başkan elimi sıvazladı. “Çok iyisiniz. Paris’teki güvenli evinizde kalabileceksen buraya döndüğünüz için Tanrı’ya şükrediyorum.”

“Ah, o zalim Alman’ın yakında Champs-Élysées’ye de yönelmeyeceğinin hiçbir garantisi yok. Üstelik Hélène’i burada yalnız bırakamazdım.”

“Sen olmasan tek başına altından kalkamazdı. Çok güçlü bir kadınsın. Paris sana yaradı.”

“Asıl kocam bana yaradı.”

“O zaman Tanrı onu korusun. Tanrı hepimizi korusun.” Başkan gülümseyip şapkasını taktı ve gitmek üzere ayağa kalktı.

Bessette ailesinin nesillerdir Le Coq Rouge'u işlettiği St. Péronne kasabası, 1914 sonbaharında Almanların eline geçen ilk bölgeler arasındaydı. Anne ve babamız çoktan öldüğü, kocalarımız da cephede olduğu için Hélène ile ben oteli ayakta tutmaya karar vermiştik. Erkek işine el atan bir tek biz değildik tabii. Dükkânlar, çiftlikler ve okul neredeyse tamamen kadınlar tarafından işletiliyor, yaşlı adamlar ile genç delikanlılar da onlara yardım ediyordu. 1915'te kasabada neredeyse hiç erkek kalmamıştı.

Buradan gelip geçen Fransızlar ve yakınlardaki İngilizler sayesinde ilk aylarda işlerimiz fena gitmemişti. Yiyecek kıtlığı henüz yoktu. Müzik ve neşe birliklere eşlik ediyordu ve birçoğumuz savaşın en kötü ihtimalle birkaç ayda biteceğine inanıyorduk. Yüz elli kilometre ötemizdeki dehşet verici olaylardan zaman zaman haberdar oluyorduk. Yük arabalarında taşıdıkları eşyalarıyla güçlkle yürüyen Belçikalı mültecilere yiyecek veriyorduk. Birçoğunun ayağında hâlâ terlik ve üzerlerinde de evden kaçarken giydikleri kıyafetler vardı. Bazen de rüzgâr doğudan estiğinde uzaktan gelen silah seslerini duyabiliyorduk. Ama savaşın çok yakınımızda olduğunu bilmemize karşın gurur kaynağımız olan küçük St. Péronne kasabasının Alman egemenliğine geçeceğine çok azımız ihtimal veriyorduk.

Yanıldığımızın kanıtı, Madam Fougère ve Madam Dérin'in her günkü gibi saat altı kırk beşte ekmek fırınına gitmek üzere yola çıktıkları ve meydanı geçerken vuruldukları sakin ve soğuk bir sonbahar sabahında, bir ateş sesi eşliğinde gelmişti.

Gürültüyü duyduğumda perdeyi açtım ve gördüklerimi algılamam biraz zaman aldı. Yetmiş yılı aşkın bir süredir yaşamalarının büyük kısmında arkadaş olan bu iki dul kadının bedenleri kaldırıma yığılmış, başörtüleri gevşemiş, boş sepetleri ayaklarının dibinde devrilmişti. Tek bir noktadan akıyormuş gibi etraflarında mükemmel bir daire biçiminde, yapışkan, kırmızı bir gölcük oluşmuştu.

Alman subayları daha sonra nişancıların ateş açtığını, bu yüzden de misilleme yaptıklarını iddia etmişlerdi. (Ele geçirdikleri bütün köylerde aynı iddiada bulunuyorlardı.) Amaçları kasabada isyan çıkarmaksa bu iki yaşlı kadını öldürmekten daha iyisini yapamazlardı. Ama öfkeleri bununla sınırlı kalmadı. Ahırları ateşe verip Belediye Başkanı Leclerc'in heykelini devirdiler. Yirmi dört saat sonra Alman askerleri kış güneşinde parlayan *Pickelhaube*⁴ miğferleriyle ana caddede büyük bir düzen içinde yürürken biz de evlerimizin, dükkânlarımızın önünde hayretle onları izliyorduk. Geriye kalan erkeklerin sayısını öğrenmek için hepsine dışarı çıkmalarını emrettiler.

Dükkân ve büfe sahipleri onlara hizmet etmeyi reddedip kepenklerini indirdiler. Birçoğumuz yiyecek stoklamaya başladık; kurtulabileceğimizi biliyorduk. Böylesi bir ihtilafla karşı karşıya kalınca pes edip başka bir köyün yolunu tutacaklarına inanıyorduk. Ama Komutan Becker günlük çalışma saatinde dükkânını açmayanların vurulacağını bildirmişti. Böylece fırın, kasap, pazar tezgâhları ve hatta Le Coq Rouge bile teker teker açılmaya başladı. Gönülsüzce de olsa küçük kasabamız asi ve melankolik bir şekilde hayata dönmüştü.

On sekiz ayın sonunda satın alacak çok az şey kalmıştı. St. Péronne komşu kasabalardan kopmuş, haberlerden yoksun bırakılmış, ara sıra gelen yardımlara ve karaborsaya düşen mallara muhtaç kalmıştı. Zaman zaman Özgür Fransa'nın çektiğimiz çilenin farkında olduğundan bile kuşku duyuyorduk. Tek iyi beslenenler Almanlardı. Atları, ki hepsi bizim atlarımızdı, gösterişli ve besiliydi ve bizim ekmek yapmakta kullanmamız gereken tahılla besleniyorlardı. Ayrıca şarap mahzenlerimize baskın yapmış, çiftliklerimizde üretilen yiyecekleri almışlardı.

4 19. ve 20. yüzyıllarda Alman askerlerinin taktığı, tepesinde bir mızrak ucu bulunan miğfer. (ç. n.)

Üstelik aldıkları yalnızca yiyecekler de değildi. Her hafta birimizin kapısını şiddetle çalar, yeni bir istek listesi verirlerdi. Çay kaşığı, perde, yemek tabakları, tava, battaniye... Genellikle subaylardan biri önce evi inceler, işlerine yarayabilecek şeyleri not eder ve bir liste hazırlardı. Sonra da sözde paraya dönüş-türülebilecek çekler yazarlardı. Ancak St. Péronne'da gerçekten parasını alan bir kişi bile yoktu.

"Ne yapıyorsun?"

"Şunu taşıyorum." Portreyi bulunduğu yerden alıp gözden uzak olan arka koridora götürdüm.

Portreyi tekrar asıp düzeltirken Aurélien, "Kim ki o?" diye sordu.

"Benim!" Ona döndüm. "Benzemiyor mu bana?"

"Ah." Aurélien gözlerini kıstı. Beni incitmek istemiyordu. Resimdeki kız her gün aynada bana bakan yorgun gözlü, solgun, zayıf ve haşin kadına hiç benzemiyordu. Ona çok sık bakmamaya çalışıyordum.

"Édouard mı yaptı bunu?"

"Evet. Evlendiğimiz zaman."

"Onun resimlerini hiç görmemiştim. Böyle bir şey... bekle-miyordum."

"Ne demek istiyorsun?"

"Şey... çok tuhaf. Renkler tuhaf. Tenini yeşil ve mavi yapmış. İnsan teni yeşil ve mavi olmaz ki! Hem baksana, dağılmış. Çiz-gilerin dışına taşmış."

"Aurélien, gel buraya." Pencereye gittim. "Yüzüme bak. Ne görüyorsun?"

"Çirkin bir yaratık."

Onu tokatladım. "Hayır, bak... Ama gerçekten bak. Tenimin rengine bak."

“Solgun görünüyorsun.”

“Daha iyi bak. Göz altlarıma, boynumdaki çukurlara. Görmeyi beklediğin şeyi söyleme. Gerçekten bak. Sonra da hangi renkleri gördüğünü söyle.”

Kardeşim boynuma baktı. Bakışları yavaş yavaş yüzüme yöneldi. “Gözlerinin altında mavi bir renk görüyorum. Mavi ve mor. Ve evet, boynun da yeşil. Bir de turuncu. *Alors*⁵ doktor çağıralım! Yüzünde milyonlarca renk var. Palyaçoya dönmüşsün!”

“Hepimiz palyaço yuz,” dedim. “Ama Édouard bunu herkesten daha iyi görüyor.”

Aurélien aynanın karşısında kendini incelemek için üst kata koştu. Bulacağından emin olduğum o mavi ve mor renkler yüzünden kendine işkence edecekti. Aslında bugünlerde fazla bahane bulmasına da gerek yoktu. En az iki kızla ilişkisi vardı ve o yumuşak, ergen cildine bir an önce olgun bir görünüm kazandırmak için babamızın boğaz deşen kör jiletiyle tıraş olup duruyordu.

Hélène resme bakmak için bir iki adım gerileyip, “Çok hoş,” dedi. “Ama...”

“Ama ne?”

“Böyle bir şeyi evde bulundurmak başlı başına bir risk. Almanlar Lille’e gittiklerinde huzur bozacağını düşündükleri sanat eserlerini yakmışlar. Édouard’ın resmi... çok değişik. Onu yakmayacaklarını nereden biliyorsun?”

Hélène endişeleniyordu. Édouard’ın resmi ve kardeşimizin ruh hali onu tedirgin etmeye başlamıştı. Kâğıt parçalarına yazıp kirişlerdeki deliklere sakladığım mektuplar ve günlük kayıtlar yüzünden endişeleniyordu. “Burada, onu görebileceğim bir yerde kalmasını istiyorum. Merak etme, geri kalanı Paris’te güvende.”

Ancak ablam ikna olmuş görünmüyordu.

“Biraz renk istiyorum H  l  ne. Yaşamak istiyorum. Napolyon’un ya da babamın yaşlı köpeklerinin resimlerine bakmak istemiyorum. Ayrıca kendi evimde neye bakacağıma da onların...” İzinli Alman askerlerinin kasaba     mesinin yanında sigara içtikleri tarafı işaret ettim. “...karar vermesine izin vermeyeceğim.”

H  l  ne hoş görülmesi gereken bir ahmakmı  ım gibi başını iki yana salladı. Sonra hindiba kahvemi lağım suyuna benzetmelerine kar  şın domuz yavrusu hikâyesini dinlemek için gelen Madam Louvier ve Madam Durant’a hizmet etmeye gitti.

O gece H  l  ne’le birlikte Mimi ve Jean’ın yatağıının bitişiğindeki yatağı paylaşmıştık. Ekim ayında olmamıza rağımen bazen o kadar soğıuk oluyordu ki pijamalarının içinde onları donmuş halde bulmaktan korktuğumuz için birbirimize sarılarak uyumaya karar vermi  tık. Geç olmuştu ama ablamın uyumadığıını biliyordum. Ay ışığı perde aralığıından sızıyordu ve ardına kadar açık gözlerini uzak bir noktaya diktiğıini görebiliyordum. Kocasının nerede olduğıunu merak ediyor, bizim evimiz gibi sıcak bir yerde mi yoksa bir hendeğın içinde mi diye düşünüyordu.

Uzaktan gelen belli belirsiz top sesi de savaşın devam ettiğıini anlatıyordu.

“Sophie?”

“Efendim?” Yalnızca fısıldayarak konuşuyorduk.

“Geri d  nmezlerse... hayatımız nasıl olur diye düşünüyor musun?”

Karanlıkta uzanıyordum.

“Hayır,” diye yalan söyledim. “    nk   döneceklerini biliyorum. Ayrıca Almanların benden en ufak bir şey daha almasını istemiyorum.”

“Ben düşünüyorum,” dedi. “Bazen onun nasıl görüldüğünü bile hatırlayamıyorum. Fotoğrafına bakıyorum ama aklımda hiçbir şey canlanmıyor.”

“Çok sık baktığın için. Bazen fotoğraflara gereğinden çok bakıp onları yıprattığımızı düşünüyorum.”

“Ama hiçbir şey hatırlamıyorum. Kokusunu, sesinin tonunu, benim yanımda ne hissettiğini... Hiç var olmamış gibi. Sonra, ya buraya kadarsa, diyorum. Ya bir daha hiç dönmezse? Ya hayatımızı bu şekilde, her hareketimizin bizden nefret eden adamlar tarafından kontrol edildiği şekilde devam ettirmek zorunda kalırsak? Bunu başarabileceğimden hiç emin değilim.”

Tek dirseğimin üzerinde doğrulup ablamın eline uzandım. “Evet, başarabilirsin,” dedim. “Elbette başarırısın. Jean eve dönecek ve güzel bir hayatınız olacak. Fransa özgürlüğüne kavuşacak ve hayatımız eskisi gibi olacak. Hatta çok daha iyi şeyler yaşayacağız.”

Ablam hiç konuşmadan öylece uzanıyordu. Battaniyenin altından çıktığım için titremeye başlamıştım ama kımıldayamıyordum. Ablamın sözleri beni korkutuyordu. Kafasının derinliklerine yerleşmiş dehşet verici korkular vardı ve sanki herkesin verdiği mücadelenin iki katını vermesi gerekiyordu.

Sesi, gözyaşlarını bastırmak istiyormuş gibi kısık ve titrekti. “Biliyor musun? Jean’la evlendikten sonra çok mutlu oldum. Hayatımda ilk kez özgürdüm.”

Ne demek istediğini biliyordum. Babamız hemen kemerine sarılan, yumruğunu kimseden esirgemeyen biriydi. Kasabalılar onun çok iyi bir mülk sahibi, halkın destekçisi, *iyi kalpli François Bessette*, her zaman bardağı ve esprileri hazır bir adam olduğuna inanırdı. Ama öfkelenildiğinde ne kadar gaddar olduğunu sadece biz bilirdik. Tek üzüntümüz de annemizin, zamanında ona karşı çıkıp gölgesinden uzakta huzurlu birkaç yıl yaşayamamış olmasıydı.

“Sanki zorbalıkların biri gidiyor, diğeri geliyor. Bazen bütün hayatımı birilerinin kontrolünde geçirecekmişim gibi geliyor. Ama sen Sophie, sen gülebiliyorsun. Kararlısın, cesursun, resimleri istediğin yere koyup Almanlara bağırabiliyorsun. Bu cesareti nereden bulduğunu bilmiyorum. Korkusuzca yaşamamanın ne demek olduğunu hatırlamıyorum.”

Sessizce uzandık. Kalbimin küt küt attığını duyabiliyordum. Ablam korkmadığımı sanıyordu. Ama beni, onun korkuları kadar korkutan başka hiçbir şey yoktu. Son birkaç aydır daha da kırılğan olmuş, göz çevresinde yeni çizgiler oluşmuştu. Elini sıktım ancak karşılık vermedi.

Aramızda uyuyan Mimi kıpırdanıp kolunu başının üzerine attı. Hélène de elimi bıraktı ve yan dönüp kızının kolunu nazikçe tekrar örtünün altına koydu. Garip bir şekilde bu hareketten cesaret alıp tekrar yerime uzandım ve titrememi durdurmak için çeneme kadar battaniyenin altına girdim.

Sessizliğin içinde, “Domuz,” dedim.

“Ne?”

“Onu düşün. Kızarmış domuz... Tuzlanıp yağlanmış, dişlerinin arasında dağılacak kadar pişmiş domuz eti. Sıcak ve beyaz yağ katmanları ve yanında da elma kompostosu. Birkaç hafta sonra bu yemeği yiyeceğiz Hélène. Nasıl da lezzetli olacak, düşünsene.”

“Domuz mu?”

“Evet, domuz. Kafam karıştığında o domuzu ve kocaman karnını düşünüyorum. O körpecik küçük kulaklarını, ıslak kalçasını düşünüyorum.” Ablamın güldüğünü duyar gibiydim.

“Sophie, sen çıldırmışsın.”

“Ama düşünsene Hélène. Güzel olmaz mıydı? Mimi’nin çenesinden yağ damladığını düşünsene. O minik karnı nasıl da doyardı. Dişlerinin arasında çiğnerken nasıl da çıtırdardı düşün.”

Ablam tüm üzüntüsüne rağmen güldü. “Etin tadını unutmuştur bile.”

“Tekrar hatırlaması hiç de zor olmayacak,” dedim. “Tıpkı senin Jean’ı tekrar hatırlaman gibi. Yakında kapıdan içeri girecek ve ona sarılıp kokusunu içine çekeceksin. Dokunuşunu belinde hissederken kendi bedeninden ayırt edemeyeceksin.”

O anda düşüncelerinin söylediklerime kaydığını fark etmiştim. Onu korkularından geri çekmiştim. Bu küçük bir zaferdi.

“Sophie...” dedi bir süre sonra. “Sevişmeyi özlüyor musun?”

“Hem de her gün,” dedim. “O domuzu düşündüğümden daha çok düşünüyorum.” Kısa bir sessizliğin ardından kıkırdamaya başladık. Sonra nasıl olduysa öyle güçlü kahkahalar attık ki çocukları uyandırmamak için elimizle ağzımızı kapatmak zorunda kaldık.

Komutan’ın döneceğini biliyordum. Aradan dört gün geçmişti. Şiddetli bir yağmur yağıyordu. Öyle ki birkaç müşterimiz önlerinde boş fincanlarıyla buğulu pencereden dışarıya bakıyor ama bir şey görmüyorlardı. Kuytu bir köşede René ve Mösyö Pellier domino oynuyordu. Mösyö Pellier’nin, bakmasına izin vermeleri için Almanlara vergi ödediği köpeği de ayaklarının dibindeydi. İnsanlar korkularıyla baş başa kalmamak için buraya gelip oturuyordu.

Ablamın az önce topladığı Madam Arnault’un saçına hayranlıkla bakıyordum ki cam kapı açıldı ve Komutan yanında iki subayla birlikte içeriye girdi. Dostça sohbetlere ev sahipliği eden salon ansızın sessizliğe gömüldü. Hemen tezgâhın arkasından çıkıp ellerimi önlüğüme sildim.

Taleplerini bildirmek dışında Almanlar bara gelmezdi. Büyük ihtimalle çok daha geniş ve samimi bir ortam sunan, kasabanın yukarısındaki Bar Blanc’ı tercih ediyorlardı. İşgalci güçlere keyifli

bir ortam sunmadığımızı açıkça belirtmiştik. Bu kez bizden ne alacaklarını merak ettim. Fincanlarımızla tabaklarımız biraz daha eksilirse müşterilerden eşyaları paylaşmalarını isteyecektik.

“Madam Lefèvre.”

Onu başımla selamladım. Müşterilerin gözlerinin üzerimde olduğunu hissediyordum.

“Birkaç subaya yemek hazırlamanıza karar verildi. Bar Blanc’te yeni gelenlerin rahatça yiyebileceği kadar yer yok.”

Onu şimdi ilk kez net bir şekilde görüyordum. Sandığımdan yaşlıydı. Kırklı yaşlarının sonlarında gibi dursa da savaşçıların yaşını tahmin etmek zordu. Hepsi olduğundan yaşlı görünürdü.

“Ne yazık ki bu mümkün değil sayın Komutan,” dedim. “On sekiz ayı aşkın bir süredir otelimizde yemek veremiyoruz. Ancak küçük ailemizi doyuracak kadar erzakımız var. Adamlarınızın talep ettiği standartlarda yemek sunamayız.”

“Bunun farkındayım. Önümüzdeki hafta başından itibaren gerekli erzak tedarik edilecek. Subaylarımıza uygun yemekler hazırlamanızı bekliyoruz. Anladığım kadarıyla bu otel eskiden iyi bir yermiş. Senin yeteneğinin de buna bir katkısı olduğundan eminim.”

Arkamda duran ablamın derin derin iç geçirdiğini duyduğumda hislerimi paylaştığını anladım. Almanların otelimize geleceği fikrine, aylardır zihnimizi her şeyden çok meşgul eden bir şey karışmıştı; *yemek*. Yani artık bize kalacaktı. Yemek kokusu, aşırılan lokmalar, gizlice bir parçasını kopardığımız peynirler ve etler.

Yine de bunda yanlış bir şey vardı. “Barımızın size uygun olacağından emin değilim Komutan. Sizi burada rahat ettiremeyiz,” dedim.

“Adamlarımın nerede rahat edeceğine ben karar veririm. Odaları da görmek istiyorum. Adamların birkaçı burada kalabilir.”

Yaşlı René’nin, “*Sacre bleu!*”⁶ diye mırıldandığını duydum.

“Odaları memnuniyetle size gösteririz. Ama sizden öncekilerin geride pek bir şey bırakmadıklarını söylemeliyim. Yataklar, perdeler, hatta lavaboların metal boruları bile Almanların elinde.”

Onu kızdırabileceğimi biliyordum. Kalabalık bir barda Komutan’ın, adamlarının yaptıklarından bihaber olduğunu, bütün kasabaya nam salan zekâsının yanıltıcı olduğunu açıkça yüzüne vurmuştum. Ama kasaba halkının ne kadar inatçı ve dik kafalı olduğumu görmesi gerekiyordu. Almanların bara gelmesi, beni ve Hélène’i dedikoduların, kötü niyetli söylentilerin odağı haline getirirdi. Elimizden geldiğince onları engellemeye çalıştığımızı görmelilerdi.

“Tekrar söylüyorum madam, odaların uygun olup olmadığına ben karar veririm. Lütfen bana yolu göster.” Adamlarına barda kalmalarını işaret etti. Onlar gidene kadar barda çıt çıkmayacaktı.

Omuzlarımı doğrultup koridorda ağır ağır yürüdüm ve anahtarlara uzandım. Eteğim bacaklarıma dolanıyordu. Ağır adımlarla beni izleyen Komutan’la birlikte salondan çıkarken bütün gözleri üzerimde hissetmiştim. Ana koridorun kapısını açtım. Normal zamanlarda her yeri kilitli tutuyordum. Almanların istemediklerini, Fransız hırsızların çaldığı bilinmeyen bir şey değildi.

Binanın bu kısmı küf ve nem kokuyordu; aylardır buraya adım atmamıştım. Sessizce basamaklardan çıktık. Birkaç adım arkamda kalmasına minnettar kalmıştım. Merdivenlerin başına ulaştığımda koridora gelmesini bekledim ve ilk odanın kapısını açtım.

6 (Fr.) Fransızların “Aman Tanrım” anlamında kullandığı eski bir nida. (ç. n.)

Sırf otelimizi bu halde gördüğüm için gözyaşlarım aktığı zamanlar olmuştu. Kırmızı Oda bir zamanlar Le Coq Rouge'un övünç kaynağıydı. Ablamla benim düğün gecemizi geçirdiğimiz yatak odası, Belediye Başkanı'nın üst düzey konuklarını ağırladığı oda... Burada kan kırmızısı örtüler serili dört direkli geniş bir yatak vardı ve büyük penceresi de sebze bahçemize bakıyordu. Hah İtalya'dan, mobilyalar Gaskonya'daki bir şatodan, koyu kırmızı renkli ipek örtü de Çin'dendi. Yıldızlı bir avizesi ve oda hizmetçisinin sabah yakıp bütün gün söndürmediği bir şöminesi de vardı.

Kapıyı açtım ve Alman'ın içeri girebileceğini düşünerek kenara çekildim. Oda boştu ve yalnızca köşede üç ayaklı bir sandalye duruyordu. Tahta döşemenin üzerindeki halı sökülmüştü ve üzerinde gri renkli bir toz birikmişti. Almanlar kasabamızdan bir şeyler alıp götürmeye ilk başladığında yatak da perdelerle birlikte götürülmüştü. Mermer şömine de duvardan sökülmüştü. Bunu neden yaptıklarını bilmiyorum çünkü başka bir yerde kullanılmasının imkânı yok. Sanırım Becker güzel olan her şeyi ortadan kaldırarak iyice moralimizi bozmak istiyordu.

Komutan içeriye bir adım attı.

"Bastığınız yere dikkat edin," dedim. Yere bakınca gördü. Geçen bahar yakmak için döşemeleri sökmeye çalışmışlardı. Ev çok sağlam yapılmış, döşemeler özenle çakılmıştı ve saatlerce uğraşmalarına karşın yalnızca üç uzun tahtayı sökmeyi başarmışa bu işten vazgeçmişlerdi. Bunun sonucunda da delik döşemenin altındaki kolonlar ortaya çıkmıştı.

Komutan bir süre öylece durup yere baktı. Başını kaldırıp etrafına göz gezdirdi. Daha önce hiç bir Alman'la tek başıma kalmamıştım ve kalbim küt küt atıyordu. Üzerine sinen bütün kokusunu alıyor, üniformasındaki yağmur damlalarını görebiliyordum. Ensesine bakarken parmaklarımın arasındaki anah-

tarları gevşettim ve bana saldıracak olursa yumruğumu suratına çakmak için hazırda bekledim. Onuru için savaşılan ilk kadın olmayacaktım elbette.

Ama tekrar bana döndü. “Odaların hepsi bu kadar kötü durumda mı?”

“Hayır,” diye yanıtladım. “Bundan daha da kötü durumdalar.”

O kadar uzun süre bana baktı ki kızardım. Ama bu adamın gözümü korkutmasına izin veremezdim. Ben de ona, kır saçlarına, açık mavi gözlerine baktım. Siperli başlığının altından beni incelediğinin farkındaydım. Çenem yukarıda, boş bir ifadeyle bakıyordum ona.

Sonunda dönüp yanımdan geçti ve merdivenlerden inip arka koridora yöneldi. Ansızın durup portreme baktı ve yerini değiştirdiğimi yeni fark etmiş gibi gözlerini iki defa kırıştırdı.

“İlk malzemelerin ne zaman geleceğini bildirmesi için birini yollayacağım,” dedi ve hızla kapıya yönelip bara geçti.

3

“Onu reddetmeliydin.” Madam Durant kemikli parmağıyla omuzumu dürttüğünde yerimden sıçradım. Beyaz fırfırlı bir şapka takmış, omuzlarına da açık mavi, işlemeli bir şal atmıştı. Gazete okumamıza izin verilmediği için haber alamamaktan yakınanlar belli ki henüz komşularımla karşılaşmamıştı.

“Ne?”

“Almanlara yemek vermekten bahsediyorum. Onları reddetmeliydin.”

Buz gibi bir sabahtı ve yüzümü de şalımla sarmıştım. Ona yanıt vermek için şalı indirdim. “Ne diyorsunuz? Evinizi işgal ettiklerinde siz onları reddedeceksiniz yani, öyle mi madam?”

“Sen ve ablan benden gençsiniz. Onlarla mücadele edecek yaştasınız.”

“Ne yazık ki koskoca bir müfrezenin silahından yoksunum. Ne yapmamızı önerirsiniz? Barikat mı kuralım? Üzerlerine fincan ve tabak mı atalım?”

Ona kapıyı açarken bile beni azarlamaya devam etti. Fırın da artık fırın gibi kokmuyordu. İçerisi sıcaktı ama baget ekmeklerle kruvasanların kokusu çoktan kaybolmuştu. Kapıdan her girişimde bu kokuyu duymamam beni üzüyordu.

“Yemin ederim bu ülkenin ne hale geldiğini anlamıyorum. Baban otele Almanların geldiğini görse...” Madam Louvier belli

ki durumu anlamıştı. Tezgâha yaklaştığımda onaylamadığını gösterircesine başını iki yana salladı.

“O da aynısını yapardı.”

Fırıncı Mösyö Armand onları susturdu. “Madam Lefèvre’e laf edemezsiniz! Şu anda hepimiz onların kuklasıyız. Onlara ekmek yaptığım için beni de mi eleştireceksiniz Madam Durant?”

“Ben yalnızca Almanların emirlerini yerine getirmenin vatanseverce bir davranış olmadığını söylüyorum.”

“Mermi size doğrultulmamışsa konuşmak kolay.”

“Yenileri de mi gelecekmiş? Onlar da kilerlerimize girip yemeklerimizi yiyecek, hayvanlarımızı çalacak, öyle mi? Bu kış nasıl çıkartırız bilmiyorum.”

“Her zamanki gibi Madam Durant. Sabırla, iyi niyetle, cesur erkeklerimiz yapamasa bile Tanrı’ya o zalim Alman’ın cezasını vermesi için dua edeceğiz.” Mösyö Armand bana göz kırptı. “Evet bayanlar, ne istiyorsunuz bakalım? Bir haftalık çavdar ekmeği, beş günlük çavdar ekmeği ve kaç günlük olduğu belirsiz olmakla birlikte buğday kurdundan arınmış çavdar ekmeğimiz var.”

Madam Louvier kederle, “Buğday kurdunu meze niyetine yeme hayali kurduğum günlerim bile oldu,” dedi.

“O halde size bir kavanoz getireyim sevgili Madam. İnanın bana çoğu zaman unun içinden kurt çıkıyor. Kurtlu kek, kurtlu tart, kurtlu tatlılar. Cömert Almanlar sayesinde hepsini yapabiliyoruz.” Hepimiz güldük. Gülmemek mümkün müydü? Mösyö Armand en kötü zamanlarımızda bile yüzümüzü güldürebiliyordu.

Madam Louvier ekmeğini alıp sepetine koyarken yüzünü buruşturdu. Mösyö Armand ona gücenmedi; aynı ifadeyi günde yüzlerce defa görüyordu. Ekmek kapkara, kare şeklinde ve yapış yapıştı. Fırından çıktığı andan itibaren çürümeye başlamış gibi küf

kokuyordu. O kadar sertti ki yaşlı kadınlar ekmeği kesmek için genellikle gençlerden yardım isterdi. Madam Louvier paltosuna sımsıkı sarınırken, “Duydun mu, Le Nouvion’daki caddelerin isimlerini değiştiriyorlarmış,” dedi.

“Caddelerin isimlerini mi değiştiriyorlarmış?”

“Fransız isimlerin yerine Alman isimleri koyuyorlarmış. Mösyö Dinan oğlundan duymuş. De la Gare Meydanı’nın adı ne oluyormuş biliyor musunuz?”

Hepimiz birden başımızı salladık. Madam Louvier doğru öğrendiğinden emin olmak istercesine gözlerini kapattı ve sonunda, “Bahnhofstrasse,” dedi.

“Bahnhof... ne?”

“İnanabiliyor musunuz?”

“Dükkanımın ismini asla değiştiremeyecekler.” Mösyö Armand öfkesinden öksürmeye başladı. “Kızlarına tekme yi basarım onların. *Brot* şu, *Brot*⁷ bu. Burası *boulangerie*.⁸ Ve Bastides Sokağı’nda. Hep böyleydi, böyle kalacak. Bahnhof bilmem neymiş. Saçmalık.”

“Ama bu korkunç!” Madam Durant paniğe kapılmıştı.

“Ben hiç Almanca bilmiyorum!”

Hepimiz ona baktık.

“Sokak isimlerini söyleyemezsem yolumu nasıl bulurum?”

Gülmekle o kadar meşguldük ki kapının açıldığını duymamıştık. Ama hemen ardından dükkân sessizliğe gömüldü. Döndüğümde başını dimdik tutup kimsenin gözüne bakamayan Liliane Béthune’un içeri girdiğini gördüm. Yüzü yine makyajlıydı.

7 (Alm.) Ekmek.

8 (Fr.) Fırın.

Pürüzsüz tenini boyayıp pudralamıştı. Herkese “*Bonjour*” dedi ve çantasına uzandı. “İki somun ekmek lütfen.”

Liliane pahalı bir parfüm sürmüştü ve bukleli saçları toplanmıştı. Kadınların çoğunun kendisine bakamayacak kadar yorgun ya da meşgul olduğu bir kasabada Liliane Béthune ısıltılı parlayan bir mücevher gibiydi. Ama benim asıl dikkatimi çeken paltosu olmuştu. Gözümü ondan alamıyordum. Kürk kilim kadar kalın görünen, kuzu postundan simsiyah bir paltoydu bu. Yeni ve pahalı bir şeymiş gibi parlıyor, yüzüne kadar yükselen yakası, uzun boynunu kapkara bir şeker pekmezinin içinden çıkıyormuş gibi gösteriyordu. Sert bir ifadeyle onu baştan aşağı süzen kadınların da bunu fark ettiğini gördüm.

Madam Durant, “Biri sana, diğeri de senin Alman’a mı?” diye mırıldandı.

Liliane, “İki somun ekmek istiyorum lütfen,” diye tekrarladı. Sonra da Madam Durant’a döndü. “Biri bana, diğeri kızıma.”

Mösyö Armand bu kez gülümsemiyordu. Gözlerini kadından hiç ayırmadan tezgâhın altına eğilip tombul elleriyle iki somunu tezgâhın üzerine koydu. Sarmaya bile tenezzül etmedi.

Liliane ona bir banknot uzattı ama Mösyö Armand parayı onun elinden almadı. Tezgâha bırakmasını bekledi ve hastalık kapmaktan korkarcasma temkinlice aldı. Kasadan aldığı bozuklukları da kadın elini uzattığı halde tezgâha bıraktı.

Liliane, önce Mösyö Armand’a sonra da bozuk paraların durduğu tezgâha baktı ve, “Kalsın,” dedi. Sonra da hepimize öfkeli bir bakış atıp ekmekleri aldı ve dükkândan çıktı.

“Hangi yüzle...” Madame Durant başka birinin davranışına öfkелendiğinde mutlu olduğu kadar hiçbir şeyden mutlu olmazdı.

Neyse ki Liliane Béthune son birkaç aydır öfkesini akıtması için ona bolca fırsat sunmuştu.

“Sanırım onun da herkes gibi ekmek alması normal bir durum,” dedim.

“Her gece Fourrier Çiftliği’ne gidiyor. Hem de her gece. Kasabadan hırsız gibi nasıl kaçıyor görmelisin.”

“İki yeni paltosu var,” dedi Madam Louvier. “Diğeri yeşil. Yepyeni, yün bir palto. Paris’ten.”

“Ayakkabıları da öyle. Oğlak derisinden. Tabii ki onları gündüz gözüyle giymeye cesaret edemiyor. Linç edileceğini biliyor.”

“Öyle bir şey olmaz. Almanların himayesindeyken kimse ona dokunmaya cesaret edemez.”

“Ama gittiklerinde her şey değişecek, değil mi?”

“Oğlak derisi olsun ya da olması, bu kadının yerinde olmak istemezdim.”

“Sokaklarda gezinip servetini herkesin gözüne soktuğunu görmekten nefret ediyorum. Kim olduğunu sanıyor ki?”

Mösyö Armand genç kadının meydandan geçişini izliyordu. Aniden gülümsedi. “Merak etmeyin bayanlar, şans her zaman ondan yana değil.”

Mösyö Armand’a döndük.

“Sır tutabilir misiniz?”

Neden bunu sorma gereği duymuştu ki? Bu iki yaşlı kadın on saniye sessiz kalmayı beceremezdi.

“Ne?”

“Bayan Süslü’ye hiç beklemediği, özel bir muamele yapıldığını söyleyeyim.”

“Anlamadım.”

“Tezgâhın altında onun somunlarını ayrı tutuyorum. İçinde özel bir malzeme var. Diğer ekmeklere koymadığımdan emin olabileceğiniz bir malzeme.”

Yaşlı kadınların gözleri ardına kadar açıldı. Fırıncıya ne demek istediğini sormadım ama gözlerindeki ışıltı, hiçbirini duymak istemediğim birçok olasılığı akla getiriyordu.

“Olamaz!”

“Mösyö Armand!” Kadınlar utanmıştı ama kahkahalarla gülmekten de geri kalmamışlardı.

Midem bulanmıştı. Liliane Béthune’dan ya da yaptıklarından hoşlanmıyordum ama duyduklarımın da iğrenmiştim. “Ben... gitmeliyim. Hélène’in...” Ekmeğime uzandım. Kahkahaları hâlâ kulaklarımda çınlarken nispeten daha güvenli hissettiğim otele koştum.

Erzak bir sonraki cuma günü geldi. Önce Alman bir onbaşı iki düzine yumurta getirdi. Kaçak mal taşıyormuş gibi hepsini beyaz kâğıda sarmıştı. Sonra üç sepet dolusu taze ekmeğe geldi. Fırındaki o olaydan sonra ekmekten biraz tiksinişmişim ama taze, çıtır çıtır ve sıcak somunlara dokunmak aklımı başımdan almıştı. Kendini tutamayıp bir parça koparmasından korktuğum Aurélien’i üst kata yolladım.

Sonra tüyleri yolunmamış altı tavukla birlikte lahana, soğan, havuç ve sarımsak dolu büyük bir sepet geldi. Hepsinden sonra kavanozlar dolusu konserve domates, pirinç ve elma ulaştı. Süt, kahve, üç koca tereyağı kalıbı, şeker de onları izledi. Güneyden de şişelerce şarap geldi. Hélène ve ben her şeyi sessizce karşılıyorduk. Almanlar bize her bir malzemenin miktarının dikkatle kaydedildiği bir form verdiler. Çalmak kolay olmayacaktı çünkü bizim de her tarif için kullanılan miktarı forma kaydetmemiz

isteniyordu. Artıkları da hayvanlara verilmesi için bir kovada toplayacaktık. Bunu gördüğümde içimden suratlarına tükürmek geldi.

Son gelen onbaşıya, “Bunları bu gece için mi pişireceğiz?” diye sordum.

Adam omuz silkti. Saati gösterdim ve sonra da yiyecekleri işaret edip, “Bugün mü?” diye sordum.

Adam heyecanla başını sallayarak, “Ja,” dedi. “*Sie kommen. Acht Uhr.*”

Hélène arkamdan, “Sekizde,” dedi. “Saat sekizde geleceklermiş.”

Bizim yemeğimizze üzerine ince bir tabaka reçel sürülmüş bir dilim çavdar ekmeği, yanında da haşlanmış pancardı. Tavuk kızartıp mutfağımızı sarımsak ve domatesin yanı sıra elmalı tart kokusuyla doldurmak bir tür işkenceydi. İnanılmaz derecede baştan çıkartıcı olmasına karşın o ilk gün domates suyuna bulanmış ya da elmadan yapış yapış olmuş parmaklarımı yalamaya bile korkmuştum. Hamur yoğurup elma soyduğum birkaç defa ağzımın sulanmasından neredeyse bayılacaktım. Mimi’yi, Aurélien’i ve küçük Jean’ı üst kata kovuyor, çığlık çığlığa protestolarını dinliyorduk.

Almanlara güzel yemekler pişirmek istemiyordum. Ama kötü yemek pişirmekten de korkuyordum. Bir ara tavukları kaynar suya atarken kendi kendime yiyeceklerin görüntüsünden bile keyif alabileceğimi telkin ettim. Kokusunu almanın, bu görüntüyü yeniden görmüş olmanın keyfine varabilirdim. Ama o gece bunu yapamadım. Subayların geldiğini bildiren zilin sesini duyduğumda midem kazanıyor, açlıktan tüm bedenimden ter damlıyordu. O an Almanlardan o güne dek hiç hissetmediğim kadar nefret etmiştim.

“Madam.” İçeriye ilk giren Komutan olmuştu. Yağmurdan ıslanan şapkasını çıkartıp adamlarına da aynısını yapmalarını işaret etti.

Ellerimi önlüğüme silerken ne tepki vereceğimi bilemeden öylece durdum. “Sayın Komutan.” Yüzüm ifadesizdi.

Oda sıcaktı. Ateş yakalım diye Almanlar üç sepet dolusu kütük yollamışlardı. Şapkalarıyla atkılarını çıkarmaya başlayan adamlar havayı koklayıp memnuniyetle sırttılar. Sarımsak ve domates sosunda kızaran tavuk kokusu salona dolmuştu. Komutan mutfak tarafına bakıp, “Hemen yiyeceğiz,” dedi.

“Nasıl isterseniz,” dedim. “Ben şarapları getireyim.”

Aurélien kaşlarını çatarak iki şişeyle birlikte mutfaktan çıktı. Bu akşam yaşadığımız işkence en çok onu kızdırmıştı. Son olayın da ardından gençlik heyecanı ile başını belaya sokmasından korkuyordum. Şişeleri ondan aldım. “Git ve Hélène’e yemekleri servis etmesini söyle.”

“Ama...”

“Haydi git!” diye onu azarladım. Barda dolaşp şarapları doldurdum. Bardakları masaya dizerken hiçbirine bakmasam da gözlerini üzerimde hissediyordum. İçimden, *evet, bakın bana*, diyordum. Sayenizde bir Fransız kadını daha açlıktan bir deri bir kemik kaldı. Umarım bu halim iştahınızı kapatır.

Ablam, Almanlardan gelen takdir dolu mırıltılar eşliğinde ilk tabakları getirdi. Kendi dillerinde sohbet eden adamlar birkaç dakika içinde çatal, bıçak ve porselen sesleriyle yemeklerini yemeğe başlamışlardı. Yemek dolu tabaklarla masaya gidip gelirken dipdiri sebzelerle süslü kızarmış etin kokusunu almamaya çalışıyordum.

Sonunda hepsinin yemeğini vermiştik. Hélène’le birlikte barın arkasında dururken Komutan, Almanca birkaç söz eş-

liğinde kadehini kaldırdı. Kendi evimizde o sesleri duymanın ne hissettirdiğini anlatamam. Özenle hazırladığımız yemekleri yemelerini, rahatlayıp kahkahalar atarak içki içmelerini izlemenin de... Benim sevgili Édouard'ım açlıktan zayıf düşerken ben bu adamları güçlendiriyorum, diye düşündüm acıyla. Kendi açlığım ve yorgunluğumla birleşen bu düşünce beni büsbütün çaresizliğe düşürmüştü. Kesik kesik hıçkırıklar boğazımda düğümlendi. Hélène elimi tutup sıktı ve, "Mutfağa git," diye mırıldandı.

"Ben..."

"Mutfağa git. Bardaklarını doldurduktan sonra ben de geleceğim."

Bu kez ablamın dediğini yaptım.

Bir saat boyunca yediler. Hélène ile ben mutfakta oturmuş, yorgunluğumuzun ve düşüncelerimizin karmaşasında kaybolmuştuk. Ne zaman bir kahkaha ya da içten bir haykırış duysak başımızı kaldırıyorduk. Bu seslerin ne anlama geldiklerini çözmek çok zordu.

"Madam." Komutan mutfak kapısında göründü. Hemen ayağa fırladık. "Yemek enfesti. Umarım bu şekilde devam edersiniz."

Yere baktım.

"Madam Lefèvre."

İsteksizce gözlerimi kaldırdım.

"Solgun görünüyorsun. Hasta mısın?"

"Hepimiz çok iyiyiz." Yutkundum. Üzerimde hissettiğim gözleri ateş gibi yakıcıydı. Yanımda ellerini kenetlemiş duran Hélène, alışkın olmadığımız sıcak suyun etkisiyle kızarmıştı.

"Madam, sen ve ablan yemek yediniz mi?"

Beni denediğini düşündüm. O mektuptaki acımasız maddelere uyup uymadığımızı kontrol ediyor olmalıydı. Ufacık bir elma kabuğunu gizlice ağzımıza atmadığımızdan emin olmak için artıkları bile kontrol edebilirdi.

“Tek bir pirinç tanesine dokunmadık.” Bunu neredeyse suratına tükürür gibi söylemiştim. Açlık insana böyle şeyler yaptırabiliyordu.

Komutan gözlerini kırıştırdı. “Yemelisiniz. Yemezseniz yemek pişiremezsiniz. Ne kaldı?”

Yerimden kımıldayamıyordum. Hélène ocaktaki tepsiyi işaret etti. Bir porsiyon daha isterler diye ocağın üstünde bıraktığımız bir tavuğun dört parçası duruyordu.

“O halde oturun ve yiyin.”

Bunun bir tuzak olmadığına inanamıyordum.

“Bu bir emirdir,” dedi. Neredeyse gülümseyecekti ama bana hiç komik gelmemişti. “Ciddiyim. Haydi.”

“Şey... çocuklara da bir şeyler yedirebilir miyiz? Uzun zamandır ağızlarına et koymadılar.”

Adam önce anlamıyormuş gibi kaşlarını çattı. Ondan nefret ediyordum; sesimin tonundan, bir Alman’dan bir lokma yiyecek dilenmekten nefret ediyordum. *Ah Édouard*, diye düşündüm sessizce. *Keşke beni duysan şimdi.*

Sonra kısaca, “Çocuklara da yedirin, siz de yiyin,” dedi. Ardından dönüp odadan çıktı.

Sessizce otururken söyledikleri kulaklarımda çınılıyordu. Onun arkasından Hélène eteğini toplayıp basamakları ikişer ikişer tırmanarak üst kata çıktı. Aylardır bu kadar çevik hareket ettiğini görmemişim.

Birkaç saniye sonra üzerinde pijamasıyla Jean ve önünde Aurélien ile Mimi'yle birlikte tekrar göründü.

"Bu doğru mu?" dedi Aurélien. Ağzı açık bir halde tavuğa bakıyordu.

Başımı sallamaktan başka bir şey yapamadım.

Tavuğa âdeta saldırdık. Ablam ile benim bir hanımefendiye yaraşır şekilde Parisliler gibi nazıkçe yediğimizi, lokmalarımız arasında ağzımızı silip sohbet ettiğimizi söyleyebilmeyi isterdim ama aç kurtlar gibiydik. Eti parçalayıp pirinci avuçluyor, ağzımızı şapırdatarak yiyor, masaya düşen kırıntılara vahşice saldırıyorduk. Bunun Komutan'ın bir oyunu olup olmadığı da artık umurumda değildi. Hayatımda bu tavuk kadar lezzetli bir şey yememiştim. Sarımsak ve domates uzun zamandır unuttuğum bir keyifle ağzımı doldururken kokusunu sonsuza dek içime çekebilirdim. Yemek yerken her biri kendi özel zevk dünyamızı yansıtan sesleri hiç çekinmeden çıkartıyorduk. Bebek Jean kahkahalar atarken yüzünü meyve suyuna batırmıştı. Mimi tavuk derisini çiğneyip parmaklarındaki yağları tadını çıkartarak emiyordu. Hélène ve ben de konuşmadan yiyor, küçüklerin yeterince yediğinden emin olmak istiyorduk.

Geride bir şey kalmadığında, bütün kemiklerin etleri kemirilip tepsiler pirinç tanelerinden arındığında oturup birbirimize baktık. Bardaki Almanların şarap içtikçe seslerinin de yükseldiğini ve arada bir kahkaha attıklarını duyuyorduk. Ellerimle ağzımı sildim.

Ellerimi yıkarken, "Kimseye söylememeliyiz," dedim. Kendimi ansızın ayılan bir sarhoş gibi hissediyordum. "Bir daha böyle bir şey olmayacak. Almanların yemeğini yediğimiz duyulursa vatan haini damgasını yeriz."

Mimi ve Aurélien'e bakıp söylediklerimizin ciddiyetini onlara açıklamaya çalıştık. Aurélien başını salladı. Mimi de. Böyle

anlarda sonsuza dek Almanca konuşmayı bile kabul ederlerdi sanırım. Hélène bir bez alıp iki küçüğün yüzündeki yemek artıklarını silmeye koyuldu. “Aurélien, sen onları yatır,” dedi. “Biz temizlik yapacağız.”

Korkularım Aurélien’i etkilememiştir. Gülümsüyordu. İnce, ergenlere özgü omuzları aylardır ilk defa doğrulmuştu ve Jean’ı kucakladığında elinde olsa ılık bile çalacağına yemin edebilirdim. “Kimseye söylemeyeceksin,” diye onu uyardım.

Her şeyi bildiğini sanan ergenlerin ses tonuyla, “Biliyorum,” dedi. Omzuna yaslanan küçük Jean’ın gözkapakları çoktan ağırlaşmış, aylardır ilk defa tıka basa yemekten yorulmuştu. Merdivenleri çıkıp gözden kayboldular. Üst kattan gelen kahkahaları yüreğimi parçalamıştı.

Almanlar gittiğinde saat on biri geçiyordu. Neredeyse bir yıldır sokağa çıkma yasağı vardı; karanlık çöktüğünde mumumuz ya da gaz lambamız yoksa Hélène’le birlikte erkenden yatıyorduk. İşgalden beri bar saat altıda kapanıyordu ve aylardır bu saate kadar ayakta kalmamıştık. Çok yorgunduk. Midelerimiz aylar süren açlığın ardından güzel yemeklerle karşılaşmanın şaşkınlığıyla gurulduyordu. Tavaları yıkayan ablamın dengesini kaybettiğini gördüm. Bense o kadar yorulmamıştım. Tavuğun hayali aklımdan çıkmıyordu. Uzun zaman önce ölen sinirler yeniden can bulmuş gibiydi. Hâlâ tat alıp koklayabiliyordum. Her şey küçük, ılık ılık bir hazine gibi zihnime kazınmıştı.

Bulaşıklar bitmeden Hélène’i üst kata yolladım. Saçını yüzünden geriye itti. Ablam çok güzel bir kadındı. Savaşın onu nasıl yıpratmış olduğunu gördüğümde kendi yüzümü düşündüm ve beni görünce kocamın aklından ne geçeceğini merak etmeye başladım.

Hélène, “Seni onlarla tek başına bırakmak istemiyorum,” dedi.

Başımı iki yana salladım. Korkmuyordum, ortam sakindi. Karınları güzelce doyan adamlar kolay kolay öfkelenmezdi. İçiyorlardı ama o şişelerden her birine ancak üçer kadeh çıkardı. Yani yanlış bir davranışa teşvik etmeye yetmezdi. Tanrı biliyor ki babam bize pek değer vermezdi ama ne zaman korkmamız gerektiğini bize öğretmişti. Bir yabancıya bakıp gerilen çenesinden ve gözlerinin hafifçe kısılmasından gerginliğinin ne zaman vahşete dönüşeceğini söyleyebilirdim. Ayrıca Komutan'ın böylesi bir taşkınlığa izin vereceğini sanmıyordum.

Mutfakta kalıp temizliğe devam ettim. Ta ki sandalyelerin gıcirtısından gitmeye hazırlandıklarım anlayana kadar. Sesleri duyunca bara geçtim.

Komutan, "Artık kapatabilirsin," dedi. Memnuniyetimi göstermemeye çalıştım. "Adamlarım bu güzel yemek için teşekkürlerini sunuyorlar."

Onlara baktım ve hafifçe başımı salladım. Almanların iltifatından memnun olmuş gibi görünmek istemiyordum.

Benden yanıt bekliyormuş gibi bir hali yoktu. Şapkasını takarken ben de cebimden çıkardığım listeyi ona uzattım. Elimden aldığı listeye göz atıp hafif kızgın bir ifadeyle bana geri verdi. "Bunlarla ben ilgilenmiyorum. Yarınki yiyecekleri getiren adama verirsin."

"*Désolée*,"¹⁰ dedim ama ne yaptığımı çok iyi biliyordum. Fesat yanımda, bir anlık da olsa onu destek güçlerinin seviyesine indirmek istemişti.

Askerlerin kimi centilmenlikten arta kalan bir tavırla sandalyelerini yere koyup kimi evlerindeymiş gibi rahat olmayı kendilerine hak gören bir umarsızlıkla paltolarıyla şapkalarını alırken ayakta bekledim. İşte bu kadar, diye düşündüm. Savaş bitene kadar Almanlara bu şekilde yemek pişirecektik.

10 (Fr.) Affedersiniz.

Kötü yemek pişirsek başımız daha mı az derde girer acaba, diye düşündüm. Ama annem bize kötü yemek pişirmenin de bir tür günah olduğunu öğretmişti. Ve ne kadar ahlaksızca ve haince davranmış olursak olalım kızarmış tavuk yediğimiz o geceyi hiçbirimiz unutmuyacaktık. Devamının geleceğini düşünmek de başımı döndürüyordu.

Komutan'ın resme baktığını da o anda fark ettim.

Ablamın sözlerini anımsayınca içimi bir korku sardı. Resim huzur bozucu görünüyordu. Renkleri, küçük barın loş ışığında çok parlıyordu. Resimdeki kız kendine çok güveniyordu. Onlarla dalga geçiyor gibiydi.

Komutan resme bakmaya devam etti. Arkasındaki adamları yüksek ve gürültülü sesleriyle birer birer boş meydana çıkıyordu. Kapı her defasında kapanırken ses çıkardığında biraz daha ürperiyordum.

“Sana çok benziyor.”

Bunu fark etmesine şaşırmıştım. Ona hak vermek istemiyordum. O kızda beni görebildiği için ona hafif bir yakınlık duymuştum. Yutkundum. Ellerimi kavuşturduğum noktalar bembeyaz kesilmişti.

“Evet. Şey, çok uzun zaman önceydi.”

“Az da olsa... Matisse'in tablolarını andırıyor.”

Bu yorumuna o kadar şaşırmıştım ki düşünmeden konuşmaya başladım. “Édouard, Paris'teki Académie Matisse'de ondan ders aldı.”

“Orayı duymuştum. Hans Purrmann adında bir ressamla tanıştın mı?” Artık rahatlamalıydım. Bakışlarının bana kaydığını gördüm. “Onun çalışmalarına hayranım.”

Hans Purrmann. Académie Matisse. Bu sözleri bir Alman komutandan duymak başımı döndürmüştü.

O anda gitmesini istedim. O isimleri dile getirmesini istemiyordum. O anılar bana aitti. Bunlar, yaşadıklarımın bunaldığım günlerde biraz olsun rahatlamak için anımsadığım küçük ödülleriimdi. En mutlu günlerimin bir Alman'ın sıradan yorumlarıyla kirlenmesini istemiyordum.

“Sayın Komutan, izin verirsiniz temizlik yapmalıyım.” Tabakları üst üste koyup bardakları toplamaya başladım. Ama o yerinden kıınıldamadı. Gözlerinin, sanki beni izliyormuş gibi resme takılı kaldığının farkındaydım.

“Sanat üzerine konuşmayalı çok uzun zaman oldu,” dedi. Resimle konuşuyordu sanki. Sonunda ellerini arkasına götürüp bana döndü. “Yarın görüşürüz.”

Yanımdan geçerken ona bakamadım. Sadece dolu ellerimle, “Komutan,” deyip selamladım.

“İyi geceler Madam.”

Sonunda üst kata çıktığımda Hélène'i, üzerinde yemek pişirirken giydiği kıyafetle örtünün üstünde yüzüstü uyurken buldum. Korsesini gevşetip ayakkabılarını çıkardım ve üstünü örttüm. Sonra yatağa girdim. Düşünceler şafak vaktine kadar zihnimde dönüp durdu.

4

Paris, 1912

“Matmazel!”

Eldiven vitrininden kafamı kaldırıp cam bölmeyi kapatırken çıkan ses, La Femme Marché’nin alışveriş alanındaki gürültünün içinde kayboldu.

“Matmazel! Buradayım! Bana yardım edebilir misiniz?”

Bağırmasa da onu fark ederdim. Mağazaya gelen centilmenlerin birçoğu gibi, kulaklarını örten dalgalı saçlarıyla uzun boylu, iriyarı bir adamdı. Babamın *paysan*¹¹ diye adlandırdığı tipler gibi tıknaz ve genişti. Roma İmparatoru ile Rus ayısı karışımı bir şeydi.

Yanına gittiğimde fularları işaret etti. Ama gözlerini ben-den ayırmadı. Hatta o kadar uzun süre baktı ki müdür Madam Bourdain’in görmesinden endişelenerek arkama dönüp baktım. “Bana bir fular seçmenizi istiyorum,” dedi.

“Nasıl bir fular istiyorsunuz Mösyö?”

“Kadın fuları.”

“Hanımefendinin ten rengini öğrenebilir miyim? Ya da tercih ettiği bir kumaş var mı?”

11 (Fr.) Köylü.

Adam hâlâ bakıyordu. Madam Bourdain ise bir kadına tavuskuşu tüyünden bir şapka satmaya çalışıyordu. Kafasını kaldırıp yüz kremleri bölümüne baksa kulaklarına kadar kıpırmızı olduğunu görürdü. “Size hangisi yakışırsa,” dedi. “Ten renginiz aynı.”

Tenimi ateş basarken ipek fularların arasından en beğendiğimi çıkardım. Kaliteli, tüy gibi hafif, açık mavi bir kumaştı bu. “Bu renk hemen herkese yakışır,” dedim.

“Evet... evet. Kaldırın,” dedi. “Boynunuza. Şuraya.” Köprücük kemiğini işaret etti. Madame Bourdain’e baktım. Karşınızdaki kişiye göstereceğiniz yakınlığın düzeyiyle ilgili mağazanın belli kuralları vardı ve fuları boynuma tutmanın kural ihlali sayılıp sayılmadığını bilmiyordum. Ama adam bekliyordu. Biraz tereddüt ettikten sonra fuları yanağıma tuttum. O kadar uzun süre bana baktı ki sanki giriş katı tamamen yok olmuştu.

“İşte bu. Çok güzel. Kesinlikle!” diye haykırdı ve cüzdanına uzandı. “Sayenizde çok kolay bir alışveriş oldu.”

Adam sırtırtırken ben de ona gülümsediğimi fark ettim. Belki de artık gözünü dikip bakmadığı için rahatlamıştım.

“Ah, aslında ben bir şey yapmadım...” Fuları ambalaj kâğıdına sarıyordum. Müdürün yaklaştığını görünce başımı eğdim.

Adam gür bir sesle, “Asistanınız inanılmaz bir şey başardı Madam,” dedi. Yan gözle baktığımda müdürün, adamın paspal görünümüyle genelde zenginliğin işareti olan konuşma tarzını bağdaştıramadığını fark ettim. “Onu terfi ettirmelisiniz. Çok başarılı!”

Müdür yumuşak bir sesle, “Asistanlarımızı müşterilerimizi memnun etmeleri yönünde eğitmeye çalışıyoruz Mösyö,” dedi. “Ama ürünlerimizin kalitesi de sizi memnun ediyordur umarım. Borcunuz iki frank kırk sent.”

Adama hediye paketini verdikten sonra Paris'in en büyük alışveriş mağazasının en kalabalık katında yürümesini izledim. Parfüm şişelerini koklayıp parlak renkli şapkaları inceliyor, çalışanlara ya da oradan gelip geçenlere yorumlar yapıyordu. Ona bakarken, yaşadığı her anın tadını çıkartan biriyle evlenmek nasıl olurdu acaba, diye düşündüm. Ama sonra mağazada çalışan kızlara yüzlerini kızartıncaya kadar baktığını da anımsattım kendime. Büyük cam kapılara vardığında dönüp doğruca bana bakmıştı. Ardından üç saniye boyunca şapkasını havada tutup beni selamlamış, Paris sabahına doğru gözden kaybolmuştu.

Paris'e annemin ölümünden bir yıl, ablamın da komşu köydeki muhasebeci Jean-Michel Montpellier'le evlenmesinden bir ay sonra, 1910 yazında gelmiştim. Paris'in en büyük alışveriş merkezi olan La Femme Marché'de bir iş bulmuştum ve depo görevlisinden tezgâhtarlığa yükselirken alışveriş merkezinin kendi bünyesindeki lojmanına yerleşmiştim.

Başlarda hissettiğim yalnızlık duygusundan kurtulup köylü olduğumu belgeleyen takunyalarım yerine güzel ayakkabılar giyebilecek kadar para kazandığımda Paris'te mutlu olmaya başladım. İşimden memnundum; sabah saat sekiz kırk beşte kapılar açıldığında güzel şapkaları, incecik belleri, yüzlerini çevreleyen tüy ve kürkleriyle güzel Parisli kadınların içeri doluşmasını izlemeyi seviyordum. Çocukluğum boyunca etkisini üzerimde hissettiğim babamın öfkesinden uzak olmak hoşuma gitmişti. Paris'in doku-zuncu bölgesindeki sarhoşlarla serseriler beni korkutmuyordu. Alışveriş merkezini de seviyordum. Bütün güzelliklerin burada olması harikaydı. Kokular ve görüntüler mest ediciydi. Dünyanın dört bir yanından yeni ve güzel ürünler geliyordu; İtalyan ayakkabıları, İngiliz tüvitleri, İskoç kaşmiri, Çin ipeği, Amerika ve Londra modasından kıyafetler... Alt kattaki yiyecek bölümünde

İsviçre çikolatası, tütsülenmiş balık, dayanıklı ve krema kıvamında peynirler vardı. La Femme Marché'nin koşturmaca halindeki koridorlarında bir gün geçirmek, çok daha geniş ve egzotik bir dünyaya bakış atma ayrıcalığını size sunuyordu.

Annem gibi olmaktan korktuğum için evlenmek istemiyordum. Hayatıma terzi Madam Arteuil ya da müdürüm Madam Bourdain gibi devam edebilirdim.

İki gün sonra sesini tekrar duydum. “Küçük hanım! Matmazel!”

Bir çift çocuk eldiveni alan genç bir kadına yardım ediyordum. Adamı selamlayıp eldivenleri ambalajlama işine devam ettim.

Ama adam beklemedi. “Acilen bir fular daha almam gerekiyor,” dedi. Kadın ayıpladığını belirten sözlerle eldivenleri benden aldı. Adam onu duyduysa da umursamamıştı. “Kırmızı bir şey olsun. Canlı, ateş gibi. Elinizde böyle bir şey var mı?”

Biraz kızmıştım. Madam Bourdain daima bu mağazanın cennetten bir parça izlenimi uyandırması gerektiğini vurgulardı. Müşteriler buradan ayrılırken sokağın kargaşasından uzakta, huzurlu bir yer bulduklarını hissetmeliydi. (Tabii burası onları soyan bir cennetti.) O an müşterimin şikâyetinde bulunmasından korktum. Başı dik, alingan bir ifadeyle gitmişti.

Adam ona fularları gösterdiğimde, “Hayır hayır hayır, o değil,” dedi. “Şu.” Pahalı olanların durduğu cam bölmeyi işaret etti. “İşte o.”

Fuları çıkardım. Taze kana benzeyen yakut kırmızısı fular beyaz tenli elimde yara gibi ışıldıyordu.

Adam fuları görünce gülümsedi. “Boynunuza tutun Matmazel. Başınızı da hafifçe kaldırın. Evet. Aynen öyle.”

Bu kez fuları tuttuğumda utanmıştım. Müdürümün beni izlediğini biliyordum. Adam, “Teninizin rengi harika,” diye mı-

rıldandı ve para çıkarmak için elini cebine götürdüğünde ben de fuları hemen indirip ambalaj kâğıdına sarmaya başladım.

“Eminim karınız hediyelerinizi çok begenecek,” dedim. Bakışlarına maruz kalan tenim alev alev yanıyordu.

Gözlerini kısarak bana baktığında göz çevresi kıvrıştı. “Böyle bir ten renginiz olduğuna göre aileniz Kuzeyli olmalı? Lille’den mi? Yoksa Belçikalı mısınız?”

Onu duymamış gibi yaptım. Müşterilerle, özellikle de erkek müşterilerle özel konular konuşamazdık.

“En sevdiğim yemek nedir biliyor musunuz? Normandiya kremalı *Moules marinière*¹². Soğan ve biraz da *pastis*. Mmm.” Adam parmaklarını dudaklarına bastırdı ve ona uzattığım paketi aldı. “*À bientôt*¹³ matmazel!”

Bu defa mağazadan çıkışını izlemeye cesaret edemedim ama ensemin ateş gibi yanmasından durup bana baktığını anlamıştım. Aslında biraz da kızmıştım. St. Péronne’da böyle bir davranış düşüncesizlik olarak nitelendirilirdi. Bazı zamanlar Paris’te beni rahatça süzen erkekleri gördükçe sokaklarda iç çamaşırıyla geziyormuşum gibi hissediyordum.

Bastille Günü’nden¹⁴ iki hafta önce mağazada büyük bir heyecan vardı. Şarkıcı Mistinguett giriş katına gelmişti. Yardımcılarıyla birlikte yürürken herkesten daha çok ışıltıyor, kafasında gül desenli şapkasıyla etrafına o büyüleyici tebessümünü saçıyordu. Ürünleri incelemeye gerek duymadan seçiyor, onları toplama işini asistanlarına bırakıyordu. O egzotik bir kuş, bizse yalnızca sıradan Parisli güvercinlermişiz gibi yan gözle onu süzüyorduk.

12 Midye, soğan, sarımsak, krema, maydanoz ve şarap gibi malzemelerle yapılan bir Fransız yemeği. (ç. n.)

13 (Fr.) Görüşmek üzere.

14 14 Temmuz 1789’da Bastille Hapishanesi’nin halk tarafından basılmasının yıldönümü. (ç. n.)

Ona iki fular sattım. Biri krem rengi ipek kumaştan, diğeri de maviye boyalı tüylerden yapılmış bir pelüş fulardı. Fuların boyundaki duruşunu gördüğümde o ihtişamın bir parçasının bana bulaştığını hissettim.

O güzelliği ve tarzı görmek benim bu özelliklerden yoksun olduğumu fark ettirmişçesine birkaç gün dengemi kaybetmiş gibi gezindim.

Bu arada o adam üç defa daha gelmişti. Her defasında bir fular almış, hepsinde de benim onunla ilgilenmemi sağlamıştı.

Parfüm bölümünde Paulette, “Bir hayranın var,” dedi.

Çanta ve cüzdanlarla ilgilenen Loulou da, “Mösyö Lefèvre mi? Dikkatli ol,” dedi. “Gönderi bölümünden Marcel onu Pigalle’de sokak kadınlarıyla konuşurken görmüş. Hah. Tam da lafının üstüne geldi.”

“Matmazel.”

İrkildim ve arkama baktım.

“Affedersiniz.” Tezgâha yaslandığında koca eli bütün camı kapladı. “Sizi korkutmak istememiştim.”

“Korkmadım Mösyö.”

Kahverengi gözleri içtenlikle bana bakıyordu. Sakınmamın mümkün olmadığı özel bir konuşma yapmak ister gibiydi.

“Fularlara bakmak ister misiniz?”

“Bugün değil. Ben... size bir şey sormak istiyorum.”

Elimi istemsizce yakama götürdüm.

“Resminizi yapmak istiyorum.”

“Ne?”

“Adım Édouard Lefèvre. Ressamım. Bana bir iki saatinizi ayırırsanız resminizi yapmak istiyorum.”

Benimle dalga geçtiğini sandım. Bizi dinleyip dinlemediklerini anlamak için Loulou'yla Paulette'e doğru baktım. "Neden... neden resmimi yapmak istiyorsunuz?"

İlk kez telaşlı gibi bir hali vardı. "Gerçekten yanıt vermemi istiyor musunuz?"

Bu soruyu kompliman bekliyormuşum gibi bir ifadeyle sorduğumu sonradan fark etmiştim.

"Matmazel, sizden istediğim şeyin münasebetsiz bir yanı yok. İsterseniz bir arkadaşınızı da getirin. Ben yalnızca... Yüzünüz beni büyüledi. La Femme Marché'den çıktıktan sonra uzun süre gözümün önünden silinmiyor. Bu sebeple yüzünüzü kâğıda dökmek istiyorum."

Yüzüme dokunmamak için kendimi zor tutuyordum. *Yüzüm mü? Büyülemek mi?* "Peki... karınız da gelecek mi?"

"Benim karım yok." Cebine uzanıp bir kâğıt parçasına bir şeyler karaladı. "Ama bir sürü fularım var." Kâğıdı bana uzattı ve onu almadan önce suç işlemişim gibi önce iki yanıma baktım.

Kimseye bir şey söylemedim. Zaten ne söyleyeceğimi bilmiyordum. En güzel kıyafetimi giyip tekrar çıkardım. Sonra iki defa daha giyinip soyundum. Saçımla her zamankinden uzun süre uğraştım. Yirmi dakika yatak odamın kapısının yanında durdum ve içimden gitmemem gerektiğine dair sebepleri sıraladım.

Sonunda kapıdan çıktığımda ev sahibi bir kaşını kaldırarak beni incelemişti. Endişesini gidermek için güzel ayakkabılarımı bir kenara itip takunyalarımı giydim. Yürürken kendi kendimle tartışıyordum.

Müdürün bir ressama modellik yaptığını duysa yaşadığın hayattan kuşku duymaya başlarlar. İşini kaybedebilirsin!

Ama resmimi yapmak istiyor! Benim, yani St. Péronne'dan gelen Sophie'nin. Güzelliği Hélène'in yanında sönük kalan Sophie'nin...

Belki de görünüşümde onu reddetmeyeceğimden emin olmasını sağlayan basit bir şey vardır. Pigalle'deki kızlarla konuşuyormuş zaten...

İyi ama çalışmaktan ve uyumaktan başka ne yapıyorum ki şu dünyada? Böyle bir deneyim yaşamam çok mu kötü olur?

Bana verdiği adres Panthéon'dan iki sokak ötedeydi. Parke taşlı dar yolu geçip kapıda durdum ve numarayı kontrol ettikten sonra kapıyı çaldım. Kimse açmadı. Üst kattan müzik sesi geliyordu. Aralık olan kapıyı itip içeri girdim. Dar basamakları tırmanıp bir kapıya ulaştım. Kapının arkasından gramofon sesi geliyordu. Bir kadın, aşkını ve çaresizliğini dile getirdiği şarkısını söylerken adam da çatlak bas sesiyle ona eşlik ediyordu. Bir an öylece kalıp dinledim ve o anki ruh halime karşın gülümsedim. Sonra kapıyı açtım.

Aydınlık, geniş bir odaydı. Duvarlardan biri tuğla, diğeri neredeyse tamamen camdandı. Pencereler boylu boyunca yan yana dizilmişti. İlk gözüme çarpan odanın şaşırtıcı derecede karmaşık olmasıydı. Her bir duvar kanvaslarla kaplıydı. Kurumuş fırçalar her yerdeydi ve karakalem kutuları, kurumuş renkli boya dolu şövalelerle âdeta yer kapma yarışına girmişti. Kanvaslar, kalemler, bir merdiven, yarısı yenmiş yiyeceklerle dolu tabaklar ortalığa dağılmıştı. Yağlıboyayla terebentin karışımına bir de tütün ile sirkeli şarap kokusu eklenmişti. Koku, bazılarının içine mum konulmuş, bazıları da kutlamalardan arta kalan koyu yeşil renkli şişelerden geliyordu. Ahşap taburenin üzerinde bir yığın para duruyordu. Bozukluklarla banknotlar karmakarışık bir yığın oluşturmuştu. Tüm bu karmaşanın ortasında Mösyö Lefèvre elinde fırça kutusuyla bir ileri bir geri, ağır ağır yürüyordu.

Üzerinde, Paris'in yüzlerce kilometre uzağındaki bir köydeymiş gibi ressam önlüğü ve köylü pantolonu vardı.

"Mösyö?"

Kim olduğumu hatırlamaya çalışıyormuş gibi iki defa gözlerini kırptırarak bana baktı ve fırça kutusunu yavaşça yanındaki masaya bıraktı. "Geldiniz demek!"

"Şey... Evet."

"Harika!" Varlığımı hâlâ tam anlamıyla idrak edememiş gibi başını iki yana sallıyordu. "Harika. İçeri gelin, gelin. Durun, size oturacak bir yer bulayım."

Şimdi gözüme daha iri görünmüştü. Bedeni, gömleğinin kaliteli kumaşının altından açıkça görünüyordu. Yer açmak için eski bir şezlongun üzerindeki gazete yığınlarını toplarken ben de garip bir şekilde çantama kenetlenmiştim.

"Lütfen oturun. Bir şey içmek ister misiniz?"

"Su içirim, teşekkürler."

İşimi kaybedeceğimden endişe etmeme karşın oraya giderken kendimi rahatsız hissetmemiştim. Bu tuhaf stüdyo dairenin pisliği de umurumda değildi. Ama şu anda kendimi biraz önemsiz, biraz aptal hissetmeye başlamıştım ve bu da kasılıp tuhaf davranmama sebep oluyordu. "Beni beklemiyordunuz, değil mi Mösyö?"

"Kusura bakmayın. Geleceğinizi tahmin etmedim. Ama gelişinize çok sevindim. Hem de çok." Geri adım atıp bana baktı.

Gözlerinin elmacık kemiklerimden boynuma, sonra da saçlarıma kaydığını hissedebiliyordum. Kolalanmış bir gömlek yakası kadar kaskatı bir halde karşısında oturuyordum. Üzerinden yıkanmadığını belli eden bir koku yayılıyordu. Kötü bir koku değildi ama bu şartlar altında biraz sıkıcıydı.

“Bir kadeh şarap istemez misiniz? Biraz rahatlamanızı sağlayacak bir şeyler.”

“Hayır, teşekkür ederim. Erken gitmeliyim. Ben... ben ancak bir saat kalabilirim.” Bu da nereden çıkmıştı? Sanırım bir yanımdan buradan hemen gitmek istiyordu.

Pozisyonumu ayarlamaya çalıştım. Çantamı bırakmamı, şezlongun koluna hafifçe yaslanmamı söyledi. Ama yapamıyordum. Sebebini bilmesem de kendimi aşağılanmış hissediyordum. Ve Mösyö Lefèvre fazla konuşmadan bir şövalesine bir bana bakıp çalışırken içten içe bana hayran olduğunu ya da onun için önemli olduğumu düşünmekle ne kadar yanıldığımı, bu adamın aslında beni bir obje olarak gördüğünü fark etmeye başladım. Kapının yanındaki natürmort resimdeki yeşil şişe ya da elmalardan daha fazla bir önem taşımayan bir şey, bir objeydim onun için.

Hatta bundan da hoşlanmadığı belliydi. Zaman geçtikçe biraz daha umutsuzluğa kapılıyor, öfkesini dışarı vuruyordu. Yanlış bir şey yapma korkusuyla heykel gibi kımıldamadan oturuyordum ama sonunda, “Matmazel bence burada bırakalım. Sanırım karakalem perileri bugün benden yana değiller,” dedi.

Rahatlayarak doğruldum ve boynumu çevirdim. “Bakabilir miyim?”

Resimdeki kız bendim, evet. Ama yine de biraz irkildim. Porselen bir bebek kadar cansız görünüyordu. Korkunç derecede sabırlı ve evlenmemiş bir teyzenin inatçı ciddiyeti vardı üzerinde. Kendimi ne kadar kötü hissettiğimi belli etmemeye çalıştım. “Sanırım umduğunuz gibi bir model olamadım.”

“Hayır. Sizin yüzünüzden değil matmazel.” Omuz silkti. “Ben... ben kendime kızıyorum.”

“İsterseniz pazar günü tekrar gelebilirim.” Bunu neden söylemiştim bilmiyorum. Sonuçta bundan hoşlanmamıştım.

O anda bana gülümsedi. Gözleri çok hoştu. “Gelirseniz... çok memnun olurum. Bir dahaki sefer hakkını vereceğimden eminim.”

Ama pazar günü de farklı olmadı. Denedim, gerçekten denedim. Kolumu şezlonga yaslayıp eteğimi bacaklarımın üzerinde topladım ve bir kitaptan gösterdiği Afrodit pozuyla boylu boyunca uzandım. Rahatlamaya ve yüz ifademi yumuşatmaya çalıştım ama o pozisyonda korsem belime batıyordu ve sürekli tokasından ayrılan saçımı düzeltmek de sinirimi bozmuştu. Uzun ve çok zahmetli birkaç saat geçirmiştik. Daha resmi görmeden Mösyö Lefèvre’in yüz ifadesinden yine hayal kırıklığına uğradığını görmüştüm.

Venüs’ten çok yumuşak mobilyaların üzerinde toz birikmiş mi diye kontrol eden hırçın bir hizmetçiyi andıran nemrut suratlı kıza bakıp, *bu ben miyim*, diye düşündüm.

Sanırım bu kez o bile halime acımişti. Bugüne dek gördüğü en sade modeldim büyük ihtimalle. “Bu siz değilsiniz matmazel,” dedi ısrarla. “Bazen... birinin gerçek doğasını yakalamak zaman alıyor.”

Ama beni en çok üzen de buydu. Gerçek doğamı çoktan yakalamış olmasından korkuyordum.

Onu tekrar Bastille Günü’nde gördüm. Latin Quarter’ın kalabalık sokaklarında yürüyor; kırmızı, beyaz, mavi renkli kocaman bayrakların, pencerelerden sarkan mis kokulu çelenklerin altından, tüfekleri omuzlarında yürüyen askerleri izleyen kalabalığın arasında zikzak çizerek ilerliyordum.

Bütün Paris kutlama yapıyordu. Normalde kendi kendime yetiyordum ama o gün içimi bir huzursuzluk kaplamıştı ve yapayalnız hissetmiştim. Panthéon’a vardığımda durdum. Soufflot yolu dans eden insanlarla dolmuş, normalde çok sıradan görünen sokağı şimdi Café Léon’un önünde çalan grup eşliğinde, uzun

etekleri ve geniş siperlikli şapkalarıyla dans eden kadınlar doldurmuştu. Düzenli halkalar oluşturarak hareket ediyor, kaldırım kenarında durup sokak bir balo salonuymuş gibi birbirlerini süzüp sohbet ediyorlardı.

Sonra onu gördüm; boynuna sardığı rengârenk bir fularla gösterinin tam ortasında duruyordu. Etrafında dönüp duran yardımcılarıyla birlikte, aktris Mistinguett elini sahiplenir bir tavırla onun omzuna yaslamıştı ve kulağına söylediği bir şey onu kahkahalara boğmuştu.

Hayranlıkla onları izledim. Sonra Mösyö Lefèvre belki de bakışlarımın yoğunluğundan etrafına bakındı ve beni gördü. Yanaklarım alev alev yanarken hemen bir eşikten geçip ters yöne ilerledim. Takunyalarımı parke taşın üzerinde takırdatarak dans eden çiftlerin arasından yürüdüm. Ama birkaç saniye içinde sesi arkamdan gürledi.

“Matmazel!”

Onu görmezden gelemedim. Döndüm. Bir an beni kucaklayacak sandım ama takındığım tavır onu durdurmuş olmalı. Sarılmak yerine hafifçe kolumu kavrayıp beni kalabalığın arasına yönlendirdi. “Sizinle karşılaşmam ne iyi oldu,” dedi. Bahaneler uydurmaya, dilim sürçerek bir şeyler anlatmaya çalışıyordum ama beni sımsıkı tutmuştu. “Gelin matmazel, bugün tatil. En çalışkan insan bile arada bir eğlenmeli.”

Öğleden sonrasının esintisiyle bütün bayraklar dalgalanıyordu. Düzensiz kalp atışlarıma benzeyen çırpınışlarını duyabiliyordum. Kaçıp gitmek için kibarca bir bahane bulmaya çalışıyordum ama yine araya girmişti.

“Şunu fark ettim ki matmazel, birbirimizi bunca zamandır tanımamıza rağmen adınızı bilmiyorum.”

“Bessette,” dedim. “Sophie Bessette.”

“O halde size bir içki ısmarlamama izin verin Matmazel Bessette.”

Başımı iki yana salladım. Sırf buraya gelerek bile kendimden çok şey vermişim gibi hissedince midem bulandı. Arkasından, hâlâ arkadaş grubunun arasında duran Mistinguett’in olduğu yere baktım.

“Olur mu?” Kolunu kaldırdı.

O anda muhteşem güzelliğiyle Mistinguett doğruca bana baktı.

Adam kolunu kaldırdığında sanki Mistinguett’in yüzünde kızgın bir ifade belirmişti. Édouard Lefèvre denen bu adam, Paris’in en renkli yıldızına kendini önemsiz ve sıradan hissetti-recek güçteydi. Üstelik beni, ona tercih etmişti.

Ona baktım. “O halde yalnızca su istiyorum, teşekkürler.”

Masaya yürüdük. “Misty tatlım. Bu Sophie Bessette.” Kadının yüzündeki tebessüm silinmedi ama beni buz gibi gözlerle baştan aşağı süzdü. Alışveriş merkezinde onunla ilgilendiğimi hatırlamış mıdır, diye düşündüm. Arkasında duran centilmenlerden biri, “Takunyalar,” dedi. “Ne kadar... ilginç.”

Kahkahaları tüylerimi diken diken ederken derin bir nefes aldım.

“Bahar sezonunda mağazalar bunlarla dolup taşacak,” diye yanıtladım sakince. “Son moda. *La mode paysanne*¹⁵ deniyor.”

Édouard’ın parmak uçlarını sırtımda hissettim.

“Paris’in en güzel bilekli kadını olarak eminim Matmazel Bessette ne isterse onu giyebilir.”

Édouard’ın sözlerinin önemini idrak eden gruba sessizlik hâkim oldu. Mistinguett gözlerini üzerimden çekti ve büyüleyici bir tebessümle “*Enchantée*,”¹⁶ dedi. “Édouard tatlım, ben artık

15 (Fr.) Köylü modası.

16 (Fr.) Memnun oldum.

gitmeliyim. Çok yoğunum. En kısa zamanda bana uğra, olur mu?” Mistinguett eldivenli elini kaldırdı ve Édouard da onu öptü. Dudaklarına bakmamaya çalıştım. Ardından Mistinguett dalgaları ikiye ayırıyormuşçasına kalabalığın arasından geçip gitti.

Bizse oturduk. Édouard Lefèvre kumsala bakıyormuş gibi sandalyesinde gerinirken ben de kaskatı kesilmiş öylece duruyordum. Bir şey söylemeden, yüzünde af dileyen bir ifadeyle bana içeceğimi uzattı. Bir yandan da gülmemek için kendini zor tutuyormuş gibi bir hali vardı. Her şey öyle değişti ki kendimi hiç de ihmal edilmiş hissetmiyordum.

Dans eden neşeli insanlar, kahkahalar ve parlak mavi gökyüzüyle kuşatıldığım yerde yavaş yavaş rahatlamaya başlamıştım. Édouard benimle son derece nazik bir dille konuşuyor, Paris’e gelmeden önceki hayatımla, mağazanın kurallarıyla ilgili sorular soruyor, arada bir mola verip sigarasını ağzının kenarına götürüyor, gruba, “*Bravo!*” diye haykırıp koca ellerini havaya savuruyordu. Hemen herkesi tanıyordu. Kaç kişiyle selamlaştığını ya da kaç kişinin ona içki ısmarladığını anımsamıyorum; sanatçılar, dükkân sahipleri, kötü şöhretli kadınlar... Kraliyet ailesinin yanındaydım sanki. Mistinguett gibi bir kadını elde edebilecekken benim gibi bir kızda ne bulduğunu düşündüklerini belli eden bakışlarını da üzerimde hissediyordum elbette.

“Mağazadaki kızlar Pigalle’deki fahişelerle konuştuğunuzu söylediler.” Kendimi tutamadım; bunu merak etmiştim.

“Doğru. Çoğu da arkadaşımıdır.”

“Onların da resimlerini yapıyor musun?”

“Zamanlarını bana ayırmaları için onlara para verirsem.” Şapkasıyla bizi selamlayan bir adama başını salladı. “Harika modeller hepsi de. Pek utangaç olmuyorlar.”

“Benim gibi değiller yani.”

Édouard kızardığımı fark etmişti. Kısa bir duraksamanın ardından af dilercesine elini elime koydu. Bu da daha çok kızarmama sebep oldu. “Matmazel,” dedi yumuşak bir sesle. “O resimler benim başarısızlığım, sizin değil. Ben...” Sonra konuşmanın yönünü değiştirdi. “Sizin farklı özellikleriniz var. Beni büyülüyorsunuz. Hiçbir şeyden korkunuz yokmuş gibi.”

“Haklısınız,” dedim. “Korktuğumu söyleyemem.”

Ekmek, peynir ve zeytin yedik. Hayatımda yediğim en güzel zeytinlerdi. O *pastis* içti ve her kadehi tadına vararak midesine indirdi. Artık akşam oluyordu. Kahkahalar yükselmiş, içkiler daha çabuk gelmeye başlamıştı. Kendime iki küçük bardak şarap içmek için izin verdim ve eğlenmeye başladım. Bu huzur verici günde, sokakta kendimi yabancı bir yerden gelmiş basit bir tezgâhtar gibi görmüyordum. Ben de Bastille kutlamalarının tadını çıkartan eğlence düşkünlerinden biriydim.

Sonra Édouard masadan kalkıp tam karşımda durdu. “Dans edelim mi?”

Onu reddetmek için bir sebep göremiyordum. Elini tuttum ve o da beni dans eden kalabalığın arasına çekti. St. Péronne’dan ayrıldığımdan beri dans etmemiştim. Şimdi kulaklarımın çevresinde dönen esintiyi, sırtımdaki elinin ağırlığını hissediyordum. Tuhaf, ayağımdaki takunyalarım da hafiflemişti sanki. Édouard tütün, anason ve nefesimi kesen erkeksi bir şey kokuyordu.

Ne olduğunu bilmiyorum. Çok az içtiğim için şarabı bahane edemezdim. Aslında pek yakışıklı olduğu ya da hayatımda bir erkeğin yokluğunu hissettiğim de söylenemezdi.

“Resmimi tekrar yap,” dedim.

Durup hayretle bana baktı. Onu suçlayamazdım. Çünkü ben de hayrete düşmüştüm.

“Resmimi tekrar yap. Bugün. Şimdi.”

Hiçbir şey söylemeden masaya dönüp tütününü aldı ve kalabalığı yarıp nispeten boş yollardan stüdyo dairesine gittik.

Dar ahşap basamakları tırmanıp aydınlık stüdyonun kapısını açtı. Ceketini çıkarıp gramofona müzik koymasını ve paletinde renkleri karıştırmasını izledim. Sonra o şarkı mırıldanırken ben de bluzumun düğmelerini açmaya başladım. Ayakkabılarımla çoraplarımı çıkardım. Eteğimi de indirdim. Şimdi üzerimde yalnızca kombinezonumla beyaz pamuklu jüponum kalmıştı. Korsemle kalıncaya kadar soyundum. Saç tokamı çıkarınca saçlarım omuzlarıma döküldü. Bana döndüğünde nefesinin kesildiğini fark ettim.

Gözlerini kırıştırdı.

“Böyle mi?”

Yüzünde kaygılı bir ifade belirmişti. Fırçasının yine bana ihanet etmesinden korkuyor olmalıydı. Gözlerim sabit, başım dikti. Ona meydan okurcasına baktım. Sonra sanatçı ruhuna bürünüp süt beyazı tenimde, dağınık kıvılcık kahve saçlarımda kendini kaybettiğinde artık tüm kaygılar unutulmuştu. “Evet, evet. Başınızı hafifçe sola çevirin lütfen,” dedi. “Eliniz. Evet. Avucunuzu hafifçe açın. Harika.”

O boyamaya başladığında ben de onu izliyordum. Yanlış çizmesi büyük bir hata olurmuş gibi büyük bir odaklanmayla bedenimin her santimini inceliyordu. Yüzünde beliren memnuniyeti izlerken kendi yüz ifademi görüyordum sanki. Artık hiçbir engel yoktu. Mistinguett ya da Pigalle'deki fahişeler gibiydim; korku ve utanç nedir bilmiyordum. Tenimi, boynumdaki çukurları, saç diplerimdeki gizli ışıltıyı incelemesini istiyordum. Her parçamı görsün istiyordum.

Onu incelemeye devam ettim. Paletinde renkleri birleştirirken bir şarkı mırıldanışını, olduğundan yaşlıymış gibi ayaklarını sürüyerek yürümesini izliyordum. Bu abartılı bir tavidir. Mağazaya

gelen birçok adamdan daha genç ve güçlüydü aslında. Sonra nasıl yemek yediğini anımsadım; hiç gizlemediği bir oburlukla ve keyifle yiyordu. Gramofondaki müziğe eşlik ediyor, istediği zaman resim yapıyor, istediği kişilerle konuşuyor, düşüncesini ifade ediyordu. Ben de Édouard gibi yaşamak istiyordum. Neşeli, her anın tadını çıkararak ve şarkı söyleyerek... Çünkü bu güzel bir şeydi.

Sonra hava karardı. Fırçaları temizlemek için durdu ve o anda farkına varmış gibi etrafına bakındı. Mum ve gaz lambasını yakıp hepsini etrafıma dizdi. Ama kararan havanın onu alt ettiğini fark edince iç geçirdi.

“Üşüdün mü?”

Başımı iki yana salladım ama Édouard dolaptan parlak kırmızı, yün bir şal alıp dikkatlice omuzlarıma attı. “Hava karardı. Görmek ister misin?”

Şala sarınıp ahşap zeminde çıplak ayaklarla yürüyerek şövaleye gittim. Sanki rüya görüyordum. Orada otururken gerçek hayat buharlaşıp gitmiş gibi hissediyordum. Bakmaktan ve büyüğü bozmaktan korkuyordum.

“Gel.” Beni çağırdı.

Kanvasın üzerinde tanımadığım bir kız vardı. Meydan okurcasına bana bakıyordu. Loş ışıktaki saçları bakır rengi görünüyordu, teni kaymaktaşı kadar beyazdı ve aristokratlara özgü bir güvenle bakıyordu.

Tuhaf, gururlu ve güzeldi. Büyülü bir aynaya bakıyordum sanki.

“Biliyordum,” dedi yumuşak bir sesle. “Kendini verdiğini anlamıştım.”

Gözleri yorgun bakıyordu ama tatmin olmuştu. Resimdeki kıza biraz daha baktım. Sonra sebebini bilmesem de bir adım daha atıp yavaşça uzandım ve tekrar bana bakması için Édouard'ın

yüzünü avuçlarımla arasına aldım. Yüzünü kendi yüzümün birkaç santim uzağında tutup böylece gördüklerini özümseyebilirmişim gibi bana bakmaya devam etmesini sağladım.

Daha önce hiçbir erkekle yakınlaşma ihtiyacı duymamıştım. Annemle babamın odasından gelen vahşi sesler ile inlemeler –genelde babam sarhoşken– beni dehşete düşürürdü ve ertesi gün annemin morarmış yüzünü ve güçlükle yürüdüğünü görünce ona acırdım. Ama Édouard’a karşı hislerim beni etkisi altına almıştı. Gözlerimi dudaklarından alamıyordum.

“Sophie...”

Onu güçlükle duyuyordum. Yüzünü kendi yüzüme yaklaştırdım. Dünya durmuştu sanki. Avuçlarımla altındaki sakalların rahatsızlığını, tenime değen nefesinin sıcaklığını hissediyordum. Gözleri, ciddiyetle benim gözlerimi inceliyordu. Sanki beni yeni fark etmişti.

Birkaç santim eğildim, nefesimi tuttum ve dudaklarımı onun kilerle birleştirdim. O da ellerini belime koyup içgüdüsel olarak gerildi. Dudakları dudaklarımdaydı. Tütün, şarap kokusuyla karışık sıcak ve ıslak nefesini içime çektim. *Ah Tanrım, beni yiyip bitirmesini istiyordum.* Gözlerimi kapatmıştım. Vücudumdan kıvılcımlar fışkırıyor, her yerim geriliyordu. Ellerini saçlarımda gezdirirken ağzını boynuma götürdü.

Sokakta eğlenenler gürültülü kahkahalar atıyor, bayraklar gece esintisiyle uçuşuyordu ve benim içimdeki bir şey sonsuza dek değişiyordu. Édouard tenime doğru eğilirken, “Ah Sophie, hayatım boyunca her gün senin resmini yapabilirim,” diye mırıldandı. En azından “resmini yapabilirim” dediğini duymuştum. Ama o anda ne dediğini umursayacak durumda değildim.

5

René Grenier'nin duvar saati çalmaya başlamıştı. Bunun gerçek bir felaket olduğu konusunda hepimiz hemfikirdik. Saat, Almanların eline geçmesin diye aylardır gümüş çaydanlık, bir miktar altın para ve büyükbabasının yeleğinde sakladığı cep saatiyle birlikte evin yanındaki sebze bahçesinde gömülüydü oysa.

Kasabanın altı, aceleyle bahçelere ve yollara gömülmüş değerli eşyalarla doluydu ve şimdiye kadar her şey yolundaydı. Ta ki soğuk bir kasım sabahı Madam Poilâne aceleyle bara gelip René'nin domino oyununu bozarak havuç ekili tarladan her on beş dakikada bir saat sesi geldiğini söyleyene kadar.

"Bu kulaklarla bile duyuyorum," diye fısıldadı kadın. "Ve ben duyuyorsam emin ol ki onlar da duyacaktır."

"Doğru duyduğundan emin misin?" diye sordum. "Uzun zamandır bozuktuk çünkü."

Mösyö Lafarge, "Belki de mezarında dönen Madam Grenier'nin sesidir," dedi.

"Ben olsam karımı sebzelerimin altına gömmezdim," diye mırıldandı René. "Tatlarını bozar, daha da pörsütürdü eminim."

Kül tablasını boşaltmak için eğildim ve kısık sesle, "Gecenin karanlığında toprağı kazıp saati bir çuvala koymalısın René. Hemen bu gece yapabilirsin. Bu gece daha kalabalık gelecekler. Çoğu burada olursa az kişiyi nöbete bırakırlar," dedim.

Almanlar Le Coq Rouge'da yemeye başlayalı bir ay olmuştu ve bu yüzden ortak alanda bir huzursuzluk yaşanmaya başlamıştı. Saat sabah ondan akşam beş buçuğa kadar bar her zamanki yaşlı ve yalnız Fransızlarla doluyordu. Hélène ve ben temizlik yaptıktan sonra saat yedi olmadan gelip kapıdan girer girmez hizmet bekleyen Almanlara yemek yapıyorduk. Bu işin iyi tarafları da vardı elbette. Haftanın birkaç günü yemeklerden artanları paylaşıyorduk (ama artık kızarmış tavuk yerine et ya da sebze kırıntıları kalıyordu). Hava soğudukça Almanlar daha çok acıkiyordu ve ne Hélène ne de ben yiyeceklerden kendimize ayıracak kadar cesur değildik. Ama o birkaç lokma bile bizi memnun ediyordu. Jean artık daha az hastalanıyordu. Cildimize renk gelmişti ve Louisa'ya iyi gelir düşüncesiyle kemiklerinden ayırdığımız etleri Belediye Başkanı'nın evine götürmeyi bile başarmıştık.

Dahası, akşamları Almanlar gider gitmez Hélène'le ateş koşup kütükleri söndürüyor, kilerde kurumaya bırakıyorduk. Birkaç günde toplanan yarısı yanmış kalıntılar havanın çok soğuk olduğu günlerde küçük bir ateş yakmamıza olanak sağlıyordu. Müşterilerin birkaçı içecek siparişi verse de böyle günlerde bar dolup taşıyordu.

Tabii Almanlara yemek veriyor olmamızın olumsuz yanları da yok değildi. Subaylarla konuşmamama, onlara gülümsemeyip ve istenmediklerini belli etmeme karşın Madam Durant ile Madam Louvier, Almanlardan hediyeler aldığımı düşünüyorlardı. Günlük ihtiyacımızı karşılayacak yiyecekleri, şarabı ve gazı alırken gözlerini üzerimde hissediyordum. Meydanın çevresindeki hararetli sohbetlere konu olduğumuzun farkındaydım. Tek tesellim sokağa çıkma yasağı olduğu için adamlara pişirdiğimiz yemekleri ya da gecenin geç saatlerinde otelin nasıl canlı ve gürültülü bir yere dönüştüğünü görememeleriydi.

Hélène ve ben evimizde yabancı dilde konuşmalar duymaya alışmıştık. Askerlerin birkaçını tanıyorduk. İçlerinde, bize kendi dilimizde teşekkür etmeye çalışan koca kulaklı, uzun boylu, ince adam vardı. Bazıları da yemeklerde sürekli kusur buluyor, tuz ve karabiber ya da biraz daha et istiyordu. Ayrıca bir de çok fazla içip akli bambaşka bir yerdeymiş gibi pencereden dışarıya bakan ufak tefek Holger vardı. Hélène ve ben adamların yorumlarına nazikçe baş sallıyor, kibar olmakla birlikte samimi olmamaya özen gösteriyorduk. Doğrusunu söylemek gerekirse bazı geceler orada olmalarının keyifli bir yanı da oluyordu. Ama bunun sebebi Almanlar değil, evde insan olmasıydı. Erkekler, refakatçiler, yemek kokusu... Uzun zamandır erkeklerle ve dış dünyayla bağımız kopmuştu. Ama bir şeylerin ters gittiği, askerlerin konuşmadıkları, yüzlerinin asık ve ciddi olduğu günler de oluyordu. Öyle zamanlarda konuşmalar, art arda ateş ediliyormuş gibi hissettiren fısıldamalardan ibaretti. Düşman olduğumuzu anımsamışlar gibi arada bir yan gözle bize bakarlardı. Sanki söylediklerini anlayabilirmişiz gibi...

Aurélien bu şekilde yaşamayı öğreniyordu. Üç numaralı odanın zeminine uzanır, yüzünü döşemelerin arasındaki boşluğa yaslar, günün birinde bize askeri yönden avantaj sağlayacak bir bilgi ya da haritadan bir şey öğrenmeyi ümit ederdi. Almancasını gittikçe ilerletiyordu. Askerler gittiğinde Aurélien aksanlarım taklit eder ya da bizi güldürecek şeyler söylerdi. Bazı sözlerini anladığı bile oluyordu. Hangi subaylar hastanede, kaç kişi ölmüş... Onun için endişeleniyordum ama aynı zamanda onunla gurur da duyuyordum. Almanları beslememizin gizli bir amacı olabilir miş gibi hissediyordum.

Bu arada Komutan bize her zaman nazik davranıyordu. Pek sıcak olmasa da artık alıştığımız bir kibarlıkla bizi selamlıyordu. Aşırıya kaçmadan yemeklerimizi övüyor, içkiyi fazla kaçırın ya

da davranışlarında biraz ileriye giden adamlar olursa gereğini yapıyordu.

Birkaç defa benimle sanat hakkında konuşmaya çalışmıştı. Bire bir sohbet etmekten rahatsız oluyordum ama kocamı anımsamak da hoşuma gidiyordu. Komutan, Alman kökenli Purrmann'a hayranlığından ve Matisse'in resimlerini gördükten sonra Moskova'ya ve Fas'a kadar gittiğini anlattı.

Başta konuşmakta isteksizdim ama bir süre sonra kendimi durduramaz olmuştum. Başka bir hayatı, başka bir dünyayı anımsamak gibiydi bu. Académie Matisse'in işleyişi onu büyülüyor; ressamlar arasında rekabet olup olmadığını ya da birbirlerini sevip sevmediklerini merak ediyordu. Bir yargıç gibi konuşuyordu; aceleci, zeki ve söylediklerini anlamayanlara karşı sabırsızdı. Sanırım karşısında susmadığım için benimle konuşmaktan hoşlanıyordu. İçten içe korksam da korkumu gizlemek karakteristik özelliğimdi. Paris'teki alışveriş merkezine gelen kendini beğenmiş kişiler karşısında dimdik durmamı sağlıyordu ve şimdi de işime yarıyordu.

Komutan'ın, bardaki portreme özel bir ilgisi vardı. Onu o kadar uzun süre inceliyor, Édouard'ın renk tercihi ve fırça darbelerinin tekniği hakkında o kadar çok konuşuyordu ki bir an öznenin ben olduğumu bile unutuyordum.

Dediğine göre annesiyle babası "kültürlü" insanlar değilmiş ama onu öğrenmeye teşvik etmişler. Savaştan sonra da entelektüel çalışmalarını geliştirmek, yolculuk yapmak, okumak ve daha çok şey öğrenmek istiyordu. Karısının adı Lies'dı. Bir akşam çocuğu olduğunu da söylemişti. Henüz görmediği, iki yaşında bir oğlu vardı. (Bunu Hélène'e söylediğimde yüzünde şefkat dolu bir ifade belirir sanmıştım ama ablam Almanların, başka insanların ülkelerini işgal etmekten artık vazgeçmesi gerektiğini söylemişti.)

Komutan tüm bunları laf arasında söylüyor, karşılığında benden özel bir bilgi istemiyordu. Bu bencillik değildi; daha çok evimi işgal ederek hayatımı da işgal ettiğinin farkında olduğunu gösteriyordu. Bu yüzden daha fazlasını istemek büyük bir ceza olurdu. Gördüğüm üzere Komutan tam bir centilmendi.

O ilk ay Komutan'ın bir canavar, zalim bir Alman olmadığını düşünmekte çok zorlanmıştım. Sanırım bütün Almanların barbar olduğuna inanıyordum çünkü onların da karıları, anneleri, çocukları olduğunu gözümde canlandıramıyordum. Ama her akşam karşımda yemek yiyor, konuşuyor, tıpkı kocam gibi renkler, formlar ve diğer ressamların yetenekleri hakkında yorumlar yapıyordu. Sık sık gülüyor, mutluluk yüz hatlarının yansıttığından çok daha aşına olduğu bir duyguymuş gibi mavi gözlerinin çevresi kazayağı çizgileriyle doluyordu.

Diğer kasabalıların yanında Komutan'ı savunmuyor, onun hakkında konuşuyordum. Biri beni Almanların Le Coq Rouge'a gelmesinin nasıl bir işkence olduğunu sorduğunda Tanrı'nın izniyle kocalarımız döndükten sonra tüm bunların uzak birer anıdan ibaret kalacağını söyleyip geçiştiriyordum.

Ve Almanlar otele geldiğinden beri bir kez bile sorgulanmadığımızı kimsenin fark etmemiş olması için de dua ediyordum.

Öğle vaktinden biraz önce havasız bardan çıkıp kilim çırpma bahanesiyle dışarıya adımımı attım. Yerler hâlâ ince bir buz tabakasıyla örtülüydü ve yüzeyi ılık ılık parlıyor, kristali andırıyordu. Kilimi yan sokağın birkaç metre aşağısındaki René'nin bahçesine taşıdığımda onu duydum; saatin on ikiye çeyrek kala olduğunu haber veren o boğuk ses...

Döndüğümde yaşlılar topluluğu bardan çıkıyordu. Madam Poilâne, "Şarkı söyleyeceğiz," dedi.

"Ne?"

“Şarkı söyleyeceğiz. Saatin sesini akşama kadar bastırır hiç değilse. Onlara bunun bir Fransız geleneği olduğunu söyleyebiliriz. Auvergne şarkıları. Anımsayabildiğimiz kadarını söyleriz. Nereden bilecekler ki?”

“Bütün gün şarkı mı söyleyeceksiniz?”

“Hayır, hayır. Yalnızca saat başlarında ve eğer etrafta Alman varsa.”

Hayretler içinde ona baktım.

“Toprağı kazıp René'nin saatini bulurlarsa bütün kasabayı kazarlar Sophie. Annemin incilerini hiç tanımadığım Alman bir ev kadınına kaptırmaya niyetim yok.” Dudaklarını iğrenmişçesine büktü.

“Şey, artık gitsen iyi olur. Öğle vakti saat çaldığında St. Péronne'un yarısı duyacak.”

Aslında bu, komik sayılabilecek bir şeydi. Ön basamaklarda durduğumda yaşlılar grubu dar geçidin başına yürüdü ve hâlâ meydanda gezinen Almanların karşısına geçip şarkı söylemeye başladılar. Birbiriyle uyumsuz çatlak sesleriyle çocukluğumda duyduğum okul şarkılarını, *La Pastourelle*, *Bailero*, *Lorsque j'étais petit* gibi şarkıları söylediler. Başları dik, omuz omuza durup zaman zaman yan gözle birbirlerine bakıyorlardı. René kimi zaman somurtkan kimi zaman gergin bir ifadeye bürünüyordu. Madam Poilâne bir pazar okulu öğretmeni kadar ciddi bir şekilde ellerini önünde kenetlemişti.

Elimde bulaşık beziyle durup gülmemeye çalışırken Komutan yoldan geçti. “Bu insanlar ne yapıyor?”

“Günaydın Komutan.”

“Caddelerde toplanmak yasak, biliyorsunuz.”

“Aslında buna toplanma denemez. Bu bir festival sayın Komutan. Fransız geleneğidir. St. Péronne’un yaşlıları yaklaşan kışın etkisini hafifletmek için kasım ayında her saat başı halk şarkıları söyler.” Bunu gerçek bir inançla söylemiştim. Komutan kaşlarını çatıp gözlerini yaşlılara kaydırды. Sesleri aynı anda yükseldiğinde saatin vurmaya başladığını anladım.

“Ama sesleri berbat,” dedi sesini alçaltarak. “Duyduğum en kötü koro.”

“Lütfen... onlara engel olmayın. Duyduğunuz gibi zararsız köylü şarkıları işte. Bir günlüğüne de olsa doğdukları toprakların şarkılarını söylemek yaşlılara mutluluk veriyor. Onları anlayacağınızdan eminim.”

“Bütün gün böyle şarkı mı söyleyecekler?”

Onu endişelendiren toplanmaları değildi. O da kocam gibiydi; güzel olmayan her sanat dalı ona acı çektiriyordu. “Söyleyebilirler.”

Komutan kıpırdamadan durdu, kulağını müziğe vermişti. Ansızın içime bir korku düştü. Eğer müziğe karşı kulağı da resme bakan gözleri kadar iyiye şarkıların bastırдыğı saat sesini de duyabilirdi.

Aniden, “Bu akşam ne yemek istersiniz?” diye sordum.

“Ne?”

“Yani çok sevdiğiniz bir yemek var mı? Malzemelerimiz kısıtlı ama sizin için pişirebileceğim birkaç yemek var.” Madam Poilâne’in ellerini gizlice yukarı kaldırıp daha yüksek sesle söylemelerini işaret ettiğini görebiliyordum.

Komutan’ın kafası karışmıştı. Gülümsedim ve bir an için yüzü yumuşadı.

“Bu çok...” Devam etmedi.

Thierry Arteuil, dalgalanan atkısıyla koşarak gelirken arkasını işaret ediyordu. “Savaş mahkûmları!”

Komutan meydanda toplanmaya başlayan adamlarına doğru ilerlerken beni çoktan unutmuştu. O gittikten sonra yaşlılar korosunun yanına koştum. Hélène ve Le Coq Rouge’un müşterileri, dışarıdaki kargaşayı duymuş olacaklar ki pencerelere koşmuşlardı. Kaldırım kenarına çıkıp meydanı izleyenler de vardı.

Kısa bir sessizlik oldu. Sonra yaklaşık yüz kişilik küçük bir konvoy ana caddede toplandı. Yanımdaki yaşlı insanların sesi tanık oldukları manzara karşısında başta biraz titrese de azimle güçlerini yeniden toplayıp şarkı söylemeye devam ettiler.

Tanıdık bir yüz arayışıyla askerleri inceleyen kadınlarla adamların hepsinin yüzünde endişeli bir ifade vardı. Ama tanıdık birinin olmaması onları rahatlatmamıştı. Bunlar gerçekten de Fransız mıydı? Çökmüş, solgun, yenik düşmüş bir halleri vardı. Kıyafetleri, gıdasız kaldıklarını açıkça ortaya koyan vücutlarından sarkıyordu. Yaraları kirli ve eski bandajlara sarılmıştı. Başları öne eğik halde birkaç metre ötemize geçtiler. Almanlar ise önlerinden ve arkalarından yürüyordu. Onları izlemekten başka bir şey gelmiyordu elimizden.

Etrafımı saran yaşlılar korosunun sesi aniden daha uyumlu ve hoş çıkmaya başlamıştı: “Rüzgârın ve yağmurun altında duruyorum, *bailero*’yu söylüyorum...”

Kilometrelerce uzakta bir yerde Édouard’ın da bu durumda olabileceğini düşünürken boğazım düğümlendi. Hélène elimi tuttuğunda onun da aynı şeyleri düşündüğünü tahmin ettim.

Burada bütün çimenler daha yeşil,

Bailero lero söyle...

Gelip seni alacağım...

Yerimizden kımıldamadan her birinin yüzünü dikkatle inceliyorduk. Ansızın Madam Louvier yanımızda belirdi. Fare kadar atik davranıp küçük grubumuza katıldı ve sert rüzgârda yün şalı yüzüne uçarken fırından az önce aldığı çavdar ekmeğini iskelete dönen adamlardan birinin eline tutuşturdu. Adam elindeki ne olduğunu anlamadan başını kaldırdı. O sırada Alman askerlerden biri bağırarak karşılarında belirip tüfeğinin sapıyla kendisine ne verildiğini yeni anlayan adamın eline vurdu. Ekmek su yoluna tuğla gibi düştü. Şarkı sustu.

Madam Louvier ekmeğe baktı ve başını kaldırıp durgun havayı delip geçen bir sesle, “Sizi hayvanlar! Sizi pis Almanlar! Bu adamları köpekler gibi açlıktan öldüreceksiniz! Ne biçim insanlarsınız? Hepiniz piç kurularısınız! Orosu çocukları!” diye haykırdı. Madam Louvier’nin küfrettiğini daha önce hiç duymamıştım. Sanki ipini koparmış, kontrolünü iyice kaybetmiş gibiydi. “Birine vurmak mı istiyorsunuz? Bana vurun! Haydi sizi piç kurusu eşkıyalar. Bana vurun! Sesi sakın ve soğuk havayı deliyordu.

Hélène’in koluma yapıştığını fark ettim. Yaşlı kadının susmasını diliyordum ama o bağırmaya devam ediyor, ince ve buruşuk parmaklarını genç askerin yüzüne doğrultarak konuşuyordu. Bir an onun için korktum. Alman asker güçlükle bastırdığı bir öfkeyle ona bakıyordu. Tüfeğin kabzasını sımsıkı tutan parmakları bembeyaz kesilmişti ve Madam Louvier’ye vurmasından korkuyordum. Kadıncağız çok çelimsizdi. Bir darbeyeyle yaşlı kemikleri kırılabilirdi.

Ama hepimiz nefeslerimizi tutmuşken asker eğilip ekmeği oluktan aldı ve tekrar kadına uzattı.

Madam Louvier’nin canı yanmıştı. “Kardeşim açlıktan ölmek üzereyken ben bu ekmeği yer miyim sanıyorsun? Sence o benim

kardeşim değil mi? Onların hepsi benim kardeşim! Hepsi benim oğlum! *Vive la France!*"¹⁷ diye haykırdı ıslıl ıslıl gözlerle. "*Vive la France!*" Aynısını yapmaya kendini mecbur hissetmiş gibi arkamdaki yaşlılar şarkı söylemeyi unutmuş, kadının sözlerini tekrar etmişlerdi. "*Vive la France!*"

Genç asker muhtemelen amirinden talimat almak için arkasına baktı ama sıranın sonundan gelen ses dikkatini dağıttı. Mahkûmlardan biri kargaşayı fırsat bilip kaçmaya yeltenmişti. Kolu üstünkörü bir sargıya alınmış genç adam yerinden fırlayıp meydanı geçiyordu.

Onu ilk gören iki subayla birlikte Belediye Başkanı Leclerc'in kırık heykelinin yanında duran Komutan olmuştu. "Dur!" diye haykırdı. Genç adam şimdi daha hızlı koşarken ayağına büyük gelen ayakkabısının bir teki ayağından fırladı. "*DUR!*"

Mahkûm daha da hızlanmak için sırt çantasını yere attı. Diğer ayakkabısı da ayağından fırlarken tökezledi ama bir şekilde doğruldu. Köşeden dönmek üzereydi. Komutan ceketinden silahını çıkardı. Ben ne yaptığını daha anlamadan kolunu kaldırıp nişan aldı ve ateş etti. Genç adam yere yığıldı.

Dünya durmuştu. Kuşlar da susmuştu. Kaldırım taşına yığılan cansız bedene bakarken Hélène'in sessizce inlediğini duydum. Genç adamın yanma koşmaya yeltendi ama Komutan yerimizden kımıldamamamızı emretti. Almanca bir şeyler söyledi ve adamları tüfeklerini diğer mahkûmlara yöneltti.

Kimse kımıldamıyordu. Mahkûmlar gözlerini yere dikmişti. Sanki olayların gidişatına şaşırmamışlardı. Hélène elini ağzına götürdü ve titreyerek duyamadığım bir şey mırıldandı. Kolumu beline sardım. Kendi düzensiz nefesimi duyuyordum.

17 (Fr.) Yaşasın Fransa!

Komutan bizden uzaklaşıp mahkûma doğru yürüdü. Yanına vardığında yere çöküp parmaklarını genç adamın boynuna koydu. Eski püskü ceketinde koyu bir kan lekesi oluşmuştu ve gözlerinin meydana doğru boş boş baktığını görebiliyordum. Komutan bir süre öylece durdu ve sonra ayağa kalktı. İki Alman subayı da onun yanına gidiyordu ki Komutan yerlerinde kalmalarını emretti. Tekrar meydana yürüyüp silahını ceketine koydu.

Belediye başkanının önünden geçerken durdu ve, “Gerekeni yapın,” dedi.

Belediye başkanı başını salladı. Adamın boynundaki istemsiz kasılmayı fark etmiştim.

Bir emirle sıradakiler yürümeye başladı. Mahkûmlar başlarını eğmişti ve St. Péronne kadınları yüzlerini mendillerine gömüp uluorta ağlıyordu. Ceset, Bastides Caddesi’nin biraz ötesinde büzüşmüş yatıyordu.

Almanlar gitmeden önce René Grenier’nin saati, sessizliğin içinde matem dolu bir çeyrek saatin daha geçtiğini haber verdi.

O gece Le Coq Rouge’a ciddiyet hâkimdi. Komutan konuşmaya yanaşmadı; ben de konuşmak istediğime dair en ufak bir imada bulunmadım. Hélène’le birlikte yemekleri servis ettik ve tencereleri yıkayıp elimizden geldiğince mutfakta oturduk. İştahım yoktu. O zavallı genç adam, arkasından sarkan eski püskü gömleği ve ölüme koşarken ayağından fırlayan ayakkabıları gözümün önünden gitmiyordu.

Üstelik silahına davranıp zavallı genci acımadan öldüren adamın da benim masama oturup henüz görmediği çocuğunu düşünen, sanat sohbetleri yapan adamla aynı kişi olduğuna da inanamıyordum. Komutan gerçek yüzünü gösterdiğinde kendimi aptal gibi hissetmiştim. Almanlar işte bunun için gelmişlerdi;

sanattan konuşmak ve lezzetli yemekler yemek için değil. Oğullarımızı ve kocalarımızı öldürmek, bizi paramparça etmek için buradaldı.

Kocama duyduğum özlem fiziksel bir acı gibiydi. Ondan haber almayalı neredeyse üç ay olmuştu. Ne yaptığıyla ilgili hiçbir fikrim yoktu. Dünyadan ayrı, sanki bir balonun içinde yaşarken kendimi onun iyi ve güçlü olduğuna, diğer askerlerle birlikte konyak içtiğine, hatta boş zamanlarında resim yaptığına inandırmaya çalışıyordum. Gözlerimi kapattığımda Paris'ten anımsadığım Édouard'ı görüyordum. Ama şimdi o zavallı Fransızların halini gördükten sonra hayal kurmak artık çok zorlaşmıştı. Édouard esir alınmış, yaralanmış, açlıktan ölmek üzere olabilirdi. Tıpkı bu adamlar gibi acı çekiyor olabilirdi. Ve en kötüsü, ölmüş de olabilirdi.

Lavaboya yaslanıp gözlerimi kapattım.

O anda şangırtıyı duydum. Düşüncelerimden uyanıp mutfaktan dışarı koştum. Hélène elleri havada, ayağının dibindeki bir tepsi dolusu kırık bardakla sırtı bana dönük halde durmuştu. Duvarın dibinde Komutan, genç bir askerin gırtlığına yapışmıştı. Neredeyse askerin yüzüne degecek kadar yaklaştırdığı yüzünü buruşturmuş Almanca bir şeyler haykırıyordu. Kurbanının elleri teslim olduğunu belirtircesine havadaydı.

“Hélène?”

Ablamın yüzü kül rengine dönmüştü. “Yanından geçerken bana dokundu. Ama... ama Komutan *çığına* döndü.”

Etraflarında toplanan diğer askerler Komutan'a yalvarıp onu caydırmaya çalışıyor, sandalyeleri devrilirken seslerini duyurmak için bağırıyorlardı. Salon bir anda karışmıştı. Sonunda Komutan onları dinlemeye karar vermiş, genç adamın gırtlığını sıkın elini gevşetmişti. Bir an benimle göz göze geldiğini düşündüm ama

geri adım attığında yumruğunu kaldırıp genç adamın kafasına öyle sert bir darbe indirdi ki adam kafasını duvara çarptı. Komutan, “*Sie können nicht berühren die Frauen,*”¹⁸ diye haykırdı.

“Mutfağa gidelim.” Kırık camları toplamaya bile yeltenmeden ablamı kapıya yönlendirdim. Yükselen sesleri, bir kapının sertçe kapandığını duyunca ablamla birlikte koridora koştuk.

“Madam Lefèvre.”

Son bardakları da yıkıyordum. Hélène yatmaya gitmişti; gün boyunca yaşananlar onu da beni çok yıpratmıştı.

“Madam?”

“Komutan.” Ona dönüp ellerimi bezle kuruladım. Bir sardalye kutusuna koyduğumuz fitilden başka mumumuz kalmamıştı. Yüzünü zar zor seçebiliyordum.

Komutan şapkası elinde karşımda duruyordu. “Bardaklar için üzgünüm. Yenilerinin getirileceğinden emin olabilirsiniz.”

“Zahmet etmeyin. Şimdilik yeterince var.” Bardakların komşularımdan alınacağını biliyordum.

“Genç asker adına da özür dilerim. Lütfen ablana bunun bir daha tekrarlanmayacağını söyle.”

Bundan şüphem yoktu. Arka pencereden, genç adamın alnına ıslak bez bastırılıp bir arkadaşının yardımıyla kaldığı yere götürüldüğünü görmüştüm.

Komutan’ın da o zaman gittiğini sanmıştım ama orada bekliyordu. Bana baktığını hissettim. Gözlerinde huzursuz, acı dolu bir ifade vardı.

“Bu geceki yemekler... enfesti. O yemeğin adı neydi?”

18 (Alm.) Kadınlara dokunamazsınız.

“*Chou farci*.”¹⁹

Bekledi ve sessizlik rahatsız edici bir şekilde uzayınca, “Kıyma, sebze ve otlar lahana yapraklarının içine sarılıp diziliyor,” diye ekledim.

Gözlerini yere indirdi. Mutfağın içinde birkaç adım atıp durdu ve bir kavanoza dokundu. Onu alacak mı diye merak ettim.

“Çok iyiydi. Herkes beğendi. Bugün bana ne yemek istediğimi sormuştun. Şey... sizi zahmete sokmayacaksa bunu yakınlarda tekrar pişirmenizi istiyoruz.”

“Nasıl isterseniz.”

Komutan’ın bu gece farklı bir havası vardı. Gerginliği dalgalar halinde yayılıyordu. Adam öldürmenin ne hissettirdiğini, bir Alman komutan için kahve içmekten daha sıradışı bir şey olup olmadığını düşündüm.

Bir şey daha söyleyecekmiş gibi bana baktı ama ben bulaşıklara döndüm. Arka tarafta diğer subayların sandalyeleri itip çıkmaya hazırlandıklarını duydum. Yağmur yağıyordu. Koca koca yağmur damlaları neredeyse yatay bir şekilde pencerelere vuruyordu.

“Yorgun olmalısın,” dedi. “Seni rahat bırakayım.”

Bardak dolu bir tepsiyle peşinden mutfak kapısına yürüdüm. Komutan kapıya vardığında şapkasını takmak için durunca ben de durdum. “Hep sormak istiyordum. Bebek nasıl?”

“Jean mı? İyi, teşekkürler ama biraz...”

“Hayır. Diğer bebek.”

Neredeyse tepsiyi düşürüyordum. Bir an duraksayıp kendimi toparladım ama yüzümün kıpkırmızı kesildiğini hissettim. Onu gördüğünü biliyordum.

19 (Fr.) Lahana sarması.

Tekrar konuştuğumda sesim boğuk çıktı. Gözlerimi önümdeki bardaklara diktim. “Bu şartlar altında hepimiz mümkün olduğunca iyiyiz.”

Belli ki bunun üzerine düşünmüştü. “Ona iyi bak,” dedi kısık sesle. “Geceleri dışarıda fazla gezinmesin.” Bir süre gözünü ayırmadan bana baktı ve dönüp gitti.

6

Bütün yorgunluğuma rağmen o gece gözüme uyku girmedi. Kesik kesik uyuyan, uykusunda mırıldanıp farkında olmadan kolunu uzatıp çocukları yanında mı diye bakan Hélène'i izledim. Havanın hâlâ karanlık olduğu saat beşte yataktan kalkıp birkaç battaniyeye sarındım ve basamakları parmak ucumda inip kahve pişirmek için su kaynattım. Yemek odasına hâlâ dün geceden kalma kokular hâkimdi; ocaktan gelen is ve midemi guruldatan hafif bir kıyma kokusu. Kendime sıcak bir içecek hazırlayıp barın arkasına oturdum ve gün doğarken boş meydana izledim. Mavi ışığa turuncu renkler karışırken mahkûmun düştüğü sağ köşede belli belirsiz bir gölge görünüyordu. Acaba o genç adamın karısı ve çocukları var mıydı? Şu saatte oturmuş ona mektup yazıyor ya da sağ salim dönmesi için dua ediyor olabilirler miydi? İçeceğimden bir yudum alıp gözlerimi başka tarafa çevirdim.

Tam giyinmek için odaya çıkıyordum ki biri kapıyı çaldı. Keten perdenin arkasındaki karanlık gölgeyi görünce irkildim. Battaniyeye sarınıp silüete dikkatle baktım ve bu saatte kimin gelmiş olabileceğini çözmeye çalıştım. Yoksa Komutan domuzu öğrendikten sonra bana işkence etmeye mi gelmişti? Sessizce kapıya yürüdüm. Perdeyi kaldırdığımda karşımda Liliane Béthune duruyordu. Saçları dalgalıydı, siyah bir kürk giymişti ve gözlerine gölge düşmüştü. Üstteki ve alttaki sürgüleri açıp kapıyı araladığımda arkasına baktı.

“Liliane... Bir şeye mi ihtiyacın var?”

Paltosunun cebinden bir zarf çıkarıp bana uzattı ve, “Sana,” dedi.

Zarfa baktım. “Ama... nasıl...”

Bembeyaz elini kaldırıp başını iki yana salladı.

Aylardır hiçbirimiz mektup almıyorduk. Almanlar uzun zamandır dış dünyayla ilişkimizi koparmıştı. Gözlerime inanamayıp zarfı aldım ve kendimi toparladım. “İçeri gelmez misin? Kahve iç. Az önce koymuştum.”

Liliane bana hafifçe gülümsedi. “Ah, teşekkürler. Kızımın yanına dönmeliyim.” Ona teşekkür etmeme bile fırsat kalmadan soğuğa karşı sırtını büküp topuklu ayakkabılarıyla sokağa yöneldi.

Ben de perdeyi örtüp kapıyı tekrar kilitledim. Sonra oturup zarfı açtım. Édouard’ın uzun zamandır duymadığım sesi kulaklarıma doldu.

Sevgili Sophie,

Uzun zamandır senden haber alamıyorum. Umarım iyisindir. Karamsar anlarımda kendime, iyi olmasa uzaklarda çalan bir zilin titreşimi gibi yüreğimin derinliklerinde bunu hissederdim, diyorum.

Benim anlatacağım pek bir şey yok. Etrafımda gördüklerimi anlatmak istemiyorum. Kelimeler yetersiz kalır. Bir tek şunu bil ki sevgili karıcığım, ben ruhen ve bedenen iyiyim. Her an seni düşünüyorum.

Buradaki adamlar tılsım gibi, karanlıktan korunmalarını sağlayacak bir güç gibi sevdiklerinin değerli eşyalarıyla donatılmış buruşuk fotoğraflarına kenetlenmişler. Benimse

seni görmem için fotoğrafa ihtiyacım yok Sophie. Yüzünü, sesini, kokunu anımsamak için gözlerimi kapatmam yeterli. Ve bunun beni ne kadar rahatlattığımı bilemezsin.

Bir an önce buradan kurtulmak isteyen diğer asker arkadaşlarım gibi değil, her gün sana yirmi dört saat daha yaklaştığım için Tanrı'ya şükrederek günleri işaretliyorum.

Seni seven Édouard

Mektubu iki ay önce yazmıştı.

Kolay ağlayan biri olmadığım halde yorgunluktan mı yoksa çünkü olayların etkisinden midir bilmem ama mektubu dikkatle zarfına koyup başımı ellerime yasladım ve soğuk, bomboş mutfakta hıçkırıklara boğuldum.

Köylülere neden artık domuzu yememiz gerektiğini açıklayamazdım ama Noel iyi bir bahaneydi. Subaylar Noel gecesini Le Coq Rouge'da geçirecekti ve her zamankinden kalabalık olacaktı. Ve onlar buradayken Madam Poilâne de meydanın iki sokak aşağısındaki kendi evinde gizli bir *réveillon*²⁰ düzenleyecekti. Alman subaylarını ne kadar meşgul edersem küçük grubumuz da Madam Poilâne'in ekmek fırınında domuzu o kadar rahat bir şekilde kızartıp yiyebilirdi. Hélène, Almanların yemeğini vermeme yardım edecek, ardından çocukları alıp kiler duvarındaki delikten dar yola çıkacak, oradan da Madam Poilâne'in evine gidecekti. Evleri, kasabada kimseye görünmeden gidebilecekleri kadar yakın olmayanlar, teftişe çıkan Almanlara yakalanmamak için yat borusu çaldıktan sonra Madam Poilâne'in evinde kalacaktı.

20 (Fr.) Noel arifesinde yenen yemek.

İki gün sonra Belediye Başkanı'na planı anlatırken H      , "Ama bu haksızlık," dedi. "Sen burada kalırsan kutlamayı kaçıran tek kişi olacaksın. Domuzu kurtarmak için yaptıklarından sonra..."

"Birimizin kalması gerekiyor," dedim. "Subayların hepsinin orada olduğunu garantilemek çok daha güvenli."

"Ama aynı şey olmaz ki."

"  ey, zaten hiçbir şey aynı değil," dedim sertçe. "Hem sen de biliyorsun ki Komutan yokluğunu hemen fark eder."

H      'in Belediye Başkam'yla baki  ti  ini gördüm.

"H       itiraz istemiyorum. Patron benim. Adam her akşam beni burada görmek istiyor. Ben olmazsam bir şeyler döndüğünü anlar."

Karşı çıkmakta aşırıya ka  tı  ımın ben bile farkındaydım. Sakin bir sesle, "Bak," diye devam ettim. "Bana biraz et ayır ve peçeteye sarıp getir. Almanlar yeterince malzeme getirirse söz veriyorum ben de onlardan kendime biraz ayıracağım. A   kal-mayaca  ım. Söz veriyorum."

Biraz yumu  amı  lardı ama onlara gerçeği söyleyemezdim. Komutan'm domuzdan haberdar olduğunu öğrendiğimden beri onların bir lokmasını bile yemek istemiyordum. Bizi cezalandır-maması bir yana, varlığından haberdar olduğunu bile söylememesi beni biraz da olsa rahatlatmamı  , iyice tedirgin etmişti.

Artık portreme baktığını gördüğümde bir Alman'm kocamın yeteneğini fark etmiş olması beni gururlandırmıyordu. Her zamanki gibi sohbet etmeye geldiğinde domuzdan bahsedecek diye gerilip sıkılıyordum.

Belediye başkanı, "Yine de kendimizi sana karşı borçlu hisse-dece  iz," dedi. Keyfi biraz kaçmış görünüyordu. Kızı bir haftadır

hastaydı. Bir defasında karısı bana, Louisa ne zaman hastalansa Başkan'ın endişeli bir ruh haline girdiğini söylemişti.

Canlı bir ses tonuyla, "Ah, yapmayın," dedim. "Askerlerimizin yaptıklarına kıyasla bu çok basit bir iş."

Ablam beni çok iyi tanırdı. Bana hiçbir şey sormadı; soru sormak Hélène'in tarzı değildi. Ama beni incelediğini, *réveillon* konusu her açıldığında sesinin değiştiğini fark ediyordum. Sonunda Noel'den bir hafta önce ona itiraf ettim. Yatağının kenarında oturmuş saçıyla uğraşıyordu. Fırça elinde kalakaldı. Anlatmayı bitirdiğimde, "Sence neden kimseye söylemedi?" diye sordum.

Ablam yatak örtüsüne baktı. Tekrar bana baktığında gözlerindeki dehşeti gördüm. "Sanırım senden hoşlanıyor," dedi.

Kutlamalar için hazırlayacak çok az şeyimiz olsa da Noel'den bir hafta öncesi yoğun geçmişti. Hélène ve ondan büyük birkaç kadın, çocuklar için bez bebek dikteler. Etekleri çuvaldan, yüzleri çoraptan çok sade bebeklerdi bunlar. Ama St. Péronne'da kalan çocuklar Noel büyüsünü biraz olsun yaşamalıydı.

Kendi adıma ben biraz cesaretlenmişim. Almanların malzemesinden iki defa patates çalmışım. Daha kolay gizlemek için bir kısmını ezmişim ve ceplerime doldurup hastalara götürmüştüm. Küçük havuçlar çalmış, beni durdurup ararlarsa bulamasınlar diye eteğimin kenarına iliştiirmişim. Karısı Louisa'ya et suyuna çorba yapsın diye de Belediye Başkanı'na biraz tavuk götürmüştüm. Çocuk iyice solmuştu ve ateşi vardı. Başkan'ın karısı bana çocuğun iyice içine kapanıp sessizliğe gömüldüğünü söylemişti. Yıpranmış battaniyelerin altındaki eski ve geniş yataкта kaybolan kızın sürekli öksürdüğünü ve cansız halini görünce onu çok da suçlayamayacağımı düşündüm. Böyle bir hayat çocuklar için ne anlam ifade edebilirdi ki?

Kötü haberleri elimizden geldiğince çocuklardan gizliyorduk ama insanların sokaklarda öldürüldüğünü, yasak bir bölgeden geçmek ya da Alman subaylara yeterince saygı göstermemek gibi saçma sapan sebeplerle yabancıların gelip annelerini saçlarından kavrayarak yataklarından sürüklediğini bir şekilde öğreniyorlardı. Mimi'nin yetişkinlerin dünyasını sessiz ve kuşkulu gözlerle izlemesi Hélène'in yüreğini parçalıyordu. Aurélien ise öfkeliydi. Öfkesinin volkan gibi gittikçe büyüdüğünü görebiliyordum ve patlama noktasına geldiğinde ağır bir bedel ödememesi için dua ediyordum.

Ama o haftanın en büyük haberi kapıma *Journal des Occupés*²¹ adlı, silik yazılı bir gazetenin gelmesiydi. St. Péronne'da okumamıza izin verilen tek gazete Almanların kontrolündeki *Bulletin de Lille*'ydi²² ama o da açıkça Alman propagandası yaptığı için birçoğumuz gazeteyi ateş yakmak için kullanıyorduk. Oysa *Journal des Occupés* gazetesi ordudan haberler veriyor, işgal altındaki kasabalar ile köylerin isimlerini yayınlıyordu. Ayrıca resmî bildirilerle ilgili yorumlar yapıyor, çavdar ekmeğiyle ilgili espriler ile görev başındaki subayların karikatürlerine yer veriliyordu. Okurlara da gazetenin izini sürmemeleri ve okuduktan hemen sonra yok etmeleri tavsiye ediliyordu.

Ayrıca Fransızlara uygulanan birçok gereksiz kuralla dalga geçen "Von Heinrich'in On Emri" denen listeyi de içeriyordu.

O dört sayfalık gazetenin küçük kasabamızı nasıl mutlu ettiğini anlatamam. *Réveillon*'a birkaç gün kala bara akın eden kasabalılar ya tuvalette gazetenin sayfalarını karıştırıyor (gazeteyi gün içinde eski gazetelerle dolu sepetin en altında saklıyorduk) ya da içindeki haberleri paylaşıp karşılıklı espriler yapıyorlardı.

21 (Fr.) *İşgal Altındakilerin Gazetesi*.

22 (Fr.) *Lille Bülteni*.

Tuvallette o kadar uzun zaman geçiriyorduk ki Almanlar salgın olduğunu sanmıştı.

Gazeteden, komşu kasabaların da bizimle aynı kaderi paylaştığını öğrenmiştik. Erkeklerin açlıkla boğuştuğu ya da öle- siye çalıştırıldıkları dehşet verici kamplar vardı. Paris'tekilerin durumumuzdan pek haberdar olmadıkları, gıda tedarikinin St. Péronne'dan daha kötü olduğu Roubaix'den dört yüz kadınla çocuğun tahliye edildiği de yazıyordu. Bu küçük bilgileri öğrenmenin bizim için bir faydası yoktu elbette. Ama bize hâlâ Fransa'nın bir parçası olduğumuzu ve bu eziyetin yalnızca bizim küçük kasabamızda yaşanmadığını anımsatıyordu. Daha da önemlisi, gazetenin kendisi bile yeterli bir gurur kaynağıydı. Yani Fransızlar, Almanların düzenini hâlâ bozabiliyordu.

Gazetenin bize nasıl ulaştığına dair ateşli tartışmalar da sürüyordu. Üstelik Le Coq Rouge'a bırakılması, Almanlara yemek pişirmemizin sebep olduğu memnuniyetsizliği de bir ölçüde yatıştırmıştı. Liliane Béthune'un ekmek almak için kürküyle geçtiğini gördüğümde kendimce bir tahminde bulunmuştum.

Komutan yememiz için ısrar ediyor, Noel arifesi gecesinde yemek yemek aşçının ayrıcalığıdır, diyordu. On sekiz kişilik yemek hazırlamamız gerekiyordu ve diğer iki kişinin Hélène ve ben olduğunu sonradan anlamıştık. Mutfakta saatlerce koşturmuş- tuk ancak iki sokak ötede çocuklarımız için hazırladığımız gizli kutlamanın verdiği memnuniyet yorgunluğumuza ağır basmıştı. İki defa yemek yemek zorunda kalmak da zor olacaktı.

Yine de bu o kadar kötü değildi. Yemek teklifini asla geri çeviremezdim. Pişirdiklerimiz çok lezzetliydi; bir tabak peynirin ardından portakal dilimleriyle birlikte kızarmış ördek, zencefil

konservesi ve yeşil fasulyeli *dauphinoise*.²³ Hélène iki defa yemek yiyecek olmanın şaşkınlığıyla kendi yemeğini yemeye başladı. Bir kemiğin iliğini emerken, “Ben et hakkımı başkasına verebilirim,” dedi. “Çıtır kısmından biraz yerim. Ne dersin?”

Onu neşeli görmek hoşuma gidiyordu. O akşam mutfağımıza mutluluk gelmişti. Yeni mumlar sayesinde daha aydınlanmıştı. Noel’e özgü o bildik kokular duyuluyordu. Hélène portakallardan birine sarımsak sürüp sobanın üzerine asınca koku bütün odayı sardı. Derin düşüncelere dalmazsanız kadeh tokuşturmalarını, kahkahaları, sohbetleri dinlerken yan odanın Almanlar tarafından işgal edildiğini unutabilirdiniz.

Saat dokuz buçuğa doğru ablamın giyinmesine yardımcı oldum ve komşumuzun kilerine geçip kömürlükten dışarı çıkabilmesi için onu alt kata indirdim. Karanlık yollardan Madam Poilâne’ın evine gidecek, öğleden sonra oraya götürdüğümüz Aurélien ve diğer çocukları bulacaktı. Domuzu da bir gün önce götürmüştük. Artık bayağı büyümüşü ve Aurélien kıvıldamaması için tutarken ben de homurdanmasın diye onu elmayla besleyip kasap Mösyö Foubert’in bıçağıyla kesmiştim.

Ablam çıktıktan sonra deliğin tuğlalarını tekrar yerleştirirken hemen tepemdeki barda oturan adamları dinliyordum. Aylardır ilk defa üşümediğimi fark edince sevinmişim. Aç kalmak sürekli üşümek anlamına da geliyordu ve bu asla unutmayacağım bir deneyimdi.

Ablamın duvarın diğer tarafındaki ayak sesleri iyice kaybolurken boş kilerde, “Édouard, umarım sen de üşümüyorsundur,” diye mırıldandım. “Umarım sen de bu gece güzel bir şeyler yiyorsundur.”

Koridora çıktığımda irkildim. Komutan portreme bakıyordu.

23 Süt, krema ve sarımsakla hazırlanan bir patates yemeği. (ç. n.)

“Seni arıyordum,” dedi. “Mutfakta olduğunu sanıyordum.”

“Ben... ben biraz hava almaya çıktım,” diye kekeledim.

“Bu resme her baktığımda farklı bir şey görüyorum. Bu kızın gizemli bir havası var. Yani senin.” Yaptığı hataya gülümsedi. “Gizemli bir yanın var.”

Hiçbir şey söylemedim.

“Umarım seni utandırmam ama bunu söylemeliyim. Ne zamandır bunun gördüğüm en güzel resim olduğunu düşünüyorum.”

“Güzel bir sanat eseridir, evet.”

“Tablonun öznesini dışında mı tutuyorsun?”

Yanıt vermedim.

Şarabından bir yudum içti. Tekrar konuştuğunda gözünü yakut rengi şaraba dikmişti. “Gerçekten sıradan olduğuna inanıyor musun Madam?”

“Bence güzellik bakanın gözlerindedir. Kocam bana güzel olduğumu söylediğinde inanırım çünkü onun gözünde güzel olduğumu biliyorum.”

O sırada başını kaldırdı. Gözleri benim gözlerime kenetlendi ve bakışlarını kaçırmadı. O kadar uzun süre bana baktı ki kalp atışlarım hızlanmaya başlamıştı.

Édouard’ın gözleri ruhunun aynasıydı; kişiliği o gözlere yansımıştı. Komutan’ın bakışları ise karanlıktı; zekice bakıyordu ve gerçek hislerini örtbas etmeye çalışıyormuş gibi karmaşıktı. Ona izin verdiğim takdirde çoktan kaybettiğim soğukkanlılığımı gözlerimde görmesinden korkuyordum. Gözlerini ilk kaçırın ben oldum.

Komutan, Almanların erken saatlerde getirdiği masanın üstündeki sepete uzanıp bir şişe konyak aldı. “Benimle bir kadeh iç Madam.”

“Hayır, teşekkür ederim,” dedim ve kapıdan tatlılarını bitirmek üzere olan subayların bulunduğu yemek salonuna baktım.

“Sadece bir tane. Bugün Noel.”

Bir emir verildiğinde onun emir olduğunu anlardım. Oturduğumuz yerden birkaç kapı ötede domuz yiyenleri düşündüm. Ağzından yağlar akarak yemeğini yiyen Mimi’yi, müthiş hilemizi anlatıp eğlenen Aurélien’i... Kardeşimin mutlu olmaya ihtiyacı vardı. O hafta iki defa kavga ettiği için okuldan eve gönderilmişti ama sebebini bana söylemiyordu. Hepsinin güzel bir yemek yemesini istiyordum. “O zaman... tamam.” Bir kadeh içmeyi kabul ettim ve yudumlamaya başladım. Konyak boğazımı ateş gibi yaktı. Sert bir yumruk yemiş gibi canlanmışım.

Komutan kendi kadehini bıraktı ve benim içişimi izledi. Sonra şişeyi bana itip tekrar doldurmamı işaret etti.

Sessizce oturduk. Domuzu yemeye kaç kişinin geldiğini merak ettim. Hélène on dört kişi olacaklarını hesaplamıştı. Yaşlılardan ikisi sokağa çıkma yaşağını delmeye korkmuştu. Rahip de artan yemeği Noel ayininden sonra evinde kalanlara götüreceğine söz vermişti.

İçkimizi içerken onu izliyordum. Çenesi inatçılığını dışa vuruyordu ama asker şapkası yokken neredeyse tamamen kazınmış kafası ona savunmasız bir ifade vermişti. Onu üniformasız, sıradan biri olarak hayal etmeye çalıştım. İşine giden, gazetesini alan, tatile giden biri olarak. Ama yapamadım. Onu üniformasız düşünemiyordum.

“Savaş insanı yapayalnız bırakıyor, değil mi?”

İçkimden bir yudum içtim. “Adamlarınız var. Benim de ailem var. Aslında hiçbirimiz yalnız değiliz.”

“Aynı şey değil ki. Haksız mıyım?”

“Hepimiz elimizden geldiğince idare ediyoruz.”

“Öyle mi? Ben kimsenin bu durumu ‘elinden geldiğince’ şeklinde nitelendireceğini sanmıyorum.”

Konyak zihnimi bulandırmıştı. “Mutfağında oturan sizsiniz Komutan. Bu noktada içimizden yalnızca birinin seçme şansı var.”

Bunu duyunca yüzünden kara bir bulut geçmişti sanki. Kendisine meydan okunmasına alışkın değildi. Yanaklarına hafif bir renk geldi ve kollarını kaldırıp silahını kaçan mahkûma doğrulttuğu hali gözümde canlandı.

“Gerçekten de içimizden herhangi birinin seçme şansı var mı dersin?” dedi kısık sesle. “Hangimiz bu şekilde yaşamayı seçer ki? Enkazın arasında... Bunun suçlusu kim? Cephede gördüklerimizi görseydin kendini...” Susup başını iki yana salladı. “Affedersin Madam. Yılın bu zamanında bir adamın duygusallığını ortaya çıkarmayın. Duygusal bir askerden daha kötü bir şey olmadığını hepimiz biliyoruz.”

Sonra af dilercesine gülümseyip biraz rahatladı. Mutfak masasının her bir köşesine oturmuş yemekten arta kalanların arasındaki kadehlerimizden içkilerimizi yudumluyorduk. Diğer odada subaylar şarkı söylemeye başlamıştı. Seslerinin yükseldiğini duydum. Tanıdık bir melodi anlamadığım sözlerle söyleniyordu. Komutan dinlemek için başını çevirdi. Sonra kadehini bıraktı. “Burada olmamızdan nefret ediyorsun, değil mi?”

Gözlerimi kırpıştırdım. “Etmemeyi çok denedim...”

“Yüz ifadenin seni ele vermediğini sanıyorsun. Ama seni izledim. Yıllarca bu işin içinde olmak insanlara ve onların sırlarına dair bana çok şey öğretti. Eh, ateşkes imzalayabilir miyiz Madam? Yalnızca birkaç saatliğine.”

“Ateşkes mi?”

“Sen benim düşman ordusunun bir mensubu olduğumu unut, ben de senin bu orduyu nasıl devireceği üzerine sürekli kafa patlatan bir kadın olduğunu unutayım ve yalnızca... iki birey olalım.”

Yüzü yavaş yavaş yumuşadı. Kadehini benimkine yaklaştırdı. Ben de isteksizce kendi kadehimi kaldırdım.

“Şimdi gel Noel’i, yalnızlığı ve her şeyi unutalım. Académie’deki diğer sanatçıları anlat bana. Onlarla nasıl tanıştığını anlat.”

Orada ne kadar oturduğumuzun farkında değildim. Doğrusu sohbet edip içki içerken zaman âdeta uçup gitmişti. Komutan bir sanatçının Paris’teki yaşantısına dair her şeyi bilmek istiyordu. Matisse nasıl biriydi? Hayatı da sanatı gibi skandallarla mı doluydu?

“Ah, hayır. O entelektüel yönden tanıdığım en disiplinli insandır. Çok katı biridir. Hem iş hem ev alışkanlıkları konusunda çok tutucudur. Ama aynı zamanda da...” Bir an o gözlüklü profesörü, sonraki konuya geçmeden önce konuyu iyice kavrayıp kavramadığınızı görmek için etrafındakilere nasıl göz gezdirdiğini düşündüm. “...neşeli biridir. Sanırım yaptığı iş ona zevk veriyor.”

Yanıtım onu tatmin etmiş gibiydi; bunu düşündü. “Bir zamanlar ben de ressam olmak istemiştim. Yeteneğim yoktu tabii ki. Bu gerçeğe çok erken yaşlarda yüzleştim.” Gözlüğünün sapına dokundu. “Sevdiğin işi yaparak para kazanabilmek dünyanın en büyük nimetlerinden biri bana göre.”

O an Édouard’ı düşündüm; işine tamamen odaklanmış, şövalenin arkasından bana bakıyordu. Gözlerimi kapattığımda sağ bacağıma vuran odun ateşinin sıcaklığını, ateşten uzak kalan çıplak sol bacağımın ürpertisini hâlâ hissedebiliyordum. Bir kaşını kaldırdığını ve düşüncelerinin hangi noktada resim-

den uzaklaştığını gözümde canlandırabiliyordum. “Ben de öyle düşünüyorum.”

Édouard birlikte geçirdiğimiz o ilk Noel gecesinde, “Seni ilk gördüğümde o kalabalık mağazanın tam ortasında duruşunu izlerken gördüğüm en kendine yeten kadın olduğunu düşünmüştüm,” dedi. “Dünya dursa bile sakinliğini bozmaz, başını dimdik tutar, o muhteşem saçlarının altından otoriter bir tavırla etrafını izlersin.” Sonra da elimi dudaklarına götürüp nazıkçe öpmüştü.

“Ben de seni Rus ayısına benzetmiştim,” demiştim.

Édouard bir kaşını kaldırmıştı. Rue de Turbigot’daki ağzına kadar dolu bir lokantadaydık. “Hırrrrr,” diye homurdanınca ben de kahkahalara boğulmuştum. Beni oracıkta, yemek yiyen insanların arasında kendine çekmiş, boynumu öpücüklere boğmuştu.

Yemek salonundaki askerler şarkı söylemeyi kesmişlerdi. Aniden kendime gelmişim gibi masayı toplamak için ayağa fırladım.

Komutan, “Lütfen,” dedi ve oturmamı işaret etti. “Bugün Noel ne de olsa.”

“Adamlarınız onlara katılmanızı bekler.”

“Tam tersine komutanları yokken daha çok eğleniyorlar. Bütün gece yanlarında oturmam haksızlık olur.”

Ama benim yanımda oturmanız haksızlık olmuyor değil mi, diye düşündüm. İşte o anda beklediğim soruyu sordu. “Ablan nerede?”

“Yatmasını söyledim,” dedim. “Biraz keyifsizdi ve bu akşam için hazırlıklarımız onu yordu. Yarına kadar kendini toparlar.”

“Yarın ne yapacaksınız peki? Kutlamak için yani.”

“Bizim için kutlanacak bir şey var mı?”

“Ateşkes imzalamadık mı Madam?”

Omuz silktim. “Kiliseye gideriz. Belki yaşlı komşularımızı ziyaret ederiz. Yalnız geçirmek istemeyecekleri bir gün.”

“Herkesle ilgileniyorsun, değil mi?”

“İyi bir komşu olmak suç değil.”

“O odunları siz kullanın diye yolluyorum ama onları Belediye Başkanı’nın evine götürdüğünü biliyorum.”

“Kızı hasta. Sıcak bir ortama hepimizden fazla ihtiyacı var.”

“Bu küçük kasabada gözümden hiçbir şeyin kaçmadığını bilmelisin Madam, hem de hiçbir şeyin.”

Komutan’ın gözlerine bakamadım. Bu kez yüzümün ve küt küt atan kalbimin beni ele vermesinden korkuyordum. Buradan birkaç metre ötede kutlama yapıldığını keşke bir anda unutabilseydim. Komutan’ın benimle kedi fare oyunu oynadığına dair hislerimden kurtulabilmek istiyordum.

Konyaktan bir yudum daha içtim. Adamlar yine şarkı söylemeye başlamıştı. Bu Noel şarkısını biliyordum. Sözlerini de anlıyordum.

Stille Nacht, heilige Nacht.

*Alles schläft; einsam wacht.*²⁴

Neden gözlerini benden ayırmıyordu? Yine tuhaf sorular sorar diye konuşmaya, ayağa kalkmaya korkuyordum. Ama öylece oturup bana bakmasına izin vermek de suçuna ortaklık ediyormuşum gibi hissettiriyordu. Sonunda iç geçirip başımı kaldırdım. Hâlâ beni izliyordu. “Madam, benimle dans eder misin? Kısacık bir dans. Noel hatırına.”

“Dans mı?”

24 (Alm.) Sessiz gece, kutsal gece / Her yer sakin, her yer ıslıl ıslıl. (ç. n.)

“Kısacık. İnsanlığın iyi tarafını görmek istiyorum, yılda bir kez de olsa.”

“Ben... ben sanmıyorum...” Bir geceliğine özgür olan yolun aşağısındaki Hélène’i ve diğerlerini düşündüm. Liliane Béthune’u düşündüm. Sonra Komutan’ın yüzünü inceledim. Bu içten bir ricaya benziyordu. *Yalnızca... ikimiz olacağız...*

Sonra kocamı düşündüm. Sıcakkanlı birinin kollarında dans etmesini hoş görebilir miydim? Bir geceliğine de olsa. Acaba kilometrelerce uzakta iyi kalpli bir kadının sessiz bir barda ona dünyanın güzelliklerini anımsatmasını ister miydim?

“Sizinle dans ederim Komutan,” dedim. “Ama mutfakta.”

Komutan ayağa kalkıp elini uzattı ve ben de biraz tereddüt ettikten sonra onun elini tuttum. Avuç içi şaşırtıcı derecede pürüzlüydü. Yüzüne bakmadan birkaç adım yaklaştım ve o da diğer elini belime koydu. Yan odadaki adamlar şarkı söylerken masanın etrafında ağır ağır dönmeye başladık. Kendi vücudumdan birkaç santim uzakta duran vücudunun, korseme baskı yapan elinin tamamen farkındaydım. Çıplak koluma değen üniformasının sert kumaşını, şarkıyı mırıldanırken göğsünden gelen hafif titreşimi hissediyordum. Çok gerildiğimi, duyularımın parmaklarımla kollarımın her hareketini kontrol ederek ona fazla yaklaşmamamı sağladığını hissediyor, her an beni kendine çekmesinden korkuyordum.

Bu arada zihnimin içindeki ses de sürekli aynı şeyi tekrarlıyordu. *Bir Alman’la dans ediyorum.*

Stille Nacht, heilige Nacht.

Alles schläft; einsam wacht.

Ama hiçbir şey yapmadı. Şarkıya eşlik ederken beni hafifçe kavramıştı ve mutfak masasının etrafında dönüyorduk. Bir an gözlerimi kapattığımda aklıktan ve soğuktan uzak, Noel arifesinde dans eden, konyaktan biraz başı dönerken lezzetli yemeklerin baharat kokusunu içine çeken capcanlı bir kıza dönmüştüm. Édouard gibi yaşıyordum şimdi. Her zevkin tadına varıyor, her güzelliği görüyordum. İki yıldır ilk kez bir erkek dokunmuştu bana. Gözlerimi kapatıp rahatladım ve hepsini hissetmeye çalışırken kulağıma bir şarkı mırıldanmasına izin verdim.

Christ, in deiner Geburt!

*Christ, in deiner Geburt!*²⁵

Şarkı bitti ve bir süre sonra isteksizce de olsa Komutan geri adım atıp beni bıraktı. “Teşekkürler Madam. Çok teşekkürler.”

Tekrar ona bakmaya cesaret ettiğimde gözlerinde yaşlar vardı.

Ertesi sabah kapımıza küçük bir sepet geldi. İçinde üç yumurta, küçük bir piliç, bir soğan ve havuç vardı. Yanına da özenle yazılmış bir not bırakılmıştı. *Fröhliche Weihnachten*. Aurélien, “Mutlu Noeller yazıyor,” dedi. Nedense yüzüme bakmamıştı.

25 (Alm.) İsa doğdu! İsa doğdu!

Hava daha da soğurken Almanlar, St. Péronne'u daha da çok baskı altında tutmaya başlamışlardı. Kasaba halkı tedirgindi. Her gün sayısız asker geliyordu ve subayların bardaki konuşmaları yeni bir boyut kazanmıştı. Bu yüzden Hélène ve ben zamanımızın büyük kısmını mutfakta geçirmeye başlamıştık. Artık Komutan benimle çok az konuşuyordu. Güvenilir birkaç adamıyla sürekli iletişim halindeydi. Bitkin bir hali vardı ve yemek salonundan gelen sesi de genellikle öfkeli oluyordu.

Ocak ayı içinde Fransız savaş mahkûmları birkaç defa anayola çıkmış, otelin önünden geçmişlerdi ama artık onları izlemek için kaldırımda beklememize izin verilmiyordu. Daha da fazla yiyecek kıtlığı çeker olmuştuk ve yiyecek payımız da düşmüştü. Buna karşın gittikçe azalan et ve sebzelerden onlara bir ziyafet çekmem bekleniyordu. Tehlike her geçen gün biraz daha yaklaşıyordu.

Journal des Occupés elimize geçtiğinde tanıdığımız, ismini bildiğimiz köylerden bahsedildiğini görüyorduk. Geceleri uzaktan gelen top seslerinin masalarımızdaki bardakları sarsması artık olağan hale gelmişti. Kuş seslerinin kaybolduğunu da daha birkaç gün önce fark etmiştim. On altı yaşından büyük kızlarla on beş yaşından büyük erkeklerin Almanlar için çalışacaklarına ve şekerpancarı toplamak, patates ekmek ya da fabrikalarda çalışmak üzere evlerinden uzaklaştırılacaklarına dair bir söylenti

çıkmişti. Aurélien birkaç ay sonra on beşine gireceği için Hélène ve ben endişeleniyorduk. Gençlerin başına neler geldiğine dair hikâyeleri sıkça duyuyorduk. Kızlar canilerle birlikte kalmak zorunda kalıyor, daha da kötüsü Alman askerlerini “eğlendir-meleri” bekleniyordu. Erkekler aç bırakılıp dövülüyor, kafalarını iyice karıştırmak ve itaatkâr olmalarını sağlamak için sürekli yerleri değiştiriliyordu. Yaşımız tutsa da Hélène ve benim muaf tutulduğumuz söylenmişti çünkü “Almanların sağlığı açısından önemli” bir pozisyonumuz vardı. Tek başına bu haber bile köylülerin tepkisini çekmeye yetmişti.

Ve bir şey daha vardı. Bu yavaş yavaş gerçekleşen bir değişimdi ama ben farkındaydım. Gündüz vakti Le Coq Rouge’a gelenlerin sayısı azalmıştı. Yirminin üzerindeki müdavimimizin sayısı sekize düşmüştü. Başta soğuk hava yüzünden insanların evlerinden çıkmadığını düşünmüştüm. Sonra endişem arttı ve hasta olup olmadığını anlamak için René’ye uğradım. Beni kapıda karşıladı ve huysuz bir dille evde oturmayı tercih ettiğini söyledi. Konuşurken yüzüme bakmıyordu. Madam Foubert’e ve belediye başkasının karısına uğradığımda da aynı şey oldu. Tuhaf bir şekilde dengemin bozulduğunu hissediyordum. Bunların bir tesadüf olduğunu düşünmeye çalışıyordum ama bir öğlen Le Bar Blanc’ın önünden geçerken René ile Madam Foubert’in bir masada oturmuş dama oynadıklarını gördüm. Gözlerimin beni yanılttığını sandım ama öyle olmadığını görünce başımı eğip geçtim. Demek ki bara özellikle gelmiyor, kendi kendilerine zaman geçiriyorlardı.

Yalnızca Liliane Béthune bana içtenlikle gülümsüyordu. Bir sabah kapıma bir zarf bırakırken onu yakaladım. Sürgüyü açtı-

ğım da yerinden sıçradı. Elini ağzına götürerek “Ah, *mon Dieu*,”²⁶ şükürler olsun ki sensin,” dedi.

“Bu düşündüğüm şey mi?” diye sordum ve üzerinde adres yazmayan koca zarfa baktım.

Liliane meydana yönelip, “Kim bilir?” dedi.

Günün ilerleyen saatlerinde başka şeylerin de farkına vardım; mutfaktan bara geçtiğimde konuştuklarını duymamam gerekiyormuş gibi herkes kısık sesle konuşuyordu. Sohbet sırasında bir şey söylersem beni duymazdan geliyorlardı. Belediye başkanının karısına iki defa konserve ya da çorba götürmüştüm ama kadın ihtiyaçları olmadığını söyleyip teşekkür etmişti. Benimle tuhaf konuşuyordu. Tam olarak soğuk konuştuğu söylenemezdi ama ondan uzaklaştığımda rahatlıyor gibiydi. Kabul etmek istemesem de, karanlık çöküp restoranda Almanca sesler yükseldiğinde rahatladığımı hissediyordum.

Bana neler olup bittiğini Aurélien anlattı.

“Sophie?”

“Evet?” Pasta ve sebzeli turta yapıyordum. Ellerim ile önlüğüm una bulanmıştı ve artan undan çocuklara bisküvi yapıp yapamayacağımı düşünüyordum.

“Sana bir şey sorabilir miyim?”

“Elbette.” Ellerimi önlüğüme sildim. Kardeşim bir şey anlamaya çalışırcasına yüzüme tuhaf bir ifadeyle bakıyordu.

“Sen... Almanların burada olmasından hoşlanıyor musun?”

“Hoşlanmak mı?”

“Evet.”

“Ne saçma bir soru bu. Tabii ki hayır. Keşke bir an önce gitseler de normal yaşantımıza dönebilsek.”

26 (Fr.) Aman Tanrım.

“Ama Komutan’dan hoşlanıyorsun.”

Oklavayı tutarken durup ona döndüm. “Bunun çok tehlikeli bir konuşma olduğunun farkındasındır umarım. Hepimizin başını belaya sokabilirsin.”

“Başımız belaya girecekse bunun sebebi benim söylediklerim olmayacak.”

Dışarıda ve barda kasabalıların konuşmasını duyuyordum. Gidip mutfak kapısını kapattım. Şimdi yalnızdık. Ölçülü ve kısık bir sesle konuştum. “Ne söylemek istiyorsan söyle Aurélien.”

“Liliane Béthune’dan farkın olmadığını söylüyorlar.”

“Ne?”

“Mösyö Suel Noel gecesi Komutan’la dans ettiğini görmüş. Gözlerini kapatmışsın ve ona âşıkıymışsın gibi vücutlarınız birbirine yakınmış.”

O kadar şaşırmıştım ki neredeyse bayılacaktım. “Ne?”

“*Le rébellion*’a bu yüzden katılmak istememişsin; onunla yalnız kalabilmek için. Bize fazladan yiyecek gelmesinin sebebi de buymuş. Almanlar seni sevdiği için yiyeceğimiz varmış.”

“Okulda da bunun için mi kavga ediyorsun?” Aurélien gözünün morardığı gün ona sebebini sorduğumda konuşmak istememişti.

“Söyledikleri doğru mu?”

“Hayır, doğru değil.” Oklavayı masaya vurdum. “Noel olduğu için benimle dans etmek istediğini söyledi. Ben de Madam Poilâne’in evinde neler olduğunu merak etmesinden burda kendini dansa vermesinin daha iyi olacağını düşündüm. Başka bir şey olmadı. Ablan o geceyi güzel geçirmenizi sağlamaya çalıştı yalnızca. O dans sayesinde domuz eti yediniz Aurélien.”

“Ama onu gördüm. Seni nasıl hayranlıkla izlediğini gördüm.”

“O benim portreme hayran. Arada büyük bir fark var.”

“Seninle nasıl konuştuğunu da duydum.”

Kaşlarımı çatıp ona bakınca Aurélien gözlerini tavana dikti. Tabii ya, kardeşim zamanını üç numaralı odadan aşağıyı gözetleyerek geçiriyordu. Muhtemelen Aurélien bütün konuşmalarımızı dinleyip her şeyi görmüştü.

“Senden hoşlandığını inkâr edemezsin. Senli benli konuşuyor ve sen de ona izin veriyorsun.”

“O bir Alman komutanı, Aurélien. Benimle nasıl konuşacağına ben karar veremem.”

“Herkesin dilindesin Sophie. Yukarıda oturduğumda senden nasıl bahsettiklerini duyuyorum ve neye inanacağımı bilemiyorum.” Gözlerinden öfkeli olduğu ve kafasının karıştığı anlaşıyordu.

Yanma gidip onu omuzlarından kavradım. “O halde şuna inan. Kendimi ya da kocamı utanca boğacak hiçbir şey, *hiçbir* şey yapmadım. Her gün ailemin iyi olması, komşularımızla arkadaşlarımızın yiyecek bulup ümitlerini kaybetmeden rahat içinde yaşamaları için uğraşıyorum. Komutan’a karşı bir şey hissetmiyorum. Yalnızca onun da tıpkı bizim gibi bir insan olduğunu unutmamaya çalışıyorum. Ama kocama ihanet edeceğime inanıyorsan aptalın teki olduğunu söylerim Aurélien. Ben Édouard’ı çok seviyorum. Gittiğinden beri yokluğu gerçek bir yara gibi acı veriyor. Geceleri başına neler gelebileceğini düşünmekten uykularım kaçıyor. Sakın bir daha böyle bir şey söyleme. Duydun mu beni?”

Aurélien ellerimi omuzlarından itti.

“Beni duydun mu?”

Kardeşim huysuz bir ifadeyle başını salladı.

“Bu arada,” diye ekledim. Belki bunu söylememeliydim ama heyecanlanmıştım. “Liliane Béthune’u da suçlamayın. Ona sandığınızdan daha fazla şey borçlu olabilirsiniz.”

Kardeşim gözlerini dikerek bana baktı ve hızlı adımlarla mutfaktan çıkıp kapıyı arkasından çekti. Turta yapmaya çalıştığımı anımsayana kadar bir süre öylece hamura bakakaldım.

O sabah ilerleyen saatlerde meydanda yürüyüşe çıktım. Normalde ekmeği Hélène alırdı ama zihnimi toparlamam gerekiyordu ve barda bunaltıcı bir ortam vardı. Ocak ayında hava ciğerlerimi acıtacak kadar soğuktu. Çıplak ağaç dalları ince bir tabaka halinde buzla kaplanmıştı. Bense şapkamı iyice aşağı indirip şalımla ağzımı örtmüştüm. Sokaklarda birkaç kişi olmasına rağmen yalnızca Madam Bonnard bana selam vermişti. Belki de kat kat giyindiğim için beni tanımamışlardı.

Yeni ismi Shieler Platz (tabii bu ismi kullanmayı reddediyorduk) olan Bastides Caddesi’ne doğru yürüdüm. Fırının kapalı kapısını ittim. İçeride Madam Louvier ve Madam Durant, Mösyö Armand’la hararetili bir sohbeta dalmıştı. Kapı arkamdan kapanır kapanmaz sustular.

Kolumun altındaki küfeyi düzeltirken, “Günaydın,” dedim.

Kat kat yüne sarınmış iki kadın hafifçe başlarını salladılar. Mösyö Armand ellerini önündeki tezgâha yaslamış öylece duruyordu.

Biraz bekledikten sonra yaşlı kadınlara döndüm. “İyi misiniz Madam Louvier? Birkaç haftadır sizi Le Coq Rouge’da görmüyoruz. Hastalandığınızdan korktum.” O küçük dükkânda sesim fazlaca yüksek ve gür çıkmıştı.

“Hayır,” dedi yaşlı kadın. “Artık evde oturmayı tercih ediyorum.” Konuşurken gözlerime bakmamıştı.

“Geçen hafta bıraktığım patatesleri aldınız mı?”

“Evet.” Bakışları Mösyö Armand’a kaydı. “Madam Grenouille’ye verdim. O... yiyeceklerinin nereden geldiğini fazla önemsemiyor.”

Kımıldamadan duruyordum. Demek böyle, diye düşündüm. Uğradığım haksızlığın tadı kül gibi acıydı. “Umarım beğenmiştir. Mösyö Armand, ekmek istiyorum. Hélène ile benim için, zahmet olmazsa.” Benimle şakalaşmasını nasıl da isterdim. Belden aşağı bir espri ya da bir kelime oyunu... Ama Mösyö Armand yalnızca bana bakmakla yetinmişti. Bakışları sabitti ve samimiyetten uzaktı. Beklediğim gibi arka tarafa geçmedi. Hatta yerinden bile kımıldamadı. Tam isteğimi tekrar edecekken tezgâhın altından iki çavdar ekmeği çıkardı.

Onlara baktım.

O küçük fırın artık eskisi gibi sıcak değildi ama o üç kişinin bakışları alev saçıyordu âdeta. Kopkoyu ve kuru görünümlü ekmekler tezgâhın üzerinde duruyordu.

Gözlerimi çevirip yutkundum. Sonra kısık bir sesle, “Yanlış hatırladım. Bugünlük ekmeye ihtiyacımız yoktu,” dedim ve cüzdanımı tekrar küfeme koydum.

Madam Durant, “Şu aralar pek bir şeye ihtiyacınız yoktur zaten,” diye mırıldandı.

Döndüm ve yaşlı kadınla bakiştık. Sonra başım dik bir halde fırından çıktım. Ne utanç vericiydi! Bu büyük bir haksızlıktı. O iki yaşlı kadının alaycı bakışlarını görmüş, ne kadar aptal olduğumu anlamıştım. Burnumun dibinde olanı nasıl da görememiştım! Kıpırmızı yanaklarla, aklımdan bin türlü şey geçerken otele doğru yürüdüm. Kulaklarımda öyle bir uğultu vardı ki sesi başta duymadım.

“Halt!”²⁷

Durup etrafıma bakındım.

“Halt!”

Bir Alman askeri ellerini kaldırmış bana doğru geliyordu. Yanaklarım hâlâ kıpkırmızıyken Mösyö Leclerc’in yıkık heykelinin altında durdum. Asker yanıma geldi.

“Beni görmezden geldin!”

“Affedersiniz. Sizi duymadım.”

“Bir Alman askerini görmezden gelmek suçtur.”

“Dediğim gibi, sizi duymadım. Affedersiniz.”

Şalımı hafifçe yüzümden indirdim. Sonra onun kim olduğunu gördüm. Barda sarhoşken Hélène’e dokunan ve başını duvara çarpan askerden bu. Alnındaki ufak yarayı gördüm. O da beni tanıdı.

“Kimlik kartını göster.”

Cebimde değildi. Aurélien’in sözleri zihnimi öyle meşgul etmişti ki otelin koridorundaki masada unutmuştum onu.

“Unutmuşum.”

“Kimliksiz evden çıkmak da suçtur.”

“Hemen şurada.” Oteli işaret ettim. “Benimle gelerseniz gösteririm...”

“Ben hiçbir yere gitmiyorum. Burada ne yapıyorsun?”

“Ben yalnızca... fırına gidiyordum.”

Boş küfeme baktı. “Görünmez ekmek almaya mı?”

“Fikrimi değiştirdim.”

27 (Fr.) Dur!

“Son zamanlarda otelde iyi yemek yiyorsunuz. Ancak herkes güç bela besleniyor.”

“Ben kimseden daha fazla yemiyorum.”

“Ceplerini boşalt.”

“Ne?”

Tüfeğini bana doğrulttu. “Ceplerini boşalt. Ne taşıdığımı görmem için kat kat giydiğin şeyleri de çıkart.”

Gündüz hava sıcaklığı eksi birdi. Buz gibi esen rüzgâr çıplak teni anında donduruyordu. Küfemi bırakıp öncelikle şalımı çıkardım. “Yere bırak,” dedi. “Diğerini de.”

Etrafıma bakındım. Meydanın diğer tarafındaki Le Coq Rouge’da oturan müşteriler bizi izliyor olmalıydı. Önce ikinci şalımı, sonra paltomu çıkardım. Pencerelerden izlendiğimi hissediyordum.

“Ceplerini boşalt.” Süngüsüyle dürttüğü paltom buzdan çamura bulandı. “Hepsini ters çevir.”

Eğilip cepleri ters çevirdim. Titriyordum. Mosmor olan parmaklarım istediğim gibi hareket etmiyordu. Birkaç girişimin ardından defterimi, iki adet beş franklık banknotu ve bir kâğıt parçasını çıkardım.

Kâğıdı kaptı. “Bu nedir?”

“Önemli bir şey değil. Yalnızca... yalnızca kocamdan hediye. Lütfen almayın onu benden.”

Sesimdeki paniği duymuştum ve daha sözümü bitirmeden hata ettiğimi anladım. Asker Édouard’ın ikimizi çizdiği resmi açtı; kendini üniformalı bir ayı, beni de kolalı mavi elbise giymiş ciddi görünümlü bir kadın olarak çizmişti. “Buna el koyuyorum,” dedi.

“Ne?”

“Fransız asker üniformasının kopyasını yanında taşıyamazsın. Onu yok edeceğim.”

“Ama...” İnanamamıştım. “Yalnızca aptal bir ayı resmi.”

“Fransız üniforması giymiş bir ayı. Bu bir şifre olabilir.”

“Ama... ama bu yalnızca bir şaka... kocamla benim aramda bir espri. Lütfen yırtmayın.” Elimi uzattım ama asker kâğıdı çekti. “Lütfen. Onu bana hatırlatacak çok az şeyim...” Orada titreyerek dururken asker gözümün içine bakıp resmi ikiye ayırdı. Sonra ikiye böldüğü kâğıdı parçaladı ve küçük parçalar konfeti gibi yere dökülürken yüzüme baktı.

“Bir dahaki sefere kimliğini yanına almayı unutma fahişe,” dedi ve arkadaşlarının yanına gitti.

Buz gibi, ıslak şalıma sarınmış halde kapıdan girdiğimde Hélène beni karşıladı. İçeri girdiğimde müşterilerin gözlerini üzerimde hissettim ama onlara söyleyecek bir şeyim yoktu. Bardan küçük koridora geçtim ve buz kesmiş ellerimle şalıma tahta askıya asmaya çalıştım.

“Ne oldu?” Ablam arkamdaydı.

O kadar üzgündüm ki konuşamıyordum. “Geçen defa sana sarkıntılık eden asker. Édouard’ın resmini yırttı. Parça parça etti. Komutan ona vurduğu için bizden intikam aldı sanırım. Ekmek de alamadım çünkü Mösyö Armand benim bir fahişe olduğumu düşünüyor.” Yüzüm uyuşmuştu ve sözlerim güçlükle anlaşılıyordu. Ama çok kızgındım ve sesim de kızgınlığımı yansıtıyordu.”

“Şişşt!”

“Neden? Neden susuyormuşum? Yanlış bir şey mi yaptım? İnsanlar fısıldaşıp gizli gizli konuşuyor ve kimse gerçeği söylemiyor.” Öfke ve çaresizlikle titriyordum.

Hélène barın kapısını kapatıp beni, kimsenin bizi duyamayacağı birkaç yerden biri olan üst kattaki odaya çıkardı.

“Sakinleş ve anlat bana. Ne oldu?”

Ona anlattım. Aurélien’in söylediklerini, fırındaki kadınların bana dediğini, Mösyö Armand’ı ve yemeyi göze alamayacağımız ekmeği anlattım. Hélène bana sarılıp başımı başıma yaslayarak beni anladığını gösteren sevgi dolu sözlerle tüm anlattıklarımı dinledi. Ta ki, “Onunla dans mı ettin?” diye sorana kadar.

Gözlerimi sildim.

“Şey, evet.”

“Komutan’la *dans* mı ettin?”

“Bana öyle bakma. O gece ne yaptığımı biliyorsun. Almanları *le révellion*’dan uzak tutmak için her şeyi yapardım. Burada kalmasını sağlamak kendinize güzel bir ziyafet çekmeniz anlamına geliyordu. Jean-Michel gittiğinden beri yaşadığın en güzel gün olduğunu sen söylemedin mi?”

Hélène bana baktı.

“Öyle demedin mi? Aynen bu kelimeleri kullanmadın mı?”

Hélène hâlâ bir şey söylemiyordu.

“Ne? Sen de mi bana fahişe diyeceksin şimdi?”

Hélène yere baktı. Sonunda, “Ben bir Alman’la dans etmedim Sophie,” dedi.

O sözlerin önemini algılamaya çalıştım. Sonra ayağa kalktım ve tek kelime etmeden alt kata indim. Hélène’in bana seslendiğini duydum ama yüreğimin derinliklerinde biraz geç kaldığını hissettim.

Hélène ve ben o akşam sessizce çalıştık. Mümkün olduğunca az konuşuyor, kısa kısa cümlelerle turtanın yedi buçuğa kadar

hazır olacağını söylüyor, şarap tıpasının çıkartıldığını ve geçen haftaya göre dört şişe şarap eksik geldiğini konuşuyorduk. Aurélien ufaklıklarla birlikte üst katta kalmıştı. Yalnızca Mimi gelip bana sarılmıştı. Ben de onun tatlı, çocuksu kokusunu içime çekip yumuşak teninin dokunuşunu hissettim. “Seni seviyorum küçük Mi,” diye fısıldadım.

Mimi uzun, sarı saçlarının altından bana gülümsedi ve, “Ben de seni seviyorum Sophie Teyze,” dedi.

Önlüğümün cebinden, onun için ayırdığım küçük bir parça tatlı hamuru ağzına tıktım. Mimi bana bakıp sırtırken Hélène onu yatması için üst kata yolladı.

Ablam ile benim ruh halimiz kötü olsa da o akşam Almanlar çok neşeliydi. Kimse yiyeceklerin azalmasından şikâyetçi değildi; şarapların azalmasını da umursamamışlardı. Yalnızca Komutan düşünceli ve ciddi görünüyordu. Askerler kadeh kaldırıp neşeyle sohbet ederken o tek başına oturuyordu. Aurélien de ne konuşuklarını anlıyormuş gibi üst kattan onları dinliyordu.

İlerleyen saatlerde yatağa girerken, “Tartışmayalım,” dedi Hélène. “Bu çok yorucu.” Karanlıktan bana uzattığı elini tuttum. Ama ikimiz de bir şeylerin değiştiğini biliyorduk.

Ertesi sabah pazara Hélène gitti. Bugünlerde yalnızca bir iki tezgâh açılıyordu. Bazılarında et, bazılarında dudak uçuklatacak kadar pahalı yumurta ve birkaç tür sebze satılıyordu. Bir de eski kumaşlardan yeni kıyafetler yapan, La Vendée kasabasından yaşlıca bir adamın tezgâhı vardı. Ben de otelin barında geriye kalan birkaç müşteriye hizmet ediyor, pek de dostça sayılmayan konuşmaların öznesi olmamı umursamamaya çalışıyordum.

Saat on buçukta dışarıdaki kargaşanın farkına vardık. Yine mahkûmlar mı geldi diye düşünürken Hélène saç başı dağılmış, gözleri ardına kadar açılmış halde geldi.

“Asla tahmin edemezsin,” dedi. “Liliane...”

Kalbim küt küt atmaya başladı. Temizlediğim kül tablalarını bırakıp aynı anda oturdukları yerden kalkan müşterilerle birlikte kapıya koştum. Yolun yukarısından Liliane Béthune geliyordu. Üzerinde yine kürkü vardı ama artık Parisli mankenlere benze-miyordu. Kürkten başka bir şey giymemişti. Bacakları soğuktan ve aldığı yaralardan mosmordu. Ayakları çıplak ve kan içinde, sol gözü yarı kapanmış ve şişmişti. Saçları yüzüne dökülmüştü ve Sisifos gibi sırtında ağır bir şey taşıyormuşçasına aksayarak yürüyordu. İki yanında Alman subayları vardı ve arkalarından da bir grup asker geliyordu. Bu kez dışarı çıkıp izlememize ses çıkarmamışlardı.

O güzelim kürk mantosu kirden gri bir renk almıştı. Arka-sında kan lekelerinin yanı sıra balgam lekesi de vardı.

Ona bakarken bir hıçkırık sesi duydum. “Anne! Anneciğim!” Arkasında başka bir askerin tuttuğu Liliane’in yedi yaşındaki kızı Édith’i gördüm. Hıçkıra hıçkıra ağlayıp kıvranıyor, annesinin yanına gitmeye çabalıyordu. Fakat biri onu kolundan tutmuştu ve annesine yaklaştırmıyordu. Başka bir asker de olanlar çok komikmiş gibi sırıtıyordu. Liliane başı eğik, acı içinde yürü-meye devam ediyordu. Otelin önünden geçerken alaycı sözler duyulmaya başladı.

“Gururlu fahişeye de bakın!”

“Almanlar artık seni ister mi Liliane?”

“Ondan sıkıldılar tabii. Başlarından def ediyorlar.”

Bu kişilerle aynı kasabadan olduğuna inanamıyordum. Nef-ret dolu yüzlere, aşağılayıcı tebessümlere baktım ve daha fazla

dayanamayacağımı düşündüğümde aralarından geçip Édith'e doğru koştum. "Çocuğu bana verin," dedim. Bütün kasabanın bu manzarayı izlediğini biliyordum. Üst kat pencerelerinde ve pazar yerinde Liliane'ı yuhalıyorlardı.

Édith yalvarırcasına ağlıyordu. "*Anneciğim!*"

"Çocuğu bana verin!" diye haykırdım. "Yoksa Almanlar küçük çocuklara da mı eziyet ediyor artık?"

Kızı tutan subay arkasına baktığında Komutan'ın postanenin yanında durduğunu gördüm. Yanındaki subaya bir şey söyledi ve bir süre sonra çocuğu bana verdiler. Onu kollarıma aldım. "Hepsi geçecek Édith. Gel benimle." Küçük kız yüzünü omzuma gömdü ve bir kolunu hâlâ annesinin tarafına uzatırken avutulamaz bir acıyla ağlamaya devam etti. Liliane'm yüzünün hafifçe bana döndüğünü görür gibi oldum ama bu mesafeden bunu anlamak çok zordu.

Édith'i hemen bara, kasabalıların gözlerinden, devam eden alaycı sözlerden uzağa, hiçbir şey duyamayacağı otelin arka tarafına götürdüm. Çocuk sanki bir kriz geçiriyordu. Ama onu kim suçlayabilirdi ki? Küçük kızı yatak odamıza götürüp biraz su verdim ve sonra kollarıma alıp sallamaya başladım. Tekrar tekrar her şeyin düzeleceğini, elimizden bir şey gelmeyeceğini bilsem de her şeyi düzelterekimizi söyledim. Édith bitkin düşene kadar ağladı. Şişmiş yüzünden gece boyunca ağladığını anladım. Kim bilir nelere tanık olmuştu. Sonunda kollarımda gevşeyince onu yatağıma yatırdım ve üzerini battaniyeyle örttükten sonra alt kata indim.

Bara girdiğimde ortalık sessizdi. Le Coq Rouge haftalardır olmadığı kadar yoğundu. Hélène, dolu tepsilerle masaların arasında koşturuyordu. Kapıda Belediye Başkam'nı gördüm,

sonra karşımdaki yüzlere baktım ve hiçbirini artık tanımadığımı düşündüm.

Sesim titreyerek, “Şimdi tatmin oldunuz mu?” dedim. “Üst katta yatan küçük bir çocuk yaralı annesinin ayıplanıp yuhalanmasına tanık oldu. Dostu olduklarını sandığı insanlar tarafından hem de. Kendinizle gurur duyuyor musunuz?”

Ablam omzuma dokundu. “Sophie...”

Onu ittim. “Beni susturmaya çalışma. Ne yaptığının farkında bile değilsiniz. Liliane Béthune’la ilgili her şeyi bildiğinizi sanıyorsunuz. Ama hiçbir şey bilmiyorsunuz. HİÇBİR ŞEY BİLMİYORSUNUZ!” Şimdi kızgınlıktan ağlıyordum. “Hemen yargılamaya kalkıyorsunuz ama işinize geldiğinde size sunduğu şeyi kabul etmekten de geri kalmıyordunuz.”

Belediye Başkanı yanıma geldi. “Sophie, konuşmalıyız.”

“Ah. Benimle şimdi mi konuşuyorsunuz? Mösyö Suel vatan haini ve fahişe olduğumdan kuşkulandığı için hepiniz bana pislikmişim gibi bakıyordunuz. Bana! Kızınıza yemek getirmek için her şeyi riske atan bana. Hepiniz benim yerime ona inandınız! Belki de sizinle artık konuşmamalıyım Mösyö. Öğrendiklerimden sonra Liliane Béthune’la konuşmam çok daha iyi!”

Çok öfkelenmiştim. Cıldırılmış, aklımı kaçırmıştım. Üzerimden kıvılcımlar yayılıyordu sanki. O aptal suratlarına, açık ağızlarına baktım ve bana uzattıkları ellerini ittim.

“*Journal des Occupés* nereden geliyordu sanıyorsunuz? Kuşlar mı bırakıyordu? Sihirli halıyla mı geliyordu?”

Hélène beni salondan çıkarmaya çalışıyordu. “Umurumda değil!” diye bağırdım. Size kimin yardım ettiğini sanıyorsunuz? Liliane yardım etti! Hepinize! Siz onun ekmeğine pislerken bile o size yardım etti!”

Koridordaydım. Beti benzi solan Hélène arkasında Belediye Başkanı'yla birlikte beni oradan uzaklaştırmaya çalışıyordu.

“Ne var?” diye karşı çıktım. “Gerçekler sizi çok mu rahatsız etti? Konuşmam da mı yasak?”

“Otur Sophie. Tanrı aşkına otur ve çeneni kapat.”

“Bu kasabayı artık tanımıyorum. Orada öylece durup nasıl hakaretler yağdırabilirsiniz? Almanlarla düşüp kalksa bile bir insana nasıl böyle davranabilirsiniz? Ona tükürdüler Hélène, görmedin mi? Onu tükürüklere boğdular. İnsan değilmiş gibi.”

Belediye Başkanı kısık sesle, “Madam Béthune için çok üzgünüm,” dedi. “Ama buraya onunla ilgili konuşmaya gelmedim. Seninle konuşmaya geldim.”

Avucumla yüzümü silerken, “Size söyleyecek bir şeyim yok,” dedim.

Belediye başkanı derin bir nefes çekti. “Sophie. Kocanla ilgili haberlerim var.”

Ne söylediğini hemen algılayamadım.

Merdivenlerde yanıma oturdu. Hélène hâlâ elimi tutuyordu.

“Ne yazık ki pek iyi bir haber değil. Bu sabah son mahkûmlar geldiğinde biri postaneden geçerken bir not bırakmış. Bir kâğıt parçası. Sekreterim onu almış. Édouard Lefèvre geçen ay Ardennes'deki kampa gönderilen beş kişinin arasındaymış. Çok üzgünüm Sophie.”

8

Édouard Lefèvre, mahkûmlardan birine bir lokma ekmek verdiği için suçlanıp tutuklanmıştı. Onu dövmek isteyenlerle mücadele etmişti. Haberi ilk duyduğumda neredeyse kahkaha atıyordum. Bu tam da Édouard'a göre bir davranıştı.

Ama gülümsemem kısa ömürlüydü. Kulağıma gelen her bilgi korkularımı büyötmekten başka bir işe yaramıyordu. Édouard'ın tutulduğu mahkûm kampı en kötülerinden biriydi. Oradaki adamlar şiltesiz tahta sundurmaların üzerinde uyuyordu ve içinde en fazla bir iki buğday tanesi ve genellikle de ölü bir fare bulabileceğiniz su gibi çorbayla besleniyorlardı. Taş kırma ya da demiryolu işlerinde çalıştırılıyor, ağır demir direkleri kilometreler boyunca omuzlarında taşıyorlardı. Yorgunluktan yere yığılanlar cezalandırılıyor, dövölüp aç bırakılıyorlardı. Salgın vardı ve ayrıca işledikleri önemsiz suçlar yüzünden öldürölüyorlardı.

Duyduklarım içime işlemişti ve o görüntülerin hepsi rüyalarımaya giriyordu. Belediye başkanına, “Ona bir şey olmayacak, değil mi?” diye sordum.

Başkan elimi sıvazlayıp, “Hepimiz onun için dua edeceğiz,” dedi. Gitmek için kalktığında derin bir iç geçirdi. O iç geçiriş sanki ölüm cezasıydı.

Liliane Béthune olayından sonra Belediye Başkanı hemen her gün bara uğramaya başladı. Kadınla ilgili gerçekler kasabada

duyuldukça hakkındaki genel kanı da değişmeye başladı. Artık adı anıldığında dudaklar bükülmüyordu. Biri karanlıkta pazar meydanına tebeşirle “*héroïne*”²⁸ kelimesini yazmıştı ve yazı hemen silinmesine karşın kimden bahsedildiğini herkes anlamıştı. İlk tutuklandığında evinden alınan birkaç değerli eşya da gizemli bir biçimde yerine bırakılmıştı.

Ama tabii Almanları elleriyle boğduğunu görseler bile hakkındaki düşünceleri değişmeyecek olan Madam Louvier ve Madam Durant gibileri de vardı. Yine de küçük barımızda Édith’e gösterilen ilgi, çocuklarına olmayan kıyafetlerin ve az miktarda da olsa yiyeceklerin Le Coq Rouge’a getirilmesi hafif bir pişmanlığın göstergesiydi. Bildiğimiz kadarıyla Liliane kasabanın güneyindeki bir kampa götürülmüştü. “Hemen vurulmadığı için şanslı sayılır,” demişti Belediye Başkanı. Liliane’m, subaylardan birinin ricasıyla hemen idam edilmekten kurtulduğunu düşünüyordu. “Ama fazla bir şey beklememek gerekir Sophie,” dedi. “Fransızlara casusluk yaparken yakalanmış ve yaşamasına izin vereceklerini sanmam.”

Bana gelince, artık *persona non grata*²⁹ değildim. Aslında bu çok da umurumda değildi. Çünkü komşularıma karşı fikrim değişmişti. Édith de küçük bir gölge gibi bana yapışıp kalmıştı. Çok az yemek yiyor, sürekli annesini soruyordu. Ona dürüstçe Liliane’a ne olacağını bilmediğimi ama kendisinin bizim yanımızda güvende olduğunu söyledim. Çığlıklar atarak uyandığı kâbusların küçükleri rahatsız etmesini önlemek için onunla birlikte eski odamda uyuyordum. Akşamları mutfağı görebileceği en yakın yer olan dördüncü basamağa kıvrılıyordu ve mutfağı temizlemeyi bitirdiğimiz gecenin geç saatlerinde onu oracıkta, incecik kollarını dizlerine sarıp derin uykuya dalmış halde buluyorduk.

28 (Fr.) Kahraman kadın.

29 (Lat.) İstenmeyen kişi.

Liliane için duyduğum endişe, kocam için duyduğum endişeyle birleşmişti. Günlerimi sessiz bir kaygı ve yorgunluk girdabında geçiriyordum. Kasabaya çok az haber geliyordu ama biz dışarıya kesinlikle haber ulaştıramıyorduk. Édouard belki de bir yerlerde açlıktan kıvranıyor, ateşler içinde yatıyor ya da dayak yiyordu. Belediye Başkanı'na resmi olarak üç ölü haberi gelmişti; ikisi cephede, biri Mons yakınlarındaki bir kampta. Bir de Lille yakınlarında tifo salgını vardı. Bu bilgilerin hepsini korkuyla karşılıyordum.

İşin kötüsü böyle bir ortamda Hélène de korkunç önselilere kapılmıştı. Sanırım yıkılmış halimi izledikçe en kötüsünün başımıza geldiğine daha çok inanıyordu. Güçlü kuvvetli Édouard ölümle yüz yüze geldiyse kibar ve okumaya düşkün Jean-Michel'in hiç şansı yoktu. Ablam, kocasının hayatta kalamayacağına inanarak bu duruma kendini alıştırmayı gerektiğini düşünüyor, güçlü görünmeye çalışıyordu. Bira deposunda gizli gizli gözyaşı dök-tüğümü görünce bana destek oluyor, yemek yemeye zorluyor ya da tuhaf ve neşeli bir ses tonuyla Édith, Mimi ve Jean'a ninni söylüyordu. Hélène'in gücünü toplamış olmasına seviniyordum. Geceleri başka bir kadının çocuğuna sarılarak uyuyor, düşünme yeteneğimi kaybetmeyi diliyordum.

Ocak sonunda Louisa öldü. Bunun olacağını bilmemiz, ölümünü kabullenmemizi kolaylaştırmamıştı. Belediye Başkanı ile karısı sanki bir gecede on yaş yaşlanmışlardı. Başkan, "Dünyanın şu halini görmeyeceği için şanslı olduğunu söylüyorum kendi kendime," demişti ve ben de ona hak vermişim. Ama ikimiz de buna tam olarak inanmıyorduk.

Cenaze beş gün sonra yapıldı. Çocukları götürmemizin doğru olmayacağını düşünerek Hélène'e benim yerime gitmesini

söyledim. Ben de çocukları eski itfaiyenin arkasındaki ormana götürecektim. Şiddetli soğuklar yüzünden Almanlar yakacak çıra bulmaları için köylülerin iki saatliğine ormana gitmesine izin veriyordu. Aslında orada pek bir şey bulacağımızı sanmıyordum. Karanlık bir örtünün altında kalan ağaçlardaki işe yarar dallar çoktan tükenmişti. Ama kasabadan, keder ve korkudan, Almanların ya da komşularımın gözlerini her an üzerimde hissetmekten kısa bir süreliğine de olsa kaçmak istiyordum.

Soğuk ve sessiz bir öğle vaktiydi ve ufukta birkaç metreden fazla yükselemeyecek kadar yorgun görünen güneş, iskeleti andıran son ağaçların silüetlerinin arasından zayıf bir ışık yayıyordu. O öğlen benim yaptığım gibi manzaraya baksaydınız, dünyanın sonu mu yaklaşıyor, diye merak edebilirdiniz. Son zamanlarda hep yaptığım gibi içimden kocamla konuşarak yürüdüm. *Güçlü ol Édouard. Dayan. Hayatta kal; bir gün kavuşacağımızı biliyorum.* Édith ve Mimi ilk önce buz kesmiş yaprakları hışırdatarak yanımda sessizce yürüdüler ama sonra ormana vardığımızda çocuksu bir dürtüyle çürük ağaç gövdelerine doğru el ele tutuşup kıkırdayarak hoplaya zıplaya koşmaya başladıklarında ben de onları izledim. Ayakkabıları zarar görecek, etekleri çamura batacaaktı ama böyle küçük bir avuntudan onları mahrum bırakamazdım.

Seslerin zihnimdeki hiç susmayan uğultuyu bastırmasını dileyerek eğilip birkaç ince dalı sepetime koydum. Tekrar doğrulduğumda onu gördüm. Açık alanda, omzunda tüfeğiyle adamlarından biriyle konuşuyordu. Kızların sesini duyunca döndü. O sırada Édith çılgınlığı basıp hızla yanıma koştu ve gözlerinden yansıyan dehşetle koluma yapıştı. Arkadaşının, her akşam restorana gelen bir adamdan neden bu kadar korktuğunu anlamaya çalışan Mimi'nin ise kafası karışmıştı.

"Ağlama Édith, bize zarar vermeyecek. Lütfen ağlama." Bizi izlediğini görüyordum. Kızı bacaklarımdan uzaklaştıırıp onunla

konusmak için eğildim. “O her gün bize gelen Komutan. Akşam yemeği için şimdi onunla konuşacağım. Sen burada kal ve Mimi’yle oyna. Ben iyiyim. Bak, gördün mü?”

Onu Mimi’nin yanına yollamaya çalışırken küçük kız titriyordu. “Gidin ve şurada oynayın biraz. Komutan’la konuşacağım. Sepetimi de alın ve yakmak için çıra arayın. Kötü bir şey olmayacak, söz veriyorum.”

Kızı güçlkle ikna ettikten sonra Komutan’ın yanına gittim. Yanındaki subay kısık sesle bir şey söyledi ve şalımlı omuzlarıma sarıp kollarımı göğsümde birleştirerek Komutan’ın adamı yollamasını bekledim.

Komutan boş gökyüzüne bakıp, “Avlanabileceğimizi düşünüldük,” dedi. “Birkaç kuş bulabileceğimizi sanmıştık.”

“Artık buralarda kuş kalmadı,” dedim. “Hepsi çoktan gitti.”

“Çok akıllıca.” Uzaktan top ateşlerinin patlamasını belli belirsiz bir şekilde duyuyorduk. Soluduğumuz havayı bir şekilde daraltıyordu bu.

“O fahişenin çocuğu mu?” Komutan omzundaki tüfeği düzeltip bir sigara yaktı. Kızların çürük bir ağaç gövdesinin yanında durduğu tarafa dönüp baktım.

“Liliane’in çocuğu, evet. Bizim yanımızda kalıyor.”

Komutan kızı yakından incelerken ne düşündüğünü çözemiştim. “O küçük bir kız,” dedim. “Neler olduğuna bir anlam veremiyor.”

“Haklısın. Sadece masum bir çocuk.”

“Evet. Bu dünyada masum çocuklar var.”

Komutan bana sert bir bakış atınca bakışlarımı kaçırmak zorunda kaldım.

“Komutan, sizden bir iyilik isteyeceğim.”

“İyilik mi?”

“Kocam Ardennes'deki kampa götürülmüş.”

“Bu bilgiyi nereden aldığını sormamam gerekiyor, öyle mi?”

Bana bakışlarından hiçbir şey çıkartamıyordum. Düşüncelerine dair hiçbir ipucu yoktu.

Nefesimi içime çektim. “Düşündüm de... Acaba ona yardım edebilir misiniz? İyi bir adamdır. Bildiğiniz gibi o bir sanatçı, asker değil.”

“Ona bir mesaj iletmemi mi istiyorsun?”

“Onu kurtarmanızı istiyorum.”

Komutan bir kaşını kaldırdı.

“Bana arkadaşmışız gibi davranıyorsunuz. Size yalvarırım. Lütfen kocama yardım edin. O yerlerde neler yaşandığını biliyorum, hayatta kalma şansının çok az olduğunu da.”

Komutan konuşmayınca ben de devam ettim. Son bir saattir zihnimde tekrarlayıp durduğum sözlerdi bunlar. “Hayatını sanatın, güzelliğin peşinde koşarak geçirdi. Barışçıl bir adamdır, tam bir centilmendir. Resimden, danstan, yiyip içmekten başka bir şey bilmez. Bir Alman için onun ölü ya da diri olmasının bir önemi yok.”

Diğer subayların gittiğinden emin olmak istercesine çıplak ağaçların arasından etrafa bakındı ve sonra sigarasından bir nefes daha çekti. “Benden böyle bir şey istemekle büyük bir riske giriyorsun. Almanlarla işbirliği yaptığına inandıkları bir kadına kasabalıların nasıl davrandığını gördün.”

“Onlar işbirliği yapmasam da bunu yaptığıma inanıyor. Otelimizde yemek yemeniz bile vatan haini olmam için yeterli bir sebep.”

“Buna bir de düşmanla dans etmek eklendi.”

Şimdi şaşıрма sırası bendeydi.

“Daha önce de söylemiştim Madam. Bu kasabada olan her şeyden haberim var.”

Sessizce bekleyip ufka baktık. Uzaktaki bir patlama ayağımızın altındaki toprağı hafifçe sarsmıştı. Kızlar da gürültüyü hissetmiş, ayakkabılarının altına bakıyorlardı. Komutan sigarasından son bir nefes çekip izmariti ayakkabısıyla ezdi.

“Şöyle de bir gerçek var; zeki bir kadınsın. İnsan doğasını da anladığını düşünüyorum. Bana, seni yargılamadan infaz edebilecek bir düşman askeri gibi davranıyorsun. Ancak bu gerçeği göz ardı etmemi beklemen bir yana, sana, düşmanıma yardım etmemi bekliyorsun.”

Yutkundum. “Çünkü... sizi yalnızca düşman olarak görmüyorum.”

Komutan bir şey söylemeden bekledi.

“Bazen yalnızca... iki birey olduğumuzu siz söylemiştiniz.”

Sessiz kalması cesaretimi artırmıştı. Daha da alçak sesle konuşmaya devam ettim. “Güçlü bir adam olduğunuzu biliyorum. Nüfuz sahibisiniz. Serbest bırakılmasını söylerseniz bırakılacaktır. Lütfen.”

“Ne istediğinin farkında değilsin.”

“Orada kalırsa ölür.”

Gözlerinde belli belirsiz bir titreşme oldu.

“Bir centilmen olduğunuzu biliyorum. Eğitimlisiniz. Sanata değer veriyorsunuz. Elbette hayran olduğunuz bir sanatçıyı...” Sesim gittikçe kayboldu. Bir adım attım ve elimi uzatıp koluna dokundum. “Komutan, lütfen. Sizden başka bir şey istemiyorum, sadece bunun için yalvarıyorum. Lütfen, lütfen bana yardım edin.”

Çok ciddi görünüyordu. Sonra beklenmedik bir şey yaptı. Elini uzatıp bir tutam saçı yüzümden çekti. Bir süredir hayal ettiği bir şeymiş gibi nazik, dalgın bir tavırla yapmıştı bunu. Şaşkınlığımı gizleyip kımıldamadan durdum.

“Sophie...”

“Resmi size vereceğim,” dedim. “O çok beğendiğiniz resmi.”

Komutan elini indirdi ve derin bir iç geçirip döndü.

“O gerçekten de sahip olduğum en değerli şey.”

“Evine git Madam Lefèvre.”

Göğsümde hafif bir korku belirdi.

“Ne yapmalıyım?”

“Eve git. Çocukları al ve eve git.”

“Ne isterseniz yaparım. Kocamı özgürlüğüne kavuşturursanız istediğiniz her şeyi yaparım.” Sesim ormanda yankılandı. Édouard’ın tek şansının elimden kayıp gittiğini hissediyordum. Komutan uzaklaşıyordu. “Ne dediğimi duydunuz mu?” diye seslendim

O anda öfkeli bir yüz ifadesiyle döndü. Bana yaklaşıp yüzü benimkinden ancak birkaç santim uzaktayken durdu. Nefesini yüzümde hissedebiliyordum. Arkada bekleyen kızların endişelendiğini biliyordum ancak korkumu belli etmemeliydim.

Bana baktı ve çok kısık bir sesle konuştu. “Sophie...” Arkasına dönüp baktı. “Sophie, neredeyse üç yıldır karımı görmedim.”

“Ben de kocamı iki yıldır görmedim.”

“Bana ne teklif ettiğini anlamış olmalısın...” Yüzüme bakmaya kararlıymış gibi sırtını bana döndü.

Yutkundum. “Size o resmi vermeyi teklif ediyorum Komutan.”

Çenesi seğirmeye başladı. Sağ omzumun ötesinde bir yere gözlerini dikti ve sonra yine yürümeye başladı. “Madam. Sen ya çok aptalsın ya da çok...”

“Feda ettiğim şey kocamın özgürlüğünü satın alabilir mi? Bu... onun özgür kalması için yeterli olacak mı?”

Yapmak istemediği bir şeyi ona zorla yaptırıyormuşum gibi kederle döndü. Gözlerini çizmelerine dikti. Sonra bana doğru iki adım attı. Söylediklerini başka kimsenin duyamayacağı kadar yakınımaya geldi.

“Yarın gece. Barakaya gel. Oteldeki işini bitirdikten sonra.”

Meydandan gitmek yerine el ele tutuşup patikadan yürüdük. Le Coq Rouge’a vardığımızda eteklerimiz çamur içinde kalmıştı. Almanların güvercin vuramadıkları için bu kadar kızgın olduklarına onları inandırsam da kızlar pek konuşmuyordu. Onlara içmeleri için sıcak bir şeyler yaptım ve odama gidip kapıyı örttüm.

Yatağıma uzanıp ışığı engellemek için ellerimi gözlerimin üzerine koydum. Yarım saat kadar öylece uzandım. Sonra kalktım ve mavi yün elbisemi gardıroptan çıkarıp yatağa serdim. Édouard o elbiseyi giydiğimde bir öğretmene benzediğimi söyler, ama bunu öğretmen olmak harika bir şeymiş gibi ifade ederdi. Çamurlu gri elbisemi çıkarıp yere bıraktım. Çamura batmış kalın astarı da çıkardım. Şimdi yalnızca jüpon ve kombinezonumla kalmıştım. Korsemi, sonra da iç çamaşırlarımı çıkardım. Oda soğuktu ama umurumda değildi.

Aynanın karşısına geçtim.

Aylardır vücuduma bakmamıştım; bakmama gerek kalmamıştı. Şimdi lekeli aynanın karşısında duran vücut sanki başka birine aitti. Eski halimin yarısı kadardım; memelerim sarkıp küçülmüştü ve eskisi gibi diri değillerdi. Kalçam da erivip gitmişti.

Çok zayıflamıştım ve tenimin altından kemiklerim görünüyordu. Köprücük kemiğim, omuzlarım ve kaburgalarım ortaya çıkmıştı. Bir zamanlar ıslıl ıslıl olan saçlarım şimdi mattı.

Aynaya biraz daha yaklaştım ve yüzümü inceledim. Gözlerimin altında gölgeler, kaşlarımın arasında hafif bir çizgi oluşmuştu. Ürperdim ama bu soğuktan değildi. Édouard'ın iki yıl önce ardında bıraktığı kadını düşündüm. Belimi kavrayan elinin, boynumdaki dudaklarının dokunuşunu düşündüm. Ve gözlerimi kapattım.

Édouard'ın günlerdir morali bozuktu. Bir masanın etrafına oturmuş üç kadın resmi üzerinde çalışıyordu ve istediği gibi olmuyordu. Her pozisyon için ona poz veriyordum ve karşımda somurtup surat asmasını izliyordum. Bir an öyle sinirlendi ki paletini yere fırlatıp ellerini saçlarında gezdirerek kendine lanet okudu.

“Haydi biraz hava alalım,” dedim yerimden doğrularak. Aynı pozisyonda oturmaktan yorulmuştum ama bunu ona söylemeye cesaretim yoktu.

“Hava almak falan istemiyorum.”

“Édouard, şu ruh haliyle hiçbir sonuç alamayacaksın. Birlikte yirmi dakika yürüelim. Haydi, gel.” Paltomu alıp boynuma bir şal sardım ve kapıda bekledim.

Édouard paltosuna uzanırken, “İşimin yarıda kalmasından hoşlanmıyorum,” diye homurdandı.

Huysuzlanmasına aldırımıyordum. Artık alışmıştım. Édouard'ın işi yolunda gittiğinde dünyanın en tatlı, en neşeli adamı olur, her şeyin güzel yanını görürdü. Kötü gittiğindeyse küçük evimiz karanlık bir bulutun altına girmiş gibi olurdu. Evliliğimizin ilk aylarında suçu kendimde arar, onu neşelendirmem gerektiğini düşünürdüm. Ama La Ruche'da ya da Latin Quarter'daki bar-

larda diğerk sanatçılarının sohbetlerini dinledikçe hepsinin böyle inişli çıkışlı hayatlar sürdüğünü görmüştüm. Bir işi başarıyla bitirdiklerinde ya da eserleri satıldığında mutlu oluyor, bocalayıp bir işe fazlaca zaman harcadıklarında ya da iğneleyici bir eleştiriy aldıklarındaysa moralleri bozuluyordu. Bu ruh hallerine, mevsim geçişleri gibi alışıp uyum sağlamak gerekiyordu.

Ben de onu her zaman alttan alamıyordum.

Édouard, Soufflot Caddesi boyunca homurdandı. Çok sinirliydi. Niye yürüdüğümüzü, neden onu rahat bırakmadığımı anlayamıyordum. Ben de onu anlamıyordum. Nasıl bir baskı altında olduğunu bilmiyordum. Weber ve Purrmann, Palais Royale yakınlarındaki galerilerin aranan adamları olmuştu ve tek başlarına sergi açma teklifi alıyorlardı. Söylentilere bakılırsa Mösyö Matisse onların çalışmasını Édouard'inkine tercih etmekteydi. Bunun önemli olmadığına onu inandırmaya çalışsam da benim fikrimin bir önemi yokmuş gibi elini sallamıştı. Édouard nehir kıyısına varıncaya kadar hiç susmamıştı ama benim de artık sabrım taşmıştı.

“Tamam,” dedim ve kolundan çıktım. “Ben sadece cahil bir tezgâhtarım. Sanatsal endişelerini nasıl anlayabilirim ki? Ben sadece giysilerini yıkayıp her yerim ağrıyana kadar sana modellik yapıyorum ve sen karakaleminle oynarken cimri gibi görünmek istemediğin insanlardan para topluyorum. Evet Édouard, şimdi seni kendinle baş başa bırakıyorum. Belki yokluğum seni biraz hoşnut eder.”

Seine kıyısından aşağıya doğru sert adımlarla ilerledim. Birkaç dakika sonra Édouard bana yetişti. “Affedersin.”

Ciddi bir ifadeyle yürümeye devam ettim.

“Kızma Sophie. Keyfim kaçtı işte.”

“Ama bu yüzden benim de keyfimi kaçırmam gerekmiyor. Sana yardım etmeye çalışıyordum yalnızca.”

“Biliyorum biliyorum. Bak, biraz yavaşla. Lütfen. Yavaşla ve nezaketsiz kocanla birlikte yürü.” Édouard kolunu uzattı. Yüzünde yumuşak, affedilmeyi bekleyen bir ifade vardı. Ona karşı gelemeyeceğimi biliyordu.

Ona bakıp koluna girdim ve bir süre hiç konuşmadan yürüdük. Elini benim elime koyunca buz gibi olduklarını fark etti. “Eldivenlerin!”

“Unuttum.”

“Şapkan nerede peki? Donuyorsun.”

“Kışlık şapkam olmadığını biliyorsun. Kadife şapkamı da güveler yedi ve şu anda yamalayacak vaktim yok.”

Durdu. “Yamalı şapka takamazsın.”

“Bence çok güzel bir şapka. Ama uğraşacak vaktim olmadı.” Zamanımı Seine kıyısında, ihtiyacı olan malzemeleri arayıp borcunu ödemek için para toplarken harcadığımı söylemedim elbette.

Paris’in en büyük şapkacı dükkânlarından birinin önünde duruyorduk. Dükkânı görür görmez ikimiz de durduk. Édouard, “Gel,” dedi.

“Saçmalama.”

“Bana karşı çıkma. Çabuk sinirlendiğimi biliyorsun.” Kolumdan tutup karşı çıkmama izin vermeden beni dükkâna soktu. Kapı arkamızdan kapanırken zil çaldı ve huşu içinde etrafımı incelemeye başladım. Kocaman yaldızlı aynalardan yansıyan duvarlardaki raflarda ve tezgâhların üzerinde o güne dek gördüğüm en güzel şapkalar duruyordu. Siyah ve parlak kırmızı renklerde, kenarları kürk ya da dantellerle süslü çok hoş, çeşit çeşit şapkalar. Kapı açıldığında incecik floşlar dalgalanmıştı. Oda

kuru gül kokuyordu. Arka taraftan çıkan kadın saten kumaştan dar bir etek giymişti. Paris sokaklarında görebileceğiniz son moda kıyafetler bunlardı.

“Size nasıl yardım edebilirim?” Dükkândaki adamın gözleri üzerimdeki üç yıllık paltoma ve rüzgârda dağılan saçlarıma kaydı.

“Karımın bir şapkaya ihtiyacı var.”

Ona engel olmaya çalıştım. Bana şapka almak istiyorsa biraz indirim yaptırabileceğimiz La Femme Marché’ye gidebileceğimizi söylemek istiyordum. Bu dükkânın benim gibi kadınları aşan bir terzi dükkânı olduğundan haberi yoktu.

“Édouard, ben...”

“Çok özel bir şapka.”

“Elbette beyefendi. Tercih ettiğiniz bir model var mı?”

“Şunun gibi bir şey.” Siyah floşla süslü, geniş, koyu kırmızı kenarlı kocaman şapkayı işaret etti. Siperliğinde siyaha boyalı tavuskuşu tüyü vardı.

“Édouard ciddi olamazsın,” diye mırıldandım. Ama kadın şapkayı dikkatle yerinden çıkardı ve ben hayretle Édouard’a bakarken saçlarımı arkaya atıp şapkayı kafama yerleştirdi.

“Madam şalını çıkartırsa çok daha güzel görünür.” Beni aynanın karşısına geçirdi ve şalımı altın simden yapılmış gibi özenle boynumdan çıkardı. Dokunuşunu neredeyse hissetmemiştim bile. Şapka yüzümü tamamen değiştirmişti. Hayatımda ilk defa hizmet ettiğim kadınlara benzemiştim.

“Kocanız bu işi biliyor,” dedi kadın.

Édouard da mutlu bir ifadeyle, “İşte oldu,” dedi.

“Édouard.” Onu bir kenara çekip kısık ve ürkek bir sesle, “Etikete baksana. Üç resim parası,” dedim.

“Umurumda değil. O şapkayı almak istiyorum.”

“Ama sonra kendine de bana da kızacaksın. Paranı malzemelere, kanvasa harcamalısın. Bu bana göre değil.”

Édouard sözümü bölüp kadına döndü. “Alıyoruz.”

Kadın, yardımcısına bir kutu getirmesini söylediğinde Édouard da bana döndü. Elini hafifçe boynumda gezdirip aynada gözlemeye baktı. Sonra şapka yana yatarken başını eğdi ve boynumun omzumla kesiştiği noktaya bir öpücük kondurdu. Dudaklarını orada o kadar uzun süre tuttu ki kızardım. Diğer iki kadın da şaşkınlık içinde bakışlarını kaçırıp başka şeylerle meşgullermiş gibi yaptılar. Bakışlarımı bir yere odaklamadan başımı kaldırdığımda Édouard beni hâlâ aynadan izliyordu.

“Bu sensin Sophie,” dedi yumuşak bir sesle. “Sen...”

O şapka hâlâ Paris’teki dairemizde duruyordu. Yani milyonlarca kilometre uzaktaydı. Ben de hayallerden sıyrılıp başımı kaldırdım, aynadan uzaklaştım ve mavi yün elbiseyi giydim.

O akşam bütün Alman askerleri gittikten sonra Hélène’e aklımdan geçenleri söyledim. Restoranda yerleri süpürüp artıkları topluyorduk. Aslında pek bir şey kaldığı söylenemezdi. Bugünlerde Almanlar ufacık bir kırıntıyı bile kapıyordu. Azalan malzemeler yüzünden herkes yiyecek bir şeylere muhtaçtı. Elimde süpürgeyle durup biraz ara vermesini söyledim. Sonra ormana yaptığım yürüyüşü, Komutan’dan ne istediğimi ve onun da karşılığında benden ne istediğini anlattım.

Hélène’in benzi attı. “Kabul etmedin, değil mi?”

“Bir cevap vermedim.”

“Ah, Tanrı’ya şükür.” Hélène ellerini yanaklarına koyup başını iki yana salladı. “Tanrı’ya şükür seni kötü emellerine alet edemeyecek.”

“Ama bu... gitmeyeceğim anlamına gelmiyor.”

Ablam hemen masaya çöktü ve bir süre sonra ben de karşı-sındaki sandalyeye oturdum. Biraz düşündükten sonra ellerimi tuttu. “Sophie, korktuğunu biliyorum ama söylediğin şeyin anlamını bir düşün. Liliane’a yapılanları anımsa. Gerçekten kendini bir Alman’a sunacak mısın?”

“Ben... böyle bir söz vermedim.”

Hélène bana baktı.

“Bence... Komutan kendince onurlu bir adam. Hem belki beni istemez... Bunu açık açık söylemedi.”

“Ah, bu kadar saf olma!” Hélène ellerini havaya kaldırdı. “Komutan masum bir adamı vurdu! Ufacık bir kabahat işledi diye kendi adamlarından birinin kafasını duvara çarptı! Kaldığı yere tek başına mı gideceksin? Bunu yapamazsın! Bir düşün!”

“Bundan başka bir şey düşündüğümü söyleyemem zaten. Komutan benden hoşlanıyor. Kendince bana saygı duyuyor. Bunu yapmazsam Édouard büyük ihtimalle ölecek. Öyle yerlerde ne olduğunu biliyorsun. Belediye başkanı şimdiye kadar çoktan ölmüş olabileceğini düşünüyor.”

Hélène masaya eğilip ısrarcı bir sesle, “Sophie, Komutan’ın onurlu davranacağından emin olamazsın. O bir Alman! Sözlerine neden inanasın ki? Onunla yatarsın ama karşılığında eline hiçbir şey geçmeyebilir!” dedi.

Ablamı hiç bu kadar kızgın görmemiştim. “Gidip onunla konuşmalıyım. Başka yolu yok.”

“Bu olay duyulursa Édouard seni istemez.”

Birbirimize baktık.

“Bunu ondan gizleyebileceğini mi sanıyorsun? Yapamazsın. Sen dürüst bir kadınsın. Gizlemeye çalışsan da kasabalılar bir şekilde ona söylemez mi?”

Ablam haklıydı.

Hélène başını eğip ellerine baktı. Sonra ayağa kalktı ve kendine bir bardak su doldurdu. Bana iki defa bakıp suyunu yavaş yavaş içti ve sessizlik uzayınca beni onaylamadığını, üstü kapalı biçimde beni sorguladığını hissedince öfkelendim. “Bunu rahat rahat yapacağımı mı sanıyorsun?”

“Bilmiyorum,” dedi. “Son zamanlarda seni tanıyamıyorum.”

Sanki suratıma tokat yemiştım. Ablamla birbirimize bakarken aramızda bir şeylerin değiştiğini hissediyordum. Kimse sizinle öz ablanız gibi tartışmazdı. Başka kimse en savunmasız yanlarınızı bilmez ve zor anlarınızda merhametsizce sizi en zayıf noktanızdan vurmazdı. Komutan’la dans etmem aramızı bozmuştu ve şimdi de aramızda hiç sınır kalmadığını hissediyordum.

“Peki,” dedim. “O halde şuna yanıt ver Hélène. Jean-Michel’i kurtarman için tek şansın bu olsa ne yapardın?”

Sonunda tereddüt ettiğini gördüm.

“Bu bir ölüm kalım meselesi. Onu kurtarmak için ne yapardın? Ona karşı tarifi olmayan hisler beslediğini biliyorum.”

Hélène dudaklarını ısırıp kapkara pencereye döndü. “Her şey tamamen ters tepebilir.”

“Hayır.”

“Buna inan. Düşünmeden hareket etmek senin doğanda var. Üstelik belirsiz olan yalnızca senin geleceğin değil.”

O anda ayağa kalktım. Ablamın yanına gitmek istiyordum. Yanına çöküp ona sarılmak, her şeyin düzeleceğini, hepimizin güvende olacağımızı söylemek istiyordum. Ama yüz ifadesinden

aramızda söylenecek bir şey kalmadığını anladım. Ben de eteğimi düzeltip elimde süpürgeyle mutfak kapısına yürüdüm.

O gece sık sık uyandım. Rüyamda Édouard'ı, iğrenerek buruşturduğu yüzünü görmüştüm. Tartıştığımızı, onu yaptığım şeyin doğruluğuna ikna etmeye çalıştığımı, onunsa bana sırt çevirdiğini görmüştüm. Başka bir rüyamda da bir masanın etrafına oturmuş tartışırken sandalyesini geri çektiğini ve ona baktığımda vücudunun alt kısmının olmadığını görmüştüm. *Bacakları ve gövdesinin yarısı yoktu. İşte, şimdi memnun musunuz*, diyordu.

Ağlayarak uyandığımda kapkara, dipsiz gözleriyle Édith bana bakıyordu. Elini uzatıp sevgiyle ıslak yanağımı okşadı. Uzanıp onu kendime çektim ve şafak sökerken birbirimize sarılmış halde sessizce uzandık.

Gün boyunca bir rüyada gibiydim. Hélène pazara gittiğinde ben de çocukların kahvaltısını hazırladım ve yine morali bozuk görünen Aurélien'in, Édith'i okula götürmesini izledim. Saat onda kapıları açtım ve gelenlere hizmet ettim. Yaşlı René, bir Alman askerî aracının, barakaların yanındaki bir çukura düşüp yukarı çekilememesine gülüyordu. Bu aksilik bardakileri bir süre eğlendirmişti. Ben de belli belirsiz gülümsedim ve zorlandıkları için içten içe mutlu oldum. Her şeyi bir baloncunun içinden izliyor gibiydim.

Öğle vakti Aurélien ve Édith bir parça ekmek ve peynir yemek için dönmüş, mutfakta otururken Belediye Başkanı'ndan bir haber geldi. Yolum bir buçuk kilometre aşağısındaki yeni konaklama yerine battaniye ve birkaç çatal bıçak istiyordu. Listeyi inceleyen müşteriler arasından homurdanmalar başlamıştı ve evlerine gittiklerinde onlar da benzer bir liste bulacaklarını biliyorlardı.

Saat üçte Alman ilkyardım konvoyunun geçişini izledik. Arka arkaya geçen araçlar ve atlar yolu sarsıyordu. Sonrasında bar bir süre sessizliğe gömüldü. Saat dörtte Belediye Başkanı'nın karısı gelip nazik mektupları ve düşünceleri için herkese teşekkür etti. Ona bir fincan kahve içmesini teklif ettim ama kabul etmedi. Af dilercesine, pek iyi bir refakatçi olmadığını söyledi. Ayakta duramıyordu ve ancak kocasının yardımıyla meydana geçebilmişti.

Saat dört buçukta bütün müşteriler bardan ayrıldı. Yarım saat daha açık olmamıza rağmen hava karardıktan sonra bara kimsenin gelmeyeceğini biliyordum. Yemek salonunun pencere-lerine gidip içerisi görünmesin diye perdeleri indirdim. Hélène mutfakta Édith'e hecelemeyi öğretiyor, arada bir de durup Mimi ve Jean'a şarkı söylüyordu. Édith, küçük Jean'ı çok seviyordu ve Hélène de kızın ona ne kadar yardımcı olduğunu, onunla sürekli oynadığını söyleyip duruyordu. Hélène küçük kızı eve getirmemi bir kez olsun sorgulamamıştı. Her birimize daha az yiyecek düşse de küçük bir çocuğu geri çevirmek aklına bile gelmemişti.

Üst kata çıktığımda kırıştan günlüğümü çıkardım. Bir şeyler yazmak istiyordum ama yazacak bir şey olmadığını fark ettim. Zihnimde kendimi suçlayıp duruyordum. Günlüğü tekrar yerine koydum ve bir daha kocama söyleyecek bir şey bulabilecek miyim, diye düşünmeye başladım.

Almanlar o gece Komutan olmadan geldiler ve onlara yemeklerini verdik. Moralsizlerdi; her zamanki gibi bunun kendi aleyhlerinde bir haber aldıkları anlamına geldiğini düşünmüştüm. Hélène çalışırken bana bakıp duruyordu. Ne yapmaya karar verdiğimi anlamaya çalıştığını görebiliyordum. Yemekleri servis ettim, şarap doldurdum, bulaşıkları yıkadım ve yemeğimize övgüler yağdıran adamların teşekkürlerini nazikçe başımı sallayarak kabul ettim.

Hepsi gittikten sonra yine merdivenlerde uyuyakalan Édith'i üst kata çıkarıp odama götürdüm. Küçük kızı yatağa yatırıp üzerini örttüm. Bir süre onu izleyip yüzüne düşen saçını geriye ittim. Kıpırdandı, uykusunda bile mutsuz görünüyordu.

Uyanmayacağından emin olana kadar onu izledim. Sonra ağır ve kararlı hareketlerle saçımı tarayıp topladım. Mum ışığında kendime bakarken gözüme bir şey ilişti. Dönüp kapıya iliştilmiş notu aldım. Hélène'in el yazısıyla yazılmış nota baktım.

Bir kez yaşandı mı geri dönüşü yoktur.

Sonra ayağına büyük gelen ayakkabılarıyla o ölü mahkûmu, öğleden sonra pejmürde halde yoldan geçen savaş esirlerini düştürdüm. O anda çözüm çok basit göründü; başka şansım yoktu.

Notu odadaki gizli bölmeye koyup merdivenlerden indim. En alt basamağa geldiğimde duvara asılı portreyi gördüm ve onu asılı olduğu yerden alıp görünmesin diye iyice şalıma sardım. Üzerime iki şal daha sarıp karanlığa adım attım. Kapıyı arkamdan çektiğimde ablamın fısıltısını işittim.

Sophie...

9

Sokağa çıkma yasağı yüzünden aylarca evde kapalı kaldıktan sonra karanlıkta yürümek çok tuhaf gelmişti. Küçük kasabanın buzlu sokakları bomboştu. Kimse pencerelerden bakmıyor, perdeler kımıldamıyordu. Olur da biri dışarı bakarsa arka sokaklara doğru aceleyle giden kişinin ben olduğumu anlamasın diye şalımı kafama sarmıştım ve aceleyle karanlıkta ilerliyordum.

Keskin bir soğuk vardı ama ben hissetmiyordum. Almanların bir yıl kadar önce yerleştiği kasabanın dışındaki Fourrier Çiftliği'ne giden on beş dakikalık yolu yürürken düşünme yeteneğimi kaybetmiştim. Yürüyen bir nesneydim yalnızca. Nereye gittiğimi düşünürsem bacaklarımın kımıldamayacağından, bir ayağımın diğerinin önüne geçmeyeceğinden korkuyordum. Düşünürsem ablamın uyarısını, gecenin karanlığında Komutan'ı ziyarete gittiğimi duyan diğer kasabalıların acımasız seslerini duyacaktım. Bunu yaparsam kendi korkumun farkına varabilirdim.

Onun yerine kocamın ismini tekrarlayıp durdum: *Édouard'ı kurtaracağım. Bunu yapabilirim.* Resmi kolumun altında sımsıkı tuttum.

Kasabanın dışına çıkmıştım. Pis sokakların engebeli ve tek-düze bir görünüm kazandığı sol tarafa döndüm. Yollar sürekli gelip geçen askeri araçlar yüzünden iyice çukurlaşmıştı. Geçen yıl bu yollarda nereye gittiğine bakmayan bir Alman askeri aracı

hızla sürdüğü için babamın yaşlı atının ayağı kırılmıştı. Aurélien haberi duyduğunda çok ağlamıştı. İşgal masum canlılara işte böyle zarar veriyordu. Ancak bu günlerde kimse atlar için ağlamıyordu.

Édouard'ı eve getireceğim.

Ay bir bulutun arkasına gizlenirken ben de çiftlik yoluna yöneldim. Ayaklarım defalarca buzlu su dolu çukurlara girip çıktığı için ayakkabılarımla çoraplarım ıslanmış, üşüyen parmaklarım düşürmekten korktuğum resmi sınıksız kavramıştı. Uzaktaki evden yansıyan ışıklardan başka bir şey görmediğim için o tarafa yürümeye devam ettim. Yol kenarlarında tavşana benzeyen belli belirsiz şekiller önümden geçiyordu. Tilki görünümlü bir şey de yolun karşısına geçerken durup cüretkârca ve korkusuzca bana baktı. Biraz sonra dehşete düşmüş bir tavşanın ciyaklamasını duydum ve yüreğim ağzıma geldi.

Çiftlik şimdi dışarıya yansıyan parlak ışıklarıyla tam önümde duruyordu. Bir aracın gürültüsünü duyunca kalp atışlarım hızlandı. Çitlere doğru geri geri gidip tozu dumana katarak geçen askeri aracın farlarına maruz kalmamaya çalıştım. Arkasından bakınca kanvas kumaşların altında yan yana oturmuş kadınların yüzlerini gördüm. Araç geçtikten sonra çitten uzaklaştım ve şalım ince bir dala takıldı. Almanların kasaba dışından kadınlar getirdiğine dair söylentiler vardı. O zamana kadar bunun sadece söylentiden ibaret olduğuna inanmıştım. Tekrar Liliane'ı düşündüm ve içimden onun için dua ettim.

Çiftliğin girişindeydim. Birkaç yüz metre ötemde duran aracı gördüm. Kadın silüetleri karanlıkta sessizce sol taraftaki bir kapıya yürüyordu. Bu yoldan sanki daha önce defalarca geçmişlerdi. Erkek sesleri ve uzaktan gelen şarkı sözleri de duyuyordum.

"Halt!"

Asker tam önümde durdu. Yerimden sıçradım. Tüfeğini kaldırıp bana daha yakından baktı ve sonra diğer kadınları işaret etti.

“Hayır... hayır. Ben Komutan’ı görmeye geldim.”

Öfkeli görünen asker tekrar kadınları işaret etti.

“*Nein*,” dedim yüksek sesle. “*Herr Kommandant*. Onunla... randevum var.”

“*Herr Kommandant?*”

Askerin yüzünü göremiyordum. Ama beni incelediğinin farkındaydım. Sonra yalnızca kapısını görebildiğim bir yere gitti. Kapıyı çaldı ve kısık sesli konuşmalar geldi kulağıma. Kalbim küt küt atıp korkudan tüylerim diken diken olmuş bir halde bekledim.

Döndüğünde, “*Wie heißt?*”³⁰ diye sordu.

“Adım Madam Lefèvre,” diye mırıldandım.

Şalım işaret edince kafamdan indirip yüzümü gösterdim. Avlunun diğer tarafındaki bir kapıyı gösterdi. “*Diese Tür. Ober-geschosse. Grüne Tür auf der rechten Seite.*”³¹

“Ne?” diye sordum. “Anlamıyorum.”

Asker yine sabırsızlanmıştı. “*Da, da.*” Beni dirseğimden kavrayıp sertçe öne doğru itti. Askerin, Komutan’ın ziyaretçisine bu şekilde davranabilmesine şaşırmıştım. Sonra kafama dank etti; evli olduğumu belirtmemin bir anlamı yoktu. Karanlıkta yalnızca Almanlara gelen kadınlardan biriydim. Yanaklarımın aldığı rengi görmediğine sevinmiştim. Kolumu askerin elinden kurtarıp sağ taraftaki küçük binaya doğru sert adımlarla yürüdüm.

Yalnızca bir odanın kapısından ışık süzüldüğü için hangisinin onun odası olduğunu anlamak zor olmadı. Kapının önünde biraz

30 (Alm.) Adın ne?

31 (Alm.) Şu kapıdan üst kata çık. Sağdaki yeşil kapı.

tereddüt ettikten sonra kapıyı çaldım ve kısık sesle, “Komutan?” diye fısıldadım.

Ayak seslerinin ardından kapı açıldı ve bir adım geriledim. Üniformasını çıkarmış, çizgili yakasız bir tişört giyip pantolon askısı takmıştı. Onu bölmüşüm gibi görünüyordu. Bir elinde kitap vardı. Beni selamlarcasma hafifçe gülümseyip yüzüme baktı ve içeri girmem için bir adım geri attı.

Burası kirlili, geniş bir odaydı ve yerler, çoğunu komşularının evlerinden tanıdığım halılarla kaplıydı. Küçük bir masayla sandalye, iki gaz lambasının ışığında pirinç kenarları parlayan bir asker sandığı, üniformanın asıldığı bir palto askısı ve alev alev yanan ateşin yanında geniş, rahat bir koltuk vardı. Köşede de iki kalın yorganla bir yatak duruyordu. Yatağa göz attım ve hemen bakışlarımı kaçırdım.

“Dur.” Komutan arkamda durmuş şalımı çıkartıyordu. “Şunu alayım.”

Şalımı alıp askıya asmasına izin verirken resme kenetlenmiş-tim. Felç geçirmiş gibi hissetsem de sefil halimden utanmıştım. Soğuk havada kıyafetlerimizi pek sık yıkayamıyorduk. Yünün kuruması haftalar sürebiliyordu ya da dışarıda kaskatı kesilip donabiliyordu.

“Dışarısı çok soğuk,” dedi. “Kıyafetlerinden de anlaşılıyor.”

“Evet.” Konuştuğumda sesim bana ait değilmiş gibi çıkmıştı.

“Çetin bir kış geçiriyoruz. Önümüzdeki birkaç ay daha da soğuk geçecek bence. Bir şey içmek ister misin?” Küçük bir masaya geçip sürahidenden iki kadeh şarap doldurdu. Konuşmadan kadehlerden birini aldım. Hâlâ titriyordum.

Komutan, “Elindekini bırakabilirsin,” dedi.

Onu hâlâ elimde tuttuğumu unutmuştum. Duruşumu bozmadan yere bıraktım.

“Lütfen,” dedi. “Lütfen otur.” Gergin olduğum için ona hakaret ediyormuşum gibi kızdı.

Bir elimi resim çerçevesine yaslayıp tahta sandalyelerden birine oturdum. Oturmak beni rahatlatmıştı; neden bilmiyorum.

“Bu gece yemek yemek için otele gelmedim. Evinizdeki varlığımız yüzünden çoktan vatan haini damgası yediğine dair sözlerini düşündüm.”

Şarabımdan bir yudum aldım.

“Başına daha fazla dert açmak istemiyorum Sophie... Yerinizi işgal etmekle sebep olduğumuzdan daha fazla sıkıntı çekmeni istemiyorum.”

Ne söyleyeceğimi bilmiyordum. Bir yudum daha içtim. Benden bir yanıt bekliyormuş gibi gözlerini üzerimden ayırmıyordu.

Avluda birileri şarkı söylüyordu. Kızların o adamlarla birlikte olup olmadıklarını, kim olduklarını, hangi köylerden geldiklerini merak etmeye başladım. Günün birinde onlar da yaptıklarının cezasını sokaklarda sürüklenerek mi ödeyeceklerdi? Liliane Béthune’un başına gelenlerden haberleri var mıydı?

“Aç mısın?” Küçük bir tepsinin içindeki peynir ile ekmeği işaret etti. Başımı iki yana salladım. Gün boyunca iştahsızdım.

“Senin yemeklerin gibi olamaz tabii. İki gün önce aklıma geçen ay pişirdiğin o ördek geldi. Portakallı olan. Belki bugünlerde yine pişirirsin.” Konuşmayı sürdürüyordu. “Ama malzemelerimiz azalıyor. *Stollen* denen Noel pastasının hayalini kuruyorum kaç gündür. Fransa’da da yapıyor musunuz?”

Başımı iki yana salladım.

Ateşin yanına oturduk. Isındıkça vücudumun her parçası köpürüp şeffaflaşıyormuş gibi bir heyecan duyuyordum. Sanki Komutan tenimden bunu görebiliyormuş gibi bir hisse kapılmıştım. Her şeyi biliyordu. Her şeyi anlıyordu. Uzaktan gelen sesleri dinlerken arada bir oradaki varlığım beni tedirgin ediyordu. Almanların barınağında, bir Komutan'la yalnızım. Hem de yataklı bir odada.

“Söylediklerimi düşündünüz mü?” diye sordum.

Bir süre bana baktı. “Biraz sohbet etmemize de mi izin vermeyeceksin?”

Yutkundum. “Affedersiniz ama bunu öğrenmeliyim.”

Komutan şarabını yudumladı. “Ben başka şeyler düşündüm.”

“Yani...” Nefesim göğsümde sıkışmıştı. Uzanıp bardağımı yere bıraktım ve resmi açtım. Onu en iyi açıdan görebilmesi için ateşin yanındaki sandalyeye koydum. “Bunu istiyor musunuz? Kocamın özgürlüğüne karşılık bu resmi kabul ediyor musunuz?”

Odadaki her şey donup kalmıştı sanki. Komutan resme bakmadı. Gözlerini kırpıstırmadan, ne düşündüğünü belli etmeden bana baktı.

“Bu resmin benim için ne anlama geldiğini size bir anlatabilsem... O en karanlık günlerde nasıl hayata tutunmamı sağladığını anlarsanız böyle bir şeyi kolayca teklif edemeyeceğimi bilirdiniz. Ama ben... resmi size vermekte sakınca görmüyorum Komutan.”

“Friedrich. Bana Friedrich de.”

“Friedrich... Kocamın ne iş yaptığını uzun zaman önce öğrendiniz. Güzellikten anlıyorsunuz. Bir sanatçının kendini işine nasıl adadığını ve bunun neden bu kadar değerli bir şey olduğunu biliyorsunuz. Dolayısıyla bu resmi kaybetmek kalbimi kırsa da onu size memnuniyetle veriyorum.”

Komutan hâlâ bana bakıyordu. Bakışlarımı kaçırmadım. Her şey bu ana bağlıydı. Sol kulağından boynuna doğru hafif, gümüşü bir renk almış eski yara izini gördüm. Parlak mavi gözleri, biri irislerini iyice vurgulamak için etrafını boyamış gibi karanlık görünüyordu.

“Bunun resimle ilgisi yok Sophie.”

İşte başlamıştı. Burada kaderim belli olacaktı.

Gözlerimi hafifçe kapatıp duyacaklarımı idrak etmeye hazırlandım.

Komutan sanat hakkında konuşmaya başladı ve gençliğinde tanıdığı bir sanat öğretmeninden bahsetti. Onu, aldığı klasik eğitimin ötesini görmeye teşvik eden bir öğretmendi bu. Sonra babasına yeni resim tekniğini nasıl açıklamaya çalıştığını, yaşlı adamın anlayışsızlığı karşısında nasıl bir hayal kırıklığına uğradığını anlattı. Komutan, “Resmime baktığında bana, bitmemiş gibi göründüğünü söyledi,” dedi üzülererek. “Gelenekselin dışına çıkmanın başlı başına bir başkaldırı olduğunu savunuyordu. Sanırım karım da onun gibi düşünüyor.”

Onu güçlükle duyuyordum. Bardağımı kaldırdım ve büyük bir yudum daha aldım. Sonra, “Biraz daha içebilir miyim?” diye sordum. Onu da içtim ve tekrar doldurmasını istedim. Daha önce hiç bu kadar alkol almamıştım. Kaba görünmek umurunda değildi. Komutan monoton bir sesle konuşmaya devam etti. Bana bir şey sormuyor, sanki yalnızca dinlememi istiyordu. O üniformanın ve siperli şapkanın arkasındaki kişiyi görmemi diliyordu. Ama ben onu çok zor duyuyordum. Bu karar bana ait olmadığı için o anda dünyanın sona ermesini istiyordum.

“Farklı bir ortamda tanışsak arkadaş olur muyduk sence? Ben olabileceğimizi düşünmeyi tercih ediyorum.”

Orada, o odada, bir Alman'ın gözünün üzerimde olduğunu unutmak istiyordum. Hissiz, bilinçsiz bir nesne olmak istiyordum.

“Belki de.”

“Benimle dans eder misin Sophie?”

Buna hakkı varmış gibi ismimi sürekli tekrarlayıp durması...

Bardağımı bırakıp ayağa kalktım. Kollarım işe yaramaz halde iki yanımdan sarkarken o da gramofona gidip vals müziği çalmaya başladı. Yanıma geldi ve bir an duraksadıktan sonra kollarım uzattı. Müzik başladığında dans etmeye başladık. Ellerim onun elinde, yumuşak tişörtüne hafifçe dokunan parmaklarımla yavaş yavaş dönmeye başladık. Bomboş zihnimle dans ediyordum; başını benimkine yasladığını bile neredeyse hissetmemiştim. Sabun ve tütün kokusunu aldım; eteğime sürtünen pantolonunun hışırtısını duydum. Her an kırılabilirmişim gibi beni kendine çekmeden dikkatlice tutuyordu. Gözlerimi kapatıp kendimi sis bulutunun içine sokmaya, müziğe vermeye, başka bir yerlere gitmeye zorladım. Birkaç defa Édouard'la dans ettiğimi düşünmeye çalıştım ama zihnim buna el vermedi. Bu adamın her şeyi farklıydı; dokunuşu, duruşu, teninin kokusu...

“Bazen,” diye başladı yumuşak bir ses tonuyla, “Dünyada pek az güzellik kaldığını sanırsınız. Çok az neşe varmış gibi görürüz. Küçük kasabanda acımasız bir yaşam sürdüğünü sanıyorsunuz. Ama dışarıda gördüklerimizi bir bilsen... Kimse kazanmıyor aslında. Böyle bir savaştan kimse kazançlı çıkmaz.”

Kendi kendine konuşuyordu sanki. Parmaklarım omzundaydı. Nefes alıp verdikçe tişörtünün altındaki kasların hareketini hissedebiliyordum.

“Ben iyi bir adamım Sophie,” diye mırıldandı. “Bunu bilmen benim için çok önemli. Birbirimizi anlamamız gerekiyor.”

Sonra müzik sustu. İsteksizce beni bırakıp gramofonun iğnesini düzeltmeye gitti. Müziğin tekrar başlamasını bekledi ve sonra dans etmek yerine bir süre portremi inceledi. mitlenmiştim; belki de kararını değiştirirdi. Ama biraz tereddüt ettikten sonra uzanıp saç tokalarından birini çekti. Ben hiç kımlıdamadan dururken diğer tokaları da teker teker çıkarıp masaya koydu ve saçlarım yüzüme düştü. Neredeyse hiç içmemişti ama bana bakarken yüzünde melankolik bir ifade vardı. Gözleri soru sorarcasına gözlerimi inceliyordu. Bense gözlerimi kırpıştırmıyordum bile. Porselen bebekler gibi bakıyordum. Ama bakışlarımı kaçırmadım.

Saçımı tamamen dağıttıktan sonra elini uzatıp parmaklarını saçlarımın arasında gezdirdi. Avını rktmekten korkan bir avcı gibiydi ve kımlıdamaktan korkuyordu. Sonra yüzümü avuçlarının arasına alıp beni öptü. Bir an içimi bir panik kapladı; ona karşılık veremiyordum. Ama dudaklarımı onun için aralayıp gözlerimi kapattım. Yaşadığım şok vücudumu kendime yabancılaştırmıştı. Belimi daha sıkı sardığını, beni yatağa yönelttiğini hissettim. Bu arada kısık bir ses bunun karşılıklı bir alışveriş olduğunu bana anımsattı. Kocamın özgürlüğünü satın alıyordum. Tek yapmam gereken nefes almaktı. Gözlerimi amadan yumuşak yatağa uzandım. Ellerini ayaklarımda hissettim. Ayakkabılarımı ıkartıyordu. Daha sonra elini bacaklarıma götürüp eteğimin altına kaydırđı. Elleri yukarı doğru kayarken gözlerini üzerimde hissediyordum.

Edouard.

Beni pt. Dudaklarımı, gğslerimi, çıplak karnımı öperken yüksek sesle nefes alıp veriyor, kendi hayallerinin içinde kayboluyordu. Dizlerimi, oraplı bacaklarımla pp bana bu kadar yakın olması inanılmaz bir mutlulukmuş gibi dudaklarını tenim e yapıştırıyordu. "Sophie..." diye mırıldandı. "Ah, Sophie..."

Ve ellerini bacaklarımın arasına kaydırduğunda en tehlikeli yanımla harekete geçti. Yanı başımızda yanan ateşle hiçbir ilgisi olmayan bir sıcaklıktı bu. Bir yanımla kendini, kalbimden ayırıp bir dokunuşa, bir vücudun ağırlığını hissetmeye duyduğum açlığı doyurmaya yöneltti. Dudakları tenimde gezerken hafifçe kıpırdandım ve nasıl olduysa dudaklarımın arasından bir inilti yükseldi. Ama Friedrich'in bu sese verdiği tepki ve nefesinin hızlanması iniltiyi anında bastırdı. Eteğimi yukarı kaldırmış, bluzumu açmıştı ve dudaklarını göğsümde hissettiğimde mitsel bir varlık gibi taş kesildiğimi fark ettim.

Bir Almanın dudakları. Bir Almanın elleri.

Şimdi üzerime çıkmış, ağırlığı beni yatağa çivilemişti. Ellerin iç çamaşırlarına yöneldiğini, derinlerimi keşfetmek için sabırsızlandığını hissediyordum. Dizimi bir kenara itip çaresizce göğsüme yığıldı. Bacaklarımın arasındaki sertliği hissediyordum. Bir şey yırtıldı. Sonra hafifçe soluklanıp içime girdi. Gözlerimi sımsıkı kapatmış, çenemi karşı koyarcasına kenetlemiştim.

İçeri. İçeri. İçeri... Boğuk nefesini kulaklarımda duyuyor, tene akan terinin ısıltısını, bacaklarımın arasındaki kemerinin tokasını görüyordum. Onun vücuduyla birlikte kendi vücudum da hareket ediyordu. *Aman Tanrım, ben ne yaptım böyle?* Yorgana avuçlanmışım ve zihnim allak bullak olmuştu. Bir yanımla o yumuşak ve yoğun sıcaklığa öfke duyuyordu. Başkasından çalınmış bir şeydi bu. Her şeyi çaldıkları gibi insanların bedenlerini de çalıp işgal etmişlerdi. Ben de işgal edilmişim. Gözden kaybolmuşum. Paris'teki Soufflot Caddesi'nde idim. Güneş parlıyordu ve yürüdükçe etrafımdaki güzel kıyafetli kadınları, benek benek olmuş ağaç gölgelerinde kasılarak ilerleyen güvercinleri görüyordum. Kocamın koluna girmiştim. Ona bir şey söylemek istiyordum ama onun yerine ağlamaya başlamışım. Her şey öylece donup buharlaştı. Sonra bir anda durduğunu fark ettim. Yavaşlayıp

durmuştu. Her şey durmuştu. İçimde değildi artık. Yumuşamış, af dilercesine kasıklarımın arasında büzüşmüştü. Gözlerimi açtım ve doğruca onun gözlerine baktım.

Kendi yüzümden birkaç santim uzak duran Komutan'ın yüzü kızarmış, acıyla bakıyordu. Ne durumda olduğunu fark ettiğimde nefesim kesildi. Ne yapacağımı bilmiyordum. Ama gözleri benimkine kenetlenmişti ve anladığımı fark etmişti. Sertçe üzerimden çekildi.

“Sen...”

“Ne?” Çıplak göğüslerimin nasıl görüldüğünün, eteğimin belime kadar çıktığının farkındaydım.

“Yüz ifaden çok...”

Ayağa kalktığında bakışlarımı çevirdim ve pantolonunu çekip kemerini bağladığını duydum. Bir elini başına götürmüş, sert bakışlarını benden uzak bir noktaya dikmişti.

“Ben... özür dilerim,” diye başladım. Ne için af dilediğimi bile bilmiyordum. “Ne yaptım?”

“Böyle olmasımı istememiştim!” Bana döndü. “Yüzün...”

“Anlamıyorum.” Bu haksızlık karşısında neredeyse öfkelmişim. Benim nelere katlandığının farkında mıydı? Bana dokunmasına izin vermemin benim için neye mal olduğunu biliyor muydu? “İstediğin şeyi yaptım!”

“Ben seni o şekilde istemedim!” dedi ve öfkeyle elini kaldırdı. “Ben *onu* istedim! Resimdeki kızı istedim!”

İkimiz sessizce portreye baktık. Kız sabit bir şekilde bize bakıyordu. Saçları boynunu çevrelemiş, meydan okuyan, büyüleyici ve cazibeli bir ifadeyle bize bakıyordu. Benim yüzümdü o...

Eteğimi indirip bluzumu giydim. Konuştuğumda sesim kalın ve titrek çıkmıştı. “Size verebileceğim her şeyi verdim Komutan.”

Gözleri sanki mat mavi renkli bir denize dönüşmüştü. Çenesi titreşip seğirdi. “Git buradan,” dedi kısık bir sesle.

Gözlerimi kırıştırdım.

Onu doğru anladığımı fark edince, “Özür dilerim,” diye kekeledim. “Eğer...”

“DEF OL!” diye gürledi. Parmaklarını etime batırarak beni omzumdan kavradı ve dışarı itti.

“Ayakkabılarım... şalım!”

“ÇIK DIŞARI, LANET OLSUN!” Yalnızca resmimi almaya vaktim olmuştu ve hemen ardından kapıdan çıkmış, merdivenlerin başında tökezlemiştim. Bir yandan da neler olduğunu anlamaya çalışıyordum. Kapının arkasında bir şeyin şiddetle yere çarptığını duydum. Sonra bir şey daha düştü ve bu defakine kırılan cam sesi eşlik etti. Arkama baktım. Sonra çıplak ayaklarımla merdivenlerden inip koştum.

Eve yürümem neredeyse bir saat sürmüştü. Birkaç yüz metre yürüdükten sonra artık ayaklarımı hissetmemeye başlamıştım. Kasabaya vardığımda çiftlik yolunda ayağıma batan kıymıklanın, taşların artık farkında değildim. Kolumun altındaki resimle birlikte incecik bluzumla titreyip iyice hissizleşerek karanlıkta tökezleye tökezleye yürüyordum. Yürüdükçe ne yaptığım, nasıl bir fırsatı kaçırdığım kafama dank ediyordu. Zihnimde bu düşünce dönüp duruyordu. Birinin beni görüp görmediğini umursamadan doğduğum kasabanın sokaklarında yürüyordum.

Saat birden biraz önce Le Coq Rouge’a vardım. Dışarıdayken saatin bir kez vurduğunu duyarken içeri girmemem herkes için daha mı iyi olur diye düşündüm. Orada öylece beklerken tül perdenin arkasından küçük bir ışık göründü ve diğer tarafın

sürgüleri açıldı. Gece başlığı kafasında, omzundaki beyaz şalıyla Hélène görüldü. Belli ki beni beklemişti.

Ona, ablama baktım ve başından beri haklı olduğunu anladım. Yaptığım şeyin bütün ailemizi tehlikeye attığını şimdi fark ediyordum. Çok üzgün olduğumu söylemek istiyordum. Hatamın büyüklüğünü, Édouard'a olan aşkımin, hayatımı onunla devam ettirme isteğimin gözümü kör ettiğini anladığımı söylemek istiyordum. Ama konuşamıyordum. Kapıda sessizce durdum.

Titreyen omuzlarımı ve çıplak ayaklarımı gördüğünde Hélène'in gözleri büyüdü. Elini uzatıp beni içeri çekti ve kapıyı arkasından örttü. Şalını omzuma atıp yüzüme düşen saçlarımı geriye itti. Hiçbir şey söylemeden beni mutfığa geçirip kapıyı kapattı ve ocağı yaktı. Bir kap süt ısıttı ve bana bir bardak verdi. Sonra teneke küveti yerinden çıkarıp ocağın önüne getirdi. Sobada ısıttığı kaynar su dolu kovalarca suyu içine boşalttı. Yeterince dolduğunda yanıma gelip şalı dikkatle üzerimden aldı. Bluzumu çıkartıp bir çocuğu soyar gibi kombinezonumu kafamdan çıkardı. Eteğimin arka düğmelerini çözüp korsemi gevşetti. Sonra da jüponumun kopçasını açıp mutfak masasına koydu. Çıplak kalmıştım. Titremeye başladığımda elimi tutup küvete girmeme yardım etti.

Su çok sıcaktı ama neredeyse hiç hissetmemiştim. Ayaklarımdaki kesikleri umursamadan dizlerimle omuzlarım dışındaki her yerimi suya sokacak biçimde eğildim. Sonra ablam giysisinin kollarını katlayıp bir süngerle saçlarımdan omuzlarıma, sırtımdan ayaklarıma kadar beni sabunlamaya başladı. Her uzvumu, parmaklarımin arasını, temizlenmemiş tek bir yerim kalmadığından emin olana kadar nazikçe yıkadı. Kesiklerin arasına giren küçük taşları dikkatle çıkartıp ayak tabanlarımı ovaladı. Saçlarımı yıkayıp su tertemiz akıncaya kadar duruladı. Sonra da tutam tutam alıp taradı. Süngeri alıp sessizce yanaklarıma akan

gözyaşlarımı sildi. Bunları yaparken tek kelime söylememişti. Sonunda su soğuyup ben de ya soğuktan ya yorgunluktan ya da tamamen başka bir sebepten yine titremeye başladığımda büyük bir havluyla beni sıkıca sardı. Sonra geceliğimi giydirip beni üst kattaki yatağıma çıkardı.

Ben uykuya dalarken, “Ah Sophie,” diye mırıldandığını duydum. Ve sanırım o anda bile hepimizin başına nasıl bir iş açtığımı anlamıştım.

“Sen ne yaptın böyle?”

Sister's Planet

10

Günler geçti. Hélène ve ben iki oyuncu gibi günlük işlerimize devam ediyorduk. Dışarıdan bakınca her zamanki halimizden farksızdık ama ikimiz de çok tedirgindik. Olanlarla ilgili ikimiz de tek kelime etmemiştik. Çok az uyuyordum, bazı geceler gözüme iki saatten fazla uyku girmiyordu. Zorla yemek yiyordum. Vücudum her an parçalara ayrılabilirdi ama midem korkularımı içine alıp sıkıca büzüşmüştü sanki.

Elimde olmadan o gece yaşananları düşünüyor, bu kadar saf, aptal ve gururlu olduğum için kendime kızıyordum. Beni bu noktaya getiren şey de gururumdu. Komutan'ın ilgisinden hoşlanmış gibi yapıp portredeki kız gibi davransaydım o zaman benden etkilenebilirdi. Böylece kocamı kurtarabilirdim. Biraz rol yapsam ne olurdu sanki? Ama bunun yerine kendimi neredeyse cansız bir nesneye dönüştürerek sadakatsizliğimi hafifletmeye çalışmıştım. Aklımca birlikteliğimize sadık kalmıştım. Édouard açısından değişen bir şey varmış gibi...

Her gün subayların yanlarında Komutan olmadan gelişini yüreğim ağzımda, sessizce izliyordum. Onu görmekten korkuyordum ama yokluğu ve bunun ne anlama gelebileceği beni daha fazla endişelendiriyordu. Bir gece Hélène cesaretini toplayıp siyah beyaz bıyıklı subaya Komutan'ı sordu ama subay elini

havaya savurup çok meşgul demekle yetindi. Ablamla göz göze geldiğimizde bu durumun onu da tedirgin ettiğini anlamıştım.

Hélène'i gördükçe içimi daha büyük bir suçluluk kaplıyordu. Ne zaman çocuklara baksa başlarına ne geleceğini düşündüğünü biliyordum. Bir defasında Belediye Başkanı'yla sessizce konuştuğunu duymuştum. Başına bir şey gelirse çocukları yanma almasını söylüyordu sanırım. Başkan'm yüzünde, ablamın böyle şeyler düşünmesine şaşırmış gibi bir ifade belirttiği için bu sonuca varmıştım. Ablamın göz çevresiyle çenesinde benim yüzümden olduğunu bildiğim yeni çizgiler oluşmuştu.

Küçük çocuklar gizli korkularımızdan habersizdi. Jean ve Mimi her zamanki gibi oynuyor, ağlayıp soğuktan ya da birbirlerinden şikâyet edip duruyorlardı. Açlıktan sefil olmuşlardı. Artık Almanların malzemesinden küçücük bir şey bile almaya cesaretim yoktu ama çocuklara hayır demek de zor oluyordu. Aurélien yine kendi mutsuzluğuyla baş başa kalmıştı. Sessizce yemeğini yiyor, hiçbirimizle konuşmuyordu. Okulda yine kavga ediyor muydu bilmiyordum ama bu konuya fazla kafa yoramayacak kadar meşguldüm. Édith ise her şeyin farkındaydı. Pamuk gibi narin bir kız olup çıkmıştı ve yanımdan ayrılmıyordu. Geceleri sağ elini geceliğime kenetleyerek uyuyordu ve uyandığımda da o kocaman, kopkoyu gözlerini yüzüme diktiğini görüyordum. Bense artık aynada kendimi tanıyamaz olmuştum.

Almanların kuzeydoğudaki iki kasabayı daha ele geçirdiğine dair söylentiler dolaşıyordu. Yiyecek payımız gittikçe azalıyordu. Her gün bir önceki günden biraz daha uzun oluyordu sanki. Hizmet ediyor, temizlik yapıyor, yemek pişiriyordum ama yorgunluğumla birlikte aklım da karmakarışık. Belki Komutan sadece buralarda görünmek istemiyordu. Belki aramızda olanların utancıyla beni görmeye cesaret edemiyordu. Belki o da suçluluk duyuyordu. Belki ölmüştü. Belki de bir gün aniden

Édouard kapıdan girecekti. Belki savaş yarın bitecekti. Bu ihtimali düşündüğümde bir an rahatlıyordum.

Hélène kafamın karıştığı böyle zamanlarda, “Yukarı çık ve biraz uyu,” diye mırıldanırdı. Acaba benden nefret mi ediyordu? Yerinde olsam ondan nefret etmemem çok zor olurdu.

Almanların kasabayı işgal etmesinden aylar öncesine ait gizli mektuplarımı okuyup duruyordum. Édouard’ın edindiği arkadaşları, yiyeceklerin azlığı, morallerinin yerinde olduğuyla ilgili sözlerini tekrar tekrar okuyordum. Bir hayaleti dinlemek gibi bir şeydi bu. Çok yakında yanımda olacağına söz verdiğini, her an beni düşündüğünü yazdığı sevgi dolu sözlerinden kopamıyordum.

Bunu Fransa için yapıyorum, aslında biraz bencilce olacak ama karımla Özgür Fransa’da rahatça dolaşabilmek için, bizim için yapıyorum. Evimizin rahatlığı; küçük dairemiz, Bar du Lyons’da kahve içmek, yatağımızda geçirdiğimiz öğleden sonraları, bana soyulmuş bir dilim portakal uzatman... Bir zamanlar çok sıradan olan şeyler şimdi eşsiz bir hazine değerinde. Sana kahve getirmeyi ne kadar özlediğimi biliyor musun? Saçını taramanı izlemeyi... Masanın karşı tarafında kahkahalar atışını ve o mutluluğun benden kaynaklandığını bilmeyi ne kadar özlediğimi biliyor musun? Biraz avunmak, neden burada olduğumu kendime anımsatmak için bu anıları düşünüyorum. Benim için hayatta kal. Ben senin için kalıyorum.

Sana sadık kocan.

Ayak seslerini duyduğumda kilerde bira fiçilerinden birini değiştiriyordum. Kapıda beliren Hélène’in silueti ışığı engelliyordu.

“Belediye Başkanı geldi. Almanlar seni almaya geliyormuş.”

Kalbim duracak sandım.

Hemen ara duvara koşup gevşek tuğlaları çıkarmaya başladı. “Haydi çık. Acele edersen yan kapıdan kaçabilirsin.” Aceleyle hepsini çıkarmıştı. Küçük bir varil boyutunda bir delik açtığına bana döndü. Ellerine baktı ve alyansını çıkarıp bana uzattı. Sonra da omzundaki şalı aldı. “Al bunu. Hemen git. Ben onları oyalarım. Ama acele et Sophie. Meydandan geliyorlar.”

Avucumdaki yüzüğe baktım. “Olmaz,” dedim.

“Neden?”

“Ya sözünü tutarsa?”

“Komutan mı? Sözünü tutacağına nasıl inanırsın? Seni almaya geliyorlar Sophie! Seni cezalandıracaklar, kampta hapsedecekler. O adamın canını sıktın! Seni götürecekler!”

“Ama düşünsene Hélène. Beni cezalandırmak istese oracıkta vururdu ya da sokaklarda süründürürdü. Liliane Béthune’a yaptıklarını bana da yapardı.”

“Seni neden cezalandırdığının ortaya çıkmasını ister mi sence? Aklını mı kaçırdın?”

“Hayır.” Zihnim açılmaya başlamıştı. “Öfkesini dindirmek için zamana ihtiyacı vardı ve şimdi beni Édouard’ın yanına yolluyor. Biliyorum.”

Hélène beni deliğe itti. “Bunları söyleyen sen olamazsın Sophie. Uykusuzluktan ve korkudan çıldırdın. Yakında kendini toparlarsın. Ama şimdi gitmelisin. Belediye Başkanı, Madam Poilâne’a gitmeni ve bu geceyi ahırda geçirmeni söyledi. Daha sonra sana haber yollamaya çalışacağım.”

Hélène’in kolunu ittim. “Hayır... hayır. Görmüyor musun? Belli ki Komutan yaptığı açığa çıkmadan Édouard’ı buraya

getiremiyor. Ama beni Édouard'ın yanına yollarsa ikimizi de kurtarmış olur.”

“Sophie! Bu kadar saçmaladığın yeter!”

“Ben sözümü tuttum.”

“GİT!”

“Hayır.” Loş ışıktaki birbirimize baktık. “Ben gitmiyorum.”

Ablamın elini tutup yüzüğü avucuna koydum ve parmaklarını tekrar kapattım. Kısık bir sesle, “Gitmiyorum,” dedim.

Hélène yüzünü buruşturdu. “Seni götürmelerine izin veremezsin Sophie. Çılgınlık bu. Seni kampa götürecekler! Beni duyuyormusun? Kampa! Édouard'ın öleceğini düşündüğün yere!”

Ama onu zar zor duyuyordum. Doğrulduğum ve nefesimi dışarı verdim. Garip bir şekilde rahatlamıştım. Yalnız benim için geliyorsa Hélène ve çocuklar güvende olacaktır.

“Onun hakkında yanılmadığıma eminim. Gündüz gözüyle her şeyi düşündü ve her şeye karşın sözümü tutmaya çalıştığını gördü. O onurlu bir adam. Bana arkadaş olduğumuzu söylemişti.”

Ablam ağlıyordu. “Lütfen Sophie, lütfen bunu yapma. Aklını kaçırdığının farkında değilsin. Hâlâ vaktin var...” Bana engel olmaya çalıştı ama onu itip merdivenlerden çıktım.

Bara girdiğimde üniformalı iki asker çoktan içeri girmişti. Bar sessizdi ve yirmi çift göz bana dikilmişti. Masanın kenarında duran yaşlı René'nin elinin titrediğini, Madam Louvier ve Madam Durant'm fısıldadıklarını gördüm. Belediye başkanı kendine güvenen bir ifadeyle subaylardan birine ortada bir yanlış anlama olabileceğini söyleyerek onu ikna etmeye çalışıyordu.

Subay, “Komutan'ın emri,” dedi.

“Ama o bir şey yapmadı! Bu çok komik!”

Biri, “Cesur ol Sophie,” diye haykırdı.

Rüyada gibiydim. Zaman ağırlaşmış, etrafımdaki sesler belirsizleşmişti.

Subaylardan biri beni öne doğru itince dışarıya adım attım. Güneş ışığı meydanı aydınlatıyordu. İnsanlar sokakta birikmişti ve bardaki kargaşanın sebebini anlamaya çalışıyorlardı. Bir an durup kilerin kasvetinin ardından gün ışığına karşı gözlerimi kırpıştırarak etrafıma bakındım. Her şey bir anda zihnime kazınırcasına berrak, taptaze ve parlak bir görünüme bürünmüştü. Rahip postanenin önünde durmuştu ve beni götürmek için gönderilen aracı görünce haç çıkarmıştı. O kadınları barakaya götüren araçtı bu. Asırlar öncesinde kalmış gibi hissettiğim o gece de aynı aracı görmüştüm.

Belediye Başkanı bağırıyordu: “Buna izin vermeyeceğiz! Resmi şikâyetle bulunacağım! Artık sabrımız taştı! Komutan’la konuşmadan bu kızı götürmenize izin veremem!”

“Onun emri bu.”

Yaşlı adamlardan oluşan küçük bir grup bariyer kurar gibi askerlerin etrafına dizildi.

“Masum bir kadına zulmedemezsiniz!” Madam Louvier konuşmaya başlamıştı. “Evini aldınız, hizmetçiniz gibi kullandınız, şimdi de onu hapse mi atacaksınız? Size ne yaptı ki?”

“Sophie. Al.” Ablam yine yanı başımda belirmişti. “Hiç değilse eşyalarını al.” Kanvas bir çantayı bana uzattı. Aceleyle içine tıktığı eşyalar vardı içinde. “Dikkatli ol. Beni duydun mu? Dikkatli ol ve akıllı davranıp geri dönmeye bak.”

Kalabalıktan tepkili sesler yükseliyordu. Konuşmalar ateşlenip hummalı bir tartışmaya döndü. Etrafıma bakındığımda kıpkırmızı ve öfkeli bir suratla kaldırımında, Mösyö Suel’in yanında duran Aurélien’i gördüm. Onun bu işe karışmasını istemiyordum. Şimdi Almanlara başkaldırması tam bir felaket olurdu. Üstelik önü-

müzdeki birkaç ayda Hélène'in bir yardımcıya ihtiyacı olacaktı. Kardeşimin yanına gittim. "Aurélien sen evin erkeğisin. Yokluğumda herkese göz kulak ol," diye başladım ama beni susturdu.

"Hepsi senin suçun!" dedi. "Ne yaptığını biliyorum! O Alman'la ne yaptığını biliyorum!"

Her şey bir anda donup kalmıştı. Kardeşime baktığımda yüzündeki keder ve öfke karışımını görebiliyordum.

"Hélène'le konuştuğunuzu duydum. O gece geri döndüğünde seni gördüm!"

Etrafımdakilerin bakışlarının farkındaydım. *Aurélien Bessette gerçekten de duyduğum şeyi mi söyledi?*

"Sandığın gibi..." diye başladım ama o dönüp bara girdi.

Şimdi yeni bir sessizlik çökmüştü. Aurélien'in suçlaması, duymayanlara fısıltıyla aktarılıyordu. Etrafımdakilerin yüzündeki şoku ve Hélène'in korku dolu bakışlarım gördüm. Şimdi Liliane Béthune'dan farksızdım. Ama onun gibi direnç göstermiyordum. Etrafımdaki her şey gözle görülür biçimde donmuştu.

Hélène elimi tuttu. Çatalı bir sesle, "Kaçmalıydın," diye fısıldadı. "Kaçmalıydın Sophie..." Elim bırakmaya niyeti yoktu ama biri onu itti.

Almanlardan biri beni kolumdan kavrayıp aracın arkasına itti. Uzakta birileri bağıırıyordu ama bu Almanlara bir itiraz mıydı, yoksa bana hakaret miydi anlamadım. Sonra, "*Putain! Putain!*"³² diye haykırdıklarını duydum. Kalbimin göğüs kafesimi delip geçeceğini hissettiğimde, *beni Édouard'a yolluyor. Biliyorum. Buna inanmalıyım*, diye düşünmeye başladım.

Sonra onu, sessizliği delip geçen sesini duydum. "*Sophie!*" Bir çocuğun delici ve acı dolu sesi idi bu. "*Sophie! Sophie!*" Édith

32 (Fr.) Fahişe.

kalabalığın arasından sıyrılıp üzerime atıldı ve bacağıma kenetlendi. “Gitme! Gitmeyeceğini söylemiştin.”

Yanımıza geldiğinden beri sesli olarak en çok dile getirdiği şey buydu. Gözlerim yaşla dolarken yutkundum. Eğilip ona sarıldım. *Onu nasıl bırakırım?* O an zihnim bulandı ve ellerinden başka hiçbir şey hissedemez oldum.

Sonra başımı kaldırdım ve Alman askerlerinin kuşkulu gözlerle ona nasıl baktıklarını gördüm. Elimi uzatıp saçını okşadım. “Édith, Hélène’in yanında kal ve cesur ol. Annen ve ben yakında sana döneceğiz. Söz veriyorum.”

Fakat Édith bana inanmadı. Gözleri korkuyla dolmuştu.

“Başıma kötü bir şey gelmeyecek. İnan bana. Kocamı görmeye gidiyorum.” Sesime kendinden emin bir ton verip bana inanmasını sağlamaya çalıştım.

Küçük kız, “Hayır,” dedi ve beni daha sıkı kavradı. “Hayır. Lütfen beni bırakma.”

Yüreğim parçalandı. Kısık sesle ablama yalvardım. *Onu buradan götür. Bunları görmesine izin verme.* Hélène benden uzaklaştı. Şimdi hıçkırıklara boğulmuştu. Édith’i yanımdan alırken askerlere, “Lütfen kardeşimi almayın,” dedi. “Akli başında değil. Lütfen kardeşimi götürmeyin. Bunu hak etmiyor.” Aurélien’in sözlerinden sonra ne diyeceğini bilemeyen Belediye Başkanı kafası karışmış bir halde Hélène’e sarıldı.

Gürültüyü bastırarak, “Bana bir şey olmayacak Édith. Güçlü ol,” diye seslendim. Sonra biri bana tükürdü. Onu gördüm. İğrenç, pis bir şey koluma yapıştı. Kalabalık beni yuhalıyordu. İçimi bir korku sardı. “Hélène!” diye seslendim. “Hélène...”

Alman askerlerin elleri kaba bir hareketle beni aracın arkasına bindirdi. Karanlık bir yerde tahta bir sıraya oturdum. Bir asker karşıma yerleşip tüfeğini dirseğinin altına koydu. Kanvas

kumaş aşağı indi ve motor çalıştı. Gürültü arttıkça kalabalığın sesi de yükseliyordu. Bu olay beni taciz etmek isteyenler için fırsat yaratmıştı. Küçük bir delikten bakabilir miyim diye düşünürken birinin, “*Fahişe!*” diye haykırdığını, ardından Édith’in ağlayan sesini, bir taşın şiddetle araca çarptığını, askerin uyarı niteliğindeki bağırmasını duydum. Oturduğum tarafa bir taş daha geldiğinde irkildim. Alman asker gözlerini üzerimden ayırmıyordu. Sırtımasından korkunç bir hata yaptığımı anladım.

Ellerimi çantamın üzerinde kenetleyip oturduğumda titremeye başladım. Araç uzaklaşırken dışarıyı görmek için kanvas kumaşı kaldırmaya yeltenmedim. Kasabalıların gözlerini üzerimde hissetmek istemiyordum. Hakkımdaki fikirlerini de duymak istemiyordum. Yerimde oturup başımı ellerimin arasına aldım ve kendi kendime, “Édouard, Édouard, Édouard...” diye sayıklamaya başladım. Sonra da, “Affedersin” dedim. Ancak kimden af dilediğimi bilmiyordum.

Ancak kasabanın dışına çıktığımızda dışarıya bakabildim. Kumaşın üzerindeki delikten Le Coq Rouge’un kış güneşinin altında parlayan kırmızı tabelasını ve kalabalığın arasındaki Édith’in parlak mavi elbisesini görebildim. Sonra gittikçe küçüldüler ve tıpkı kasaba gibi gözden kayboldular.

İKİNCİ BÖLÜM

11

Londra, 2006

Liv çantasını kolunun altına sıkıştırıp cep telefonunu da kulağıyla omzu arasında tutmuş nehir kıyısında koşuyordu. Rıhtım yakınlarında, Londra'nın tepesindeki yüklü gri bulutlar, sanki ikiye ayrılmış gibi başkent merkezine şiddetli bir sağanak yağdırıyordu. Trafik durmuş, taksilerin egzoz borusundan dumanlar yükselirken camlar da yolcuların nefesiyle buğulanmıştı.

Yağmurdan ceketinin rengi koyulaşıp saçları da kafasına yapışmışken on beşinci defa, "Biliyorum," diye tekrar etti. "Biliyorum... Evet, şartların farkındayım. Ben yalnızca birkaç ödeme bekliyorum..." Bir kapıdan içeri dalıp çantasından çıkardığı bir çift topuklu ayakkabıyı giydi ve ıslak ayakkabılarına bakarken onları koyacak yeri olmadığını fark etti. "Evet, evet, evet, ben... Hayır, benim şartlarım değişmedi. Uzun süredir aynı."

Kapıdan çıkıp tekrar kaldırıma yöneldi ve ıslak ayakkabılarını elinde tutarak karşıya geçip Aldwych Caddesi'ne yöneldi. Yoldan geçen bir araba ayaklarına su sıçratınca durup hayretler içerisinde direksiyonun başındaki sürücüye baktı ve, "Dalga mı geçiyorsun benimle?" diye bağırdı. "Hayır, size söylemedim Bay... Dean. Size söylemedim... Evet, yalnızca işinizi yapıyorsunuz, biliyorum.

Bakın, pazartesi gününe kadar ödememi alacağım, tamam mı? Geçen seferki gibi olmayacak. O bir defaya mahsustu.”

Başka bir taksinin daha yaklaştığını görünce hemen bir kapıdan içeri girdi. “Evet. Anlıyorum... anlıyorum. Sizin için de zor. Pazartesi günü elinizde olacak... Evet, evet kesinlikle. Ayrıca bağırdığım için de kusura bakmayın... Umarım o yeni işi alırsınız.”

Liv telefonunu kapatıp çantasına attı ve başını kaldırıp restoranın tabelasına baktı. Eğildi ve bir arabanın camındaki yansımaları görünce umutsuzluğa düştü. Yapacak bir şey yoktu, zaten kırk dakika gecikmişti.

Liv ıslak saçını yüzünden çekip özlemle sokağa baktı. Sonra derin bir nefes alıp restoranın kapısını açtı ve içeri girdi.

“İşte geldi!” Kristen Solberg uzun masanın ortasındaki sandalyesinden kalkıp onu karşılamak için kollarını açtı ve birkaç santim uzaktan Liv’in iki yanağına öpücük kondurur gibi yaptı. “Aman Tanrım, su içinde kalmışsın!” Kristen’in kestane rengindeki saçları ise kusursuzdu.

“Evet, yürüyerek geldim. İyi bir fikir değilmiş.”

“Arkadaşlar, bu Liv Halston. Derneğimiz için harika işler yaptı. Ve Londra’nın en muhteşem evinde yaşıyor.” Kristen nazıkçe gülümseyip sesini kısıtı. “Noel’den önce hoş bir adam sevgili Liv’i kapmazsa gerçekten şaşırıyorum.”

Herkes onu kutlarken Liv utanmıştı. Etrafında oturan hiç kimseyle göz göze gelmemeye çalışarak gülümsemeye çalıştı. Sven birazdan olacaklar yüzünden af dilercesine gözlerini ayırmadan ona bakıyordu.

“Sana bir yer ayırdım,” dedi Kristen. “Roger’ın yanında. Çok tatlı biridir.” İmalı bir bakış atarak Liv’i boş sandalyeye yönlendirdi. “Ondan hoşlanacaksın.”

Hepsi çiftti. Elbette öyle olacaktı. Sekiz kişilerdi. Bir de Roger vardı. Liv oradaki tek bekâr kadın olduğu için kadınların nazik tebessümlerinin altından onu süzdüğünü, bir tehdit unsuru olup olmadığını anlamaya çalıştıklarını hissetmişti. Artık alışmış olmasına rağmen çok sıkıldığı bir tepkiydi bu. Yan gözle ona bakan erkeklerse farklı sebeplerden dolayı onu süzüyordu. Eğilerek yanındaki sandalyeyi işaret eden Roger’ın sıcak ve sarımsak kokulu nefesi burnuna gelmişti.

Adam ona elini uzattı. “Selam, ben Rog. Çok ıslanmışsın.” Bunu söylerken sesinin şehvetli çıkması için çabalamıştı; cinsel bir imada bulunmadan kadınlarla konuşamayan bir liseli gibiydi.

Liv ceketini çekti. “Evet, evet. İslandım.”

Belli belirsiz birbirlerine gülümsediler. Roger’ın seyrek kahverengi saçları vardı ve yüzü de güneş altında fazla zaman geçirmiş gibi kırmızıydı. Bir kadeh şarap doldurdu. “Evet. Ne yapıyorsun peki *Liv*?” Bu ismi Liv icat etmiş de kendisi de onunla dalga geçiyormuş gibi söylemişti.

“Metin yazarlığı yapıyorum.”

“Evet, metin yazarlığı...” Duraksadılar. “Çocuğun var mı?”

“Hayır. Senin?”

“İki tane. Erkek. İki de yatılı okulda. Açıkçası onlar için en iyi yer orası. Demek... çocuğun yok ha? Hayatında bir erkek de yok öyleyse. Otuzlu yaşlarında olmalısın.”

Liv adamın sözlerinden alınmamaya çalışıp yutkundu. “Otuz.”

“İnsanlarla takılmayı pek sevmiyorsun sanırım. Yoksa sen de şu...” Roger parmaklarıyla tırnak işareti yaptı. “*Kariyer peşinde koşan kadınlardan mısın?*” dedi.

“Evet,” dedi Liv ve gülümsedi. “Özgeçmişimi güncellerken işimi garantiye almak için yumurtalıklarımı bile aldırıldım.”

Roger ona aval aval baktı ve ardından kahkahayı kopardı. “Ah! Çok komik! Evet. Esprili bir kadın. Çok güzel... yumurtalıklar ha... hahaha.” Sesi gittikçe kaybolurken şarabından bir yudum aldı. “Karım otuz dokuz yaşındayken beni terk etti. Kadınlar için zor bir yaş sanırım.” Şarabını bitirdi ve tekrar doldurmak için şişeye uzandı. “Fransa’daki evimi, emekli maaşımın yarısını alıp Viktor adlı bir Porto Rikoluyla kaçtı. Kadınlar...” Liv’e döndü. “Ne onlarla ne de onlarsız...” Roger kolunu kaldırıp restoranın tavanına doğru birkaç el ateş etmiş gibi yaptı.

Uzun bir gece olacaktı. Liv gülümsemeye devam edip ikinci kadehini doldurdu ve kafasını menüye gömüp Kristin ne kadar ısrar ederse etsin bir daha yemek davetine katılmaktansa kendi kolunu yemeyi tercih edeceğini düşündü.

Gece uzadıkça uzamış, çiftler Liv’in hiç tanımadığı insanları çekiştirirken yemeklerin geç gelmesi de yaşadığı eziyeti ikiye katlamıştı. Kristen de yemeğini, belirttiği şekilde hazırlanması için geri yollamıştı. Ispanağın, tabağının kenarına konması büyük suçmuş gibi derin derin iç geçirmişti. Sven anlayışlı bir ifadeyle ona bakıyordu. Liv, Martin adlı geniş omuzlu bir adamla onun arasında sıkışıp kalmıştı. Martin’in karısı ise Roger ile Liv’i baş başa bırakmaya kararlı görünüyordu.

Roger bir ara, “Kaltak,” dedi.

“Anlamadım?”

“Önce burun kıllarımı bahane etti, sonra da ayak tırnaklarımı. Hep bir bahanesi vardı anlayacağın.” Bir elinin başparmağı ve işaret parmağıyla “O” işareti yapıp diğer işaret parmağını da arasından geçirdi. “Ya da başı ağrırdı. Yaşlı Viktor’layken başı ağrırmıyordu herhalde. Ah, hayır. Eminim o adamın ayak tırnaklarının uzunluğu gözüne batmıyordur.” Kadehinden bir yudum aldı. “Eminim lanet olası tavşanlar gibilerdi.”

Liv’in tabağındaki kuzu eti soğumuştı. Çatalıyla bıçağını nazikçe bıraktı.

“Sana ne oldu peki?”

Liv onu kastetmemiş olmasını dileyerek Roger’a baktı ama tabii ki onu kastediyordu.

“Kristen eskiden Sven’in ortağıyla evli olduğunu söyledi.”

“Öyleydi.”

“Seni terk etti, değil mi?”

Liv yutkundu ve boş bir ifadeye büründü. “Öyle de denebilir.”

Roger başını iki yana salladı. “Bilemiyorum. Bugünlerde insanlara ne oluyor? Sahip olduklarıyla neden yetinmiyorlar?” Bir kürdan alıp azı dişini gayretle kazıdı ve durup zevkle ne çıkardığına baktı.

Liv masaya bakarken Kristen’le göz göze geldi. Kristen kaşlarını imalı bir ifadeyle kaldırıp başparmaklarıyla gizlice işaret etti.

Liv de sandalyesini iterek, “Kusura bakmayın,” dedi. “Tuvalete gitmeliyim.”

Liv kimsenin onu merak etmesini gerektirmeyecek bir süre tuvalette kalıp yan bölmelere girip çıkan kadınları dinledi. Telefonundan olmayan e-postalarını kontrol edip kelime oyunu oynadı. Arka arkaya kazandıktan sonra da ayağa kalkıp sifonu

çekti ve ellerini yıkayıp memnuniyetle aynada kendine baktı. Makyajı bir gözünün altına bulaşmıştı. Aynanın karşısında makyajını düzeltirken, tekrar Roger'ın yanına oturacağıma göre neden uğraşıyorum ki, diye düşündü.

Sonra saatine baktı. Erken saatte bir toplantısı olduğunu bahane edip eve gidebilir miydi acaba? Şansı varsa Liv gitmeden Roger sarhoş olur, onun orada olduğunu bile unutturdu.

Liv son kez kendine bakıp saçını geriye itti ve yüzünü buruşturdu. *Ne anlamı var ki?* Sonra kapıyı açtı.

"Liv! Liv, gel! Sana bir şey anlatacağım!" Roger ayağa kalkmış çılgın el hareketleriyle onu çağırıyordu. Yüzü daha da kızarmıştı ve saçının bir tarafı dikilmişti. Bu adam yarı insan, yarı devekuşu gibi bir canlıya benziyor, diye düşündü Liv. Onunla yarım saat daha geçirmek zorunda olması anlık bir panik yaşatmıştı. Liv böyle zamanlarda kalabalıktan uzaklaşıp karanlık sokaklarda tek başına yürümek isterdi. Yanında birisinin olmasına gerek yoktu.

Her an yerinden kalkmaya hazır şekilde temkinlice oturup yarım bardak daha şarap içti ve sonra da, "Artık gitmeliyim," dedi. Masada oturanlar kişiliklerine hakaret edilmişçesine karşı çıkmaya başladılar. Ve Liv tabii ki gidemedi. Yapmacık bir tebessümle onlara bakıyordu. Çiftleri izlerken içilen her şarap kadehiyle birlikte aile içi sorunlar da ortaya çıkıyordu. *Şuradaki kadın kocasını sevmiyor. Adamın her söylediğine gözlerini deviriyor. Şu adam herkesten bıkmış, muhtemelen karısından da. Masanın altından sürekli cep telefonunu karıştırıyor.*

Liv saate bakıp duruyor, Roger'ın yaşadığı haksızlıkları dinlerken ilgisizce başını sallıyordu. Kendi kendine Bingo oynuyordu. Okul Aidatı ve Ev Kirası kazanmıştı. Ailece Avrupa Tatili'ni de kazanmak üzereyken biri omzuna dokundu.

"Affedersiniz. Telefonunuz var."

Liv döndü. Kadın garsonun açık bir teni ve yarı açık bir perde gibi yüzünü örten uzun, koyu renk saçları vardı. Not defterini işaret ediyordu. Liv bir an onu tanıdığını düşündü.

“Ne?”

“Acil bir telefon. Sanırım ailenizden biri.”

Liv duraksadı. *Aileden mi?* Bu çok uzak bir ihtimaldi. “Öyle mi? Tamam.”

“Telefonun yerini göstermemi ister misiniz?”

Kristen’e dudak hareketiyle, “Acil bir aramaymış,” dedi ve mutfağa yönelen garsonu gösterdi.

Kristen’in yüzünde endişelendiğini gösteren bir ifade belirdi. Liv, Roger’a bir şey söylemek için eğildi ve adam arkasına bakıp onu durdurmak istercesine elini uzattı. Sonunda Liv oradan uzaklaşmış, yarısı boş restoranda kısa boylu, esmer kızın peşinden barı geçip ahşap panellerle kaplı koridora çıkmıştı.

Oturma bölümündeki kasvetten sonra çelik yüzeyden yayılan ışığın her yanı sardığı mutfağın aydınlığı gözünü almıştı. Beyazlar içindeki iki adam onu görmezden gelip tavaları lavaboya koydu. Köşede bir şeyler kızarıyor, yağlar etrafa sıçırıyordu ve biri hararetle İspanyolca konuşuyordu. Kız onu döner kapılardan geçirdi ve aniden arka lobideki vestiyere çıktılar.

Liv durduklarında, “Telefon nerede?” dedi.

Kız önlüğünün cebinden sigara paketini çıkardı ve bir tane yaktı. Sonra boş boş, “Ne telefonu?” diye sordu.

“Biri beni aramıştı ya...”

“Ah, o mu? Kimse aramadı. Birinin seni kurtarmasını bekliyormuş gibi bir halin vardı ve ben de seni kurtardım.” Kız derin bir nefes alıp bir süre bekledi. “Beni tanımadın, değil mi? Mo. Mo Stewart.” Liv kaşlarını çatarken kız da iç geçirdi. “Üniversi-

tede aynı dersi almıştık. Rönesans ve İtalyan Resmi. Bir de Canlı Model Çizimi.”

Liv sınıfını düşündü. Sonra aniden onu anımsadı. Her derste ifadesiz bir yüzle köşede sessizce oturan, tırnakları parlak mor ojeyle boyanmış Gotik kızdı bu. “Vay canma. Hiç değişmemişsin.” Yalan değildi. Bunu söylerken aslında pek de kompliman yapmıyordu.

Mo onu incelerken, “Ama sen değişmişsin,” dedi. “Biraz... ne bileyim. Antisosyal gibi görünüyorsun.”

“Antisosyal mı?”

“Aslında tam da öyle değil galiba. Daha farklısın. Yorgun gibi. Yakışıklı ama aptal bir adamın yanında oturmaktan keyif alır bir halin yoktu. Nedir bu? Bekârlar toplantısı filan mı?”

“Sanırım o dediğin yalnızca benim için geçerli.”

“Tanrım. Al şunu.” Liv’e bir sigara uzattı. “Haydi yak. Onlara gitmen gerektiğini söyleyeceğim. Yaşlı teyzene inme inmiş, tamam mı? Yoksa daha etkileyici bir şey mi olsun? AIDS ya da Ebola virüsü de olabilir. Acaba daha üzücü bir şey mi olsa...” Mo çakmağını Liv’e uzattı.

“Ben sigara içmiyorum.”

“Senin için değil. Dino fark etmeden iki sigara içebilirim böylece. Hesabını ödeyecek misin?”

“Ah. İyi hatırlattın.” Liv çantasından cüzdanını çıkardı. Özgürlüğüne kavuşma fikri başını döndürmüştü.

Mo notlar alıp dikkatle hesap çıkardı ve sonra ciddi bir ifadeyle, “Benim bahşişim nerede?” diye sordu. Hiç de şaka yapar gibi bir hali yoktu.

Liv gözlerini kırıştırdı ve fazladan bir beşlik daha çıkarıp ona uzattı. Mo, “Teşekkürler,” dedi ve parayı önlüğünün cebine attı. “Çok mu kötü görünüyorum?” Umursamaz bir tavır takındı

ve ardından endişelendiğini gösterecek yüz kaslarına sahip olmadığını kabullenerek koridorda gözden kayboldu.

Liv oradan hemen ayrılmakla kızın dönmesini beklemek arasında kalmıştı. Arka lobiye, askıya asılı ucuz paltolara, altlarında duran pis kovalarla beze baktı ve elinde öylece tuttuğu sigarayla tahta tabureye oturdu. Ayak seslerini duyduğunda kalktı ama gelen kişi loş ışıkta alm parlayan bronz tenli bir adamdı. Restoranın sahibi olabilir miydi? Elinde kehribar renkli bir içecek vardı. Adam bardağı Liv'e uzatıp, "Al," dedi. Liv istemediğini söyleyince de, "Yaşadığın şoku atlatman için," diye ekledi. Sonra da ona göz kırpıp gitti.

Liv oturup içmeye başladı. Uzakta, kalabalık mutfağın ötesinde Roger'ın hayıflanıp sesinin yükseldiğini ve sandalyelerin gıcırmasını duyabiliyordu. Liv saatine baktı. On biri çeyrek geçiyordu. Şefler mutfaktan çıkıyor, askıdan paltolarını alıp yanından geçerken müşterilerin çalışanlar koridorunda yirmi dakika oturup brendi içmesine alışkınlanmış gibi hafifçe başlarını sallayarak gidiyorlardı.

Mo geri geldiğinde üzerinde önlüğü yoktu. Elinde anahtarlarla Liv'in yanından geçip yangın kapısını kilitleti. "Gittiler," dedi siyah saçlarını toplayarak. "Ateşli refakatçin seni teselli edecek birkaç şey söyledi. Yerinde olsam bir süre cep telefonumu kapalı tutardım."

"Teşekkürler," dedi Liv. "Çok nazıksın."

"Bir şey değil. Kahve ister misin?"

Restoran boşalmıştı. Liv kendi oturduğu, garsonun sandalyeleri becerikli bir şekilde düzelterek çatal bıçakları da bu işi binlerce defa yapmış birinin el çabukluğuyla düzenlediği masaya baktı. Mo kahve makinesine doğru giderken ona oturmasını işaret etti. Liv aslında eve gitmeyi tercih ederdi ama özgürlüğün bir bedeli olduğunu düşünüp eski güzel günlere dair sohbet etmesi gerektiğini fark etti.

Mo başka bir sigara yakarken Liv, “Hepsinin bu kadar çabuk gittiğine inanmıyorum,” dedi.

“Şey. Biri BlackBerry’inde beklenmedik bir mesaj gördü. Hepsi biraz sinirlendi. İş yemeklerinde meme ucunu deldirmekten konuşulmaz sanırım.”

“Bunu duydun mu?”

“Burada her şeyi duyarsın. Müşterilerin çoğu garsonlar geldiğinde de konuşmaya devam eder.” Süt köpüğü makinesini açıp, “Bir önlük insana süper güçler sunuyor. Aslında görünmez olmanı da sağlıyor,” dedi.

Söylediği gibi, Liv de Mo’yu görmemişti ve bu fikir onu rahatsız etti. Mo onun ne düşündüğünü anlamış gibi hafifçe gülümsedi. “Sorun değil. Fark Edilmez Büyük İnsan olmaya alıştım.”

“Ee...” dedi Liv kahvesini alırken. “Neler yaptın?”

“Son on yıldır mı? Hımm, bu tür işlerle uğraştım işte. Garsonluk bana uyuyor. Barda çalışmak gibi bir hırsım da yok.” Bunu ruhsuz bir ifadeyle söylemişti. “Ya sen?”

“Ben de serbest çalışıyorum. Kendi adıma işler yapıyorum. Ofiste çalışmak bana uymuyor.” Liv gülümsedi.

Mo sigarasından derin bir nefes çekti. “Çok şaşırdım,” dedi. “Sen hep o Altın Kızlar’dan biriydin.”

“Altın Kızlar mı?”

“Sen ve esmerler ekibin. Bacaklarınız ve saçlarınız sayesinde erkekler uydu gibi peşinizde dolaşırdı. Scott Fitzgerald’ın kahramanları gibi. Senin daha farklı yerlere geleceğini düşünmüştüm. Ne bileyim... televizyon, medya, oyunculuk gibi.”

Liv bu sözleri bir yerde okusa karşısındaki kendisine kızdığını düşünürdü. Ama Mo’nun sesinde kin yoktu. “Hayır,” dedi ve gömleğinin kenarına baktı.

Liv kahvesini bitirdi. Garsonların geri kalanı da gitmişti. Mo'nun bardağı da boştu. Saat on ikiye çeyrek vardı. "Kapatman mı gerekiyor? Ne tarafa gideceksin?"

"Hiçbir yere. Burada kalıyorum."

"Burada bir odan mı var?"

"Hayır ama Dino bir şey demiyor." Mo sigarasını söndürüp ayağa kalktı ve kül tablasını boşalttı. "Aslında Dino bilmiyor. İşime çok bağlı olduğumu düşünüyor. Her akşam işten en son benim çıktığımı sanıyor ve neden hepsi senin gibi değil, diyor." Başparmağıyla arka tarafı işaret etti. "Dolapta bir uyku tulumum var ve saati de beş buçuğa kuruyorum. Ev bulamıyorum. Daha doğrusu ev tutmaya param yetmiyor."

Liv ona baktı.

"Öyle bakma. Şurası kaldığım birçok kiralık evden daha rahat, inan."

Geriye dönüp düşündüğünde Liv neden böyle bir şey söylediğini bilmiyordu. Yıllardır görmediği arkadaşları şöyle dursun, çok az kişiyi evine davet ederdi. Ama daha ne yaptığını bile anlamadan ağzı açıldı ve, "Bende kalabilirsin," kelimeleri ağzından döküldü. Ne söylediğini fark edince de, "Bu gecelik," diye ekledi. "Boş bir odam var. Duş da alabilirsin." Sonra kendini beğenmiş gibi konuştuğunu düşünerek bir de, "Takılırız. Eğlenceli olur," diye ekledi.

Mo boş bir ifadeyle baktı. Sonra asıl iyiliği kendisi yapıyormuş gibi yüzünü buruşturup, "Sen öyle diyorsan..." dedi ve paltosunu almaya gitti.

Liv uzaktan bile evini görebiliyordu. Açık mavi cam duvarları eski şeker deposunun üzerinde, çatıya bir yaratık inmiş gibi

duruyordu. David bu görüntüyü çok severdi; arkadaşlarıyla ya da potansiyel müşterilerle eve yürüyorsa bundan bahsetmekten kaçınmazdı. Viktoryen depolar ile koyu kahverengi tuğlalarının uyuşmazlığını, ışığın geliş açısını ya da aşağıdaki suyun yansımalarını çok severdi. Bu yapının Londra'nın nehir manzarasının bir özelliği olmasını seviyordu. Bu ev bir anlamda kendi reklamını yapıyordu.

Yaklaşık on yıl önce burası yapılırken David cam malzeme tercih etmişti. Tamamlayıcı parçalar da çevre dostu, termal özellikteydi. Yaptığı işler Londra'da hemen göze çarpıyordu ve David, işin sırrı şeffaf olmakta, derdi. Binalar ne amaca hizmet ettiklerini ve biçimlerini göstermeli. Binada gizli olan tek yer banyolardı ve onda bile tek taraftan şeffaf cam kullanmamak için kendini zor tutmuştu. Kimsenin sizi görmediğinden emin olsanız bile tuvaletten dışarıyı görmenin sinir bozucu olabileceğini David bir türlü anlamıyordu.

Liv'in arkadaşları bu eve, evin konumuna ve iç dekorasyon dergilerinde sık sık görünmesine imrenirdi ama kendi aralarında böylesine Minimalist bir tarzın onları çıldırtacağını konuştuklarını da biliyordu. Fakat Minimalizm David'in iliklerine işlemişti. Gereksiz olan ayırma, temizleme dürtüsü vardı. Evdeki her şey William Morris testine karşı koyar nitelikteydi ve fonksiyonel, güzel ve gerçekten gerekli mi, sorusuna cevap veriyordu. Birlikliklerinin ilk döneminde Liv bunu çok yorucu bulmuştu. Eşyalarını yatak odasında etrafa saçıp mutfağı ucuz çiçekler ve pazardan aldığı ufak tefek biblolarla donattıkça David sinirleniyordu. Şimdi ise evinin sadeliğinden ve çeşitli nesnelerden yoksun olmasından hoşnuttu.

"Çok havalı." Köhne asansörden Cam Ev'e girmişlerdi ve Mo'nun yüzü tuhaf bir biçimde aydınlanmıştı. "Burası senin evin mi? Ciddi misin? Böyle bir yerde yaşamak için ne iş yapıyorsun?"

“Kocam yaptı.” Hole geçip anahtarlarını dikkatle gümüş askıya asıp lambaları yaktı.

“Eski kocan mı? Tanrım... Ve evi sana mı bıraktı?”

“Pek sayılmaz.” Liv bir düğmeye bastı ve çatı panjurunun sessizce açılıp yıldızlı gökyüzünü mutfığa taşımasını izledi. “O öldü.” Öylece dururken yüzünü yukarıya kaldırıp birazdan gelecek avutucu sözlerle hazırlandı. Bunu söylemek hiç kolay değildi. Üzerinden dört yıl geçmişti ama David’in yokluğu, yüreğinin derinliklerine yerleşmiş bir yara gibiydi. Bu tür sözler hâlâ içini acıtıyordu.

Ama Mo hiçbir şey söylemedi. Tekrar konuştuğunda da, “Kötü bir tecrübe,” demekle yetindi. Yüzünde umursamaz, solgun bir ifade vardı.

“Evet,” dedi Liv ve hafifçe iç çekti. “Evet, gerçekten de öyle.”

Liv radyoda saat bir haberlerini dinlerken misafir yatak odasından gelen seslerin farkında olmadığı gibi evde biri varken hissettiği tedirginliği de hissetmiyordu. Yumuşak bir bezle granit yüzeyi silip parlatıyor, Olmayan kırıntıları yerden topluyordu. En sonunda camın üzerinden ahşap zemine, oradan da asma bölümden pleksi malzemeden yapılmış merdivenleri çıkıp odasına gitti. Gömme dolaplar, içlerindeki kıyafetlere dair en ufak bir ipucu vermiyordu. Geniş ve boş yatak, odanın ortasında duruyordu. Bu sabah orada bıraktığı iki anımsatıcı, örtünün üzerindeydi. Oturup hepsini yerine koydu ve odanın açık yeşil-gri renklerinin arasında ışıldayan yaldızlı sarı çerçevenin içindeki *Ardında Bıraktığın Kadın* portresine bakıp düşüncelere daldı.

Sana benziyor.

Hiç de bana benzemiyor.

Aşk sarhoşluğuyla David'e gülmüştü. Hâlâ David'in kendisiyle ilgili düşüncelerini anlamaya çalışıyordu.

Ona çok benziyorsun...

Ardında bıraktığın kadın artık gülümsüyor...

Liv soyundu ve kıyafetlerini güzelce katlayıp yatağın ucundaki sandalyeye bıraktı. Tekrar resme bakmamak için lambayı kapatmadan önce gözlerini kapattı.

12

Bazıları rutin bir hayatı tercih eder. İşte Liv Halston da onlardan biriydi. Hafta içi her gün saat yedi buçukta uyanır, eşofmanlarını giyer, iPod'unu alır, ne yaptığını bile anlamadan uykulu gözlerle gürültülü asansöre yönelir, nehir kenarında yarım saat koşardı. Bir ara korkunç bir azimle işlerine gidenlerin arasına karışır, geri geri giden dağıtım araçlarının yanından geçerken tamamen uyanır, zihni kulaklarındaki müziğin ritmine ayak uydururken kaldırımı arşınlayan yumuşak ayak seslerini duyardı. En önemlisi hâlâ çok korktuğu o anlardan kendini kurtarmış olurdu; uyanır uyanmaz yaşadığı kaybı anımsadığı, düşüncelerinin zehirli, simsiyah bir bulutun içine girdiği savunmasız anlardı bunlar. Dışarıdaki dünyayı, kulaklıklarındaki gürültüyü, hareketlerini bir tür saptırıcı olarak kullanabileceğini anladığında koşmaya başlamıştı. Ve artık bu bir alışkanlığa dönmüştü. *Düşünmek zorunda değilim. Düşünmek zorunda değilim. Düşünmek zorunda değilim.*

Özellikle de bugün.

Koştuktan sonra ağır ağır yürüyüp kahve alır, gözleri terden yanıp tişörtünde çirkin ter lekeleri belirirken asansörle cam eve çıkardı. Duş alıp giyinir, kahvesiyle birlikte iki dilim marmelatlı ekmek yerdi. Ağzına kadar dolu bir buzdolabı içini kararttığı için evde yemek bırakmazdı; yiyecekler ona kraker ve peynirle beslenmek yerine yemek pişirmesi gerektiğini anımsatıyordu.

Yiyeceklerle dolu bir buzdolabı, yalnızlığını yüzüne vurmak gibi bir şeydi.

Sonra masasına oturur, e-postalarını kontrol eder, gece gelen işlerine başlardı. Ya da son zamanlarda sıkça yaşadığı gibi başlayamazdı.

“Mo? Kapına kahve bırakıyorum.” İçeriden bir yaşam belirtisi duymak için bekledi. Saat sekizi çeyrek geçiyordu. Misafirini uyandırmak için erken bir saat miydi? Birini yatıya çağırılmayalı öyle uzun zaman olmuştu ki neyin doğru olduğunu bilmiyordu. Kısa da olsa bir yanıt, hatta sinir bozucu bir homurtu duymak için öylece bekledi ve sonunda Mo’nun uyuduğuna karar verdi. Bütün gece çalışmıştı ne de olsa. Liv plastik bardağı her ihtimale karşı kapiya bırakıp duşa yöneldi.

Posta kutusunda dört mesaj vardı.

Sevgili Bayan Halston,

E-posta adresinizi reklamcılar.com’dan aldım. Küçük bir kirtasiye işletiyorum ve broşür yazdırmak istiyorum. Sanırım 1000 kelime için 100 sterlin alıyorsunuz. Fiyatta biraz indirim yapabilir misiniz? Bütçemiz çok kısıtlı. Broşür yaklaşık 1250 kelime.

Saygılar,

Bay Terence Blank

Livvy tatlım,

Ben baban. Caroline beni terk etti. Çok yalnızım. Artık kadınlardan bir beklentim kalmadı. Vakit bulursan beni ara.

Selam Liv,

Perşembe için sorun yok, değil mi? Çocuklar o günü iple çekiyor. Akşam saat sekiz bize uyar ama istersen değiştirebiliriz. Bir şeye ihtiyacın olursa haber ver.

Sevgiler,

Abiola

Sevgili Bayan Halston,

Sizi birkaç defa aramamıza karşın ulaşamadık. Kredi limitinizi aşmanızla ilgili konuşmak için lütfen bizimle irtibata geçin. Aksi takdirde ek ödemeler yapmak zorunda kalacaksınız.

Lütfen bize güncel iletişim bilgilerinizi de bildirin.

Saygılar,

Damian Watts,

Hesap Yöneticisi, NatWest Bank

Önce ilk mesaja yanıt yazdı.

Sevgili Bay Blank. Ücrette bir miktar indirim yapmayı isterdim. Ancak bu miktar ihtiyaçlarıma ancak yetiyor. Broşürleriniz için iyi şanslar.

Bu işi çok daha ucuza yapacak, dilbilgisi kurallarına ya da noktalama işaretlerine çok önem vermeyen ve broşür metninde yirmi defa “onlara” yerine “orada” yazdığını fark etmeyecek biri mutlaka çıkardı. Ama Liv zaten düşük olan fiyatın daha da düşürülmesi taleplerinden artık bıkmıştı.

Baba, seni daha sonra arayacağım. Olur da Caroline bir ara dönerse giyinik olmaya çalış. Bayan Patel'in dediğine göre geçen hafta laleleri çıplak sulamışsın ve polisin seni bu konuda uyardığını biliyorsun.

Liv x

Caroline'ın evi önceki terk edişlerinden birinde, Liv babasına moral vermek için uğramış ve babası da onu Asya motifli ipek bir robdöşambırila karşılaşmış, Liv'in karşı çıkmasına izin vermeden ona sımsıkı sarılmıştı. Daha sonra Liv onu uyardığında da, "Ben senin babanım... Tanrı aşkına!" diye söylenmişti. Yaklaşık on yıldır düzenli çalışabileceği bir iş bulamayan Michael Worthing çocuklar gibi bir türlü uslanmıyor ve "giyinmekten" hoşlanmadığını sık sık dile getiriyordu. Liv çocukken, arkadaşı Samantha Howcroft anne ve babasına Bay Worthing'in evde "mal meydanda" gezdiğini söyledikten sonra hiçbir arkadaşını eve çağırmamıştı. (Kız okulda da herkese Liv'in babasının penisinin kocaman bir sosise benzediğini anlatmıştı. Babası nedense buna hiç aldırmamıştı.)

Yaklaşık on beş yıllık kızıl saçlı sevgilisi Caroline da onun çıplaklığına aldırmıyordu. Hatta kendisi de yarı çıplak gezmekten hoşlanırdı. Liv bazen bu iki pörsümüş, sarkık vücuda kendi vücudundan daha çok aşına olduğunu düşünürdü.

Caroline, babasının en büyük aşkıydı ve yılda birkaç defa ona artık katlanamadığını söyleyip para kazanmamasından ve başka kadınlarla kısa süreli ilişkiler kurmasından yakınarak evi terk ederdi. Liv ise kadınların babasında ne bulduğunu asla anlamıyordu.

"Yaşama tutkusu tatlım!" diye açıklardı babası. "Şehvet! İkisi de sende yoksa ölüden farksızsın demektir." Liv daima içten içe babasını hayal kırıklığına uğrattığından kuşkulanırdı.

Kahvesinin dibini de içtikten sonra Abiola'ya yanıt yazdı.

Merhaba Abiola,

Öğleden sonra saat ikide Conaghy binasının önünde buluşalım.

Sorun yok. Pek istekli sayılmazlar ama... Umarım sana uyar.

Sevgiler,

Liv

Mesajı yolladıktan sonra banka müdüründen gelen mesaja baktı. Parmakları klavyenin üzerinde sabitlenmişti. Sonra *sil* tuşuna bastı.

Bu şekilde devam edemeyeceğini biliyordu. Zarfın içine güzelce yerleştirilmiş tebligatların işgalci bir ordunun ayak darbeleri gibi sesini duyurmaya çalıştığının farkındaydı. Bir yerden sonra onlardan kaçamayacak, onları görmezden gelemeyecek, sessiz kalamayacaktı. Fare gibi yaşıyor, az şey alıyor, nadiren sosyalleşiyordu ama yine de yetmiyordu. Banka ve kredi kartları bankamatiklerin içinden suratına tüküreceklermiş gibi çıkıyordu. Vergi mükelleflerinin yeniden belirlenmesi çalışmalarının kapsamında geçen yıl komisyon üyeleri kapısına gelmişti. Kadın cam evi gezmiş, sonra da Liv'e onları kandırmaya çalışıyormuş gibi bir bakış atmıştı. Sanki onun gibi bir kadının o evde tek başına yaşaması hakaretti. Aslında Liv onu suçlamıyordu. David öldüğünden beri burada yaşadığı için kendini dolandırıcı gibi hissediyordu. Burayı David'in istediği şekilde koruyarak onun anısını yaşatmaya çalışan bir küratör gibiydi.

Liv şimdi yüklü ikramiyelerle şişen sermayedarlar, milyonlarca sterlin maaş alan bankacılarla aynı oranda maksimum

vergi ödüyordu. Bazı aylar kazandığının yarısını vergiye ödemek zorunda kalıyordu.

Artık banka bildirimlerini okumuyordu. Bunun bir anlamı yoktu. Zaten ne söyleyeceklerini biliyordu.

“Benim hatam.” Babası abartılı bir hareketle başını ellerinin arasına aldı. Seyrek gri saçları parmaklarının arasından tutam tutam dikilmişti. Mutfağın her yanına saçılmış tencere tavalardan akşam yemeği hazırlığının yarıda kaldığı anlaşıyordu. Bir parça parmesan, bir tabak yapışmış makarna ve evin alışılmadık düzensiz hali... “Ona yaklaşmamalıydım biliyorum. Ama ah! Ateşin etrafında dönüp duran bir güve gibiydim. Hem de ne ateş! O sıcaklık! Sıcaklık!” Babası âdeta şaşkına dönmüştü.

Liv anlayışla başını salladı. Bu efsanevi cinsel talihsizliği, yerel çiçekçi dükkânını işleten, günde kırk sigara içen ve gri renkli çoraplı bilekleri kısa pantolonlarının altından işkembe gibi görünen elli küsur yaşlarındaki Jean’la bağdaştırmaya çalışıyordu.

“Yanlış olduğunu biliyorduk. Ama denedim... Tanrım, iyi olmayı denedim. Ama bir öğlen lale soğanı ararken üzerine sinen frezya kokusuyla yanıma geldi ve ben daha ne olduğunu anlamadan yeni bir tomurcuk gibi filiz verdim...”

“Tamam baba. Bu kadar detaya gerek yok.” Liv çaydanlığın altını açtı. Setin üzerini temizlerken babası da kadehinde kalanı içti. “Şarap için çok erken.”

“Şarap için hiçbir zaman erken değildir. Tanrıların meyve suyu bu. Tek avuntum.”

“Hayatın avuntudan ibaret zaten.”

“Nasıl oldu da kendine korkunç sınırlamalar koyan bir kadın yetiştirdim ben?”

“Çünkü beni sen yetiştirmedin, annem yetiştirdi.”

Babası, küçük yaştaki çocuğunu terk ettiği için karısına lanetler okuduğunu, vefasızlığı yüzünden ona isyan ettiğini unutmuş gibi melankolik bir ifadeyle başını iki yana salladı. Liv’in annesi altı yıl önce ölmüştü. Babası, tek çocuğunu kendisine karşı kıskırttığına inandığı o hoşgörüsüz, şirret, cadaloz kadını şimdi sanki bir melek gibi görüyordu. Liv için bunun bir sakıncası yoktu tabii. Çünkü kendisi de aynısını yapıyordu. Bir insan annesini kaybettiğinde onu olduğundan çok daha kusursuz bir insan gibi hatırlıyor, akılda hep öpücükler, sevgi sözleri ve şefkatli kucaklamalar kalıyordu.

“Yaşadığın kayıp seni daha sert bir insan haline getirdi.”

“Hayır, sadece bana bir kap domates çorbası satmaya çalışan herkese âşık olmuyorum.”

Liv kahve filtresi bulmak için çekmeceleri karıştırdı. Kendi evi ne kadar düzenliyse babasının evi de o kadar kalabalık ve dağınıktı.

“Geçen gece Pig’s Foot’ta Jasmine’i gördüm.” Babasının yüzü aydınlanmıştı şimdi. “Ne güzel bir kız. Seni sordu.”

Liv filtreleri buldu ve birini açıp içine kahve koydu.

“Gerçekten mi?”

“Bir İspanyol’la evleniyormuş. Adam Errol Flynn’e benziyor. Jasmine’den gözlerini alamıyordu. Kusura bakma ama ben de alamadım. Yürüyüşü insanın aklını başından alıyor. Ama adam ona da bebeğe de iyi bakıyor. Çocuk başka bir adamdan sanırım. Madrid’e yerleşeceklermiş.”

Liv bir fincana kahve doldurup babasına uzattı.

Babası, “Onunla neden görüşmüyorsunuz? İkiniz iyi arkadaşınız,” dedi.

Liv omuz silkti. “Zamanla uzaklaştık.” Tek sebebin bu olmadığına babasına söyleyemezdi. Bunlar, kocanızı kaybettiğinizde yaşayacağınızı bilmediğiniz şeylerdi. Bitkinlikten uyudukça uyuyacağınızı, hatta bazı günler uyandıktan birkaç saat sonra bile gözkapaklarınızı güçlkle açık tutacağınızı ve her günü ayakta kalabilmek için olağanüstü çabayla geçirmeniz gerekeceğini bilmediğiniz gibi. Böyle zamanlarda insan sebepsiz yere arkadaşlarından nefret edebiliyordu. Her defasında birileri Liv’in kapısına gelip ona sarılıyor, çok üzgün olduğunu söylüyor, sonra da Liv onlara, kocalarına ve çocuklarına bakıp içindeki kıskançlığın şiddetine şaşırıyordu. Nasıl olur da onlar yaşarken David öldü? Sıkıcı ve lümpen Richard şehirli arkadaşlarıyla, hafta sonundaki golf turnuvalarıyla, küçük ve rahat dünyası dışında hiçbir şeyler ilgilenmeden hayatta kalabiliyorken zeki, sevgi dolu, cömert ve tutkulu David neden ölmek zorunda kalıyordu? Nasıl olur da o sefil Tim bu dünyaya kendisi gibi hayal gücü kıt çocuklar kazandırıyorken David’in zekâsı, iyiliği ve öpücükleri sonsuza dek yok oluyordu?

Liv tuvaletlerde içten içe çığlıklar attığını, hiçbir açıklama yapmadan kalabalık ortamlardan kaçıp gittiğini, kabalık ettiğinin farkında olmasına rağmen kendine engel olamadığı zamanları hatırlıyordu. Yıllarca başkalarının mutluluğunu gördükçe kendi kaybını anımsamadan edememişti.

Artık yaşadığı öfkeden kurtulmuştu ancak mutluluk, sadece kanıtlandığı için memnun olduğu bilimsel bir terimmiş gibi, başarılı birliktelikleri uzaktan ya da çok iyi tanımadığı insanlarda izlemeyi tercih ediyordu.

O zamanlar görüştüğü arkadaşlarıyla, Cherry’yle, Jasmine’le ve eski halini bilen tanıdıklarıyla artık görüşmüyordu. Bu tercihini açıklaması bir hayli zordu. Hem hakkında söylenenler de hoşuna gitmiyordu.

“Şey, bence gitmeden onunla görüşmelisin. Tanrıçalara benzer halinizle sizi birlikte izlemekten nasıl da keyif alırdım.”

Liv, “Caroline’ı ne zaman arayacaksın?” diye sordu ve çam ağacından yapılmış mutfak masasındaki kırıntıları toplayıp kırmızı şarap lekelerini sildi.

“Benimle konuşmuyor. Dün gece ona on dört mesaj attım.”

“Başka kadınlarla yatmaktan vazgeçmelisin artık baba.”

“Biliyorum.”

“Sen de biraz para kazanmalısın.”

“Biliyorum.”

“Ve giyinmelisin. Onun yerinde olsam ve eve geldiğimde seni bu halde görsem anında arkamı dönüp geri giderdim.”

“Onun kıyafetlerini giyiyorum.”

“Tahmin etmiştim.”

“Üzerinde hâlâ onun kokusu var.” Caroline’ın kıyafetinin kolunu kokladı ve yüzünde derin bir keder belirirken gözleri yaşla doldu. “Dönmezse ne yaparım ben?”

Liv bir an ciddiyete bürünüp yerinden kımıldamadı. Acaba babası bugünün günlerden ne olduğunu biliyor muydu? Sonra kadın kıyafetleri içindeki o sefil adama, buruş buruş cildinin altından gururla kabaran damarlarına bakıp bulaşıkları yıkamaya koyuldu. “Biliyor musun baba, bu soruyu sorman gereken kişi ben değilim.”

13

Yaşlı adam dikkatle sandalyeye oturdu ve odanın diğer tarafına geçmek çok çaba gerektirmiş gibi derin bir iç geçirdi. Elini dirseğinin altına alan oğlu endişeyle onu izliyordu.

Paul McCafferty biraz durduktan sonra sekreteri Miriam'a baktı. Sekreter onlara, "Çay mı kahve mi istersiniz?" diye sordu.

Yaşlı adam başını hafifçe iki yana salladı. "Hayır, teşekkür ederim." Bakışları, *bir an önce başlayalım, olur mu*, diyordu.

"Sizi yalnız bırakıyorum." Miriam küçük odadan çıktı.

Paul dosyayı açtı. Elini masaya yaslarken Bay Nowicki'nin bakışlarını üzerinde hissetmişti. "Evet, bugün sizi buraya çağırdım çünkü önemli bir haberim var. Bana başvurduğunuzda elinizde kaynak olmadığı için davanın zor olacağı konusunda sizi uyarmıştım. Bildiğiniz gibi birçok galeri kanıt görmeden bir çalışmayı vermeye..."

"Ben o resmi çok net hatırlıyorum." Yaşlı adam elini kaldırdı.

"Biliyorum. Siz de kendi kaynaklarındaki eksiklere rağmen söz konusu galerinin bizimle ilişki kurmak istemediğini biliyorsunuz. Eserin değerinin bir anda artış göstermesi de durumu iyice karmaşık bir hale sokuyor. Elinizde bir kanıt olmaması da bir diğer sorun."

"Öyle bir resmi kusursuzca tasvir etmem nasıl mümkün olabilir ki? Evimizden zorla götürüldüğümüzde on yaşındaydım,

on yaşında! Siz on yaşındayken evinizin duvarlarında hangi resimlerin olduğunu hatırlıyor musunuz?”

“Hayır Bay Nowicki, anımsamıyorum.”

“Bir daha evimize dönemeyeceğimizi nereden bilebilirdik? Bu sistem çok saçma. Bizden çalındığını neden kanıtlamak zorundayız ki? Bütün yaşadıklarımızdan sonra üstelik...”

“Baba, bu konuyu konuşmuştuk...” Oğlu Jason, elini babasının koluna götürdü ve yaşlı adam susturulmaya alışkınmış gibi isteksizce sustu.

“Ben de sizinle bu konuyu konuşmak istiyorum,” dedi Paul. “Bu davada güçlü taraf olmadığımız konusunda sizi uyarmıştım. Ocak ayındaki toplantımızda annenizin Amerika’ya göç eden komşusu Artur Bohmann’la arkadaşlığı hakkında bir şey söylemiştiniz.”

“Evet. İyi bir arkadaşlıkları vardı. Resmi bizim evimizde gördüğünü biliyorum. Defalarca ziyaretimize gelmişti. Kızıyla top oynardım... ama adam öldü. Öldüğünü size söylemiştim.”

“Ailesinin izini buldum, Des Moines’deler. Torunu Anne-Marie aile albümlerinden birinde bunu buldu.” Paul dosyasından çıkardığı belgeyi masanın diğer tarafındaki Bay Nowicki’ye uzattı.

Çok iyi bir kopya sayılmaz ama siyah beyaz resim net bir şekilde görünüyor. Bir aile kumaş kaplı bir koltuğa doluşmuştu. Bir kadın, kucağında boncuk gözlü bir bebekle gülümsüyordu. Gür bıyıklı bir adam kolunu koltuğa uzatıp yaslanmıştı. Bir çocuk da eksik dişini göstererek gülüyordu. Arkalarındaki duvarda dans eden genç bir kızın resmi asılıydı.

Bay Nowicki kısık sesle, “İşte bu,” deyip elini ağzına götürdü. “Degas.”

“Görüntü bankasından, sonra da Edgar Degas Vakfı’ndan kontrol ettim. Artur Bohmann’ın kızının yazısıyla birlikte resmi avukatlara yolladım. Anne-Marie de resmi ebeveynlerinizin evinde gördüğünü ve babanızın resmi nasıl aldığına dair anlattıklarını hatırladığını yazdı.”

Sonra biraz duraksadı. “Ama Anne-Marie’nin tek hatırladığı bu değil. Annenizle babanız kaçtıktan sonra Artur Bohmann bir gece daireye geçip ailenin değerli eşyalarını toplamak istemiş. Karısına, yani Anne-Marie’nin büyükannesine, oraya tam zamanında gittiğini, evin hiçbir şekilde zarar görmediğini bildirmiş ancak evden çıkarken resmin orada olmadığını fark etmiş.”

“Her şey yerli yerinde olduğu için resmi yanlarında götürdüklerini sanmış. Ama tabii onlarla ancak birkaç yıl sonra irtibata geçtiğiniz için bu konu hiç açılmamış.”

“Hayır,” dedi adam resme bakarak. “Hayır. Hiçbir şey almadık. Annemin düğün ve nişan yüzükleri dışında hiçbir şey almadık.” Adamın gözleri yaşardı.

“Resmi Nazilerin almış olması da mümkün. Nazi döneminde önemli sanat eserlerinin sistematik biçimde ortadan kaldırıldığına dair kanıtlar var.”

“Bunu Bay Dreschler yaptı. Nazilere o söyledi. Bunu başından beri biliyordum. Bir de babama arkadaş gibi yaklaşırdı!” Dizlerine koyduğu elleri titriyordu. Üzerinden altmış yılı aşkın bir süre geçmiş olmasına rağmen olağandışı bir yanıt değildi bu. Paul’un karşılaştığı hak sahipleri 1940’taki olayları ya da tabloları dün yaşadıklarından daha net hatırlıyorlardı.

“Evet, şey, Bay Dreschler’in kayıtlarına baktık ve Almanlarla birçok kez alışveriş yapıldığını gördük, onlardan biri de Degas resmi. Degas’ın hangi resmi olduğu belli değil ama tarih ve

olaylara bakılırsa o dönemde sizin bölgenizde çok sayıda Degas resmi olmayacağı gerçeği de haklılığınızı güçlendiriyor.”

Adam oğluna döndü. *Gördün mü, der gibi bakıyordu.*

“Şey... Bay Nowicki, dün gece galeriden bir yanıt aldım. Okumamı ister misiniz?”

“Evet.”

“Sevgili Bay McCafferty,

Bu yeni kanıtla ve Bayan Nowicki’nin ailesinin yaşadıklarını öğrenmemizle birlikte elimizdeki bilgi eksikliğinden ötürü “Femme, dansant” tablosu üzerinde hak iddia etmekten vazgeçmeye karar verdik. Galerinin vasileri avukatlarına davadan çekildiklerini bildirmiştir. Tablonun resmin nasıl gönderilmesini istediğinize dair sizden haber bekliyoruz.”

Paul okumayı bitirdikten sonra durdu.

Yaşlı adam düşüncelere dalmıştı. Sonunda kafasını kaldırdı. “Yani geri mi veriyorlar?”

Paul başını salladı. Gülümsemeden edemiyordu. Bu uzun ve zorlu bir dava olmuştu.

“Onu gerçekten bize geri mi veriyorlar? Bizden çalındığına inandılar mı?”

“Evet, nereye göndermelerini istediğinizi söylemeniz gerekiyor yalnızca.”

Uzun bir sessizlik oldu. Jason Nowicki gözlerini babasının üzerinden çekti. Avucunun içiyle gözyaşlarını sildi.

“Affedersiniz,” dedi. “Nedendir bilmem ama...”

“Bu çok doğal.” Paul masasının altından çıkardığı kâğıt mendil kutusunu ona uzattı. “Bu tür davalar duygusaldır. Çünkü bu yalnızca bir resim değil.”

“Çok uzun zaman oldu. Tablonun kaybı babamın ve büyükbabamın savaşta çektiklerini hatırlatıyor. Ve şimdi onu geri almamız...” Nefesini dışarı verdi. “İnanılmaz. O adamın ailesinin izini bulmak. Bu işte iyi olduğunuzu duymuş ama bu kadarını da...”

Paul başını iki yana salladı. “Sadece işimi yapıyorum.”

O ve Jason gözünü resimden alamayan yaşlı adama baktılar. Yıllar yıllar önce yaşanan olayların ağırlığıyla çökmüş gibi iyice küçülmüş görünüyordu. İkisinin de aklından aynı düşünce geçti.

“İyi misin baba?”

“Bay Nowicki?”

Adam onların farkına yeni varmış gibi hafifçe doğruldu. Eli fotoğrafın üzerindeydi.

Paul arkasına yaslanıp kalemını köprü gibi ellerinin arasında tuttu. “Evet. Resmi geri yolluyorlar. Sanat eserlerinin taşınması konusunda uzman bir şirket önerebilirim. Yüksek güvenlikli, klima kontrolü ve havalı süspansiyonu olan bir araca ihtiyacınız var. Elinize geçmeden önce sigortalatmanızı da öneririm. Böyle bir resmin önemini anımsatmama...”

“Müzayede evleriyle bağlantınız var mı?”

“Anlamadım?”

Bay Nowicki’nin rengi yerine gelmişti. “Müzayede evleriyle bağlantınız var? Bir süre önce biriyle görüşmüştüm ama çok para istemişlerdi. Sanırım yüzde yirmi kadarını. Ve bir de vergiler var. Çok fazla.”

“Sigorta için değer biçmek mi istiyorsunuz?”

“Hayır, satmak istiyorum.” Başını kaldırmadan eski deri cüzdanını açıp içinden bir fotoğraf çıkardı. “Onu satmanın tam zamanı. Yabancılar her şeyi alıyor...” Kayıtsızca elini savurdu.

Jason ona bakıyordu. “Ama baba...”

“Bu iş bize pahalıya patladı. Ödememiz gereken faturalarımız var.”

“Ama dediniz ki...”

Bay Nowicki bakışlarını oğlundan kaçırdı. “Benim için bu konuyla ilgilenir misiniz? Ücretinizi de fatura edersiniz.”

Sokakta bir kapı sertçe kapandı ve ses binaların ön yüzünde yankılandı. Paul yan odada Miriam’ın telefon konuşmasını duyuyordu. Sonra yutkunup sesinin tonunu ayarladı. “Olur.”

Uzun bir sessizlik oldu. Sonunda yaşlı adam oturduğu yerden kalktı.

“Evet, bu çok güzel bir haber,” deyip zoraki bir şekilde gülmüsedti. “Gerçekten de harika bir haber. Çok teşekkürler Bay McCafferty.”

Paul, “Sorun değil,” dedi ve ayağa kalkıp elini uzattı.

Gittiklerinde Paul McCafferty sandalyesine oturdu. Önce dosyayı, sonra da gözlerini kapattı.

Janey, “Sen üstüne alınma,” dedi.

“Biliyorum ama...”

“Bizi ilgilendirmez. Biz yalnızca resmi geri almaya çalıştık.”

“Biliyorum ama Bay Nowicki bu resmin aile için ne kadar önemli olduğunu, kaybettiği her şeyi temsil ettiğini üstüne basa basa anlatmıştı...”

“Boş ver Paul.”

“Departmanda daha önce böyle bir şey yaşanmamıştı.” Paul ayağa kalkıp Janey’nin sıkışık ofisinde volta atmaya başladı. Pencerenin yanında durup dışarıya baktı. “Birine eşyasını geri verdiğinizde genellikle mutlu olur.”

“Yine de polisi bu işe karıştırmak akıllıca olmaz.”

“Biliyorum. Öylesine söyledim sadece.”

“Eh, kazanacağından kuşku duyduğum bir davadan ücretini de aldın. Taşınmak için bu paraya ihtiyacın vardı, değil mi? Bu durumda ikimiz de mutlu olmalıyız. Al.” Janey masasına bir dosya koydu. “Bu seni neşelendirir. Dün gece geldi. Her şey çok açık görünüyor.”

Paul belgeleri aldı. 1916’dan beri kayıp bir kadın portresi çalınmış ve bu on yıl önce sanatçının ailesinin yaptırdığı resmî denetim sayesinde ortaya çıkmıştı. Belgenin altında da şimdi bir duvarda asılı duran resmin kopyası vardı. Birkaç yıl önce kuşe kâğıda basılan bir dergide yer almıştı.

“Birinci Dünya Savaşı’nda mı kaybolmuş yani?”

“Savaş döneminde resmin Almanlar tarafından çalındığına ve tabloyu bir daha kimsenin görmediğine dair kanıtlar varmış. Sonra bir gün aile bireylerinden biri dergiyi açmış ve tabloyu görmüş.”

“Orijinal olduğundan eminler mi?”

“Hiç kopyalanmamış ki.”

Sabah olanları bir süreliğine de olsa unutan Paul içini saran ani bir heyecanla başını iki yana salladı. “Ve şimdi ortaya çıkmış... Neredeyse yüz yıl sonra, zengin birilerinin duvarında... İnanılmaz.”

“Dergideki makalede sadece evin Londra’nın merkezinde olduğu yazıyor. Lüks bir ev olduğu için tam adresi vererek soy-

guncuları teşvik etmek istemediler herhalde. Ama izini sürmek çok zor olmasa gerek. Çiftin adı yazıyor ne de olsa.”

Paul dosyayı kapattı. Bay Nowicki’nin titreyen dudakları ve oğlunun, babasına bakışı gözünün önünden gitmiyordu. Nowicki ofisin kapısında durup, “Sen Amerikalısın, değil mi?” demişti. “Bunu anlayamazsın elbette.”

Paul bunları kafasında yeniden canlandırırken Janey elini Paul’ün omzuna koydu. “Ev arayışı nasıl gidiyor?”

“Pek iyi sayılmaz. İyi olanların hepsini kapmışlar.”

“Şey, biraz keyiflenmek istersen bir şeyler yemeğe çıkabiliriz. Bu gece işim yok.”

Paul gülümsedi. Janey’nin elini saçında nasıl gezdirdiğini ve içini acıtacak ümit dolu tebessümünü görmezden gelmeye çalıştı. Sonra da kadının yanından uzaklaştı. “Geç saate kadar çalışacağım. İlilenmem gereken birkaç dosya daha var. Ama teşekkürler. Sabah da ilk işim yeni dosyayla ilgilenmek olacak.”

*

Liv babasına yemek yapıp evin giriş katını elektrik süpürgesiyle süpürdükten sonra saat beşte kendi evine vardı. Liv’in işi bittiğinde İran halılarının rengi gözle görülür bir şekilde açılmıştı. Şehir yazın son günlerini yaşıyor, trafiğin gürültüsü asfalttan yükselen benzin kokusuna karışıyordu.

Dış kapıya vardığında, “Selam Fran,” dedi.

Sıcağa karşın yün şapkasını sımsıkı başına geçiren kadın onu selamladı. Plastik bir çantayı karıştırıyordu. Sürekli karıştırıp tekrar tekrar düzenlediği iç içe konmuş, birbirine bağlanmış sayısız çantası vardı. Bugün mavi muşambaya sardığı iki kutuyu

apartman görevlisinin korunağa benzeyen kabinine getirmişti. Önceki görevli, kadını yıllarca idare etmiş, hatta paketlere sahip çıkmıştı. Fakat Fran'ın söylediğine göre şimdiki görevli onu tehdit ediyordu. Orada yaşayanların bazıları apartmanın görüntüsünü bozduğundan yakınmıştı. "Ziyaretçin vardı."

"Ne? Öyle mi? Ne zaman gitti?" Liv evinde kalan Mo'ya ne bir not ne de anahtar bırakmıştı. Kızın iyi olup olmadığına emin olmak için bir ara restorana uğramayı düşündü. Ama henüz düşünürken bile bunu yapmayacağını biliyordu. Sessiz ve boş bir ev bulacağı düşüncesi içini rahatlatmıştı.

Fran omuz silkti.

Liv kapıyı açarken, "İçecek bir şey ister misin?" diye sordu.

Fran, "Çay hiç fena olmazdı," dedi ve Liv ona daha önce hiç çay yapmamış gibi, "üç şekerli olsun," diye ekledi. Sonra da durup biriyle konuşamayacak kadar meşgulumuş gibi poşetleriyle ilgilenmeye devam etti.

*

Liv kapıyı açar açmaz duman kokusunu almıştı. Mo cam sehpanın yanında yere bağdaş kurup oturmuş, bir eliyle kitabını tutarken diğeriyle de sigarasını beyaz bir fincana bırakıyordu.

Başını kitaptan kaldırmadan, "Selam," dedi.

Liv elinde anahtarlarıyla bakakalmıştı. "Ben... ben gittin sanmıştım. Fran gittiğini söyledi."

"Ah. Şu aşağıdaki kadın mı? Evet. Yeni döndüm."

"Nereden döndün?"

"Gündüz işimden."

"Gündüz de mi çalışıyorsun?"

“Evet, bir bakımevinde. Umarım sabah seni uyandırmamışımdır. Aslında sessizce çıkmaya çalıştım. Ama masanın çekmecesini çok ses çıkardı ve uyanacaksın diye korktum. Saat altıda uyanmak ‘yatıya misafir çağırma’ heyecanını yok ediyor bence.”

“Masanın çekmecesini mi?”

“Görebileceğim bir yere anahtar bırakmamıştın.”

Liv kaşlarını çatı. Sohbetin iki adım gerisinde kalmış gibi hissediyordu. Mo kitabını bırakıp ağır ağır konuştu. “Masanın çekmecesindeki yedek anahtarı bulmak için etrafı biraz kurcalamak zorunda kaldım.”

“Masanın çekmecesini mi karıştırdın?”

“Kesin orada olacağını tahmin ettim.” Mo bir sayfa çevirdi. “Tamam, yerine koyarım.” Sonra da burnunun altından, “Tanrım, ne kadar düzenlisin...” diye ekledi.

Ve kitabına döndü. Kitabın sırtından anladığı kadarıyla bu David’in kitabıydı. *Mimariye Giriş*. Liv, David’in koltuğa uzanıp o kitabı okuduğunu hâlâ gözünde canlandırabiliyordu. Kitabı başkasının elinde görünce midesine bir şey oturmuştu. Liv çantasını bırakıp mutfağa yürüdü.

Granit tezgâhın üstü ekmek kırıntılarıyla doluydu. Masada iki fincan duruyordu ve içlerinde kahverengi daireler şeklinde kahve kalıntıları vardı. Tost makinesinin yanında duran tost ekmeği poşeti yana devrilmişti ve yarısına kadar açılmıştı. Kullanılmış bir çay poşeti lavabonun kenarında, bir bıçak da kurbanının göğsüne saplanmış gibi tereyağı kutusunun tepesinde duruyordu.

Liv orada bir süre durup ortalığı toparlamaya, pislikleri çöpe atıp fincanlarla tabakları bulaşık makinesine dizmeye başladı. Çatı panjurunu açmak için düğmeye dokundu ve onu ardına kadar açtıktan sonra sigara dumanından tamamen kurtulmak için çatı penceresini de açtı.

Döndüğünde Mo'nun kapıda durduğunu gördü ve, "İçeride sigara içemezsin," dedi. Sesinden paniğe kapıldığı anlaşılıyordu.

"Olur tabii. Evde teras olduğunu bilmiyordum."

"Hayır hayır. Terasta da olmaz. Lütfen. Lütfen burada sigara içme."

Mo mutfak tezgâhını baktı ve Liv'in hızla temizliğe giriştiğini gördü. "Ah, gitmeden önce temizleyecektim. Gerçekten."

"Sorun değil."

"Sorun olduğu belli. Yoksa kalp krizi geçirmek üzereymişsin gibi görünmezdin. Bak, yeter tamam mı? Kendi pisliliğimi kendim temizlerim. Gerçekten."

Liv durdu. Aşırı tepki verdiğinin farkındaydı ama kendine engel olamıyordu. Yalnızca Mo'nun gitmesini istiyordu. "Fran'e bir fincan çay indireceğim," dedi.

Aşağıya inerken nabızı sanki kulaklarında atıyordu.

Döndüğünde mutfak temizlenmişti. Mo sessizce işini yapıyordu. Liv'in içeri girdiğini görünce, "Temizlik konusunda biraz tembel olabilirim," dedi. "İşyerinde yeterince temizlik yaptığım için sanırım. Yaşlı insanlar, restoranlardaki müşteriler... Gün içinde bu işlerle o kadar uğraşıyoruz ki evde isyan ediyorsun artık."

Liv, Mo'nun konuşmalarına takılmamaya çalıştı. Ve o an duman kokusunun altından diğer kokuyu da aldı. Sonra fırının lambasını gördü.

Eğilip içine baktığında Le Creuset tenceresinin içinde peynire benzer bir şeyin kabardığını gördü.

"Yemek yapmak istedim. Fırında makarna. Köşedeki marketten ne bulduysam aldım. On dakika içinde hazır olur. Aslında sonra yiyecektim ama sen de geldiğine göre..."

Liv fırını en son ne zaman açtığını anımsamıyordu.

Mo fırın eldivenlerine uzanırken, “Bu arada...” dedi. “Belediye-den biri aradı.”

“Ne?”

“Evet. Vergilerle ilgili bir şeyler söyledi.”

Liv’in midesi altüst olmuştu.

“Senmişim gibi konuşunca da ne kadar borcun olduğunu söyledi. Bayağı çokmuş.” Üzerinde rakamlar yazılı bir kâğıt parçasını Liv’e uzattı.

Liv karşı çıkmak için ağzını açtığı anda, “Doğru kişiyi arayıp aramadığından emin olmak istedim. Belki de bir hata yapmıştı,” diye onu susturdu.

Liv borcunu aşağı yukarı tahmin ediyordu ama kâğıt üzerinde görmek onu şaşkına çevirmişti. Mo’nun gözlerini üzerinde hissediyordu. Ve o alışılmadık sessizlik de uzayıp gidince Mo’nun her şeyi anladığını fark etti.

“Haydi, gel otur. Karnın tokken daha iyi düşünürsün.” Liv sandalyeye doğru itildiğini hissetti. Mo fırının kapağını açtı ve mutfak hiç aşına olmadığı ev yemeği kokusuyla doldu. “Beğenmezsen seni götürebileceğim çok iyi bir yer var.”

Yemek güzeldi. Liv bir tabak dolusu yedi ve elini karnına yaslayıp otururken Mo’nun yemek yapabilmesine neden bu kadar şaşırdığını düşündü. Mo kendi tabağındaki son lokmayı ağzına atarken de, “Teşekkürler,” dedi. “Gerçekten çok lezzetliydi. En son ne zaman bu kadar çok yediğimi hatırlamıyorum.”

“Sevindim.”

Ama artık gitmelisin. Son yirmi saattir dilinin ucunda olan kelimeler bir türlü dudaklarından dökülüyordu. Mo’nun gitmesini henüz istemiyordu. Belediyeden arayanlar, borçlar ve

kontrol edemediği düşüncelerle baş başa kalmak istemiyordu. Bu gece konuşabileceği birinin varlığı onu mutlu etmişti.

“Evet. Liv Worthing. Kocanın ölmesi...”

Liv çatalıyla bıçağını bıraktı. “O konuda konuşmak istemiyorum.”

Mo’nun gözlerini üzerinde hissetti. “Tamam. Öyle şeylerden bahsetmek yok. Peki ya sevgili olayları?”

“Sevgili olayları mı?”

“Ciddi biri var mı?”

“Hayır.”

Mo tencerenin kenarındaki peynir parçasını aldı.

“Tek gecelik ilişkiler yaşıyor musun?”

“Hayır.”

Mo kafasını dikti. “Bir kez bile böyle bir şey olmadı mı? Ne zamandır?”

Liv, “Dört yıldır,” diye mırıldandı.

Yalan söylüyordu. Üç yıl önce iyi niyetli arkadaşlarından biri hayatına “devam etmesini” tavsiye ettiğinde biriyle tanışmıştı. Hiçbir şey düşünemeyecek kadar sarhoştı ve sonrasında ağlamış, keder, suçluluk duygusu ve iğrenme duygularıyla baş başa kalmıştı. Eve gitmek istediğini söylediğinde adını bile anımsamadığı adamın ne kadar rahatladığını da güç bela fark etmişti. Şimdi bile bunu yaptığını düşündüğünde utanç duyuyordu.

“Dört yıldır hiçbir şey olmadı mı? Ve bu yaşa... Bir dakika, kaç yaşındaydın, otuz mu? Kendini cinselliğe kapattın mı yani? Ne yapıyorsun böyle Worthing? Kendini öteki dünyadaki kocana mı saklıyorsun?”

“Soyadım Halston. Liv Halston. Ve ben yalnızca... istediğim gibi biriyle karşılaşmadım.” Liv konuşmanın yönünü değiştirmeye

karar verdi. “Ya sen ne yapıyorsun? Hayatında birisi var mı?” Liv savunmaya geçince sesi sertleşmişti.

Mo’nun parmakları sigarasına yöneldi ama sonra tekrar geri çekti.

“Bende bir şey yok.”

Liv bekledi.

“Anlaşmalı bir ilişki yürütüyorum.”

“Anlaşmalı mı?”

“Şarap servisi yapan Ranic’le. Birkaç haftada bir buluşuyoruz ama bizimkisi ruhsuz bir birliktelik. Başta saçma sapan şeyler yapıyordu ama artık iyi.” Mo peynirden biraz daha aldı. “Yine de çok fazla porno izliyor. Anlarsın ya işte...”

“Ciddi biri yok mu?”

“Annemle babam birkaç yıl önce torun istediklerini söylemekten vazgeçtiler.”

Liv, “Aman Tanrım. Şimdi aklıma geldi. Babamı arayacağımı söz vermiştim,” diye söylendi ve o anda aklına bir fikir geldi. Ayağa kalkıp çantasına uzandı. “Aşağıya inip bir şişe şarap almama ne dersin?” Liv bu soruyu sorduktan sonra içinden düşünmeye başladı: *Evet, bence bu iyi bir fikir. Ailelerimizden ve artık unuttuğum arkadaşlarımızdan, üniversiteden, Mo’nun işlerinden konuşuruz. Böylece seks konusundan uzaklaşırız ve ben daha farkına varmadan yarın her şey eskisi gibi olur ve bu gece de geçmişe karışır.*

Mo sandalyesini geri itti. “Ben istemem,” dedi tabağını kaldırırken. “Hemen giyinip kaçmalıyım.”

“Kaçmalı mısın?”

“İşe gitmeliyim işte.”

Liv'in eli çantasına gitti. "Ama işten daha yeni geldiğini söylemiştin."

"O gündüz işiydi. Şimdi akşam işi başlıyor. Hatta yirmi dakika sonra." Mo saçlarını toplayıp tokayla tutturdu. "Bulaşıkları sana bıraksam olur mu? Anahtarları tekrar almamın da sakıncası yoktur umarım."

Liv'in yemekle birlikte yerine gelen keyfi sabun köpüğü gibi bir anda kaybolmuştu. Yarım yamalak temizlenmiş masaya oturup Mo'nun alçak sesli mırıltısını, misafir odasının banyosunda yıkanıp dişlerini fırçalama sesini, odanın kapısının kapanmasını dinledi.

Sonra merdivenlere doğru seslendi. "Bu gece başka birine de ihtiyaçları olur mu dersin? Yani... yardıma gelebilirim. Sanırım garsonluk yapabilirim."

Yanıt gelmedi.

"Bir defasında barda çalışmıştım."

"Ben de öyle. İçimden insanların suratına yumruk atmak geliyordu. Bunu garsonluk yapmaktan daha çok istemiştım."

Mo siyah tişörtü, deri ceket ve kolunun altındaki önlüğüyle tekrar koridora çıktı. "Sonra görüşürüz dostum," diye seslendi. "Ranic'le takılmazsam tabii."

Ve gitmişti. Aşağıya inmiş, yaşayanların dünyasına adım atmıştı. Ve sesinin yankısı da silindiğinde cam ev kaskatı, ağır bir kütleye dönmüştü. Liv evinin, cennetinin ona ihanet etmeye hazırlandığı korkusuyla bunları düşünmüştü.

Bu geceyi burada tek başına geçiremeyeceğini biliyordu.

14

Kadınsanız tek başınıza içmemeniz gereken mekânlar vardır:

1. Bazoocas: Burası eskiden White Horse adıyla biliniyordu. İçe çökmüş tüylü, kadife oturma yerleri, yıllarca bakımsız kalmaktan artık neredeyse silinip gitmiş pirinç tabelasıyla kahve dükkânının karşı köşesinde kalıyordu. Şimdi ise işadamlarının geç saatlerde gittiği, asık suratlarını makyaja bulayan garson kızların öfkeyle sigara içip aldıkları bahşişe söylenerek topuklu ayakkabılarıyla gecenin bir yarısı bardan çıktığı, neon ışıklarıyla süslü küçük bir bardı.
2. Dino's: Bu şarap evi doksanlı yıllar boyunca sıkış tıkış olan ve gündüz saatlerinde çekici, çocuklu kadınların ucuz yemek bulduğu bir yer olarak yeniden adını duyurmuştu. Akşam saat sekizden sonra da romantik buluşmalara ev sahipliği ediyordu. Cuma günleri hariç geri kalan zamanlarda ise kuşku uyandıran, yerden tavana kadar uzanan pencereleriyle inanılmaz derecede boş olurdu.
3. Thames Nehri'nin ötesindeki arka sokaklara dizilmiş bütün eski barlar. Taşkın, küçük gruplar hep buraya doluşur. Avına nişan almış pitbul gibi öfkeyle sigarasını içen

erkekler tek başına dolaşan bir kadına, iç çamaşırlarıyla geziyormuş gibi bakarlar.

4. Nehrin yakınlarındaki güzel barların hepsinin yaş ortalaması düşüktür. Buradaki insanlar Apple Mac çantaları, kalın siyah gözlükleriyle içeride kendinizi daha da yalnız hissetmenize sebep olacak kadar neşeli bir şekilde otururlar.

Aslında Liv bir şişe şarap alıp evde içmeyi düşünüyordu. Ama o bembeyaz evde tek başına oturduğunu ne zaman gözünde canlandırırsa içini alışık olmadığı bir korku kaplıyordu. Televizyon izlemek istemiyordu. Son üç yıl ona televizyon karşısında düzensiz esprilere maruz kalabileceğini öğretmişti. Normalde çok sıradan görünen bir komedi filminde aniden birinin kocası ölebilir ya da kederli programlar yayınlanabilirdi. Diğer yandan *Ardında Bıraktığın Kadın* tablosunun önünde durup onu aldıkları günü anımsamak, bir zamanlar kendisinin hissettiği aşkı ve memnuniyeti resimdeki kadının yüz ifadesinde görmek istemiyordu. Ve David'le çekildikleri eski fotoğraflara bakmak da içinden gelmiyordu. Bir daha kimseyi onun gibi sevemeyeceğinin farkındaydı. Gözlerinin kenarındaki kırışıklıkları, fincanı tutan parmaklarını ve ona ait tüm detayları hatırlıyordu ancak artık bu ayrıntıları bir araya getirmekte zorlanıyordu.

Kocasının sesini telesekreterde duyabilmek için ölümünden sonraki bir yıl boyunca takıntılı bir biçimde yaptığı gibi onu cep telefonundan arama dürtüsüne yenik düşmek de istemiyordu. Çoğu günler David'in yokluğu onun bir parçası, gittiği her yere götürdüğü, kimselere görünmeyen tuhaf bir ağırlık olmuş, gün içindeki her hareketini etkilemeye başlamıştı. Ama onun ölüm yıldönümü olan bugünde içindeki her şey çalkalanmaya başlamıştı.

Sonra önceki gece yemekteki kadınlardan birinin söylediği şeyi anımsadı. *Kız kardeşim rahatsız edilmek istemediğinde gay bara gider. Çok eğlenceli.* En yakın gay bar evinden yürüyerek on dakika uzakta bile değildi. O tel örgülü pencerelerinin ardında ne olduğunu bir an bile merak etmeden yüzlerce defa önünden gelip geçmişti. Aslında doğrudu; orada kimse tarafından rahatsız edilmezdi. Liv ceketini, çantasını ve anahtarlarını aldı. En azından şimdi bir planı vardı.

“Şey, bu çok saçma.”

“Tek seferlik bir şeydi. Aylar önce yaşandı. Ama sanırım o unutmadı.”

“Çünkü bu işte gerçekten çok iyisin.” Greg bir bira bardağını daha kurulayıp sırtıttı ve bardağı rafa koydu.

“Hayır... Şey, tamam belki öyleyimdir,” dedi Paul. “Ciddiyim Greg, bana her baktığında kendimi suçlu hissediyorum. Nasıl desem... ona asla tutamayacağım bir söz vermişim gibi.”

“Altın kuralı bilmiyor musun sevgili kardeşim? Bindiğin dalı kesmeyeceksin.”

“Sarhoştum. Leonie’nin bana Jake’le birlikte Mitch’in evine taşınacaklarını söylediği gündü. Ben...”

“Kontrolünü kaybetmiştin, değil mi?” Greg gündüz programı sunuyormuş gibi bir sesle konuşuyordu. “Savunmasız anında patronun seni kapana kısırmış. Bir içkiyle seni kandırmış. Şimdi de kendini kullanılmış hissediyorsun. Bekle...” Greg bir müşteriyle ilgilenmeye gitti. Bar perşembe akşamına göre bir hayli kalabalıktı. Bütün masalar doluydu ve insanlar bara doluşmaya devam ederken neşeli sohbetlerin uğultusu müziği bastırıyordu. Paul ofisteki işini bitirdikten sonra eve gitmeye niyetlenmişti ama kardeşiyle görüşme fırsatını çok az yakalıyordu. Üstelik bir iki

kadeh içmek de iyi gelirdi. Zamanının büyük kısmını bardakilerin yüzde yetmişiyile göz temasından kaçınmaya çalışarak geçirmek zorunda kalsa bile...

Greg aldığı parayı kasaya koyup tekrar Paul'ün karşısına geçti.

"Bak, dışarıdan nasıl görüldüğünün farkındayım ama o iyi bir kadın. Ayrıca onu sürekli başımdan savmam da çok kötü."

"Yerinde olmak istemezdim."

"Sanki beni anlıyorsun da..."

"Biriyle birlikteysen kimse sana asılmaz. Eşcinsel barlarda bu iş böyledir. Kesinlikle asılmazlar." Greg bir bardağı daha rafa koydu. "Bak, neden onu karşına alıp çok hoş bir kadın olmasına rağmen onunla ilgilenmediğini söylemiyorsun?"

"Çünkü böyle bir şey söylemek tuhaf olur. Birlikte bu kadar yakın çalışırken..."

"Böylesi tuhaf değil mi peki? *Şu dosyayı kapattıktan sonra sevişmeye ne dersin Paul?* Sanırım bu cümleyi duymaktan daha mantıklı bir davranış olur." Greg'in dikkati barın diğer köşesine kaydı. "Vay vay vay.... Eğlence düşkünü bir konduğumuz var sanırım."

Kadın, gece boyunca Paul'ün pek dikkatini çekmemişti. Kendi halinde, sakın birine benziyordu ve Paul onun birini beklediğini düşünmüştü. Şimdi ise bar taburesine oturmaya çalışıyordu. İki teşebbüste bulunmuş ve ikincisinde beceriksizce arkaya doğru tökezlemişti. Saçlarını gözünden çekip Everest'in tepesine bakar gibi barı izliyordu. Sonra hafifçe sıçradı. Tabureye oturmayı başardığında dengesini bulmak için iki elini uzattı ve oturduğunu anlaması biraz zaman almış gibi gözlerini arka arkaya kırptırdı. Sonra başını kaldırıp Greg'e baktı. "Affedersiniz, bir şarap daha alabilir miyim?" diye sordu ve boş kadehini kaldırdı.

Greg'in yorgun ama aynı zamanda da eğlendiğini belli eden gözleri Paul'e, sonra da uzaklara kayd. "On dakika içinde kapatıyoruz," dedi ve kurulama bezini omzuna attı. Sarhoşları iyi idare ederdi. Paul, Greg'in soğukkanlılığını kaybettiğini hiç görmemişti. Annelerinin dediği gibi iki kardeş birbirine tamamen zıttı.

Kadın hafifçe titreyen bir tebessümle, "Yani on dakika daha içebilir miyim?" diye sordu.

Aslında lezbiyene benzemiyordu. Ama son günlerde hangisi benziyordu ki? Bunu kardeşine söylemedi çünkü Greg kesinlikle ona gülüp polislerin arasında çok uzun zaman geçirdiğini söylerdi.

"Tatlım, bunu kötü niyetle söylemiyorum ama bir kadeh daha içersen senin için endişelenmeye başlayacağım. Ve ben cidden ama cidden müşteriler için endişelenerek eve gitmekten nefret ediyorum."

Kadın, "Küçük bir kadeh daha," dedi. Tebessümü içler acısıydı. "Her zaman içmiyorum ki."

"Evet. İşte tam da bu yüzden endişeleniyorum."

"Bugün..." Genç kadının gözleri kısıldı. "Bugün gerçekten çok zor bir gün. Lütfen bir kadeh daha içebilir miyim? Sonra bana bir taksi çağırırsın ve ben de evime gider gitmez uyurum. Böylece benim için endişelenmek zorunda kalmazsın."

Greg ağabeyine bakıp iç geçirdi. *Nelerle uğraşıyorum görüyor musun*, dercesine bakıyordu. "Peki, küçük bir kadeh," dedi. "Çok küçük."

Tebessümü kaybolan genç kadın çantasını almak için gözleri yarı kapalı bir halde ayağını yere uzattı. Paul telefonundan mesajlarına bakmak için sırtını bara dönmüştü. Yarın gece Jake ona gelecekti ve bu aralar Leonie'yle arasını düzeltmiş olsa da her an buluşmayı iptal edecek bir bahane bulmasından korkuyordu.

“Çantam!”

Paul başını kaldırdı.

“Çantam yok!” Genç kadın tabureden indi ve bir eliyle bara tutunarak yerde çantasını aramaya başladı. Başını kaldırdığında yüzünde renk kalmamıştı.

“Tuvalette unutmuş olabilir misin?” Greg barın diğer tarafına uzanmıştı.

Kadın, “Hayır,” dedi. Gözleri şimdi barda geziniyordu. “Taburenin altına koymuştum.”

Greg şaşkınlık içerisinde, “Çantanı taburenin altında mı bıraktın?” diye çıkıştı. “Uyarıyı okumadın mı?”

Barın her köşesi uyarı levhalarıyla doluydu. *Çantanızı yanınızdan ayırmayın. Yankesiciler bu bölgede çalışıyor.* Paul oturduğu yerden bile üç tanesini görebiliyordu.

Belli ki kadın yazılanlara dikkat etmemişti.

“Çok üzgünüm ama bu civarlar pek tekin değildir.” Kadının gözleri ikisi arasında gidip geldi ve sarhoş olmasına karşın Paul kadının, hakkında ne düşünüldüğünü bildiğini fark etmişti. *Aptal sarhoş...*

Paul telefonuna uzandı. “Polisi arayacağım.”

“Onlara telefonumu taburenin altında bırakacak kadar aptal olduğumu söylemek için mi?” Kadın yüzünü ellerinin arasına gömdü. “Aman Tanrım. Vergi borcumu ödemek için iki yüz sterlin çekmiştim. İnanamıyorum. İki. Yüz. Sterlin.”

“Bu hafta iki hırsızlık vakası daha oldu,” dedi Greg. “Kamera takılmasını bekliyoruz ama bu maalesef çok sık yaşanan bir durum. Üzüldüm.”

Kadın başını kaldırıp yüzünü sildi ve uzun uzun iç geçirdi. Hıçkırıklara boğulmamak için kendini zor tutuyordu. Şarap

kadehi el değmemiş halde barda bekliyordu. “Gerçekten çok üzgünüm ama bunun parasını ödeyemeyeceğim.”

“Lafı bile olmaz,” dedi Greg. “Haydi. Paul, sen polisi ara. Ben de ona kahve getireyim. Evet. Kapatıyoruz bayanlar baylar...”

Polis bu bölgede ortadan kaybolan çantalarla fazla ilgilenmezdi. Adı Liv olan kadına suç dosyasının numarası ve bir telafi bedeli gönderileceği söylenmiş, çantayı buldukları takdirde onunla iletişime geçecekleri bildirilmişti. İletişime geçmeyeceklerini elbette herkes biliyordu.

Genç kadın telefonu kapattığında bar çoktan boşalmıştı. Greg onları dışarı çıkarmak için kapının kilidini açarken Liv ceketini aldı. “Evde misafirim var. Ona yedek anahtar vermiştim.”

“Onu aramak ister misin?” Paul telefonunu uzattı.

Genç kadın anlamsızca ona baktı. “Numarası bende yok. Ama çalıştığı yeri biliyorum.”

Paul bekledi.

“Yürüyerek on dakika uzaklıkta. Blackfriars’a doğru.”

Gecenin bir yarısıydı. Paul saatine baktı. Yorgundu ve sabah saat yedi buçukta oğlu ona gelecekti. Ama son bir saattir ağlamak için kendini zor tutan sarhoş bir kadının gece yarısı South Bank’ın arka sokaklarında tek başına yürümesine izin veremezdi.

“Ben de seninle geliyorum,” dedi.

Paul, kadının mahcubiyetini, onu reddetmeye hazırlandığını fark etmişti. Greg genç kadının koluna dokundu. “Sorun yok. Paul eski polistir.”

Paul kendine yeniden değer biçiliyormuş gibi hissetti. Kadının makyajı bir gözünün altına bulaşmıştı ve silmemek için kendini zor tutuyordu.

“İyi bir adam olduğuna kefilim. St. Bernard türü köpeklerin insan versiyonu gibi genetik olarak iyilik yapmaya meyillidir.”

“Evet. Teşekkürler Greg.”

Kadın ceketini giydi. “Gerçekten sakıncası olmayacaksa sevinirim.”

“Yarın seni ararım Paul. Ve iyi şanslar Bayan Liv. Umarım her şey yoluna girer.” Greg gözden kaybolmalarını bekledi ve kapıyı çekip kilitledi.

Hızlı hızlı yürüyorlardı. Boş, parke taşlı yollarda yürürken ayak sesleri etraftaki sessiz binalarda yankılanıyordu. Yağmur yağmaya başlayınca Paul ellerini ceplerine sokup boynunu da yakasına gömdü. Kapüşonlu mont giyen iki adam yanlarından geçerken genç kadının kendisine yanaştığını hissetti.

Paul, “Kartlarını iptal ettirdin mi?” diye sordu.

“Ah hayır.” Temiz hava onu kendine getirmişti. Çok çaresiz görünüyordu ve birkaç adımda bir hafifçe sendeliyordu. Paul koluna girmesini teklif edebilirdi ama genç kadının kabul edeceğini sanmıyordu. “Bu hiç aklıma gelmedi.”

“Yanında hangi kartlar vardı, hatırlıyor musun?”

“Bir Mastercard ve bir de Barclays.”

“Dur. Sana yardım edecek birini tanıyorum.” Paul bir numara çevirdi. “Sherrie merhaba. Ben McCafferty... Evet iyiyim, teşekkürler. Her şey yolunda. Sen nasılsın?” Paul bekledi. “Dinle, bana bir iyilik yapabilir misin? Banka numaralarını bana mesajla yollayabilir misin? Bir Mastercard ve bir de Barclays iptal edilecek. Arkadaşımanın çantası çalındı da... Evet. Teşekkürler Sherrie. Çocuklara benden selam söyle. Tamam, yakında görüşürüz.”

Mesajla gelen numaraları arayıp telefonu ona uzattı. Sonra Liv durumu operatöre anlatırken sessizce yürüdü.

Kadm telefonu geri verirken, “Teşekkürler,” dedi.

“Sorun değil.”

“O kartlardan para çekmeleri pek mümkün değildi gerçi...” Liv kederle gülümsedi.

Şimdi restorana gelmişlerdi. Işıklar sönmüş, kapı kilitlenmişti. Paul kapıdan içeriye bakarken Liv de birilerini görebilmeyi bekleyerek pencereden içeriyi gözetledi.

Paul saatine baktı. “On ikiyi çeyrek geçiyor. Kapatmışlar sanırım.”

Liv öylece durup dudağını ısırды ve adama sırtını döndü. “Belki de arkadaşım benim evime gitmiştir. Telefonunu tekrar alabilir miyim?” Paul telefonu ona uzatınca Liv ekranı daha iyi görebilmek için ışığa tuttu. Liv numaraları tuşlarken ona bakan Paul bir eliyle bilinçsizce genç kadının saçma dokundu. Liv arkasına bakıp tereddütle gülümsedikten sonra tekrar döndü. Başka bir numara daha girdi ve sonra üçüncü bir numara daha çevirdi.

“Arayabileceğin başka kimse var mı?”

“Son şansımı da kullanıp babamı aradım. Ama o da yanıt vermedi. Belki de uyumuştur. Ölü gibi uyur.”

“Bak istersen senin için bir otelde oda ayarlayabilirim. Kartlarını aldığında bana ödersin.”

Liv dudağını ısırmış, orada öylece duruyordu. *İki yüz sterlin.* Paul o kelimelerin kadının ağzından nasıl çaresizce döküldüğünü hâlâ anımsıyordu. Londra’nın merkezindeki otellerden birinde bir gece de olsa kalabilecek birinin ses tonu değildi bu.

Yağmur şimdi daha da şiddetlenmiş, bacaklarını ıslatmaya başlamıştı ve önlerindeki oluklar yağmur suyuyla doluyordu.

Paul hiç düşünmeden konuştu. “Bak ne diyeceğim. Çok geç oldu. Evime yürümek yaklaşık yirmi dakika sürüyor. İstersen bende kalabilirsin. Evden her şeyi halletmemiz daha kolay olur.”

Liv telefonu ona geri verdi. Paul genç kadının bir an tereddüt ettiğini fark etmişti. Sonra temkinli bir tebessümle ona bir adım yaklaşmıştı. “Teşekkürler. Ve... kusura bakma. Başka birinin de gecesini mahvetmek gibi bir niyetim yoktu.”

Paul’ün dairesine yaklaştıkça Liv daha büyük bir sessizliğe gömüldü. Herhalde artık tamamen ayılıyordu. Mantıklı yanı da az önce kabul ettiği teklifi değerlendiriyordu. Paul bir yerlerde bu kadını bekleyen bir kız arkadaşı olup olmadığını merak etti. Güzeldi ama erkeklerin ilgisini çekmek istemiyormuş gibi bir hali vardı; makyajsız bir yüz, atkuyruğu şeklinde toplanmış saçlar... Bu eşcinsel tarzı mıydı? Teni, sürekli içen birininkine benzemiyordu çünkü pürüzsüzdü. Kaslı bacakları ve uzun adımları düzenli egzersiz yaptığının göstergesiydi. Ama göğsünde birleştirdiği kollarıyla savunmacı bir tavrı vardı.

Theatreland yakınlarında, girişinde bir kafenin bulunduğu küçük binanın ikinci katındaki evine vardıklarında Paul ona mesafeli durarak kapıyı açtı.

Işıkları açıp doğrudan sehpa gitti. Sabahtan kalma fincanıyla gazeteleri toplarken daireye bir yabancıнын gözüyle baktı. Çok küçük, referans kitaplar ve fotoğraflarla dolu, sıkışık bir yerdi. Neyse ki etrafa saçılmış çoraplar ya da kirli çamaşırlar yoktu. Mutfığa geçip çaydanlığın altını açtı ve saçını kurulaması için kadına bir havlu getirdi. Sonra da temkinli biçimde odada gezinmesini, sıkışık kitaplık ve yan taraftaki fotoğraflar sayesinde güveninin tazelenmesini izledi. Paul’ün üniformalı fotoğrafı,

onun ve Jake'in gülümseyip birbirlerine sarıldıkları fotoğraf...
"Bu oğlun mu?"

"Evet."

"Sana benziyor." Sonra Jake dört yaşındayken onun, Jake'in ve Leonie'nin birlikte çekildikleri bir fotoğrafı aldı. Diğer kolu hâlâ karnındaydı. Paul ona bir tişört vermeyi teklif edebilirdi ama onu soymaya çalışıyormuş gibi bir izlenim yaratmak da istemiyordu.

"Bu da annesi mi?"

"Evet."

"Eşcinsel değilsin yani."

Paul bir an ne diyeceğini bilemedi ve ardından, "Hayır! Ah. Hayır, orası kardeşimin barı," diye açıkladı.

"Öyle mi?"

Paul üniformalı fotoğrafını işaret etti. "Village People'a³³ özenerek bu kılığa girmedim. Gerçekten polistim."

Kadın güldü. Gözyaşına alternatif olarak gelen bir kahkahaydı sanki bu. Ardından gözlerini silip utangaçlık içinde Paul'e sırtıttı. "Affedersin. Bugün kötü bir gündü. Henüz çantam çalınmadan önce de her şey kötü gidiyordu."

Gerçekten de güzel, diye düşündü Paul. Ama kadının üzerinde sanki işkenceye uğramış gibi bir savunmasızlık vardı. Kadın ona bakınca Paul hemen bakışlarını kaçırdı. "Paul, içecek bir şeyler var mı? Kahve gibi bir şey değil ama. Yeterince içtiğimi düşünüyör olabilirsin ama şu anda kesinlikle bir tane içmeliyim."

Paul çaydanlığın altını kapatıp birer kadeh şarap doldurdu ve tekrar oturma odasına döndü. Kadın koltuğa oturmuş, dirseklerini dizlerine yaslamıştı.

33 Kovboy, Kızılgerili, motosikletçi, asker, inşaat işçisi ve polis kılığına giren kişilerden oluşan, 1977'de kurulmuş müzik grubu. (ç. n.)

“Konuşmak ister misin? Eski polisler tuhaf hikâyeler dinlemeye alışkındır.” Ona şarabını uzattı. “Eminim seninkinden çok daha kötülerini duymuşumdur.”

“Aslında konuşmak istediğimi söyleyemem.” Liv şaraptan bir yudum alıp gürültülü bir şekilde yuttu. Sonra yavaşça Paul’e döndü. “Ama... kocam dört yıl önce bugün öldü. Öldü. Öldüğünde bu kelimeyi telaffuz bile edemeyen birçok kişi şimdi bana hayatıma devam etmemi söylüyor. Hayatıma nasıl devam edeceğimi bilmiyorum. Evimde soyadını bile anımsamadığım Gotik bir kız kalıyor. Herkese borcum var. Ve bu gece tek başıma evde kalmayı göze alamadığım için bir gay bara gittim ama vergi borcumu ödemek için kredi kartımdan çektiğim iki yüz sterlinle birlikte çantamı çaldırdım. Bana arayabileceğim başka biri var mı diye sorduğunda aklıma gelen tek kişi, apartmanımın altında, karton kutularda yaşayan ve bana bir yatak verebileceğini düşündüğüm Fran’di.”

Paul “kocam” kelimesini özümsemekle o kadar meşguldü ki kadının diğer anlattıklarını duymamıştı bile. “İstersen bu gece burada kalabilirsin.”

Ve bunu söyledikten sonra yine o temkinli bakışla karşılaşmıştı.

“Oğlumun yatağında yatabilirsin. Çok rahat sayılmaz belki. Kardeşim son erkek arkadaşından ayrıldıktan sonra birkaç defa orada yattı ve o gün bugündür bir fizyoterapistle görünmesi gerektiğinden bahsediyor. Ama sonuçta yatak işte.”

Sonra duraksadı. “Karton yataktan daha iyidir eminim.”

Kadın ona bakmaya devam ediyordu.

“Tamam. Biraz daha iyidir de diyebiliriz.”

Liv şarabını yudumlarken alaycı bir ifadeyle gülümsedi. “Zaten Fran’e soramazdım. Beni daha önce hiç davet etmedi ki.”

“Çok kaba bir kadınmış. Ben olsam onunla kalmak istemezdim. Bekle, sana bir diş fırçası bulayım.”

Liv bazen paralel bir evrene düşmenin mümkün olabileceğini düşünürdü. Aslında ne yaptığınızı bildiğinizi sandığınızda (televizyonun karşısında kötü bir gün geçiriyor ya da bir barda içip geçmişinizden gizlenmeye çalışıyor olabilirsiniz) bir anda varlığından bile haberdar olmadığınız bir yere doğru yol almaya başlarsınız. Her şey tam bir felaket gibi yüzeye çıkar. Çalınan çanta, kaybolan paralar, ölen yakınlar... Hayat bunun gibi bir sebeple beklenmedik bir yöne sapmıştır. Sonra kendinizi mavi gözlü, gür kıır saçlı bir Amerikalının küçük dairesinde bulursunuz. Saat neredeyse sabahın üçüdür ve adam da hiç derdiniz tasanız yokmuş gibi sizi güldürür.

Liv gerçekten çok içmişti. Oraya geldiğinden beri en az üç kadeh yuvarlamıştı. Tabii bir de barda içtikleri vardı. Alkolün o az bulunan, keyif verici düzeyine erişmişti. Midesi bulanacak ya da sersemleyecek kadar sarhoş değildi. Hiçbir anı barındırmayan fazla eşyalı küçük dairede bu adamla ve attığı kahkahalarla o anın keyfini çıkarmak onu yeterince mutlu ediyordu. Gittikçe yükselip ısrarcı bir ton takınan sesleriyle konuştukça konuşuyorlardı. Yaşadığı şokun ve alkolün etkisiyle, dahası Paul'ün büyük ihtimalle bir daha hiç görmeyeceği bir yabancı olmasının verdiği rahatlıkla iyice özgür hissedip ona her şeyi anlattı. Adam da ona boşanmanın kötü taraflarını, polisliği, mesleğe neden uygun olmadığını ve neden New York'u özlemesine rağmen oğlu büyüyene kadar oraya dönemeyeceğini anlattı. Liv de ona her şeyi anlatmak istiyordu çünkü Paul söylediklerini anlıyordu. Kederini, öfkesini, diğer çiftlere nasıl baktığını ve tekrar denemenin anlamsız olduğunu anlattı. Çünkü hiç kimse gerçekten, tam anlamıyla mutlu değildi. Hem de hiç kimse.

“Evet. Şeytanın avukatı burada.” Paul kadehini bıraktı. “Ben kendi ilişki mi mahvettim. Ama siz dört yıllık evliydiniz, değil mi?”

“Evet.”

“Anlattıklarını küçümsediğimi falan sanma ama o öldüğü için kafanda mükemmel bir ilişki çizmiş olabilir misin? Sona eren şeyler gözümüze hep daha kusursuz görünür. Hayatını kaybeden aktör ve aktrislerin gördüğü ilgi de bunu kanıtlıyor.”

“Yani eğer ölmeseydi biz de herkes gibi aksi ve huysuz bir çift mi dönüşecektik?”

“Mutlaka öyle olması gerekmiyor. Ama alışkanlık, çocuklar, iş ve günlük hayatta yaşanan stres romantizmi öldürebiliyor.”

“Tecrübe konuşuyor desene.”

“Evet. Öyle de denebilir.”

“Şey, ben öyle olduğunu sanmıyorum.” Liv anlayışla başını iki yana salladı. Oda etrafında dönmeye başlamıştı sanki.

“Ah, yapma. Ondan sıkıldığın zamanlar da olmuştur. Herkes sıkılır. Bilirsin işte çok para harcamandan yakındığında, yatakta gaz çıkardığında ya da diş macununun kapağını açık bıraktığında...”

Liv yine başını iki yana salladı. “Neden herkes bunu yapıyor? Neden herkes yaşadığımız şeyi küçümsüyor? Biz gerçekten mutluyduk. Hiç kavga etmezdik. Ne diş macunu ne gaz çıkarma ne de bunun gibi sebeplerden... Birbirimizi seviyorduk. Gerçekten seviyorduk. Biz... mutluyduk.” Gözyaşlarına hâkim olmaya çalışıp başını pencereye çevirdi ve kendini tuttu. Bu gece ağlamayacaktı. Ağlamayacaktı.

Uzun bir sessizlik oldu. Liv, *lanet olası*, diye düşündü.

Paul de arkasından, “O halde sen şanslı olanlardanmışsın,” dedi.

Liv döndüğünde Paul McCafferty ona şişenin dibini bardaklara paylaştırdı.

“Şanslı mı?”

“Birçok kişi bunu yaşayamıyor. Dört yıl bile... Bu kadarını yaşabildiğin için bence şükretmelisin.”

Şükretmek. Bu şekilde açıklayınca mantıklı görünüyordu. “Evet,” dedi biraz sonra. “Evet, şükretmeliyim.”

“Aslında seninki gibi hikâyeler bana ümit veriyor.”

Liv gülümsedi. “Bunu duymak güzel.”

“Ama doğru. Ona içelim... Adı neydi?” Paul kadehini kaldırdı.

“David.”

“Evet, David’e içiyoruz. O iyi adamlardan biri.”

Liv’in yüzünde kocaman ve beklenmedik bir tebessüm oluşmuştu. Paul’ün şaşkınlığı da gözünden kaçmamıştı. “Evet,” dedi. “David’e.”

Paul içkisinden bir yudum aldı. “Biliyor musun ilk kez evime birini davet edip kocasının şerefine kadeh kaldırıyorum.”

Ve işte yine aynı şey olmuştu: Kahkaha, içindeki o kıpır kıpır his, davetsiz bir misafir.

Paul ona döndü. “Aslında bütün gece yapmak istediğim şey suydı.” Bunu söyledikten sonra uzandı ve Liv daha ne olduğunu anlamadan başparmağıyla sol gözünün altını sildi. “Makyajın,” dedi başparmağını göstererek. “Farkında değildin sanırım.”

Liv ona bakarken içinde beklenmedik bir elektriklenme hissetti. Adamın güçlü, çilli ellerine, boynunu saran gömlek yakasına baktı ve zihni boşaldı. Kadehini bırakıp eğildi ve Paul’ün bir şey söylemesine fırsat kalmadan düşünebildiği tek şeyi yaptı: dudaklarını onun dudaklarına götürdü. Fiziksel temasın yarattığı ilk şokun ardından Liv onun nefesini teninde hissetti. Bir

el belini kavramıştı ve Paul yumuşak, sıcak ve alkol tadı sinmiş dudaklarıyla Liv'in omzunu öpüyordu. Liv hızlı hızlı nefes alıp verirken kendini ona bırakmıştı. Alkolün ve tenine dokunulmasının verdiği o hoş duygunun tadını çıkarmaya çalışıyordu. Aman Tanrım, ama *bu adam...* Liv gözlerini kapatıp başını eğmiş, adamın yumuşak ve keyif veren öpücüklerine kendini bırakmıştı.

Ama Paul geri çekildi. Liv'in bunu fark etmesi biraz zaman almıştı. Biraz sonra kalbi hızla çarparken o da geri çekildi. *Sen kimsin?*

Paul doğruca onun gözlerine bakıyordu. Gözlerini kırptırdı. "Şey... Gerçekten senden hoşlandım ama bu konularda bazı kurallarım vardır."

Liv dudaklarının şiştiğini hissediyordu. "Hayatında... biri mi var?" diye sordu.

"Hayır. Ben yalnızca..." Paul elini saçında gezdirip çenesini tuttu. "Liv aslında sen hiç de..."

"Sarhoşum."

"Evet, sarhoşsun."

Liv iç geçirdi. "Eskiden sarhoşken çok iyi sevişirdim."

"Artık konuşma. Burada gerçekten iyi bir adam gibi davranmaya çalışıyorum."

Liv koltuğun arkasına yaslandı. "Bak, bazı kadınlar sarhoşken saçmalar. Ben öyle değilim."

"Liv..."

"Ve sen... gerçekten çok hoş bir adamsın."

Sabahın yaklaştığını haber verircesine Paul'ün çenesinde sakalları çıkmıştı. Liv parmaklarını o ince sakalların arasında gezdirmek, tenine battıklarını hissetmek istiyordu. Elini uzattığında Paul kendini geri çekti.

“Ah hayır, ben gidiyorum. Tamam, gittim.” Paul orada durup iç geçirdi. Ona bakmıyordu. “Şey, oğlumun odası şurada. Su içmek istersen de musluk şu tarafta. Su akıyor.”

Bir dergi alıp tekrar bıraktı. Sonra bir dergi daha alıp onu da bıraktı. “Dergiler de var. Okumak istersen. Bir sürü...”

Böyle bitemezdi. Onu o kadar arzuluyordu ki hissettikleri bütün vücuduna yayılmıştı. Gerçekten de sevişmek için ona yalvarabilirdi. Elinin sıcaklığını, dudaklarının tadını hâlâ teninde hissediyordu. Bir süre bakıştılar. Liv içinden, *bunu hissetmiyorum, gitme*, diye geçirdi. *Lütfen benden kaçma.*

“İyi geceler Liv.”

Paul bir süre daha ona baktı ve koridordan geçip yatak odasının kapısını sessizce kapattı.

Liv dört saat sonra, üzerinde Arsenal takımının amblemi bulunan yorgan kılıfına örtüldüğü, kutu gibi bir odada saldırıya uğramadığından emin olmak için eliyle başını kontrol ettiği bir zonklamayla uyandı. Gözlerini kırıştırıp karşı duvardaki küçük Japon çizgi film kahramanlarına buğulu gözlerle baktı ve dün gece yaşadıklarını anımsamaya çalıştı.

Çalınan çantası. Gözlerini kapattı. *Ah, hayır.*

Tuhaf bir yatak. Anahtarları yoktu. Aman Tanrım, anahtarları yoktu. Ve parası da yoktu. Kımıldamaya çalıştı ama başına öyle keskin bir ağrı saplandı ki neredeyse çığlık atacaktı.

Sonra o adamı anımsadı. *Pete miydi? Paul müydü?* Gecenin geç saatlerinde boş sokaklarda yürüdüğünü anımsadı. Sonra o adamı öpmeye çalıştığını, adamın da onu kibarca reddettiğini. Usulca, “Ah olamaz,” dedi usulca ve ellerini gözlerine götürdü. “Böyle bir şey yapmış olamam...”

Ardında Bıraktığın Kadın

Doğrulup yatağın bir kenarına kaydı ve sağ ayağının dibindeki sarı, plastik oyuncak arabayı gördü. Sonra bir kapının açıldığını ve hemen yandan gelen duş sesini duyduğunda ayakkabılarıyla ceketini alıp kendini dışarı attı.

15

“İstilaya uğradık sanki.” CEO kollarını göğsünde birleştirmiş gergin bir şekilde gülüyordu. “Herkes... aynı duyguya kapılıyor mu?”

Liv, “Evet, tabii ki,” dedi. Alışılmadık bir yanıt değildi bu.

Etrafındaki on beş kadar ergen, Conaghy Güvenlik Şirketi’nin giriş kısmında koşturuyordu. İkisi (Edun ve Cam) cam duvarlar boyunca uzanan parmaklıklarda hoplayıp zıplıyor, ağırlıklarını kocaman elleriyle dengeliyor, kireçtaşı zeminde hareket ettikçe beyaz spor ayakkabıları tiz sesler çıkartıyor, bir o yana bir bu yana koşuyorlardı. Birkaçı da çoktan alanın ortasında toplanmış, kusursuzca düzenlenmiş yürüyüş yolunun kenarında kahkahalarla gülüp çığlık atıyor, havuzda uysalca yüzen sazan balıklarını birbirlerine gösteriyorlardı.

CEO, “Hep bu kadar gürültücüler mi?” diye sordu.

Gençlerle çalışan Abiola, Liv’in yanında duruyordu. “Evet. Ortama alışmaları için onlara on dakika veriyoruz. Ne kadar çabuk ayak uydurdıklarını gördüğünüzde şaşıracaksınız.”

“Hiçbir şeye zarar vermiyorlar mı?”

“Bir kez bile etrafa zarar vermediler.” Liv yükseltilmiş ahşap parmaklıklar boyunca koşup bir uçtan diğerine zıplayan Cam’i izliyordu. “Size verdiğim listedeki şirketlerin hiçbirinde en ufak bir şey dahi yerinden kımıldamış değil.” Adamın şaşkın ifadesini görmüştü. “Ortalama bir İngiliz öğrencisinin evde yetmiş altı

metrekarelik bir alanda yaşadığını unutmayın. Büyüdükçe bu alanın daralacağını da tahmin edersiniz herhalde. Yeni bir ortama girdiklerinde başta biraz yadırgamaları normal. Ama izleyin ve görün. Bulundukları ortama yavaş yavaş uyum sağlayacaklar.”

Solberg Halston Mimari’nin bir parçası olan David Halston Vakfı ayda bir defa imkânları yetersiz çocuklara özel mimariye sahip bir binayı gezdiriyordu. David gençlere binalarla ilgili bilgi verilmesinin yanı sıra o binaların içinde gezme, yapının neye hizmet ettiğini anlama imkânı sunulması gerektiğine inanırdı. Ve yapıların estetiğinin zevkine varılmasını isterdi. Liv ilk olarak Whitechapel’den gelen bir grup Bengalli çocukla konuşmasını dinlemişti. David büyük bir binayı işaret edip, “İçeriye girdiğinizde bu kapı size neyi anımsatıyor?” diye sormuştu.

Birisi, “Para,” demiş ve hepsi birden gülmüştü.

David gülümseyerek, “Kesinlikle öyle,” demişti. “Burası borsa simsarlığı yapan bir şirket. Koca mermer sütunları ve yaldızlı harfleriyle bu kapı size, ‘Paranı bize ver ve biz de onu çoğaltalım,’ diyor. Daha açık söylemek gerekirse, ‘Biz Paradan Anlarız,’ diyor.”

“Nikhil, sizin kapınız o yüzden bir metre yüksekliğinde herhalde.” Çocuklardan biri diğerine takılmış, ikisi birden kahkahalarla gülmeye başlamıştı.

Ama bu işe yaramıştı. Liv bile işe yaradığını görmüştü. David, çocukların içinde bulundukları ortamı değerlendirip orada nasıl bir hisse kapıldıklarını düşünmelerini sağlamıştı. En tuhaf binalarda ışığın ve boşluğun nasıl canlıymış gibi hareket ettiğini onlara göstermişti. “Yaşadıkları o küçücük, kutu gibi evlere alternatif yerler olduğunu da görmeliler,” demişti. “Mekânın, hisleri nasıl etkilediğini anlamalılar.”

O öldükten sonra Sven’in isteğiyle David’in görevini Liv üstlenmiş, şirket yöneticileriyle görüşüp onlara bu işin faydala-

rını anlatmaya ve çocukların binaya girmesine izin vermelerini sağlamaya başlamıştı. Yaşamının artık önemli olmadığını düşündüğü ilk aylarda bu işe soyunmak ona iyi gelmişti. Şimdi de gerçekten iple çektiği ve ayda bir defa yerine getirdiği bir göreve dönüşmüştü.

“Balıklara dokunabilir miyiz?”

“Hayır. Ne yazık ki dokunamazsınız. Herkes burada mı?”
Liv, Abiola’nın çocukları saymasını bekledi.

“Tamam. Şimdi başlıyoruz. Şimdi herkes on saniye kımıldamadan dursun ve bu yerin ne hissettirdiğini bana söylesin.”

Kahkahalar sustuktan sonra biri, “Huzur,” dedi.

“Neden?”

“Bilmem. Su sayesinde sanırım. Bir de şu akıntı sesi. Huzur verici.”

“Başka neler huzurlu olmanızı sağlıyor?”

“Gökyüzü. Çatısı yok, değil mi?”

“Doğru. Neden çatısı yok sizce?”

“Paraları kalmamıştır.” Tekrar kahkahalar atıldı.

“Dışarı çıktığınızda yapacağınız ilk şey ne? Hayır Dean. Ne söyleyeceğini biliyorum. Ve olmaz.”

“Derin bir nefes alacağım. Nefes.”

“Ama soluduğumuz hava pis. Hâlbuki buradaki havayı filtreliyorlar.”

“Burası açık bir alan. Filtreleyemezler.”

“Nefes alabiliyorum ama. Koca bir nefes. Küçük yerlerde kapalı kalmaktan nefret ediyorum. Odamın penceresi yok. O yüzden kapıyı kapatmadan uyuyorum yoksa kendimi mezardaymışım gibi hissediyorum.”

“Kardeşimin odasında da pencere yok. Annem de ona pencere resimli bir poster aldı.”

Şimdi çocuklar yatak odalarını kıyaslamaya başlamışlardı. Liv bu çocukları seviyordu ve onlar için korkuyordu. Yoksunluklarını, hayatlarının büyük bir bölümünü iki metrekarelik alanlara sıkışıp kalarak geçirdiklerini, fiziksel olarak sınırlayıcı ortamlara hapsedildiklerini ya da rakip çetelerden ve yasadışı işlere bulaşmaktan korkarak yaşadıklarını görüyordu.

Bu hayır işi önemsiz bir şeydi ama Liv devam ederek David’in hayatının boşa harcanmadığını hissediyordu. Bazen David’in fikirlerine ilgi duyan zeki çocuklar çıktığında Liv onlara yardım etmeyi deniyor, öğretmenleriyle konuşuyor ya da burs ayarlamaya çalışıyordu. Birkaçının anne babasıyla bile görüşmüştü. David’in himaye altına aldığı çocuklardan biri şimdi mimarlık okuyordu ve masrafları da vakıf tarafından karşılanıyordu.

Ama birçoğu için burası yalnızca farklı bir dünyaya açılan bir pencereydi. İçeri alınmaları için Liv’in güçlükle ikna ettiği zenginlerin şaşkın gözleri önünde de olsa, atletik becerilerini başkalarının merdivenlerinde, parmaklıklarında ve mermer lobilerinde gösterip o devasa binaların içini görme fırsatı yakalıyorlardı.

“Birkaç yıl önce yapılan çalışmalar göstermiştir ki bir çocuğun yaşam alanını yirmi beşten on beş metrekareye düşürdüğünüzde daha agresif ve birbirleriyle iletişim kurma konusunda daha isteksiz oluyorlar. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?”

Cam, dipteki parmaklıklarda sallanıyordu. “Ben kardeşimle aynı odada kalıyorum ve çoğu zaman onu yumruklamak istiyorum. Eşyalarını hep benim tarafıma koyuyor.”

“Peki, kendinizi nerede rahat hissediyorsunuz? Burada iyi hissediyor musunuz örneğin?”

“Hiç sıkıntım yokmuş gibi hissediyorum.”

“Ben bitkileri sevdim. Şu koca yapraklı olanları.”

“Ah, burada yaşasam şuracıkta oturup balıkları izlerdim. Burası dinlendirici bir yer.”

Aynı fikirde olduklarını fısıldaşarak dile getirdiler.

“Belki birkaç tanesini yakalardım ve annem de pişirirdi, değil mi?”

Herkes güldü. Liv, Abiola'ya baktı ve o da gülmeye başladı.

“İyi geçti mi?” Sven onu karşılamak için masasından kalkmıştı. Liv onu yanaklarından öpüp çantasını bıraktı ve karşısındaki deri, Eames tasarımı koltuğa oturdu. Artık her geziden sonra kahve içip rapor vermek için Solberg Halston'a geliyordu. Her defasında da beklediğinden daha yorgun oluyordu.

“Harika. Bana sorarsan, Bay Conaghy çocukların havuza atlamayacağını anladıktan sonra onlardan çok etkilendi. Hatta onlarla konuşmaya çalıştı. Belki burs vermeyi bile düşünür.”

Sven'in yüzünden buna sevindiği belli oluyordu. “Güzel. İyi bir haber bu. Bekle, sana kahve getireyim. Nasılsın? Rahatsızlanan akrabalar nasıl?”

Liv ona boş gözlerle baktı.

“Teyzenden bahsediyorum.”

Bunu duyan Liv kıpkırmızı olmuştu. “Ah. Ah, evet. Fena değil, teşekkürler. Çok daha iyi.”

Sven ona bir kahve uzattı ve bir süre gözlerini üzerinden çekmedi. Oturduğunda sandalyesi tiz bir ses çıkardı. “Kristen'in kusuruna bakma. Biraz heyecanlanmıştı. O adamın aptalın teki olduğunu söylemiştim ona.”

“Ah.” Liv irkildi. “O kadar belli oldu mu?”

“Kristen fark etmedi. Ebola virüsünün ameliyatla düzelmediğini bilmiyor.” Sonra Liv sızlanmaya başlayınca Sven de gülümsedi. “Boş ver gitsin. Roger Folds ahmak herifin tekidir. Hem artık dışarı çıktığını görmek de güzel.” Sven gözlüklerini çıkardı. “Gerçekten. Daha sık yapmalısın bunu.”

“Aslında son zamanlarda çıkıyorum.”

Paul McCafferty’yle geçirdiği geceyi düşününce kızardı. O geceyi sıkça düşünmüş, dilini sürekli çekilmiş dişinin olduğu boşluğa götürür gibi o gece yaşananlardan endişe duymaya başlamıştı. Neden o şekilde davranmıştı? Paul onunla ilgili ne düşünmüştü? O öpücük aklına geldiğinde tüm vücudu ürperi-yordu. Utançtan buz kesiyordu ama dudaklarında bıraktığı tortu da alev alev yanıyordu. Vücudunun derinliklerinde bir yerler canlanıyordu sanki. Beklenmedik bir şeydi bu.

“Goldstein ne durumda?”

“Fena değil. Binaların düzenlenmesiyle ilgili bazı sorunlar yaşadık ama neredeyse hallettik sayılır. Goldsteinler hallerinden memnun.”

“Fotoğrafları var mı?”

Goldstein Binası, David’in hayalindeki işti. Şehrin yanı ba-şındaki bir alanın yarısını kaplayan geniş, cam bir yapı olacaktı. Evlendikten sonraki iki yılı bu iş üzerinde çalışarak geçirmişti. Etraflarını saran beton duvarların yerine yeni bir şey yaratma fikrini varlıklı Goldstein kardeşlere kabul ettirmeye çalışmıştı ve ölmeden önce de hâlâ bu iş üzerinde çalışıyordu. Sven tasarımı üstlenmişti ve planlama aşamasını tekrar gözden geçirmişti. Şimdi de yapının inşa edilmesiyle ilgileniyordu. Sıkıntılı bir yapım aşaması olmuştu. Materyallerin Çin’den gelmesi gecikmiş, sonra yanlış cam gelmiş, temeli Londra’nın toprağına uyum

sağlayamamıştı. Ama şimdi tam da planlandığı gibi olmuştu. Bütün cam paneller devasa bir yılanın pulları gibi ışıldıyordu.

Sven masasındaki belgeleri karıştırıp bulduğu fotoğrafı ona uzattı. Liv mavi panolarla çevrili olsa da David'in işi olduğu anlaşılacak kadar koca yapıya baktı. "Muhteşem bir şey olacak." Liv kendini tutamayıp gülümsedi.

"Giriş kısmına onun anısına bir tabela konulmasını kabul ettiklerini de sana söylemek isterim."

"Gerçekten mi?" Liv'in boğazı düğümlenmişti.

"Evet. Jerry Goldstein geçen hafta söyledi. David'in anısını yaşatmak için bunun hoş bir jest olduğunu düşünmüşler. Onu çok seviyorlardı."

Liv bu fikri özümsemeye çalıştı. "Bu... bu harika."

"Bence de. Açılışa gelecek misin?"

"Çok isterim."

"Güzel. Diğer işler nasıl gidiyor?"

Liv kahvesini yudumladı. Sven'e hayatını anlatmaktan biraz çekinirdi. Sınır koymazsa hayal kırıklığına uğrarlarmış gibi geliyordu. "Şey, bir ev arkadaşı buldum. Biraz ilginç bir kız. Onun dışında hâlâ koşturuyorum ve işler de pek iyi sayılmaz."

"Ne kadar kötü?"

Liv gülümsemeye çalıştı. "Açık konuşmak gerekirse Bangladeş'te daha iyi kazanırdım."

Sven gözlerini ellerine indirdi. "Sence artık başka türlü işler yapmanın vakti gelmedi mi?"

"Başka bir şey yapamam ki." Evlendikten sonra işinden ayrılp David'in peşinden gitmekle çok da akılcı bir iş yapmadığını uzun zaman önce anlamıştı o da. Arkadaşları kariyer yapıp günde on iki saat çalışırken o David'le birlikte Paris'e, Sydney'ye

ve Barcelona'ya gitmişti. David onun çalışmasını istememişti. Birbirlerinden sürekli uzakta olmaları çok saçmaydı. David'in ölümünden sonra da bir yerde çalışamamıştı ve uzun süredir böyle yaşıyordu.

"Geçen yıl ev için kredi almam gerekmişti. Şimdi de ödeyemiyorum." O son cümleyi itirafta bulunan bir günahkâr gibi söylemişti.

Ama Sven pek şaşırmamıştı. "Bak... evi satmak istersen bir alıcı bulabilirim."

"Satmak mı?"

"O ev çok büyük. Ve... ne bileyim. Orada yalnızsın Liv. David orayı baştan yaratmıştı ve ikiniz için harika bir yerdi ama daha küçük, daha yaşanası bir yere geçmek istemez misin? Notting Hill'in ya da Clerkenwell'in merkezinde bir yer gibi örneğin."

"David'in evini satamam."

"Neden?"

"Çünkü bu yanlış olur."

Sven açıkça görünen şeyi dile getirmede. Buna gerek yoktu zaten. Sandalyesine yaslanması ve suskunluğu düşüncesini dile getiriyordu.

"Tamam," dedi tekrar masaya yaslanırken. "Ben fikrimi söyledim."

Arkasında kocaman bir vinç hareket ediyor, demir direkler yolun diğer tarafında bulunan ve mağarayı andıran çatıya doğru gökyüzünü delerek ilerliyordu. Solberg Halston Mimari beş yıl önce buraya taşındığında tuğlaları kahverengiye dönmüş, pencereleri yılların pisliği ve tozuyla kaplanmış sıra sıra dizili köhne dükkânlardan (ganyan bayii, çamaşırhane, ikinci el kıyafet satan bir dükkân) başka bir şey görünmüyordu. Şimdiyse yalnızca koca

bir deliğe bakıyor gibiydi. Ve buraya tekrar geldiğinde büyük ihtimalle bambaşka bir manzarayla karşılaşacaktı.

Liv aniden, “Çocuklar nasıl?” diye sordu. Sven de yıllardır onu tanıyan biri olarak konuyu değiştirdi.

Paul aylık toplantının yarısına geldiklerinde, Janey’yle ortak sekreterleri Miriam’ın sandalyede değil de iki koca dosya kutusuna oturduğunu fark etmişti. Sırtını diğer kutulara yaslayıp bacaklarını da eteğinin açılmayacağı bir şekle sokarak oturmuştu.

On dokuzuncu yüzyılın ortalarında çalıntı sanat eserlerinin sahiplerine iade edilmesi işine hız verilmeye başlanmıştı. Eserleri geri kazandırmak için kurulan şirkette kimse bu kadarını tahmin etmemiş olacak ki toplantılar on beş yıldır dirseklerin dosya yığınlarına, kutulara, fakslara ve fotokopilere yaslandığı, Janey’nin gittikçe kalabalıklaşan odasında ya da aşağıdaki kahve dükkânında yapılıyordu. Paul yeni bir yere taşınmaları gerektiğini sık sık dile getirmekteydi. Her defasında da Janey bunu ilk kez duyuyormuş gibi, “Evet, evet, çok iyi fikir,” deyip geçiyordu. Ama kimse bir girişimde bulunmuyordu.

“Miriam...” Paul ayağa kalkıp ona sandalyesini vermek istedi ama sekreter kabul etmedi.

“Gerçekten ben rahatım,” dedi. Rahat olduğunu kendine de kanıtlamak istercesine bir yandan da başını sallıyordu.

“Birazdan 1996 Çözülmemiş Davalar dosyasına düşeceksin,” dedi Paul. *Ayrıca külotunu görebiliyorum,* diye de eklemek istemişti.

“Gerçekten rahatım.”

“Ama ben böyle rahat edemem ki.”

“Miriam gayet rahat Paul. Gerçekten.” Janey gözlüklerini düzeltti.

“Ah, evet. Ben böyle rahatım.” Paul başka tarafa bakıncaya kadar Miriam başını sallamaya devam etti. Kendini kötü hissetmişti.

“Evet, personel ve ofis sorunlarında kalmıştık. Tam olarak neyden bahsediyorduk?”

Avukat Sean programını gözden geçirmeye başladı. İspanya hükümetinden, yağmalanmış bir Velázquez tablosunun özel bir koleksiyonere geri verilmesi ve iki olağanüstü heykelin hak iddia edenlere iade edilmesi talep edilecekti. Paul sandalyesine yaslanıp tükenmez kalemını not defterinin üzerine bıraktı.

İşte yine karşısında kederle gülümsüyordu. Ummadık bir anda kahkaha atmaya başlamıştı. Kederi, göz çevresindeki çizgilerden okunuyordu. *Sarhoşken iyi sevişirdim. Gerçekten.*

O sabah banyodan çıktığında Liv’in çoktan gitmiş olduğunu görünce nasıl bir hayal kırıklığına uğradığını kendine itiraf etmek istemiyordu. Oğlunun yatağı düzeltilmişti ve o yoktu. Ne bir not yazmış ne telefon numarasını bırakmıştı. Hiçbir şey yoktu.

O akşam telefonda Greg’e, “Sürekli gelir mi?” diye sormuştu.

“Hayır. Daha önce hiç görmedim. Seni onunla öylece bıraktığım için kusura bakma.”

Paul, “Sorun değil,” dedi. Ancak Liv tekrar gelirse onunla ilgilenmesini söylememişti. Çünkü gelmeyeceğini biliyordu.

“Paul?”

Paul dikkatini tekrar önündeki A4 kâğıdına çevirdi. “Hımm... Şey, bildiğiniz gibi Nowickilerin tablosunu geri aldık. Açık artırmaya sunulacak. Kârlı bir iş gibi görünüyor.” Janey’nin uyarıcı bakışlarını görmezden geldi. “Bu ay Bonham müzayedesindeki heykel koleksiyonuyla ilgili bir toplantım var. Ayrshire’daki görkemli bir evden çalman Lowry’nin izini sürüyorum ve bir de...” Önündeki notları karıştırdı. “Birinci Dünya Savaşı’nda el

konulan ve şu anda Londralı bir mimarın evinde bulunan Fransız bir ressamın ait şu tablo var. Tahminimce onu geri almak için biraz mücadele edeceğiz. Çalıntı olduğunu en başından kanıtlayabilirsek çok da zor olmaz sanırım. Sean, sen her ihtimale karşı Birinci Dünya Savaşı'ndan kalma mallarla ilgili geçmişteki örnekleri araştırabilirsin."

Sean hemen not aldı.

"Bunun dışında geçen aydan kalma işlerle ilgileniyorum. Bir de yeni bir sanat eserleri kaydına ihtiyaç duyar mıyız diye bir sigortacıyla görüşüyorum."

Janey, "Başka bir tane daha mı?" diye sordu.

"Sanat Eserleri ve Antikalar Departmanı'nın küçülmesiyle ilgili bir durum," diye açıkladı Paul. Sigortacılar durumdan endişe duyuyor."

"Ama bizim için iyi bir şey olabilir. Stubb'lar konusunda hangi aşamadayız?"

Paul kaleminin ucunu tıklattı. "O iş âdeta bir kördüğüm."

"Sean?"

"Zor bir durum. Geçmişteki örneklerini araştırıyorum ama mahkemeye gidebilir."

Janey başını salladı ve Paul'ün cep telefonu çalınca başını kaldırdı. Paul, "Affedersiniz," dedi ve telefonunu cebinden çıkardı. Ekrandaki isme baktı. "İzin vererseniz bu telefonu yanıtlamalıyım. Sherrie. Merhaba."

Paul, Janey'nin delici bakışlarını üzerinde hissederken iş arkadaşlarının bacaklarının üzerinden atlayıp kendi odasına geçmişti. "Buldun mu? Adı mı? Liv. Hayır, tek bildiğim bu... Var mı? Tarif eder misin? Evet. Ona benziyor. Açık kahverengi saçlı, sarı da olabilir, omuzlarına geliyor. At kuyruğu mu yapmış?"

Telefonu, cüzdanı... başka ne vardı bilmiyorum. Adres yok mu? Hayır, bilmiyorum. Elbette. Sherrie bana bir iyilik yapar mısın? Cüzdanı senden ben alacağım.”

Paul pencereden dışarıya baktı.

“Evet. Evet, biliyorum. Ona ulaşabilirim sanırım.”

“Alo?”

“Liv’le mi görüşüyorsunuz?”

“Hayır.”

Paul duraksadı. “Hım... orada mı peki?”

“Sen icra memuru musun?”

“Hayır.”

“Şey, Liv evde değil.”

“Ne zaman döner?”

“İcra memuru olmadığından emin misin?”

“Kesinlikle icra memuru değilim. Çalman çantasını buldum.”

“Hırsız mısın yoksa? Çünkü eğer ona şantaj yapacaksan zamanını boşa harcarsın.”

“Hırsız filan değilim. İcra memuru da değilim. Sadece çantasını buldum ve ona geri vermek istiyorum.” Paul yakasını çekti.

Uzun bir sessizlik oldu.

“Numarasını nereden buldun?”

“Cep telefonumda vardı. Evini aramak isteyince ona vermiştim.”

“Sen de yanında mıydın?”

Paul az da olsa bundan keyif almıştı. Fazla hevesli görünmemeye çalışarak duraksadı. “Neden? Liv benden bahsetti mi?”

“Hayır.” Çaydanlıkta kaynayan suyun sesi geliyordu. “Biraz meraklıyım da. Bak, Liv şu anda dışarıda. Saat dört gibi uğrarsan dönmüş olur. Gelmezse aradığını ona söylerim.”

“Sen kimsin peki?”

Uzun bir sessizlik oldu.

“Liv’in bir arkadaşı diyelim.”

“Anladım. Adres nedir peki?”

“Bilmiyor musun?” Sessizlik oldu. “Hımm. Bak ne diyeceğim, Audley Caddesi’yle Packers Sokağı’nın köşesine gelersen karşında beni bulursun.”

“Ben hırsız değilim.”

“Sürekli aynı şeyi söyleyip duruyorsun. Oraya geldiğinde beni ara.” Paul kadının ne düşündüğünü anlamıştı. “Yanıt veren olmazsa arka kapının yanındaki karton kutuda yaşayan kadına bırak. Adı Fran. Seninle buluşmaya karar verirse de sakın düzenbazlık yapmaya kalkışma. Silahımız var.”

Paul’ün yanıt vermesine fırsat kalmadan kadın telefonu kapattı. Paul masasının başına oturup telefonuna baktı.

Janey kapıyı çalmadan içeriye girdi. Bu davranışı Paul’ü kızdırmaya başlamıştı. Ne yaptığını anlamaya çalışıyor gibiydi. “Lefèvre tablosuyla ilgili... niyet mektubunu yollamış mıydık?”

“Hayır. Daha önce sergilenip sergilenmediğini öğrenmeye çalışıyorum.”

“Şu anki sahibinin adresi var mı?”

“Evin fotoğraflarını yayınlayan dergi kayıtları saklamamış. Ama sakıncası olmazsa adamın çalıştığı yere yollayabilirim. Mimar olduğu için bulmak hiç de zor olmaz sanırım. Şirketi de muhtemelen onun adını taşıyordur.”

“Güzel. Hak sahiplerinin birkaç haftaya kadar Londra’ya geleceğine ve toplantı yapmak istediklerine dair bir mesaj aldım. O zamana kadar bir yanıt alırsak iyi olur. Bana tarih verir misin?”

“Olur.”

Paul karşısında yalnızca ekran koruyucusu olmasına karşın bilgisayarının ekranına öyle sert baktı ki Janey bu imayı anlayıp gitti.

Mo evdeydi. Simsiyah saçma ve kıyafetlerine rağmen garip bir şekilde varlığı hiç belli olmuyordu. Liv bazen saat altıda uyanıyor, Mo’nun bakımevindeki işe gitmek üzere hazırlandığını duyuyordu. Evde başka birinin olması Liv’i gerçekten de rahatlatıyordu.

Mo her gün yemek pişiriyor ya da restorandan yemek getirip folyoya sarılı kapları dolaba koyuyor, mutfak masasına notlar bırakıyordu. “180 derecede 40 dakika ısıt. Tabii bunun için fırının düğmesini açman gerekecek” ya da “Yarın şu yemeği bitir yoksa canlanıp boğazımıza sarılacak,” gibi. Dahası, ev artık sigara dumanı kokmuyordu. Liv yine de Mo’nun gizlice terasta sigara içtiğini tahmin ediyordu ama bir şey sormamıştı.

Her şey belli bir rutine oturmuştu. Liv eskisi gibi erkenden uyanıp beton kaldırımlarda koşuyor, adımlarını atarken gürültü zihnini dolduruyordu. Artık kahveden vazgeçtiği için Fran’e çay yapıyor, tost yiyip masasının başına oturduğunda işsizliği dert etmemeye çalışıyordu. Ama artık Mo’nun eve geldiği saat üçte kapının açılmasını iple çekiyordu. Mo kira ödemeyi teklif etmemişti ve Liv de bunun resmi bir anlaşmaya dönüşmesinden ikisinin de hoşlanmayacağını düşünüyordu. Ama Mo, Liv’in çantasının çalındığını öğrendiğinde ertesi gün mutfak masasına bir miktar para bırakmıştı. “*Bir an önce ödenmesi gereken vergi borcu*” yazıyordu notta. “*Sakın karşı çıkma.*”

Liv de karşı çıkmamıştı. Çünkü başka şansı yoktu.

Çay içip ücretsiz olarak dağıtılan Londra gazetesini okurken telefon çaldı. Mo havayı koklayan av köpeği gibi başını dikip saatine baktı ve, "Arayanın kim olduğunu biliyorum," dedi. Liv gazeteyi okumaya devam etti. "Çantanı bulan adam arıyor."

Liv'in fincanı tutan eli havada kalmıştı. "Kim?"

"Ah, sana söylemeyi unuttum. Daha önce de aradı. Köşede beklemesini, çantayı ondan alacağımızı söyledim."

"Nasıl bir adammış bu?"

"Bilmem. İcra memuru olmadığından eminim sadece."

"Aman Tanrım. Gerçekten çantanı bulmuş mu? Sence bulduğu için ödül ister mi?" Liv ceplerini karıştırdı. Bulduğu dört sterlin ile bozuklukları elinde tutuyordu.

"Fazla paran yokmuş."

"Cinsel anlamda bir şey beklemezse sadece bunları verebilirim."

"Yalnızca dört sterlin mi?"

Asansöre yöneldiklerinde Liv parayı avucunda tutuyordu. Mo yüzünü buruşturdu.

"Ne var?"

"Düşündüm de... biz onun çantasını çalarsak ne komik olur. Onu dolandırabiliriz. Kadın dolandırıcılar!" Mo kıs kıs güldü. "Bir defasında postaneden tebeşir çalmıştım. Sabıkam var."

Liv dehşete düşmüştü.

"Ne var?" Mo ciddi bir ifadeye bürünmüştü. "Yedi yaşındaydım."

Asansör aşağıya inene kadar konuşmadılar. Kapı açıldığında Mo, "Hemen kaçabiliriz. Adresini bile bilmiyor," dedi.

Liv, “Mo...” diye söze girdi ama dış kapıdan çıktığında köşedeki adamı, saçının rengini, elini saçlarının arasından gezdirişini görünce hemen döndü. Yanakları alev alev yanıyordu.

“Ne oldu? Nereye gidiyorsun?”

“Oraya gidemem.”

“Neden? Çantayı buradan görebiliyorum. İyi birine benziyor. Dolandırıcı olmadığı belli. Ayakkabıları var, baksana. Dolandırıcılar ayakkabı giymez.”

“Çantayı benim için alır mısın? Onunla gerçekten konuşamam.”

“Neden?” Mo onu inceliyordu. “Neden kızardın?”

“Bak, bu adamın evinde kaldım ve çok utanç vericiydi.”

“Aman Tanrım. Onunla yattın mı?”

“Hayır yatmadım.”

“Yattın.” Mo gözlerini kısarak ona baktı. “Yoksa yatmak mı istedin? Evet, bence istedin! Yakaladım seni!”

“Mo, lütfen çantamı ondan alır mısın? Ona evde olmadığımı söyle. Lütfen.” Mo bir şey diyemeden Liv tekrar asansöre koşup üst kata çıkmak için düğmeye bastığında zihninde düşünceler dolanıp duruyordu. Cam eve vardığında alnını kapıya yaslayıp kulaklarında duyduğu kalp atışlarını dinledi.

Ben otuz yaşındayım, dedi kendi kendine.

Ve arkasındaki asansörün kapısı açıldı.

“Tanrım, teşekkür ederim Mo. Ben...”

Paul McCafferty karşısında duruyordu.

Liv şaşkınlık içinde, “Mo nerede?” diye sordu.

“Ev arkadaşım o kız mı? Çok... ilginç biri.”

Liv konuşmıyordu. Dili ağzından taşacak kadar şişmişti sanki. Elini saçına götürdü. Yıkanmadığının farkındaydı.

“Her neyse,” dedi Paul. “Merhaba.”

“Merhaba.”

Paul elini uzattı. “Çantan... Seninki, değil mi?”

“Onu bulduğuna inanamıyorum.”

“Bir şeyleri bulma konusunda ustayımdır. Benim işim bu.”

“Doğru ya. Eski polistin. Şey, teşekkür ederim. Gerçekten.”

“Merak ediyorsan söyleyeyim, bir çöplükte bulunmuş. Başka iki çantayla birlikte, üniversite Kütüphanesi’nin önünde. Bekçi bulmuş ve hepsini teslim etmiş. Ne yazık ki kartlarıyla telefonun alınmış ama para içinde.”

“Ne?”

“Evet. Çok ilginç. İki yüz sterlin. Kontrol ettim.”

Liv sıcak bir duşun altına girmiş gibi rahatlamıştı. “Gerçekten mi? Parayı bırakmış mı? Çok ilginç.”

“Bence de. Kartları alırken gözden kaçırmış olmalılar.”

Liv çantayı alıp içeri karıştırdı. İki yüz sterlin; saç fırçası, o sabah okuduğu kitap ve rujuyla birlikte çantanın en dibinde duruyordu.

“Daha önce böyle bir şey duymamıştım. Yine de sevindirici, değil mi? En azından daha az üzüleceksin.”

Paul gülümsüyordu. Ancak bu alaycı ya da önceki gece ona asıldığı için yargılayıcı bir gülümseme değildi. Bir şeye gerçekten sevinen birinin tebessümüydü.

Liv de ona gülümsediğini fark etti. “İnanamıyorum...”

“Dört sterlinlik ödülü hak ettim mi yani?” Paul bunu söylerken Liv gözlerini kırıştırdı. “Bunu Mo söyledi.” Paul güldü. “Ama...” Bir süre gözlerini yere dikti. “Liv... bir akşam benimle çıkmak ister misin?” Liv hemen yanıt vermeyince de, “Büyük bir

organizasyon olmak zorunda değil,” diye ekledi. “İçki içmeyiz. Gay bara da gitmeyiz. Ev anahtarlarımız elimizde, çantamızı kimseye kaptırmadan yürüyüş de yapabiliriz.”

Liv kısık bir sesle, “Olur,” dedi ve tekrar gülümsediğini fark etti. “Çok isterim.”

Paul McMafferty titreyen, gürültülü asansörden inerken kendi kendine ısılık çalıyordu. Aşağıya indiğinde bankadan para çektiğinde elinde kalan makbuzu top gibi buruşturup gördüğü ilk çöp kutusuna attı.

16

Dört defa buluşmuşlardı. İlkinde pizza yemişlerdi ve Liv, Paul'e alkolik olmadığını kanıtladığına ikna olana kadar sodadan başka bir şey içmemiş, sonrasında da sadece bir kadeh cin tonik içmişti. Herhalde bu o güne dek içtiği en güzel cin tonikti. Paul onu eve bırakmıştı ve tam gitmek üzereyken dönüp Liv'in yanağına bir öpücük kondurunca utanç verici bir şey yapmış gibi gülmüşlerdi. Sonra Liv de uzanıp ona kısa ama içten bir öpücük vermişti. Aslında kendinden bir şeyler verdiği bir öpücüktü bu ve nefesini kesmişti. Paul da geri geri asansöre yürümüştü ve kapılar kapandığında bile gülümsemeye devam etmişti.

Liv ondan hoşlanıyordu.

İkinci buluşmada Paul'ün kardeşinin tavsiye ettiği bir grubu dinlemeye gitmişlerdi ama grup berbat çalıyordu. Yirmi dakika sonra Liv, Paul'ün de gruptan hoşlanmadığını görünce rahatlamış, Paul oradan ayrılmayı önerdiğinde kalabalık barda birbirlerini kaybetmemek için farkında olmadan el ele tutuşmuşlardı. Paul'ün dairesine varıncaya kadar da ellerini bırakmamışlardı. Evde çocukluklarından, sevdikleri gruplardan, köpek cinslerinden ve sevmedikleri yemeklerden konuşmuş, Liv bacaklarının uyuştüğünü hissedene kadar koltukta öpüşmüşlerdi. Sonraki iki gün boyunca çenesi kıpkırmızı kalmıştı.

Birkaç gün sonra da Paul onu bir öğle vakti aramış, Liv'in evine yakın bir kafenin önünden geçtiğini ve isterse bir kahve içebileceklerini söylemişti. Paul'un öğle molasının izin verdiği ölçüde, kahveleriyle pastalarını ağır ağır yiyip içerken Liv, "Gerçekten buradan mı geçiyordun?" diye sormuştu.

Paul, "Elbette," diye yanıt verdiyse de kulaklarına kadar kızardığını gören Liv'in keyfi yerine gelmişti. Paul de onun baktığını görünce elini sol kulak memesine götürmüştü. "Ah... gerçekten de hiç yalan söyleyemiyorum."

Dördüncüsünde bir restorana gitmişlerdi. Tatlılar gelmeden Liv'in babası aramış, Caroline'ın onu yine terk ettiğini söylemişti. Hattın diğer ucundan öyle yüksek sesle inliyordu ki masanın karşı tarafında oturan Paul yerinden sıçramıştı. Liv telefonu kapattıktan sonra, "Gitmeliyim," demiş, Paul'un yardım önerisini geri çevirmişti. İkisinin tanışmasına henüz hazır değildi; özellikle de babasının pantolon bile giymemiş olma ihtimali çok yüksekti.

Liv yarım saat sonra babasının evine vardığında Caroline çoktan eve dönmüştü.

Babası mahcup bir ifadeyle, "Bugünün çizim günü olduğunu unutmuşum," demişti.

Paul ilişkilerini daha ileriye taşımaya niyetli görünmüyordu. Liv ve David'den gereğinden fazla bahsetmiş olabileceğini düşünmeye başlamıştı. Belki de bir şekilde kendini Paul'e kapatmıştı. Ama sonra Paul'un nezaketinden ötürü ondan uzak durduğuna karar verdi. Başka zamanlardaysa neredeyse öfkelenerek David'in onun bir parçası olduğunu ve eğer bir ilişki yaşayacaklarsa Paul'un bunu kabullenmesi gerektiğini düşünüyordu. Birkaç defa zihninde onunla konuşmuş, iki defa da kavga etmişti.

Paul hiç aklıdan çıkmıyordu. Anlattıklarının tek kelimesini bile kaçırmak istemeyen bir kararlılıkla onu dinlemesini, erken-

den beyazlamış saçlarını, masmavi gözlerini düşünüyordu. Liv birini düşünerek uyanmanın, fiziksel olarak birine yakın olma isteğinin, teninin kokusunu anımsayınca başının dönmesinin nasıl bir duygu olduğunu unutmuştu. Hâlâ fazla iş alamıyordu ama artık bunu eskisi kadar dert etmiyordu. Bazen gün ortasında ona mesaj yolluyor, Paul'ün Amerikan aksam kulağında çınılıyordu.

Paul McCafferty'ye, ondan ne kadar hoşlandığını göstermekten korkuyordu. Belki de onu yanlış anlıyordu. En son dokuz yıl önce biriyle çıktığından beri belki de kurallar değişmişti. Mo'nun internet buluşmaları, "arkadaşlardan faydalanmak", cinsellikte yapılması ve yapılmaması gerekenlerle ilgili gözlemlerini dinliyordu ama kendini Lehçe konuşan biriyle karşı karşıyaymış gibi hissediyordu.

Paul McCafferty'yi, Mo'nun erkeklerle ilgili anlattıklarına göre değerlendirmek çok zordu. Mo'nun bahsettiği erkekler bayağı, fırsatçı, bencil, porno müptelası, miskin tiplerdi. Paul ise fazlaca açık yürekli ve anlaşılırdı. Paul'e göre de NYPD'deki³⁴ uzman birimde yükselmemesinin sebebi buydu. "Siyahlarla beyazlar yükselmek için griye bürünebiliyorlar," demişti. Konuşurken tereddüt ettiği, mesafeli durduğu tek konu oğluydu. "Boşanmak berbat bir şey. Çocuklarımızın sorunu olmadığını, sürekli kavga eden iki kişinin arasında kalmaktansa böylesinin onlar için daha iyi olduğunu söylüyoruz ama onlara asıl soruyu sormaya cesaret edemiyoruz."

"Asıl soruyu mu?"

"Ne istediklerini... Çünkü yanıtı biliyoruz. Yüreğimizi parçalayacağını biliyoruz." Paul bakışlarını uzak bir noktaya dikti ve birkaç saniye sonra gülümsedi. "Yine de Jake iyi. Gerçekten iyi idare ediyor. Anne ve baba olarak hak ettiğimizden çok daha iyi."

34 New York Polis Departmanı. (ç. n.)

Liv, Paul'ün Amerikan tarzını seviyordu. Bu ona tuhaf bir hava veriyordu ve Liv'in, David'den uzaklaşmasını sağlıyordu. Nezaket duygusu gelişmişti. Bir kadına içgüdüsel olarak kapı açan erkeklerdendi ve bunu kibarlık olsun diye değil, kapıdan biri geçecekse açmama ihtimali aklına gelmediği için yapıyordu. Otoriter bir havası vardı. Yolda yürürken insanlar yolundan çekiliyordu ve Paul bunun pek farkında değildi.

"Aman Tanrım, çok kötü desene," dedi Mo.

"Ne? Sadece anlattım. Onun gibi biriyle zaman geçirmek.."

Mo homurdandı. "Artık vakti gelmiş."

Ama Liv onu daha önce hiç cam eve davet etmemişti. Mo da onun tereddüt ettiğini seziyordu. "Evet Rapunzel. Kalenden ayrılmamaya kararlıysan senin şu tuhaf prensi saçlarıyla yukarıya çekmen gerekecek."

"Bilemiyorum..."

"Benim fikrim bu," dedi Mo. "Odanı biraz değiştirmeliyiz. Eve farklı bir hava katmalıyız. Yoksa sonsuza dek David'in evine birini getiriyormuşsun gibi hissedeceksin."

Liv sadece mobilyalar yer değiştirse bile öyle düşüneceğini biliyordu. Ama salı günü öğleden sonra Mo işten döndüğünde, yatağı odanın diğer köşesine taşıyıp evin merkezinden geçen ve mimari bir omurgaya benzeyen kaymaktaşı rengi beton duvara yasladılar. Bu, fazla titiz biri için belki de çok uygun görünmüyordu ama bu değişikliğin canlandırıcı bir tarafı da vardı.

Mo *Ardında Bıraktığın Kadın*'a bakarak, "Evet," dedi. "O resmi de başka bir yere asmalısın."

"Hayır, o kalsın."

"Ama onu David'in aldığını söylemiştin. Ve bunun da anlamı..."

“Umurumda değil. Orada kalacak. Hem...” Liv gözlerini kısıp resimdeki kadına baktı. “Oturma odasında biraz tuhaf durur.       çok... samimi.”

“Samimi derken?”

“  ey... seksi işte. Sence de öyle değil mi?”

Mo gözlerini kısıp portreye baktı. “Ben  yle bir şey göremiyorum. Şahsen benim odam olsa oraya bir plazma televizyon koyardım.”

Mo odadan çıktığında Liv resme bakmaya devam etti ve ilk kez i inin kederle dolmadığını hissetti. *Ne diyorsun*, diye sordu kızı. *Yola devam etme vakti geldi mi?*

Cuma sabahı her şey ters başlamıştı.

“Demek ateşli bir buluşma olacak ha!” Babası bir adım atıp onu sıkıca kucaklamı tı. Çok keyifli, i ten ve mantıklıydı. Yine de konuşurken elleriyle tırnak işareti yapıyordu ve giyinikti.

“Ah şey... fazla abartmaya gerek yok baba.”

“Ama bu harika! Sen çok güzel bir kadınsın! Bu çok doğal. Dışarı çıkıp kanatlarını a malı, gururla y r melisin!”

“Benim kanatlarım yok baba.” Liv  ayını yudumladı. “Ayrıca o konuda henüz ikna olmuş sayılmam.”

“Ne giyeceksin? Parlak bir şeyler mi? Caroline, sence ne giysin?”

Kızıl saçlarını tokayla toplayan Caroline mutfağa geldi.      yle uğraşıyordu ve üzerinde tuhaf bir koku vardı. “Otuz yaşında o Michael. Ne giyeceğini kendisi seçebilir.”

“Ama  zerine neler geçirmiş bir baksana! Hâlâ David’in estetik anlayışıyla giyinip siyahlara, grilere ve biçimsiz kıyafetlere

bürünüyor. Caroline'dan biraz örnek almalısın tatlım. Giydiği renklere baksana! Onun gibi bir kadın tüm dikkatleri..."

Caroline çaydanlığın altını açarken Michael'in lafını kesip, "Sığır derisi giyen bir kadın bile senin dikkatini çeker," diye cevabı yapıştırdı. Ama bunu kindar bir tavırla söylememişti. Babası da bunun üzerine Caroline'm arkasına geçip ona sarılmıştı. Kendinden geçmişçesine gözleri kapalıydı. "Biz erkekler... ilkel yaratıklarız. Gözlerimiz kaçınılmaz şekilde parlak ve güzel şeylere kayar." Sonra bir gözünü açıp Liv'i inceledi. "Belki... biraz daha az erkeksi bir şey giyebilirsin."

"Biraz daha az erkeksi mi?"

Babası geri çekildi. "Kocaman siyah bir kazak. Siyah kot pantolon. Makyaj yok. Baştan çıkarıcı bir kadın izlenimi yarattığını söyleyemem."

"Nasıl rahat ediyorsan öyle giyin Liv. Ona aldırma."

"Erkeksi mi görünüyorum sence?"

"Aslında onunla gay barda tanıştığını söylemiştin, değil mi? Belki bir parça... erkeksi görünen kızlardan hoşlanıyordur."

Caroline, "Yaşlı budalanın tekisin sen," diye çıkıştı ve çay fincanını alıp odadan çıktı.

"Yani erkeksi bir lezbiyen gibi görünüyorum, öyle mi?"

"Ben yalnızca güzelliğini biraz daha vurgulayabileceğini söylüyorum. Saçlarına biraz hava ver örneğin. İnce belini ortaya çıkartacak bir kemer tak..."

Caroline başını kapıdan uzattı. "Ne giydiğinin bir önemi yok tatlım. İç çamaşırın güzel olsun yeter. En önemlisi iç çamaşırdır."

Babası, Caroline'ın arkasından bakarken ona sessiz bir öpücük yolladı ve kendinden geçmişçesine, "İç çamaşırı!" dedi.

Liv kıyafetine baktı. “Tamam, teşekkürler baba. Şimdi kendimi harika hissediyorum. Gerçekten... harika.”

“Benim için zevkti. Ne zaman istersen bana danışabilirsin.” Avucunu çam ağacından masaya vurdu. “Nasıl geçtiğini haber ver! Ah, bir randevu! Ne heyecan verici!”

Liv aynada kendine baktı. En son üç yıl önce bir erkek vücudunu çıplak halde görmüştü. Dahası, bir erkeğin karşısında çıplak olduğunun farkında olduğu son deneyimi de tam olarak dört yıl önceydi. Bu yüzden Mo’nun önerisini uygulamıştı. Vücut kıllarının, hafif bir şekil verdiği küçük bir kısmı dışında tümünü almış, yüzüne maske sürmüştü, saçına bakım yapmıştı. İç çamaşırı çekmecesini karıştırıp baştan çıkartıcı sayılabilecek ve rengi solmamış bir şeyler de bulmuştu. Ayak tırnaklarına oje sürüp el tırnaklarını da tırnak makasıyla kesmek yerine törpülemişti.

David böyle şeylere aldırılmazdı ama artık o yoktu.

Dolabına gidip sıra sıra dizili siyah ve grileri, sıradan siyah pantolonlar ile kazakları inceledi. Hepsi de sade kıyafetlerdi. Sonunda siyah, dar bir etekle V yaka bir kazakta karar kıldı. Ve bu kıyafetini bir düğünde giymek için alıp bir daha da hiç giymediği, uç kısmında kelebek olan kırmızı topuklu ayakkabılarıyla tamamladı. Bu modası geçmiş bir ayakkabıydı ama bir lezbiyenin giymeyeceği tarzda olduğu da kesindi.

“Vay! Şuna bak!” Mo üzerinde ceket, sırtında çantasıyla gitmeye hazır bir halde kapıda durmuştu.

“Çok mu abarttım?” Kuşkuyla ayak bileğini uzattı.

“Harika görünüyorsun. Büyükanne ayakkabısı giyecek değilsin ya?”

Liv iç geçirdi. “Hayır, büyükanne ayakkabısı giymeyeceğim. Aslında iç çamaşırı seçimimi etraftaki herkesin öğrenmesini istemiyorum tabii.”

“O halde git ama kimseyi kendine yanaştırma. Sana söz verdiğim gibi tavuktan biraz ayırdım ve dolapta da bir kâse salata var. Sosunu ekle. Bu gece Ranic’te kalacağım için ayağına dolanmam. İsteddiğini yaparsın.” Liv’e anlamlı anlamlı sırtıp merdivenlere yöneldi.

Liv tekrar aynaya döndü. Etek giymiş aşırı makyajlı bir kadın ona bakıyordu. Alışkın olmadığı ayakkabılarla hafiften tökezleyerek odanın içinde yürürken dengesinin neden bozulduğunu anlamaya çalışıyordu. Etek üzerine tam oturmuştu. Koşmak da bacaklarına hoş bir çekicilik katmıştı. Ayakkabıların rengi kıyafetiyle uyumluydu. İç çamaşırı fazla dikkat çekici olmamakla birlikte güzeldi. Kollarını göğsünde birleştirip yatağın kenarına oturdu. Bir saat sonra Paul onu almaya gelecekti.

Ardında Bıraktığın Kadın’a baktı. Nasıl görüldüğünü bilmek isterdim, dedi ona içinden.

Tablodaki kadının tebessümü bir anlam ifade etmemişti. Hatta onunla alay ediyor gibiydi.

Hiç şansın yok, diyordu.

Liv bir süreliğine gözlerini kapattı. Sonra telefonunu alıp Paul’e mesaj attı.

Planda bir değişiklik oldu. Dışarıda bir şeyler içsek olur mu?

“Yemek yapmak mı istemedin? Dışarıdan bir şeyler getirebilirdim.”

Paul sandalyesine yaslandı. Sarhoşlara özgü cilveleşmelerinden öğlenden beri orada olduklarını tahmin ettiği ofis çalışanlarını

inceliyordu. Sallanarak yürüyen kadının, köşede sızan muhasebecinin hali onu eğlendirmişti.

“Ben... yalnızca evden çıkmak istedim.”

“Anlıyorum. Evde çalışmanın sıkıntıları... Bunun insanı nasıl çılgına çevirebileceğini unutmuşum. Kardeşim buraya ilk taşındığında iş başvurularını yapmak için birkaç hafta bende kalmıştı ve eve döndüğümde kelimenin tam anlamıyla bir saat boyunca hiç susmadan konuşurdu.”

“Amerika’dan birlikte mi geldiniz?”

“Boşandıktan sonra bana destek olmak için geldi. Biraz dağılmıştım. Sonra da dönmedi.” Paul İngiltere’ye on yıl önce gelmişti. İngiliz karısı evini çok özlüyordu; özellikle de Jake henüz bebekken. O da karısını mutlu etmek için polis teşkilatından ayrılmıştı.

“Buraya geldikten sonra sorunun mekânda değil, bizde olduğunu anladık... Bak bak! Şu mavi takım elbiseli adam birazdan kabarık saçlı kıza yanaşacak.”

Liv içkisini yudumladı. “Gerçek saç değil o.”

Paul gözlerini kıstı. “Ne? Şaka mı yapıyorsun? Peruk mu yani?”

“Eklenti diyelim.”

“Olamaz. Göğüslerini de yaptırdığını söylersin şimdi.”

“Hayır, onlar gerçek.”

“Dört memesi mi var?”

“Sutyeni fazla küçük olduğu için dört memesi varmış gibi görünüyor.”

Paul öyle şiddetli bir kahkaha attı ki öksürmeye başladı. En son ne zaman böyle güldüğünü anımsamıyordu. Liv isteksizce de olsa ona gülümseyerek yanıt verdi. Sanki bütün yanıtları

içsel bir konuşmayla bölünüyormuş gibi bu akşam biraz tuhaf hissediyordu kendini.

Paul sonunda kendini kontrol etmeyi başardı. Liv'i rahatlatmaya çalışarak, "Ne düşünüyorsun peki?" diye sordu. "Sence Dört Memeli Kız ona karşılık verecek mi?"

"Belki bir içki daha içerse... Adamdan hoşlandığını pek sanmıyorum."

"Evet. Onunla konuşurken gözlerine bakmıyor. Sanırım gri ayakkabıları seviyor."

"Hiçbir kadın gri ayakkabı sevmez. İnan bana."

Paul bir kaşını kaldırıp içkisini bıraktı. "İşte bu yüzden bir erkek için molekülleri ayırıp ülkeleri işgal etmek, kadınların aklından ne geçtiğini anlamaktan daha kolay."

"Peh. Şanslıysan belki bir gün sana birkaç kural öğretebilirim." Paul ona bakınca Liv aşırıya kaçmış gibi kızardı. Anlamsız bir sessizlik olmuştu. Liv içkisine baktı. "New York'u özlüyor musun?"

"Arada bir gidiyorum. Eve gittiğimde herkes aksanımla dalga geçiyor."

Liv onu yarım kulak dinliyor gibiydi.

"Bu kadar üzülme," dedi Paul. "Ben burada mutluyum."

"Ah, hayır. Affedersin. Ben..." Sözler dudaklarında eridi. Uzun bir sessizlik oldu. Sonra Liv ona bakıp parmağını bardağının kenarında gezdirerek konuşmaya başladı. "Paul... senden bu gece eve gelmeni isteyecektim. Bu gece... Ama ben, ben yalnızca... Henüz çok erken. Yapamam. Bunu yapamam. Yemeği o yüzden iptal ettim." Kelimeler havaya dökülüyordu. Saç diplerine kadar kızarmıştı.

Paul ağzını açtı ama bir şey söylemeden tekrar kapattı. Öne eğilip kısık sesle konuştu. “Kısaca aç değilim desen daha iyi olurdu.”

Paul’un gözleri büyüdü, sonra da omuzları düştü. Liv, “Aman Tanrım. Korkunç bir partner miyim yoksa?” diye sızlandı.

“Belki de gereğinden fazla açık sözlüsün.”

Liv sızlanmaya başladı. “Affedersin. Ben ne yaptığının...”

Paul uzanıp hafifçe Liv’in eline dokundu. Bu kadar gergin görünmesini istemiyordu. Tok bir sesle, “Liv,” dedi. “Senden hoşlanıyorum. Harika birisin. Ama uzun bir süre kabuğundan çıkmadın. Ve ben...” Ne söyleyeceğini bilemedi. Böyle bir konuşma yapmak için henüz çok erkendi. Hepsinden öte hayal kırıklığına uğramak istemiyordu. “Lanet olsun, pizza yemeye ne dersin? Çünkü açlıktan midem kazmıyor. Haydi bir şeyler atıştıralım ve başka bir yerde birbirimizi huzursuz edelim.”

Paul onun dizini kendi dizinde hissediyordu.

“Şey, aslında evde yemek var.”

Paul güldü. Sonra sustu. “Tamam, şu durumda ne söyleyeceğimi bilemiyorum.”

“‘Harika olur,’ de. Sonra da, ‘İşleri daha da karmaşık bir hale sokmadan çeneni kapat Liv,’ de.”

Paul, “Harika olur diyorum o halde,” dedi. Liv’e paltosunu tuttu ve birlikte bardan çıktılar.

Şimdi sessizlik içinde yürümüyorlardı. Belki Paul’un bir sözü ya da Liv’in bir anda rahatlaması sayesinde çözülmüşlerdi. Liv, Paul’un söylediği her şeye gülüyordu. Turistlerin arasından yürüyüp nefes nefese kaldıklarında bir taksiye binmişlerdi ve Paul arka koltuğa oturup Liv’in yaslanması için kolunu uzattığında

Liv kendini ona bırakmış, tertemiz, erkeksi kokusunu içine çekip şansının bir anda açılmasıyla sersemlemişti.

Liv'in apartmanına geldiklerinde Paul tanışmalarını anımsayıp güldü. Mo'yu ve onu hırsız sanmasını hatırlamıştı. Ciddi bir ifadeyle, "Şu dört sterlinlik ödül hakkımı saklı tutuyorum," dedi. "Mo bunu hak ettiğimi söyledi."

"Mo'ya sorarsan sevmediğin müşterilerin içkisine bulaşık deterjanı koymaya da hakkın vardır."

"Bulaşık deterjanı mı?"

"İçkiye bulaşık deterjanı karıştırınca bütün gece çişlerini tutamıyorlarmış. Yani müşterilerin romantizmini isterse bir anda yok edebiliyor. Onu gerçekten kızdıranların kahvesine ne yaptığını duymak bile istemezsin."

Paul hayranlıkla başını salladı. "Mo o işte harcanıyor. O kız için organize suçlar bölümünde iş bulunabilir."

Taksiden inip binaya girdiler. Yaklaşan sonbaharla birlikte hava da soğumuştur. Ayaz sanki Liv'in tenini ısıırıyordu. Hemen apartmanın ılık girişine koştular. Liv şimdi kendini aptal gibi hissediyordu. Her nasılsa son kırk sekiz saattir Paul McCafferty bir birey olmaktan çıkmış, sanki bir fikre ya da nesneye dönüşmüştü. Liv'in hayatına devam etmesini sağlayan bir sembol gibiydi. Bu da Paul'e büyük bir ağırlık yüklemek anlamına geliyordu.

Mo'nun sesini duyar gibiydi. *Ah küçük hanım. Gereğinden fazla düşünüyorsunuz.*

Sonra Paul asansörün kapısını kapatırken sessizliğe büründüler. Asansör ağır ağır, ses çıkararak yükseliyordu ve her zamanki gibi ışığı titreşiyordu. Birinci katı çıktıklarında yankılanan seslerden birinin merdivenleri çıktığını, başka bir daireden gelen çello sesini duyabiliyorlardı.

Liv o kapalı alanda Paul'ün bütünüyle farkındaydı. Tıraş losyonunun kokusunu alıyor, kendi omzunu kavrayan kolunu hissediyordu. Liv başını eğip bu demode etekle ayakkabıları giymemiş olmayı diledi. Kesinlikle kelekli ayakkabıları giymeliydi.

Başını kaldırdığında Paul onu izliyordu. Gülmüyordu. Elini uzattı ve Liv de elini tuttu. Sonra Paul onu asansörün içinde kendine çekip ona baktı. Şimdi aralarında yalnızca birkaç santim vardı. Ama onu öpmeydi.

Paul'ün mavi gözleri dikkatle Liv'i inceliyordu; gözlerini, kirpiklerini, kaşlarını, dudaklarını... Liv kendini tamamen savunmasız hissedinceye kadar gözlerini ondan ayırmamıştı. Adamın nefesini teninde hissediyordu. Dudakları birbirine o kadar yakındı ki parmak ucunda hafifçe yükselip onu nazikçe ısırabilirdi.

Ancak Paul onu hâlâ öpmemişti.

Bu da Liv'in içini özlemle doldurmuştu.

Paul, "Seni düşünmeden duramıyorum," diye mırıldandı.

"Ne güzel."

Paul burnunu Liv'in burnuna yasladı. Dudaklarının üst kısmı birbirine değiyordu. Liv onun ağırlığını hissedebiliyordu. Bacaklarının titrediğini düşündü. "Evet, güzel. Aslında korkuyorum. Ama iyi anlamda. Ben, ben sanırım..."

"Konuşma," diye fısıldadı Paul. Liv o kelimeleri dudaklarında hissederken adamın parmak uçları boynunda geziniyordu ve Liv konuşamıyordu.

En üst kata çıktıklarında öpüşüyorlardı. Paul asansörün kapısını açtı ve sarmaş dolaş halde asansörden indiler. Liv bir elini Paul'ün

gömleğinden içeri sokmuş, teninin sıcaklığını hissediyordu. Diğerini de uzatıp kapıyı açmaya çalışıyordu.

Eve girdiler. Liv ışıkları açmadı. Paul'ün dudakları dudaklarında, eli belindeyken geriye doğru tökezledi. Onu o kadar istiyordu ki sanki bacakları erimek üzereydi. Duvara çarptığında Paul'ün alçak sesle lanet okuduğunu duydu.

“Haydi,” diye fısıldadı. “Şimdi.”

Paul'ün vücudunu tüm ağırlıyla hissediyordu. Şimdi mutfaktalardı. Ay, çatı penceresinden açık mavi ışığı içeriye yansıtıyordu. İçeriye tehlikeli bir şey girmişti; karanlık, canlı ve lezzetli bir şey. Liv bir an tereddüt ettikten sonra kazağını çıkardı. Uzun zaman önce tanıdığı korkusuz ve doyumsuz kişiye dönüşmüştü. Gözlerini Paul'den ayırmadan gömleğinin düğmelerini açtı. Bir, iki, üç düğme açıldı. Gömlek, Paul'ün omuzlarından kayarken gövdesini açıkta bırakmıştı. Çıplak teni serin havada gerilmişti. Gözleri Liv'in karnında gezinirken nefesi hızlandı. Her şey bir anda durmuş gibiydi.

Nefeslerinin sesi dışında oda sessizdi. Liv onun çekimine kapılmıştı. Öne eğildi. O kısa arada içinde yoğun ve çok hoş bir şey olmuştu. Öpüşüyorlardı; yıllardır beklediği, bitmesini hiç istemediği bir öpüşmeydi bu. Adamın tıraş losyonunun kokusunu içine çekerken düşünceler zihnini terk ediyordu. Nerede olduklarını unutmuştu. Paul nazikçe geri çekildiğinde gülümsüyordu.

“Ne oldu?” Liv nefes nefese kalmıştı.

“Sen...” Paul'ün dili tutulmuştu âdeta. Tebessümü bütün yüzüne yayılmıştı. Sonra Liv kendini kaybolmuş, sersemleşmiş gibi hissedinceye, aklı başından gidip yalnızca arzularının gittikçe büyüyen ve yoğunlaşan mırıltısını duyana kadar onu öptü. *Haydi. Şimdi.* Paul onu daha sıkı sarmıştı ve dudakları da Liv'in boynundaydı. Liv ona uzandığında kesik kesik nefes alıp

veriyor, kalbi hızla çarpıyordu. Ve öyle hassaslaşmıştı ki Paul'ün parmakları onun teninde gezinirken bütün vücudu ürpermişti. Hissettiği hazla kahkahalar atmak istedi. Paul gömleğini tamamen çıkardı. Öpüşmeleri derinleşmiş, onlara eziyet eder olmuştu. Paul onu tezgâhın üzerine kaldırdığında Liv de bacaklarını onun gövdesine sardı. Paul eğilip Liv'in eteğini beline çekerken Liv de arkaya yatıp tenini soğuk granite yasladı. Cam tavana bakarken ellerini Paul'ün saçlarında gezdiriyordu. Panjurlar açıldı ve cam duvarlar karanlık gökyüzünü önlerine sermişti. Liv karanlığı izlerken zihninin işlevini yerine getirebilen tarafıyla *hâlâ yaşıyorum*, diye düşündü.

Sonra gözlerini kapatıp hiçbir şey düşünmemeye karar verdi.

Paul'ün gürleyen sesi kulağına doldu. "Liv..."

Paul ona sarılmıştı. Nefes alıp verişini bile duyuyordu.

"Liv?"

Liv bir an ürperdi.

"İyi misin?"

"Affedersin. Evet. Sadece çok... çok uzun zaman oldu."

Paul yanıt olarak onu sımsıkı sardı. Yine sessizlik olmuştu.

"Üşüyor musun?"

Liv yanıt vermeden önce nefesini düzenledi. "Donuyorum."

Paul, Liv'i bırakıp yerden aldığı gömleğiyle onu sardı. Loş ışıktaki bakıştılar.

"Şey... biraz..." Esprili, umarsız bir şeyler söylemek istiyordu ama konuşamıyordu. Uyuşmuştu sanki. Dünyayla tek bağıni o sağlıyormuş gibi onu bırakmak istemiyordu.

Gerçek dünya ona zarar veriyordu. Aşağıdaki trafiğin gürültüsünü duyuyordu. Sesler nedense çok yüksekti ve ayaklarının

altındaki kireçtaşı zeminin soğukluğunu hissediyordu. Ayakkabısını kaybetmişti. Liv koridora bakarken, “Sanırım ön kapıyı açık unuttuk,” dedi.

“Hımm... ayakkabıyı boş ver. Çatının olmadığını farkında mısın?”

Liv yukarıya baktı. Çatıyı açtığını anımsamıyordu. Mutfağa girdiklerinde düğmesine yanlışlıkla basmış olmalıydı. Sonbahar havası etraflarını sarmış, tüylerini diken diken etmişti. Neler olduğunu yeni kavriyor gibiydi. Mo’nun siyah kazağı kanatlarını açmış akbaba gibi sandalyenin arkasına asılıydı.

“Bekle,” dedi. Mutfağın diğer tarafına geçip düğmeyi kapattı ve tepelerindeki çatı kapanırken çıkardığı uğultuyu dinledi. Paul önce geniş çatı penceresine sonra da Liv’e baktı ve gözleri loş ışığa alışıırken ağır ağır dönüp etrafını inceledi. “Şey, bu kadarını beklemiyordum açıkçası.”

“Neden? Ne bekliyordun?”

“Bilmiyorum... Vergi borcun... Paul tekrar tavana baktı. “Düzensiz küçük bir yer beklemiştim sanırım. Benimki gibi. Ama burası...”

“David’in evi. Burayı o yaptı.”

Paul’ün ifadesi değişti.

“Ah. Bunu söylememeli miydim?”

“Hayır.” Paul oturma odasını inceleyip yanaklarını şişirdi. “Anlatabilirsin. O... hımm... becerikli bir adammış.”

Liv ikisine birer bardak su doldurup giyinirken utangaç görünmemeye çalıştı. Paul giyinmesi için Liv’e bluzunu uzattı. Bakıştılar ve giyindikten sonra utangaç bir ifadeyle gülümsediler.

Paul, “Evet... şimdi ne olacak? Biraz yalnız kalmak mı istiyorsun?” diye sordu ve sonra da, “Seni uyarayım, gitmemi istiyorsan

bacaklarımın titremesi geçene kadar beklemen gerekecek,” diye de ekledi.

Liv, Paul McCafferty’ye, artık iliklerine kadar işleyen vücuduna baktı. Gitmesini istemiyordu. Onu saran kollarıyla yanma uzanmak, başını göğsüne yaslamak istiyordu. Zihnine doluşan düşüncelerden kaçma isteği duymadan uyanmak istiyordu. İçinde yankılanan sesin farkındaydı –*David*– ama o düşünceyi zihninden attı. Anı yaşamamanın vakti gelmişti. David’in ardında bıraktığı kadını aşmıştı.

Işıkları açmadı. Paul’ün eline uzanıp onu merdivenlere, oradan da yatağına götürdü.

Uyumamışlardı. Birbirine dolanan bacakları, mırıltılı sesleriyle saatler büyüleyici, puslu bir havaya bürünmüştü. Liv bir an olsun bırakmak istemeden birine sarılmanın keyfini unutmuştu. Yeniden şarj olmuş, atmosferde yeni bir yer edinmiş gibi hissediyordu.

Şafak vakti güneş soğuk ışınlarını odaya gönderdiğinde saat sabahın altısıydı.

Paul pencereden bakıp, “Burası inanılmaz bir yer,” diye mırıldandı. Bacakları birbirine dolanmıştı ve Paul, Liv’in vücudundaki her noktayı öpücüklere boğmuştu. Liv mutluluktan sarhoş olmuştu.

“Aynen öyle. Aslında böyle bir yerde yaşamam mümkün değil.” Liv yarı karanlıkta ona baktı. “Maddi yönden biraz zor durumdayım. Evi satmamı önerdiler.”

“Ama sen satmak istemiyorsun.”

“İhanet etmiş gibi hissederim.”

“Aslında neden gitmek istemediğini anlıyorum,” dedi Paul. “Burası çok güzel. Sakin...” Sonra tekrar başını kaldırdı. “Vay canına. Canın istediğinde çatını kaldırmak...”

Liv pencereden bakabilmek için hafifçe kıpırdanıp başını Paul’un koluna yasladı. “Bazı sabahlar Kule Köprü’ye doğru giden mavnaları izlemek hoşuma gidiyor. Bak. Güneş ışınları nehirde altın akıntısı varmış gibi bir izlenim yaratıyor.”

“Altın akıntısı...”

Sessizliğe gömüldüler ve nehri izlerken oda aydınlanmaya başladı. Liv nehre bakıp geleceğine giden bir yol gibi havanın yavaş yavaş aydınlanmasını izledi. *Yine mutlu olmama izin var mı?*

Paul o kadar sessizdi ki Liv onun sonunda uykuya daldığını sandı. Ama dönüp baktığında duvardaki resmi incelediğini gördü. Ancak gün ağarınca görünen *Ardında Bıraktığın Kadın*’a bakıyordu. Liv dönüp onu izledi. Paul donakalmıştı; içerisi aydınlandıkça gözlerini resimden bir an olsun alamıyordu. *Onu da etkiledi*, diye düşündü Liv ve keyiflendiğini hissetti.

“Onu beğendin mi?”

Paul onu duymuş gibi görünmüyordu.

Liv tekrar Paul’e yaslanıp yüzünü omzuna dayadı. “Birkaç dakika içinde renklerini daha net görebileceksin. Adı *Ardında Bıraktığın Kadın*. En azından biz, yani ben öyle düşünüyorum. Çerçevenin arkasında yazıyor. O... bu evdeki en sevdiğim şey. Aslında dünyadaki en sevdiğim şey.” Duraksadı. “David onu bana balayımızda vermişti.”

Paul konuşmuyordu. Liv parmağını onun kolunda gezdirdi. “Saçma gelecek belki ama o öldükten sonra hiçbir şey yapmak istemedim. Haftalarca burada oturdum. Ben... kimseyi görmek istemiyordum. Kendimi berbat bissettiğimde kadının ifadesinin değiştiğini görebiliyordum... Görmeye dayanabildiğim tek yüz

onunkiydi. Hayatta olduğumun tek anımsatıcısıydı.” Liv derin bir iç geçirdi. “Sonra sen gelince bu kızın bana başka bir şey daha anımsattığını fark ettim. Eskiden olduğum kişiyi... Sürekli çatışma içinde olmayan, eğlenmeyi bilen, bazen aklına eseni yapan kızı... Tekrar olmak istediğim kızı.”

Paul hâlâ konuşmuyordu.

Liv çok konuşmuştu. Tek istediği Paul’ün ona bakmasıydı.

Ama Paul konuşmuyordu. Liv biraz daha bekleyip sessizliği bozmak adına, “Sanırım bir resme bu kadar bağlanmam sana biraz tuhaf gelmiştir,” dedi.

Paul ona döndüğünde yüzünde tuhaf bir ifade vardı; gergin ve bitkin görünüyordu. Loş ışıktaki Liv bu kadarını görebiliyordu. Paul yutkundu. “Liv... senin adın ne?”

Liv suratını astı.

“Liv. Biliyorsun ya...”

“Hayır. Soyadın.”

Liv gözlerini kırıştırdı. “Halston. Soyadım Halston. Ah. Sana hiç söylemedim tabii...” Bu konuşmanın nereye varacağını tahmin edemiyordu. Paul’ün resme bakmaktan vazgeçmesini istiyordu. O sakinliğin birden yok olduğunu, tuhaf bir şeyler döndüğünü fark etmişti. İnanılmaz derecede rahatsız edici bir sessizliğe gömülmüşlerdi.

Paul elini başına götürdü. “Şey... Liv... Gitsem kızarmısın? Ben... halletmem gereken bazı işler var da.”

Liv’in nefesi kesilmiş, konuşabilmesi biraz zaman almıştı. En sonunda konuştuğunda da sesi çok yüksek çıkmıştı. “Saat altıda mı?”

“Evet. Affedersin.”

“Öyle mi?” Liv gözlerini kırıştırdı. “Tamam.”

Paul yataktan kalkıp giyindi. Liv sersemlemiş halde adamın giyinmesini, pantolonunun düğmesini iliklemesini ve gömleğini hızla üzerine geçirmesini izliyordu. Giyindikten sonra bir an duraksamış, eğilip Liv'in yanağına bir öpücük kondurmuştu. Liv de ne yaptığının farkında bile olmadan yorganı yüzüne kadar çekmişti.

“Kahvaltı etmek istemediğinden emin misin?”

“Eminim. Ben... Affedersin.” Paul bunları söylerken gülümsemiyordu bile.

“Tamam.”

Böyle gidemezdi. Liv aşağılandığını hissediyordu.

Paul yatak odasının kapısına vardığında Liv'in gözlerine bakamıyordu. Bir sineği kovmaya çalışan biri gibi başını iki yana sallamıştı. “Şey... Bak. Seni arayacağım.”

“Tamam.” Liv rahat görünmeye çalışıyordu. “Sorun değil.”

Kapı Paul'ün arkasından kapandığında Liv eğilip, “Umarım işlerin yolunda...” diye söze başladı ama devamını getirmedi.

Liv şimdi Paul'ün bıraktığı boşluğa bakarken sarf edilen içtenliksiz sözler sessiz evin içinde yankılanmıştı. Paul McCafferty'nin içinde açtığı yerde şimdi koca bir boşluk hissediyordu.

Ofis tahmin ettiği gibi boştu. Kapıdan girer girmez tepesindeki eski floresan lambalar yanarken hemen odasına geçti. Sonra da masasının üzerindeki dosyaları ve belgeleri karıştırdı. Aradığı şeyi bulana kadar bazı sayfaların yerlere saçılmasını bile umursamadı. Sonra masasındaki lambayı açıp fotokopi belgeyi masasına yaydı ve avucuyla düzeltti.

“Lütfen yanlış anlamış olayım,” diye mırıldandı. “Lütfen her şeyi yanlış anlamış olayım.”

Resim A4 sayfasını kapladığı için cam ev yalnızca kısmen görünüyordu. Ama resim kesinlikle *Ardında Bıraktığın Kadın*’dı. Sağ tarafta da Tilbury’ye kadar uzanan manzarayı gözler önüne seren büyük pencere vardı.

Paul yazıyı inceledi.

Halston bu odayı, içinde yaşayanların sabah güneşıyla birlikte uyanabilecekleri şekilde tasarlamış. “Yaz günleri için perde görevi gören bir mekanizma ekledim,” diyor. “Ama kendi kendinize uyanduğınızda yorgunluk hissetmezsiniz. O yüzden bu mekanizmayı hiç kullanmam.”

Bu yatak odası tam olarak Japon tarzını yansıtıyor.

Fotokopideki yazı burada bitiyordu. Paul yazıya bir süre bakıp bilgisayarını açtı ve arama motoruna DAVID HALSTON yazdı. Yüklenmesini beklerken parmaklarını masada tıkırdatıyordu.

Lizbon'da aniden ölen 38 yaşındaki modernist mimar David Halston için dün bir tören düzenlendi. İlk belirlemelere göre ölüm nedeni kalp krizi. Yerel polis ölümünde kuşku yaratan bir durum olmadığını belirtti.

O sırada yanında olan 26 yaşındaki dört yıllık eşi Olivia Halston aile üyeleri tarafından sakinleştirilmeye çalışılıyor. Lizbon'daki İngiliz Konsolosluğu'nun bir üyesi de ailenin yanında.

Cam malzemeyi yenilikçi bir tarzda kullanan Halston'ın ölümüyle mükemmel bir kariyer de sonlanmış oldu.

Paul yavaşça koltuğunun arkasına yaslandı. Diğer belgeleri de karıştırdı ve Lefèvre ailesinin avukatlarından gelen mektubu yeniden okudu.

...o zamanın koşulları göz önüne alındığında zamanını kestirmek güç... Sanatçının karısı, işgalci Alman güçleri tarafından esir alındıktan kısa bir süre sonra tablo, 1917 dolaylarında St. Péronne'daki bir otelden çalınmış.

Sorunlu Varlıkların Kurtarılması Programı (TARP) umarız bu konuya tatmin edici bir çözüm getirir. Şu anki sahiplerine belli bir tazminat ayrılmıştır ancak bu, açık artırma değerlerine ulaşamayacaktır.

Paul, Liv'in o resmin kime ait olduğunu bilmediğinden emindi. O utangaç ve sahiplenici sesi kulaklarında çınılıyordu. *O bu evdeki en sevdiğim şey. Aslında dünyadaki en sevdiğim şey.*

Paul başını ellerinin arasına aldı. Ofis telefonu çalmaya başlayana kadar da öyle kaldı.

Güneş, Londra'nın doğusundaki düzlüklerde yükselerek yatak odasını açık sarı bir renge boyamıştı. Duvarlar ısılıyor, fosforlu ışık beyaz yüzeye çarpıyordu. Başka zaman olsa Liv sızlanıp gözlerini sımsıkı kapatır, yorganın altına gizlenirdi. Oysa şimdi başının altındaki yastıkla koca yatakta kımıldamadan uzanıyor, gözlerini gökyüzüne dikmiş sabahı izliyordu.

Her şeyi yanlış anlamıştı.

Yüzü gözlerinin önünden, onu reddeden nazik sesi de kulağından gitmiyordu. *Gitsem kızarmısın?*

Neredeyse iki saat boyunca elinde telefonuyla orada uzanmış, ona mesaj atıp atmayacağına karar vermeye çalışmıştı.

Bir sorun mu var? Aniden gidince...

David'den çok bahsettiysem kusura bakma. Bunun canını sıkabileceğini yeni fark ediyorum...

Dün gece seni görmek gerçekten çok güzeldi. Umarım işlerin kısa sürede biter. Pazar günü işin yoksa...

Bir hata mı yaptım?

Ama Liv bu mesajların hiçbirini yollamadı. Konuşmalarını tekrar tekrar düşünüp her cümlesini, her sözünü buluntuları inceleyen bir arkeolog gibi dikkatle gözden geçirdi. Fikrini o anda mı değiştirmişti? Bir şey mi yapmıştı? Sevişirken istenmeyen bir harekette mi bulunmuştu? Yoksa sorun yalnızca cam evde olmak mıydı? Artık hiçbir eşyası orada olmasa da her adımda

David'e ait olduğunu hissettiren bu ev miydi? Paul'ü tamamen yanlış anlamış olabilir miydi? Bu olasılığı her düşündüğünde Liv'in midesine ağrılar giriyordu.

Ondan hoşlanıyorum, diye düşündü. *Gerçekten hoşlanıyorum.*

Sonra uyuyamayacağını anladığında yataktan kalkıp mutfağa indi. Yorgunluktan gözleri şişmiş, her yeri oyulmuş gibiydi. Kahve yapıp mutfak masasında içerken kapı açıldı.

"Güvenlik kartımı unutmuşum. O olmadan bakımevine giremem. Affedersin. Sizi rahatsız etmemek için yavaşça içeri girmeye çalışıyordum." Mo durdu ve birini arıyormuş gibi etrafına bakındı. "Ee... Ne oldu? Adamı yedin mi yoksa?"

"Eve gitti."

Mo dolabı açıp diğer ceketinin cebini karıştırmaya başladı. Güvenlik kartını bulup cebine attı.

"Bunu aşmalısın, biliyorsun. Dört yıl çok uzun..."

"Gitmesini ben istemedim." Liv yutkundu. "O kaçtı."

Mo güldü ve Liv'in ciddi olduğunu görünce hemen ciddileşti.

"Yatak odasında kaçtı." Anlattıklarının trajik duyulması hiç umurunda değildi. Şu anda hissettiğinden daha kötü hissedemezdi kendini.

"Üzerine atladıktan sonra mı, önce mi?"

Liv kahvesini yudumladı. "Tahmin et."

"Olamaz. O kadar kötü müydü?"

"Hayır, çok güzeldi. Şey, yani bana göre güzeldi. Açıkçası uzun zamandır böylesini yaşamamıştım."

Mo bir ipucu arıyormuş gibi etrafına bakındı. "David'in fotoğraflarını kaldırdın, değil mi?"

"Tabii ki kaldırdım."

“Ve o sırada David’in ismini de haykırmamışsındır umarım.”

“Hayır.” Liv, Paul’ün ona nasıl dokunduğunu anımsadı. “Ona hislerimi değiştirdiğini söyledim.”

Mo başını iki yana salladı. “Ah, Liv. Yanlış bir laf etmişsin. Karşındakinin Zehirli Adam olduğunu unutmuşsun.”

“Ne?”

“O mükemmel erkek. Dürüst, ilgili, nazik... Senin de ondan hoşlandığını anlayıncaya kadar iyi davranır ve ardından da kaçıp gider. Savunmasız, yoksun kadınları hemen geri püskürtür. Ve bu durumda o savunmasız kadın da sen oluyorsun.” Mo kaşlarını çattı. “Yine de beni şaşırttın. Kaçacak birine benzemiyordu.”

Liv gözlerini fincanına dikti. Ardından da savunmacı bir tavırla, “Belki David’den biraz fazla bahsetmiş olabilirim. Ona resmi gösterdiğimde...”

Mo’nun gözleri büyüdü ve sonra havaya baktı.

“Şey, her konuda dürüst olabileceğimi sandım. Neler yaşadığımı biliyor. Sorun edeceğini düşünemedim.”

Liv kendi yorgun sesini duyabiliyordu. “Sorun olmadığını söylemişti.”

Mo kalkıp ekmekliğe gitti. Bir dilim alıp ikiye katladı ve bir ısırık aldı. “Liv, bir erkeğe başka erkekler konusunda bütünüyle dürüst olmamalısın. Hiçbir erkek, ölmüş de olsa kendisinden önceki adamın harika biri olduğunu duymak istemez. Gördüğüm en büyük penise sahipti demekten farksızdır bu.”

“David hayatımın bir parçası değilmiş gibi davranamam.”

“Evet ama o bütün hayatın olmak zorunda da değil.” Liv ona bakarken Mo, “Doğrusunu istersen problemlı bir hal içindesin. Onun hakkında konuşmadığın zamanlarda bile onun hakkında konuşmak istiyormuşsun gibi bir halin var,” diye devam etti.

Birkaç hafta öncesine kadar bu doğru olabilirdi ama artık değişmişti. Liv hayatına devam etmek istiyordu. Hem de Paul'le birlikte. "Şey, artık bir önemi yok, değil mi? Her şeyi mahvettim. Geri döneceğini sanmıyorum." Kahvesini yudumladı. Sıcak kahve dilini yakmıştı. "Bu kadar ümitlenmekle aptallık ettim aslında."

Mo elini arkadaşının omzuna koydu. "Erkekler tuhaftır. Zor günler geçirdiğini o da biliyordu. Ah, lanet olsun. Saate bak. Bak, bence sen yine çılgın bir koşuya çık. Saat üçte döneceğim. Restorana hasta olduğumu söylerim ve o dengesiz aptal heriflere bol bol küfredip onlara verebileceğimiz en ağır cezaları düşünebiliriz. Yukarıda Voodoo bebeği yapmak için kullandığım malzemelerim var. Birkaç kokteyl çubuğu bulabilir misin? Şiş de olur. Şimdi gidiyorum."

Mo yedek anahtarları aldı ve ikiye katladığı ekmekle birlikte onunla vedalaşıp Liv'in yanıt vermesine fırsat bırakmadan çıktı.

TARP geçen beş yılda iki yüz kırk eseri, onları bir daha hiç göremeyeceklerini sanan sahiplerine ya da torunlarına iade etmişti. Paul, NYPD'de çalışırken savaş dönemindeki vahşetle ilgili o güne dek duymadığı derecede korkunç hikâyeler dinlemişti. Hikâyelerin hepsi altmış yıl önce değil de dün yaşanmış gibi bir netlikle tekrar ediliyordu. Çok değerli bir miras gibi nesilden nesile aktarılan bu acılar geride kalanların yüzüne yansımıştı.

Paul, ailesi öldürüldüğü zaman çalınan küçük bir resmi gördüklerinde acı gözyaşları akıtan yaşlı kadınların ellerini tutmuş, uzun zamandır aradıkları tabloyu ilk kez gören genç aile bireylerinin heyecanına tanık olmuştu. En büyük ulusal sanat galerilerinin başındaki insanlarla tartışmalar yaşamış, uzun süren aramaların sonunda ailelere teslim edilen heykellerin hemen satışa çıkartıldığını görünce de şaşkına uğramıştı. Ama bu işi yaptığı

beş yıl boyunca bazı hakları olduğunu hissetmişti. Bu suçlar daha dün işlenmiş gibi, İkinci Dünya Savaşı'nda öldürülmüş ya da yerinden edilmiş ailelerin yaşadığı acılar ve ihanetlerle ilgili hikâyeleri duydukça ve bu kurbanların her gün yeni bir hak-sızlıkla mücadele ettiğini anladıkça az da olsa onlara haklarını veriyormuş gibi hissetmeye başlamıştı.

Ancak daha önce hiç böyle bir şeyle mücadele etmesi gerekmemişti.

"Lanet olsun," dedi Greg. "Bu çok zor."

Greg'in terrier cinsi iki köpeğini gezdirmeye çıkmışlardı. Sabah umulmadık derecede soğuktu ve Paul bir kazak daha giymediği için pişman olmuştu.

"Gözlerime inanamadım. Resmin orijinali karşımda duruyordu."

"Ne dedin peki?"

Paul atkısını boynuna iyice sardı. "Hiçbir şey. Ne diyeceğimi bilemedim ki. Hemen... gittim."

"Kaçtın mı?"

"Düşünmeye ihtiyacım vardı."

Greg'in köpeklerinin küçük olanı Pirate, güdümlü roket gibi çalılıklara daldı. İki adam köpeğin neyin peşinden gittiğini görmek için durdu.

"Lütfen kedi olmasın, lütfen kedi olmasın. Ah, tamam. Ginger'mış." Pirate uzakta bir av köpeğinin peşine takılmıştı ve iki köpek uzun çimlerin arasında daireler çizerek birbirinin peşinden koşuyordu. "Ne zaman oldu peki bu? Dün gece mi?"

"İki gece önce. Onu aramam gerekirdi, biliyorum ama ne söyleyeceğimi bilemedim."

"Eh, ver o resmi bana diyemezsin tabii." Greg daha büyük olan köpeğini yanına çağırdı ve bir kaşını kaldırıp Pirate'ı izle-

meye koyuldu. “Kaderinin bu özel buluşmayı mahvettiğini kabul etmelisin sanırım.”

Paul elini cebine soktu. “Ondan hoşlanmıştım.”

Greg yan gözle ona baktı. “Ne? Gerçekten mi?”

“Evet. O... ruhuma dokundu.”

Kardeşi, Paul’ü inceliyordu. “Evet. Şimdi her şey daha heyecanlı bir hal almaya başladı. *Pirate, buraya gel! Aman Tanrım. Vizsla geldi. O köpekten nefret ediyorum. Patronunla bu konuyu konuştun mu?*”

“Konuşmam mı hiç, Janey de ona başka kadınları anlatmama bayılıyor zaten. Tabii ki konuşmadım Greg! Davayı kazanma şansımızla ilgili olarak avukatın ağzını aradım yalnızca. Kazanacağımızı düşünüyor.”

Sean kafasını belgelerden zar zor kaldırarak *bu davalarda zaman sorunumuz yok Paul. Bunu biliyorsun*, demişti.

“Ne yapacaksın peki?” Greg köpeğinin tasmağını takip bekledi.

“Yapabileceğim pek bir şey yok. Resmin asıl sahiplerine iade edilmesi gerekiyor. Liv bunu nasıl karşılar bilemiyorum.”

“Belki de çok sorun etmez. Bilemezsin.” Greg çimlerin üzerinde koşturup duran ve ona yaklaşmaması için başını havaya kaldırıp uyarıcı bir tonda havlayan Pirate’a doğru uzun adımlarla yürüdü. “Bu kadın eğer beş parasızsa ve işin içinde de yüklü bir miktar para varsa ona iyilik yaptığın bile söylenebilir.” Greg koşmaya başlayınca son söyledikleri rüzgârla birlikte Paul’ün kulağına geldi. “Belki sana karşı hisleri de değişmez ve hiçbir şey umurunda olmaz. Unutma, altı üstü bir resim bu.”

Paul kardeşinin arkasından bakarken altı üstü bir resim değil ne yazık ki, diye düşündü.

Jake bir arkadaşının evindeydi. Paul anlaştıkları üzere saat üç buçukta onu almaya gittiğinde Jake saçları dağınık, ceketini ergenliğe hazırlık yaparcasına omzundan hafifçe düşürmüş bir halde arkadaşının evinin kapısında belirdi. Paul'un oğlunu görür görmez hissettiği babalık duygusu ve o bildik heyecan, onu her defasında şaşırtmaktan geri kalmıyordu. Ona karşı beslediği sevginin derinliğiyle günün birinde onu utandırmaktan korkuyordu. Kolunu oğlunun omzuna atıp onu kendine çekti ve başına bir öpücük kondurup birlikte metroya ilerlediler. "Merhaba oğlum."

"Merhaba baba."

Jake yeni bilgisayar oyununu neşeye ona gösterdi. Paul gerektiği anlarda başını sallayıp gülümsüyordu ama bunları yaparken bir yandan zihninden bambaşka düşünceler geçiyordu. Bir çözüm bulmaya çalışıyordu. Liv'e ne söyleyebilirdi? Gerçeği anlatmalı mıydı? Durumu açıklayınca Liv onu anlar mıydı? Yoksa ondan uzak mı durmalıydı? Ne de olsa iş her zaman önce gelirdi. Bunu uzun zaman önce öğrenmişti.

Ama şimdi kendini tamamen oyuna verip başparmaklarını tuşlar üzerinde oynatan oğlunu izlerken aklı karışmıştı. Liv'i, kendi tenine değen yumuşak ve esnek bedenini düşünürken hislerinin derinliğinden sersemlemiş halde kendisine bakışını anımsadı.

"Yeni bir eve taşındın mı?"

"Hayır. Henüz taşınmadım."

Seni düşünmeden duramıyorum.

"Akşam pizza yiyebilir miyiz?"

"Elbette."

"Gerçekten mi?"

“Tabii.” Evinden çıkarken Liv’in yüzünde beliren o acı... Bu ifade öyle şeffaftı ki tıpkı evindeki eşyalar gibi hangisini gizlemesi gerektiğini bilemiyormuşcasına her duygusu yüzüne yansıyor.

“Ya dondurma?”

“O da olur.”

Korktum ama iyi anlamda.

Ve Paul kaçmıştı. Hem de hiçbir açıklamada bulunmadan.

“Nintendo oyunum için bana Süper Mario Smash Bros alabilir miyiz?”

“Şansını zorlama istersen.”

Geçmek bitmeyen hafta sonu, sessizlikle birlikte iyice ağırlaşmıştı. Mo eve gelip gidiyordu ve Paul’le ilgili vardıgı sonuç şöyleydi: “Boşanmış Zehirli Erkek. Türler arasında en kötü olanı.” Liv için adamın balçıktan bir modelini yapmış, çubukları vücuduna batırmasını söylemişti.

Liv, Mini Paul’ün saçlarının inanılmaz derecede kusursuz olduğunu itiraf edebildi. “Sence bu karnına ağrılar girmesini sağlar mı?”

“Bunu garanti edemem ama kendini daha iyi hissedeceğinden kuşum yok.”

Liv kokteyl çubuklarından birini alıp Mini Paul’ün karnına sapladı. Hemen ardından vicdan azabı duyup başparmağıyla balçığı düzeltti. Paul’ün bu versiyonuyla onun hakkında bildiklerini pek bağdaştıramıyordu ama üzerine düşünecek fazla bir şey olmadığını bilecek kadar zeki olduğundan Mo’nun tavsiyesine uyup ayaklarına kara sular inene kadar koştu. Cam evi baştan aşağı temizledi, kelebekli ayakkabıları çöp kutusuna attı ve tele-

fonunu dört kez kontrol etti. Sonra da bir şeyler beklediği için kendine kızıp telefonu kapattı.

Mo pazartesi sabahı küçük Paul'ü inceleyip, "Bu bir işe yaramaz. Başparmaklarını bile kırmamışsın. Senin yerine kırmamı ister misin?" diye sordu.

"Hayır. Sorun değil, gerçekten."

"Çok yumuşak başlısın. Bak ne diyeceğim, eve döndüğümde balçıktan Paul'ü bozup kül tablasına çevirelim." Liv mutfağa döndüğünde Mo modelin kafasına on beş kibrit sokmuştu.

Pazartesi günü iki iş gelmişti. İlki pazarlama firmasından gönderilen bir katalog örneği idi ve yazım hatalarıyla doluydu. Liv saat altıya kadar düzeltmelerin büyük kısmını bitirmişti ve yazıyı tamamlamak üzereydi. Bu iş için çok az para alıyordu ama umurunda değildi. Bütün bir kataloğu bedavaya baştan yazdığına kafa yormuyor, çalışmanın verdiği rahatlığı hissetmeye çalışıyordu.

O sırada kapı çaldı. Mo anahtarlarını işyerinde unutmuştu belli ki. Masadan kalkıp diyafonun düğmesine bastı.

"Yine mi anahtarlarını unuttun?"

"Ben Paul."

Liv donakaldı. "Ah. Selam."

"Yukarı gelebilir miyim?"

"Buna mecbur değilsin. Ben..."

"Lütfen. Konuşmalıyız."

Liv'in makyaj yapacak ya da saçını tarayacak fırsatı yoktu. Bir parmağı kapı zilinde tereddütte bekliyordu. Sonra düğmeye bastı ve patlamadan kaçan biri gibi geriledi.

Asansör yaklaştıkça Liv midesinin büzüştüğünü hissetti. Ve işte karşısında durmuş, asansörün parmaklıklarından ona bakı-

yordu. Açık kahverengi bir ceket giymişti ve gözleri alışılmadık derecede temkinli bakıyordu. Yorgun bir hali vardı.

“Selam.”

Paul asansörden inip koridorda durdu. Kollarını savunmacı bir tavırla göğsünde birleştiren Liv öylece bekliyordu.

“Selam.”

“İçeri girebilir miyim?”

Liv geri çekildi. “Bir şey içmek ister misin? Yani... oturacak mısın?”

Sesinin titrediğini Paul de fark etmişti. “İyi olur, teşekkürler.”

Liv dik durmaya çalışıp mutfğa geçerken Paul de onu takip etti. Liv iki fincan çay hazırlarken Paul’ün onu izlediğini biliyordu. Fincanlardan birini ona uzattığında Paul dalgın dalgın alnını ovuşturuyordu. Göz göze geldiklerinde af dilercesine ona baktı. “Başım ağrıyor da...”

Liv dolabın üzerindeki küçük, balçıktan Paul’e bakıp suçluluk duygusuyla kızardı. Oradan geçerken dolabın arkasına doğru itti.

Paul fincanını masaya bıraktı. “Şey... Bu çok zor bir iş. Daha önce uğrayacaktım ama oğlum bendeydi ve ne yapacağımı düşünmem için biraz zamana ihtiyacım vardı. Bak, sana her şeyi açıklamak için geldim. Ama önce oturmalısın.”

Liv ona bakıyordu. “Aman Tanrım. Yoksa evli misin?”

“Evli değilim. Evli olsam... her şey çok daha basit olurdu. Lütfen Liv. Otur haydi.”

“Nedir bu?”

“Oku. Sonra açıklamak için elimden geleni yapacağım.”

TARP

Suite 6, 115 Grantham Caddesi

Londra W1

15 Ekim 2006

Sevgili Bayan Halston,

Biz savaş döneminde yağmalanan ya da zorla el konan sanat eserlerinin asıl sahiplerine iade edilmesi için kurulmuş İzini Sür ve İade Et Şirketi'nin ortaklarıyız.

Fransız ressam Édouard Lefèvre'in Ardında Bıraktığın Kadın adlı eserinin sahibi olduğunuzu öğrendik. Bay Lefèvre'in torunlarından öğrendiğimiz kadarıyla bu eser ressamın karısına aitmiş ve ona el konmuş. Yine Fransız vatandaşı olan talep sahipleri eserin ressamın ailesine iade edilmesini istemektedir. Savaş Dönemindeki Kültürel Malların Korunması'yla ilgili Hague Antlaşması ve Cenevre Antlaşması'na göre biz de bu eserin onlara iade edilmesi için çalışacağımızı size bildirmek isteriz.

Birçok durumda bu tür eserler yasal yollara başvurulmadan gerçek sahiplerine iade edilmiştir. Dolayısıyla bu sürecin bir an önce başlatılması açısından Lefèvre ailesiyle bir toplantı ayarlamamız için bizimle bağlantıya geçmenizi öneriyoruz.

Böyle bir haberin sizi çok şaşırtacağını biliyoruz. Ancak savaş döneminde işlenen suçların sonucu olarak elde edilen sanat eserlerinin iade edildiğine dair sayısız örnekler var ve kaybınızın maddi olarak telafisi yapılacaktır.

Bu tür durumlarda bir eserin asıl sahibine iade edildiğini bilmenin memnuniyetini sizin de duyacağınıza inanıyoruz.

Bu konuyu daha detaylı olarak görüşmek isterseniz bizimle iletişime geçebilirsiniz.

Paul McCafferty

Janey Dickinson

TARP Yöneticileri

Liv sayfanın sonundaki ismi gördüğünde etrafındaki her şey sanki bir anda yok olmuştu. Tekrar tekrar okuyarak bunun bir şaka olduğunu düşünmeye çalıştı. Hayır, bu başka bir Paul McCafferty'ydi, bambaşka bir Paul McCafferty. Muhtemelen onlardan yüzlercesi vardı. Bu çok yaygın bir isimdi. Sonra Paul'un üç gün önce o resme nasıl da dikkatli baktığını, sonrasında konuşamayacak kadar kötü olduğunu anımsadı. Liv tüm ağırlığıyla sandalyeye oturdu.

"Şaka mı bu?"

"Keşke şaka olsaydı."

"TARP da neyin nesi?"

"Sanat eserlerinin izini sürüyoruz ve asıl sahiplerine iade edilmesini sağlıyoruz."

"Siz mi?" Liv mektuba baktı. "Bütün bunların benimle ne... ne ilgisi var?"

"*Ardında Bıraktığın Kadın*'ın iadesi isteniyor. Resim, Édouard Lefèvre adındaki bir sanatçıya ait. Ailesi onu geri istiyor."

"Ama... bu çok saçma. O resim yıllardır bende. Yıllardır. Neredeyse on yıldır."

Paul cebinden fotokopisi çekilmiş bir resimle başka bir mektup çıkardı. "Bu birkaç hafta önce bize gönderildi. Yapılacaklar

listemde sırasını bekliyordu. Diğer işlerle o kadar meşguldüm ki bununla ilgilenemedim. Sonra o gece beni davet ettiğinde tabloyu görür görmez tanıdım.”

Liv resmi dikkatlice inceledi. Fotokopi olduğu için kalitesi biraz düşen renkli sayfa ona bakıyordu. “*Architectural Digest*.”

“Evet, derginin adı bu.”

“Yeni evlendiğimiz dönemde cam evle ilgili bir haber yazmak için gelmişlerdi.” Liv eliyle ağzını kapattı. “David bunun işi için iyi bir reklam olacağını düşünmüştü.”

“Lefèvre ailesi Édouard Lefèvre’in eserlerini incelemeye almış ve bu arada bazılarının eksik olduğunu fark etmiş. *Ardında Bıraktığın Kadın* da onlardan biri. 1917’den sonra hakkında yazılı bir belge yok. Onu nereden almıştınız?”

“Bu çok saçma... David onu Amerikalı bir kadından almıştı. Barcelona’dan.”

“Galeri sahibi mi? Faturası var mı?”

“Galeri sahibi olduğu söylenemez. Ama değersiz bir şey gibiydi. Resmi atacaktı.”

Paul elini yüzünde gezdirdi. “O kadının kim olduğunu biliyor musun?”

Liv başını iki yana salladı. “Yıllar önceydi.”

“Liv, hatırlamalısın. Bu çok önemli.”

Liv bir anda patladı. “Unuttum! Milyonlarca yıl önce onlara ait olduğunu birileri iddia ediyor diye buraya gelip resmin bana ait olduğunu ispatlamak zorunda olduğumu söyleyemezsin! Nedir bu?” Liv mutfak masasının etrafında yürüdü. “Ben... ben anlamıyorum.”

Paul yüzünü ellerine gömdü. Başını kaldırıp Liv’e baktı. “Liv, çok üzgünüm. Bu üzerinde çalıştığım en zor dava.”

“Dava mı?”

“Benim işim bu. Çalınan sanat eserlerini arıyorum ve sahiplerine iade ediyorum.”

Liv onun sesindeki acımasız tonu duymuştu. “Ama bu çalıntı değil ki. David aldı, parasıyla satın aldı ve kimseden gizlemedi. Sonra da bana verdi. O benim.”

“O çalıntıydı Liv. Belki yüz yıl önce çalınmıştı. Tamam siz çalmadınız ama sonuçta çalıntı bir tablo. Bak, işin iyi tarafı sana yüklü miktarda bir tazminat ödeyecekler.”

“Tazminat mı? Sence benim derdim para mı?”

“Ben yalnızca...”

Liv ayağa kalkıp elini alnına götürdü. “Biliyor musun Paul? Bence gitsen daha iyi olacak.”

“O resmin senin için ne anlam ifade ettiğini biliyorum ama şunu anlamalısın ki...”

“Ciddiyim. Hemen gidersen çok sevinirim.”

Bakıştılar. Liv aklını yitirmek üzereydi. Bugüne kadar böyle bir öfke duymuş muydu, bilmiyordu.

“Bak, bu işi en kolay şekilde çözmenin bir yolunu...”

“Güle güle Paul.”

Liv onu kapıya götürdü. Kapıyı arkasından öyle sert bir şekilde kapatmıştı ki aşağıdaki deponun bile sarsıldığını sandı.

Balayı gibi bir tatildi... David, Barselona'da yeni bir kongre merkezi üzerinde çalışıyordu ve bina, mavi gökyüzüyle parıltıdan denizi yansıtacak yekpare bir yapı olacaktı. Liv, David'in akıcı bir şekilde İspanyolca konuştuğunu duyunca şaşırarak kocasının bildiği ve kendisinin de onun hakkında bilmediği şeyler karşısında hayrete düşmüştü. Öğleden sonraları otel odalarındaki yatakta dinleniyor, sonra Gotik Meydan ile Born'un Ortaçağ'dan kalma sokaklarında geziyor, gölgelere kaçıp mojito içiyor, sıcaktan yapış yapış olmuş tenleriyle birbirlerine yaslanıyorlardı. Kocasının bacaklarına dokunduğunda Liv ne hissettiğini hâlâ anımsıyordu. Bir ustanın hünerli ellerine sahipti. Elinin altında görünmez planlar tutuyormuş gibi parmaklarını hafifçe yayardı.

O kadının sesini duyduklarında Plaça de Catalunya'da yürüyorlardı. Kadının haykırışlarına kayıtsız kalan üç adam kendi aralarında konuşup mobilyaları, ev eşyalarını ve bibloları apartmanın önüne yığarken kadın neredeyse ağlamak üzereydi. "Bunu yapamazsınız!" diye haykırıyordu.

David, Liv'in elini bırakıp öne adım atmıştı. Orta yaşlarının başındaki parlak sarı saçlı zayıf kadın, kapının önüne atılan sandalyeyi görünce iyice öfkelenmişti. Turistlerden oluşan küçük bir grup da onları izlemek için toplanmıştı.

David kadının kolunu tutarak, "İyi misiniz?" diye sormuştu.

“Mal sahibi annemin eşyalarını atıyor. Bu eşyaları koyacak hiçbir yerim olmadığını söylemiştim ona...”

“Anneniz nerede?”

“Öldü. Eşyaları almaya geldim ama ev sahibi hepsini bugün boşaltmamı söyledi. Adamları da her şeyi sokağa atıyor ve ben ne yapacağımı bilemiyorum.”

Liv, David’in işe nasıl el koyduğunu, Liv’e kadını karşıdaki köşeye götürmesini söyleyip İspanyol adamlarla nasıl tartıştığını, adı Marianne Johnson olan Amerikalı kadının oturup bir bardak buzlu su içerken sokağı nasıl da endişeyle izlediğini anımsıyordu. Dediğine göre henüz o sabah gelmişti ve yaptığıının farkında bile değildi.

“Çok üzüldüm. Anneniz ne zaman öldü?”

“Ah, üç ay önce. Hemen işe girişmem gerekirdi biliyorum, ama İspanyolca bilmeyince işler uzadı. Hem annemin cenazesini geri götürmeliydim. Yeni boşandığım için bana yardım edecek kimsem de yok...” Kadının plastik yüzüklerle doldurduğu kocaman, beyaz parmakları vardı. Turkuvaz, desenli bir saç bandı takmıştı ve yerinde durduğundan emin olmak için sürekli elini uzatıp kontrol ediyordu.

David ev sahibi olduğunu tahmin ettiği bir adamla konuşuyordu. Adam başta saldırgandı ama şimdi, yani on dakika sonra içtenlikle tokalaşmışlardı. Hemen ardından David yanlarına gelmişti. Kadına istediği eşyaları alabileceğini, tanıdığı bir nakliye şirketiyle hepsini evine kadar taşıtabileceğini söylemişti. Ev sahibi eşyaların yarına kadar evde kalmasına izin vermişti. Geri kalanını isterse alabilir ya da küçük bir ücret karşılığında hamallar tarafından atılabilirdi. David kısık sesle, “Yeterince paranız var mı?” diye sormuştu. Böyle bir adamdı o.

Marianne Johnson o kadar mutlu olmuş ve şaşırmıştı ki neredeyse ağlayacaktı. Eşyalarını taşımasına, saklanacaklar ile atılacakların ayrılmasına yardım etmişlerdi. Kadın eşyaları ayırıp her birini dikkatle taşıırken Liv kaldırımdaki eşyaları daha yakından incelemişti. Bir Corona daktilo ve rengi solmuş gazete kupürlerinin bulunduğu büyük deri kaplı bir albüm vardı. Kadın onları dikkatlice taş basamağa koyarken, “Annem gazeteciymi,” demişti. “Adı Louanne Baker’dı. Küçükklüğümde bunu kullandığı zamanları anımsıyorum.”

“Şu nedir?” Liv küçük, kahverengi bir şeyi işaret etti. Ona yaklaşıp kadar ne olduğunu tam olarak çıkartamasa da içini bir ürperti kaplamıştı. Dişe benzer şeyi artık görebiliyordu.

“Ah. Bunlar mı? Bunlar annemin *tzantza*³⁵ kafaları. Bir yerlerde bir Nazi miğferi de olacaktı. Sizce bir müze bunları ister mi?”

“Gümrükten geçmeniz çok eğlenceli olacak.”

“Aman Tanrım. En iyisi bunları sokakta bırakıp kaçayım.” Kadın alnını silmek için durdu. “Bu ne sıcak! Ölebiliyim.”

Liv o sırada resmi görmüştü. Bir koltuğun üzerine bırakılmıştı. Resimdeki yüz gürültü ve karmaşanın arasında Liv’in merakını cezbetmişti. Ona yaklaşp dikkatle kendine çevirdi. Resimdeki kız, yüzünde hafiften meydan okuyan bir ifadeyle eskimiş yaldızlı çerçevenin içinden ona bakıyordu. Kızıl-sarı saçları omuzlarından düşmüştü. Yüzündeki hafif tebessüm gururunu ve daha da içten, cinsellik gibi bir şeyleri çağırıyordu.

Yanma gelen David sessizce, “Sana benziyor,” diye mırıldanmıştı. “Sen de böyle görünüyorsun.” Liv’in saçları sarıydı. Ayrıca

35 Özellikle Güney Amerika’daki yerli kabilelerin, düşmanlarının kafataslarını çıkartarak ve kafa derisini doldurup mumyalastırarak ortaya çıkardıkları nesneler. Buna benzer buluntular günümüze kadar ulaşmıştır. (yay. n.)

kızıl değildi ve kısaydı. Ama hemen anlamıştı. Bakıştıklarında etraflarındaki her şeyi unutmuşlardı.

David, Marianne Johnson'a dönüp, "Bunu istemiyor musunuz?" diye sordu.

Marianne doğrulup gözlerini kısarak ona baktı. "Ah, hayır. Hiç sanmıyorum."

David kısık bir sesle, "Bunu bana satar mısınız?" diye sordu.

"Satın almak mı? Ah, sizin olsun. Hayatımı kurtardığınıza göre hiç değilse bu kadarını yapabilirim."

Ama David karşı çıkmıştı. Kaldırımında durmuş, sıkı bir pazarlığa girişmişlerdi. David kadının kabul edebileceğinden çok daha fazlasını vermek istiyordu. Liv askıdaki kıyafetleri inceleyip tekrar onlara döndüğünde de tokalaşıyorlardı.

David paraları sayarken kadın, "Onu para almadan da memnuniyetle size verebilirim," dedi. "Doğrusunu isterseniz o resmi pek sevmiyorum. Çocukluğumda benimle alay ettiğini sanırdım. Kızın çok kurumlu bir havası var."

Hava karardığında apartmanın önü tertemiz olmuştu. David'in cep telefonu numarasını ona verip yanından ayrıldıklarında Marianne Johnson da eşyalarını alıp otele dönmüştü. Kavurucu ısığın altında yürürken David resmi, o gecenin ilerleyen saatlerinde Liv'i taşıyacağı gibi özenle taşıyordu. "Daha önce sana bir şey almadığıma göre bu düğün hediyen olsun," demişti.

Liv de ona, "O tertemiz duvarların hiçbir şekilde delinmesini istemediğini sanıyordum," diye takılmıştı.

Kalabalık yolda durup tekrar resme bakmışlardı. Liv arkasındaki o gergin ve yanık teni, kollarındaki ışıltıyı anımsıyordu. Sıcak Barcelona sokaklarında akşam güneşi David'in gözlerine

vuruyordu. “Sanırım sevdiğimiz şeyler için bazı kuralları çiğneyebiliriz.”

Kristen, “Demek sen ve David o resmi gerçekten satın aldınız,” dedi ve buzdolabını karıştıran bir ergene engel olmak için durdu. “Hayır. Çikolatalı mus alamazsın. Yoksa yemek yemezsin.”

“Evet. Faturasını bile buldum.” Çantasından, bir defterden koparılmış yırtık pırtık bir kâğıt parçası çıkardı. *Ardında Bıraktığın Kadın adlı portre için 200 sterlin alınmıştır. Marianne Baker.*

“Demek o senin. Satın aldın ve faturan da var. Bu iş burada bitmiştir. Tasmin... George’a on dakika sonra yemek yiyeceğimizi söyler misin?”

“Öyle görünüyor. Üstelik kadm o resmin yarım yüzyıldan uzun bir süredir annesinde olduğunu söylemişti. Bize satmak da istemedi, bedava verecekti. David para vermek için ısrar etti.”

“Her şey çok saçma görünüyor.” Kristen salatayı karıştırıp elini kaldırdı. “Nasıl bir şey bu? Yani Ortaçağ’da işgal edilmiş bir araziden bir ev almış olsan, günün birinde biri çıkıp o evin kendisine ait olduğunu mu söyleyecek? Afrika’daki sahipli bir bölgeden çıkarıldığı için pırlanta yüzüğümü geri vermem mi gerekecek? Tanrı aşkına, Birinci Dünya Savaşı’ndan bahsediyoruz. Neredeyse yüz yıl öncesinden. Bu çok saçma!”

Liv arkasına yaslandı. O öğleden sonra şaşkınlıktan titrer halde Sven’i aramıştı ve o da akşam uğramasını söylemişti. Liv ona mektuptan bahsettiğinde çok sakindi, hatta okuduğunda omuz silkmişti. “Avukatların yeni buluşu olsa gerek. Gerçekten de çok tuhaf bir durum. Araştırmam ama ben olsam endişelenmezdim. Elinde faturan var. Yasal bir şekilde almışsın. O yüzden dava açılabileceğini sanmıyorum.”

Kristen salata tabağını masaya koydu. “Bu ressam kimmiş peki? Zeytin ister misin?”

“Bizim bilgilerimize göre adı Édouard Lefèvre. Ama imzası yok. Ve evet, zeytin isterim.”

“Son konuşmamızdan sonra... sana söylemek istemiştin.” Kristen kızına bakıp onu mutfaktan çıkardı. “Haydi çık Tasmin. Bizi biraz yalnız bırak.”

Tasmin huysuzlanarak dışarı çıkarken Liv bekledi. “Rog’la ilgili.”

“Kim?”

“Kötü bir haberim var.” Kristen yüzünü buruşturup masaya doğru eğildi. Derinden, yapmacık bir nefes aldı. “Geçen hafta söyleyecektim ama nasıl söyleyeceğimi bilemedim. Senin çok hoş biri olduğunu söyledi ama ne yazık ki... onun tipi değilmişsin.”

“Öyle mi?”

“Daha... genç birini istiyor. Çok üzgünüm. Gerçeği bilmen gerektiğini düşündüm. Evde oturup aramasını bekleyerek zamanını harcamanı istemedim.”

Liv şaşkınlığını gizlemeye çalışırken Sven mutfığa girdi. Elinde bazı notlar vardı. “Sotheby’dan bir arkadaşım ile konuştum. Şey... Kötü haber şu ki TARP saygın bir organizasyonmuş. Çalıntı eşyaların izini sürüyorlar ama daha çok savaş döneminde kaybolan eşyaları buluyorlar. Son birkaç yılda, bir kısmı ulusal koleksiyonlardan olan ünlü eserleri bulmuşlar. Bu işte uzmanlarmış.”

“İyi ama *Ardında Bıraktığın Kadın* ünlü bir eser değil ki. Balayımızda aldığımız küçük, yağlıboya bir resim.”

“Şey... bir yere kadar haklısın. Mektubu aldıktan sonra Lefèvre denen adamı araştırdın mı?”

Liv'in ilk işi onu araştırmak olmuştu. Yüzyılın başında Empresyonizm okulunun bir üyesiymiş. Saçları omuzlarına düşen, koyu kahverengi gözlü, iriyarı bir adamın siyah beyaz fotoğrafını görmüştü. Ve bu adam Henri Matisse'in yanında çalışmıştı.

"Şimdi neden iade edilmek istendiğini anlıyorum sanırım."

"Neden?" Liv ağzına bir zeytin attı. Kristen elinde bulaşık beziyle yanında duruyordu.

"Ona davadan bahsetmedim ve resmi görmeden değerlendiremeyeceğini söyledi ama Lefèvre'e ait başka bir eserin yüksek bir fiyattan satılmasının ardından iki ya da üç milyon sterlin edebileceğini düşünmüş olabilirler."

Liv zayıf bir sesle, "Ne?" diye çıktı.

"Evet. David'in küçük düğün hediyesi iyi bir yatırıma dönüşmüş anlaşılan. Arkadaşımın tabiriyle *en az* iki milyon sterlin edermiş. Aslında resmi hemen sigortalatmanı tavsiye etti. Anlaşılan bu bizim Lefèvre sanat piyasasında hatırı sayılır bir adammış. Ruslar onu sevdiği için eserlerinin fiyatı da tavan yapmış."

Liv zeytini bütün olarak yuttu ve öksürmeye başladı. Kristen sırtına vurup ona bir bardak su verdi. Liv suyu yudumlarken Sven'in söylediklerini düşünüyordu. Bu çok anlamsızdı.

"Dolayısıyla insanların bunca zaman sonra ortaya çıkıp pastadan pay almak istemesine şaşırmamak gerek. Shirley'den ofiste biraz araştırma yapmasını ve bulduklarını bana e-postayla yollamasını istedim. Şirketin müşterileri genellikle ailenin geçimini araştırıp resmin büyük büyükbabaları için ne kadar değerli olduğunu, onu kaybettikleri için ne kadar üzüldüklerini söyleyip resim üzerinde hak iddia ediyorlar... Sonra geri alıyorlar ve ne yapıyorlar biliyor musun?"

"Bilmiyoruz," dedi Kristen.

“Satıyorlar. Ve en pembe rüyalarda gördüklerinden bile daha zengin oluyorlar.”

Mutfak sessizliğe gömüldü.

“İki ya da üç milyon sterlin mi? Ama biz ona iki yüz sterlin ödemiştik.”

Kristen neşeyle, “*Antiques Roadshow*³⁶ programı gibi,” dedi.

“David işte. Neye dokunsa altına çeviriyor.” Sven kendine bir kadeh şarap doldurdu. “Tablonun senin evinde olduğunu bilmeleri ne büyük şanssızlık. Ellerinde belge olmadan senin evinde olduğunu kanıtlayamazlar. Orada olduğunu biliyorlar mı?”

Liv, Paul’ü düşündü ve midesinin kasıldığını hissetti. “Evet, biliyorlar.”

Sven, Liv’in yanına oturup elini onun omzuna koydu. “Evet. Şey... her iki durumda da seni yasal olarak temsil edecek birini bulmalıyız. Hem de hemen.”

Liv sonraki iki günü kalbi küt küt atıp kafasının içi uğuldayarak geçirdi. Uyurgezer gibiydi. Dış doktoruna gitmiş, ev alışverişi yapmış, elindeki işi teslim etmiş, Fran’e birkaç defa çay indirmiş ve Fran şeker koymadığından yakınınca tekrar yukarı çıkmıştı. Ne yaptığığın farkında değildi. Paul’ün onu nasıl öptüğünü, tesa-düf eseri gerçekleşen ilk karşılaşmalarını, ona yardım etmeyi ne kadar istediğini düşündü. Yoksa bunu başından beri planlamış mıydı? Liv bu karmaşık ve değerli işin istemeden bir parçası mı olmuştu? Google’da Paul McCafferty ismini aratıp NYPD’nin Sanat Eserleri Ekibi’nde çalıştığı döneme ait referanslarını, suçlu-ların zihnini okuyan bir zekâya ve stratejik bir düşünce yapısına sahip olduğunu okudu. Hakkında düşündüğü her şey bir anda

36 Antika eksperlerinin, antikalara değer biçmek üzere İngiltere’yi bölge bölge gezdiği program. (ç. n.)

buharlaşıp gitmişti. Liv'in aklından türlü düşünceler geçiyor, zihni korkunç bir yöne doğru kayıyordu. İki defa şiddetli bir bulantıyla yerinden kalkıp yüzünü soğuk suyla yıkamış, sonra da başını lavabonun altına dayamıştı.

Geçen kasım ayında TARP küçük bir Paul Cézanne eserinin Rus Yahudisi bir aileye geri verilmesini sağlamıştı. Resim on beş milyon sterlin değerindeydi. İnternet sitesindeki *Hakkımızda* bölümünde TARP'ın eserleri iade ettiklerinde belli bir miktar komisyon aldıkları belirtilmişti.

Paul ona üç mesaj yollamıştı: *Konuşabilir miyiz? Zor olduğunu biliyorum, yalnızca konuşmak istiyorum.* Güvenilir biriymiş gibi ölçülü yaklaşıyordu. Liv geceleri sık sık uyanıyor, kendini yemek yemeye zorluyordu.

Mo ise onu izliyor, hiçbir şey söylemiyordu.

Ve Liv koşuyordu. Her sabah ve bazı akşamlar. Koşmak düşüncelerinin, yemek yemenin, bazen de uyumanın yerini almıştı. Bacakları acıyana, ciğerleri patlayacakmış gibi hissedene kadar koşuyordu. Ve artık yeni bir rotası vardı. Southwark'm arka sokaklarında, köprü'nün diğer tarafında şehrin ışıltılı bölgelerinde koşuyor, takım elbiseli bankacıların, kahve alan sekreterlerin yanından geçiyordu.

Cuma akşamı saat altıda dışarı çıkmıştı. Çok güzel, ılık bir akşamdı. Londra'nın tamamı romantik bir filme sahne olmuş gibiydi. Soğuk havada nefesini görüyordu ve Waterloo Köprüsü'ne varınca çıkartacağı yün beresini kulaklarına kadar indirmişti. Uzakta, şehrin ışıkları parılıyordu. Otobüsler arka arkaya sıralanmıştı ve caddeler kalabalıktı. Liv iPod'unun kulaklıklarını takıp apartmanın kapısını kapatmış, anahtarları şortunun cebine koyup adım atmaya başlamıştı. Zihnini düşünceye yer bırakmayacak şekilde hareketli müziğinin sağır edici ritmine bırakmıştı.

"Liv."

Paul ansızın karşısına çıkınca Liv tökezlemiş, elini uzatmış, kim olduğunu görür görmez de eli yanmış gibi geri çekmişti.

“Liv, konuşmalıyız.”

Paul kahverengi ceketini giymiş, yakasını soğuktan korumak için kaldırmıştı ve koltuğunun altına da bir evrak dosyasını sıkıştırmıştı. Gözleri birbirine kenetlendiğinde Liv bir şey hissetmesine fırsat bırakmadan, kalbi küt küt atarken arkasını dönmüştü.

Paul de peşine takılmıştı. Liv etrafına bakmasa da müzikle birlikte Paul’ün ayak seslerini duyabiliyordu. Müziğin sesini biraz daha açtığındaysa kaldırıma çarpan ayak seslerinin titreşimini hissediyordu.

“Liv!” Paul, Liv’in kolunu kavrayınca Liv içgüdüsel olarak sağ elini kaldırıp adamın yüzüne sert bir şekilde vurdu. Darbenin etkisi öyle şok ediciydi ki ikisi birden geri çekilirken Paul elini burnuna bastırdı.

Liv kulaklıklarını çıkardı ve kendine gelmeye çalışıp, “Beni rahat bırak!” diye bağırdı. “Def ol git.”

“Seninle konuşmalıyım.” Paul parmaklarının arasından kanlar süzülürken bir eliyle cebinden büyükçe bir mendil çıkarıp burnuna bastırdı. Diğer elini ise barış sağlamak istercesine havaya kaldırdı. “Liv, şu anda bana kızdığını biliyorum ama sen...”

“Sana kızmak mı? Sana kızmak mı? Şu anda sana karşı hislerimi anlatmaya bu kelime yeter mi bilmiyorum. Bir yolunu bulup evime girdin, çantamı bulmuş gibi yaparak sana güvenmemi sağladın, tatlı sözlerle yatağıma girdin ve yüklü bir komisyon karşılığında aradığın resmi tam kaşında buldun. Aman ne büyük tesadüf.”

“Ne?” Mendil yüzünden Paul’ün sesi boğuk çıkmıştı. “Ne? Çantayı ben mi çaldım yani? Her şeyi ben mi kurguladım? Sen delirdin mi?”

“Benden uzak dur.” Liv’in sesi titriyor, kulakları çınlıyordu. Ondan uzaklaşmak için geri geri yürüyordu. İnsanlar durmuş onları izliyordu.

Paul peşinden gidiyordu. “Hayır. Bir dakika dinler misin? Ben eski polisim. Çanta çalmakla işim olmaz. Tesadüfen yolda bulmuş gibi yapmakla da. Sadece seni gördüm ve senden hoşlandım. Sonra şans bir anda ters döndü ve aradığım resmin sende olduğunu öğrendim. Bu işi başkasına verme şansım olsa inan bana bunu yapardım. Affedersin. Ama beni dinlemelisin.”

Paul mendilini yüzünden çekti. Dudakları kanıyordu.

“O resim çalıntı Liv. Evrakları milyonlarca defa inceledim. O resimdeki kız ressamın karısı Sophie Lefèvre. Almanlar kadını esir aldıktan sonra resim kaybolmuş. Çalınmış.”

“Yüz yıl önce olmuş bu.”

“Yüz yıl önce olması olanların üstünü kapatır mı? Sevdiğin bir şeyin elinden alınmasının ne demek olduğunu biliyorsun.”

“Çok iyi biliyorum hem de,” diye haykırdı Liv.

“Liv, senin iyi biri olduğunu biliyorum. Ne kadar şaşkın olduğunun da farkındayım ama eğer biraz düşünürsen doğru olanı yaparsın. Zaman yapılan hataları düzeltmiyor. Ve senin resmin o zavallı kızın ailesinden çalınmış. O kıza dair ellerinde kalan son şey o resim. En doğrusu onu ailesine geri vermek.” Sesi yumuşamış, ikna edici bir kıvama gelmişti. “Başına gelenleri öğrendiğinde eminim Sophie Lefèvre’e bambaşka bir gözle bakacaksın.”

“Ah, saçma sapan fikirlerini kendine sakla.”

“Ne?”

“O resmin değerini bilmediğimi mi sanıyorsun?”

Paul ona bakakalmıştı.

“Seni ve şirketini araştırmadım mı sanıyorsun? Nasıl çalıştığınızı... Bütün bunların ne anlama geldiğini biliyorum Paul ve hiçbirinin adaletle alakası yok.” Liv yüzünü ekşitti. “Tanrım, beni çok kolay kandıracağını sanmıştın, değil mi? Bomboş evinde hâlâ kocasının yasını tutan ve burnunun dibinde olup bitenlerden haberi olmayan aptal kızın tekiyim, değil mi? Her şey *para* içinmiş Paul. Sen ve bu işin arkasında başka kim varsa o tabloyu bir servet değerinde olduğu için istiyorsunuz. Ama benim için para önemli değil. Beni de o tabloyu da satın alamazsınız. Şimdi beni rahat bırak.”

Liv döndü ve Paul’ün bir şey daha söylemesine fırsat vermeden koşmaya başladı. Kulaklarında hissettiği kalp atışlarının sesi sağır ediciydi. South Bank’in merkezine vardığında yavaşladı ve döndü. Paul gitmişti; evine gitmek üzere Londra sokaklarında yürüyen binlerce insanın arasında kaybolmuştu. Liv eve döndüğünde gözyaşlarını zor tutuyordu. Şimdi tek düşündüğü Sophie Lefèvre’di. *Ellerinde ondan kalan son şey o resim. En doğrusu onu ailesine geri vermek.* Paul’ün sözlerini zihninden atmaya çalışırken, “Lanet olsun,” dedi. *Lanet olsun, lanet olsun sana.*

“Liv!”

Birinin kapıdan çıktığını görünce yerinden sıçradı. Ama başında siyah beresi, boynuna sardığı atkısı ve dizlerine kadar uzanan tüvit paltosuyla o adamın babası olduğunu gördü. Sokak lambasının altında yüzü ışıldıyordu. Ona sarılmak için kollarını iki yana açmış, altındaki Sex Pistols³⁷ baskılı tişörtü ortaya çıkmıştı. “Sonunda geldin! O Ateşli Buluşma’dan sonra senden haber alamadık. Uğrayıp nasıl geçtiğini sormak istedim!”

37 İngiliz punk rock grubu. (ç. n.)

19

“Kahve ister misin?”

Liv başını kaldırıp sekretere baktı. “Teşekkürler.” Tüylü deri koltukta kımıldamadan oturuyordu. Son on beş dakikadır okuyormuş gibi yaptığı gazeteye bakıyor ama hiçbir şey görmüyordu.

Var olan tek takım elbisesini giymişti. Artık modası geçmişti büyük ihtimalle ama bugün kendini kontrollü ve düzenli hissetmek istiyordu. Avukatın ofisini ilk kez ziyaret ettikten sonra kendini iyice bitkin hissetmeye başlamıştı. Şimdi de sinirlerini kontrol edebilmesi için daha fazlasına ihtiyacı vardı.

“Henry onları resepsiyonda bekliyor. Birazdan gelirler.” Kadın profesyonel bir tebessümle arkasını dönüp uzaklaştı.

Kahve iyiydi. Saatine ödediği para hesaba katıldığında elbette iyi olmalıydı. Sven’in ısrar ettiği gibi uygun silahları kuşanmadan bu davayla mücadele etmesinin hiçbir anlamı yoktu. Resmin iadesinin engellenmesi konusuyla kimin en iyi şekilde başa çıkacağını öğrenmek için müzayede evlerindeki arkadaşlarına ve barodaki tanıdıklarına danışmıştı. Ne yazık ki güçlü silahlar pahalıya mal oluyordu. Henry Phillips’e, düzgün saç kesimine, el yapımı ayakkabılarına, pahalı bir tatil yaptığını gösteren tombul yüzündeki ışıltıya her baktığında Liv yalnızca, *benim gibi insanlar sayesinde zenginsin*, diye düşünabiliyordu.

Lobinin dışından gelen avak seslerini ve konuşmaları duydu. Ayaga kalkıp eteğini düzeltti ve kendine çeküduzen verdi. Paul, mavi yun atkısı ve koltuğunun altındaki dosyasıyla Henry ve Lrv'in tanımadığı iki kişinin peşinden geliyordu. Göz gözle geldiklerinde Lrv tüylerinin diken diken olduğunu hissedip hemen dondu.

"Lrv, hepimiz geldik. Toplantı odasına gelir mısın? Kahveni oraya getirtirim."

Lrv, Paul'un yanından geçip diğer kadına kaprıyı tutan Henry'den gözlerini ayırmıyordu. Onun varlığını, adamın vucudundan gerçek bir sıcaklık yayılıyorymuşçasına hissediyordu. Oradaydı, yanı başında duruyordu. Bu tür toplantılara pek önem vermıyormuş da her an yurıyüce çıkabilirmiş gibi kot pantolon giymişti.

Lrv, "Bu aralar değerlı eşyalarından etmek için kandırdığın başka kadınlar da var mı?" diye sordu. Sadece Paul'un duyabileceği kadar kısık bir sesle söylemişti bunu.

"Hayır. Çantalarını çalıp savunmasız olanları baştan çıkarmakla meşgulum daha çok."

Lrv başını kaldırdığında gözleri Paul'un gözlerine kenetlendi. O da en az kendisi kadar ofkeli görünüyordu.

Toplantı odası ahşap panelli bir odaydı. Sandalyeler ağırdı ve deri kaplıydı. Duvarlardan biri deri ciltli kitaplarla doluydu. Bunlar yasal uzlaşmanın yüce bir bilgiyle donatıldığının kanıtıydı.

Lrv, Henry'nin peşinden gitmiş, birkaç sanrıye içinde masanın iki yanına dizilerek oturmuşlardı. Lrv, Paul'e bakmamak için gözlerini not defterine, ellerine, kahvesine dikmişti.

"Evet." Henry kahvelerin doldurulmasını bekledikten sonra parmak uçlarını birleştirdi. "Bugün TARP kuruluşı aracılığıyla Bayan Halston'a sunulan talebi önyargısızca görüşmek ve yasal yollara başvurmada belli bir uzlaşmaya varıp varamayacağımızı görmek üzere toplandık."

Liv karşısında oturan insanlara bakdı. Kadın otuzlu yaşlarının ortalarındaydı. Yüzünü çevreleyen siyah, bukle bukle saçları ve ciddi bir ifadesi vardı. Not defterine bir şeyler yazıyordu. Yanındaki adam Fransızdı ve Serge Gainsbourg'un orta yaşlı haline benzıyordu. Liv, konuşmalarını duymadan da yüzlerinden insanların milliyetini çözmenin mümkün olabileceğine inanırdı. Ve bu adam Fransızlara öyle benzıyordu ki Gauloises ıçıp boy-nunda soğanlardan yapılmış bir halkıyla gezebilirdi.

Tabii bir de Paul vardı.

"Elbette, öncelikle tanışalım. Adam Henry Phillips ve Bayan Halston'a vekâlet ediyorum. Avukat Sean Flaherty, Paul McCafferty ve Janey Dickinson'ın yönettiği TARP'a vekâlet ediyor. Ayrıca aramızda TARP'la birlikte resmen sadecasını talep eden Lefèvre ailesinden André Lefèvre var. Bayan Halston, TARP savaş döneminde kaybolan eşyaların ...

Liv, "Biliyorum," diye atıldı.

Ah, şu an ona ne kadar da yakındı. Masanın tam karşısında oturmıştı. Liv adamın ellerindeki her bir damarı, gömleğin kolunun içine kayan manşetini görebiliyordu. Tanıştıkları akşam giydiği gömleğini giymişti. Masanın altından ayağını uzatıp onun ayağına dokunabilirdi. Bunu önlemek için ayaklarını sandalyesinin altına çekip kahvesine uzandı.

"Paul, bu talebin nasıl geldiğini Bayan Halston'a açıklayabilir misin lütfen?"

"Evet," dedi Liv buz gibi bir sesle. "Dinlemek isterim."

Yürünü hafifçe kaldırdığında Paul doğrudan ona bakıyordu. Nasıl titrediğini fark edip etmediğini merak ediyordu. Herkes fark etmişti büyük ihtimalle. Çünkü Liv'in her nefesi kendisine ihanet ediyordu.

“Evet... öncelikle sözlerime af dileyerek başlamak istiyorum,” dedi Paul. “Bu haberin şaşkınlık yarattığının farkındayım. Şanssız bir durum... Üzücü olansa bu durumun, her iki tarafı da memnun edecek bir sonuca bağlanamayacak olmasıdır.”

Doğruca ona bakıyordu. Liv'den onu onaylayan bir işaret beklediği belliydi. Liv masanın altında dizlerini kavrayıp bir şeylere odaklanmak için tırnaklarını etine batırdı.

“Kimse yasal olarak başkasına ait olan bir şeyi almak istemez. Bizim de amacımız bu değil. Ancak şöyle de bir gerçek var ki savaş döneminde bazı yanlışlar yapılmış. Édouard Lefèvre'in karısının sakladığı ve çok sevdiği *Ardında Bıraktığın Kadın* adlı tablo Almanların eline geçmişti.”

“Bundan emin olamayız,” dedi Liv.

“Liv...” Henry'nin sesinde uyarıcı bir ton vardı.

“Yazılı bir kanıtımız var. Madam Lefèvre'in bir komşusu günlüğünde, o dönemde bölgede yaşayan Alman bir komutanın, ressamın karısının portresine zorla el koyduğundan bahsetmiş. Genellikle İkinci Dünya Savaşı'nda kaybolan malların bulunmasını sağladığımız için bu sıra dışı bir örnek ve ilk hırsızlığın Birinci Dünya Savaşı döneminde yapıldığına inanıyoruz. Ancak Hague Antlaşması yine de geçerliliğini koruyor.”

Liv, “Ne olacak peki?” diye sordu. “Çalındığını neredeyse yüz yıl sonra söylüyorsunuz. Mösyö Lefèvre'in eserinin milyonlar ettiği bir dönemde, değil mi?”

“Eserin değerinin bir önemi yok.”

“Güzel. Madem değerinin bir önemi yok, o halde bedelini ödeyeceğim. Hemen. O resme ödediğim parayı mı istiyorsunuz? Faturasını hâlâ saklıyorum çünkü. O miktarı alıp beni rahat bırakacak mısınız?”

Oda sessizliğe gömüldü.

Henry uzanıp Liv'in koluna dokundu. Liv'in kalemi tutan eklem yerleri bembeyaz kesilmişti. Adam usulca, "Şunu söylemeliyim," dedi. "Bu toplantının amacı bu konuyla ilgili çözüm sunmak ve herhangi birinin kabul edilip edilmeyeceğini görmek."

Janey Dickinson, André Lefèvre'le fısıldaştı. Kadın, ilkokul öğretmenlerine özgü, soğukkanlı bir tavır takınmıştı. "Söz konusu olan Lefèvre ailesi olduğuna göre kabul edilebilecek tek çözüm resmin iade edilmesidir," dedi.

Liv, "Ama o resim onlara ait değil," dedi.

Janey soğukkanlılıkla araya girdi. "Hague Antlaşması'na göre onlara ait."

"Saçmalık."

"Kanunlar böyle."

Liv, Paul'e baktığında adamın onu izlediğini gördü. Yüz ifadesi değişmemişti ama gözlerinde af dilediğini gösteren bir ifade vardı. Ne için af dileyecekti ki? Bu cılalı ahşap masada yaşanan tartışma için mi? Ondan çaldığı gece için mi? Çalıntı resim için mi? Liv bilmiyordu. *Bana bakma*, dedi kısık sesle.

Sean Flaherty, "Belki..." diye söze başladı. "Belki Henry'nin dediği gibi birkaç çözüm önerisinde bulunabiliriz."

"Ah, bulunabilirsiniz tabii," dedi Liv.

"Emsal niteliğinde bunun gibi birkaç dava daha var. Biri Bayan Halston'ın bu talebi feshetme hakkının olmasıdır. Yani resmin bedelini Lefèvre ailesine öderseniz resim sizde kalabilir Bayan Halston."

Janey Dickinson başını not defterinden kaldırmadan söz aldı. "Daha önce de belirttiğim gibi aile parayla ilgilenmiyor. Tabloyu istiyorlar."

“Doğru ya,” dedi Liv. “Daha önce hiç bu tür anlaşmalarda yer almadığımı, tartışmalara girmediğimi sanıyorsunuz.”

Henry tekrar, “Liv,” dedi. “Eğer...”

“Burada neler döndüğünü biliyorum. *Ah hayır, para istemiyoruz.* İş sonlanana kadar tabii ki istemiyoruz dersiniz. Sonra her nasılsa herkes kanayan yarasını unutmayı başarır.”

“Liv...” dedi Henry kısık sesle.

Liv nefesini dışarı verdi. Masanın altında elleri titriyordu.

“Bakın, daha önce resmin paylaşılmasına dair anlaşmaya vardığımız durumlar da oldu. Bölünmez varlık dediğimiz böyle durumlar biraz karmaşıktır. Ancak tarafların anlaşmasıyla eser için zaman bölüşümü yapılabiliyor ya da ortak hak sahipleri, resmin büyük bir galeride sergilenmesini kabul ediyorlar. Tabii ki bu durumda ziyaretçiler resmin geçmişte yağmalandığı ve önceki sahiplerinin hayatıyla ilgili bilgilendiriliyorlar.”

Liv sessizce başını iki yana salladı.

“Resmin satılıp paranın bölüşülmesi de...”

Liv ve Lefèvre aynı anda, “Hayır,” dediler.

“Bayan Halston...” Paul’ün sesi sertleşmişti. “Elimizde güçlü kanıtlar olduğunu bilmelisiniz. Eserin iadesini sağlayacak yeterince kanıtımız ve geçmişte yaşanan, emsal teşkil edecek davalar var. Yerinizde olsam uzlaşma konusunu tekrar düşünürdüm.”

Oda sessizliğe gömüldü. Liv, “Beni korkutmaya mı çalışıyorsunuz?” diye sordu.

“Hayır,” dedi Paul kısık sesle. “Ancak bu konunun barışçıl yollarla halledilmesi hepimizin yararına olur. Ben... biz bu işin peşini bırakmayacağız.”

Liv onu aniden farklı bir biçimde gördü. Kollarını kendi çıplak beline sarmış, bir tutam kahverengi saç sol göğsüne düşmüştü. Sonra evde, o loş ışıktaki ona gülümseyen gözlerini gördü.

Bunun üzerine Liv çenesini hafifçe kaldırıp, “O size ait değil,” dedi. “Mahkemede görüşürüz.”

Henry’nin ofisindelerdi. Liv büyük bir kadeh viski içmişti. Bugüne kadar gündüz vakti viski içmemişti ama beklediği buymuş gibi Henry ona bir kadeh doldurmuştu. Liv’in birkaç yudum içmesini bekliyordu.

Sandalyesine yaslanıp, “Sana pahalıya patlayacağını bilmelisin,” dedi.

“Ne kadar pahalı?”

“Şey, birçok davada mahkeme ücretini ödemek için sanat eserlerinin satıldığını biliyorum. Connecticut’ta bir davacı yirmi iki milyon değerindeki çalıntı sanat eserini geri aldı ama avukatların yalnızca birine on milyon dolar ödemesi gerekti. Resmin geçmişini öğrenmek için eksperlere, özellikle de Fransız eksperlere ödeme yapmamız gerekecek. Üstelik bu davalar uzun sürebiliyor Liv.”

“Ama kazanırsak masraflarımızı karşılayacaklar, değil mi?”

“Buna mecbur değiller.”

Liv bunu özümsemeye çalıştı. “Peki, ne kadardan bahsediyoruz? Beş milyon mu?”

“Ben olsam altı derdim. Ne kadar güçlü olduklarına bağlı. Onların lehine işleyecek bir örnek de var.” Henry omuz silkti. “Elindeki belgeyi sunabiliriz. Ama resmin geçmişine dair bazı eksikler var ve gerçekten de savaş döneminde çalındığını kanıtlarlarsa o zaman...”

Liv, “Altı mı?” diye sordu ve ayağa kalkıp odanın içinde gezinmeye başladı. “Buna inanamıyorum. Birinin öylece hayatıma girip bana ait olan bir şeyi benden istediğine inanamıyorum. Sonsuza dek benim olan bir şeyi!”

“Onların da birçok açığı var ancak rüzgârın kesinlikle onlardan yana estiğini söyleyebilirim. Sotheby geçen yıl bu şekilde otuz sekiz eser sattı. On yıl öncesine kadar bir tane bile satmamıştı.”

Liv karşılaşmanın etkisiyle sinir uçlarının titreştiğinin, bütün vücudunun elektriklendiğinin farkındaydı. “Tabloyu alamayacaklar,” dedi.

“Peki ya para? Zaten sıkıntıda olduğunu söylemiştin.”

“Tekrar kredi çekerim. Masrafları minimuma indirmenin bir yolu var mı?”

Henry öne uzandı. “Mücadele etmeye kararlıysan yapabileceğin çok şey var. En önemlisi resmin kaynağıyla ilgili ne kadar şey bulursan gücümüz o denli artar. Aksi takdirde bu işi başkasına yaptırıp senden saat ücreti alırsın ki mahkemeye başvurduktan sonraki eksperlerin ücreti buna dahil olmaz. Bunu yapabilirsen durum değerlendirmesi yapıp bir dava vekiliyle görüşürüm.”

“Hemen araştırmaya başlayacağım.”

Liv seslerindeki kararlılığı hâlâ duyuyordu. *Elimizde güçlü kanıtlar olduğunu bilmelisiniz. Eserin iadesini sağlayacak yeterince kanıtımız ve geçmişte yaşanan, emsal teşkil edecek davalar var. Paul’ün yüz ifadesini, sahte ve kaygılı halini gözünde canlandırabiliyordu: Bu konunun barışçıl yollarla halledilmesi hepimizin yararına.*

Liv viskisini yudumlarken biraz yumuşamıştı. Ansızın kendini yapayalnız hissetti. “Henry, peki sen ne yapardın? Benim yerimde olsan yani.”

Henry parmak uçlarını birleştirip burnuna yasladı. “Bence bu büyük haksızlık. Ama Liv, ben mahkemeye gitmeden önce iyi düşünürdüm. Bu tür davalar... çirkin boyutlara ulaşabiliyor. Başka bir yol bulmayı düşünmelisin.”

Paul’ün yüzü Liv’in gözünün önünden gitmiyordu. “Hayır,” dedi cesurca. “O resmi vermeyeceğim.”

“Peki ya...”

“Hayır.”

Liv eşyalarını toplayıp odadan çıkarken Henry’nin onu izlediğinin farkındaydı.

Paul numarayı dördüncü defa çevirip parmağını *ara* tuşunda tuttu ve sonra fikrini değiştirip telefonunu arka cebine soktu. Yolun karşısındaki takım elbiseli adam trafik denetçisiyle tartışıyor, adam el kol hareketleriyle bir şeyler anlatırken denetçi umursamazca ona bakıyordu.

“Öğle yemeğine geliyor musun?” Janey kapıda belirdi. “Saat bir buçuk için bir masa ayırtmıştım.”

Parfümünü yeni sıkmıştı. Kokusu havayı delip Paul’ün masasına kadar gelmişti. “Gelmem gerekiyor mu?” Sohbet etme havasında değildi. İlgi çekmek, şirketin geri kazanım konusundaki başarılarını anlatmak istemiyordu. Janey’nin yanına oturmak, kahkahalar atarken kendisine yaslandığını, dizinin kendi dizine yapıştığını hissetmek istemiyordu. André Lefèvre’in bükük dudaklarını ve kuşkulu bakışlarını da görmek istemiyordu. Müşterilerine karşı nadiren böyle olumsuz fikirlere kapılırdı.

Ona, *resmin kaybolduğunu ilk kez ne zaman fark ettiğinizi sorabilir miyim*, diye sormuştu.

Denetim sırasında fark ettik.

Yani resmi siz kaybetmediniz, öyle mi?

Kendimiz mi? Adam bu kelimeye omuz silkmişti. Bize ait olan bir eserden neden başka biri maddi çıkar sağlasın?

Janey düşüncelerini bölüp, "Gelmek istemiyor musun? Neden?" diye sordu. "Ne işin var?"

"Birkaç evrak incelemem gerekiyor."

Janey gözlerini dikip ona baktı. Ruj sürmüştü. Topuklu ayakkabı da giymişti. *Bacakları güzel*, diye düşündü Paul dalgın dalgın.

"Bu davayı almalıyız Paul. André'yi de kazanacağımıza inandırmalıyız."

"Bu durumda onunla yemek yemektense geri plan çalışması yapmam daha uygun olacak." Paul ona bakmıyordu. Yüzünde inatçı bir ifade belirmişti. Hafta boyunca da herkese ters davranmıştı. "Miriam'ı al," dedi. "Güzel bir öğle yemeğini hak ediyor."

"Bütçemiz canımız istediğinde sekreterlere ziyafet vermeyi kaldırmıyor."

"Neden olmasın? Belki Lefèvre ondan hoşlanır. Miriam! Miriam!" Paul gözlerini Janey'den ayırmadan arkasına yaslandı.

Miriam elindeki ton balıklı sandviçle kapının önüne geldi. "Evet?"

"Benim yerime Mösyö Lefèvre'le öğle yemeği yemek ister misin?"

"Paul biz..." Janey dişlerini kenetledi.

Miriam ikisine bakıp lokmasını yuttu. "Çok nazıksınız ama..."

"Ama Miriam'ın sandviçi var ve işlerini bitirmesi gerekiyor. Teşekkürler Miriam." Janey kapının kapanmasını bekleyip düşünceli bir tavırla dudaklarını büktü. "Her şey yolunda mı Paul?"

"Her şey yolunda."

“Peki.” Janey sesinin titremesine engel olamamıştı. “Seni zorlayamam. Konuyla ilgili neler bulacağını merakla bekliyorum. İkna edici şeyler olacağına şüphem yok.”

Janey orada bir süre daha durup çıktı. Paul onun ofisten çıkarken Lefèvre’le Fransızca konuştuğunu duyabiliyordu.

Paul yerinde oturmuş, önüne bakıyordu. “Hey, Miriam?”

Kadın elinde sandviçiyle tekrar geldi.

“Affedersin. Ben biraz...”

“Sorun değil.” Miriam gülümseyip eline düşen ekmek parçasını tekrar ağzına attı ve sonra Paul’ün ne olduğunu anlamadığı bir şeyi daha yedi. Önceki konuşmadan bir şey duyup duymadığını anlamak mümkün değildi.

“Arayan var mı?”

Miriam yüksek sesle iç geçirdi. “Daha önce de dediğim gibi yalnızca Müzeler Birliği Başkanı aradı. Onu tekrar aramamı ister misiniz?”

Paul hafifçe gülümsemişti ama tebessümü gözlerine yansı-mıyordu. “Hayır, sorun değil.” Miriam çıkıp kapıyı kapattığında Paul’ün yumuşak ve alçak sesli iç geçişi sessizliği bozmuştu.

Liv resmi duvardan çıkardı. Parmaklarını yağlıboya yüzeyde gezdirip sarmal şekilleri ve darbeleri hissediyor, bir yandan da ressamın nasıl bir duruma düştüğünü hayal etmeye çalışırken kanvas resimdeki kadına bakıyordu. Yıldız rengi çerçeve yer yer çatlamıştı ama Liv bu görüntüyü seviyordu. Eski ve sade tablonun etrafını çevreleyen çatlakların zıtlığı hoşuna gidiyordu. *Ardında Bıraktığın Kadın*’m odadaki tek renkli şey olması, eski ve değerli bir eşya gibi yatağının ucunda küçük bir mücevhermişçesine ışıldamasını seviyordu.

Ama o artık yalnızca *O Kadın* değildi. Tarihe tanıklık etmiş, bir karı kocanın içten sohbetlerine konu olmuştu. O artık ünlü bir ressamın kayıp, belki de öldürülen karısıydı. Toplama kam-pındaki bir adamın, karısıyla son bağını simgeliyordu. Bu kadın kayıp bir tablonun öznesi, bir dava konusu ve araştırmaların işaret ettiği tek sonuçtu. Artık resmin bu yeni haline karşı ne hissettiğini bilmiyordu. Yalnızca bir parçasını çoktan kaybettiğini fark etmişti.

Bu resim... Almanların eline geçmiş.

Yüzünde ters bir ifade olan André Lefèvre, Sophie'nin resmine neredeyse hiç bakmamıştı. McCafferty de öyle. Paul McCafferty'nin o toplantı odasındaki halini anımsadıkça öfkesi büyüyordu. Bazen aşırı derecede ısınmış gibi öfkeden yanabileceğini düşünüyordu. Nasıl olur da Sophie'yi öylece onlara verirdi?

Liv yatağının altındaki kutudan koşu ayakkabılarını çıkarıp eşofmanlarını giydi ve anahtarlarıyla cep telefonunu cebine koyup koşmaya çıktı.

Ters çevirdiği sepetin üzerine oturmuş etrafı izleyen Fran'in yanından geçip nehre yönelirken ona el salladı. Konuşmak istemiyordu.

Öğle vaktiydi ve Thames'in kenarı uzun öğle yemeği arasından sonra işe dönen çalışanlar, yorgun öğretmenlerin yönlendirdiği okullu çocuklardan oluşan gruplar, çocuklarını gezintiye çıkaran ve bebek arabasını sürerken bir yanda da telaşla telefonlarından mesaj yazan yorgun annelerle doluydu. Liv onların aralarına girip çıkarak koşuyor, yalnızca nefesi kesilince ve ayağına kramp girince yavaşlıyor, kalabalığın arasında görünmez, ayırt edilemez, sıradan biri gibi görünene kadar koşuyordu. Kendini zorluyordu. Bacakları acıyana, eşofmanının sırt kısmında terden koyu bir T

şekli belirene, yüzü damlalarla parlayana kadar koşuyordu. Canının yanmasından başka bir şey hissetmeyene kadar koşuyordu.

Telefonuna mesaj geldiğinde Somerset House'dan geri yürüyordu. Durup telefonu cebinden çıkardı ve gözlerini yakan teri sildi.

Liv, beni ara.

Liv yarı yürür yarı koşar adımlarla nehir kenarına geldi ve ani bir hareketle kolunu kaldırıp hiç düşünmeden telefonu Thames Nehri'ne fırlattı. Telefon sessizce, kimselere görünmeden merkeze doğru hızla akan gri sulara gömüldü.

20

Şubat 1917

Sevgili kardeşim,

Gidişinin üzerinden üç hafta, dört gün geçti. Mektubum eline geçer mi ya da öncekiler sana ulaştı mı bilmiyorum. Belediye Başkanı yeni bir iletişim hattı kurmuş ve güvenirliğinden emin olur olmaz bu mektubu yollayacağına söz verdi. O yüzden bekleyip dua ediyorum.

On dört gün boyunca yağmur yağdı ve her yeri berbat etti. Bacaklarımıza kadar çamura batıyoruz ve atların nalları da ayaklarından düşüyor. Meydanın ilerisine nadiren geçebiliyoruz. Hava çok soğuk ve çok zorlanıyoruz. Birkaç dakikalığına da olsa çocukları yalnız bırakmak istemiyorum. Sen gittikten sonra Édith üç gün boyunca pencerenin kenarından ayrılmadı. Ama hastalanmasından korkunca onu önce masaya oturmaya, sonra da yatağa girmeye zorladım. Artık hiç konuşmuyor. Her an tetikte ve birinin gelip beni de götürmesinden korkuyormuş gibi sürekli eteğime tutunuyor. Ne yazık ki onu yatıştırmaya fazla zamanım olmuyor. Akşamları artık daha az Alman geliyor ama yemeklerini verip arkalarından temizlik yapmam yine gece yarısını buluyor.

Aurélien ortadan kayboldu. Senden kısa bir süre sonra o da gitti. Madam Louvier'nin dediğine göre hâlâ St. Péronne'daymış ve Jacques Arrière'le birlikte tütünlüğün üstünde kalmış ama onu görmek istediğimi söyleyemem. O da sana ihanet eden Komutan Friedrich Hencken'den daha iyi biri değil. Her zaman insanların iyi olduğuna inanıyorsun ama Komutan iyiliğini isteseydi seni öyle utanç verici bir duruma düşürmez, bütün kasabanın günah işlediğini duymasına izin vermezdi. İksinin de davranışında insanlıktan eser yok bence. Benim fikrim bu.

Senin için dua ediyorum Sophie. Sabahları uyandığımda yüzünü görüyorum ve dönüp yatağın diğer ucunda örgülü saçlarınla beni güldürüp yiyecek hayalleri kurduğunu görmeyince aniden irkiliyorum. Barda sana seslenmek istiyorum ama senin olman gereken yer, sessizliğe gömülmüş oluyor. Mimi odana giriyor ve seni masanın başında bir şeyler yazıp uzaklara dalmış halde bulmayı bekliyormuş gibi içeriye bakıyor. Pencerenin kenarında durup diğer tarafında neler olduğunu hayal ettiğimiz zamanları anımsıyor musun? Bizi kurtarmaya gelecek perilerin, prenseslerin ve o soylu adamların hayalini kurduğumuzu... Çocukken o çukurlu yolları, kıyafetlerinin içindeki sıksa adamları, aç gezen çocukları görsek ne düşünürdük acaba?

Sen gittiğinden beri kasaba çok sessiz. Kasabanın ruhu da seninle birlikte gitti sanki. Madam Louvier her zamanki gibi aksi bir suratla gelip seni anıyor. Onu dinleyenlere söylev veriyor. Komutan da artık akşamları yemeğe gelen Almanların arasında değil. Gözlerime bakabileceğini sanmıyorum. Belki de bıçağımla peşine düşeceğimi bildiği için yaklaşmıyor.

Zaman zaman kulağımıza ufak tefek bilgiler geliyor. Kapının altından atılan kâğıtta Lille yakınlarında yine bir

grip salgını olduğu, Douai yakınlarında müttefik askerlerin yakalandığı, Belçika sınırında et için atların öldürüldüğü yazıyor. Jean-Michel'den haber yok. Senden de...

Bazen bir maden ocağında hapsolmuşum ve uzaktan gelen seslerin yankısını işitiyormuşum gibi geliyor. Çocuklar dışında bütün sevdiklerimi benden aldılar ve hayatta olup olmadığınızı da bilmiyorum. Bazen senin için o kadar korkuyorum ki felç geçirdiğimi sanıyorum. Tam çorba pişirirken ya da sofrayı kurarken böyle şeyler hissediyorum ve kendimi nefes almaya zorlayıp çocuklar için ayakta durmam gerektiğini düşünüyorum. Hepsinden öte inanmalıyım. Sophie olsa ne yapardı, diye soruyorum kendime ve yanıtı hemen buluyorum.

Lütfen kendine iyi bak sevgili kardeşim. Seni esir almış olsalar da Almanları daha fazla kızdırma. İçinde ne kadar güçlü bir dürtü hissedersen hisset sakın risk alma. Tek önemli olan sağ salım bize geri dönmen. Bu mektubun eline geçeceğine inanıyorum. Bazen bu dünyada birbirinize kavuştuğunuzu düşünüyorum. Bizi bu karanlık günlerle sınamasına karşın Tanrı'nın bize yardım edeceğine inanıyorum.

Dikkatli ol Sophie.

Seni seven ablan,

Hélène

21

Paul, Birinci Dünya Savaşı dönemindeki yazışmaların saklandığı yerden çıkan mektubu bıraktı. Sophie Lefèvre'in ailesiyle ilgili bulabildiği tek kanıt buydu ve bu da diğerleri gibi Sophie'nin eline geçmemişti.

Ardında Bıraktığın Kadın Paul'ün öncelikli işi olmuştu. Her zamanki kaynaklarına başvurdu: Müzelere, arşivlere, müzayede evlerine, uluslararası sanat konusunda uzmanlaşmış kişilere... Ayrıca en önemsiz kaynaklarla bile görüşmüştü; Scotland Yard'dan eski tanıdıklar, sanat suçları dünyasından tanıdıklar ve Avrupa'ya ait çalıntı sanat eserlerinin her hareketini en ince ayrıntısına kadar kaydetmesiyle tanınan bir Romanyalı...

Ve sonuç olarak şu bilgilere ulaşmıştı: Édouard Lefèvre daima Académie Matisse'in en az tanınan sanatçısı olmuştu. Onun çalışmalarında uzman iki akademisyen vardı ve ikisi de *Ardında Bıraktığın Kadın* resmiyle ilgili kendisinden daha çok şey bilmiyordu.

Lefèvre ailesinden edinilen fotoğraf ve bazı yazılı kaynaklarda resmin Birinci Dünya Savaşı döneminde Almanların işgal ettiği St. Péronne kasabasındaki Le Coq Rouge olarak bilinen otelde asılı olduğunu öğrenmişti. Sophie Lefèvre tutuklandıktan kısa bir süre sonra iz bırakmadan öylece kaybolmuştu.

Resim Louanne Baker'ın eline geçmeden önce de arada otuz yıllık bir boşluk vardı. Louanne Baker resmi İspanya'ya taşınana kadar otuz yıl boyunca Amerika'daki evinde tutmuş, o öldükten sonra da David Halston resmi satın almıştı.

Peki o otuz yıllık boşlukta ne olmuştu? Gerçekten çalındıysa nereye götürülmüştü? Tarihten bir anda silinen Sophie Lefèvre'in başına ne gelmişti? Bu olay, çizgileri birleştirip sonuca ulaşılan bulmacalara benziyordu ama şu ana kadar karşısına hiçbir ipucu çıkmamıştı. Sophie Lefèvre'in resmiyle ilgili bilgiler, kendisiyle ilgili olandan daha fazlaydı.

İkinci Dünya Savaşı sırasında yağmalanmış hazineler Almanya'daki güvenli mahzenlerde, yeraltında saklanmıştı. Bu sanat eserlerinin milyonlarcası ordunun denetiminde kalmış, vicdansız tacirlerin ve eksperlerin eline geçmişti. Bu, savaşta askerlerin yaptığı gelişigüzel yağmalamalara benzemiyordu. Hepsi sistematik, kontrollü, düzenli ve belgelenerek gerçekleşiyordu.

Ama özellikle Fransa'nın kuzeyindeki malların yağmalanmasıyla ilgili olarak Birinci Dünya Savaşı'ndan çok az belge günümüze ulaşmıştı. Janey'nin dediği gibi bu dava bir bakıma denemeydi. Bunu biraz da gururla söylemişti. Şirket için bu dava gerçekten de çok önemliydi. Bu tür organizasyonların sayısı her geçen gün artıyor, hepsi kaynak arıyor, ölenlerin akrabalarının onlarca yıl iz sürdüğü çalışmaları listeliyordu. Şimdi de başarı sağlanmadığı takdirde ücret almayarak rekabeti kızıştıran firmalar, çok sevdikleri eserlere kavuşmayı dileyen insanlara dünyaları vaat ediyordu.

Sean, Liv'in avukatının türlü yasal yola başvurduğunu söylemişti. Olayın zamanaşımı kanunuyla ilgisinin kalmadığını, David'in resmi Marianne Baker'dan almasının olayın "masumiyetini" kaybettiğini iddia ediyordu. Ancak birkaç sebepten ötürü bunların hepsi çürütülmüştü. Sean'ın dediğine göre güle

oynaya mahkemeye gidiyorlardı. “Dava önümüzdeki hafta. Yargıç Berger bakacak. Bu tür davalarda hep talep sahibinin yanında olmuş. Gayet iyi!”

Paul, “Harika,” dedi.

Ardında Bıraktığın Kadın’ın A4 kâğıdına basılmış fotokopisi, kaybolan ya da iadesi istenen diğer resimlerle birlikte ofisinin duvarına asılmıştı. Paul sürekli resme bakıyor, her baktığında da Liv Halston’ın resmine bakıyormuş gibi hissetmemiş olmayı diliyordu. Paul dikkatini önündeki evraklara verdi. Komutan karısına yazdığı bir mektupta, “Bu resim mütevazı bir kasaba otelinde bulmayı beklemeyeceğimiz kadar güzel,” demişti. “Açıkçası gözlerimi resimden alamıyorum.”

Paul, *acaba Sophie’den de mi gözlerini alamıyordun*, diye düşündü.

Birkaç kilometre uzaktaki Liv de hiç durmadan çalışıyordu. Saat yedide uyanıyor, koşu ayakkabılarını giyip evden çıkıyor, nehir boyunca müzik dinleyerek koşuyor, kalp atışları adımlarıyla uyum sağlıyordu. Mo işe gittikten sonra eve dönüp duş alıyor, kahvaltı ediyor, Fran’e çay indiriyordu ama artık cam evden çıkıp günlerini sanat kütüphanelerinde, galerilerin havasız arşiv bölümlerinde ve internette iz sürerek geçiriyordu. Her gün Henry’yle konuşuyor, toplantı yapmak istiyorsa hemen ofisine gidiyor, Fransızca ifade vermenin önemini, uzman tanıklar bulmanın zorluğunu anlatıyordu. “Anlayacağın benden yaşadığına dair hiçbir kayıt bulunmayan bir kadının tablosuyla ilgili sağlam kanıtlar bulmamı istiyorsun.”

Henry gerilerek gülümsemişti. Bunu sıkça yapıyordu.

Liv sanki o resimle yaşayıp soluyordu. Noel’in yaklaşmasına, babasının aramalarına kayıtsız kalıyordu. Paul’e resmi verme-

meye kararlıydı ve gözü bundan başka bir şey görmüyordu. Henry karşı taraftan gelen bütün dosyaları, Sophie ve kocasının yazışmalarını, tablo ve yaşadıkları küçük kasabayla ilgili bütün kaynakları ona sunmuştu.

Liv bu tür davalarda eserin geri alınmasıyla ilgili yüzlerce akademik ve politik belge, makale okumuştı. Dachau'da katledilen aileleri, hayatta olan torunların Titian'ın bir resmini geri almak için borca girdiğini, babasının küçük Rodin heykelini geri aldıktan iki ay sonra mutlu bir şekilde ölen Polonyalı bir ailenin hayatta kalan tek üyesini... Bu makalelerin hemen hepsi talep sahiplerinin, her şeyini kaybeden ve tüm engellere karşın büyükanneinin resmini bulan ailelerin bakış açısıyla yazılmıştı. Eşyalarını geri aldıklarında okurlardan da bu sevinci paylaşımları bekleniyordu. "Adaletsizlik" kelimesi hemen her paragrafta geçiyordu. Fakat makalelerde o eserleri iyi niyetle alan ve sonunda kaybeden kişinin hislerine neredeyse hiç yer verilmiyordu.

Üstelik nereye gitse yanlış soruları soruyor, yanlış yerlere bakıyor, peşine düştüğü her şeyde Paul'ün parmak izlerine rastlıyordu.

Ayağa kalkıp gerindi ve çalışma odasında gezinmeye başladı. Çalışırken ona ilham vermesi için *Ardında Bıraktığın Kadın*'ı kitaplığa koymuştu. Birlikte geçirecekleri zamanın kısıtlı olduğunun farkındalarmış gibi sürekli ona bakıp duruyordu. Duruşma günü de uzaktaki bir savaşın davul sesini andırırçasına gittikçe yaklaşıyordu. *Bana yanıt ver Sophie. Hiç değilse bir ipucu ver.*

"Merhaba."

Mo elinde bir paket yoğurtla kapıda belirmişti. Cam evde yaşamaya başlayalı altı hafta olmuştu. Liv gerçekten de onun varlığına şükrediyordu. Gerinip saatine baktı. "Saat üç mü olmuş? Tanrım... Bugün hiçbir şey bulamadım."

“Şuna bir bak istersen.” Mo kolunun altındaki Londra akşam gazetesini çekip ona uzattı. “Sayfa üç.”

Liv gazeteyi açtı.

Başlıkta *Ödüüllü Mimarın Dul karısı Nazilerin Talan Ettiği Sanat Eseri İçin Milyonluk Bir Savaşa Girişti* diyordu. Altında birkaç yıl önceki bir hayırseverlik organizasyonunda David’le birlikte çekildikleri bir fotoğraf vardı. Koyu mavi bir elbise giymişti ve elinde de kameraya kadeh kaldırmış gibi bir şampanya bardağı tutuyordu. *Ardında Bıraktığın Kadın*’ın küçük bir resmi de, “Milyonlar değerindeki Empresyonist resim Almanlar tarafından çalınmıştı,” alt yazısıyla hemen yanına konmuştu.

Mo, “Elbisen güzelmış,” dedi.

Liv’in yüzü kıpkırmızı oldu. Bambaşka bir hayat yaşayan resimdeki neşeli, eğlence düşkünü kadını tanımiyordu artık. “Aman Tanrım...” dedi. Biri sanki evinin kapısını açıp yatak odasına girmiş gibi hissediyordu.

“Sanırım seni sosyetik bir cadalog gibi göstermeye çalışıyorlar. Böylece zavallı Fransız kurbanlarının yolunu açabilecekler.”

Liv gözlerini kapattı. Gözlerini kapalı tutarsa haber belki aniden kaybolurdu.

“Bir kere tarihsel olarak yanlış bilgi verilmiş. Birinci Dünya Savaşı’nda Naziler yoktu. O yüzden kimsenin önemseyeceğini sanmam. Yani endişelenmeni gerektiren bir durum yok ortada.” Uzun bir sessizlik oldu. “Hem zaten kimsenin seni tanıyacağını sanmıyorum. Son günlerde çok farklı görünüyorsun. Daha...” Mo doğru kelimeyi bulmaya çalıştı, “...fakir ve biraz da yaşlı.”

Liv gözlerini açtı. İşte oradaydı, David’in yanında kendisinin zengin, dertsiz tasasız bir versiyonu duruyordu.

Mo yoğurt kaşığına ağzından alıp resmi inceledi. “İnternetteki haber sitesine bakma ama olur mu? Bazı okurlar biraz... ağır eleştiride bulunmuş.”

Liv başını kaldırdı.

“Ah, bilirsin işte. Bugünlerde herkes her şeyi biliyor. Saçmalık.” Mo çaydanlığın altını açtı. “Baksana, hafta sonu Ranic gelse olur mu? Evinde on beş kişi var. Birinin kıcına çarpmadan ayaklarımızı uzatıp televizyon izlemeyi özledim doğrusu.”

Liv gittikçe büyüyen gerginliğini hafifletmek için bütün gece çalıştı. O gazete haberi sürekli gözünün önüne geliyordu; manşet ve şampanya kadehini kaldıran sosyetik, havalı eş... Henry’yi aramış, Henry de ona önemsememesini, böyle bir zamanda bunun normal olduğunu söylemişti. Liv adamın sesini dikkatle dinlemiş, görüldüğü kadar rahat olup olmadığını anlamaya çalışmıştı.

“Bak Liv. Bu önemli bir dava. Pis işlere bulaşacaklar. Kendini kollamalısın.” Henry bir avukat ayarlamıştı. Adamın adını sanki Liv’in onu tanınması gerekiyormuş gibi söylemişti. Liv ne kadar ödeneceğini sorduğunda Henry evraklarını karıştırmış, miktarı söylediğinde Liv ciğerlerindeki havanın bir anda tükendiğini sanmıştı.

Telefon üç defa çalmıştı; ilk arayan babasıydı. *Run for Your Wife* filminin arka planında çalışacağı bir iş bulmuştu. Liv dalgın dalgın onun adına sevindiğini söylemiş, kimsenin peşinde koşmaması konusunda onu uyarmıştı. Babası, “Caroline da *aynen* böyle söyledi!” deyip telefonu kapatmıştı.

İkinci arayan Kristen’di. Merhaba bile demeden, “Aman Tanrım,” demişti. “Gazeteyi yeni gördüm.”

“Evet. Pek güzel bir haber değil.”

Liv, Kristen'in eliyle ahizeyi kapatıp biriyle konuştuğunu fark etmişti. "Sven bir daha kimseyle konuşmamanı söylüyor. Tek kelime bile etme."

"Kimseyle konuşmadım ki."

"O zaman bu haberi nereden öğrendiler?"

"Henry TARP'tan öğrenmiş olabileceklerini söyledi. Davanın mümkün olduğunca kötü görünmesi için bilgi sızdırmaları mümkünmüş."

"Uğramamı ister misin? Şu anda pek işim yok."

"Çok teşekkürler Kristen ama ben iyiyim." Kimseyle konuşmak istemiyordu.

"O zaman seninle birlikte mahkemeye gelirim istersen. Sen de dava hakkında haber çıkarmak istiyorsan bağlantılarım var. *Hello!* gibi bir dergi olabilir."

"Hayır. Teşekkürler." Liv telefonu kapattı. Belli ki artık herkes duyacaktı. Kristen haberleri akşam gazetesinden daha hızlı yayardı. Liv kendini arkadaşlarına, tanıdıklarına açıklama yapmak zorundaymış gibi hissediyordu. Sanki resim çoktan onun elinden çıkmıştı. Dava açılmış, tartışma konusu, yanlışlıkların sembolü olmuştu.

Ahizeyi yerine koyar koymaz telefon tekrar çalınca yerinden sıçradı.

"Kristen ben..."

"Olivia Halston'la mı görüşüyorum?"

Bu bir erkek sesiydi.

Liv duraksadı. "Evet, buyurun."

"Adım Robert Schiller. *The Times*'ın sanat muhabiriyim. Uygunsuz bir zamanda aradıysam kusura bakmayın ama bu resmin geçmişini araştırıyorum ve eğer sizin için de..."

“Hayır. Hayır, teşekkür ederim.” Liv telefonu kapattı. Kuşkuyla telefona bakarken tekrar çalar korkusuyla ahizeyi yerinden kaldırdı. Ahizeyi üç defa yerine koymuş, her defasında da telefon anında çalmaya başlamıştı. Gazeteciler isimleriyle numaralarını bırakıyordu. Ona samimi ve dostça yaklaşıyorlardı. Dürüst olcaklarına söz veriyor, zamanını aldıkları için af diliyorlardı. Liv ise bomboş evde oturmuş kalp atışlarını dinliyordu.

Mo gece saat biri geçerken geldiğinde onu bilgisayarın başında bulmuştu. Ahize de yerinde değildi. Yirminci yüzyıl başındaki Fransız sanat eserleri konusunda uzmanlaşmış herkese e-posta atıyordu. *Şu konuda bilginiz olup olmadığımı merak ediyorum ve geçmişiyile ilgili bilgi almak istiyorum...*

Mo paltosunu çıkarırken, “Çay ister misin?” diye sordu.

“Teşekkürler.” Liv başını kaldırmadı. Gözleri ağrıyordu. İnternet siteleri arasında boş boş gezinip e-postalarını tekrar tekrar kontrol ettiğinin farkındaydı ama kendine engel olamıyordu. Ne kadar anlamsız olursa olsun bir şeyler yaptığını hissetmek hiçbir şey yapmamaktan çok daha iyiydi.

Mo mutfak masasında karşısına oturup fincanı ona uzattı. “Berbat görünüyorsun.”

“Teşekkürler.”

Mo kayıtsızca onu izleyip çayını yudumlarken sandalyesini Liv’e yaklaştırdı. “Tamam. Bir de benim engin sanat bilgime danışalım. Müze arşivlerini, müzayede kataloglarını inceleyip satıcılarla görüştün, değil mi?”

Liv bilgisayarı kapattı. “Hepsini yaptım.”

“David’in, tabloyu Amerikalı bir kadından aldığını söylemiş-tin. Ona annesinin resmi nereden bulduğunu soramaz mısın?”

Liv sayfaları karıştırdı. “Karşı taraf sormuş zaten. Bilmiyor. Resim Louanne Baker’daydı. Biz de kızından satın aldık. Tek bildiği bu. Kadın bundan fazlasını öğrenme ihtiyacı duymamış.”

Liv, o ve David’in bu resme sahip olmakla ahlaksızca bir şey yapmış, suç işlemiş gibi yansıtıldıkları yazıya baktı. Paul’ün yüzünü, avukatın ofisinde ona bakışını gözünde canlandırdı.

Mo’nun sesi şaşılacak ölçüde kısıktı. “İyi misin?”

“Evet. Hayır. Ben o tabloyu seviyorum Mo. Gerçekten seviyorum. Aptalca görüldüğünün farkındayım ama onu kaybetme fikri... bir parçamı kaybetmek gibi.”

Mo kaşlarını bir santim kadar kaldırdı.

“Çok üzgünüm. Yalnızca... Bir numaralı halk düşmanı gibi kendini gazetelerde görmek, bu... Ah, lanet olsun Mo. Ne yaptığımı bilmiyorum. Bu işi profesyonelce yapan bir adama meydan okuyor, küçücük bir bilgi edinmek için uğraşıyorum ama en ufak bir ipucuna bile sahip değilim.” Liv küçük düştüğünü hissederken ağlamak üzere olduğunu fark etti.

Mo dosyayı kendine çekti. “Biraz dışarı çık,” dedi. “Terasa çık, on dakika gökyüzünü izle ve varoluşumuzun boş ve anlamsız olduğunu, küçük dünyamızın büyük ihtimalle kocaman kapkara bir deliğın içinde yok olacağını, bu yüzden de her şeyin çok anlamsız olduğunu düşün. Ben de notlarını inceleyip yardım edebilir miyim diye bir bakayım.”

Liv burnunu çekti. “Ama yorgunsun.”

“Hayır. O kadar çalıştıktan sonra kafamı dağıtmalıyım. Bunları okursam güzel bir uyku çekerim. Haydi çık.” Sonra masanın üzerindeki dosyaları karıştırmaya başladı.

Liv gözlerini silip kazağını giydi ve terasa çıktı. Dışarıda, o sonsuz karanlığın içinde hafiflediğini hissetti. Gözlerinin önüne

serilen koca şehri izleyip soğuk havayı içine çekti. Omuzlarındaki kasılmayı, boynunun gerginliğini hissederek gerindi. Ve her zamanki gibi bilinçdışında bir şeyler kaçırdığını, gözle görünmeyen sırlar olduğunu hissetmeye başladı.

On dakika sonra mutfğa döndüğünde Mo not defterine bir şeyler yazıyordu. “Bay Chambers’ı anımsıyor musun?”

“Chambers mı?”

“Ortaçağ resmi dersi. Eminim bu dersi almışsındır. Onun söylediği ve zihnime kazman bir şeyi düşünüp duruyorum. Söyledikleri başka bir işe de yaramadı zaten. Bir resmin geçmişi bazen yalnızca resmin geçmişi değildir demişti. Bütün sırları ve günahlarıyla birlikte bir ailenin geçmişidir.” Mo kalemini masaya vurdu. “Şey, bu noktadan daha ileriye gidemem ama tablo, resimdeki kız onlarla birlikte yaşadığı dönemde kaybolduğuna göre neden Sophie’nin ailesiyle ilgili hiçbir şey bulamadığınızı merak ediyorum.”

Liv gecenin karanlığında oturmuş belgeleri tekrar tekrar inceliyordu. Gözünde gözlükleriyle internetten araştırmalar yapıyordu. Saat beşten biraz sonra aradığı şeyi bulduğunda Fransızların, vatandaşlarıyla ilgili kayıt tutma titizliği için Tanrı’ya şükretti. Sonra sırtını sandalyenin arkasına yaslayıp Mo’nun uyanmasını bekledi.

Ve Mo uyuklu gözleri, omuzlarına düşen karmakarışık saçlarıyla kapıda belirttiğinde Liv, “Bu hafta sonu seni Ranic’ten ayırma şansım olabilir mi dersin?” diye sordu. Mo’nun yüzü koyu renk göz kalemini sürmeden pembe ve savunmasız görünüyordu.

“Koşmak istemiyorum. Hayır. Terlememe sebep olacak hiçbir şey yapamam.”

“Fransızca konuşabiliyordun, değil mi? Benimle birlikte Paris’e gelir misin?”

Mo çaydanlığın altını açtı. “Bana lezbiyen olmaya karar verdiğini mi ima etmek istiyorsun? Çünkü Paris’i sevsem de kadınların ilgi alanıma girmediğini itiraf etmeliyim.”

“Hayır. Seksen yaşındaki bir adamla iletişim sağlayabilmem için senin Fransızca bilgiden faydalanmak istediğimi ima ediyorum.”

“Ah, o halde bu çok seveceğim bir hafta sonu olur.”

“Tek yıldızlı bir otelde yer ayırtabilirim. Belki bir günümüzü de Galeries Lafayette’te alışveriş yapmaya ayırabiliriz. Yani sadece vitrinlere bakarız demek istedim.”

Mo dönüp gözlerini kısarak ona baktı. “Nasıl reddedebilirim ki? Kaçta gidiyoruz?”

22

Liv, Mo'yla akşamüzeri saat beş buçukta St. Pancras'ta buluştu ve elinde sigarasıyla kafenin önünden ona el salladığını gördüğünde, iki gününü buradan çok uzakta geçirecek olmanın rahatlığını hissetti. Cam evin sessizliğinden iki gün uzak kalacaktı. Artık radyoaktif bir madde gibi baktığı telefon da iki gün boyunca hayatında olmayacaktı. On dört farklı gazeteci telesekreterine samimiyetten uzak mesajlar bırakmıştı. Tabii ona yaptığı her şeyin yanlış olduğunu anımsatan Paul'den de kurtuluyordu.

Önceki gece Sven'e planından bahsetmişti ve Sven hemen, "Paran yetecek mi?" diye sormuştu.

"Hiçbir şeye param yetmiyor ki. Evi ipotek gösterip tekrar kredi aldım."

Sven derin bir sessizliğe gömülmüştü.

"Bunu yapmam gerekiyordu. Hukuk firması benden garanti istedi."

"Her şey mahkeme masraflarına gidiyor. Yalnızca avukata saatlik beş yüz sterlin ödüyorum. Üstelik henüz duruşma da görülmedi. Resim bende kaldıktan sonra her şey düzelecek."

Londra akşam sisinin içinde kaybolmuştu. Güneş batarken turuncu renkli ışıklarını eflatun rengi gökyüzüne yolluyordu. Koltuklarına yerleştikleri sırada Mo'ya dönüp, "Umarım planlarına engel olmamışımdır," dedi.

“Alt tarafı barda şarkı söyleyemeyeceğim.” Mo kuşe kâğıdına basılı dergilerle birkaç çikolatayı önlerine yığıdı. “Hem zaten *We’re Going To Hang Out The Washing On The Siegfried Line* şarkısını söylemek beni artık heyecanlandırmıyor. Bu arada görüşeceğimiz adam kim? Davayla nasıl bir bağlantısı var?”

Liv, “Philippe Bessette, Sophie Lefèvre’in kardeşi Aurélien Bessette’in oğluymuş. İşgal yıllarında Aurélien, Le Coq Rouge’da yaşıyormuş,” diye açıkladı. “Sophie götürüldüğünde Aurélien oradaymış ve sonrasında da birkaç yıl daha kasabada kalmış. O resmin nasıl kaybolduğunu herkesten daha iyi biliyordur. Kaldığı bakımevinin başhemşiresiyle görüştüm ve adamın akli yerinde olduğu için konuşabileceğini belirtti ama kulakları telefonda konuşacak kadar iyi duymadığından onunla yüz yüze görüşmem gerektiğini söyledi.”

“Yardım edebileceğim için seviniyorum.”

“Teşekkür ederim.”

“Ama ben Fransızca bilmiyorum.”

Liv bir anda başını çevirdi. Mo küçük şarap şişesinden iki plastik bardağa şarap dolduruyordu. “Ne?”

“Fransızca bilmiyorum. Ama yaşlıların geveleyerek konuşmasını anlarım. Eminim anlattıklarından bir şey anlarım.”

Liv oturduğu koltuğa iyice gömüldü.

“Şaka yapıyorum. Tanrım, ne ahmaksın.” Mo şarabı ona uzattı ve Liv koca bir yudum aldı. “Bazen senin için endişeleniyorum. Gerçekten.”

Sonradan düşündüğünde o tren yolculuğunun çok küçük bir kısmını anımsayabilmişti. O şişeyi bitirdikten sonra iki küçük şişe daha içmiş, sohbet etmişlerdi. Haftalardır dışarı çıktığını söyleyebileceği tek gece buydu. Mo yolda ailesinden neden

uzaklaştığını, ailedeki hiç kimsenin hırslı bir insan olmamasını ve bir bakımevinde çalışmasını kabullenemediğini anlatmıştı. “Bakıcılığı değersiz bir iş olarak görüyorlar ancak ben yaşlıların muhteşem olduğunu düşünüyorum. Bazıları gerçekten çok zeki ve neredeyse hepsi çok komik. Yaşıtlarımdan çok daha iyiler.” Liv onun “sen hariç” demesini bekledi ama o sözü duymayınca da gücenmemeye çalıştı.

Sonunda Liv de Mo’ya, Paul’ü anlatmış, Mo bir süre yanıt vermemişti. Konuşmaya başladığında da, “Google’da kim olduğunu araştırmadan onunla yattın mı?” diye sormuştu. “Aman Tanrım, uzun zamandır kimseyle çıkmadığını söylediğinde seni uyarmalıydım... *Geçmişini* araştırmadan kimseyle yatamazsın. Tanrım...”

Mo arkasına yaslanıp şarabını doldurdu. Kısa bir an da olsa neşelenmişti. “Vay canına. Şimdi aklıma geldi. Sen, Liv Halston, tarihin en pahalı cinsel ilişkisini yaşamışsın aslında.”

Geceyi, banyosu sarı bir plastik bölmeyle ayrılmış, şampuanı da bulaşık deterjanıyla aynı renkte ve kokuda olan Paris’in dışındaki küçük bir otelde geçirdiler. Kaskatı ve yağlı kruvasanlarını yiyip bir fincan kahve içtikten sonra da bakımevinin aradılar. Liv eşyalarını alırken midesi heyecandan gerilmişti.

Mo telefonu kapattığında, “İşte şimdi mahvolduk,” dedi.

“Ne?”

“Adam iyi değilmiş. Bugün ziyaretçi kabul etmiyorlar.”

O sırada makyaj yapan Liv hayretle ona baktı. “Londra’dan geldiğimizi söyledin mi?”

“Sydney’den geldiğimizi söyledim. Ama kadın, adamın çok halsiz olduğunu, gitsek bile onu uyandıramayacağımızı söyledi.

Ona cep telefonu numaramı verdim ve adam kendine geldiğinde beni arayacağına söz verdi.”

“Ya ölürse?”

“Ah, sadece grip olmuş Liv.”

“Ama adam çok yaşlı.”

“Haydi. Gidip bir barda içelim ve alamayacağımız elbiselere bakalım. Kadın ararsa hemen taksiye atlar gideriz.”

Sabah, Galleries Lafayette Alışveriş Merkezi’nin Noel alışverişine çıkan insanlarla dolu ışıldayan mağazalarını gezdiler. Liv kafasını dağıtmaya, bu değişikliğin tadını çıkarmaya çalışıyordu ama fiyatları da görmezden gelemiyordu. Bir kot pantolon ne zamandan beri iki yüz sterline satılıyor? Yüz sterlinlik namlendiriciler yüz çizgilerini gerçekten de yok ediyor muydu? Liv her şeyi dokunur dokunmaz yerine bırakıyordu.

“Parasal durumun bu kadar kötü mü?”

“Avukatın saatine beş yüz sterlin veriyorum.”

Mo espriye vurmaya çalıştıysa da hiçbir şey söyleyemedi. “Vay be. Umarım şu resim o kadar ediyordur.”

“Henry iyi bir savunmamız olduğunu düşünüyor. Profesyonel bir dille konuştuklarını söyledi.”

“O halde endişelenmekten vazgeç artık Liv, Tanrı aşkına. Biraz eğlenmeye bak. Haydi. Bu hafta sonu her şey değişecek.”

Ama Liv eğlenemiyordu. Buraya onunla konuşup konuşmayacağı bile belli olmayan seksen yaşında bir adamdan bilgi almaya gelmişti. Duruşma pazartesi günü başlıyordu ve elinde olandan daha fazla güç toplaması gerekiyordu.

“Mo.”

“Hım?” Mo elinde siyah ipek bir elbise tutuyordu. Sinir bozucu bir ifadeyle bakan gözlerini güvenlik kameralarından ayırmıyordu.

“Başka bir yere gidebilir miyiz?”

“Elbette. Nereye gitmek istersin? Palais Royale’e mi? Le Marais’e mi? Kendini yeniden keşfetmeye niyetliysen iyi bir bar bulabiliriz belki.”

Liv çantasından yol haritasını çıkarıp açtı. “Hayır. St. Péronne’a gitmek istiyorum.”

Bir araba kiralayıp Paris’in kuzeyine doğru yola çıktılar. Mo araba kullanmadığı için Liv direksiyonun başına geçip yolun sağ tarafından gitmeyi unutmamaya çalıştı. Yıllardır araba kullanmamıştı. St. Péronne’a yaklaştıkça sanki uzaktan davul sesleri duyuyordu. Şehrin dışında çiftlikler, büyük endüstriyel binalar vardı ve yaklaşık iki saat sonra kuzeydoğunun düzlükleri karşlarına çıkmıştı. Tabelaları takip ettiler, zaman zaman kaybolup aynı yoldan geri döndüler ve saat dört olmadan kasabanın ana yoluna girmeyi başardılar. Burası sessiz sakin bir yerdi. Pazardaki birkaç tezgâh çoktan toplanmaya başlamış, gri taş meydana bir iki kişi kalmıştı.

“Nefes alamıyorum. En yakın bar nerededir sence?”

Arabayı kenara çekerken meydanadaki oteli gördüler. Liv arabanın camını indirip binanın tuğla cephesine baktı. “Bu o.”

“Ne?”

“Le Coq Rouge. Yaşadıkları yer.”

Liv yavaşça arabadan inip tabelayı inceledi. Önceki yüzyılın başlarından kalma olduğu belli oluyordu. Pencere boyanmış, saksılar sıkılamen çiçekleriyle dolmuştu. Dökme demir braketten

bir tabela sarkıyordu. Kemerli kapıdan çakıl taşlı avluya girdiğinde park halindeki pahalı arabaları gördü. Canını sıkan bir gerginlik ve beklenti hali vardı.

“Burası Michelin yıldızlı bir restoran olmuş. Harika.”

Liv ona baktı.

Mo da, “Michelin yıldızlı restoranlarda yakışıklı erkeklerle güzel kızların çalıştığını herkes bilir,” diye açıkladı.

“Ranic’le aranız bozuk galiba?”

“Yabancı ülke kuralımız var. Başka bir ülkede yaptıklarımızın bir önemi yok.”

Mo kapıdan girip barda durdu. Tertemiz önlüklü, inanılmaz derecede yakışıklı genç bir adam onu selamladı. Mo onunla Fransızca konuşurken Liv bir kenarda bekledi.

Liv pişen yemeklerin, balmumunun, vazolardaki güllerin kokusunu içine çekip duvarlara baktı. O resim burada yaşamıştı. *Ardında Bıraktığın Kadın* hemen hemen yüz yıl önce konu olduğu kadınla birlikte burada yaşamıştı. Buraya ait olduğu için birazdan duvarda belirecekmiş gibi bir hisse kapılmıştı.

Liv, Mo’ya döndü. “Burayı hâlâ Bessetteler mi işletiyormuş, sorsana.”

“Bessette? *Non*.”

“Hayır. Litvanyalı birine ait. Otel zincirleri var.”

Liv hayal kırıklığına uğramıştı. Barın Almanlarla dolu olduğunu, gözlerinden öfke saçılan kızıl saçlı kadının barın arkasında çalıştığını gözünde canlandırdı.

“Barın geçmişini biliyor muymuş?” Liv resmin fotokopisini çantasından çıkartıp açtı. Mo da Liv’in sorusunu Fransızca’ya aktardı. Barmen eğilip resme baktı ve omuz silkti. “Ağustostan beri burada çalışıyormuş ve hakkında hiçbir şey bilmiyormuş.”

Barmen tekrar konuştu ve Mo ona çevirip, “Güzel bir kız olduğunu söyledi,” dedi. Sonra da gözlerini havaya dikti.

“Ve ona bu soruları soran ikinci kişiymişsin.”

“Ne?”

“Öyle söyledi işte.”

“Nasıl bir adammış sor.”

Aslında anlatmasına gerek yoktu. Barmen, “Otuzlu yaşlarının sonlarında, boyu bir seksen civarı, kısa, kır saçlı bir adam... *Comme un gendarme*.³⁸ Kartını da bıraktı,” dedi ve onu Liv’e uzattı.

Paul McCafferty

Yönetici, TARP

Liv küplere binmişti. *Yine mi? Buraya da mı benden önce geldin?* Paul sanki onunla dalga geçiyordu. Barmene, “Bende kalabilir mi?” diye sordu.

“*Mais bien sûr*.”³⁹ Barmen omuz silkti. “Sizi masaya almamı ister misiniz Madam?”

Liv kıpkırmızı oldu. *Paramız yetmez*, diye düşündü.

Ama Mo başını sallayıp menüyü incelemeye başladı. “Evet. Noel’deyiz. Güzel bir yemek yemeliyiz bence.”

“Ama...”

“Benden. Hayatım boyunca başkalarına yemek sundum. Bir kerelik bu keyfi yaşayacaksam o da burada, yakışıklı Jean-Pierre’lerle dolu Michelin yıldızlı bir yerde olsun. Hem zaten sana borçluyum.”

38 (Fr.) Polise benziyor.

39 (Fr.) Elbette.

Restoranda yemeklerini yediler. Çenesi düşen Mo garsonlarla flört ediyor, her gelen yemeğe şaşırtıcı tepkiler veriyordu. Paul'ün kartvizitini de uzun, beyaz bir mumla törensel bir edayla yakmıştı.

Liv eğlenmeye çalışıyordu. Yemek çok güzel, garsonlar nazik ve bilgiliydi. Mo'nun dediği gibi burada yemek yemek mutluluk veriyordu. Ama o kalabalık restoranda otururken tuhaf bir şey olmuştu. Burayı yalnızca yemek yenen bir yer olarak göremiyordu. Sophie Lefèvre'i barda görüyor, Almanların eski ahşap zeminde yankılanan ayak seslerini duyuyordu. Şöminede yanan ateşi, birliklerin ayak seslerini, uzaktan gelen bomba seslerini hissedebiliyordu. Dışarıda bir askeri araca bindirilen kadını, kederle başını bara yaslayıp ağlayan ablasını da hayalinde net bir şekilde canlandırmıştı.

Liv çikolatalı fondü teklifini geri çevirdiğinde Mo, "Alt tarafı bir resim," dedi.

"Biliyorum."

Nihayet otellerine döndüklerinde dosyaları kucağına aldı ve Mo uyurken floresan ışığın altında okudukça okuyup gözünden ne kaçtığını bulmaya çalıştı.

Pazar sabahı Liv bir tırnağı dışında bütün tırnaklarını yedikten sonra hemşire aradı. Onlara şehrin kuzeydoğusunda kalan bir adres verdi ve küçük kiralık arabalarıyla bilmedikleri caddelerden, kalabalık çevreyolundan geçtiler. Önceki gece neredeyse iki şişe şarap içen Mo huysuz ve sessizdi. Liv de uykusuz kaldığı için konuşmuyor, zihninde sorular dönüp duruyordu.

Liv oraya vardığında 1970'lerden kalma u-PVC camlı, düzenli bir otoparkı olan, kahverengi tuğladan iç karartıcı bir yer bulmayı bekliyordu. Ama önünde park ettikleri bina dört katlı bir evdi. Panjurlu güzel pencereleri vardı ve ön cephesi sarma-

şıklarla kaplıydı. Bakımlı bir bahçesi, iki büyük dökme demir kapısı, ayrı bir bölüme çıkan taş yolları vardı.

Liv zili çalıp beklerken Mo da rujunu sürdü. Liv onu izlerken, “Kimsin sen?” diye ona takıldı. “Anna Nicole Smith mi?” Mo kıkırdadı ve böylece gerginliklerini attılar.

Onlarla ilgilenecek birini bulana kadar resepsiyonda birkaç dakika beklediler. Soldaki cam kapıdan şarkı söyleyen titreşen sesler duyuluyor, kısa saçlı genç bir kadın org çalıyordu. İki orta yaşlı kadın da küçük bir odada çalışıyordu.

Sonunda biri döndü. “*Bonjour*.”

“*Bonjour*,” dedi Mo. “Kimin için geldiniz?”

Liv, “Mösyö Bessette,” dedi.

Sonra Mo araya girdi ve mükemmel Fransızcasıyla kadınla konuştu.

Kadın başını salladı. “İngiliz misiniz?”

“Evet.”

“Lütfen imzalayın ve ellerinizi yıkayın. Sonra şuraya gelin.”

İsimlerini bir deftere yazdılar. Sonra kadın onlara anti bakteriyel sıvı kutusunu gösterdi ve ikisi de sıvıyı güzelce ellerine yaydı. Mo, uzman birinin edasıyla, “Güzel yermiş,” diye mırıldandı. Ardından kadının hızlı adımlarına ayak uydurup labirente benzeyen koridorlardan geçtiler ve aralık duran bir kapıya ulaştılar.

“*Monsieur? Vous avez des visiteurs.*”⁴⁰

Onlar öylece kapıda beklerken kadın içeri girip bir koltukta oturan adama hızlıca bir şeyler anlattı. Sonra geri geldi. “Girebilirsiniz,” dedi. Arkasından da, “Umarım ona bir şey getirmişsinizdir,” diye ekledi.

40 (Fr.) Ziyaretçileriniz var Mösyö.

“Bakıcı ona biraz acıbadem kurabiyesi getirmemizi söyledi.”

Kadın, Liv’in çantasından çıkardığı kutuya baktı.

“Ah, oui,” dedi ve hafifçe gülümsedi. “Bunları sever.”

Philippe Bessette arkası yüksek bir koltukta oturmuş çeşmeli küçük bahçeyi izliyordu. Bir oksijen tüpüne bağlıydı. Yüzü solgun, içe gömülmüş gibi büzüşmüştü; yer yer şeffaf teninin altındaki damarların izlediği yolu gösteriyordu. Bembeyaz, gür saçları vardı ve göz hareketleri keskin bakışlarını ortaya çıkartıyordu.

Adamla yüz yüze gelmek için sandalyenin etrafını dolandı-
lar ve Mo adamın hizasında olmak için eğildi. *Evindeymiş gibi davranıyor*, diye düşündü Liv. *Buraya aitmiş gibi*.

Mo, “*Bonjour*,” deyip kendini ve Liv’i tanıttı. Tokalaştılar ve Liv adama kurabiyeleri verdi. Adam onları inceledikten sonra kutunun kapağını işaret etti. Liv de açıp ona tuttu. Adam önce onun almasını işaret etti ama Liv istemediğini belirtince adam bir tane alıp bekledi.

Mo, “Belki de senin yedirmeni bekliyordur,” diye mırıldandı.

Liv bir an tereddüt ettikten sonra kurabiyeyi adamın ağzına götürdü. Bessette yavru bir kuş gibi ağzını açıp kapattı ve kurabiyenin tadına varırken gözlerini kapattı.

“Ona Édouard Lefèvre’in ailesiyle ilgili bazı sorular sormak istediğimizi söyle.”

Bessette dinliyordu ve sesli sesli iç geçirdi.

“Édouard Lefèvre’i tanıyor musunuz?” Liv, Mo’nun tercüme etmesini bekledi.

“Ben onunla hiç tanışmadım.” Kelimeleri ağzından çıkarmak için çaba harcıyormuş gibi kısık bir sesle konuşuyordu.

“Ama babanız Aurélien onu tanıyordu, değil mi?”

“Babam birkaç defa onunla görüşmüştü.”

“Babanız St. Péronne’da mı yaşıyordu?”

“Ben on bir yaşına gelene kadar bütün ailem St. Péronne’da yaşıyordu. Halam Hélène otelde, babam da tütünlükte.”

“Dün akşam o otele gittik,” dedi Liv. Ama adam onu anlamamıştı. Liv fotokopiyi açtı. “Babanız size bu resimden hiç bahsetti mi?”

Adam resimdeki kadına baktı.

“Aslında Le Coq Rouge’daymış ama sonra ortadan kaybolmuş. Bu resmin hikâyesini öğrenmeye çalışıyoruz.”

Adam sonunda, “Sophie...” dedi.

Liv, “Evet,” dedi ve enerjik bir şekilde başını salladı. “Sophie.” Heyecanlanmaya başladığını hissetmişti.

Adam yılların acısını ve neşesini taşıyormuş gibi görünen çukurlaşmış, çapaklı, anlaşılmaz gözlerini resimden ayırmıyordu. Kirpiklerini kırıştıtırırken kırışık gözkapakları yarım yamalak kapanmıştı. Onu izlemek tarih öncesinden kalma tuhaf bir yaratığı izlemek gibiydi. Sonra başını kaldırdı. “Size anlatamam. Onun hakkında konuşmamız yasaktı.”

Liv, Mo’ya baktı.

“Ne?”

“Sophie’nin adı... evde ondan bahsedemezdik.”

Liv gözlerini kırıştırdı. “Ama o sizin halanızdı, değil mi? Bir ressamla evliydi.”

“Babam ondan hiç bahsetmezdi.”

“Anlamıyorum.”

“Bir ailede yaşanan her şey anlatılmaz.”

Oda sessizliğe gömüldü. Mo tuhaf tuhaf bakıyordu. Liv konuyu değiştirmeye çalıştı. “Peki... Mösyö Lefèvre hakkında bir şey biliyor musunuz?”

“Hayır ama iki eserini biliyorum. Sophie ortadan kaybolduktan sonra Paris’teki bir satıcı otele bazı resimler yollamış; ben doğmadan kısa bir süre önce olmuş bu. Sophie orada olmadığı için Hélène ikisini kendine saklamış, ikisini de babama vermiş. Babam ona resimleri istemediğini söylemiş ama o öldükten sonra resimleri tavanarasında buldum. Değerlerini öğrendiğimde şaşkına dönmüştüm. Birini Nantes’te yaşayan kızıma verdim. Diğerini birkaç yıl önce sattım. Resimden aldığım para sayesinde burada kalabiliyorum. Burası... güzel bir yer. O yüzden belki de her şeye rağmen halam Sophie’yle iyi bir ilişkim olabileceğini düşünüyorum.”

Adamın yüz ifadesi yumuşadı.

Liv öne eğildi. “Her şeye rağmen mi?”

Yaşlı adamın yüz ifadesini okumak mümkün değildi. Liv onun uyukladığını düşündü. Ama sonra adam konuşmaya başladı. “St. Péronne’da halamın işbirlikçi olduğuna dair bir söylenti vardı. Babam bu yüzden onun hakkında konuşmamızı yasaklamıştı. Hiç yokmuş gibi davranmak en kolayıydı. Büyüme çağımda ne halam ne de babam onun adını anmamıştı.”

“İşbirlikçi mi? Casus gibi mi?”

Adam yanıt vermeden önce duraksadı. “Hayır. Alman işgalcilerle ilişkisi... hoş karşılanmıyordu.” Adam karşısındaki iki kadına baktı. “Ailemiz için çok acı verici bir şeydi. O zamanlarda yaşamadıysanız ya da aileniz küçük bir kasabadan gelmiyorsa hislerimizi anlayamazsınız. Ne mektup ne fotoğraf ne resim... Götürüldüğü günden itibaren babam onu yok saymış. O...” adam

iç geçirdi, "...bağışlamasını bilmeyen bir adamdı. Ne yazık ki ailenin geri kalanı da onu tarihten silmeye kararlıydı."

"Ablası bile mi?"

"Evet, Hélène bile."

Liv donup kalmıştı. Uzun zamandır Sophie'yi onu ayakta tutan şeylerden biri olarak görmüş, yüzünde zafer kazanmış bir ifade olduğunu, kocasına hayranlığınınza yüzüne yansıdığını düşünmüştü. Kendi Sophie'sini bu sevgi görmemiş, dışlanmış kadm ile gerçektekini bağdaştırmaya çalıştı.

Adamın uzun, yorgun nefesi keder doluydu. Liv o günlere gitmesine sebep olduğu için vicdan azabı duymuştu. Başka ne diyeceğini bilemeden, "Affedersiniz," dedi. Bir yere varamayacaklarını anlamıştı. Paul McCafferty'nin neden buraya gelmeye tenezzül etmediğini şimdi anlıyordu.

Sessizlik uzadı. Mo bu arada kurabiyeleri gizlice ağzına atıyordu. Liv başını kaldırdığında Philippe Bessette ona bakıyordu. "Bizimle görüştüğünüz için teşekkürler Mösyö." Adamın koluna dokundu. "Anlattığınız kadın ile bu resimde gördüğüm kadmı bağdaştırmakta zorlanıyorum. Bende... onun bir portresi var. Çok sevdiğim bir portredir."

Adam başını birkaç santim kaldırdı. Mo tercüme ederken adam sürekli Liv'e bakıyordu.

"Sevildiğini bilen bir kadına benzediğini düşünüyordum açıkçası. Cesur birine benziyor."

Hemşireler kapıya gelmiş, onları izliyordu. Liv'in arkasındaki tepsili kadın sabırsız görünüyordu. Odaya yemek kokusu süzölmüştü.

Liv gitmek için ayağa kalktı. Ama o sırada Bessette bir elini kaldırıp, “Dur,” dedi ve işaret parmağıyla bir kitaplığı gösterdi. “Kırmızı ciltli olanı ver.”

Liv adam onaylayana kadar elini ciltlerde gezdirdi ve yıpranmış eski dosyayı raftan aldı.

“Bunlar Sophie halamın yazışmaları. Édouard Lefèvre’le ilişkisi hakkında pek az şey var. Hepsini odasında saklamış. Anımsadığım kadarıyla senin resminle ilgili bir şey yok. Ama okuyunca onu daha iyi anlayabilirsin. Adı karalandığı zamanlar halam bence... insanca davranmış. Bence o harika bir insan.”

Liv dosyayı dikkatle açtı. Arasında kartpostallar, her an yırtılabilirmiş gibi görünen mektuplar, küçük resimler vardı. İnce bir kâğıda kendi el yazısıyla imzasını atmıştı, *Sophie*. Liv’in boğazı düğümlendi.

“Babam öldükten sonra eşyalarının arasında buldum bunu. Hélène’e mektupları, her şeyi yaktığını söylemişti. Hélène, Sophie’yle ilgili her şeyin yok olduğunu düşünerek mezara gitti. Babam böyle bir adamdı işte.”

Liv gözlerini dosyanın içindekilerden ayıramıyordu. “Hepsini kopyalayıp dosyayı size yollayacağım,” dedi kekeleyerek.

Adam umursamazlıkla elini salladı. “Bana ne faydası olacak ki? Artık okuyamıyorum.”

“Mösyö bunu sormalıyım. Anlamıyorum... Eminim Lefèvre ailesi de bunları görmek istemiştir.”

“Evet.”

Liv ve Mo bakiştılar. “Neden dosyayı onlara vermediniz?”

Adamın gözünün önüne bir perde inmişti sanki. “İlk kez ziyaretime gelmişlerdi. Resimle ilgili ne bildiğimi, onlara yardımcı olacak bir şey söyleyip söyleyemeyeceğimi sorup durdular.

Soruların bir türlü sonu gelmedi...” Adam sesini yükseltirken başını iki yana salladı. “Daha önce Sophie umurlarında değildi. Şimdi ondan faydalanmalarına neden izin vereyim? Édouard’ın ailesi kendilerinden başkasını umursamaz. Onlar için varsa yoksa para, para, para. O davayı kaybederlerse sevinirim.”

Adam şimdi inatçı bir ifadeye bürünmüştü ve konuşma bitmişti. Kapıda bekleyen hemşire saatini işaret etti. Liv gereğinden fazla kaldıklarının farkındaydı ama bir şey daha sorması gerekiyordu.

“Mösyö, Sophie’nin otelden gittikten sonra neler yaşadığını biliyor musunuz? Öğrenebildiniz mi?”

Adam resme baktı ve elini orada tuttu. Sanki vücudunun derinliklerinde bir titreme vardı.

“Almanlar tarafından tutuklanıp toplama kampına götürülmüş. Diğer birçok kişi gibi gittiği günden sonra ailem onu ne görmüş ne de ondan bir haber almış.”

Sister's Planet

Yük arabası uğuldayıp sarsılarak engebeli yollarda ilerliyor, büyük çukurlara girmemek için arada bir çimenliklerden geçiyordu. Boğuk sesli yağmur, tekerleklerin yumuşak toprakta patinaj yapmasına neden oluyor, motor karşı çıkarcasına gürliyor ve araç ilerledikçe etrafa çamur sıçratıyordu.

Küçük kasabamızda sakin geçen iki yılın ardından, diğer yerlerde yaşananlar ve yıkım beni dehşete düşürmüştü. St. Péronne'un yalnızca birkaç kilometre ötesindeki bütün kasaba ve köyler tanınmaz hale gelmiş, terk edilmişti. Dükkânlar ile evler gri taş ve enkaz yığınınına dönmüştü. Ortalarında açılan kocaman çukurlar suyla dolmuştu ve üzerlerini saran yeşil yosunlar ile otlar uzun zamandır bu halde olduklarına işaret ediyordu. Kasaba halkı sessizce geçişimizi izliyordu. Adını bilmediğim üç kasabadan geçmiştik ve etrafımızda neler olup bittiğini şimdi çok daha iyi kavramaya başlamıştım.

Sallanıp duran tentenin aralığından iskelete dönmüş atların üzerindeki askerleri, koyu renkli ve ıslak üniformalarıyla sedye taşıyan solgun suratlı adamları, sallanan araçlardan boş ve dipsiz bir ifadeyle temkinlice dışarıya bakan yüzleri görüyordum. Sürücü zaman zaman aracı durduruyor, başka bir sürücüyle bir iki laf ediyordu. Ben de keşke birkaç kelime Almanca bilseydim de en azından nereye götürüldüğümü anlasaydım diye

düşünüyordum. Yağmur yüzünden gölgeler de belli belirsizdi ama sanırını güneydoğuya doğru gidiyorduk. Nefesimi kontrol altında tutmaya çalışırken Ardennes tarafına gidiyoruz, dedim kendi kendime. Beni yutacağını sandığım korkuyu yenmemin tek yolunun kendimi Édouard'ın yanına gittiğime inandırmak olduğuna karar vermiştim.

Aslında uyuşmuştum. Aracın arkasında geçirdiğim o birkaç saatte konuşmamı isteseniz bir cümle bile kuramazdım. Öylece oturuyordum. Kasabadakilerin sert sözleri hâlâ kulaklarımda çınlıyor, iğrenerek bana bakan kardeşimin yüz ifadesi aklımdan çıkmıyordu. Olanların şoku yüzünden ağzım kupkuruydu. Ab-lamın kederli yüzünü görüyor, bana tutunmaya çalışan Édith'in küçük kolunu şiddetle kavradığını hissediyordum. O an öyle korkmuştum ki kendimi iyice küçük düşürebilirdim. O korku dalga dalga gelip bacaklarımı titretmiş, dişlerimi takırdatmıştı. Sonra harap haldeki kasabaları görüp birçok kişinin en kötüsünü çoktan yaşadığını anlayınca kendi kendimi sakinleştirmeye çalıştım. Édouard'a kavuşmam için bu aşamaları atlatmam gerekiyordu.

St. Péronne'dan çıktığımız bu bir saat içinde karşımda oturan asker kollarını birleştirip başını araca yaslayarak uyumuştı. Herhangi bir tehdit oluşturmayacağıma inanmış olmalıydı. Belki de sürekli sallanan araçta uyanık kalma mücadelesi veremeyecek kadar yorgundu. İçimi yırtıcı bir hayvana benzer yeni bir korku dalgası sararken gözlerimi kapatıp çantamı sıınsıkı kavrarak kocamı düşündüm...

Édouard kıs kıs gülüyordu.

“Ne?” Kollarımı boynuna sarıp sözlerinin usulca süzülerek tenime düşmesine izin verdim.

“Dün gece Mösyö Farage’ı kovalaman aklıma geldi de...”

Borcumuz gittikçe büyüyordu. Édouard’ı Pigalle çevresindeki barlara götürmüştüm ve ona borcu olanlardan paramızı istemiş, alana kadar da gitmemiştik. Farage ödeme yapmayı reddedip bana hakaret edince genelde sakın olan Édouard dayanamayıp adamın suratına yumruğu yapıştırmıştı. Adam yere düşmeden bayılmıştı. Masaların ters döndüğü, bardakların havada uçtuğu bardan zor kaçmıştık. Ben koşmak istememiş, eteğimi kaldırıp normal hızda yürümüştüm ve kasanın yanından geçerken Édouard’ın borcunu almayı da ihmal etmemiştim.

“Çok cesursun karıcığım.”

“Sen yanımdayken öyleyim.”

Uyumuşum. Araç durduğunda başımı aracın tellerine çarparak uyandım. Asker araçtan inmişti ve başka bir askerle konuşuyordu. Başımı ovuşturdum ve üşüyüp kaskatı kesilmiş bacaklarımı kıvıltatırken dışarıyı gözetledim. Bir kasabaya gelmiştik ama tren istasyonuna artık Almanca bir isim verildiği için nerede olduğumuzu yine anlamamıştım. Gölgele uzamış, ılık azalmıştı ve havanın birazdan kararacağını haber veriyordu. Tente kalktı ve Alman askerin yüzü görüldü. İçeride yalnızca beni görmek onu şaşırtmış olmalıydı. Bağırıp araçtan inmemi işaret etti. Yeterince hızlı hareket edemeyince kolumu çekti ve ben tökezlerken çantam da çamura düştü.

Bir yerde bu kadar çok insan görmeyeli iki yıl olmuştu. İki platformdan oluşan istasyondaki insanların çoğu gördüğüm kadarıyla askerler ve mahkûmlardı. Kol bantları ve çizgili, eski kıyafetleri mahkûm olduklarını işaret ediyordu. Başlarını öne eğmişlerdi. Aralarından geçerken hepsinin yüzüne bakıp Édouard'ı arıyordum ama beni hızla çekiştirdikleri için yüzlerini göremiyordum.

Sonra bir kapı yanlara doğru açıldı ve bir nakliye vagonuna bindirildim. Kenarlarını saran tahtalar içeride insanların olduğuna işaret ediyordu. Çantamı elimden düşürmemeye çalışırken kapının arkamdan kapandığını duydum. Gözlerim loş ışığa alışmaya başlıyordu.

İçeride, vagonun her iki yanında hemen her santiminin dolu olduğu iki sıra tahta oturak vardı. Yerlere yatanlar da vardı. Bazıları kenarlara uzanmış, başlarını kıyafet olduğunu tahmin ettiğim bohçalarına yaslamışlardı. Her şey o kadar pisti ki ne olduğunu anlamak mümkün değildi. Çoğu uzun zamandır yıkanmaya fırsat bulamadığı için içeride pis bir koku vardı.

Sessizliğe doğru, “*Français?*”⁴¹ diye bağırdım. Birkaç kişi boş boş yüzüme baktı. Sonra tekrar denedim.

Arka taraftan bir ses, “*İci*”⁴² dedi. Uyuyanları uyandırmamaya gayret ederek dikkatlice vagonun arka tarafına doğru yürüdüm. Rusça olduğunu tahmin ettiğim bir ses duydum. Birinin saçına basınca da küfrü yedim. Sonunda vagonun arkasına gitmeyi başardım. Kafası kazınmış bir adam bana bakıyordu. Frengi geçirmiş gibi yüzünde yaralar vardı ve elmacık kemikleri de kafatası gibi yüzünden fırlamış gibi görünüyordu.

“*Français?*” diye sordu.

41 (Fr.) Fransız kimse var mı?

42 (Fr.) Buradayım.

“Evet,” dedim. “Nedir bu? Nereye gidiyoruz?”

“Nereye mi gidiyoruz?” Adam şaşkın bir ifadeyle bana baktı ve sonra ciddi olduğumu anlayınca güldü.

“Tours, Amiens, Lille. Nereden bileyim? Bizi bir uçtan diğere götürdükleri için hiçbirimiz nereye gittiğimizi bilmiyoruz.”

Tekrar bir şey söyleyecektim ki yerdeki şekli gördüm. O siyah kaban o kadar tanıdık gelmişti ki yakından bakmaya cesaret edemedim. İlerleyip adamın yanından geçtim ve diz çöktüm. “Liliane?” Yolunmuş gibi görünen saçlarının altından hâlâ yara bere içinde olan yüzünü görebiliyordum. Kulaklarına inanamıyormuş gibi tek gözünü açtı. “Liliane! Benim, Sophie.”

Liliane bana baktı ve, “Sophie...” diye fısıldadı. Sonra bir elini uzatıp benim elime dokundu. “Édith iyi mi?” O güçsüz haliyle bile sesindeki korkuyu duyabiliyordum.

“Hélène’in yanında. Güvende.”

Gözleri kapandı.

“Hasta mısın?” Eteğinin çevresindeki kurumuş kanı o anda gördüm. Rengi solmuştu.

Etrafa bakınıp insanlara doğru, “Uzun zamandır mı bu halde?” diye sordum.

Fransız adam Liliane gibi birçok kişi gördüğü için artık kimseye acıyamadığım gösterircesine omuz silktili. “Birkaç saat önce bindiğimizde buradaydı.”

Liliane’in dudakları kurumuş, gözleri çökmüştü. “Kimsede su var mı?” diye haykırdım. Birkaç kişi bana baktı.

Fransız adam acıyan bir ifadeyle, “Barlı bir tren mi sandın burayı?” dedi.

Sesimi yükseltip tekrar denedim. “Bir yudum suyu olan var mı?” İnsanlar bakiştılar.

“Bu kadın kasabamıza bilgi ulaştırmak için hayatını tehlikeye attı. Lütfen suyu olan varsa birkaç yudum versin. Lütfen! Tanrı aşkına!” Birkaç dakika sonra şaşırtıcı bir şekilde emaye bir kap elden ele geçerek geldi. Kabin dibinde yağmur suyu olduğunu tahmin ettiğim bir santim kadar su vardı. Teşekkür edip Liliane’ın başını nazikçe kaldırdım ve o çok değerli birkaç damlayı ağzına götürdüm.

Fransız adam aniden canlanmıştı. “Yağmur yağdığında kap, bardak, yanımızda ne varsa dışarıya tutmalıyız. Bir daha ne zaman yemek ya da su bulacağımızı bilmiyoruz.”

Liliane acı içinde yutkundu. Bana rahatça yaslanabileceği şekilde yere oturdum. Rayların üzerindeki gıcırtilı metal sesleriyle birlikte tren kırsalda ilerliyordu.

Trende ne kadar kaldığımızı bilmiyorum. Ağır ağır gidiyor ve sebepsiz yere sık sık duruyordu. Uyuklayan Lilian kollarımdayken tahtalardaki deliklerden dışarıya bakıp birliklerin, mahkûmların ve sivillerin mahvolmuş ülkemdeki sonu gelmez yürüyüşünü izliyordum. Yağmur şiddetlenmişti ve vagondakiler topladıkları suları elden ele geçirirken memnuniyetlerini dile getiriyorlardı. Üşüyordum ama yağmur yağmasından ve havanın soğumasından memnundum. Kokuların dayanılmazacak hale geleceği sıcak bir havada vagonun nasıl bir cehenneme döneceğini hayal bile edemiyordum.

Saatler geçerken Fransız adamla konuştuk. Şapkasındaki numarayı, ceketindeki kırmızı şeridi sordum ve o da bana en kötü işlerde çalıştırılan, cepheye yollanan, müttefik güçlere katılan mahkûmlardan oluşan Z.A.B.’da, yani *Zivilarbeiter Battalion*⁴³ olduğunu söyledi. Almanlar için çalıştırılmak üzere ülkeyi bir

43 Sivil işçi taburu. (ç. n.)

uçtan diğerine dolaşp Somme'a, Escaut'ya, Ardenne'se götürülen genç erkekler, kadınlar ve genç kızlarla dolu trenleri her hafta gördüğünü anlattı. Söylediğine göre o gece boşaltılmış köylerdeki yıkık dökük barakalarda, fabrikalarda ya da okullarda kalabilirdik ancak esir kampına mı götürüleceğimizi yoksa işçi taburuna mı katılacağımızı bilmiyordu.

"Kaçmaya yeltenmeyelim diye bizi yemeksiz bırakarak zayıf düşürüyorlar. Çoğu kişi sırf hayatta kaldığı için kendini şanslı görüyor." Çantamda yiyecek olup olmadığını sordu ve olmadığını söyleyince hayal kırıklığına uğradı. Ona bir şey vermeye mecburmuşum gibi hissederek H      'in çantaya koyduğu mendili verdim. Adam ipek mendili tutarken yeni yıkanmış dokumasına baktı. Sonra onu geri verdi. "Al," dedi i ten bir ifadeyle. "Arkadaşın için kullan. Su u neydi?"

Adama Liliane'in cesaretini, kasabamıza getirdiği hayat kurtarıcı bilgileri anlattığımda artık yaralı bir v coda değil de bir insana bakıyormuş gibi ona yeni bir gözle bakmaya başlamıştı. Ona kocamdan haber almaya çalıştığımı ve en son aldığım bilgiye göre onun Ardenne'se gönderildiğini anlattım. Fransız adam ciddileşti. "Orada birkaç hafta kaldım. Tifo salgını olduğunu biliyor musun? Kocanın kurtulmuş olması için dua edeceğim." Bunları duyunca dehşet içinde yutkundum.

Konuyu değiştirme isteğiyle, "Taburun geri kalanı nerede?" diye sordum. Tren yavaşladı ve bitkin bir halde yürüyen başka mahkûmların yanından geçtik. Esir düştükleri için utanç duyuyormuş gibi hiçbiri geçen trene bakmamıştı.  douard'ın da aralarında olmasından korkarak her birinin yüzünü inceledim.

Adam ancak bir dakika sonra yanıt verebildi. "Bir tek ben kaldım."

Hava karardıktan birkaç saat sonra bir istasyonda durduk. Kapılar gürültüyle açıldı ve Almanlar bağırarak dışarı çıkmamızı söyledi. İnsanlar bitkin halde yerden kalkmaya çalışıp ellerinde sımsıkı tuttukları emaye kaplarıyla birlikte kullanılmayan yollar-
dan geçtiler. Yolun iki yanında atlı askerler dizilmiş, silahlarıyla bizi hizaya sokuyorlardı. Artık kendimi insan değil de güdülen bir hayvan gibi hissediyordum. St. Péronne’da kaçmaya çalışan o zavallı askeri anımsadım ve başaramayacağını bile bile neden böyle bir şeye teşebbüs ettiğini anladım.

Liliane’a destek olup onu yanımdan yürütüyordum. Çok yavaş yürüyordu. Bir Alman arkamızdan gelip onu itti.

“Onu rahat bırak!” diye karşı çıkınca tüfeğinin dipçiğiyle başıma öyle sert vurdu ki sendeledim. Bir elin beni çektiğini hissettim ve şimdi bulanık gören gözlerimle sersemlemiş halde tekrar yürümeye başlamıştım. Elimi alnıma götürdüğümde kana bulandı.

Büyük ve boş bir fabrikaya götürüldük. Kırık cam parçaları üzerine bastıkça çıtırdıyor, sert akşam rüzgârı pencerelere vuruyordu. Uzaktan gelen top seslerini duyuyor, patlamanın sebep olduğu aydınlığı görüyorduk. Nerede olduğumuzu merak edip etrafıma bakındım ama gecenin karanlığında hiçbir şey görünmüyordu.

Bir ses, “Buraya,” dedi ve aramıza girip bize destek olan Fransız adam bizi bir köşeye çekti. “Bak, burada yiyecek var.”

Çorba, diğer mahkûmlar tarafından uzun bir masada iki büyük tencereden veriliyordu. O sabahın erken saatlerinden beri bir şey yememiştim. Sulu, içinde ne olduğu belirsiz şeylerle dolu bir çorbaydı ama midem kazanıyordu. Fransız adam emaye tabağıyla Hélène’in çantama koyduğu bir kabı doldurdu ve üç dilim çavdar ekmeğiyle bir köşeye oturup yemeğe başladık. Liliane’a

de birkaç kaşık verirken (bir elinin bütün parmakları kırıldığı için elini kullanamıyordu) kabı parmaklarımızla da sıyrarak son damlasına kadar içtik.

Fransız adam, “Her zaman yemek bulamıyoruz. Belki de şansımız açılıyordur,” dedi ama söylediğine inanıyormuş gibi bir hali yoktu. Sonra biraz daha alabilme ümidiyle tencerelerin başında toplanan kalabalığa doğru giderken ben de yeterince hızlı davranamadığım için kendime kızdım. Bir an bile Liliane’ı yalnız bırakmak istemiyordum. Adam birkaç dakika sonra dolu bir tasla geri geldi. Yanımda durdu ve Liliane’ı işaret edip tası bana uzattı. “Al,” dedi. “Kendini toparlaması lazım.”

Liliane başını kaldırdı. Hayatta iyi insanların da olduğunu çoktan unutmuş gibi adama baktığında benim de gözlerim doldu. Fransız adam, bambaşka bir dünyadaymışız ve nazıkçe bize iyi geceler diliyormuş gibi başını sallayıp erkeklerin uyuduğu tarafa geçti. Ben de oturduğum yerde, Liliane Béthune’u çocuk gibi küçük lokmalarla besliyordum. İkinci tası da bitirdiğinde titreyerek iç geçirip başını omzuma yasladı ve uykuya daldı. Karanlıkta, kimi öksüren kimi ağlayıp sessizce kımıldanan insanlar arasında oturmuş, yolunu kaybeden Rus, İngiliz ve Polonyalılara ait aksanları dinliyordum. Yerden, ülkemi vuran bir topun titreşimini, kimsenin anlam veremediği sarsıntıları hissedebiliyordum. Uzaktan gelen silah seslerini, diğer mahkûmların mırıldanmasını dinliyordum ve hava sıcaklığı düştüğünde titremeye başladım. Evimi, Hélène’in yanımda uyuduğunu, küçük Édith’in saçlarıma geçirdiği ellerini gözümde canlandırdım. Ve yorgunluktan uyu-yakalana kadar karanlıkta sessiz sessiz ağladım.

Uyandığımda bir an nerede olduğumu anlayamadım. Édouard bana sarılmış, ağırlığını üzerime vermişti. Zaman sanki hafifçe

aralanmış, içime su serpmişti. *Yanımdaydı!* Ama hemen ardından beni dürtenin kocam olmadığını fark ettim. Sinsi ve ısrarcı bir erkek eli, korkumu ve yorgunluğumu fırsat bilip karanlığı kalkan gibi kullanarak eteğimin altına sokulmuştu. Adamın benden ne istediğini anladığımda kaskatı bir halde uzanmış, öfkelenmiştim. Çığlık mı atmalıyım? Çığlık atsam kimsenin umurunda olur muydu? Almanlar bana başka bir ceza vermek için bunu fırsat mı bilirdi? Kolumu yavaşça olduğu yerden kaldırırken pencereden düşen kırık, soğuk cam parçaları elime battı. Yumruğumu sıkıp ne yaptığımı düşünmeden bir yana döndüm ve sivri uçlu bir cam parçası tanımadığım saldırganın boğazına dayandı.

“Bana bir daha dokunursan bunu gırtlığına saplarım,” diye fısıldadım. Pis nefesinin kokusunu alırken şaşkınlığının da farkına vardım. Ona karşı koyacağımı tahmin etmemişti. Ne dediğimi bile anladığından şüpheliydim. Ama o sivri uçlu cam parçası ne demek istediğimi anlatmıştı. Teslim olmuş, belki de af diler gibi ellerini kaldırdı. Niyetimi iyice anlasın diye cam parçasını bir süre daha orada tuttum. Zifiri karanlıkta gözlerim onun gözleriyle buluştuğunda korktuğunu gördüm. O da kendini kuralların ve düzenin olmadığı bir dünyada bulmuştu. Eğer bu, bir yabancıya saldırbileceği bir dünyaysa, saldırdığı yabancı da onun gırtlığını kesebilirdi. Ve adam o anda ayağa kalktı. Uyuyanların arasından fabrikanın diğer tarafına giderken yalnızca silüetini görebiliyordum.

Cam parçasını eteğimin cebine koyup doğruldum ve kolumu uyuyan Liliane’a siper edecek şekilde uzatıp bekledim.

Bağırtyla uyandığımızda sanki yalnızca birkaç dakika uyumuştum. Alman askerleri odanın ortasında yürüyüp uyuyanları uyandırmak için tüfeklerinin dipçiğiyle onları dürtüyor,

botlarıyla tekmeliyorlardı. Hemen kalktım. Başıma şiddetli bir ağrı saplandı ve ağlamamak için kendimi zor tuttum. Bulanık gözlerle askerlerin bize doğru geldiğini görünce hemen Liliane'ı çekiştirip herhangi bir darbe yemeden onu kaldırmaya çalıştım.

Şafak vaktinin parlak mavi ışığında etrafımızı açıkça görüyordum. Fabrika çok büyüktü ve kısmen terk edilmişti. Çatının tam ortasında bir delik açılmış, pencere ve camlar yere saçılmıştı. Uzaktaki uzun masalarda kahveye benzer bir şey ve çavdar ekmeği dağıtılıyordu. Liliane'ı kaldırdım. Yemek tükenmeden onu odanın diğer tarafına götürmeliydim. Boş pencerelere bakarak, "Neredeyiz?" diye sordu. Uzaktan gelen top sesi cepheye yakın olduğumuzu gösteriyordu.

"Hiçbir fikrim yok," dedim. Kısa da olsa konuşmaya çalıştığı için rahatlamıştım.

Bir kap kahve aldık ve biraz da Fransız adamın tasına doldurduk. Adamı kahvesinden mahrum bırakmış olabileceğimiz endişesiyle onu aradım ama bir Alman subayı erkekleri gruplara ayırmaya ve bir kısmını fabrikadan çıkarmaya başlamıştı. Liliane ve ben çoğunluğu kadınlardan oluşan bir gruba düşmüş, umumi tuvaletlere yönlendirilmiştik. Gün ışığında diğer kadınların tennine işleyen pisliği, kafalarında dolaşan bitleri görebiliyordum. Kaşındım ve ben de eteğimde bir bit gördüm. Boşa uğraştığımı bile bile elimle onu silkeledim. Kaçamayacağımı biliyordum. Diğerleriyle bu kadar yakın temas halinde olup da bitten korunmam mümkün değildi.

On iki kişilik bir alanda üç yüz kadar kadın yıkanıp tuvalete girmeye çalışıyordu. Liliane'ı bölmelerden birine sokabildiğimde ikimiz de öğürdük. Soğuk su akan musluklarda elimizden geldiğince temizlenip diğer kadınların yaptığını yaptık. Onlar da yıkamak için kıyafetlerini çıkarmıyor, Almanlardan her an bir şey

beklercesine tedbirli hareket ediyorlardı. Liliane, “Bazen aniden içeri dalıyorlar,” dedi. “Soyunmamak çok daha kolay ve güvenli.”

Almanlar erkeklerle ilgilenirken molozların arasında ince bir dal ve ip bulma ümidiyle etrafı dolaştım ve sonra da gidip Liliane’ın yanına oturdum. Solgun gün ışığında sol elinin parmaklarını bulduğum tahta parçasına bağladım. Liliane o kadar cesurdu ki canının yandığını bildiğim anlarda bile neredeyse hiç irkilmiyordu. Kanaması durmuştu ama canı çok yanıyormuş gibi hâlâ temkinli yürüyordu. Ona ne olduğunu sormaya cesaret edemedim.

Elini incelerken, “Seni gördüğüme sevindim Sophie,” dedi.

Bir yerlerde St. Péronne’dan tanıdığım kadının gölgesini bulacağımı biliyordum. Temiz mendilimle yüzünü silerken ben de, “Tanıdık birini gördüğüme hiç bu kadar sevinmemiştim,” dedim. Bunu içtenlikle söylemiştim.

Erkekler çalışmaya gönderilmişti. Uzaktan ellerinde kazma küreklerle sıraya girip ufuktaki cehennemi andıran gürültüye doğru yürüdüklerini görebiliyorduk. Yardımsever Fransız adamın güvende olması için ve sonra da her zamanki gibi Édouard için dua ettim. Bu arada kadınlar da tren vagonuna yönlendirilmişlerdi. Uzun ve pis kokuların içinde geçecek yolculuğu düşününce içim daraldı ama sonra kendime kızdım. Belki de Édouard’dan yalnızca birkaç saat uzaklıktayındır, diye düşündüm. Belki de bu tren beni ona götürüyordur.

Hiç şikâyet etmeden trene bindim. Bu seferki vagon daha küçüktü ama üç yüz kadının buraya sığması gerekiyordu. Oturmaya çalıştığımızda birilerinin küfrettiğini, birkaç kişinin de kısık sesle fikrini söylediğini duydum. Liliane ve ben bankta ufak bir yer bulduk. Onu oturtup ben de ayağının dibine çöktüm ve çantamı da bankın altına sıkıştırdım. Çantayı küçük bir bebekmiş gibi

özenle korumaya çalışıyordum. Bir top, treni sarsacak kadar yakınımıza düşünce çılgılık atanlar oldu.

Tren kalkarken Liliane, “Bana Édith’i anlat,” dedi.

“Morali yerinde.” Sesim mümkün olduğunca inandırıcı çıksın diye uğraştım. “İyi yiyor, huzurlu uyuyor ve Mimi’yle birbirlerinden hiç ayrılmıyorlar.” Ona kızının St. Péronne’daki hayatını tasvir ederken gözlerini kapatmıştı. Rahatladığı için mi yoksa kederinden mi bunu yapmıştı bilmiyorum.

“Mutlu mu?”

Onu dikkatle yanıtladım. “O sadece bir çocuk. Tabii ki annesini arıyor. Ama Le Coq Rouge’da güvende olduğunu biliyor.” Ona daha fazlasını anlatamazdım ama zaten bu kadarı yeterliydi. Édith’in kâbuslarından, bazı geceler annesini özlediği için ağladığından bahsetmedim. Elbette Liliane aptal değildi. Bunların farkında olduğunu biliyordum. Anlatmayı bitirdiğimde uzunca bir süre camdan bakıp düşüncelere daldı.

Tekrar bana döndüğünde, “Peki sen buraya nasıl düştün Sophie?” diye sordu.

Büyük ihtimalle bu dünyada beni Liliane’dan daha iyi anlayacak kimse yoktu. Korku dolu bir ifadeyle yüzüne baktım. Ama taşıdığım yükü başka biriyle paylaşma düşüncesi hiç cazip gelmiyordu.

Ama ona her şeyi anlattım. Komutan’ı, barakasına gittiğim geceyi ve ona önerdiğim anlaşmayı anlattım. Uzunca bir süre bana baktı. Bana aptal olduğumu, ona inanmamam gerektiğini ya da Komutan’ın istediğini yerine getiremememin sevdiğim insanların değilse de benim ölümüne sebep olabileceğini söylemedi.

Hiçbir şey söylemedi.

Elimden geldiğince ikna olmuş bir sesle, “Sözünü tutacağına, Édouard’ı bana getireceğine inandım,” dedim. Liliane sağlam elini uzatıp benim elimi sıktı.

Tren akşam karanlığında küçük bir ormandan geçerken sarsılarak durdu. Tekrar hareket etmesini bekledik ama arkadaki kapılar açıldı ve yeni uykuya dalmış mahkûmlar söylenmeye başladı. Benim de gözüme yeni uyku girmişti ki Liliane’ın sesine uyan-dım. “Sophie. Uyan. Uyan.”

Bir Alman askeri kapıda duruyordu. Bana seslendiğini hemen anlayamadım. Yerimden kalkarken çantamı almak aklıma geldi ve benimle gelmesi için Liliane’a işaret ettim.

Asker, “*Karten*,”⁴⁴ dedi. Liliane ve ben kimlik kartlarımızı ona gösterdik. Listede isimlerimizi bulup başka bir aracı işaret etti. Kapılar arkamızdan kapanırken diğer kadınların hayal kırıklığına uğrayan seslerini duyduk.

Liliane’la beni araca doğru itiyorlardı. Liliane biraz geriden yürüyordu. “Ne oldu?” diye sordum. Yüzünde kuşkulu bir ifade vardı.

Tren hareket ederken arkasına bakıp, “Bu hiç hoşuma gitmedi,” dedi.

Israrla, “Bence iyi,” dedim. “Sanırım bizi ayırdılar. Bence bu Komutan’ın işi.”

Liliane, “Ben de bundan korkuyorum zaten,” dedi.

“Bak... silah sesi de gelmiyor. Cepheden uzak bir yerdeyiz bence. Bu iyi bir şey değil mi?”

Aracın arkasına binerken enseme kaşıyarak Liliane’a yardım ettim. Kaşınıyordum ve kıyafetimde bit bulmuştum. Onları görmezden gelmeye çalıştım. Trenden indirilmemiz iyiye işaret

44 (Alm.) Kimlikleriniz.

olmalıydı. “İnan,” deyip Liliane’ın kolunu sıktım. “En azından bacaklarımızı hareket ettirebiliyoruz.”

Genç bir asker aracın arkasına binip bize baktı. Tebessüm etmeye çalışıp kaçmaya niyetim olmadığını ona gösterdim ama karşılığında bana iğrenerek baktı ve tüfeğini uyarı niteliğinde bize doğrulttu. Kötü koktuğunu, yakında saçlarımın bitlerle dolacağını fark edip elbisemin üzerindeki kileri elimden geldiğince toplamaya çalıştım.

Araç hareket etti ve Liliane her sarsıntıda irkildi. Birkaç kilometre sonra acıdan bitkin düşerek yine uykuya dalmıştı. Benimse başım zonkluyordu ve silah seslerinin durmuş olmasına sevinliyordum. İçimden ikimiz adına, *inan*, dedim.

Yola çıkalı bir saat olmuştu ve kış güneşi uzaktaki dağların arasında kaybolup tepelerdeki buzlar ışıltılı parlarken tente açıldı ve bir yol tabelası görüldü. Yanıldığımı düşündüm. Arkama yaslanıp bir sonraki tabelayı kaçırmamak için gözümü kısıp tenteyi araladım. İşte yine görmüştüm.

Mannheim.

Dünya durmuştu sanki.

“Liliane...” diye fısıldadım ve onu uyandırdım. “Liliane dışarıya bak. Ne görüyorsun?” Araç bir çukurun etrafını geçerken yavaşladığı için Liliane’ın tabelayı göreceğini biliyordum.

“Güneye gitmeliydik,” dedim. “Ardenne’s’e.” Şimdi gölgenin arkamıza düştüğünü görüyordum. Doğuya gidiyorduk ve uzun süredir de bu yolda ilerliyorduk. Édouard Ardenne’s’de.” Sesimdeki paniği gizleyememiştim. “Orada olduğunu duydum. Güneye, Ardenne’s’e gitmemiz gerekiyordu. Güneye...”

Liliane tenteyi bıraktı. Konuştuğunda bana bakmıyordu. Yüzünde kalan son renk de artık solmuştu. Sonra duygusuzca, “Sophie artık silah sesi duymuyoruz çünkü cepheden uzaklaştık,” dedi. “Almanya’ya gidiyoruz.”

Tren rutin seslerle ilerliyordu. On dört numaralı vagonun arkasında toplanan bir grup kadının kahkahası yükseliyordu. Noel kutlamasından dönüyormuş gibi görünen karşı sıradaki orta yaşlı çift süslü püslü kıyafetler giymişti. Raflar şişkin çantalarla dolmuş; peynir, şarap, pahalı çikolatalar gibi Noel'e özgü yiyeceklerin kokusu da etrafı sarmıştı. Mo ve Liv'in İngiltere'ye dönüş yolculuğu ise sessiz geçiyordu. Neredeyse hiç konuşmadan oturuyorlardı; Mo'nun akşamdan kalma hali bütün gün devam etmiş ve o da çözümü küçük, pahalı bir şişe şarap daha içmekte bulmuştu. Liv notları okuyor, her kelimesini önündeki masaya koyduğu küçük İngilizce-Fransızca sözlüğünden bakıp yazıları anlamaya çalışıyordu.

Sophie Lefèvre'in durumu yol boyunca gölge gibi üzerine çökmüştü. Bu zamana kadar hep mükemmel olduğunu düşündüğü kadının kaderi onu ele geçirmişti. Gerçekten de Almanlarla işbirliği mi yapmıştı? Başına ne gelmişti?

Bir görevli koridor boyunca servis masasını itiyor, içecek ve şekerli atıştırmalıklar satıyordu. Liv, Sophie'nin hayatına kendini öyle kaptırmıştı ki kafasını neredeyse hiç kaldırmıyordu. Eşlerin ortadan kaybolduğu, özlem, açlık ve Almanlara karşı duyulan korkuyla dolu bir dünya ona şimdi bu dünyadan daha gerçek görünüyordu. Le Coq Rouge'daki duman kokusunu alıyor, ayak

seslerini duyuyordu. Gözlerini her kapattığında tablo, Sophie Lefèvre'in korku dolu yüzünü, askerler tarafından araca bindirildiği, sevdiği ailesi tarafından dışlandığı halini yansıtıyordu sanki.

Kahverengi, ince sayfalar parmak uçlarının dokunuşuyla nemlenmişti. Édouard'ın piyade taburuna katılıp Sophie'nin de St. Péronne'daki ablasının yanına gittiği ilk dönemde Édouard'ın ona yazdığı mektuplar vardı. Édouard özleminden bazı geceler nefes bile alamadığını yazıyordu. Her gece onu yanma çağırıldığını, soğuk havada resmini yaptığını anlatıyordu. Sophie kocasının yanında olabildiği için o hayali benliğini kısıkanıyor, kocası için dua ediyor, ona espriler yapıyordu.

Sophie ilişkilerini öyle güçlü, öyle içten anlatmıştı ki Fransızcadan çevirmeye çalışmasına karşın Liv yazılanlardan çok etkilenmişti. Parmaklarını solgun harflerin üzerinde gezdirip bu sözlerin resimdeki o kıza ait olmasının şaşkınlığını yaşıyordu. Sophie Lefèvre artık o çatlamış yaldızlı çerçevenin içindeki baştan çıkartıcı kadın değildi. Gerçek bir bireye; yaşayan, nefes alan, üç boyutlu bir varlığa dönüşmüştü. O bundan böyle çamaşır yıkamaktan, yiyecek kıtlığından, kocasının üniformasını yamamaktan, korku ve kızgınlıklarından bahseden bir kadındı. Liv, Sophie'nin resmini kimseye veremeyeceğini böylelikle bir kez daha anlamıştı.

Liv iki sayfaya baktı. Uzaklara dalan Édouard Lefèvre'in bir fotoğrafının iliştiirildiği bu sayfalardaki yazılar biraz daha sıkıştıktı.

Ekim 1914

*Duman, buhar ve ıstırap dolu vedalaşmalardan geçilmeyen
Gare du Nord sayısız askerle ve ağlayan kadınlarla dolu.*

Édouard ağlamamı istemez biliyorum. Hem zaten kısa süreli bir ayrılık bu; bütün gazeteler aynı şeyi yazıyor.

“Yaptığın her şeyi bilmek istiyorum,” dedim. “Benim için sürekli resim yap. Ve yemeklerini ye. Sarhoş olup kavga etmek, tutuklanmak gibi aptalca işlere de bulaşma sakın. Bir an önce eve dönmeni istiyorum.”

Édouard da Hélène’in ve benim dikkatli olacağımıza dair bana söz verirdi. “Düşman birliklerinin yaklaştığını duyarsan Paris’e döneceğine söz ver.”

Söz verdiğimde de, “Bana o gizemli bakışını atma Sophie. Önce kendini düşüneneceğine söz ver. Tehlikede olabileceğini düşünürsem savaşmam,” dedi.

“Ne kadar güçlü bir kadın olduğumu biliyorsun,” diye cevap verdim.

Döndü ve arkasındaki saate baktı. Uzaklardan bir yerden bir trenin delici düdüğü duyuldu. Buhar ve yanmış yağ kokusu etrafımızı sarıp platformdaki kalabalığı gölgede bıraktı. Édouard’ın mavi kasketini düzeltmek için uzandım. Ben de geri çekilip ona baktım. Nasıl da muhteşem bir adamdı benim kocam! Diğer erkeklerin arasında sanki bir devdi. Üniformasının içinde omuzlarının genişliği fark ediliyordu ve herkesten bir kafa boyu daha uzundu. İriyarı bir adamdı; ona bakınca yüreğim kabarıyordu. Sanırım o zaman bile gideceğine inanmıyordum.

Bir hafta önce benim guaj boyayla resmimi yapmıştı. Üst cebini gösterdi. “Seni yanımda taşıyacağım.”

Elimle kalbime dokundum. “Ben de seni.” Bende onun resmi olmadığı için içten içe hayıflanmıştım.

Etrafıma bakındım. Vagonların kapıları açılıp kapanıyor, eller birbirine uzanıyor, parmaklar son kez kenetleniyordu.

Ona, “Arkandan bakmayacağım Édouard,” dedim. “Gözlerimi kapatacağım ve hayalinin gözümün önünden gitmesine izin vermeyeceğim.”

Başını salladı. Anlamıştı. Aniden, “Önce sen git,” dedi. Sonra beni kendine çekip dudaklarımdan öptü ve kollarını gövdeме sımsıkı sardı. Gözlerim kapalıyken ona sarıldım, onu içime çekip yokluğu boyunca burnumdan gitmeyecekmiş gibi kokusunu özümşedim. İşte ancak o anda gerçekten gideceğini anladım. Kocam gidiyordu. Artık dayanamayacağımı anladığımda yüzüme güçlü bir ifade takınıp geri çekildim.

Yüz ifadesini görmek istemediğim için gözlerimi açmadan elini tuttum. Sonra döndüm ve kalabalığa karışıp ondan uzaklaştım.

Neden trene bindiğini görmek istemediğimi bilmiyorum. O zamandan beri her an bunun pişmanlığını yaşıyorum.

Eve vardığımda elimi cebime soktum ve bana sarıldığında oraya koyduğunu tahmin ettiğim bir kâğıt parçası buldum. Kendini üniformalı, sırttan iri bir ayı olarak çizmişti. Elini de benim narin, ince belime dolamıştı. Yüzüm ciddi ve makyajlıydı. Saçım da arkaya doğru toplanmıştı. Resmin altına kocaman, kıvrık el yazısıyla, “Seninle tanışıncaya kadar gerçek mutluluğun anlamını bilmiyordum,” yazmıştı.

Liv gözlerini kırpıştırıp sayfaları düzgünce dosyaya yerleştirdi. Oturduğu yerde düşüncelere daldı. Sonra Sophie Lefèvre’in gülümseyen, suça ortak olduğu yüzünü gösteren resmini açtı. Mösyö Besset nasıl haklı olabilirdi? Kocasına böylesine tapan bir kadın ona sıradan bir erkek şöyle dursun, bir düşmanla nasıl ihanet ederdi? Olanlar gerçekten de anlaşılmazdı. Liv fotokopiyi kıvrıp notlarını çantasına koydu.

Mo kulaklıklarını çıkardı. “Evet. St. Pancras’a yarım saat kaldı. Aradığını bulabildin mi?”

Liv omuz silkti. Boğazı düğümlendiği için konuşamıyordu.

Mo’nun simsiyah saçları geriye toplanmıştı ve yüzü bembeyazdı. “Yarın için endişeli misin?”

Liv yutkunup hafifçe gülümsedi. Son altı haftadır başka bir şey düşünmüyordu.

“Ne olursa olsun McCafferty’nin seni kullandığını sanmıyorum.”

“Ne?”

“Yalançı ve kötü niyetli bir sürü kişi tanıdım. Paul onlardan biri değil. Sanırım kader gerçekten büyük bir oyun oynayıp ikinizi zıt taraflara attı.”

“Ama resmimin peşine düşmemeliydi.”

Mo bir kaşını kaldırdı. “Öyle yaptığından emin misin?”

Liv boğazı tekrar düğümlenmesin diye mücadele ederken hareket etmeye başlayan trenin penceresinden dışarıya baktı.

Masanın karşısındaki süslü çift birbirlerine yaslanmıştı. Elleri kenetlemiş, uykuya dalmışlardı.

Sonradan düşündüğünde bunu nasıl yaptığına bir anlam verememişti. Mo, St. Pancras’ta Ranic’in evine gideceğini söyleyip Liv’e bütün geceyi internette benzer davaları inceleyerek geçirmemesi ve kokusunu dışarı yayıp herkesi zehirlemeden önce Camembert peynirini dolaba koyması yönünde talimatlar vermişti. Liv elindeki kötü kokulu peynir paketiyle boşalan meydanda durmuş, omzundan sarkan çantasıyla metroya doğru ilerleyen ufak tefek, esmer arkadaşını izliyordu. Mo, Ranic’ten hem neşeli hem de içten bir tavırla bahsetmişti. İlişkileri farklı bir boyuta geçmiş gibiydi.

Mo kalabalığın arasında gözden kaybolana kadar Liv olduğu yerde kaldı. Yolcular yanından gelip geçiyor, akın halinde taş basamaklara doğru ilerliyorlardı. Hepsi çiftler halinde kol kola, sohbet ederek birbirlerine anlamlı bakışlar atıyor, yalnız olanlarsa sevdiklerine kavuşmak için hızla evlerine gidiyordu. Liv onların alyanslarını ya da nişan yüzüklerini görüyor, tren saatleriyle ilgili konuşmalarını, içeceklerinden son bir yudum aldıklarını ya da, “Beni istasyondan alır mısın?” gibi cümleleri duyuyordu. Fakat sıkılan, sefil haldeki yalnız insanlar hiç gözüne çarpmamıştı. Kalabalığın sadece kendi yalnızlığıyla dalga geçmek için burada toplandığına inanıyordu. *Ben de bir zamanlar sizden biriydim ve yine sizden biri olmanın nasıl bir duygu olacağını hayal bile edemiyorum*, diye düşünüyordu.

Seninle tanışıncaya kadar gerçek mutluluğun anlamını bilmiyordum.

Kalkış saatlerini gösteren tabelada şimdi yeni yerler vardı ve ön kısmı cam kaplı dükkânlar Noel alışverişine çıkanlarla dolmuştu. Liv, eskiden olduğum kişiye dönüşmem mümkün mü, diye düşündü. Ve bu sorunun yanıtı onu bütünüyle sersemletmeden önce valizini aldı ve yarı yürür, yarı koşar adımlarla metro istasyona gitti.

Jake annesine döndükten sonra eve tuhaf bir sessizlik çökmüştü. Paul için ağır ve sarsıcı bir histi bu; oğlunun birkaç saatliğine arkadaşına gittiğinde hissettiği sessizlikten çok farklıydı. Böyle zamanlarda eve hâkim olan aşırı durgunluğa suçluluk duygusu da karışıyordu. Oğlunu en az dört gün göremeyeceğini bilmek içini acıtıyordu. Paul mutfakı temizledi (Jake çikolatalı Krispie yapmıştı ve pirinç patlakları mutfakın her yerine saçılmıştı) ve

oturup alışkanlıktan her hafta aldığı ancak hiçbir zaman okuma fırsatı bulamadığı pazar gazetesine baktı.

Leonie'nin onu terk ettiği ilk zamanlarda en çok sabahın erken saatlerinden korkuyordu. Küçük Jake'in çıplak ayaklarıyla ve yamuk adımlarla kapıda belirip havaya dikilmiş saçları ve uykulu gözleriyle aralarında yatmak istediğini söylediği zamanları aslında çok sevdiğini anlamıştı. Oğlunun buz gibi ayaklarını, teninin sıcak ve yoğun kokusunu özlüyordu. Jake yatağın ortasına gömüldüğü anda bütün sorunlarını unuturdu. Ama ayrılıktan sonraki ilk aylarda yalnız uyandığı her sabah Paul, oğlunun hayatından bir güne daha tanık olamayacağını düşünmeye başlamıştı. Küçük maceralar ya da kazalar, gelecekte nasıl biri olacağını ilk işaretlerini veren ufak tefek olaylar yaşanacak ama Paul bunları göremeyecekti.

Aradan bu kadar zaman geçtikten sonra Paul artık sabahları daha iyi uyanıyordu. Ama oğlunun Leonie'nin yanına döndüğü o ilk birkaç saat hâlâ keyifsiz geçiyordu.

Şimdi bir iki gömlek ütüleyecekti. Belki sonra spora gider, duş alır, yemek yerd. Bu birkaç şey akşamını şekillendiriyordu. Ardından birkaç saat televizyon izleyecek, davayla ilgili her şey tamam mı diye dosyalarına göz atacak, sonra da yatacakti.

Tam da gömleklerini ütülemeyi bitirmişti ki telefon çaldı.

Janey, "Selam," dedi.

Paul karşısındakinin kim olduğunu bildiği halde, "Kiminle görüşüyorum?" diye sordu.

"Benim, Janey... Yarın için hazır mıyız diye sormak istedim."

"İyi durumdayız," dedi Paul. "Sean bütün belgeleri inceledi. Avukat da yeterince hazırlıklı. Olabildiğince iyi durumdayız."

"Resmin en başta nasıl çalındığını öğrendik mi?"

“O konuda fazla bilgimiz yok. Ama kafalarda büyük bir soru işareti bırakacak, üçüncü şahıslara ait yazışmalar var.”

Hattın diğer ucunda kısa bir sessizlik oldu.

“Brigg ve Sawston kendi takip ajanslarını kuruyorlar.”

“Kim?”

“Müzayede evi. İşlerini genişletiyorlar. Arkaları da sağlam.”

“Lanet olsun.” Paul masasındaki belgelere göz attı.

“Eserlerle ilgili olarak diğer ajanslarla görüşmeye bile başlamışlar. Sanat Eserleri ve Antikalar Departmanı’nın eski üyelerini de kapmışlar.” Paul, Janey’nin bunu söylerken ne ima ettiğini anlamıştı. “Geçmişte dedektiflik ya da polislik yapan herkesi...”

“Henüz bana bir şey teklif etmediler.”

Kısa bir sessizlik oldu. Paul kadının ona inanıp inanmadığını merak ediyordu.

“Bu davayı kazanmalıyız Paul. Açık ara önde olduğumuzu göstermeliyiz. Kayıp hazinelerin bulunup iade edilmesi için ilk akla gelen kişiler olmalıyız.”

“Anlıyorum,” dedi Paul.

“Ben yalnızca... Ne kadar önemli olduğunu bilmeni istedim. Şirket için yani.”

“Dediğim gibi Janey. Kimse bana bir teklifte bulunmadı.”

Kısa bir sessizlik daha oldu.

“Tamam.” Janey biraz daha konuşup hafta sonunu nasıl geçirdiğini, aile ziyaretini, Devon’da davet edildiği düğünü anlattı. Uzun zamandır bu düğünden bahsettiği için Paul, Janey’nin onu da davet etmek istediğinden kuşkulandı. Bu yüzden hemen konuyu değiştirdi ve sonrasında da telefonu kapattılar.

Paul biraz müzik açıp aşağıdaki caddenin gürültüsünü bastırmak için sesini yükseltti. Bu uğultu, Batı Yakası'nın canlı yaşam tarzı her zaman hoşuna gitmişti ama eğer morali yerinde değilse neşeli seslerin, pazar gecelerine özgü melankoliyi daha da artırmaktan başka işe yaramadığını yıllar içinde öğrenmişti. Ses düğmesine bastı. Sıkıntısının sebebini biliyordu ama bununla yüzleŐmek istemiyordu. DeęiŐtirmeyeceęi bir Şeye kafa yorması anlamsızdı.

Kapının çaldığını duyduğunda saçını yeni yıkamıŐtı. Söylenerek bir havluya sarındı ve yüzünü sildi. AŞağıya havluyla inebilirdi ama gelenin Janey olduğuna dair içinde bir his vardı. Bunun bir davet olduğunu düŐünmesini istemiyordu.

TiŐrtn nemli vücuduna geçirip merdivenleri inerken bir yandan da ne bahane uyduracağını düşünüyordu.

Affedersin Janey, ben de tam çıkıyordum.

Evet. Bu konuyu ofiste konuŐmalız. Toplantı düzenleyip herkesi ağırmalız.

Janey, gerçekten harikasın ama bence bu iyi bir fikir değil. Affedersin.

O son cümle dudaklarından dklecekken kapıyı açtı. Gelen Janey değildi.

Liv Halston sımsıkı tuttuğu valiziyle kaldırımın ortasında duruyordu. Tepesindeki Noel ışıkları gecenin karanlığında ıŐılıyordu. Valizini ayak ucuna bıraktı; solgun, ciddi yüzünde ona söyleyeceklerini unutmuş gibi bir ifade vardı.

Liv'in hâlâ konuşmadığını gören Paul, "Duruşma yarın başlıyor," dedi. Gzn ondan alamıyordu.

"Biliyorum."

"Birbirimizle konuŐmamalız."

“Haklısın.”

“İkimizin de başı derde girebilir.”

Paul orada öylece durmuş bekliyordu. Liv’in gergin yüzü kalın siyah paltosunun yakasıyla çevrelenmişti ve aklından Paul’ün bilmediği milyonlarca konuşma geçiyormuş gibi gözleri titreyordu. Paul tam af dilemek için söze başlıyordu ki Liv ondan önce davrandı.

“Bak. Çok anlamsız duyulduğunu biliyorum ama şu duruşmayı unutmamız mümkün mü? Bir geceliğine...” Sesi çok kırılgandı. “Yine birbirinden hoşlanan iki kişi olabilir miyiz?”

Sesinin hafiften titremesi Paul’ü etkilemişti. Paul McCafferty bir şey söylemeye niyetlense de susup Liv’in valizini evin koridoruna çekti. İkisinden biri fikrini değiştirmeden önce Paul onu kendine çekip kollarını gövdesine sımsıkı sardı ve dış dünyayı tamamen unutuncaya kadar öylece kaldılar.

“Hey uykucu.”

Liv nerede olduğunu kavramaya çalışıp doğruldu. Paul yatakta oturmuş bir fincana kahve dolduruyordu. Onu Liv’e uzattı. Paul şaşılacak derecede canlı görünüyordu. Saat 06.32’yi gösteriyordu. “Kızarmış ekmek de getirdim. Öncesinde belki eve uğramak istersin diye düşündüm...”

Öncesinde...

Duruşma öncesinde. Liv bu düşüncüyü iyice özümsemek için bekledi. Gözlerini ovuştururken Paul beklemiş, sonra uzanıp onu öpmüştü. Liv onun dişlerini fırçaladığını ve kendinden emin halini fark etmişti. Fakat Liv öyle değildi.

“Kızarmış ekmeği nasıl istediğini bilemedim. Umarım reçel iyidir.” Paul ekmeği tepsiden aldı. “Jake de böyle sever. Yüzde doksan sekiz oranında şeker.”

“Teşekkürler.” Liv gözlerini kırptırıp kucağındaki tabağa baktı. En son ne zaman birinin yatağına kahvaltı getirdiğini anımsamıyordu.

Bakıştılar. Liv geceyi hatırlayıp, aman Tanrım, diye düşündü. Diğer bütün düşünceler ortadan kaybolmuştu. Ve aklından geçeni okumuş gibi Paul’ün gözlerinin kenarı kırıştı.

Liv, “Tekrar... yatağa gelecek misin?” diye sordu.

Paul yanma uzandığında sıcak ve sert bacakları Liv’in bacaklarına dolandı. Liv de Paul’ün kolunu uzatabilmesi için hafifçe doğruldu ve ona yaslanıp anın tadına varmak için gözlerini kapattı. Paul sımsıcaktı ve hâlâ uyku kokuyordu. Liv yüzünü onun tenine gömüp öylece kalmak, ciğerleri Paul’ün küçük molekülleriyle doluncaya kadar onu içine çekmek istiyordu. O an aklına ergenlik döneminde çıktığı bir çocuk gelmişti; Liv ona tapardı. Öpüşüklerinde ise çocuğun teninin, saçlarının, bütün vücudunun hayalindeki gibi kokmadığını fark etmişti. Onun en önemli parçası sanki Liv’i kendinden uzaklaştıracak kimyasal bileşenlerden oluşmuştu. Paul’ün teniyse bambaşkaydı; Liv orada öylece uzanıp gerçekten de muhteşem bir kokuymuş gibi onu içine çekebilirdi.

“İyi misin?”

“İyiden de öte,” dedi Liv ve kahvesinden bir yudum içti.

“Pazar akşamlarım sevmeye başladım. Nedenini hayal bile edemiyorum.”

“Pazar akşamlarının değeri bilinmiyor bence.”

“Beklenmedik ziyaretçilerin bu kadar iyi hissettirdiğini bilmiyordum. Senin de Yehova Şahidi olduğundan kuşkulanmaya başlamıştım.” Paul düşündü. “Tabii Yehova Şahitleri senin dün gece yaptığını yapsa sanırım daha fazla kabul görürlerdi.”

“Onlara söyle o halde.”

“Söylemeliyim.”

Uzun bir sessizlik oldu. Dışarıdan geçen çöp kamyonunun sesini, devrilen çöp kutularının boğuk gürültüsünü dinlerken uyumlu bir sessizlik içinde kızarmış ekmeklerini yediler.

Paul, “Seni özledim Liv,” dedi.

Liv de başını çevirip ona yaslandı. Dışarıda iki kişi yüksek sesle İtalyanca konuşuyordu. Uzun süredir pençesine düştüğünün farkına bile varmadığı bir sıkıntıdan kurtulmuş gibi Liv’in kasları keyif verici bir şekilde ağrıyordu. Çoktan unuttuğu biri gibi hissediyordu kendini. Mo’nun buna nasıl bir yorum getireceğini düşündü ve yanıtı şimdiden bildiği için gülümsedi.

Sonra Paul’ün sözcükleri sessizliği bozdu. “Liv... bu davanın seni iflasın eşiğine getirmesinden korkuyorum.”

Liv kahve bardağına baktı.

“Liv?”

“Davadan bahsetmek istemiyorum.”

“Detaylarını konuşacak değilim. Yalnızca endişelendiğimi söylemek istiyorum.”

Liv gülümsemeye çalıştı. “O halde endişelenme. Henüz kazanmadınız.”

“Sen kazansan bile masraflar çok yüklü. Birkaç defa bu noktaya geldiğim için sana neye mal olacağını biliyorum.” Paul fincanını bırakıp Liv’in elini tuttu. “Bak. Geçen hafta Lefèvre ailesiyle özel bir görüşme yaptım. Ortağım Janey’nin bundan

haberi yok. Onlara senin durumundan, resmi vermek istemediğinden bahsettim. Ve onları uygun bir anlaşma yapmaya ikna ettim. Altı haneli ciddi bir anlaşma bu. Bugüne kadar yaptığın harcamaları karşılar ve elinde de bir miktar kalır.”

Liv kenetlenmiş ellerine bakıp kendisinininkini çekti. “Geri çekilmemi mi sağlamaya çalışıyorsun?”

“Sandığın sebepten değil...”

“Bu ne demek oluyor?”

Paul bakışlarını uzaklara dikti. “Bir şey buldum.”

Liv kısmen hareketsiz kalmıştı. “Fransa’da mı?”

Paul ne kadarını ona söyleyeceğine karar vermeye çalışırken dudaklarını büzüştürdü. “Bir zamanlar senin resmine sahip olan Amerikalı bir gazetecinin yazdığı eski bir gazete makalesini buldum. Resmi Dachau yakınlarında bulunan, çalıntı sanat eserleri satan bir dükkândan aldığını yazmış.”

“Yani?”

“Yani bu eserlerin hepsi çalınmış. Dolayısıyla resmin illegal şekilde alınıp Almanların eline geçtiğine dair iddiamızı güçlendiriyor.”

“Bu önemli bir varsayım.”

“Aynı zamanda sonradan satın alanları da etkiliyor.”

“Öyle mi diyorsun?”

“Liv ben bu işte iyiyim. Henüz işin yarısındayız. Ve eğer başka kanıtlar varsa onları da bulabilirim.”

Liv daha da geriliyordu. “Sanırım buradaki en önemli kelime ‘eğer.’” Liv elini çekti.

Paul ona bakmak için hafifçe kıpırdandı. “Bak. Bunu anlamıyorum. Durumun etik açıdan doğru ya da yanlış olması bir yana, neredeyse yok pahasına aldığı resmin kuşku uyandıran bir

geçmişı olduğunu öğrenmesine rağmen gerçekten de çok zeki olduğuna inandığım bir kadının onu yüklü bir para karşılığında neden geri vermek istemediğini anlamıyorum. Kendi ödediğinden kat kat fazla bir paraya hem de.”

“Bunun parayla ilgisi yok.”

“Ah, yapma Liv. Ben açıkça görülen bir şeyden bahsediyorum. Bu davaya devam edip de kaybedersen yüz binlerce sterlin kaybedeceksin ve evinden olacaksın. Dahası sigortanı da kaybedersin. Hepsi bir resim uğruna, öyle mi?”

“Sophie onlara ait değil. O insanlar onu... umursamıyor.”

“Sophie Lefèvre seksen küsur yıl önce öldü. Resmin nerede olduğu hiçbir şeyi değiştirmeyecek.”

Liv yataktan kalkıp pantolonunu aradı. “Gerçekten anlamıyorsun değil mi?” Pantolonunu giyip öfkeyle fermuarını çekti. “Tanrım. Hiç de düşündüğüm gibi bir adam değilmişsin.”

“Hayır. Ben sadece bir hiç uğruna evini kaybetmeni istemeyen bir adamım.”

“Ah, olamaz. Unutmuşum. Bu saçmalığı başlatan adam da sendin zaten.”

“Sence ben yapmasam başkası yapmaz mıydı? Bu dolambaçsız, apaçık bir dava Liv. Bu konuyla ilgilenecek bir sürü kuruluş var.”

“Bitti mi?” Liv sutyenini giyip kazağını kafasından geçirdi.

“Lanet olsun. Bak. Bu konuyu düşünmeni istiyorum. Ben... ben bazı prensipler uğruna her şeyini kaybetmeni istemiyorum.”

“Ah. Doğru ya... O yüzden beni arayıp durmuştun. Doğru.”

Paul sinirlerine hâkim olmaya çalışırcasına alnını kaşıdı. Sonra başını iki yana salladı. “Biliyor musun? Bunları bir resim uğruna yapmıyorsun bence. Hayatına devam edemediğin için

yapıyorsun. Resimden vazgeçmek David'i geçmişte bırakmak demek ve bunu yapamazsın."

"Ben hayatıma devam ediyorum. Devam ettiğimi biliyorsun! Dün gece ne yaptığımı sanıyorsun?"

Paul ona baktı. "Açıkçası bilmiyorum. Gerçekten bilmiyorum."

Liv onu itip kapıya yöneldiğinde Paul ona engel olmadı.

İki saat sonra Liv takside oturmuş Henry'nin kahve içip Danimarka çöreği yemesini izlerken midесinin düğümlendiğini hissetmişti. Henry kırıntılar bacaklarına dökülürken, "Çocukları okula bırakmak zorunda kaldım," dedi. "Kahvaltıya vakit kalmadı."

Liv terzi işi gri bir ceket, altına da parlak mavi bir gömlek giymişti. Kıyafetini zırh gibi üzerine kuşanmıştı. Bir şey söylemek istiyordu ama çenesi kenetlenmiş gibiydi. Vücutundaki tüm sinirler birleşmiş, sanki dev boyutlu bir tek sinir olmuştu. Biri ona dokunsa patlayabilirdi.

"Kahvemi içmek için oturduğum anda biri tost diğeri de mısır gevreği istedi."

Liv sessizce başını salladı. Paul'ün sesi kulaklarında çınıyordu. *Bu eserlerin hepsi çalıntı.*

"Bir yıldır evden çıkarken ekmeklikte ne bulursam onunla yetinmek zorunda kalıyorum. Hamburger ekmeği de fena değilmiş aslında."

Mahkemenin önünde insanlar toplanmıştı. Küçük bir grup ana merdivenlerin önünde geziniyordu. Liv başta onları turist sandı ama tam taksiden inerken Henry kolunu tuttu. "Aman Tanrım. Hemen eğil," dedi.

"Ne?"

Liv ayağını kaldırırma bastığı anda flaşlar patlamaya başladı. Bir an sersemlemişti. Sonra Henry kolunu bırakmadan onu yürümeye teşvik etti. İtişip kakışan adamların yanından geçerken kendisine seslendiklerini duyuyordu. Biri boştaki eline bir kâğıt parçası sıkıştırmıştı ve Liv, Henry'nin sesini duyabiliyordu. Kalabalık etrafını sararken Henry'nin sesindeki paniği de fark etmişti. Dört bir yanı ceketli adamlar ve koca koca merceklerin karanlık, dipsiz yansımasıyla kuşatılmıştı. "Çekilin lütfen. Herkes çekilsin." Yüksek rütbeli bir polislin üniformasını gördüğünde gözlerini kapattı ve kolunu daha sıkı kavrayan Henry'nin onu kenara çektiğini hissetti.

Biraz sonra sessiz mahkeme binasının güvenliğinden geçtiler ve içeri girdiklerinde Liv şaşkın bakışlarını Henry'ye dikti.

"Bu da neydi böyle?" diye sordu. Güçlkle nefes alıp veriyordu.

Henry saçını düzeltti ve dönüp kapının önündekilere baktı. "Gazeteciler. Anlaşılan dava ilgilerini çekmiş."

Liv ceketini düzeltti ve tam etrafına bakınırken Paul'ün güvenlikden geçtiğini gördü. Açık mavi gömleği ve koyu renk pantolonuyla gayet sakin görünüyordu. Kimse ona yaklaşmamıştı. Göz göze geldiklerinde Liv ona öfkeli bir bakış attı. Paul adımlarını biraz yavaşlattı ama yüz ifadesi değişmedi. Kolunun altına sıkıştırdığı belgeleriyle arkasına baktı ve ikinci duruşma salonuna yöneldi.

Liv eline tutuşturulan gazete kupürünü de o sırada gördü.

Almanların aldığı şeye sahip olmak suçtur. Yahudilerin acısını dindirir. Onlara ait olan şeyi geri verin. DAHA GEÇ OLMADAN adaleti sağlayın.

“Nedir o?” Henry omzunun üzerinden baktı.

“Bunu neden bana verdiler? Talep sahipleri Yahudi değil ki!” diye haykırdı.

“Savaş dönemindeki yağmaların tahrik edici etkisinden sana bahsetmiştim. Doğrudan etkilenmiş olsun veya olmasın birçok insanın bu konuyla ilgileneneğini bilmelisin.”

“Ama bu çok saçma. O lanet resmi çalmadık. On yılı aşkın süredir bize ait!”

“Haydi Liv. İkinci duruşma salonuna gidelim. Birinden sana biraz su getirmesini isteyeceğim.”

Basma ayrılan bölüm kalabalıktı. Liv yan yana durmuş mırıldanıp şakalaşan, yargıç gelmeden önce o günkü gazetelere göz atan muhabirleri gördü. Rahat ama fazlaca hırslı görünen bir grup yırtıcı hayvan gibi avlarını bekliyordu. Liv kalabalığın arasındaki kimseyi tanımadığı için gözünü banklara kaydırdı. Ayağa kalkıp yüzlerine haykırmak istiyordu. *Bu işi oyun gibi görüyorsunuz, değil mi? O değersiz kâğıt parçaları için haber arıyorsunuz. Kalbi küt küt atıyordu.*

Henry yargıcın bu tür davalarda tecrübeli olduğunu ve yeterince adil davrandığını söylemişti. Liv ona davaların kaçında eserin mevcut sahibine verildiğini sorduğunda ise Henry şaşırtıcı derecede kararsız görünmüştü.

Her iki tarafında belgeler, tanıkların listesi, Fransız yasalarının anlaşılmasız maddelerin bulunduğu kâğıtlar vardı. Henry şakayla karışık Liv’in bu tür davalarda uzmanlaştığını, yakında ona iş teklif edebileceğini söylemişti. Liv de tatsız bir ifadeyle, “O işe ihtiyacım olabilir,” demişti.

“Herkes ayağa kalsın.”

“Başlıyor.” Henry, Liv’in koluna dokunup güven verici bir ifadeyle gülümsedi.

Sean Flagerty’nin yanma oturan iki yaşlı Lefèvre, avukatları Christopher Jenks’in davayı ana hatlarıyla açıklamasını sessizce izliyorlardı. Liv onlara bakıp asık suratlı ifadelerini, memnuniyetsizliklerini belli edercesine kollarını göğüslerinde birleştirmelerini izledi. Avukat, Maurice ve André Lefèvre’in, Édouard Lefèvre’in mirasının ve eserlerinin vasileri olduklarını anlatıyordu. Amaçları Édouard Lefèvre’in eserlerini güvence altına alıp mirasını korumaktı.

Liv, “Ve ceplerini doldurmak...” diye mırıldanınca Henry başını iki yana salladı.

Jenks arada bir notlarına bakıp salonun içinde gezinirken yorumlarını yargıca yöneltiyordu. Lefèvre’in adı son yıllarda daha fazla duyulduğu için torunları onun eserlerini incelemiş, bir zamanlar ressamın karısı Sophie Lefèvre’in elinde bulunan *Ardında Bıraktığın Kadın* adlı portreyle ilgili bilgilere ulaşmışlardı.

Bir fotoğraf ve yazılı notlar, resmin Birinci Dünya Savaşı sırasında Almanların işgal ettiği St. Péronne kasabasındaki Le Coq Rouge oteline asılı olduğunu kanıtlıyordu.

Kasabayı işgal eden birliğin başındaki Friedrich Hencken adlı komutan resme hayranlığını birçok defa dile getirmişti. Almanlar Le Coq Rouge’a kendi kişisel kullanımları için el koymuşlardı. Sophie Lefèvre de buna karşı tepkisini sözlü olarak dile getirmişti.

Sophie Lefèvre 1917’de tutuklanıp St. Peronne’dan götürülmüştü. Resim de aynı dönemde ortadan kaybolmuştu.

Jenks, bu kadarının bile bu çok sevilen resme zorla el konulduğunu anlamamıza yettiğini, ancak resme illegal yollardan sahip olunduğunun tek kanıtının bu olmadığını anlatıyordu.

Edinilen bilgilere göre resim İkinci Dünya Savaşı döneminde Almanya'nın Berchtesgaden kasabasında, Almanların eline geçen çalıntı ve yağmalanmış sanat eserlerinin saklandığı Koleksiyon Noktası adıyla bilinen bir depodaydı. Avukat Jenks, amacını vurgularcasına “çalıntı ve yağmalanmış sanat eserleri” sözünü iki defa tekrarlamıştı. Jenks daha sonra eserin gizemli bir şekilde Koleksiyon Noktası'nda bir gününü geçirip eserle ilgili bir Amerikan gazetesinde makale yazan Amerikalı gazeteci Louanne Baker'e eline geçtiğini anlatmıştı. Baker, o organizasyonda kendisine verilen bir “hediyeden” ya da “hatıradan” bahsediyordu. On yıl önce David Halston da resmi satın alıp karısına hediye edene kadar da onu evinde sakladığı ailesi tarafından onaylanmıştı.

Kanıtların hepsini tüm açıklığıyla gören Liv için bu bilgiler yeni değildi. Duruşma salonunda yüksek sesle okunan resmin geçmişini dinlerken yatak odasının duvarında sakın sakın asılı duran o küçük resmi, portreyi böylesi bir travmayla, dünya çapında önemli olaylarla bağdaştırmakta zorlanıyordu.

Basın mensuplarının oturduğu tarafa baktı. Muhabirler durumlarından memnun görünüyordu; yargıç da öyle. Dalgın dalgın, geleceği buna bağlı olmasa kendisinin de memnun olacağını düşündü. Paul oturduğu yerde arkasına yaslanmış, kollarını kavgaya hazırmış gibi bir ifadeyle göğsünde birleştirmişti.

Liv gözlerini o tarafa kaydırırken Paul doğruca ona baktı. Anında kızaran Liv hemen başını çevirdi. Onun da her duruşmaya gelip gelmeyeceğini ve kalabalık bir duruşma salonunda adam öldürmenin mümkün olup olmadığını düşündü.

Christopher Jenks karşılarında duruyordu. “Sayın Yargıç, Bayan Halston'ın bilmeden bir dizi tarihi hatanın içine çekilmiş olması büyük şanssızlık ama bunlar gerçekten de önemli hatalar. Bu eserin iki defa çalındığına dair kanıtlarımız var. Önce Sophie

Lefèvre'in evinden çalındı, sonra da İkinci Dünya Savaşı'nda diğer eserlerle birlikte saklandığı Koleksiyon Noktası'ndan yasadışı bir şekilde başka birine hediye edilerek torunlarından çalınmış oldu. O dönemde Avrupa bir kaostun içinde olduğundan bu suç kaydedilmemiş, bugüne kadar da fark edilmemişti.

“Ancak gerek Cenova Antlaşması, gerek yürürlükteki eserlerin iadesi hukukuna göre yanlışlar düzeltilmeli. Resmi, asıl sahipleri olan Lefèvre ailesine iade etmeliyiz. Teşekkürler.”

Liv'in yanında oturan Henry'nin yüz ifadesinden bir şey anlaşılmıyordu.

Liv, *Ardında Bıraktığın Kadın*'ın gerçek boyutlu kopyasının küçük bir standın üzerinde durduğu köşeye baktı. Flaherty, kaderi belirlenirken resmin korunarak salonda bulunması gerektiğini söylemişti ama Henry de Liv'in bu öneriyi kabul etmek zorunda olmadığını belirtmişti.

Sadece bir kopyası da olsa tabloyu ait olmadığı bir yerde görmek Liv'in sinirlerini bozuyordu ve Sophie sanki olup bitenle alay ediyormuş gibi bir ifadeyle ona bakıyordu. Liv evde sırf ona bakmak için yatak odasına gidiyor, ona bir daha bakamayabileceği ihtimalini düşünürken dikkatle onu izliyordu.

Öğle vakti uzadıkça uzadı. Kaloriflerden yayılan sıcaklık duruşma salonunun havasını ağırlaştırmıştı. Christopher Jenks, bir kurbağayı parçalayan bezgin bir cerrahın ustalığıyla süreci geciktirme ihtimallerini yok ediyordu. Liv zaman zaman “mülkiyet transferi” ve “yetersiz kaynak” gibi terimler duyuyordu. Yargıç öksürüp notlarına bakmış, Paul şirket ortağı olan kadına bir şeyler mırıldanmıştı. Paul ne zaman ona bir şey söylese kadın gülümseyip kusursuz, beyaz dişlerini gösteriyordu.

Sonra Christopher Jenks okumaya başladı:

15 Ocak 1917

Bugün Sophie Lefèvre'yi götürdüler. Böyle bir sahne görmemişsinizdir. Le Coq Rouge'un kilerinde işini yaparken iki Alman meydandan gelip suçlu gibi onu merdivenlerden sürükledi. Ablası yalvarıp ağladı. Liliane Béthune'un yetim kızı da... Herkes ayaklanıp karşı çıktı ama askerler hepsini sinek gibi bir kenara itti. O kargaşada iki yaşlı yere yığıldı. Öteki dünya diye bir şey varsa Almanlar bunun bedelini gerçekten ağır ödeyecek.

Kızı bir sığır kamyonuna bindirdiler. Belediye başkanı onlara engel olmaya çalıştı ama o zayıf bir adam. Kızının ölümü onu daha da zayıf düşürmüştü ve Almanlarla konuşmaya da hiç istekli değildi. Onu ciddiye aldıkları bile söylenemez. Araç gözden kaybolduğunda Le Coq Rouge'un barına girip böbürlenerek bu olayın peşini bırakmayacağını, en üst makamlara ileteceğini söyledi. Tabii kimse ona kulak asmadı. Zavallı ablası Hélène başını bara yaslayıp ağlar-ken kardeşi Aurélien yaralı bir köpek gibi kaçtı. Sophie'nin yanma aldığı Liliane Béthune'un kızıysa bembeyaz, küçük bir hayalet gibi bir köşeye sindi.

Ona, "Hélène sana bakar," dedim. Eğildim ve avucuna bir bozuk para koydum ama paraya ne olduğunu bilmi-yormuş gibi boş boş baktı. Bana baktığında gözleri fal taşı gibi açılmıştı. "Korkma çocuğum. Hélène iyi bir kadındır. Seninle ilgilenir."

Sophie Lefèvre'in gitmeden önce erkek kardeşiyle bir tartışma yaşadığını biliyorum ama kulaklarım iyi duymu-yor ve o gürültüde sebebini anlayamadım. Ne olursa olsun Almanların ona kötü davranmasından korkuyorum. Le Coq Rouge'a el koyduklarında kızın işinin bittiğini anlamıştım

ama beni hiç dinlemedi. Bir şekilde onları kızdırmıştı demek. Almanlar benim evime el koysa ben de onları kızdıracağım bir şey yapar mıydın bilmiyorum.

Evet, Sophie Lefèvre'den farklı olduğumu biliyorum ama yine de bu gece çok uzuluyorum. Çoktan ölmüş gibi onu o araca bindirdiklerini görmek, geleceğini düşünmek... Karanlık günler yaşıyoruz. Bu günleri görmek için mi yaşadım diyorum. Bazı geceler küçük kasabamızın insanı çıldırtacak bir yere dönüştüğünü düşünmeden edemiyorum."

Christopher Jenks alçak ve gür sesiyle okumasını bitirdi. Salon sessizliğe gömülmüştü ve o sessizlikte duyulan tek ses daktilonun sesiydi. Tepedeki vantilatör ağır ağır dönüyor, havayı serinletemiyordu.

"Le Coq Rouge'a el koyduklarında kızın işinin bittiğini anlamıştım." Bayanlar baylar, bu yazıdan anladığımız üzere Sophie Lefèvre, St. Péronne'da Almanlarla nasıl bir ilişki yaşamışsa, bu pek mutlu bir ilişki değilmiş."

"Ancak tek kaynağımız bu değil. Orada yaşayan Vivienne Louvier de küçük kasabadaki hayatla ilgili önemli kayıtlarda bulunmuş. Olaylardan birkaç ay öncesinde şunları yazmış:

"Almanlar yemeklerini Le Coq Rouge'da yiyor. Bessette kardeşlere zengin menülerden oluşan yemekler pişirtiyorlar ve kokular meydana yayıldıkça hepimiz aklımızı kaçıracığımızı sanıyoruz. Sophie Bessette'e -artık Lefèvre- yaşasaydı bu basının böyle bir şeyi asla kabul etmeyeceğini söylediğimde bana yapabileceği bir şey olmadığını söyledi."

Adam başını kaldırdı. "Yapabileceği bir şey olmadığını söyledi." Almanlar ressamın karısının otelini ıskal etmiş, onlara yemek pııırmasını istemişlerdi. Evinde duşmanları besliyordu ve tamamen güçsüz kalmıştı. Çok zor bir durum. Ancak başka kanıtlarımız da var. Lefèvre arşivını araştırdığımızda Sophie Lefèvre'in kocasına yazdığı bir mektubu bulduk. Kocasının eline hiç geçmemiş belli ki ama bunun bir önemi olduğunu sanmıyorum."

Christopher gün ışığında görmek istiyormuş gibi kâğıdı havaya kaldırdı.

Komutan, Beckenbauer kadar aptal değil ama beni daha da öşkelendiriyor. Beni çizdiğin resme bakıp duruyor ve buna hakkı olmadığını ona söylemek istiyorum. Diğerleri bir yana, o resim yalnızca sana ve bana ait. En tuhaf taraşı ne biliyor musun Édouard? Komutan senin eserlerine hayran. Her şeyi biliyor, Matisse Ökulu'nu, Weber'i ve Puttmann'ı biliyor. Senin üstün fırça tekniğini bir Alman komutanına karşı savunmak ne kadar tuhafıma gidiyor bilemezsin!

Ama Hélène ne derse desin onu kaldırmak istemiyorum. Bana seni, birlikte geçirdiğimiz mutlu günlerimizi anımsatıyor. İnsanların yıkıp dökmek kadar sevip güzel şeyler yapabildiklerini de anımsatıyor.

Sağlıklı olman ve bir an önce dönmen için dua ediyorum hayatım.

Sonsuza dek seni sevecek olan Sophie

"Diğerleri bir yana o resim yalnızca sana ve bana ait."

Jenks o sözün iyice anlaşılması için bekledi. "Sophie'nin ölümünden uzun bir süre sonra bulunan bu mektuptan, resmin

ressamın karısı için çok değerli olduğunu anlıyoruz. Alman komutanın resimde gözü olduğunu da anlıyoruz. Aynı zamanda adamın resim sanatından anladığı da fark ediliyor. Tam bir sanat meraklısı.” Bu kelimeyi ilk kez kullanıyormuş gibi her harfini vurgulayıp ağzında yuvarlayarak söylemişti.

“Ve buradan, Birinci Dünya Savaşı’ndaki yağmalamanın İkinci Dünya Savaşı’ndakinin öncülü olduğunu da anlıyoruz. Karşımızda eğitilmiş, ne istediğini bilen, neyin ne kadar ettiğini bilen ve tahsis etmeye çalışan Alman subayları var...”

“İtiraz ediyorum.” Liv’in avukatı Angela Silver ayağa kalkmıştı. “Bir kişinin bir resmi beğenmesi ve bir ressamı tanınmasıyla o resme el koyması arasında büyük fark var. Meslektaşım, Komutan’ın resmi aldığına değil, ona hayran olduğuna ve yemeklerini Madam Lefèvre’in yaşadığı otelde yediğine dair kanıtlar bulmuş. Bunlar ikinci dereceden bilgiler.”

Yargıç, “Kabul edildi,” diye mırıldandı.

Christopher Jenks kaşını sildi. “Ben yalnızca durumu ve 1916’da St. Péronne kasabasındaki hayatı anlatmaya çalışıyorum. O dönemin havasını, Almanların istedikleri evden istediklerini alma ya da el koyma yetkisine sahip olduklarını bilmeden bir resmin birinin vesayetine nasıl geçtiğini anlayamayız.”

“İtiraz ediyorum.” Angela Silver notlarını inceledi. “Konuyla ilgisi yok. Bu resme el konduğuna dair bir kanıt yok.”

“Kabul edildi. Konuya dönelim Bay Jenks.”

“Ben yalnızca o dönemi tasvir etmeye çalışıyorum Sayın Yargıç.”

“Tasvir etme işini Lefèvre’e bırakın o halde Bay Jenks.” Sallonda hafif bir kıkırdaşma oldu.

“Alman birliklerinin el koyduğu birçok değerli eşyanın kayda geçirilmediğini ve o dönemdeki Alman liderlerinin vaat ettiği gibi ‘ödeme yapılmadığını’ belirtmek istiyorum. *Ardında Bıraktığın Kadın* da işte bu değerli eşyalardan biridir.”

“*Beni çizdiğin resmine bakıp duruyor ve buna hakkı olmadığını ona söylemek istiyorum.*’ Evet, burada Komutan Friedrich Hencken’in sınırsız yetkiye sahip olduğunun düşünülmesi bizi ilgilendiriyor Sayın Yargıç. Ve bu resim otuz yıl boyunca Almanların elinde kalmış.”

Paul, Liv’e baktı ama Liv başını çevirdi.

Sophie Lefèvre’in resmine odaklanmıştı. Delici bakışlarını oradaki herkese dikip *aptallar*, diyor gibiydi.

Evet, diye düşündü Liv. *Hepimiz aptalız.*

Saat üç buçukta dağıldılar. Angela Silver özel odasında sandviç yiyordu. Peruğu masanın üzerinde, yanı başında duruyordu ve çay fincanı da çalışma masasındaydı. Henry karşısında oturuyordu.

Liv’e ilk günün bekledikleri gibi geçtiğini söylediler. Ama odada gergin bir hava vardı. Henry, Angela’ya döndüğünde Liv de çeviri belgelerini karıştırmaya başladı.

“Liv, Sophie’nin yeğeniyle konuştuğunda kadının aileden dışlandığından bahsettiğini söylememiş miydin? Bu konu araştırmaya değer mi diye düşünüyorum.”

“Anlamadım,” dedi Liv. İkisi de ümitle ona bakıyordu.

Silver lokmasını yuttuktan sonra konuşmaya başladı. “Yani eğer dışlanmışsa bu, Komutan’la ilişkisinin duygusal boyutta olabileceğini göstermez mi? Bunu kanıtlayabilirsek, yani bir Alman subayıyla evlilik dışı ilişki yaşadığını kanıtlayabilirsek portrenin ona hediye edilmiş olabileceğini de iddia edebiliriz.

Aşk acısı çeken birinin âşığına kendi portresini hediye etmesi olmayacak bir şey değil.”

Liv, “Bence Sophie o resmi vermemiştir,” dedi.

“Bunu bilemeyiz,” dedi Henry. “Ortadan kaybolduktan sonra ailesinin onunla bir daha konuşmadığını söylemiştin bana. Suçsuz olsa ailesi onu reddetmezdi. Ama utanç içinde yaşamış gibi görünüyor.”

“Ben bu kadının Komutan’la duygusal bir ilişki yaşamış olacağına inanmıyorum. Şu kartpostala bakın.” Liv dosyayı tekrar açtı. “*Bu çılgınlıklar âleminde sen benim çobanyıldızımsın,*” diye okudu. “Bunu işbirliği yaptığı bahanesiyle götürülmeden üç ay önce yazılmış. Birbirini sevmeyen karı kocalar gibi görünmüyorlar, değil mi?”

“Karısını seven bir adam olduğu belli, evet,” dedi Henry. “Ama kadının ona nasıl bir karşılık verdiğini bilmiyoruz. Bir Alman askerine çılgınca âşık olmuş olabilir. Yalnız ve kaybolmuş hissediyordu belki. Sırf kocasını seviyor diye o gittikten sonra başka birine âşık olamayacağı anlamına gelmez bu.”

Liv yüzüne düşen saçını geriye itti. “Bu korkunç bir şey. Onun adını karalamak gibi.”

“İyi de kadının adı karalanmış zaten. Ailesi ondan saygıyla bahsetmiyor.”

“Yeğeninin sözlerini ona karşı kullanmak istemiyorum,” dedi Liv. “Sophie’yle tek ilgilenen o. Bence... bence hikâyenin tamamını bilmiyoruz.”

“Hikâyenin tamamını bilmek önemli değil.” Angela Silver sandviç kutusunun içindekileri silip süpürdükten sonra kutuyu atık kâğıt çöpüne attı. “Bakın Bayan Halston, Komutan’la bir ilişki yaşadığını kanıtlayabilerseniz resmin sizde kalma şansı artar. Karşı taraf resme el konduğunu ya da çalındığını iddia

ettiği sürece şansınız azalıyor.” Kadın ellerini silip peruğunu tekrar taktı. “Bu zorlu bir iş. Karşı tarafın da oyunu kurallarına uygun olarak oynadığından emin olabilirsiniz. Asıl önemli şü; resmin sizde kalmasını ne kadar istiyorsunuz?”

İki avukat gitmek üzere ayağa kalktığında Liv masanın başında kalmış, kendi sandviçine hiç dokunmamıştı. Önündeki notlara baktı. Sophie’nin anısına leke süremezdi. Ama resmin gitmesine de izin veremezdi. Daha da önemli Paul’un kazanmasına hiç mi hiç izin veremezdi. “Bunu tekrar gözden geçireceğim,” dedi.

Burada olmaları, bizim çatımızın altında yemek yiyip konuşmaları tuhaf gelse de korkmuyorum. Çok nazikler, kibar konuşmaya özen gösteriyorlar. Ayrıca Komutan'ın adamlarının kötü davranışlarını hoş göreceğini sanmıyorum. Ateşkes antlaşmamız böylelikle başlamış oldu...

Asıl tuhaf olansa Komutan'ın kültürlü bir adam olması. Matisse'i biliyor! Weber'i ve Purrmann'ı da! Bir Almanla fırça darbeleri hakkında konuşmak ne kadar tuhaf, bilemezsin.

Bu gece yeterince yemek yedik. Komutan mutfağa geldi ve artan balıkları yememizi söyledi. Yemek bittiğinde küçük Jean ağladı. Her nerede olursan ol umarım sen de yeterince yemek bulabiliyorsundur.

Liv bu yazıları tekrar tekrar okuyor, kelimeler arasındaki boşlukları doldurmaya çalışıyordu. Yazılanların kronolojik sırasını bulmak kolay değildi; Sophie notlarını kâğıt parçalarına yazmış, mürekkep yer yer dağılmıştı. Ama Friedrich Hencken'le ilişkisinde buzların çözüldüğü belliydi. Uzun sohbetlerden, adamın nezaketinden, onlara yemek verdiğinden bahsediyordu. Elbette ki Sophie canavardan farksız olduğunu düşündüğü birinin yemeğini yemez, onunla sanattan konuşmazdı.

Liv okudukça kendini o cümleleri yazan kişiye karşı daha yakın hissediyordu. Domuz yavrusunun hikâyesini okumuş, doğru anladığından emin olmak için iki defa çevirmiş, keyiflenmişti. Tekrar dava kopyalarına dönmüş, Madam Louvier'nin kibirli bir dille genç kadının asiliğinden, cesaretinden ve iyi kalbinden bahsettiği yazılarını okumuştı. Kızın ruhu sayfalardan sıçrayıp karşısına geçmiş gibiydi. Liv bunları Paul'le konuşabilmeyi çok isterdi.

Dosyayı dikkatlice kapattı. Sonra da kendini suçlu hissederek Henry'ye göstermediği belgeleri sakladığı dosyaya baktı.

Komutan'ın bakışları dikkatli ve keskindi ama gerçek hislerini gizlemek istercesine bir perdenin arkasına saklanmış gibiydi. Soğukkanlılığımı koruyamadığımı ona fark ettirmekten korkuyorum.

Kâğıdın diğer parçası kaybolmuş, yırtılmış, belki de zaman içinde kopmuştu.

"Sizinle dans edeceğim Komutan," dedim. "Ama yalnızca mutfakta."

Sonra Sophie'ninkine benzemeyen bir el yazısıyla yazılmış başka bir kâğıt parçası buldu. Kâğıtta, "Bir kez yaşandı mı geri dönüşü yoktur," yazıyordu. Liv o cümleyi ilk okuduğunda kalbi göğüs kafesinden fırlayacak sanmıştı.

Tekrar tekrar okuyup büyük ihtimalle düşmanı olan bir adamla gizli bir ilişkiye giren bu kadını gözünde canlandırdı. Sonra dosyayı kapatıp dikkatlice diğer belgelerin arasına koydu.

“Bugün kaç tane geldi?”

Liv, “Dört,” dedi ve kuşkulu mektupları ona uzattı. Henry ona tanımadığı bir el yazısıyla yazılmış hiçbir şeyi açmamasını söylemişti. Mektupları Henry’nin yardımcıları açacak, tehdit unsuru taşıyıp taşımadıklarını belirleyeceklerdi. Liv bu yeni durumdan ümitlenmeye çalıştı ama artık tanımadığı bir el yazısıyla her karşılaştığında irkiliyordu. Karşısında hedefi vurmaya niyetli insanların nefreti vardı. Artık arama motoruna “Ardında Bıraktığın Kadın” da yazamıyordu. Eskiden iki tarihi kaynak çıkarken şimdi dünya çapında, ilgili grupların oluşturduğu gazete haberleri çıkıyordu ve internetteki sohbet odalarında onun ve Paul’ün bencilliği, gereğini yapmamaları tartışılıyordu. Ve havada çok çirkin kelimeler uçuşuyordu: *Yağmalama. Çalıntı. Hırsızlık. Fahişe.*

Birisi iki defa lobideki posta kutusuna köpek pisliği bırakmıştı.

Bu sabah ise protesto eden yalnızca bir kadın vardı. Mavi yağmurluklu, saçı başı birbirine girmiş orta yaşlı kadın ona Nazi katliamıyla ilgili bir broşür vermeye çalışmıştı. Liv de broşürü kadına geri verip, “Bunun benimle ya da davayla hiçbir ilişkisi yok,” demişti.

“Bir şey yapmazsan suç ortağı sayılırsın.” Kadının öfkesi yüzüne vurmuştu.

Henry, Liv’i oradan uzaklaştırıp, “Tartışmanın anlamı yok,” demişti. Yine de Liv’in vicdan azabı dinmiyordu.

Bunlar yapmak istediği şeyin onaylanmadığının göstergeleriydi. Devam eden davanın gözle görülmeyen bazı sonuçları da olmuştu. Komşuları artık onu güler yüzle selamlamıyor, yanından geçerken hafifçe başlarını sallayıp gözlerini yere dikeyyorlardı. Dava gazetelerde yer bulduğundan beri kimseden davet de almamıştı. Bugüne dek hiçbirine katılmamış olmasına

rağmen düzenli olarak davet edildiği yemekler, özel görüşmeler ya da mimari organizasyonlar olurdu. Başta hepsinin tesadüften ibaret olduğunu düşünüyordu ama artık kaygılanmaya başlamıştı.

Gazeteler her gün ne giydiğini de yazarak onu “hüzünlü”, bazen “yetersiz” ve her zaman “sarışın” olarak tarif ediyordu. Davaya her yönüyle müthiş bir ilgiyle yaklaşıyorlardı. Ona ulaşmaya çalışıp çalışmadıklarını da bilmiyordu çünkü günlerdir telefonunun fişi çekikti.

Kalabalık sıraların arasından Lefevrelere baktı. Tıpkı ilk günkü gibi sıkıntılı ve aksi bir yüz ifadesine bürünmüşlerdi. Sophie’nin ailesinden nasıl dışlandığını, yapayalnız bırakıldığını, sevilmediğini öğrendiklerinde ne hissettiklerini merak etti. Şimdi ona karşı fikirleri değişmiş miydi? Yoksa onu bu olayın merkezinde görmeyip yalnızca paralarını sayacakları güne mi odaklanmışlardı?

Paul her gün sıranın en uzak köşesinde oturuyordu. Sophie ona bakmıyordu ama onun varlığını elektrik akımı gibi yakınında hissediyordu.

Christopher Jenks söz aldı. Duruşma salonundakilere *Arında Bıraktığın Kadın*’ın çalıntı bir sanat eseri olduğuna dair son kanıtları sunacağını söylemişti. Araştırma sonuçlarına göre eser bir kez değil, iki kez kötü ellere düştüğü için bu sıradışı bir davaydı. “Kötü” kelimesini her duyduğunda Liv irkiliyordu.

“Eserin şimdiki sahipleri olan Halstonlar onu Louanne Baker’in evinden almışlar. ‘Korkusuz Kadın Baker’ olarak anılan Louanne Baker 1945’te muhabirlik yapan sayılı kadınlardan biriydi. İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra Dachau’ya gittiğini *New York Register*’daki gazete kupürlerinden öğreniyoruz. Müttefik güçler kampı boşaltırken orada bulunduğuna dair kanıtlar var.”

Liv erkek muhabirlerin dikkatle not aldıklarını izledi. Henry oturduklarında, “İkinci Dünya Savaşı konusu...” diye mırıldanmıştı. “Basın Naziler hakkında konuşulmasını seviyor.” İki gün önce ise iki muhabirin salonda adam asmaca oynadıklarına yemin edebilirdi.

“Yazılardan birinde Bayan Baker’ın, ABD birliklerinin çalıntı sanat eserlerini topladığı, Münih yakınlarında bulunan ve Koleksiyon Noktası diye bilenen büyük bir deponun boşaltılması esnasında orada olduğunu yazıyor.” O dönemde müttefiklere yardımlarından ötürü kendisine bir resim hediye edilen başka bir muhabirin hikâyesini de anlattı. Söz konusu resim de yasal bir mücadeleye girilmesine sebep olmuş, asıl sahiplerine iade edilmişti.

Henry başını hafifçe iki yana salladı.

“Sayın Yargıç, mütevazı bir muhabir olan Louanne Baker’ın modern bir sanat eserine geleneklere aykırı biçimde nasıl sahip olduğunu kanıtlayan 6 Kasım 1945 tarihli *Nasıl Berchtesgaden Valisi Oldum* makalesinin kopyasını dağıtacağım.”

Salon sessizliğe gömüldü ve gazeteciler kalemlerini not almaya hazırlayarak öne eğildiler. Christopher Jenks okumaya başladı:

Savaş zamanı birçok şeye hazırlıklı olabilirsiniz. Ama Berchtesgaden valisi olmaya ve Goering’in, birilerine yüz milyonlar değerinde çalıntı bir sanat eseri verdiğini görmeye kendimi pek de hazırladığımı söyleyemem.

Genç muhabirin tecrübe dolu, cesur sesi geçmişi bugüne taşıyordu. Omaha Sahili’ne Screaming Eagles’la⁴⁵ gelmişti. Onlarla birlikte

45 Amerika’nın 101. hava tümeninin diğer adı. (ç. n.)

Münih'te kalıyordu. Daha önce evinden hiç uzakta kalmayan askerlerin hislerini, cesaretini, gizli gizli hüznlendiklerini yazıyordu. Sonra bir gün birlikler birkaç kilometre ötedeki savaş mahkûmları kampına gittiğinde kendini bir topçu birliğiyle iki denizcinin üstü olarak bulmuştu. “ABD Ordusu, gözetimindeki hazinelerin bir kazaya uğramasına izin veremezdi.” Goering’in sanat tutkusunu, yıllar süren sistematik yağmalamaların bina duvarlarındaki kanıtlarını, ABD Ordusu geri gelip bu sorumluluktan kurtulduğunda nasıl rahatladığını anlatıyordu.

Sonra Christopher Jenks duraksadı.

Çıkarken çavuş bana “vatansever görev bilincim için” bir ödül seçebileceğimi söyledi. Ben de dediğini yaptım ve hayatımın en ilginç gününün küçük bir hatırası olarak onu hâlâ saklıyorum.

Christopher ayağa kalkıp kaşlarını kaldırdı. “Bir hediye.”

Angela Silver ayağa fırladı. “İtiraz ediyorum. Bu yazıdan hatıranın *Ardında Bıraktığın Kadın* olduğunu anlamıyoruz.”

“Depodaki eşyalardan birini almasına izin verildiğinden bahsetmesi de tesadüf o halde.”

“Makalede o hediyenin söz konusu olan eser olması bir yana, bir resim olduğu bile belirtilmemiş.”

“Kabul edildi.”

Angela Silver söz aldı. “Sayın Yargıç, Berchtesgaden kayıtlarını inceledik ve bu resmin Koleksiyon Noktası’nın deposundan geldiğine dair herhangi bir kanıt rastlayamadık. O zamana ait listelerde ya da envanterlerde bu eserin adı geçmiyor. O yüzden meslektaşımın kurduğu bağlantı yanıltıcı olabilir.”

“Savaş döneminde sürekli kaydedilmemiş eşyalar olduğu belgelenmiş zaten. Savaş döneminde çalındıkları için kaydedilmeyip çalındıkları sonradan anlaşılan sanat eserlerinin varlığını uzman tanıklardan duyduk.”

“Sayın Yargıç, meslektaşım *Ardında Bıraktığın Kadın*’ın Berchtesgaden’daki yağmalanmış resimlerden biri olduğunu söylüyorsa bu resmin başından beri orada bulunduğunu kanıtlama zorunluluğu kuşkusuz talep sahiplerine düşer. O koleksiyonun bir parçası olduğuna dair sağlam bir kanıt bulunmamaktadır.”

Jenks başını iki yana salladı. “David Halston’ın belirttiğine göre Louanne Baker’ın kızı, annesinin bu resmi 1945’te Almanya’dan aldığını söylemiş ve daha detaylı bilgi vermemiş. Bay Halston da büyük ihtimalle daha fazla bilgi talep etmesi gerektiğini biliyordu.”

“Alman işgali esnasında Fransa’da kaybolup Alman bir komutan tarafından el konduğu belirtilen bir resmin, Almanya dönüşünde yanında çok değerli bir şey getirdiğini ve oraya bir daha hiç gitmeyeceğini söyleyen bir kadının evinde ortaya çıkması yeterince sıra dışı bir durumdur.”

Duruşma salonu sessizliğe gömüldü. Tetikte bekleyen açık yeşil kıyafetli, siyah saçlı bir kadın öne eğilmiş, buruşuk ellerini önündeki sıraya uzatmıştı. Liv bu kadını daha önce nerede gördüğünü düşündü. Kadın ısrarla başını iki yana sallıyordu. Halka ayrılan kısımda çok sayıda yaşlı vardı. Kaçı bu savaşı şahsen anımsıyordu?

Angela Silver yargıca işaret etti. “Tekrar ediyorum Sayın Yargıç, bütün bunlar ikinci dereceden olasılıklar. Bu makalede bir resimden bahsedilmiyor. Burada bahsedilen hatıra basit bir rozet ya da ufak bir taş da olabilir. Mahkemede her şey kanıt-

lara dayanmalıdır. Burada sunulan kanıtın tek bir yerinde bile özellikle bu resimden bahsedilmiş değil.”

Angela Silver oturdu.

“Marianne Andrews’ü çağırabilir miyiz?”

Açık yeşil kıyafetli kadın yavaşça ayağa kalkıp kürsüye yürüdü ve yeminini ettikten sonra etrafına bakıp gözlerini kırptırdı. Çantasını öyle sıkı kavramıştı ki kocaman parmakları bembeyaz kesilmişti. Liv onu daha önce nerede gördüğünü hatırlayınca irkildi. Neredeyse on yıl önce güneşin kavurduğu Barcelona’nın arka sokaklarından birinde karşılaşmışlardı. Tek fark o zaman sarı olan saçının şimdi kuzgun siyahı olmasıydı. *Marianne Johnson*.

“Bayan Andrews. Siz Louanne Baker’in tek kızıdır.”

“Evet tek kızyım.” Liv o gücü Amerikan aksanını anımsamıştı.

Angela Silver resmi gösterdi. “Bayan Andrews. Karşınızda duran resmi anımsadınız mı?”

“Elbette. çocukluğum boyunca salonumuzun duvarını süsledi. Adı *Ardında Bıraktığın Kadın* ve Édouardo Léfèvre’ye ait bir resimdir.”

“Bayan Andrews, anneniz makalesinde sözü geçen hediyeden hiç bahsetmiş miydi?”

“Hayır hanımefendi.”

“Peki, o hediyenin bir resim olduğunu hiç söylemedi mi?”

“Hayır.”

“Resmi nereden aldığından bahsetmiş miydi peki?”

“Bana bunlardan bahsetmedi. Ama annem o resmin kampa-
lardaki kurbanlardan birine ait olduğunu bilse kesinlikle almazdı.
Öyle bir kadın değildi.”

Yargıç öne eğildi. “Bayan Andrews, kesin bilgiler çerçevesinde konuşmalıyız. Annenizin hisleri üzerine yorum yapamayız.”

"İyi ama hepiniz bunu yapıyorsunuz." Kadın kızmıştı. "Onu tanımıyorsunuz. Annem dürüst biriydi. Onun sakladığı şeyler sadece tuhaf kofetasları, eski silahlar ya da araba plakaları gibi şeylerdi. Kimsenin umurunda olmayacak şeyler... Dachau'da olanlara gerçekten çok üzülürdüm. Üzerinden yıllar geçtikten sonra bile o konuyu pek konuşmazdı. O zavallı ruhların canını daha çok yakacağına inandığı hiçbir şeyi alacağını sanmıyorum."

"Yani annenizin o resmi Berchtesgaden'dan aldığına inanmıyorsunuz, öyle mi?"

"Annem hiç kimseden bir şey almazdı. Mutlaka karşılığını verirdi. Öyle biriydi."

Jenks ayağa kalktı. "Her şey çok güzel Bayan Andrews ama dediğiniz gibi annenizin bu resmi nasıl aldığı bilmiyorsunuz, değil mi?"

"Dediğim gibi ben yalnızca onun hırız olmadığını biliyorum."

Liv not alan yargıcı izliyordu. Sonra annesinin onurunun ayaklar altına alınışını üzüntüyle izleyen Marianne Andrews'e döndü. Lefevre kardeşlere, gizlemeye çalıştığı bir zafer duygusuyla gülümseyen Janey Dickinson'a baktı. Sonra da dua ediyormuş gibi öne eğilip ellerini dizlerinin üzerinde kenetleyen Paul'u izledi.

Liv resmin kopyasına sırtını döndü ve yeni bir ağırlığın örtü gibi üzerine çöküp onu karanlığa gömdüğünü hissetti.

İçeri girdiğinde, "Ben geldim." diye seslendi. Saat dört buçuktu ama Mo'dan ses seda yoktu. Mutfığa geçtiğinde masanın üzerindeki notu gördü. *Ranice'ye gidiyorum. Yarın dönerim. Mo.*

Liv notu elinden bırakıp hafifçe iç geçirdi. Mo'nun evde dolanıp durmasına, ayak seslerine, mırıltılarına, duş sesine, fırında

ısınan yemek kokusuna alışmıştı. Ancak ev şimdi bomboştu. Mo gelmeden önce bu boşluğun farkında değildi.

Mo son günlerde biraz mesafeliydi. Liv, Paris dönüşünde olanları tahmin ettiğinden kuşkulanıyordu. Bu da diğer her şey gibi Paul'ü düşünmesine sebep olmuştu.

Ama Paul'ü düşünmenin pek bir anlamı yoktu.

Ayrıca eve mutfak dolabı tanıtımı yapan önemsiz bir broşür dışında başka bir şey de gelmemişti.

Paltosunu çıkarıp kendine bir fincan çay koydu. Babasını aradı ama o da dışarıdaydı. Telesekreterin gürleyen sesi ondan adını ve numarasını bırakmasını istiyordu. "Mesaj bırak! Sesini duymak bizi MUTLU eder!" Radyoyu açtı ama müzik rahatsız edici, haberlerse iç karartıcıydı. İnternete de girmek istemiyordu. Nasılsa iş teklifi yapan bir e-posta alması mümkün değildi ve dahası davayla ilgili bir şey bulmaktan da korkuyordu. Onu zerre kadar tanımayıp bilgisayarına, oradan da zihnine sızan milyonlarca kişinin öfkesini görmek istemiyordu.

Dışarı çıkmak da istemiyordu.

Yapma, diye azarladı kendini. *Sen güçlüsün. Sophie'nin nelerle mücadele ettiğini düşünsene.*

Liv sessizliği bozmak için müziği açtı. Normal yaşamına devam ediyormuş gibi bir hava yaratmak için makineye çamaşır koydu. Sonra iki haftadır görmezden geldiği mektuplarla evrakları alıp oturdu ve incelemeye başladı.

Faturaları ortaya, tebligatları da sağa koydu. Sol tarafa da acil olarak halledilmesi gerekmeyen işleri bıraktı. Banka bildirimlerini görmezden geldi ve avukatlardan gelen bildirimleri ayrı bir yere yerleştirdi.

Hesaplarını yazdığı büyük bir not defteri vardı. Düzenli olarak listelerini inceliyor, rakamlar ekleyip çıkartıyor, elde ettiği sonuçları sayfanın sonuna ekliyordu. Karanlık gökyüzünün çevrelediği sandalyesine oturdu ve uzunca bir süre rakamlara baktı.

Sonunda arkasına yaslanıp tepe penceresine baktı. Gece yarısıymış gibi karanlıktı ama saatine baktığında henüz altı bile olmadığını gördü. David'in yarattığı yapının kusursuz hatlarını, hangi açıdan baksa uçsuz bucaksız ışıltılı gökyüzünü nasıl çevrelediğini inceledi. Sonra duvarlara, evin sessiz ve sıcak olmasını sağlamak için Kaliforniya ve Çin'den getirttiği inanılmaz derecede ince yalıtım malzemeleri yerleştirdiği termik cama baktı. Bir keresinde David'in çok dağınık olduğu için ona kızdığı, Liv'in de cevaben, "DEF OL GİT!" yazdığı kaymaktaşına baktı. Yazıyı özel maddelerle defalarca silmelerine rağmen dikkatli bakulduğunda hâlâ okunabiliyordu.

Yatak odasına geçip Sophie Lefèvre'in portresine baktı. Her zamanki gibi Sophie'nin gözleri doğrudan ona bakıyordu. Ama nedense bugün kayıtsız, otoriter görünmüyordu. Liv bugün o bakışların altında yatan ifadeyi bulabileceğini düşünüyordu.

Sana ne oldu Sophie?

Bu kararı vereceğini günlerdir biliyordu. Belki de başından beri farkındaydı. Yine de David'e ihanet ediyormuş gibi bir hisse kapıldı.

Telefon defterini karıştırıp ahizeyi kaldırdı ve numarayı çevirdi. "Alo? Emlak danışmanıyla mı görüşüyorum?"

“Peki resminiz ne zaman kayboldu?”

“1941’de. 1942 de olabilir. Tahmin edeceğiniz üzere olaya karışan herkes öldüğü için tam bir şey söylemem çok zor.” Sarışın kadın neşeyle güldü.

“Evet, söylemiştiniz. Peki resmi tam olarak tarif edebilir misiniz?”

Kadın masanın üzerindeki dosyayı itti. “Elimizde bir tek bu var. Kasım ayında size yolladığım mektupta her şeyi anlatmıştım.”

Paul dosyayı karıştırıp detayları anımsamaya çalıştı. “Demek Amsterdam’daki bir galeride olduğunu öğrendiniz. Ve ilk olarak onlara...”

Miriam kapıyı çalıp elinde kahveyle içeri girdi. Fincanları masaya koyup af dilercesine başını salladı ve yanlış bir şey yapmış gibi tekrar çıktı. Paul dudak hareketiyle ona teşekkür ederken Miriam biraz utangaç bir tavır takınmıştı.

“Evet, onlara mektup yazdım. Sizce değeri nedir?”

“Anlamadım?”

“Değeri nedir?”

Paul kafasını notlardan kaldırırken kadın da sırtını sandalyesine yasladı. Yüzü güzel, cildi pürüzsüz ve berraktı. Yüzünde henüz yaşlılığın en ufak bir belirtisi dahi yoktu. Daima hislerini

gizleyerek büyümüş gibi ifadesiz bir yüzü vardı. Belki de botoksun etkisiydi. Paul kadının saçını incelerken, Liv görse kafasındakinin gerçek saç olup olmadığını hemen anlardı, diye düşündü.

“Bir Kandinsky resmi çok para eder, değil mi? Kocam öyle diyor.”

Paul doğru kelimeleri seçmeye çalıştı. “Şey, evet, eserin size ait olduğunu kanıtlayabilirsiniz... Ancak şu anda hedeften çok uzağız. Eserin mülkiyeti konusuna geri dönebilir miyiz? Resmin size nasıl ulaştığına dair kanıtlarınız var mı?”

“Şey, büyükbam Kandinsky’nin bir arkadaşıymış.”

“Tamam.” Paul kahvesinden bir yudum içti. “Bunu kanıtlayabileceğiniz bir belge var mı?”

Kadın boş boş baktı.

“Fotoğraf ya da mektup gibi ikisinin arkadaş olduklarına dair kaynaklardan bahsediyorum.”

“Ah, hayır ama büyükannem sürekli bundan bahsederdi.”

“Büyükkanneniz hayatta mı?”

“Hayır. Mektupta hayatta olmadığını belirttim.”

“Affedersiniz. Büyükbabanızın adı neydi?”

“Anton Perovsky.” Kadın büyükbabasının soyadını hecelerken bir yandan da Paul’ün notlarını işaret ediyordu.

“Resimle ilgili bir şeyler bilebilecek, hayatta olan bir aile üyesi var mı?”

“Yok.”

“Resmin bugüne kadar sergilenip sergilenmediğini biliyor musunuz?”

“Bilmiyorum.”

Paul reklam vermenin bunun gibi tuhaf durumları ortaya çıkartacağını biliyordu. Ama Janey bu konuda ısrarcıydı. “Proaktif olmalıyız,” demişti. İş dünyasının jargonu belli ki söz dağarcığını geriletmişti. Pazar payımızı dengeleyip şirketin adını güçlendirmeliyiz. Bu pazara her yönüyle uyum sağlamalıyız.” Janey kayıp eserlerin izini sürüp ortaya çıkartan diğer bütün şirketlerin listesini yapmış, onların çalışma şeklini anlamak için Miriam’ı müşteri kılığında rakiplerine yollamayı önermişti. Paul ona bunun çok saçma bir fikir olduğunu söylediğinde de umursamamıştı.

“Tablonun geçmişiyile ilgili gerekli araştırmaları yaptınız mı? Google veya sanat kitaplarım incelediniz mi?”

“Hayır. Size bunun için para ödemeyecek miyim? Bu işte bir numara olduğunuzu sanıyordum. Şu Lefèvre resmini bile buldunuz...” Kadın bacak bacak üstüne atıp saatine baktı. “Bu davalar ne kadar sürede çözülüyor?”

“Elimizde eserin geçmişine dair belgeler ve kanıtlar varsa hemen çözebiliriz. Bazılarının çözülmesi yıllar sürebiliyor. Yasal sürecin epey pahalı olduğunu eminim duymuşsunuzdur. Küçük bir bütçeyle yola çıkabileceğinizi söyleyemem.”

“Komisyon üzerinden çalışıyorsunuz, değil mi?”

“Bu da değişiyor ama dava sonuçlandığında ufak bir yüzde alıyoruz, evet. Burada bir hukuk ekibimiz de var.” Paul dosyalara göz gezdirdi; içinde Anton Perovsky’nin resmi 1938’de kendisine verdiğini yazdığı belge dışında hiçbir şey yoktu. 1941’de evlerrinden tahliye edilmiş, resmi de bir daha görmemişlerdi. Alman hükümetinden de bu iddiayı onaylayan bir mektup gelmişti. Bir de Amsterdam’daki Rijksmuseum’dan resmin kendi ellerinde olduğunu nazikçe reddeden bir mektup vardı. Tüm bunlar resmin talep edilmesi için çok yetersiz belgelerdi.

Paul bu davanın tutarlı bir yanı var mı diye düşünürken kadın tekrar konuştu. “Yeni firmayla görüştüm. Sanırım adı Brigg and Sawston’dı? Sizden yüzde bir oranında daha az alacaklarını söylediler.”

Paul’ün eli kâğıtların üzerinde hareketsizce kalmıştı. “Anlayamadım?”

“Resmi bulmak için sizden yüzde bir oranında az komisyon istiyorlar.”

Paul konuşmaya başlamadan önce biraz bekledi. “Bayan Harcourt, biz saygın bir şirketz. Ailenizin çok sevdiği sanat eserinin izini sürüp ortaya çıkarmamız için yıllar içinde edindiğimiz tecrübemizi ve becerimizi kullanmamızı istiyorsanız bu konuyu düşünür, size bunun mümkün olup olamayacağını söylerim. Ama sizinle pazarlığa giremem.”

“Ama bu oldukça yüklü bir para. Bu Kandinsky milyonlar değerindeyse mümkün olan en iyi fiyatı almayı tercih ederiz.”

Paul dişlerini sıktığının farkındaydı. “On sekiz ay öncesine kadar bu resimle bir bağınız olduğunu bilmediğinizi hesaba katarsak onu ortaya çıkardığımızda elinize oldukça yüklü bir para geçecek zaten.”

“Fiyatta indirim yapmayı düşünmediğinizi bu şekilde mi ifade ediyorsunuz?” Kadın ona boş boş baktı. Yüzü hareketsizdi ama zarifçe bacak bacak üstüne atmış, arkası açık ayakkabılarını sallayıp duruyordu. Her istediğine sahip olmuş, bunu da her tür duygudan ve histen yoksun bir şekilde yapmış bir kadındı.

Paul kalemini bıraktı. Dosyayı kapatıp kadına itti. “Bayan Harcourt, sizinle tanıştığıma sevindim. Ama sanırım birlikte çalışamayız.”

Bir duraksama oldu. Kadın gözlerini kırıştırdı. “Anlayamadım?”

“Birlikte çalışabileceğimizi sanmıyorum.”

Janey elinde bir kutu Noel çikolatasıyla odaları dolaşırken tartışma seslerini duyup durdu.

Bayan Harcourt, “Siz gördüğüm en kaba adamsınız,” diye haykırmıştı. Pahalı çantasını koltuğunun altına sıkıştırmıştı ve Paul de dosyayı uzatmış, kadını kapıya yönlendiriyordu.

“Hiç sanmıyorum.”

“Çalışma yönteminiz buysa sandığımdan da aptalmışsınız.”

Paul donuk bir sesle, “Çok sevdiğiniz resmi bulacağıma da inanmıyorsunuz o halde,” dedi. Kapıyı açtı ve Bayan Harcourt, pahalı parfümü etrafı bir bulut gibi sararak merdivenlere ulaştığında anlamsız bir şeyler söylendi.

Paul onun yanından geçip tekrar odasına girerken Janey, “Bu da neydi böyle?” diye sordu.

“Sakın. Sakın konuşma, tamam mı?” diyen Paul kapıyı arkasından çarpıp masasının başına oturdu. Sonunda başını ellerinden kaldırdığında gördüğü ilk şey *Ardında Bıraktığın Kadın* portresiydi.

Goodge Caddesi’nin köşesindeki metro istasyonunun önünde durup Liv’in numarasını çevirdi. Marylebone Caddesi boyunca yürürken ne söyleyeceğini düşünmüş, telefon açıldığında aklındaki her şeyi unutmuştu.

“Liv?”

Liv yanıt vermeden önce biraz duraksayınca Paul kendisinin aradığını tahmin ettiğini düşündü. “Ne istiyorsun Paul?” Sesinin tonu temkinli ve kesik kesikti. “Çünkü eğer Sophie’yle ilgiliyse...”

“Hayır. Onunla ilgisi yok... Ben yalnızca...” Paul elini başına götürüp kalabalık yollara baktı. “Ben yalnızca... iyi olup olmadığımı merak ettim.”

Uzun bir sessizlik daha oldu. “Şey. Aynı sayılır.”

“Düşündüm de... belki bu iş bittiğinde görüşebiliriz.” Paul sesinin kendisine ait değilmiş gibi cılız ve güçsüz çıktığını duydu. Sözlerinin kaos dolu hayatına tamamen ters düştüğünü fark etmişti. Tüm bunları hak edecek ne yapmıştı?

Liv konuştuğunda verdiği yanıt Paul’ü hiç şaşırtmadı.

“Ben şu anda bir sonraki duruşmadan başka bir şey düşünemiyorum. Her şey... çok karmaşık.”

Tekrar sessizlik oldu. Gıcırdayıp güçsüz bir hiddetle ilerleyen otobüslerin uğultusu diğer sesleri bastırınca Paul telefonu iyice kulağına yasladı ve gözlerini kapattı. Liv sessizliği doldurmak için girişimde bulunmamıştı. “Noel’de bir yere gidiyor musun?”

“Hayır.”

Çünkü bu dava beni beş parasız bıraktı, diye içinden geçirdiğini duyar gibi olmuştu. Çünkü bunları senin yüzünden yaşıyorum.

“Ben de öyle. Şey... aslında Greg’e giderim. Ama...”

“Senin de dediğin gibi Paul, belki de birbirimizle konuşmamız en iyisi.”

“Doğru. İyi olduğuna sevindim. Söyleyeceğim başka bir şey yok.”

“İyiyim.”

Bu kez sessizlik işkence gibiydi.

“Hoşça kal.”

“Güle güle Paul.” Liv ahizeyi kapatmıştı.

Paul her an elinden düşecekmiş gibi tuttuğu telefonuyla Tottenham Court Caddesi'nin sonunda durmuş Noel şarkılarını dinliyordu. Sonra telefonu cebine koyup ofise yürüdü.

“Evet, burası mutfak. Gördüğünüz gibi üç taraftan muhteşem bir nehir ve şehir manzarası var. Sağ tarafta Kule Köprü’yü görebiliyoruz. Biraz aşağıda London Eye var ve güneşli havalarda şu düğmeye basıp çatıyı açabiliyoruz, değil mi Bayan Halston?”

Liv çiftin gözlerini tepeye dikmesini izledi. Ellili yaşlarında olan işadamı, özel tasarımlardan hoşlandığını kanıtlayan bir gözlük takmıştı. Geldiğinden beri yüz ifadesi değişmemişti. Teklif vermeyi düşündüğü takdirde en ufak bir heyecan göstergesinin kendi aleyhine sonuçlanacağına karar vermiş olmalıydı.

Ama o bile cam tavan karşısında heyecanını gizleyememişti. Hafif bir uğultuyla çatı aralandı ve uçsuz bucaksız mavi gökyüzü onları karşıladı. Soğuk kış havası içeriye dolup masanın üzerindeki kâğıtları havalandırdı.

“Uzun süre açık bırakabileceğimizi sanmıyorum, değil mi?” Bu sabah üç defa gösterdiği evdeki bu mekanizmadan hiç sıkılmayan genç gayrimenkul danışmanı abartılı bir şekilde titredi ve gizlemeye çalıştığı bir memnuniyetle çatının kapandığını izledi. Boynunu, karmakarışık şekilde doladığı şalıyla güvene alan narin Japon kadın kocasını dürtüp kulağına bir şey fısıldadı. Adam da başını sallayıp tekrar yukarıya baktı.

“Çatı da evin büyük bölümü gibi özel bir camdan yapıldı. Böylece yalıtımlı duvarlar gibi ısıyı içeride hapsediyor. Sıradan teraslı evlere göre daha ekonomik.”

Doğrusu bu çift daha önce sıradan teraslı bir eve adım atmış gibi görünmüyordu. Japon kadın mutfağı dolaşırken çekmecelerle dolapları açıp kapatarak yaraya müdahale etmek üzere olan bir cerrahın dikkatiyle evi incelemeye başladı.

Buzdolabının yanında sessizce bekleyen Liv yanağının iç kısmını çiğnediğini fark etti. Hiç kolay olmayacağını biliyordu ama bu insanlar evine girip duygusuz ve kuşkulu gözlerle eşyalarını incelerken kendini bu kadar rahatsız, suçlu hissedeceğini tahmin etmemişti. Cam yüzeylere dokunmalarını, parmaklarını raflarda gezdirmelerini, duvarlara tablolar asıp evin sert havasını “bir parça yumuşatabileceklerini” fısıldadıklarını izlerken hepsini kapı dışarı etmek istiyordu.

Gayrimenkul danışmanı dolabın kapısını açıp, “Beyaz eşyaların hepsi en iyi kalite ve onlar da satış fiyatına dahil,” dedi.

Kapıdan gelen ses, “Özellikle de fırın neredeyse hiç kullanılmamış,” diye ekledi. Mo gözlerine parlak mor bir far sürmüş, bakımevi tulumunun üzerine parkasını geçirmişti.

Gayrimenkul danışmanının onu görünce biraz ürktüğü apaçık ortadaydı.

“Ben Bayan Halston’ın asistanıyım,” dedi Mo. “Kusurumuza bakmayın ama ilaçlarını alma vakti geldi.”

Gayrimenkul danışmanı tuhaf bir ifadeyle gülümseyip çifti ön odaya yönlendirdi. Mo, Liv’i köşeye çekti. “Haydi kahve içelim,” dedi.

“Burada kalmalıyım.”

“Hayır, kalmak zorunda değilsin. Kendine bu kadar işkence etme. Haydi paltonu al.”

Mo’yu günlerdir ilk kez görüyordu. Liv onun yanında kendini rahatlamış hissetti. Mor far sürmüş, tertemiz tulumlu, bir elli boyundaki bu Gotik kız sayesinde normal bir hayat sürdürmeyi ne kadar özlediğini anlamıştı. Sürekli bir düello halinde olan iki avukatı, iddiaları, yalanlamaları, savaşları ve yağmacı komutanlarıyla bir duruşma salonuna hapsediğini hissettiği bu hayat çok garip bir hal almaya başlamıştı. Eski hayatının ve düzeninin yerini şimdi bir tür ev hapsi almış, yeni hayatı Yüce Mahkeme’nin ikinci katındaki fiskiye’nin çevresi, acımasız kürsüler, yargıcın konuşmadan önce tuhaf biçimde burnuna vurma alışkanlığı almıştı. Bir de standın üzerinde duran Sophie’nin portresinin kopyası...

Paul ise talep sahiplerinin masasında, yani milyonlarca kilometre uzağındaydı.

“Satmakta kararlı mısın?” Mo evi işaret etmişti.

Liv konuşmak için ağzını açıysa da gerçekte ne hissettiğini anlatmaya başlarsa hiç susmayacağından korkmuştu. Muhtemelen bir dahaki Noel’e kadar anlatır da anlatırdı. Mo’ya gazetelerde her gün davayla ilgili bir yazı yazıldığını, isminin her yerde karşısına çıktığını ama artık buna da alıştığını anlatabilirdi. *Hırsızlık, adalet ve suç* kelimeleri bütün yazılarda geçiyordu. Ayrıca artık koşmadığını söylemek istiyordu. Yüzüne tükürmek için bir adamın apartmanın önünde beklediğini, doktorun ona kullanmaktan korktuğu uyku hapları verdiğini de anlatmalıydı. Durumunu psikiyatra anlattığında onun da yüzünde onayladığını gösteren bir ifade belirdiğini sanmıştı.

Ama Liv yalnızca, “Böylesi daha iyi,” demekle yetindi.

Mo gözlerini kısarak ona baktı.

“Ah, ev dediğin tuğla ve harç işte. Tamam cam ve betonu da unutmamak gerek.”

Mo kahvesini karıştırırken, “Bir zamanlar benim de bir evim vardı,” dedi. “Sattığım gün yere oturup çocuk gibi ağladım.”

Liv bardağını dudağına götürürken durdu.

“Evliydim ama yolunda gitmedi.” Mo omuz silkti. Sonra havadan sudan konuşmaya başladı.

Mo’da farklı bir şeyler vardı. Bu kaçamak yanıtlar vermesinden kaynaklanmıyordu ama sanki aralarında görünmez bir bariyer, camdan bir duvar duruyordu. Belki de benim yüzümdendir, diye düşündü Liv. *Para ve davayla zihnim o kadar meşgul ki Mo’ya hayatının nasıl gittiğini bile sormuyorum.*

Liv biraz duraksadıktan sonra, “Ben aslında Noel’i düşünüyordum,” diye söze başladı. “Ranic’le birlikte geceyi benimle birlikte geçirmek ister misin, diye soracaktım.” Gülümsedi. “Belki ikiniz evde yemek yapmama yardım ederdiniz. Daha önce hiç Noel yemeği hazırlamadım ve geceyi berbat etmek istemiyorum.” Mo anlamsızca konuşuyordu. *Aslında dört gözle beklediğim bir şey olsun istiyorum, demek istiyordu. Ne yapacağımı düşünmeden gülümsemek istiyorum.*

Mo gözlerini eline indirdi. Üzerinde telefon numarası yazılı tükenmez kalem sol başparmağıyla çeviriyordu. “Evet. O konu...”

“Ranic’in evinin kalabalık olduğunu söylemiştin. Gece de bizimle kalabilir. Noel gecesi taksi bulmak kâbustan beterdir.” Gülümsemeye çalıştı. “Eğlenceli olur. Bence... birlikte eğlenebiliriz.”

“Ranic’in geleceğini sanmam.”

“Ne?”

“Gelmez.” Mo dudağını büktü.

“Anlamadım.”

Mo konuşmaya başladığında kelimeler, her birini tekrar tekrar düşünüp tartıyormuş gibi dikkatle dudaklarından dökülüyordu. “Ranic Bosnalı. Ailesi ve her şeyini Balkanlar’da kaybetmiş. Senin şu davanla ilgili her şeyi gerçekten yaşamış. Noel’i senin evinde geçirmek istemiyor. Affedersin.”

Liv ona bakıp homurdandı ve masanın üstündeki şekerliği itti. “Evet, tabii. Unut gitsin Mo. Beni kandıramazsın, birlikte yeterince yaşadık.”

“Ne?”

“Bu kez beni kandıramadın.”

Ama Mo gülmüyordu. Liv’in gözlerine bile bakmıyordu. Liv beklerken Mo konuşmaya başladı. “Tamam, madem konu açıldı...” derin bir nefes çekti, “...Ranic’le hemfikir olduğumu söyleyemem ama en azından ben de resmi geri vermen gerektiğini düşünüyorum.”

“Ne?”

“Bak, o resmin kime ait olduğu umurumda bile değil ama davayı kaybedeceksin Liv. Sen bunu göremesen de herkes görüyor.”

Liv ona baktı.

“Gazeteleri okudum. Her şey aleyhine ilerliyor. Mücadele etmeye devam edersen her şeyini kaybedeceksin. Peki ne uğruna? Kanvas üzerine sürülmüş bir yığın eski yağlıboya için mi?”

“Onu öylece veremem.”

“Neden veremeyesin?”

“O insanlar Sophie’yi umursamıyor bile. Gözlerinden sterlin işaretleri okunuyor.”

“Tanrı aşkına, o bir resim.”

“Yalnızca resim değil! Etrafındaki herkes ona ihanet etmiş. Sonunda kimsesi kalmamış! Ve o... bana kalan tek şey.”

Mo gözlerini ayırmadan ona baktı. “Gerçekten mi? O zaman ben de öyle bir tabloda bir çuval istiyorum.”

Önce bakiştılar, sonra da bakışlarını kaçırdılar. Liv’in ensesi kıpkırmızı kesilmişti.

Mo derin bir iç geçirip eğildi. “Paul yüzünden güven sorununu yaşıyorsun sanırım ama her şeyden biraz uzaklaşmalısın. Dürüst olmamı ister misin? Sana bunu söyleyecek başka kimse yok etrafında.”

“Şey, teşekkürler. Nefret dolu mektupları açıp evimin çevresinde dolaşan bir yabancı daha gördüğümde bunu anımsarım.”

İki kadın birbirlerine beklenmedik derecede soğuk bakışlar attılar. Soğukluk sanki aralarındaki sessizliğin içine yerleşmişti. Mo ağzını kapatıp kelimelerin ağzından dökülmesini engelledi.

“Tamam,” dedi sonunda. “O halde sana şunu da söylemem tuhaf olmaz sanırım; ben evden ayrılıyorum.” Eğilip ayakkabısıyla oynadığı için sesi, masanın yüzeyine yakın bir yerden boğuk bir şekilde çıkmıştı. “Ranic’in yanında kalacağım. Dava yüzünden değil. Yanında çok uzun süre kalamayacağımı sen söylemiştin zaten.”

“Bunu gerçekten yapmak istiyor musun?”

“Bence en iyisi olur.”

Liv sandalyesine yapışmıştı. Yan masada oturan iki adam konuşmalarına ara vermemişlerdi. İçlerinden biri aralarındaki gerginliği hissetmiş, gözlerini onlara kaydırıp tekrar çekmişti.

“Bu kadar uzun süre sende kalmama izin verdiğin için... sana gerçekten minnettarım.”

Liv gözlerini kırptırıp bakışlarını çevirdi. Midesine bir ağrı saplanmıştı. Yan masadaki sohbet de durmuştu.

Mo son yudumunu da içip fincanını itti. “Tamam. Buraya kadarmış demek ki.”

“Evet.”

“Sakıncası yoksa yarın eşyalarımı alırım. Bu gece geç saate kadar çalışıyorum.”

“Olur.” Liv sesinin aynı tonda çıkmasına dikkat ediyordu. “Bu konuşma çok... aydınlatıcı oldu.” Aslında sesinin iğneleyici çıkmasını istememişti.

Mo biraz daha bekleyip ayağa kalktı ve ceketini giyip çantasını sırtına taktı.

Sonra, “Sürekli David’den bahsediyorsun ve aklıma bir şey geldi. David olsa ne yapardı diye düşündün mü?” diye sordu.

David’in adı küçük bir patlama gibi sessizliği bölmüştü.

“Ciddiyim. David hâlâ hayatta olsa ve tüm bu olaylar o zaman patlak verse, resmin geçmişi, nereden geldiği, o kız ve ailesinin yaşadıkları bir anda ortaya çıksa sence ne yapardı?

Mo bu fikri ortaya atıp döndü ve kafeden çıktı.

Liv tam kafeden çıkarken Sven aradı. Sesi gergindi. “Ofise uğrayabilir misin?”

“Pek uygun olduğumu söyleyemem Sven.” Liv gözlerini ovuşturup cam eve baktı. Elleri hâlâ titriyordu.

“Çok önemli.” Liv’in bir şey söylemesine fırsat bırakmadan telefonu kapattı.

Liv evinin yolundan uzaklaşıp ofise yöneldi. Artık her yere başı eğik, şapkasını kulaklarına kadar indirmiş halde yabancıların bakışlarından sakınarak yürüyordu. Yolda iki defa gözlerinin kenarındaki yaşları silmek zorunda kalmıştı.

Oraya vardığında Soldberg Halston binasında çok az kişi kalmıştı; küt saçlı Nisha ve adını anımsamadığı bir adam. Çok meşgul göründükleri için Liv onlarla selamlaşmadan Sven'in aydınlık odasına yürüdü. Kapı açıldı ve Liv içeri girdiğinde Sven kapıyı kapatmak için kalktı. Liv'i yanaklarından öptü ama ona kahve ikram etmedi.

"Dava nasıl gidiyor?"

"Pek iyi sayılmaz," dedi Liv. Aslında Sven'in onu böyle kaba bir tavırla çağırmasına kızmıştı. Hâlâ Mo'nun son cümlesini düşünüyordu. *David olsa ne yapardı?*

Sonra Sven'in yüzünün solgun, neredeyse çökmüş halini ve gözlerini önündeki not defterine diktğini gördü. "Her şey yolunda mı?" diye sordu. Bir an paniğe kapılmıştı. *Lütfen Kristen'in ve çocukların iyi olduğunu söyle.*

"Bir sorun var."

Liv oturup çantasını dizine koydu.

"Goldstein kardeşler işten caydı."

"Ne?"

"Sözleşmeyi feshettiler. Senin davan yüzünden. Simon Goldstein bu sabah beni aradı. Gazetelerdeki haberleri takip ediyorlar. Onlar da değerli eşyalarını zamanında Nazilere kaptırmışlar ve ağabeyiyle birlikte, adı böyle bir olaya karışan bir kişiyle çalışamayacaklarına karar vermişler."

O anda sanki tüm dünya durmuştu. Liv ona baktı. "Ama... ama bunu yapamazlar. Benim bu şirketle bir bağımlı yok ki."

"Sen hâlâ fahri yöneticisin ve David'in ismi duruşmada sıkça anılıyor. Simon kesin konuştu. Bütün kanıtlara rağmen bu davayı sürdürerek şirketin itibarını zedelemiş oluyorsun. Ona bunun mantıksız olduğunu söyledim ama itiraz etsek de arkasının

güçlü olduğunu söyledi. Bak, aynen şu sözleri kullandı. ‘Benimle mücadeleye girebilirsin Sven ama her durumda ben kazanırım.’ Bu işi bitirmek için başka bir ekiple anlaşacaklar.”

Liv donup kalmıştı. Goldstein binası David’in hayatının en büyük hedefiydi ve onun hatırasını yaşatacak yerd.

Sven’in hiç kıılmıdamayan yüzüne baktı. “O ve ağabeyi... eserlerin iade edilmesi konusunda çok sertler.”

“Ama... ama bu haksızlık. Resimle ilgili gerçekleri bilmiyoruz bile.”

“Sorun bu değil.”

“Ama biz...”

“Liv, tüm gün bununla uğraştım. Şirketimizle çalışmayı sürdürmek için tek şartları...” Sven iç geçirdi. “Halston adıyla ilişkisinin kesilmesi. Yani fahri yöneticilikten çekilmen gerekiyor. Şirketin ismi de değişecek tabii ki.”

Liv konuşulanlardan mantıklı bir anlam çıkarmak için duyduklarını tekrar etti. “Yani David’in adının silinmesini mi istiyorsun?”

“Evet.”

Liv gözlerini dizlerine dikti.

“Kusura bakma. Şaşkına döndüğünün farkındayım ama biz de aynı durumdayız.”

O an Liv’in aklına başka bir şey geldi. “Peki ya çocuklarla ilgili çalışmalarım ne olacak?”

Sven başını iki yana salladı. “O konuda da çok üzgünüm...”

Sanki vücudunun tam ortasına bir ateş düşmüştü. Uzun bir sessizlik oldu ve Liv ardından ağır ağır konuşmaya başladığında sözcükler sessiz odanın içinde anormal derecede gürültülü çıkmıştı. “Yani David’in yıllar önce bana aldığı resmi geri vermek

istemediğim için ikimizin de onursuz davrandığımıza karar verdiniz, öyle mi? Onun hayırseverliğini ve yaptığı işleri bir kalemde siliyorsunuz. David'in adını, kendi yarattığı binadan siliyorsunuz..."

"Bu son derece melodramatik bir yorum oldu." Sven ilk kez çok tuhaf görünüyordu. "Liv, inanılmaz derecede zor bir durumdayız. Ama eğer senin tarafında olursam şirketteki herkes işini kaybeder. Goldstein binasından beklentimizi biliyorsun. İsten çekilirlerse Soldberg Halston varlığını sürdüremez."

Sven masasına eğildi. "Milyarder müşterilerimiz sırada beklemiyor. Çalışanları da düşünmeliyim."

Ofisin önünde birileri vedalaşıyordu. Hafif bir kahkaha sesi duyuldu. Odadaki sessizlik ise boğucuydu.

"Peki resmi iade edersem David'in ismi kalacak mı?"

"Henüz bu konuyu konuşmadım ama büyük ihtimalle kalır."

"*Büyük ihtimalle...*" Liv o sözü özümsemeye çalıştı. "Peki ya kabul etmezsem?"

Sven kalemini masaya vurdu.

"Şirketi dağıtıp yenisini kuracağız."

"O zaman Goldsteinlar çalışmaya devam edecek."

"Büyük ihtimalle evet."

"O halde benim söz hakkım yok. Nezaketen çağırıldım."

"Kusura bakma Liv. Bu içinden çıkılmaz bir durum. Çıkamazdayım."

Liv bir süre öylece oturdu. Sonra tek kelime etmeden ayağa kalkıp Sven'in odasından çıktı.

Saat gece yarısı birdi. Liv tavana bakıp Mo'nun diğer odada gidip geldiğini, kapının yanında duran kocaman çantasının fermuarını çektiğini duyuyordu. Sifonun çekildiğini ve yumuşak ayak seslerini dinlerken ardından gelen sessizlik uyuduğuna işaret ediyordu. Uzandığı yerde, koridora çıkıp Mo'yu gitmemesi için ikna etmeye çalışmalı mı diye karar vermeye çalışıyordu ama kelimeler zihninin içinde parçalara ayrılıyor, işe yarar bir düzene girmeyi reddediyordu. Sonra mimarının ismiyle birlikte yerin derinliklerine gömülecek yarısı bitmiş cam binayı düşündü.

Uzanıp yatağının yanındaki cep telefonunu aldı ve loş ışıktaki küçük ekrana baktı.

Yeni mesaj yoktu.

Yalnızlık onu neredeyse fiziksel bir darbe gibi vurmuştu. Etrafını saran duvarlar sanki hayaldi ve dışarıdaki kötülöklere karşı onu korumuyordu. Bu ev David'in istediğı gibi şeffaf ve saf değildi. Boş alanları soğuk ve duygusuzdu; hatlar geçmişle bütünleşmiş, cam yüzey hayatın tüm karmakarışıklığıyla belirsizleşmişti.

Dalga dalga gelen panik duygusunu kovmaya çalıştı. Sophie'nin trene bindirilen bir mahkûmla ilgili yazdıklarını düşündü. Onları mahkemeye sunarsa resmi belki kurtarabilirdi.

Ve eğer bunu yaparsam Sophie sonsuza dek bir Alman'la yatarak yalnız kocasına değil, ülkesine de ihanet eden bir kadın olarak kayıtlara geçecek, diye düşündü. Benimse onu yargısız infaz eden kasabalı arkadaşlarımdan hiçbir farkım kalmayacak.

Bir kez yaşandı mı, geri dönüşü yoktur.

Artık ev özlemiyle ağlamıyorum. Geceler ile gündüzler birleştiğinden ve uyku ara ara gelip kısa bir süre kalan bir ziyaretçiye benzediğinden ne kadar zamandır yolculuk ettiğimizi bilmiyordum. Mannheim'dan birkaç kilometre sonra başımın ağrısına bir de titreme nöbetleri eklenmişti. Ateşim vardı ve üzerimde kalan birkaç parça elbiseyi de çıkarıp atmak istiyordum. Liliane yanımda oturup eteğiyle alnımı siliyor, mola verdiğimizde bana yardım ediyordu. Yüzünde gergin bir ifade vardı. Ona, "Yakında iyileşirim," diyor, bunun geçici bir soğuk algınlığı olduğuna inanmaya çalışıyordum. Son birkaç günün yorgunluğu, soğuk hava ve yaşadığım şok buna sebep olmuştu.

Araç çukurlardan geçiyor, penceredeki kanvas kumaş dalgalanarak buz gibi yağmur damlalarının içeri sızmasına sebep oluyordu. Genç askerin başı eğikti ve gözleri şiddetli sarsıntılarda açılıp olduğumuz yerde kalmamız için bizi uyarırcasına bize kenetleniyordu.

Liliane'a yaslanıp uyuyordum ve ara ara uyanıp geride bıraktığımız araziye ortaya çıkaran küçük pencereden bakıyordum. Bombalanmış, çukurlu sınırlar yerine herhangi bir hasar görmemiş sıra sıra dizili, beyaz sıvayla tezat oluşturan siyah kolonlu,

bahçeleri erik ağaçlarıyla ve bakımlı sebze dallarıyla dolu evleri izliyordum. Büyük göllerin yanından, kalabalık kasabalardan geçiyor, köknar ağaçlarıyla dolu ormana doğru ilerliyorduk. Burada araç tiz sesler çıkartarak çamurlu yollardan geçmeye çalışıyordu. Liliane ile bana çok az yiyecek veriyorlardı. Birkaç bardak suyla bir parça çavdar ekmeği hayvanlara yem veriyorlarmış gibi aracın arka kısmına fırlatılıyordu.

Ateşim daha da yükseldiğinde hiçbir şey yemek istemedim. Başımın, eklem yerlerimin ve boynumun ağrısı midemin ağrısını bastırmıştı. İştahım da kapanmıştı ve Liliane gücümü toplamam için yemek varken yememi anımsatıyor, boğazımın ağrısı için de su içmem gerektiğini söylüyordu. Bizi neyin beklediğiyle ilgili bir şeyler biliyormuş gibi her konuştuğunda sesi çatallanıyordu. Her molada gözleri kaygı doluyordu ve hastalığım düşüncelerimi bir bulutun ardına gizlese bile onun korkusu bana da bulaşmıştı.

Liliane uyuduğunda yüzü gördüğü kâbusların etkisiyle seğiriyordu. Bazen elini pençe atar gibi havaya savurup kederini ifade eden anlaşılmas sözler haykırarak uyanıyordu. Yapabildiğimde uzanıp koluna dokunuyor, onu nazikçe uyandırmaya çalışıyordum. Bazen de Alman topraklarına bakıp keşke uyandırmasaydım diyordum.

Ardenne'se gitmediğimizi keşfettiğimden beri inancımı da kaybetmiştim. Komutan ve onunla yaptığım anlaşma artık milyonlarca kilometre uzakta kalmıştı. Parlak ahşap bariyle oteldeki yaşantım, ablam ve büyüdüğüm kasaba uzun zaman önce rüyamda gördüğüm bir hayal gibiydi. İçinde bulunduğum gerçeklik, kafamın içindeki uğultu gibi rahatsızlık verici, soğuk, acı dolu ve asla kaybolmayan bir şeydi. Odaklanmaya, Édouard'ın yüzünü, sesini anımsamaya çalışıyordum ama onu bile başaramıyordum. Onunla ilgili çok az şey anımsıyordum. Omuzlarına düşen yumuşak kahverengi saçlarını, güçlü ellerini

düşünebiliyor ama artık onları bir bütüne dönüştüremiyordum. Artık Liliane'ın kırık eline daha aşınaydım. Yaralı parmaklarını izleyip tüm bunların bir amacı olması gerektiğini kendime anımsattım. İnancımız sınanıyor olmalıydı. Ama her kilometreyle birlikte buna inanmam güçleşiyordu.

Yağmur kesildi. Küçük bir köyde durduk ve genç asker hemen araçtan indi. Motor durdu ve Almanların konuşmasını duyduk. Acaba onlardan biraz su isteyebilir miydim? Dudaklarım kavrulmuştu ve bacaklarım dermansızdı.

Liliane karşımda kımıldamadan oturmuştu ve tavşan gibi havayı kokluyordu. Başımın zonklamasını unutup düşünmeye çalışırken pazar yerine özgü gürültüleri, satıcıların neşeli sesini, kadınlarla satıcılar arasındaki tatlı dilli pazarlıkları duydum. Bir an için gözlerimi kapatıp duyduğum Almancayı Fransızca olarak algılamaya, St. Péronne'da olduğumuzu hayal etmeye çalıştım. Ablam koltuğunun altındaki küfesiyle domates ve patlıcan alıyor, ağırlıklarını tartıp nazikçe bırakıyordu. Güneşi neredeyse yüzümde hissediyor, sosis ve peynirlerin kokusunu alıyor, tezgâhların arasında yürüdüğümü hayal ediyordum. Sonra kapak kalktı ve bir kadının yüzü göründü.

Bir anda irkilmiş, nefesim kesilmişti. Kadın bana baktı ve bir an bize yemek vereceğini sandım ama bize dönüp Almanca bir şeyler haykırdı. Liliane aracın arkasında sendeleyerek yürüyüp beni de çekiştirdi ve, "Başım koru," diye fısıldadı.

"Ne?"

Herhangi bir şey söylemesine fırsat kalmadan arkaya fırlatılan bir taş sekip koluma çarptı. Ne olduğunu anlamadan bir tane daha fırlatıldı ve o da başımın kenarına çarptı. Gözlerimi kırıştırdım ve üç beş kadın daha belirdi. Yüzlerinden nefret

akıyordu. Taş, çürük patates, tahta parçası gibi ne bulurlarsa toplamışlardı.

“Huren!”⁴⁶

Liliane ve ben bir köşeye sinmiştik; fırlattıkları şeyler üzerimize yağdıkça başım ve ellerim darbenin etkisiyle acıyordu. *Neden bunu yapıyorsunuz? Biz size ne yaptık*, diye haykırmak istedim ama yüzlerindeki nefret ve sesleri beni ürküttü. Bu kadınlar bizi hor görüyordu. Fırsatını bulsalar bizi paramparça edeceklerdi. Korkudan boğazım düğümlenmişti. O zamana kadar bunun fiziksel bir şey, benliğimi benden alan, düşüncelerimi yok eden, bağırsaklarımı boşaltan bir yaratık olduğunu anlamamıştım. Gitmeleri, buna bir son vermeleri için dua ettim. Sonra kafamı kaldırmaya cesaret ettiğimde arkada oturan genç askere baktım. Bir kenarda sigarasını yakmış, sakince pazar meydanını izliyordu. O anda çok öfkelen dim.

Saldırı birkaç dakika olsa da bize saatler sürmüş gibi gelmişti. Bir tuğla parçası ağzıma çarpmıştı ve dudaklarımdaki kanın metalik tadını almıştım. Liliane bağırıyordu ama her darbeye birlikte kollarıma biraz daha sokuluyordu. Ben de kendi dünyamda başka hiçbir şeyim yokmuş gibi ona tutunmuştum.

Sonra aniden durdular. Kulaklarım çınliyordu ve ılık bir kan damlası gözümün kenarından aktı. Dışarıdaki konuşmaları işitiyordum. Bir motor çalıştı, genç asker kayıtsızca aracın arkasına bindi ve araç ilerlemeye başladı.

Rahatlamayla birlikte gelen gözyaşları göğsümü doldurdu. Fransızca, “Fahişeler,” diye mırıldandım. Liliane sağlam eliyle benim elimi sıktı. Kalbimiz küt küt atarken titreyerek yerlerimize döndük. Sonunda küçük köyden çıktığımızda adrenalin vücudumu terk etti ve yorgunluktan ölmek üzere olduğumu

hissettim. Uyumaya korkuyordum, bundan sonra bizi nelerin beklediğini bilmiyordum ama Liliane gözlerini ardına kadar açmış, pencereden görünen araziye dikkatle izliyordu. Bencil yanımda onun benimle ilgileneneğini, tekrar uyumayacağını söylüyordu. Başımı yasladım ve kalp atışlarım normale döndüğünde gözlerimi kapatıp kendimi hiçliğin kollarına bıraktım.

Bir sonraki durakta kar vardı. Yalnızca küçük bir ağaçlığın ve yıkık dökük bir barakanın bulunduğu çıplak bozkırlar görünüyordu. Karanlığa doğru ilerleyip bir tüfeğin hareketiyle yönlendirildiğimiz ağaçların arasında gidiyorduk. Titriyordum ve ateşim vardı; ayakta zor duruyordum. Liliane nispeten korunaklı görünen barakaya giderken ben de etrafımızı saran araziye izliyordum. Aracın yanında ayaklarını yere vuran adamların pek de farkında olmadan kendimi karın üzerine bıraktım. Sıcak bacaklarıma değen serinlik beni az da olsa rahatlatmıştı. Soğuk havanın tenime dokunmasına, damarlarımda akan kanın serinlemesine izin verip tekrar dünyaya tutunmanın keyfine vardım. Uyuştuğumu hissedene kadar ıslık ıslık küçük yıldızların belirdiği sonsuz gökyüzüne baktım. Onun da dışarıda aynı yıldızlara baktığını düşündüğüm aylar öncesinde yaşadığım geceleri anımsamaya çalıştım. Sonra parmağımı uzatıp karın üzerine onun adını yazdım. ÉDOUARD.

Biraz sonra onun gerçekliğine, bir zamanlar bir yerlerde birlikte var olduğumuza kendimi ikna etmeye çalışarak diğer tarafa da aynısını yazdım. Soğuktan morarmış parmak uçlarımı kara bastırarak etrafım onun adıyla sarılana kadar tekrar tekrar yazdım. *Édouard. Édouard. Édouard.* Adını on defa, yirmi defa yazdım. Şimdi ondan başka bir şey görmüyordum. Etrafım binlerce Édouard'la sarılmıştı ve hepsi dans ediyordu. Burada uzanmak, Édouard'ın hayalinin yanında yaşayıp hiçbir şey düşünmemek en kolayıydı. Hafifçe arkama yaslanıp gülmeye başladım.

Liliane barakanın arkasından gelip durdu. Bana baktığını gördüm. Aniden yüzünde bir zamanlar Hélène'in yüzünde gördüğüm ifadeyi gördüm. Mücadele edecek gücü kalıp kalmadığının kararsızlığını yaşıyormuş gibi içten gelen değil de yaşadıklarından bıktığını gösteren bitkin bir ifadeydi bu.

"Ben... benim eteğim ıslak," dedim. Söyleyebileceğim tek mantıklı şey buydu.

"Kardan," dedi. Kolumu tutup üzerimdeki karları silkeledi ve o aksayıp ben de sallanırken kayıtsız askerlerle tüfeklerinin yanından geçip tekrar araca bindik.

Işık. Liliane gözlerime bakarken eliyle ağzımı kapatmıştı. Gözlerimi kırptırdım ve isteksizce bir şeyler söylemeye çalıştım ama bu kez parmağını kendi dudaklarına götürdü. Onu anladığımı gösterene kadar bekledi ve elini ağzımdan çektiğinde aracın yine durmuş olduğunu gördüm. Ormandaydık. Kar alacalı bulacalı yamalar halinde yeri kaplamıştı.

Askeri işaret etti. Başını çantasına yaslayıp sıraya uzanarak derin uykuya dalmıştı. Tamamen savunmasız halde horluyordu ve tabancası görünüyordu. Boynunun da birkaç santimi açıkta kalmıştı. Elimi istemsizce cebime götürmüş, cam parçasının orada olup olmadığını kontrol etmiştim.

Liliane, "Atla," diye fısıldadı.

"Ne?"

"Atla, haydi. Kar olmayan yerlerden yürürsek ayak izimiz çıkmaz. Onlar uyanana kadar saatlerce uzağa gidebiliriz."

"İyi ama Almanya'dayız."

"Biraz Almanca konuşabiliyorum. Bir yolunu bulup kurtuluruz."

Liliane tamamen ikna olmuş, canlanmıştı. St. Péronne'dan beri onu hiç bu kadar canlı görmemiştim. Gözlerimi kırpttırarak askere, sonra da tenteyi dikkatlice kaldırıp etrafına bakınan Liliane'a baktım.

"Ama yakalanırsak bizi vururlar."

"Asıl kalırsak bizi vuracaklar. Ve eğer vurmazlarsa çok daha kötü şeyler olur. Haydi. Bu son şansımız." O kelimeleri çok kısık sesle söylerken çantamı almamı işaret etti.

Ayağa kalktım ve ormana göz gezdirip durdum. "Yapamam."

Liliane bana döndü. Her an bir şey çarpabilirmiş gibi kırık elini hâlâ göğsünde tutuyordu. Önceki gün yüzüne isabet eden taşların açtığı yaralarla morlukları gün ışığında çok daha iyi görebiliyordum.

Yutkundum. "Ya beni Édouard'a götürüyorlarsa?"

Liliane bana baktı. "Sen çıldırdın mı?" diye fısıldadı. "Haydi Sophie. Haydi. Bu son şansımız."

"Gelemem."

Liliane yanıma gelip gergin bir ifadeyle askere baktı ve sağlam eliyle bileğimi kavradı. Yüz ifadesi sertti ve aptal bir çocuğa söz anlatmaya çalışıyormuş gibi konuşuyordu. "Sophie. Seni Édouard'a götürmüyorlar."

"Komutan dedi ki..."

"O bir Alman Sophie! Ve sen onu aşağıladın. Küçük düşürdün! Bu yaptığına iyilikle mi karşılık vereceğini sanıyorsun?"

"Küçük bir ihtimal olduğunu biliyorum. Ama... umut etmekten başka çarem kalmadı." Liliane bana bakarken çantamı kendime çektim. "Bak, sen git. Bunu da al. Her şeyi al. Sen başarabilirsin."

Liliane çantayı aldı ve arkasına bakıp düşünmeye başladı. Hangi yöne gitmesi gerektiğine karar vermeye çalışıyordu. Askerin uyanmasından korkup gerginlik içinde ona baktım.

“Git.”

Neden kımıldamadığını anlamıyordum. Acı dolu bir ifadeyle bana döndü. “Ben kaçarsam seni öldürürler.”

“Ne?”

“Kaçmama yardım ettiğin için seni öldürürler.”

“Ama kalamazsın. Sen direnişle ilgili broşürler dağıtırken yakalandın. Benim durumum farklı.”

“Sophie. Sen bana insan gibi davranan tek kişiydin. Bile bile seni ölüme yollayamam.”

“Bana bir şey olmayacak. Dikkatli olurum.”

Liliane Béthune kirli kıyafetime, o soğuk sabahta hem titreyen hem de alev alev yanan zayıf vücuduma baktı. Uzun bir süre öylece durup sıraya oturdu ve artık duyulmasını umursamıyormuş gibi çantasını sertçe elinden bıraktı. Ona baktım ama gözlerini kaçırdı. Aracın motoru çalıştığında ikimiz de yerimizden sıçradık. Birinin bağırdığını duydum. Araç ağır ağır ilerlerken bir çukura girince ikimiz de bir yana devrildik. Asker horladı ama kımıldamadı.

Liliane’ın koluna uzanıp, “Liliane şansın varken git. Hâlâ vakit var. Seni duymazlar,” dedim.

Ama beni duymazdan geldi. Ayağıyla çantayı bana doğru itip uyuklayan askerin yanına oturdu ve sonra aracın bir kenarına yaslanıp tekrar hiçliğe daldı.

Araç ormanın içinden geçip açık bir yola girdi ve sonraki birkaç kilometreyi sessizlik içinde geçirdik. Uzaktan silah sesleri

geliyordu ve başka askeri araçlar da gördük. Gri, hırpani kıyafetler içinde yorgun argın yürüyen adamların yanından ağır ağır geçtik. Başlarını eğmişlerdi. İnsana bile benzemiyorlardı, ruh gibilerdi. Liliane'm onları izlediğini izlerken araçtaki varlığını ağır bir yük olarak görmeye başlamıştım. Benim için kalmasaydı kaçmayı başarırdı. Birlikte de kaçabilirdik. Şimdi adamakıllı düşününce kızına kavuşma şansını yok ettiğimi fark etmiştim.

"Liliane..."

Söyleyeceklerimi duymak istemiyormuş gibi başını iki yana salladı.

Araç ilerliyordu. Gökyüzü kararmış, dondurucu yağmur damlaları düşmeye başlamıştı. Tepemizdeki boşluklardan tenime düşen damlalar etimi bıçak gibi kesiyordu. Şiddetle titriyordum ve her darbeye vücuduma bıçak saplanmış gibi bir acı duyuyordum. Ondan af dilemek istiyordum. Çok kötü ve bencilce bir şey yaptığımın farkında olduğumu söylemek istiyordum. O şans ona bağışlamalıyım. Haklıydı; Komutan'ın ona yaptıklarından sonra beni ödüllendireceğini düşünmekle aptallık ediyordum.

Sonra konuştu. "Sophie?"

"Efendim?" Benimle konuşmasını çok istiyordum. Büyük ihtimalle çok hevesli görünmüştüm.

Liliane gözlerini ayaklarına dikip yutkundü. "Eğer... eğer bana bir şey olursa sence Hélène, Édith'e bakar mı? Yani gerçekten bakar mı? Onu sever mi?"

"Elbette. Hélène'in bir çocuğu sevmemesi, Almanlar'ın tarafına geçmesi kadar imkânsız." Gülümsemeye çalıştım. Hissettiğim kadar hasta değilmişim, diye düşündüm. Hâlâ iyi şeyler olabileceğine inanıyormuşum gibi görünmeye çalıştım. Oturduğum yerde kıpırdanıp doğrulmaya çalıştım. Ben kıpırdandıkça vücudumdaki bütün kemikler ağrıdı. "Ama öyle düşünme. Buradan

kurtulacağız Liliane. Sen de kızına, evine döneceksin. Belki de birkaç ay içinde...”

Liliane sağlam elini yüzüne götürüp kaşından yanağına doğru inen kırmızı yara izine dokundu. Çok uzaklara gitmiş gibi düşüncelere dalmıştı. Kendimden emin konuşmamın onu biraz olsun rahatlattığını ümit ettim.

“Bu zamana kadar hayatta kalmayı başardık, değil mi?” diye devam ettim. “Artık o cehennemden farksız vagonda değiliz. Ve birbirimizi bulduk. Kader bize iyi bir oyun oynadı.”

Liliane bana Hélène’in en karamsar hallerini anımsatıyordu. Uzanıp koluna dokunmak istedim ama çok zayıf düşmüştüm. O tahta sıranın üstünde güçlükle oturabiliyordum. “İnanmaya devam et. Her şey eskisi gibi güzel olabilir. Biliyorum.”

“Gerçekten bütün yaptıklarımızdan sonra eve, St. Péronne’a döneceğimize inanıyor musun?”

Asker doğrulup gözlerini sildi. Sesimize uyanmış gibi kızgın görünüyordu.

“Şey... belki doğruca evimize dönemeyiz ama Fransa’ya dönebiliriz. Günün birinde. Her şey...”

“Şu anda tarafsız bölgedeyiz Sophie. Evimiz çok uzakta.”

Liliane başını kaldırdı. Gözleri kocaman ve kapkaraydı. Otelin önünden kibirle gelip geçen o gösterişli kadın şimdi tanınmaz haldeydi. Ama görüntüsünü tek değiştiren yüzündeki yaralarla morluklar değildi. Ruhunun derinliklerinde bir şeyler parçalanmış, kararmıştı.

“Sence Almanya’ya getirilen mahkûmların kurtulma şansı var mı?”

“Liliane lütfen öyle konuşma. Lütfen. Tek ihtiyacın...” Sesim kayboldu.

“Sevgili Sophie, senin inanç dediğin körü körüne bir iyimserlik.” Liliane hafifçe gülümsedi. Tebessümü korkunç, soğuk bir şeydi. “Bize neler yapacaklarından haberin bile yok.”

Başka bir şey söylememe fırsat bırakmadan askerin tabancasını kılıfından alıp kendi başına dayadı ve tetiği çekti.

30

“Öğleden sonra filme gideriz diye düşündük. Sabah da Jakey köpeği gezdirmeme yardım edecek” Greg ayağını müzik eşliğinde gaz pedalına götürüp çekerek arabayı dikkatsizce kullanıyor, Paul’ün gövdesi sarsılarak Fleet Caddesi boyunca ara ara öne savruluyordu.

“Nintendo oyunumu da getirebilir miyim?”

“Hayır, Nintendo falan getiremezsin. Geçen defa yaptığın gibi ağaca çarparsın.”

“Onlara Süper Mario gibi yürümeyi öğretiyorum.”

“İyi denemeydi ufaklık.”

“Kaçta döneceksin baba?”

“Hı?”

Yolcu koltuğundaki Paul gazeteyi inceliyordu. Dünkü davayla ilgili dört haber vardı. Başlıklar TARP’m ve Lefèvrelerin zafere yaklaştığını müjdeliyordu. Daha önce ne zaman bir mahkeme kararına bu kadar üzüldüğünü anımsamıyordu.

“Baba?”

“Lanet olsun şu haberlere.” Paul saatine bakmak için başını eğdi ve küçük düğmesiyle oynamaya başladı.

“Alman toplama kamplarından sağ çıkanlar, hükümetten yasaların uygulanmasını hızlandırarak yağmalanan eserlerin

iadesini kolaylaştırmaya gitmesini istemişti... Resmi kaynaklara göre bu yıl ailelerinin mallarının iadesi için yasal süreci beklerken yedi kişinin öldüğü bildirilmiş. Bu durum bir trajedi olarak nitelendiriliyor. Birinci Dünya Savaşı'nda yağmalandığı söylenen resimle ilgili dava sürerken bu çağrı Yüce Yargı'ya..."

Paul eğildi ve, "Bu noktaya nasıl geldik?" diye sordu. *Olayı nereye taşıyorlar böyle?*

"Pac-man'i denemek istersin eminim. Şimdi bilgisayar oyunu da var."

"Ne?"

"Bekle biraz Jake. Bu haberi dinlemeliyim."

"...Bayan Halston, merhum kocasının resmi iyi niyetle aldığını iddia ediyor. Tartışmalara konu olan dava, son on yılı aşkın bir sürede sayıları gittikçe artan karmaşık iade davalarıyla karşı karşıya kalan yasal sistemdeki güçlükleri gözler önüne sermektedir. Lefevre davası tüm dünyanın gözlerini üzerine çekti ve hayatta kalanlardan bir grup..."

"Tanrım. Zavallı Liv..." Greg başını iki yana salladı.

"Ne?"

"Onun yerinde olmak istemezdim."

"Bu da ne demek oluyor?"

"Şey... şu gazetelerdeki, radyodaki haberleri öğrendikçe çok zorlu bir süreçten geçtiğini düşünüyorum."

"Biz işimizi yapıyoruz."

Bunun üzerine Greg, hesabı deftere yazmasını isteyen müşterilere attığı bakışı attı.

"Biraz karmaşık bir durum."

"Öyle mi? Bu işlerin açıkça belli olduğunu söylemez miydin her zaman?"

“Susacak mısın yoksa bir ara uğrayıp bar işletmekle ilgili sana ders mi vereyim? Bak bakalım nasıl oluyor.”

Greg ve Jake kaşlarını kaldırıp baktı. İnanılmaz derecede sinir bozucu bir durumdu.

Paul oturduğu yerde sallanıyordu. “Jake, duruşmadan çıkar çıkmaz seni arayacağım, olur mu? Gece sinemaya filan gideriz.”

“Ama öğleden sonra zaten gidiyoruz. Greg söyledi ya.”

“Mahkeme sağ tarafta. U dönüşü yapmamı ister misin?” Greg sola dönüş sinyali verip aniden durunca hepsi birden öne doğru savruldu. Bir taksi geçerken kornasını çaldı. “Burada durmam doğru mu bilmiyorum. Ceza yersem sen ödersin, tamam mı? Hey, bu o değil mi?”

“Kim?” Jake öne eğildi.

Paul Mahkeme Binası’nın önündeki kalabalığın ilerisine baktı. Basamakların önündeki açık alan insan kaynıyordu. Kalabalık son günlerde daha da büyümüştü ama sise karşım bugün farklı bir şey olduğunu görebiliyordu. Öfkeli bir atmosfer hâkimdi, kalabalığı oluşturanlar yüzlerindeki nefreti pek gizleyememişti.

Greg, “Vay vay vay,” dedi ve Paul de onun baktığı yöne baktı.

Yolun karşısındaki Liv elini sıkıca çantasına kenetleyip derin düşüncelere dalmış gibi başı önde yürüyordu. Başını kaldırdığında önünde gerçekleşen gösterinin amacını anlamış, yüzünde bir korku belirmişti. Biri ona seslendi. *Halston*. Sonra tekrar seslendiler ve Liv adımlarını hızlandırıp aceleyle yanlarından geçmeye çalıştı ama kısık bir mırıltıyla başlayıp suçlamaya dönüşerek ismi tekrarlandı.

Girişin diğer tarafındaki Henry neler olduğunu öngörebilmiş gibi aceleyle Liv’in yanına yürüdü. Liv ne yapacağını bilemezken

Henry ona doğru koştı ama sürekli artıp devasa bir organizmaya dönüşen kalabalık onu yuttu.

“Tanrım.”

“Bu da nesi...”

Paul dosyalarını bırakıp arabadan indi ve yolun karşısına geçti. Kalabalığın arasına karışıp orta yere doğru ilerledi. Eller ve afişler koca bir girdap oluşturmuştu ve sesler de sağır ediciydi. Tam önüne düşen afişte “HIRSIZLIK” yazıyordu. Bir flaşın patladığını, Liv’in saçını gördü ve onu kolundan kavrarken korku dolu haykırışını duydu. Kalabalık ilerlerken Paul neredeyse düşüyordu. Liv’in diğer tarafındaki Henry’yi görünce paltosunu çekiştiren bir adama küfrederek Henry’ye doğru ilerledi. Neon yelekli görevliler gelip göstericileri uzaklaştırdı. “*Uzaklaşın. GERİ ÇEKİLİN. GERİ ÇEKİLİN.*” Paul güçlükle nefes alırken biri böbreğine sertçe vurdu ama sonunda göstericilerden uzaklaşp basamakları çıkmaya başladılar. Liv oyuncak bebek gibi aralarında yürüyordu. Polis telsizinden gelen sesler eşliğinde iriyarı görevliler onları güvenlik bariyerlerinden sessiz ve sakin görünen diğer tarafa geçirdi. Kalabalık karşı çıkıyor, bağırıp çağırıyor, sesler duvarlarda yankılanıyordu.

Liv’in yüzü bembeyazdı. Hiç konuşmadan bir elini yüzüne götürdü. Yanağı çizilmiş, atkuyruğu yaptığı saçının yarısı dağılmıştı.

“Tanrım. Neredeydiniz siz?” Henry öfkeli bir ifadeyle ceke-tini düzeltip görevlilere bağırdı. “Güvenlik neredeydi? Bunun olacağını tahmin etmeliydiniz!”

Bir elini kaldırıp diğer eliyle de ağzına tuttuğu telsizden emirler yağdıran görevli telaşla başını sallıyordu.

“Kesinlikle kabul edilemez bir durum!”

Paul ona, “İyi misin?” diye sordu. Liv başını sallayıp onun da orada olduğunu yeni fark etmiş gibi uzaklaştı. Elleri titriyordu.

“Teşekkürler Bay Cafferty,” dedi Henry yakasını düzelterek. “Araya girdiğiniz için teşekkürler. Çok...” Sesi gittikçe yok oldu.

“Liv’e içecek bir şeyler getirebilir miyiz? Oturması için de bir yer bulalım.”

Liv koluna bakıp kısık sesle, “Aman Tanrım,” dedi. “Biri üzerime tükürmüş.”

“Gel. Çıkar onu.” Paul paltoyu Liv’in omuzlarından alırken Liv aniden kendini küçülmüş, dışarıdaki nefretin ağırlığıyla omuzları eğilmiş gibi hissetti.

Henry paltoyu ondan aldı. “Endişelenme Liv. Yardımcılarımdan biri temizletir. Sonra arka çıkışı kullanmanı sağlayacağız.”

“Evet hanımefendi. Sizi arka çıkıştan çıkaracağız,” dedi polis.

Liv duygusuzca, “Suçlu gibi,” dedi.

Paul ona bir adım yaklaşarak, “Böyle bir şeyin tekrarlanmasına izin vermeyeceğim,” dedi. “Gerçekten. Ben... çok üzgünüm.”

Liv gözlerini kısarak ona baktı ve bir adım geriledi.

“Sana neden güveneyim?”

Paul’ün yanıt vermesine fırsat kalmadan Henry, Liv’i kolundan tutup koridordan ekibinin bulunduğu salona götürürken siyah ceketinin içinde kendini küçücük hisseden Liv sanki olan bitenin farkında bile değildi.

Paul omuzlarını doğrultup ağır ağır yolun karşısına geçti. Greg arabasının yanında durmuş, Paul’ün dağılmış dosyalarıyla deri çantasını tutuyordu. Yağmur başlamıştı.

“İyi misin?”

Paul başını salladı.

“O da iyi mi?”

“Ah...” Paul mahkeme binasına bakıp saçını düzeltti. “Sayılır. Bak. Benim içeri girmem gerekiyor. İkinizle sonra görüşeceğim.”

Greg ona, sonra da artık uysallaşan ve son on dakikada hiçbir şey olmamış gibi ortalıkta dolanıp sohbet eden kalabalığa baktı. İnanılmaz derecede soğuk bir ifade takınmıştı. “Peki,” dedi arabasına binerken. “Ben her zaman meleklerin tarafmdayım tarzını uygulayabiliyor musun?”

Greg arabasıyla uzaklaşırken Paul’e bakmadı. Bembeyaz bir suratla arka camdan bakan Jake, araba gözden kayboluncaya kadar ona kayıtsızca bakmaya devam etti.

Duruşma salonuna yürürken Janey yanındaydı. Saçları güzelce toplanmış, kıpkırmızı bir ruj sürmüştü. “Çok dokunaklı,” dedi.

Paul onu duymazdan geldi.

Sean Flaherty dosyaları sıraya bırakıp güvenlikten geçmeye hazırlandı. “Bu iş kontrolden çıkıyor. Böylesini görmemiştim.”

“Evet,” dedi Paul çenesini ovuşturarak. “Şeye benziyor... Ah, bilmiyorum. Medyanın olayları alevlendirmesiyle olaylar bu raddeye geldi.” Paul, Janey’ye döndü.

Janey soğukkanlılıkla, “Ne demek istiyorsun?” dedi.

“Diyorum ki gazetecileri kim bilgilendirip davayla ilgilenenleri galeyana getiriyorsa olayların bu boyuta ulaşmasını umursamıyor.”

“Siz de centilmenlik gösterileri yapıyorsunuz.” Janey gözlerini ayırmadan ona baktı.

“Janey... bu taşkınlıklarla bir ilgin var mı?”

Yanıt çok geçmeden geldi.

“Saçmalama.”

“Aman Tanrım.”

Bu konuşmanın yanında geçtiğini yeni fark etmiş gibi Sean'ın gözleri ikisi arasında gidip geliyordu. Avukatı çağırma bahanesiyle izin istedi. Şimdi uzun, taş koridorda yalnızca Paul ve Janey kalmıştı.

Paul elini saçlarının arasından geçirirken bakışlarını salona çevirdi. "Bu hiç hoşuma gitmiyor. Bu olanlar hiç hoşuma gitmiyor."

"Biz işimizi yapıyoruz. Hem eskiden umursamazdın." Janey önce saatine, sonra da pencereden dışarıya baktı. Kalabalık buradan görünmüyordu ama binaların arasında boğulan göstericilerin sloganları hâlâ duyulabiliyordu. Kollarını göğsünde birleştirmişti.

"Yine de masum olmadığın kesin."

"Ne demek istiyorsun?"

"Bayan Halston'la aranda neler olup bittiğini bana söylemeyecek misin?"

"Hiçbir şey olmuyor."

"Beni aptal yerine koymaya çalışma."

"O halde söyleyeyim, seni ilgilendirecek bir şey olmuyor."

"Dava açtığımız biriyle ilişkin varsa beni ilgilendirir elbette."

"Ben onunla ilişki falan yaşamıyorum."

Janey ona yaklaştı. "Benimle dalga geçme Paul. Arkamdan iş çevirip Lefevrelerle görüştün ve onları anlaşma yapmaya ikna ettin."

"Evet. O konuyu seninle konuşacaktım..."

"Dışarıdaki o küçük gösteriyi izledim. Hüküm verilmeden önce onun adına anlaşma yapmaya mı karar verdin?"

"Tamam." Paul ceketini çıkardı ve kendini sıraya bıraktı.

"Tamam."

Janey bekledi.

“Kim olduğunu öğrenmeden önce onunla kısa süreli bir ilişkim oldu. Karşı taraflarda olduğumuzu öğrenince de ilişkimiz bitti. O kadar.”

Janey tavanda bir yerlere bakıyordu. Tekrar konuştuğunda üstünkörü bir şeyler söyledi. “Onunla tekrar çıkmayı düşünüyor musun? Dava bittikten sonra yani...”

“Bu kimseyi ilgilendirmez.”

“Tabii ki ilgilendirir. Benim için canını dişine takarak çalıştığından ve bu davanın riske girmediğinden emin olmalıyım.”

Paul’ün sesi boş salonda gürledi. “Kazanıyoruz, değil mi? Daha ne istiyorsun?”

Ekibin geri kalanı da salona girdi. Sean’ın yüzü ağır meşe kapıda belirdi ve onlara da içeri girmelerini işaret etti.

Paul derin bir nefes alıp etkili bir ses tonu takındı. “Bak, özel mevzular bir yana, bence en iyisi anlaşmaya varmak. Yine de biz...”

Janey dosyalarına uzandı. “Anlaşma yapmıyoruz.”

“Ama...”

“Neden anlaşma yapalım ki? Şirketin bugüne dek ilgilendiği en ünlü davayı kazanmak üzereyiz.”

“Birinin hayatını mahvediyoruz.”

“Bizimle mücadele etmeye karar verdiği gün o kendi hayatını mahvetti.”

“Ona ait olduğuna inandığı bir şeyi elinden alıyoruz. Tabii ki mücadele edecek. Yapma Janey, adil ol biraz.”

“Bunun adaletle ilgisi yok. Adaletle hiç ilgisi yok. Saçmalama.” Janey burnunu buruşturdu. Paul’e döndüğünde gözleri ışlıyordu. “Önümüzde iki duruşma daha var. Bir aksilik olmazsa Sophie Lefèvre asıl sahiplerine dönecek.”

“Nereye ait olduğundan o kadar eminsin demek.”

“Evet, eminim. Öyle olmalı. Şimdi Lefèvreler ne yaptığımızı merak etmeden önce içeri girmeyi öneriyorum.”

Paul sekreterin bakışlarını görmezden gelip kafasının içi uğuldarken salona girdi. Oturdu ve zihnini açmak için birkaç defa arka arkaya nefes alıp verdi. Sean’la derin bir sohbe dalan Janey’nin dikkati dağılmıştı. Paul’ün kalp atışları normale döndüğünde, Londra’ya yeni geldiği dönemde tanıştığı, dünyanın haline alaycı bir ifadeyle gülen emekli bir dedektifle yaptıkları sohbeti anımsadı. İçtiği biralar yüzünden saçmalamaya başlamadan hemen önce, “Önemli olan tek şey gerçektir McCafferty,” demişti. “Gerçekler olmadan insanların saçma fikirleriyle aldanır durursun.”

Paul ceketinden not defterini çıkarıp bir iki kelime yazdı ve kâğıdı özenle ikiye katladı. Etrafına bakınıp önündeki adamı dürttü. “Bunu dava vekiline yollayabilir misiniz?” Kâğıt parçasının elden ele dolaşıp asistana, ondan da Henry’ye geçmesini izledi. Henry kâğıtta yazan yazıyı okuyup Liv’e verdi.

Liv kâğıdı açmak istemiyormuş gibi temkinlice açtı. Yazılanları algıladığında da yüzüne kaskatı bir ifade çöktü.

BUNU TELAFİ EDECEĞİM.

Liv döndü ve gözleri onu aradı. Onunla göz göze geldiğinde çenesini hafifçe büktü. *Neden sana güveneyim?*

Sanki zaman durmuştu. Liv bakışlarını kaçırdı.

Paul, Sean’a dönüp, “Janey’ye gitmem gerektiğini söyle. Acil bir toplantım çıktı,” dedi ve ayağa kalkıp salondan ayrıldı.

Sonradan düşündüğünde onu oraya neyin getirdiğini bilmiyordu. Marylebone Caddesi'nin arka sokağındaki ev, somon rengi duvar kâğıdıyla bezeliydi ve üzerindeki sedef şeklindeki girdap hoş bir ışıltı veriyordu. Perdeler pembeydi. Kanepeler ise koyu gül rengiydi. Duvarlar raflarla doluydu ve üzerlerindeki küçük porselen hayvanlar, cicili bicili süsler ve Noel kartlarıyla yer kapma yarışma girmişlerdi. Bol pantolonu ve hırkasıyla Marianne Andrews orada, tam karşısında duruyordu. Baştan ayağa açık yeşillere bürünmüştü.

“Flaherty'nin adamlarından birisiniz sanırım.” Kadın kapıya sığmıyormuş gibi hafifçe eğilmişti. Paul'un annesinin “iri kemikli” dediği tiplerdendi. Bir devenin hörgüçleri gibi çıkıntı yapıyorlardı.

“Kapınıza bu şekilde geldiğim için kusura bakmayın. Sizinle konuşmak istedim. Davayla ilgili.”

Kadın önce onu reddeder gibi görünse de sonradan koca elini kaldırdı. “Ah, içeri gelin. Ama annemden suçluymuş gibi bahsetmeniz sinirlerimi zıplatıyor, bilirsiniz. Gazeteler de öyle... Hikâyeyi okuyan arkadaşlarım son birkaç gündür sürekli arıyor ve annem korkunç bir şey yapmış gibi imalarda bulunuyorlar. Liseden arkadaşım Myra aradığında ona annemin sadece altı ayda, Amerikan Bankası'nda otuz yıl boyunca yan gelip yatan o lanet kocasından çok daha iyi şeyler yaptığını söyledim.”

“Bundan kuşku yok.”

“Eminim öyledir tatlım.” Marianne ayağını sürerek yürüyüp Paul'ü içeri aldı. “Annem yenilikçi bir kadındı. İşçilerin zor durumlarını, yerlerinden edilen çocukları yazardı. Savaştan korkardı. Goering'le ilişkiye girme ihtimali ne kadar düşükse oradan bir şey çalma ihtimali de o kadar düşüktü. Şimdi, bir şeyler içmek istersiniz sanırım.”

Paul bir diyet kola isteyip alçak koltuğa oturdu. Uzaktan gelen trafiğin sesi içerideki aşırı sıcak havaya karışıyordu. Paul'ün başta minder sandığı iri bir kedi de ayaklanıp kucağına atlamıştı ve bacaklarını sessiz bir memnuniyetle yoğuruyordu.

Marianne Andrews arkasına yaslanıp bir sigara yaktı. Sonra abartılı bir şekilde iç geçirdi. "Brooklyn aksanıyla mı konuşuyorsunuz?"

"New Jersey."

"Hımm." Kadm ona eski adresini sordu ve bildiğini ifade edercesine başını salladı. "Uzun zamandır mı buradasınız?"

"Yedi yıldır."

"Ben de altı. Kocam Donald'la birlikte geldim. Geçen temmuzda öldü." Sonra sesini biraz yumuşatarak, "Her neyse, sana nasıl yardımcı olabilirim? Duruşmada söylediklerimden fazlasını bilmiyorum," diye ekledi.

"Bilmiyorum. Belki kaçırdığımız bir şey olabilir."

"Hayır. Bay Flaherty'ye dediğim gibi resmin nereden geldiğini bilmiyorum. Doğrusunu isterseniz annem muhabirlik günlerinden laf açıldığında JFK'yle bir uçağın tuvaletinde kilitli kaldığı günü anlatmayı tercih ederdi. Tabii bu da babamla benim pek ilgimizi çekmezdi. Eski bir muhabirin anılarını dinlerseniz hepsininkini dinlemiş kadar olursunuz."

Paul evin içine göz gezdirdi. Arkasına baktığında kadının gözleri hâlâ üzerindeydi. Onu dikkatlice süzerken durgun havaya bir duman halkası daha karıştırdı. "Bay McCafferty. Mahkeme resmin kaldırıldığına karar verirse müvekkilleriniz benden tazminat ister mi?"

"Hayır, onlar yalnızca resmi geri istiyor."

Marianne Andrews başını iki yana salladı. “Eminim isterler.” Bacaklarını düzeltti ve rahatsız olmuş gibi irkildi. “Ben bu davadan kötü kokular alıyorum. Annemin adının çamura bulandırılması hiç hoşuma gitmiyor. Bay Halston’m da. O adam resmi gerçekten sevmiştir.”

Paul kediye baktı. “Belki de Bay Halston resmin gerçek değerini tahmin etmişti.”

“Kusura bakmayın Bay McCafferty ama siz orada değildiniz. Kendimi aldatılmış hissetmemi sağlamaya çalışıyorsanız yanlış kişiyle konuşuyorsunuz.”

“O resmin değeriyle gerçekten ilgilenmiyor musunuz?”

“Sanırım sizinle ‘değer’ kelimesini farklı tanımlıyoruz.”

Kedi obur, biraz da düşmanca bir ifadeyle gözlerini Paul’e dikmişti.

Marianne Andrews sigarasını söndürdü. “Zavallı Olivia Halston için de üzülüyorum.”

Paul biraz duraksayıp yumuşak bir sesle, “Evet, ben de,” dedi. Kadın bir kaşını kaldırdı.

Paul iç geçirdi. “Bu dava... biraz zorlu.”

“Zavallı kızı iflasın eşiğine getirecek kadar mı?”

“Ben işimi yapıyorum Bayan Andrews.”

“Evet. Sanırım annem de bu cümleyi birkaç defa duymuştu.”

Kadın bunu nazikçe söylemişti ama Paul’ün yanakları kızarmıştı.

Kadın ona bir süre baktı ve ardından yüksek sesle, *hah*, dedi ve ödü patlayan kedi, Paul’ün kucağından kaçtı. “Ah, Tanrı aşkına. Daha sert bir şeyler içmek ister misiniz? Aslında ben de gerçek bir içki içebilirim. İçki saati gelmiştir eminim.” Kadın kalkıp karşıdaki dolaba yürüdü. “Burban ister misiniz?”

“Teşekkürler.”

Daha sonra Paul elinde Burbon, kulağında anavatanının aksanıyla sessizliğin bölünmesini beklemiyorlarmış gibi konuşmaya başladı. Hikâyesi, bir çantanın çalınmasıyla başlayıp mahkemenin önündeki vedalaşmayla son bulmuştu. O farkında bile olmadan yeni şeyler ortaya çıkmıştı. Onun yanmdayken hissettiği beklenmedik mutluluk, suçluluk duygusu ve onu bir türlü terk etmeyen öfkeli hali... Bu kadına neden açıldığını bilmiyordu. Herkes bir yana neden bu kadının onu anlamasını istediğini bilmiyordu.

Ama Marianne Andrews onu dinledi ve dinlerken yüz hatları sevecen bir ifadeye büründü. “Her şeyi kendi elinizle bozmuşsunuz Bay McCafferty.”

“Evet. Biliyorum.”

Kadın bir sigara daha yakıp açık mutfağın önünde yiyecek için miyavlayan kediyi azarladı. “Tatlım, sana verebileceğim bir yanıt yok. Ya o resmi alıp Liv’in kalbini kıracaksın ya da o işini kaybetmene sebep olacak.”

“Ya da her şeyi unutup üzerini kapatacağız.”

“O zaman ikinizin de kalbi kırılır.”

Kadının sözleri her şeyi açıkça anlatıyordu. Sessizlik içinde oturdular. Dışarıda ağır ağır ilerleyen trafiğin yanı sıra hava da ağırlaşmıştı.

Paul içkisini yudumlarken düşünüyordu. “Bayan Andrews, anneniz not defterlerini saklamış mıydı? Muhabirlik dönemindeki not defterlerinden bahsediyorum.”

Marianne Andrews başını kaldırdı. “Onları Barcelona’dan getirdim ama ne yazık ki büyük kısmını attım. Zaten büyük bir kısmı okunmaz haldeydi. Florida’daki kısa evliliğimin kötü sonuçları bunlar işte. Yine de...” Kollarından destek alarak ayağa

kalktı. “Şimdi aklıma geldi. Koridordaki dolaba günlüklerini saklamıştım sanırım.”

“Günlük mü?”

“Aldığı notlar işte, her neyse. Belki günün birinde biri çıkar da biyografisini yazmak ister diye bir fikre kapılmıştım. Çok ilginç şeyler yapmıştı. Belki torunlarımdan biri yazabilir. Bir kutu dolusu günlük ve bazı gazete kupürleri olduğundan eminim. Bekle, gidip anahtarlarını bulayım.”

Paul, Marianne Andrews’un peşinden ortak koridora geçti. Kadın ağır ağır nefes alıp vererek onu merdivenlerin artık halısız olduğu ve duvara yaslanmış bisikletlerin bulunduğu iki kat aşağıya indirdi.

Marianne Andrews, Paul’ün ağır yangın kapısını açmasını beklerken, “Evlerimiz çok küçük,” dedi. “O yüzden bir kısmımız kapıcının dolaplarını kiraladık. Bunlar altın tozu değerinde. Komşum Bay Chua dolaplardan birini bir yıllığına kiralamak için bana dört bin sterlin teklif etti. Dört bin! Ama ben üç mislini istedim.”

Yüksek bir kapiya geldiler. Marianne anahtarları tek tek denedi ve doğru olanı bulana kadar da kendi kendine söylendi. “İşte,” dedi kilidi çevirirken. Ampulden yayılan loş ışık uzun ve koyu renkli bir dolabı aydınlatıyordu. Bir tarafında metal raflar vardı ve yer karton kutular, kitap yığınları ve eski bir lambayla doluydu. Aynı zamanda etraf eski kâğıt ve balmumu kokuyordu.

“Temizlik yapmalıyım.” Marianne burnunu buruşturup iç geçirdi. “Ama hep yapacak daha ilginç bir şey buluyorum.”

“Yardım ister misiniz?”

Marianne kollarını göğsünde birleştirdi. “Bak ne diyeceğim tatlım. Seni burada bırakmamın sakıncası var mı? Buradaki toz astımımı azdırıyor. Kıymetli bir şey yok. Sen dolabı kilitlersin, kayda değer bir şey bulursan da bana seslen. Ah, bir de altın rengi tokalı, açık mavi bir çanta bulursan bana getir. Nereye kayboldu bilmiyorum.”

Paul dolabın başında bir saat geçirip kutuları loş koridora taşıdı ve işine yaramayacağını düşündüklerini duvarın dibine dizdi. Sayfaları sararıp köşeleri yırtılmış 1941 yılından kalma gazeteler vardı. Küçük, penceresiz oda Tardis’e benziyordu. İçi boşaldıkça koridorda yığınlar oluşuyordu; eski haritalarla dolu valizler, bir küre, şapka kutuları, güvelerin yediğı kürk mantolar, dört koca dişile yüzünü ekşiterek ona bakan kayışa benzer başka bir kafatası... Hepsini duvarın dibine dizip kafatasını bir minder kılıfıyla örttü. Elleri toz içinde kalmış, zerreler yüzündeki kırışıkları kaplamıştı. New Look etekleriyle dolu dergiler, taç giyme töreni fotoğrafları, film makaraları... Paul onları alıp yanma koydu. Üstü başı toz içinde kalmış, gözleri kumlanmıştı. Bulduğu birkaç defterin üzerindeki tarihler işini kolaylaştırmıştı. 1968, Kasım 1969, 1971. New Jersey’de grev yapan itfaiyecilerin yeminini, başkanla ilgili davaları okudu. Bazılarının kenarına notlar düşölmüştü: “Dean! Cuma günü saat yedide dans” ya da “Mike’a Frankie’nin aradığını söyle” gibi. Savaş dönemine ya da resme dair herhangi bir şey yoktu.

Paul her kutuyu sistemli bir şekilde inceleyip kitapların sayfalarını karıştırdı, her dosyayı kontrol etti. Bütün kutuları ve kasaları açıp içindekileri ayırdı ve düzgünce yerleştirdi. Eski bir stereo, eski kitaplarla dolu iki kutu, bir de hediyeelik eşyalar kutusu. Saat on bir oldu, on iki oldu ve sonra yarıma geldi. Son kez saatine baktığında ümidi tükenmişti.

Paul sonunda doğrulup havasız, darmadağınık yerde ellerini pantolonuna sildi. O anda Liv'in evinin beyazlığını, temiz köşelerini, ferahlığını özledi.

Her yeri boşaltmıştı. Gerçeği her nerede bulacaksa orası A40 anayolunun kuzeyindeki bu kalabalık dolap değildi belli ki. Sonra arka taraflarda kurutulmuş ince bir et parçası gibi ikiye ayrılmış eski bir deri çantanın askısı gözüne ilişti.

Rafların ötesine uzanıp çantayı çekti.

İki defa üst üste hapsirip gözlerini sildi ve kapağını açtı. İçinde altı adet ciltli defter vardı. İlkini açtı ve ilk sayfadaki ince el yazısını gördü. Gözü tarihe kaydı. 1941. Sonra bir tanesini daha açtı: 1944. İçlerine bakıp hemen bırakıyordu ve sonunda bulmuştu. Sondan bir öncekinin tarihi 1945'ti.

Daha aydınlık olan koridora gitti ve floresan ışığın altına geçti.

30 Nisan 1945

Evet, bugün beklediğim gibi geçmedi. Dört gün önce Teğmen Col Danes bana Konzentrationslager Dachau'ya gidebileceğimi söylemişti...

Paul birkaç satır daha okuyup gittikçe artan bir heyecanla iki defa lanet okudu. Kımıldamadan duruyordu; elinde tuttuğu şeyin ağırlığı her an önem kazanmaya başlamıştı. Sayfaları karıştırıp tekrar tekrar lanet okudu.

Aklından geçen düşünceler birbiriyle yarışyordu. Çantayı tekrar dolabın arkasına atıp Marianne Baker'a gidebilir, hiçbir şey bulamadığını söyleyebilirdi. Böylelikle davayı kazanır, parasını da alırdı. Sophie Lefèvre'i de yasal sahiplerine teslim etmiş olurdu.

Ya da...

Medyanın etkisi, yabancıların sert sözleri ve yaklaşan maddi çöküntüyle boynu bükülen Liv'i gözünde canlandırdı. Duruşmaya omuzları düşmüş, saçları dağılmış bir halde gelişini görebiliyordu.

İlk öpüşüklerinde yüzünde beliren o mutlu tebessümü de hayal etti.

Bunu yaparsan geri dönüşü olmaz.

Paul McCafferty defter ile çantayı ceketinin yanına bırakıp kutuları dolaba koymaya başladı.

Onca çabanın ardından toz ve ter içinde kalan Paul son kutuyu yerleştirirken Marianne tekrar geldi. 1920'lerdeki gibi uzun bir sap taktığı sigarasını içiyordu. "Tanrım, ben de sana ne olduğumu merak etmeye başlamıştım."

Paul doğrulup kaşını sildi. "Bunu buldum." Paul açık mavi çantayı kaldırdı.

"Buldun mu? Ah, harikası!" Marianne ellerini kavuşturup çantayı ondan aldı ve sevgiyle kucakladı. "Onu bir yerde unuttuğumdan korkuyordum. Aklım karmakarışık. Teşekkürler. Çok teşekkürler. Kim bilir bu karmaşanın içinde onu nasıl buldun."

"Aslında bir şey daha buldum."

Kadının gözleri yukarıya kaydı.

"Bunu almamın bir sakıncası var mı?" Paul içindeki defterlerle birlikte çantayı kaldırdı.

"Düşündüğüm şey mi? Ne diyor?"

"Diyor ki..." Paul derin bir nefes çekti, "...resim gerçekten de annenize hediye edilmiş."

"Ben size söyledim!" diye haykırdı Marianne Andrews. "Annemin hırsız olmadığını size söyledim! Hepsini söyledim."

Uzun bir sessizlik oldu.

“Onu Bayan Halston’a vereceksin, değil mi?” dedi kısık sesle.

“Bence bu pek akılcı olmaz. Bu defter davayı kaybetmemize sebep olacak.”

Kadının yüz ifadesi soldu. “Ne diyorsunuz? Ona vermeyecek misiniz?”

“Hayır, kimseye bir şey vermeyeceğim.”

Paul cebinden kalemini aldı. “Ama çantayı burada bırakırsam siz gidip ona verebilirsiniz, değil mi?” Paul bir numara yazıp ona uzattı. “Bu Liv’in cep telefonu numarası.”

Bir an bakiştılar. Gözünde yeni bir değer kazanmış gibi kadın ona bakıp gülümsedi. “Onu arayacağım Bay McCafferty.”

“Bayan Andrews...”

“Marianne de bana, Tanrı aşkına.”

“Marianne. Bu aramızda kalsın. Yoksa bazı çevrelerin hakkındaki fikirleri değişebilir.”

Kadın sertçe başını salladı. “Sen buraya hiç gelmedin genç adam.” O anda kadının aklına bir şey geldi. “Bayan Halston’a da mı söylemeyeceğim? Yani bunları bulanın siz olduğunu...”

Paul başını iki yana sallayıp kalemi cebine koydu. “Bence o balık kaçtı. Kazandığını görmek bana yeter.” Eğilip kadının ya-nağına bir öpücük kondurdu. “Hepsi Nisan 1945 yazan defterde. Kenarı kıvrılmış olan.”

“Nisan 1945.”

Az önce yaptığı şey yüzünden tüm vücudu uyuşmuştu. TARP ve Lefevreler davayı kaybedecekti. Ama bulduklarından sonra zaten kaybetmeleri gerekiyordu. *Haklı yere yapıyorsanız yine de ihanet sayılır mı?* Tam şu anda bir şey içmeli, biraz hava almalıydı. Evet, bir şey yapmalıydı. *Çıldırıldım mı yoksa? Tek görebildiği Liv’in mutlu yüzüydü. Yüzünde yine o tebessümü*

görmek istiyordu; böyle bir şeyi bulmanın şaşkınlığıyla bütün yüzüne yayılan o mutluluk...

Çıkmak üzere ceketini alıp anahtarları uzattı. Marianne koluna dokunup onu durdurdu. “Beş defa evlenmiş biri olarak sana bir şey söyleyeyim. Ya da beş defa evlenip hayatta olan eski kocalarımla nasıl arkadaş kalabildiğimle ilgili...” Yamuk yumuk parmaklarıyla onları saydı. “Ki onların sayısı da üç ediyor.”

Paul bekledi.

“Evet, aşka dair çok şey öğreniyorsun.”

Paul gülümsedi ama Marianne sözünü bitirmemişti. Kolunu sımsıkı tutmuştu. “Sana öğrettiği şey ise Bay McCafferty, hayatta kazanmaktan çok daha önemli şeyler olduğudur.”

31

Henry onunla mahkemenin arka kapısında buluştu. Ağzını dolduran kruvasan kırıntılarının arasından konuşuyordu. Yüzü pembeydi ve ifadesi anlaşılmazdı. “Başka kimseye veremezmiş.”

“Ne? Kim?”

“Ön kapıda. Haydi gel. *Haydi.*”

Liv’in başka bir şey sormasına fırsat kalmadan Henry onu binanın arkasından labirent gibi koridorlara ve taş basamaklara yöneltip güvenlikten ana girişe geçirdi. Mor paltosu ve geniş ekose saç bandıyla Marianne Andrews bariyerlerin yanında duruyordu. Liv’i görünce abartılı bir şekilde iç geçirdi. Küf kokan çantayı ona uzatırken, “*Tanrım*, sana ulaşmak ne kadar zor,” dedi. “Seni arayıp durdum.”

“Affedersin,” dedi Liv gözlerini kırptırarak. “Telefonlarıma yanıt vermiyorum artık.”

“Hepsi burada.” Marianne not defterini işaret etti. “İhtiyacın olan her şey burada. Nisan 1945.”

Liv kadının elindeki eski defterlere baktı. Ve gözlerine inanamıyormuş gibi başını kaldırdı. “İhtiyacım olan her şey mi?”

“Resim...” dedi yaşlı kadın kızgın bir ifadeyle. “Tanrı aşkına çocuğum. Karidesli bamya tarifi olacak değil ya!”

Olaylar hızla geliyordu. Henry yargıcın odasına gidip duruşmanın ertelenmesini istedi. Defterlerin fotokopileri çekildi, önemli yerlerin altları çizildi ve kurallara uyarak içeriği Lefevrelerin avukatlarına yollandı. Liv ve Henry ofisin bir köşesine oturup işaretlenmiş kısımları incelerken Marianne de annesinin hırsız olmadığını bildiğini ve o lanet olası Bay Jenks'in şimdi kendi derdine yanabileceğini söyleyip duruyordu.

Yardımcı avukatlardan biri onlara kahve ve sandviç getirdi. Liv'in midesi yemek yiyemeyecek kadar gergindi. Hiçbir şey dokunmamıştı. Sayfaları kıvrılmış defterin sorunlarına çözüm olabileceğine inanamıyormuş gibi gözünü ondan ayıramıyordu.

Angela Silver ve Henry sustuğunda, “Ne düşünüyorsunuz?” diye sordu.

“İyi bir haber gelebilir,” dedi Henry. Tebessümü, temkinli sözlerini maskeliyordu.

“Yeterince açık görünüyor,” dedi Angela. “Son iki sözün masumca yazıldığını ve ilk konuşmanın bir sonuca varmadığını kanıtlarsak dedikleri gibi tekrar oyuna katılabiliriz.”

“Çok teşekkürler,” dedi Liv. Olayların bir anda kendi lehine dönmesine inanamıyordu. “Teşekkürler Bayan Andrews.”

Marianne sigarasını havaya savurarak, “Benim için zevkti,” dedi. Kimse onu sigara içmemesi konusunda uyarmamıştı. Eğilip kemikli elini Liv'in dizine koydu. “Ve en sevdiğim çantamı da buldu.”

“Anlayamadım, kim buldu?”

Yaşlı kadının tebessümü kayboldu. Şimdi broşunu düzeltmekle meşguldü. “Ah, hiç işte. Bana bakma sen.”

Yüzünde renk kalmayan Liv ona bakıyordu. “Bu sandviçi ister misin?” dedi Marianne canlı bir dille.

Telefon çaldı ve Henry ahizeyi yerine bıraktıktan sonra, “Evet,” dedi. “Herkes hazır mı? Bayan Andrews, kanıtların bir kısmını duruşmada okur musunuz?”

“En iyi okuma gözlüklerim çantamda.”

“Tamam.” Henry derin bir nefes çekti. “O halde gidelim.”

30 Nisan 1945

Evet, bugün beklediğim gibi geçmedi. Dört gün önce Teğmen Col Danes bana onlarla birlikte Konzentrationslager Dachau’ya gidebileceğimi söylemişti. Danes kötü bir adam değil. Diğerleri gibi o da başta biraz kibirliydi ama sahile Screaming Eagles’la geldiğim için onu kurabiye tarifleriyle sıkacak bir ev kadını olmadığımı anlayarak geri çekildi. 102. Hava Tümeni beni onur üyesi olarak görüyor ve kol bandımı takınca onlardan biri olacağımı-şım. Anlaşmaya göre onlarla birlikte kampa gidip içeridekilerle ilgili birkaç makale yazacak, mümkün olursa birkaç mahkûmla yaşadıkları şartlarla ilgili röportaj yapacaktım. WRGS radyo da kısa bir yazı istediği için kayıt cihazım her an yanımda.

Sabah saat altıda kol bandımı takmış, kendime çekidüzen vermişim ve kapımı çalmasaydı saçlarım da düzgün olacaktı. “Ah, Teğmen,” dedim. Hâlâ saçımla uğraşıyordum. “Saçlarınızla ilgilendiğinizi söylememiştiniz.” Aramızda böyle bir espri vardı. Çizmelerinin benden daha yaşlı olduğunu söylerdi.

“Plan değişti tatlım,” dedi. Her zamankinden farklı olarak sigara içiyordu. “Sizi götüremem.”

Ellerim saçlarımda sabitlendi. “Şaka yapıyorsunuz, değil mi?” Gazetenin editörü bu makaleyi bekliyordu. İki sayfayı bana ayırmışlardı ve reklam da olmayacaktı.

“Louanne... tahminimizden farklı şeylerle karşılaşacağız orada. Yarma kadar kimseyi oraya götürmeme emri aldım.”

“Ah, yapmayın.”

“Ciddiyim.” Teğmen sesini kısıtı. “Sizi oraya götürecektim ama dün orada gördüklerimize inanamazsınız... Ben ve diğer askerler gece boyunca uyuyamadık. Yaşlı kadınlarla çocuklar şey gibi... Yani küçücük çocuklar...” Teğmen başını iki yana sallayıp bakışlarını benden kaçırdı. Danes güçlü kuvvetli bir adam ama çocuklar gibi hıçkıra hıçkıra ağlayacaktı neredeyse. “Dışarıda bir tren vardı ve cesetler... binlercesi... İnsanlık dışı bir şey bu. Orası kesin.”

Beni caydırmaya çalışıyordu ama sözleri bende tam aksi bir etki yaratmıştı. “Beni oraya götürün Teğmen.”

“Çok üzgünüm. Kesin kurallar var. Bir gün daha bekleyin Louanne. O zaman istediğiniz şekilde girebileceksiniz oraya. Söz veriyorum, oraya giren tek muhabir olacaksınız.”

“Evet. Sonra da bana âşık olacaksınız. Ah, yapmayın...”

“Louanne, askerler ve Kızıl Haç dışında bugün kimse oraya giremiyor. Herkesin bana yardımcı olmasını istiyorum.”

“Hangi konuda?”

“Nazilerin tutuklanması konusunda. Mahkûmlara yardım etme, karşılaştıkları manzaradan sonra adamlarımızın SS piçlerini öldürmemesi konusunda... Genç Maslowicz, Polonyalıları yapılanları gördüğünde çılgına döndü ve ağlayıp etrafına saldırdı. Silahına el koydum. O yüzden güçlü askerlere ihtiyacımız var. Ve...” Teğmen yutkundu. “...o cesetleri ne yapacağımıza karar vermeliyiz.”

“Cesetler mi?”

Teğmen başını iki yana salladı. “Evet, cesetler. Binlerce. Ateş yakmışlar. İnanamazsın...” Teğmen yanaklarını şişirdi. “Her neyse tatlım. Senden bir iyilik isteyeceğim.”

“Benden iyilik mi isteyeceksin?”

“Seni depolarda görevlendireceğim.”

Gözlerimi ona diktim.

“Berchtesgaden yakınlarında bir depo var. Dün gece orayı açtık ve ağzına kadar sanat eseriyle dolu olduğunu gördük. Naziler inanamayacağın kadar eşya yağmalamış. Üst makamlar orada büyük kısmı çalıntı olan, yüz milyon dolarlar değerinde eşya olduğunu tahmin ediyor.”

“Bunun benimle ne ilgisi var?”

“Güveneceğim birinin oraya göz kulak olmasını istiyorum, bugünlük. Emrinde bir topçu birliği ve iki denizci olacak. Kasaba karmakarışık halde ve kimsenin oraya girip çıkmadığından emin olmalıyım. Orada çok önemli bir vurgun var tatlım. Ben sanattan pek anlamam ama bu şey gibi... Ne bileyim, Mona Lisa gibi.”

Hayal kırıklığının tadını bilir misiniz? Soğuk kahvenin içine demir tozu atmak gibi. Yaşlı Danes beni o tesislere götürdüğünde öyle bir tat vardı işte ağzımda. Üstelik bu, Marguerite Higgins’in önceki gün Tuğgeneral Linden’le birlikte kampa gittiğini öğrenmeden önceydi.

Burası depodan çok daha büyük bir okul ya da belediye binası gibi gri betondan bir yapıydı. Bana iki denizciyi ve oturmam gereken ofisin kapısını gösterdi. Denizciler beni selamladı. Ona hayır diyemedim ama nazik bir karşılık da vermedim. Asıl hikâyenin o yolun sonunda gerçekleştiğine şüphe yoktu. Normalde neşeli ve yaşam dolu olan gençler toplanmış, solgun yüzleriyle sigara içiyordu. Şaşkın haldeki amirleri ciddi ifadelerle sessizce konuşuyordu. Orada ne bulduklarını merak ettim. Korkunç

şeylerdi büyük ihtimalle. Benim de oraya gitmem, o hikâyeyi yazmam gerekiyordu. Ve korkuyordum. Her geçen gün subaylar talebimi daha kolay geri çeviriyordu. Her geçen gün rakiplerime bir şans sunuyordu.

"Krabowski ihtiyacınız olan her şeyi getirecek ve başınız belaya girerse Rogerson benimle irtibata geçecek. Olur mu?"

"Elbette." Masaya yürüdüm ve iç geçirdim.

"Bu bir anlaşma. Siz bana böyle bir iyilik yaparsanız ben de sizi yarın oraya götürürüm tatlım. Söz veriyorum."

"Eminim bütün kızlara aynı şeyi söylüyorsunuzdur," dedim ama ilk defa Danes'in yüzünde hafif bir tebessüm bile belirmedi.

İki saat boyunca orada oturup pencereden dışarıyı izledim. Sıcak bir gündü. Güneş taş kaldırıma vuruyordu ama hava sıcaklığını düşüren tuhaf bir şeyler olmaktaydı. Askerlerle dolu araçlar anayoldan gidip geliyordu. Elleri başlarındaki Alman askerleri zıt yöne ilerliyordu. Alman kadınlarıyla çocuklardan oluşan küçük gruplar, başlarına ne geleceğini merak edercesine sokak köşelerinde toplanmışlardı. (Sonradan öğrendiğime göre cesetlerin gömülmesine yardım etmeleri istenmiş.) Bu arada uzaktan gelen ambulansın siren sesleri gözümüzle görmediğimiz dehşeti haber veriyordu. Benim kaçırdığım dehşeti...

Danes'in neden bu kadar endişelendiğini anlamıyordum. Kimse bu binaya durup bakmıyordu bile. Bir şeyler yazmaya başladım, sayfayı doldurdum, iki fincan kahve ve yarım paket sigara içtim. Bu arada moralim bozuldukça bozuluyordu. Acaba beni olaylardan uzak tutmak için kurnazlık mı yapmıştı?

"Haydi o zaman Krabowski," dedim sonunda. "Bana binayı gezdir."

"Hanımefendi bunu yapabilir miyiz bilmiyorum..." diye lafa başladı.

"Teğmeni duydun Krabowski. Bugün buradan ben sorumluyum ve bana etrafı gezdirmeni istiyorum."

Krabowski, kopeğime kızdığım da bana attığı bakışa benzer bir bakış atmıştı. Ama Rogerson'la konuştu ve harekete geçtik.

Başta pek bir şey göremedim. Sıra sıra dizili tahta sistemi, eşyaların üzerine ortulu gri renkli askeri battaniyeler vardı. Ama sonra biraz daha yaklaşıp sıralardan birindeki bir resmi çektim. Yıldızlı çerçevenin içinde, soyut bir at resmiydi bu. Geniş odanın loş ışığında bile renkleri hazine gibi ışıldıyordu. Resmi çevirdim. Braque'a⁴⁷ aitti. Bir süre resme baktım ve sonra da dikkatlice yerine bırakıp yürümeye devam ettim. Eserleri rastgele alıp inceleyordum. Ortaçağ'a ait ikonlar, Empresyonist eserler, büyük Rönesans kanvasları, güzel çerçeveler, bazıları özel yapım olan sandıklara konmuştu. Parmaklarımı bir Picasso resminin üzerinde gezdirirken daha önce yalnızca galerilerin duvarlarında ya da dergilerde gördüğüm eserlere fiziksel olarak dokunma özgürlüğünü yakulamanın tadına vardım.

"Aman Tanrım, Krabowski. Bunu gördün mü?"

Krabowski baktı. "Hım... evet, madam."

"Bu kimin biliyor musun? Picasso nun."

Adam anlamsız bir ifadeyle suratıma baktı.

"Picasso'yu bilmiyor musun? Şu ünlü ressam."

"Ben sanattan pek anlamam madam."

"Ve küçük kız kardeşin bundan daha iyi resim yapar, değil mi?"

Adam rahatlayarak gülümsedi. "Evet, madam."

Resmi bırakıp başka bir tanesini aldım. Ellerini eteğinin üzerinde birleştirmiş küçük bir kızın resmiydi bu. Arkasında, "Kira, 1922" yazıyordu.

47 Picasso ile birlikte Kültürün akademi toplantılarını Fransız ressamı. (ç. n.)

“Buradaki bütün odalar bunlarla mı dolu?”

“Üst kattaki iki odada resim yerine heykeller, modeller ve bazı eşyalar var. Ama genel olarak böyle. On üç oda dolusu resim var madam. Bu en küçüklerinden biri.”

“Aman Tanrım.” Uzak köşelerde düzgünce dizilmiş tozlu raflara, sonra da elimdeki resme baktım. Küçük kız ciddiyetle bana bakıyordu. Bu resimlerin her birinin başka bir insana ait olduğu o anda kafama dank etti. Her biri bir zamanlar birilerinin duvarına asılıydı ve hayranlıkla izleniyorlardı. İnsanlar onları almak için para biriktirmiş, bu resimleri yapmış ya da onları günün birinde çocuklarına bırakmayı hayal etmişti. Sonra Danes’in birkaç kilometre ötedeki cesetleri nasıl elden çıkarcaklarına dair sözlerini anımsadı. O kötücül ve sert yüz ifadesini anımsayınca ürperdim.

Küçük kızın resmini dikkatle yerine koyup üzerini örttüm. “Haydi Krabowski, alt kata inelim. Bana bir fincan kahve getirebilirsin.”

Akşam olmuştu. Hava sıcaklığı yükseliyordu ve deponun havası durgunlaşıyordu. Register gazetesi için depoyla ilgili bir yazı yazdım ve Woman’s Home Companion dergisi için de genç askerlerin eve dönüş ümitleri üzerine bir makale yazmak için Krabowski ve Rogerson’la röportaj yaptım. Sonra bacaklarımı biraz hareket ettirmek ve sigara içmek için dışarı çıktım. Askeri cipin kaputuna oturdum ve metalin sıcaklığını pamuklu pantolonumda hissettim. Yollar neredeyse tamamen sessizliğe gömülmüştü. Ne kuş vardı ne de bir ses. Sirenler bile susmuştu. Sonra kafamı kaldırıp güneşe karşı gözlerimi kısıarak bana doğru gelen kadına baktım.

Altmış yaşından büyük görünmese de yürümek için büyük çaba harcıyormuş gibi aksıyordu. Havanın sıcaklığına rağmen başını örtmüştü ve kolunun altında bir bohça vardı. Beni gördü-

günde durup etrafına bakındı. Yolculuğum ertelenince çıkarmayı unuttuğum kol bandımı gördü.

“İngiliz?”

“Amerikalı.”

Bunu da kabul etmiş gibi başını salladı. “Resimleri buraya saklıyorlarmış, öyle mi?”

Hiçbir şey söylemedim. Casusa benzemiyordu ama ona ne kadar bilgi verebileceğimi bilmiyordum. Tuhaf şeyler yaşıyorduk.

Kolunun altındaki bohçayı uzattı. “Lütfen bunu al.”

Bir adım geriledim.

Bir süre bana baktı ve örtüyü açtı. İlk bakışta onun bir kadm resmi olduğunu gördüm.

“Lütfen. Bunu alm. Oraya koyun.”

“Resmin oraya konmasını neden istiyorsunuz hanımefendi?”

Orada olmaktan utanmış gibi arkasına bakındı.

“Lütfen alm. Onu evimde istemiyorum.”

Resmi ondan aldım. Uzun, kızıl saçlı, benim yaşlarımda bir kadının resmiydi. Kusursuz bir güzelliği yoktu ama gözlerinizi ondan alamamanıza yol açacak kadar etkileyici bir yanı vardı.

“Bu sizin mi?”

“Kocamındı.” Onda yüzünü pudralayan büyükannelerin sevecen ifadesini gördüm ama resme baktığında yüzünde kederli bir ifade belirdi.

“Ama bu çok güzel bir resim. Neden böyle güzel bir şeyden kurtulmak istiyorsunuz?”

“Onu evimde hiç istemedim,” dedi kadın. “Kocam zorla evde tuttu. Otuz yıl boyunca bu kadının yüzünü evimde görmek

zorunda kaldım. Yemek yaparken, temizlik yaparken, kocamla otururken hep ona bakmak zorunda kaldım.”

“Ama bu yalnızca bir resim,” dedim ona. “İnsan bir resmi kıskanabilir mi?”

Kadm beni neredeyse duymamıştı. “Otuz yıl boyunca benimle dalga geçti. Kocamla bir zamanlar mutlu bir evliliğimiz vardı ama bu kız onu mahvetti. Ve evliliğimiz boyunca her gün o yüze katlanmak zorunda kaldım. Ama artık kocam öldüğüne göre bu kızın bana bakmasına gerek yok. Ait olduğu yere dönebilir.”

Ona baktığımda kadm elinin tersiyle gözlerini sildi. “Onu almak istemiyorsan yakabilirsin.”

Resmi aldım. Başka ne yapabiliyordum ki?

Evet, şimdi masamın başına döndüm. Danes hayalete benzer bir suratla gelmiş, yarın onunla gidebileceğimi söylemişti. “Görmek istediğinden emin misin tatlım?” dedi. “Hoş bir manzarayla karşılaşmayacaksın. Bir hanımefendiye uygun bir yer değil.”

“Ne zamandan beri bana hanımefendi diyorsun?” diye espri yaptım ama onun şaka yapacak hali yoktu. Danes benim sandalyeye oturdu ve başını ellerinin arasına gömdü. Ona baktığımda geniş, yaşlı omuzları titremeye başladı. Ne yapacağımı bilemez halde orada duruyordum. Sonunda çantamdan bir sigara alıp yaktım ve ona uzattım. Sigarayı alıp elini kaldırarak teşekkür etti ve başını kaldırmadan gözlerini sildi.

O anda biraz gerildiğimi hissettim. İnanın bana ben kolay kolay gerilmem.

“Bugün için teşekkürler. Çocuklar iyi iş çıkardığını söylediler.”

Ne sebeple ona resimden bahsetmediğimi bilmiyorum. Aslında bahsetmeliydim ama bu resim o lanet depoya ait değildi. Yaşlı Alman kadm da resimdeki kız ona bakmadığı sürece ona ne olduğunu umursamıyordu.

Bir de ne var biliyor musunuz? Bir evliliği sarsacak güçte bir resme sahip olmak içten içe hoşuma gitmişti. Hem kız da güzeldi. Gözlerimi ondan alamıyordum. Burada yaşananlar da hesaba katıldığında, güzel bir şeye bakmak hoş bir duyuydu.

Marianne Andrews önündeki defteri kapattığında duruşma salonu sessizliğe gömülmüştü. Liv öyle büyük bir dikkatle dinliyordu ki bayılacak gibi hissetti. Yan tarafa gözlerini kaydırıp Paul'e baktı. Dirseğini dizine yaslamıştı ve başı öne eğikti. Yanında oturan Janey Dickinson da öfkeli bir ifadeyle not alıyordu.

Çanta.

Angela Silver ayağa kalktı. “Doğru mu anlıyoruz Bayan Andrews? *Ardında Bıraktığın Kadın* adlı resim annenize verildiğinde o depoya hiç girmemişti.”

“Aynen öyle efendim.”

“Şimdi tekrar edelim, depo yağmalanmış sanat eserleri, çalınmış sanat eserleriyle doluyken annenize verilen bu özel resim depoda değildi.”

“Evet, efendim. Ona Alman bir kadın vermiş. Defterde yazıldığı gibi.”

“Sayın Yargıç, Louanne Baker’ın kendi el yazısıyla yazılmış bu defter resmin Koleksiyon Noktası’na hiç konmadığını kesin bir şekilde kanıtlamaktadır. O resmi hiç istemeyen bir kadın ona vermişti. *Ondan kurtulmak için*. Ne sebeple verdiğini bilmiyoruz; belki resimdeki kızı kışkandığı için belki de geçmişe dair bir pişmanlık yaşadığı için... Burada asıl önemli olan, imha edilmek üzere olan bu resmin hediye edilmesidir.”

“Sayın Yargıç, şu son iki haftada o döneme ait birçok resim gibi bu resmin kaynağının da bilinmediği ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte şu anda kanıtlayabileceğimiz bir şey varsa o da resmin

el değiştirdiği son iki seferde herhangi bir sorun olmadığıdır. David Halston 1977’de onu karısı için meşru bir şekilde almıştır ve elinde bunu kanıtlayabileceği bir faturası da var. Ondan önce resmin sahibi olan Louanne Baker’a da 1945’te hediye edilmişti ve dürüstlüğü ve doğruluğuyla tanınan bir kadının notlarıyla da bu yazılı olarak kanıtlanmıştır. Bu sebeple *Ardında Bıraktığın Kadın* asıl sahibinde kalmalıdır. Resmin onun elinden alınması yasaları hiçe saymak olur.”

Angela Silver oturdu. Paul ona baktı. Gz göze geldikleri o kısacık anda Liv onun yüzündeki hafif tebessümü görmüştü.

ğle yemeği için duruşmaya ara verilmişti. Marianne arka basamaklarda sigara içerken mavi çantasını bileğine takmış, gri yolu izliyordu. Liv’in yaklaştığını gördüğünde imalı bir tavırla, “Harika bir şey, değil mi?” dedi.

“Muhteşemdin.”

“Ah, itiraf etmeliyim ki çok eğlendim. şimdi annemle ilgili sözlerini geri almak zorunda kalacaklar. Kendisine ait olmayan bir şeyi kesinlikle almayacağını biliyordum.” Başmı sallayıp sigarasının kln silkti. “Ona Korkusuz Bayan Baker derlermiş.”

Liv sessizce parmaklıklara yaslandı. Soğuk havaya karşı yacasını kaldırdı. Marianne sigarasından uzun ve derin nefesler çekiyordu.

Liv gözünü ileriye dikip, “O buldu, değil mi?” dedi.

“Ah tatlım, kimseye bir şey söylemeyeceğime söz verdim.” Marianne ona dönüp suratını buruşturdu. “Belki bunu söylediğime pişman olabilirim ama o zavallı adam senin için yanıp tutuşuyor.”

Christopher Jenks ayağa kalktı. “Bayan Andrews. Basit bir soru sormak istiyorum. Anneniz bu inanılmaz derecede cömert yaşlı kadına adını sormuş mu?”

Marianne Andrews gözlerini kırıştırdı. “Hiçbir fikrim yok.”

Liv gözlerini Paul’dan alamıyordu. Ona sessizce, *bunu benim için mi yaptın*, diye sordu. Nedense Paul artık ona bakmıyordu. Sıkıntılı bir ifadeyle Janey Dickinson’ın yanına oturmuş, saatini kontrol edip kapıya bakıyordu. Liv her şey bittiğinde ona ne söyleyeceğini bilemiyordu.

“Tanımadığınız birinden alamayacağınız kadar sıradışı bir hediye bu.”

“Çılgın zamanlarda çılgın hediyeler verilebilir. Bence o günleri yaşamanız gerekiyordu.”

Duruşma salonunda hafif bir kıkırdama oldu. Marianne Andrews hafifçe yalpaladı. Liv eksik bir şeyler kaldığını fark etmişti.

“Annenizin bütün yazılarını okudunuz mu?”

“Ah, Tanrım, elbette hayır,” dedi Marianne. “Orada otuz yıllık bir birikim var. Onları dün gece bulduk... yani buldum.” Gözleri hafifçe titreşti. “Ama en önemlisi resmin kendisine nasıl verildiğini anlattığı kısım. Buraya getirdiğim o notlar...” Marianne *verildiğini* sözünü vurgulayarak söyleyip Liv’e bakmış, başını sallamıştı.

“O halde Louanne Baker’ın 1948 yılına ait notlarını okumadınız.”

Kısa bir sessizlik oldu. Liv, Henry’nin kendi notlarına bakışının farkındaydı.

Jenks elini uzattığında avukat ona bir kâğıt verdi. “Sayın Yargıç, 11 Mayıs 1948 yılına ait ‘Taşınma’ adlı bölümü açabilir misiniz?”

“Ne yapıyorlar?” Liv yeniden davayla ilgilenmeye başlamıştı. Sayfaları inceleyen Henry’ye dönmüştü.

“Bakıyorum,” diye fısıldadı Henry.

“Burada Louanne Baker evini Essex County’den Saddle River’a taşıdığından bahsediyordu.”

“Doğru,” dedi Marianne. “Saddle River’a taşındı. Ben orada büyüdüm.”

“Evet... Burada o taşınmayı detaylıca anlattığını göreceksiniz. Tavalarını bulamadığından, açılmamış kutularla kuşatılmış olmaktan yakınıyor. Sanırım hepimiz bunu anlayabiliriz. Ama evin içinde gezinip...” her kelimeyi vurgulayarak söylüyordu, “...*Liesl’in resmini asacak en uygun yeri arıyordu.*”

Liesl.

Liv gazetecilerin notlarını nasıl karıştırdıklarını izliyordu. Ama onu asıl rahatsız eden o isme aşına olmasıydı.

“Lanet olsun,” dedi Henry.

Jenks de o ismi biliyordu. Sean Flaherty’nin adamları onlardan bir adım öndeydi. Öğle vakti hepsi notları okumuş olmalıydı.

“Sayın Yargıç, şimdi Birinci Dünya Savaşı’nda Alman Ordusu’nun kayıtlarına dikkatinizi çekmek istiyorum. 1916’da St. Péronne’a konuşlanan Komutan, birliğini Le Coq Rouge’a getiren adam Friedrich Hencken’di.” Söylediklerinin anlaşılması için duraksadı. “Kayıtlara göre oraya konuşlanan tek kişi de Édouard Lefèvre’in resmine hayran olan Friedrich Hencken’di.”

“Şimdi salondakilere Berchtesgaden bölgesindeki 1945 nüfus sayımı sonuçlarını göstermek istiyorum. Emekli Komutan Friedrich Hencken ve karısı Liesl, Komutan’ın emekliliğinden sonra buraya yerleşmişler. Koleksiyon Noktası’ndan yalnızca birkaç

sokak ötede oturuyorlarmış. Geçirdiği çocuk felci yüzünden karısının ayağının aksadığı da kaydedilmiştir.”

Karşı tarafın avukatı yine ayaktaıdı. “Bu da ikinci dereceden bir bilgi.”

“Sayın Yargıç, biz Komutan Friedrich Hencken’in, resmi 1917’de Le Coq Rouge’dan aldığını iddia ediyoruz. Başka bir kadına ait böylesine etkileyici bir resmi evinde istemediğı için haklı sayılabilecek karısının itirazlarına karşın onu evine götürmüştür. Komutan ölene kadar da resim o evde kalmış. Ancak Bayan Hencken o resimden kurtulmayı o kadar çok istemiş ki onu birkaç sokak ötede milyonlarca sanat eserinin konulup bir daha da görünmediğı bir yere götürmüştür.”

Angela Silver oturdu.

Jenks yeni bir enerjiyle devam ediyordu. “Bayan Andrews. Annenizin o günlere dair anılarına geri dönelim. Şu paragrafı yeniden okur musunuz? Aynı deftere kaydedilmiş bir not. Burada Louanne Baker, resim için evinde mükemmel bir yer buluyor.”

“Onu ön salona koyar koymaz rahatlamış göründü. Orada güneş ışığına doğrudan maruz kalmıyordu ama güneşe bakan pencereden sızan ışık ona renk veriyordu. Her nasılsa şimdi çok mutlu görünüyor!”

Marianne, annesine ait, tamamen yabancı olduğı sözleri okuyordu. Liv’e baktı ve bu işin nereye varacağını anlıyormuş gibi af dilercesine baktı.

“Çiviği kendim çaktım. Howard bu işi yaptığıında duvarda yumruk büyüklüğünde bir delik açıyor. Ama onu tam asacakken resmi çevirip arkasına tekrar baktım. Sonra yine o zavallı kadını ve

hüzünlü, hayata küsmüş ifadesini anımsadım. Sonra da savaştan beri unuttuğum bir şeyi anımsadım.”

“Bunun önemsiz olduğunu düşünmüştüm hep. Ama Liesl o resmi bana verirken fikrini değiştirmiş gibi bir an geri çekildi. Sonra arkasını çevirip bir şeyi yok etmeye çalışırcasına sildi. Çılgınlar gibi sildikçe siliyordu. Öyle sert siliyordu ki parmakları kırılacak sandım.”

Salondakiler kımıldamadan dinliyordu.

“Şimdi arkasına tekrar bakıyorum, tıpkı o zaman baktığım gibi. Ve o anda o zavallı kadının bu resmi bana verirken aklını gerçekten kaçırmış olabileceğinden şüphe ettim. Çünkü resmin arkasına ne kadar uzun bakarsanız bakın, resmin adı dışında, tebeşir izinden başka hiçbir şey görünmüyordu.”

“Akli başında olmayan birinden bir şey almak yanlış mıydı? Bunu hâlâ çözebilmiş değilim. Açıkçası dünya zaten bütünüyle aklını kaçırmış gibi görünüyordu o zamanlar. Kamplarda yaşayanlar, yetişkin adamların çocuklar gibi ağlaması ve başkalarına ait milyon dolarlar değerindeki eserlerin sorumluluğunun bana verildiği bir dünyada yaşlı Liesl’in parmaklarını kanatana kadar olmayan bir şeyi silmeye çalışması çok doğal görünmüştü.”

“Sayın Yargıç, bunun ve Liesl’in soyadını söylememesi sebebiyle, onun kimliğini özellikle gizlediğini ya da resmin kaynağını yok etmeye çalıştığını düşünüyoruz. Ki gerçekten de başarılı olmuş.”

Adam duraksayınca ekibinden biri gelip ona bir kâğıt uzattı. Christopher onu okuyup derin bir nefes aldı. Gözleri duruşma salonunu inceliyordu.

“Yeni edindiğimiz Alman nüfus sayımına göre Sophie Lefèvre, Ströhen Kampı’na geldikten kısa süre sonra İspanyol gribine yakalanmış. Hemen ardından da ölmüş.”

Liv adamın sözlerini uğuldayan kulaklarıyla dinliyordu. İçindeki titreşim, fiziksel bir darbenin ardından gelen şoka benziyordu.

“Sayın Yargıç, bu salonda sürekli tanık olduğumuz üzere Sophie çok büyük haksızlıklara uğramış. Şimdi vârislerine de çok büyük bir haksızlık yapılmaktadır. Kocasını, itibarı, özgürlüğü ve sonunda da hayatı ondan çalınmış. Ondan geriye kalan tek şey de ona en büyük hatayı yapan adam tarafından ailesinin elinden alınmış.”

“Bu yanlış düzeltmenin tek yolu, her ne kadar geç kalınmış olsa da resmin Lefèvre ailesine iade edilmesidir.”

Liv adamın son sözlerini güçlükle duymuştu. Paul alnını ellerine yaslayarak oturmuştu. Liv, Janey Dickinson’a baktı ve göz göze geldiklerinde bu davanın artık yalnızca bir resim için yapılmadığını fark etti.

Duruşma salonundan ayrıldıklarında Henry bile üzgün görünüyordu. Liv devasa bir yaratığın ayaklarının altında kalmış gibi hissediyordu.

Demek Sophie kampta yapayalnız ve hasta olarak ölmüş, kocasını bir daha görmemişti.

Salonun diğer tarafında yüzü gülen Lefèvre’lere baktığında onları anlamaya çalıştı. Gerçekten büyük bir hatanın düzeltildiğini düşünmeye çalıştı. Ama Philippe Bessete’in sözlerini, ailede Sophie’nin adının anılmasının yasaklandığını söylediğini anımsadı. Sophie ikinci kez düşmana teslim ediliyormuş gibi hissediyordu. Bir yakını kaybetmiş gibiydi.

Henry onu arka güvenlik bölümünden geçirirken, “Bak, yargıcın ne karar vereceğini bilemeyiz,” dedi. “Hafta sonu bu konu üzerinde kafa patlatma. Şu anda yapabileceğimiz bir şey yok.”

Liv ona gülümsemeye çalıştı. “Teşekkürler Henry, seni ararım.”

Bir öğleden sonrasından çok daha fazlasını geçirmiş gibi mahkeme binasından kış güneşine çıktığında kendini tuhaf hissetmişti. Buraya doğruca 1945’ten çıkıp gelmiş gibiydi. Henry ona bir taksi çağırды ve sonra da onu uğurlayıp gitti. Paul’ün güvenlik kapısında durduğunu da o sırada gördü. Liv’i bekliyormuş gibi bakıyordu ve sonra yanma geldi.

Paul korkunç bir ifadeyle, “Affedersin,” dedi.

“Paul, yapma...”

“Ben gerçekten... her şey için özür dilerim.”

Son kez göz göze geldiler ve Paul, Seven Stars barından çıkan müşterileri, dosyalarını el arabalarında taşıyan asistanları görmezden gelerek oradan uzaklaştı. Liv onun kambur, başını eğerek yürüyüşünü izlerken bugün onun için yaptıklarını düşündü.

“Paul!” Trafiğin içinde sesini duyurabilmek için iki defa bağırarak zorunda kalmıştı. “Paul!”

Paul döndü. Liv onun gözbebeklerini bu mesafeden bile görebiliyordu.

“Biliyorum.” Güzel kıyafetli ve biraz kırgın uzun boylu adam bir süre öylece durdu. “Biliyorum. Denediğin için... teşekkürler.”

Bazen hayat, adım atarken önümüze çıkan engellerden ibaret olabiliyordu. Bazen de körü körüne bir şeyin peşinde gitmekti. “Bir şey... bir şey içmek ister misin?” Liv yutkundu. “Şimdi...”

Paul bakışlarını yere dikip tekrar ona döndü. “Bana bir saniye verir misin?”

Paul mahkeme merdivenlerine yöneldi. Liv o sırada avukatla derin bir sohbeta dalan Janey Dickinson'ı gördü. Paul, Janey'nin koluna dokundu ve aralarında bir şeyler konuştular. Liv biraz gerilmiş, zihninde bir düşünce dolaşmaya başlamıştı. *Ona ne söylüyor?* Sonra arkasına dönüp taksiye binerken bu düşünceyi zihninden atmaya çalıştı. Taksinin camından baktığında Paul atkısını boynuna sararak tekrar merdivenleri iniyordu. Janey Dickinson gevşekçe tuttuğu dosyalarıyla taksiye bakıyordu.

Paul taksinin kapısını açıp oturdu ve kapıyı sertçe kapattı. "İşi bıraktım," dedi. Sonra derin bir nefes çekip Liv'in eline uzandı. "Evet. Şimdi nereye gidiyoruz?"

Greg kapıyı açtığında hiçbir şey belli etmedi. Sanki onu bekliyormuş gibi, “Tekrar merhaba Bayan Liv,” dedi. Paul, Liv’in paltosunu çıkarmasına yardım ederken Greg de koridora çekilip Liv’i karşılamaya gelen köpekleri susturdu. “Risotto hiçbir şeye benzemedi ama Jake mantar sevmediği için dert etmediğini söyledi. Biz de pizza ısmarlamaya karar verdik.”

“Pizza harika olur. Benden,” dedi Paul. “Belki bir süre yiyemeyiz hem.”

Fleet Caddesi boyunca ilginç bir biçimde, hiç konuşmadan el ele yürümüşlerdi. “Benim yüzümden işini kaybettin,” demişti Liv sonunda. “Priminden de oldun. Oğlun için daha büyük bir daire de alamayacaksın.”

Paul önüne bakıyordu. “İşimi senin yüzünden kaybetmedim. Ben ayrıldım.”

Greg kaşım kaldırdı. “Saat dört buçuk civarında mutfakta bir şişe kırmızı şarap açıldı. Bunun bugün yeğenime bakmamla hiç ilgisi yok, değil mi Jake?”

Yan odadan genç bir erkek sesi, “Greg dedi ki bu evde istediğin saatte şarap içilebilirmiş,” diye seslendi.

“İspiyoncu,” dedi Greg ve sonra Liv’e döndü. “Olamaz. Senin içmene izin veremem. Geçen defa bizim yanımızda içtiğinde neler oldu unuttun mu? Zavallı, duyarlı ağabeyimi hüzünlü, dalgın bir oğlana çevirdin.”

Paul araya girip, “O sözün bu ülkede başka anlamlara geldiğini sana kaç defa anımsattım,” dedi ve onu mutfığa yönlendirdi. “Liv, sen biraz ortama uyum sağlamaya bak. Greg’in iç dekorasyon anlayışı ne yazık ki çok yetersiz. Minimalizm’den anlamaz.”

“Kişiliğimi küçük evime yansıtıyorum ve kesinlikle bir *tabula rasa*⁴⁸ değilim.”

Liv rengârenk duvarlara, koyu renkli baskılara ve etrafını saran küçük fotoğraflara bakıp, “Çok güzel,” dedi. Bangır bangır çalan müziği, bütün rafları dolduran sayısız ufak tefek süs eşyası ve televizyonun karşısında haliya uzanan bir çocukla bu küçük ev onu garip şekilde rahatlatmıştı.

Paul oturma odasına geçtiğinde, “Selam,” dedi ve çocuk hemen köpek yavrusu gibi ona baktı.

“Baba.” Jake, Liv’e baktığında babasıyla el ele tutuştuklarını fark etmişti. Liv de hemen Paul’ün elini bırakma ihtiyacı duydu. Bir süre sonra, “Sen bu sabahki kız mısın?” diye sordu.

“Umarım öyleyimdir. Başka bir kız daha yoksa...”

“Sanmam,” dedi Jake. “Seni ezecekler sandım.”

“Evet, eziliyordum.”

Jake bir süre onu inceledi. “Babam seninle son görüştüğünde parfüm sıktı.”

Paul, “Tıraş losyonuydu o,” dedi ve eğilip oğlunu öptü. “İspiyoncu seni.”

48 İnsan beyninin, doğumunda “boş bir levha” olduğunu ve yaşadıkça şekillendiğini öngören felsefi görüş. (ç. n.)

Demek bu Küçük Paul, diye düşündü Liv. Bu düşünce hoşuna gitmişti.

“Bu Liv. Liv, bu da Jake.”

Liv elini uzattı. “Senin yaşında pek tanıdığım yok, o yüzden eminim bir sürü pot kıracağım. Ama seninle tanıştığıma sevindim.”

“Olsun. Ben alışkınım.”

Greg geldi ve ona bir kadeh kırmızı şarap uzattı. Gözleri bir ona, bir diğerine kaydı. “Bunun anlamı nedir şimdi? Düşman taraflar birleşti mi? Siz ikiniz... gizli bir anlaşma mı yaptınız?”

Liv, Greg’in sözlerine şaşırdı ve Paul’e döndü.

Paul onun elini sıkıca kavrayıp kısık sesle, “İş umurumda değil,” dedi. “Tek bildiğim sen yanımda değilken kaba birine dönüşüp her şeye kızdığım.”

“Hayır,” dedi Liv ve sırtıttığını fark etti. “Yanlış tarafta olduğunu fark etti o kadar.”

Greg’in erkek arkadaşı Andy de Elwin Caddesi’ne geldiğinde beşi o küçücük eve tıkmıştı ama Liv hiç sıkılmıyordu. Küçük pizza dilimlerinin etrafına dizildiklerinde Liv cam evi düşündü ve nedense orayı davayla, onu mutsuz eden şeylerle bağdaştırdığı için dönmek istemedi.

Olanları öğrendikten sonra Sophie’nin yüzüne de bakmak istemiyordu. Neredeyse hiç tanımadığı bu insanların arasında oturup oyunlar oynadı, aileye özgü esprilerine güldü ve her şeyin ötesinde hayretle mutlu olduğunu gördü. Bu yıllardır hissetmediği bir mutluluktu.

Ve Paul vardı. Her şeyi kaybeden kendisi değil de oymuş gibi günlerdir yaşananların etkisiyle çökmüş görünen Paul... Ne zaman dönüp ona baksa Liv’in vücudu, kendini yeniden

mutlu olabilme olasılığına alıştırıyormuş gibi içinde bir şeyler canlanıyordu.

İyi misin, diye soruyordu Paul bakışlarıyla.

Liv'in bakışları da *evet*, diyordu.

Masanın başında toplandıklarında Greg, "Peki pazartesi günü ne oldu?" diye sordu. Barın dekorasyonu için onlara çeşitli renklerde kumaşlar gösteriyordu. Masa kırıntıları ve yarısı boşalmış şarap kadehleriyle dolmuştu. "Resmi geri mi vereceksin? Kaybettiğin kesinleşt mi?"

Liv, Paul'e baktı. "Sanırım," dedi. "Onu başkasına verme fikrine kendimi alıştırmam gerekiyor yalnızca." Gırtlığında aniden bir yumru hissetti ve gülümseyerek ondan kurtulmaya çalıştı.

Greg ona elini uzattı. "Ah, tatlım. Affedersin. Amacım seni üzme değildi."

Liv omuz silkti. "Ben iyiyim. Gerçekten. O artık benim değil. Bunu yıllar önce öğrenmeliydim. Sanırım ben... gözümün önünde olanı görmemişim."

"En azından evini henüz kaybetmedin," dedi Greg. "Paul harika bir evin olduğunu söyledi." O anda Paul'ün uyaran bakışlarını fark etti. "Ne? Onun hakkında konuştuğunu bilmesin mi? Kimiz biz? Lise öğrencileri mi?"

Paul bir an utanmıştı.

"Ah," dedi. "Pek öyle sayılmaz. O da yok artık."

"Ne?"

"Satışa çıkardım."

Paul donup kalmıştı.

"Borçlarımı ödemek için onu satmalıyım."

"Ama başka bir yer almaya yetecek kadar paran kalacak, değil mi?"

“Henüz bilmiyorum.”

“Ama o ev...”

“...zaten borçlar bitmemişti. Ayrıca bir işe de ihtiyacım var. David öldüğünden beri hiçbir şey yapmadım. David harika olacağını düşünse de termik nitelikli ithal cam sonsuza dek dayanmıyormuş demek ki.”

Paul’ün yüzü gerildi. Sandalyesini geriye itti ve masadan kalktı.

Liv, Greg ile Andy’ye, sonra da kapıya baktı.

Greg bir kaşını kaldırıp, “Bahçeye çıkmıştır,” dedi. “Cep kadar bir yer merak etme. Onu kaybetmezsin.” Sonra Liv ayağa kalktığı anda Greg, “Ağabeyimi böyle paramparça edebilmen ne hoş. Keşke on dört yaşındayken ben de bu becerine sahip olsaydım.”

Paul, kış soğukunda cılızlaşan bitkilerle dolu, kiremit rengi saksıların sıkış tıkiş olduğu bahçede duruyordu. Elleri cebindeydi ve Liv’e sırtını dönmüştü. Bitkin görünüyordu.

“Demek her şeyini kaybettin. Hem de benim yüzümden.”

“Dediğin gibi sen yapmasan başkası yapacaktı.”

“Ne yaptığımı sanıyordum ki? Nasıl bir saçmalığa kapılmışım böyle?”

“Yalnızca işini yapıyordun.”

Paul elini yüzüne götürdü. “İyi hissetmem için bir şeyler yapmak zorunda değilsin.”

“Bunu dert etmiyorum. Gerçekten.”

“Nasıl etmezsin? Ben mahvolurdum. Çıldırırdım... Ah, Tanrım.” Sesi öfkeden hiddetlenmişti.

Liv biraz bekledi ve sonra Paul’ün elini tutup onu küçük masaya çekti. Liv üzerindeki kıyafetlere rağmen demir sandalye-

nin soğukluğunu hissetmişti ve sandalyesini ileri çekip dizlerini Paul'ün dizlerinin arasına sokmuş, onu dinlediğinden emin olana kadar beklemişti.

“Paul.”

Adamın yüzünde ciddi bir ifade vardı.

“Paul. Bana bak. Bunu anlamalısın. Başıma gelebilecek en kötü şeyi zaten yaşadım.”

Paul başını kaldırdı.

Liv bunların gecikmiş, dile getiremediği sözler olduğunu bilerek yutkundu. “Dört yıl önce David’le her günkü gibi yatmaya gittik. Dışerimizi fırçalayıp kitaplarımızı okuduk, ertesi gün gideceğimiz restoran hakkında konuştuk... Ve ertesi sabah uyandığımda yanımda buz kesmişti. Rengi masmaviydi. Öleceğini hissetmemiştim bile. Onunla vedalaşmadım...”

Kısa bir sessizlik oldu.

“Sen uyurken hayatta en çok sevdiğin kişinin yanı başında öldüğünü düşünebiliyor musun? Ona yardım edebileceğini, kurtarabileceğini bile bile. Ölürken sana bakıp bakmadığını, yardım dilenip dilenmediğini bile bilmiyorsun...” Sözler gittikçe kayboldu, nefesi kesildi ve tanıdık bir duygu içini sardı. Yavaşça Paul’ün eline uzanıp tekrar konuşabilene kadar bırakmadı.

“Dünya durdu sandım. Bir daha asla güzel bir şey olmayacak diye düşündüm. Uyanık olsam hiçbir şey olmayabilirdi diye düşündüm. Yemek yemedim. Dışarı çıkmadım. Kimseyi görmek istemedim. Ama hayatta kalmayı başardım Paul. Kendim bile şaşıyorum ama bunu aştım. Ve hayat... yavaş yavaş tekrar yaşanabilir bir hal alıyor.”

Liv ona biraz daha yaklaştı. “O yüzden bu... resim, ev... Sophie’nin başına gelenleri öğrendiğimde kafama dank etti. O

yalnızca bir eşya. İsterlerse hepsini alabilirler. Önemli olan tek şey insanlar.” Liv ellerine baktı ve sesi çatladı. “Önemli olan tek şey sevdiğin kişi.”

Paul konuşmadı ama başını eğip onun omzuna yasladı. Soğuk bahçede oturup kapalı havayı içlerine çektiler ve Jake’in içeriden gelen boğuk kahkahasını dinlediler. Liv akşam trafiğinin sesini, başka mutfaklardan gelen tabak çanak seslerini, televizyonların açıldığını, bir araba kapısının kapandığını, dışarıda bir yerde bir köpeğin havladığını duyuyordu. Hayat tüm karmaşası ve canlılığıyla devam ediyordu.

“Ben hayatla barışmana yardım edeceğim,” dedi Paul kısık sesle.

“Zaten ettin.”

“Hayır daha çok edeceğim.”

Liv’in gözyaşları yanaklarına aktı. Bu noktaya nasıl geldiklerini bilmiyordu. Paul’un mavi gözleri soğukkanlı bir ifadeye bürünmüştü. Liv’in yüzünü avuçlarının arasına alıp onu, gözyaşlarını öptü ve yumuşak dudaklarını teninde gezdirip ona geleceği vaat etti. İkisi de gülümseyip Liv ayaklarının uyuştüğünü hissedinceye kadar güldüler.

Liv isteksizce ondan uzaklaşırken, “Eve gitmeliyim. Alıcılar yarın geliyor,” dedi.

Şehrin diğer yanında, cam ev bomboş duruyordu. Oraya dönmeyi hâlâ istemiyordu. Bir yanı Paul’un karşı çıkmasını istiyordu. “Bana... bana gelmek ister misin? Jake diğer odada uyur. Onun için çatıyı açıp kapatabilirim. Belki bu bana birkaç puan kazandırır.”

Paul bakışlarını çevirdi ve cesaretini toplayıp, “Gelemem,” dedi. “Yani isterdim ama...”

“Hafta sonu görüşecek miyiz?”

“Jake bende ama... elbette. Bir şeyler yaparız.”

Paul’un dikkati dağılmıştı. Liv onun yüzünü gölgeleyen şüpheyi görmüştü. O an, birbirimizin ödemesine sebep olduğumuz bedelleri unutabilecek miyiz, diye düşündü ve soğukla ilgisi olmayan bir ürperti hissetti.

Paul, “Seni eve bırakırım,” dedi ve dakikalar geçti.

Liv eve girdiğinde her yer sessizdi. Kapıyı kilitleyip anahtarlarını bir kenara koydu ve mutfığa geçti. Ayak sesleri kireçtaşı zeminde yankılanıyordu. Buradan daha bu sabah çıktığına inanamıyordu. Üzerinden bir ömür geçmiş gibiydi.

Telesekreterin düşmesine bastı. Gayrimenkul danışmanının kibirli sesi, ertesi gün mimarlarını yollayacaklarını bildiriyordu. Ve Liv’in iyi olup olmadığını da sormuştu.

Belirsiz bir sanat dergisinin metin yazarı Lefèvre davasıyla ilgili onunla röportaj yapmak istiyordu.

Ve banka müdürü. Medyanın çılgınlığından habersiz olduğu belliydi. Müsait olduklarında krediyle ilgili konuşabilir miyiz, diye sormuştu. Bunun Liv’e ulaşmak için üçüncü girişimi olduğunu de belirtmişti.

Bir de babası aramış, ona öpücüklerini yollamıştı. *Caroline hepsini boş versin diyor.*

Liv alt katlardan gelen gürültüyü, ön kapıların kapandığını, sıradan bir cuma akşamının en büyük özelliği olan kahkahaları duyuyordu. Sesler, dışarıda hayatın devam ettiğini, bu tuhaf boşluğun ötesinde yaşam olduğunu anımsatıyordu.

Akşam uzadıkça uzadı. Televizyonu açtı ama izlemek istediği bir şey yoktu. O da duş alıp saçlarını yıkadı. Ertesi gün giyeceği kıyafetlerini hazırladı ve kraker ile peynir yedi.

Ama duyguları yatışmamıştı; sanki içi boş bir palto askısı gibi takırdıyorlardı. Çok yorgundu ama bir türlü oturamadığı için evde gezindi. Paul'ün tadı dudaklarında, sözleri kulaklarındaydı. Bir an onu aramayı düşündü ama telefonunu aldığı anda parmakları tuşların üzerinde dondu. Ne diyecekti ki? *Sesini duymak istedim.*

Kimse orada kalmamış gibi tertemiz görünen misafir yatak odasına geçti. İçinde dolaştı, yanından geçtiği çekmecelere, sandalyelere dokundu. Artık sessizlik ve boşluk onu rahatlatmıyordu. Belki de Greg'in evi gibi kalabalık bir evde Ranic'le sarmaş dolaş uzanan Mo'yu gözünün önüne getirdi.

Sonra kendine bir fincan çay koyup yatak odasına geçti. Yatağının ortasına oturup yastığına yaslandı ve yaldızlı çerçevesindeki Sophie'yi izledi.

Bir evliliği sarsacak güçte bir resme sahip olmak içten içe hoşuma gitmişti.

Evet Sophie, inan çok daha fazlasını yaptın. Neredeyse on yıldır çok sevdiği resme bakıp David'le onu aldıkları günü, İspanya güneşinin altında onu taşıdıklarını, beyaz ışıktaki hareket ederek birlikte geçireceklerine inandıkları, geleceği yansıtan renklerini düşündü. Eve döndüklerinde onu bu odaya astıklarını, gözlemini ayırmadan izlediğini ve gördüğü şeyin onu çok daha güzel hissettirdiğini hatırladı.

Ona benziyorsun...

Liv kocasının ölümünün ilk haftalarındaki bir gün, güç bela ıslak yastığından kafasını kaldırıp Sophie'nin doğruca kendisine baktığını gördüğünü anımsadı. *Buna dayanabilirsin*, diyordu kızın ifadesi. Şimdi farkında değilsin ama ayakta durmayı öğreneceksin.

Ama Sophie bunu başaramamıştı.

Liv boğazının düğümlendiğini hissetti. “Başına gelenler için çok üzuldüm,” dedi sessiz odada. “Keşke her şey çok daha farklı olsaymış.”

Büyük bir üzüntüyle kalkıp resmin yanına gitti ve onu bir daha görmemek için ters çevirdi. Belki de bu evden gitmesi iyi olacaktı. Duvardaki boşluk başarısızlığını ona sürekli anımsatmalıydı. Sophie’nin ortadan kaybolması da tuhaf bir şekilde sembolik geliyordu ona.

Ve tam onu bırakacakken durdu.

Çalışma odası son birkaç haftada her yeri saran belgeler yüzünden karmakarışıkty. Odanın içinde gezinip her birini topladı ve hepsini lastiklerle birbirine tutturup dosyaladı. Dava bittikten sonra onları ne yapacağını bilmiyordu. Sonra Philippe Bessette’in ona verdiği kırmızı dosyayı buldu. Aradığı iki sayfayı bulana kadar belgeleri karıştırdı.

Onları kontrol edip hepsini mutfığa götürdü. Bir mum yakıp külden başka bir şey kalmayana kadar sayfaları titrek alevde tuttu.

“İşte Sophie,” dedi. “En azından artık suçu bana atabilirsin.”

Şimdi sadece David’i düşünüyordu.

“Çoktan gittiniz sandım. Jake, *Amerika’nın En Komik Videoları* programı karşısında uyuyup kalmış.” Greg çıplak ayaklarıyla esneyerek mutfağa girdi. “Kamp yatağını kurmamı ister misin? Onu eve götürmen için geç oldu biraz.”

“İyi olur.” Paul dosyalardan başını kaldırmadı. Dizüstü bilgisayarı da karşısında açık duruyordu.

“Hepsini baştan mı inceliyorsun? Jüri kararı pazartesi günü mü açıklanıyor? Ayrıca sen işi bırakmamış mıydın?”

“Kaçırdığım bir şeyler var. Bundan eminim.” Paul parmağını sayfanın sonuna kadar indirip hemen diğerine geçti. “Kanıtları kontrol etmeliyim.”

“Paul.” Greg bir sandalye çekti ve sonra sesini biraz daha yükselterek, “Paul!” dedi.

“Ne?”

“Artık bitti. Ayrıca Liv seni affetti. Ona büyük bir jest yaptın. Ama artık bu işe bir son vermelisin.”

Paul arkasına yaslanıp ellerini gözlerinin üzerine koydu. “Öyle mi diyorsun?”

“Böyle davranamazsın. Çıldırılmış gibisin.”

Paul kahvesinden bir yudum aldı. Soğumuştur. “Bu iş bızı yok edecek.”

“Ne?”

“Liv o resmi seviyor Greg. Ve o resmi ondan benim almış olmam... onu yiyip bitirecek. Belki şimdi değil, belki bir ya da iki yıl sonra da değil. Ama bu olacak.”

Greg mutfak tezgâhına yaslandı. “O da senin işin için aynı-sını düşünebilir.”

“Ben halimden memnunum. Oradan ayrılmamın vakti gelmişti.”

“Liv de resmi sorun etmediğini söylüyor.”

“Evet. Ama köşeye sıkışmış durumda.” Greg öfkeyle başını iki yana salladığında Paul belgelere eğildi. “Her şeyin nasıl değişebileceğini biliyorum Greg, başta seni sıklıkla düşündüğün şeylerin zamanla seni nasıl yiyip bitirebileceğini biliyorum.”

“İyi ama...”

“Ve sevdiğin bir şeyi kaybetmenin insanı nasıl kahrettiğinin de farkındayım. Günün birinde Liv bana baktığında, *hayatımı mahveden adam sensin*, diye düşünsün istemiyorum.”

Greg mutfağın diğer tarafına geçip çaydanlığı açtı. Üç fincan kahve yapıp birini Paul’e uzattı. Elini ağabeyinin omzuna koyup diğer iki fincanı da alarak oturma odasına geçirmeye hazırlandı. “Her şeyi düzeltmeye çalışıyorsun ama doğrusunu söyleyeyim mi? Bu işte Tanrı’nın her şeyi yoluna koymasını dilemekten başka çaren yok.”

Paul onu duymuyordu. Kendi kendine, “Sahiplerin listesi...” diye mırıldandı. “Lefèvre’in eserinin şu anki sahipleri.”

Sekiz saat sonra Greg uyandığında küçük çocuğun yüzünü tam karşısında buldu. “Acıktım,” diyordu ve hırsla burnunu ovuşturuyordu. “Evde Coco Pops olduğunu söylemiştin ama bulamıyorum.”

Greg uykulu bir sesle, “En alt çekmece,” dedi. Perdelerin arasından henüz ılık süzülmediğini fark edebiliyordu.

“Süt de yok.”

“Saat kaç?”

“Yediye çeyrek var.”

“Off.” Greg yorganın altına gömüldü. “Köpekler bile bu kadar erken uyanmıyor. Babana söyle o yapsın.”

“Burada değil ki.”

Greg gözlerini perdeye dikip yavaşça açtı. “Ne demek istiyorsun?”

“Gitmiş. Uyku tulumu da serilmemiş. Koltukta uyuduğunu da sanmıyorum. Yolun sonundaki o yerden kruvasan alabilir miyiz? Çikolatalı.”

“Kalkıyorum. Kalkıyorum. Kalktım.” Greg kendini dik bir pozisyona getirip kafasını kaşıdı.

“Pirate da yere çişini yapmış.”

“Ah, ne güzel. Cumartesi gününe harika bir başlangıç yaptık.”

Paul gerçekten de orada değildi ama mutfak masasına bir not bırakmıştı. Kâğıt, kanıtlar listesinin arkasına yazılmış, karma-karışık bir yığının en üstüne konmuştu.

Gitmeliyim. Jake’le ilgilenebilir misin? Arayacağım.

Jake amcasının yüzüne bakıp, “Her şey yolunda mı?” diye sordu.

Masanın üzerindeki fincanda kahve lekesinden halkalar oluşmuştu. Kâğıtlar da küçük bir patlama olmuş gibi saçılmıştı.

“Her şey yolunda ufaklık,” dedi Greg. Jake’in saçıyla oynayıp. Notu katlayıp cebine koydu ve dosyalarla kâğıtları belli bir düzene sokmaya çalıştı. “Bak ne diyeceğim, istersen kahvaltı için krep yapabiliriz. Pijamalarımızın üstüne paltolarımızı geçirip köşedeki marketten birkaç yumurta almaya ne dersin?”

Jake odadan çıktığında Greg cep telefonunu alıp bir mesaj yazdı.

Şu anda orada keyif çatabiliyorsan bunu bana BORÇLUSUN.

Biraz bekledikten sonra telefonu cebine attı ama yanıt gelmedi.

Neyse ki cumartesi günü yapacak çok iş vardı. Liv alıcıların gelip ölçü almasını, sonra yapılması gereken işleri incelemek üzere mimarla mühendisın gelmesini bekledi. Evindeki yabancıların etrafında dolanıyor, evin sahibi olarak dostça ve yardımsever bir tavır takınmaya, gerçek hislerini dışa vurmamaya çalışıyordu. Çünkü dışı vursaydı kesinlikle “DEF OLUN” diye haykırıp çocukça hareketler yapardı. Eşyalarını toplayıp temizlik yaparak kafasını dağıtmaya, ufak tefek işlerle uğraşıp rahatlamaya çalıştı. İki çöp torbası dolusu kıyafeti attı. Birkaç kiralık yeri aradı ve onlara bütçesini söylediğinde yaşanan uzun ve küçümseyici sessizliği umursamamaya çalıştı.

Liv ahizeyi yerine koyduğunda mimar, “Sizinle daha önce karşılaşmış mıydık?” diye sordu.

“Hayır,” dedi Liv hemen. “Sanmıyorum.”

Paul de aramamıştı.

Öğleden sonra babasına gitti. “Caroline, Noel için sana harika bir saksı aldı,” dedi babası. “Çok beğeneceksin.”

“Ah, ne güzel.”

Öğle yemeğinde salata ve Meksika yemeği yediler. Caroline yemeğini yerken kendi kendine mırıldanıyordu. Liv’in babası bir araba sigortası şirketine girmişti. “Şimdilik safı oynuyorum. İkramiye beklemeyen bir saf.”

Liv babasının söylediklerine odaklanmaya çalışıyordu ama sadece Paul’ü düşünüyor, dün yaşadıklarını zihninde tekrar tekrar değerlendiriyordu. Aramamasına çok da şaşırmamıştı. *Aman Tanrım*. Galiba şu sırnaşık sevgililerden biri olup çıkıyordu. *Üstelik yirmi dört saattir resmi bir ilişki de yaşamıyoruz*. Sonra “resmi” kelimesine güldü.

Cam eve gitmek istemediği için babasında her zamankinden biraz daha uzun kaldı. Babası neşeliydi, çok fazla içmişti ve çekmeceyi karıştırıp Liv’in siyah beyaz fotoğraflarını bulmuştu. O fotoğraflara bakmak tuhaftı. Hepsisi de ona bu davadan, Sophie Lefèvre’den, vergisini ödeyemediği bir evden ve o korkunç karar gününden önce ne kadar da sıradan bir hayatı olduğunu fark ettirmişti.

“Ne güzel bir çocuk.”

Fotoğraftaki gülün yüzü görünce Liv ağlamak istedi. Babası ona sarıldı. “Pazartesi günü çok üzülme. Zor olacağını biliyorum ama seninle gurur duyduğumuzu sakın unutma.”

“Ne için?” diye sordu Liv burnunu buruşturarak. “Ben başarısız oldum baba. Birçok kişi en başından bu işe girişmemem gerektiğini düşünüyor.”

Babası onu kendine çekti; Kırmızı şarap ve Liv’in hayatının milyonlarca yıl geride kalmış kısmı gibi kokuyordu. “Ayakta durmayı başardığın için. Bazen bu bile başlı başına bir kahramanlıktır.”

Liv onu aradığında saat dört buçuktu. Neredeyse yirmi dört saat geçti, diye mantıklı bir bahane uydurdu. Ve biri hayatının yarısını sizin için feda etmişse standart flört kurallarına uymanız gerekmezdi. Numarayı çevirdiğinde kalp atışları hızlanmıştı. Paul'ün sesini duymayı bekliyordu. O akşamın ilerleyen saatlerinde koltukta sarmaş dolaş uzandıklarını, belki Jake'le yerde kâğıt bile oynayabileceklerini hayal etti. Ama telefon üç defa çaldıktan sonra telesekretere bağlandı. Liv tedirgin olup hemen telefonu kapattı ve çocukça davrandığı için kendine kızdı.

Koşmaya çıkıp Fran'e çay yaptı (Bu iki şekerli son çayıydı) ve saat altı buçukta tekrar Paul'ün numarasını çevirdi. Telefon yine doğrudan telesekretere bağlandı. Ev numarasını bilmiyordu. Oraya mı gitmeliydi? Belki de Greg'deydi. Ama Greg'in numarasını da bilmediğini fark etti. Cuma günü yaşananlar kafasını öyle karıştırmıştı ki evin adresini bile tam olarak anımsamıyordu.

Bu çok saçma, dedi kendi kendine. *Eninde sonunda arayacak.*

Ama Paul aramadı.

Saat sekiz buçukta gecenin geri kalanını evde geçiremeyeceğini anlayınca kalkıp paltosunu giyindi ve anahtarlarını aldı.

Greg'in barı yakınlardaydı, hatta spor ayakkabılarınızla koşarsanız daha da yakın olurdu. Kapıyı açtı ve içerinin gürültüsü bir anda üzerine hücum etti. Soldaki küçük sahnede kadın kılığındaki bir adam boğuk sesiyle disko müziğine eşlik ediyor, kalabalık da kendinden geçmişcesine onu alkışlıyordu. Diğer köşede masalar iç içeydi ve insanlar masaların arasında sarmaş dolaştı.

Omzuna astığı havlusuyla barda enerjik bir şekilde hareket eden Greg'i ancak birkaç dakika sonra görebildi. Öne doğru ilerlemeye çalışırken birinin kolunun altından ona seslendi.

Greg'e sesini duyurabilmesi için birkaç defa bağırması gerekmişti. O anda döndü ve tebessümü silindi. Yüzünde Liv'i gördüğüne sevinmediğini belirten bir ifade belirmişti.

"Tam vaktinde geldin."

Liv gözlerini kırıştırdı. "Anlamadım?"

"Saat dokuza geliyor. Siz benimle dalga mı geçiyorsunuz?"

"Neden bahsettiğini anlamıyorum."

"Bütün gün onunla ben ilgilendim. Andy'yle bu gece dışarı çıkmayı planlıyorduk. Ama bütün planları iptal ettik ve evde oturup çocuk bakmak zorundayız. Andy'nin de bundan memnun olduğunu söyleyemem."

Liv gürültülü barda onu duymaya çalışıyordu. Greg elini kaldırıp birinin siparişini almak için eğildi.

"Yani tabii ki onu seviyoruz," dedi tekrar döndüğünde. "Onu ölesiye seviyorum. Ama bize bakıcıymışız gibi davranması..."

"Ben Paul'ü arıyorum," dedi Liv.

"Seninle birlikte değil miydi?"

"Hayır. Telefonlarına da bakmıyor."

"Evet biliyorum. Ben de sandım ki... Ah, bu çok saçma. Bara gel." Liv'in içeri girmesi için bölmeyi açtı ve bekletildikleri için söylenenlere döndü. "İki dakika çocuklar, iki dakika..."

Mutfığa giden küçük koridorda duvarlardan yankılanan sesler Liv'in ayaklarını titreştiriyordu. "İyi ama nereye gitti?" diye sordu.

"Bilmiyorum." Greg'in öfkesi yok olmuştu. "Bu sabah uyanığımızda gitmesi gerektiğini yazdığı bir not bulduk. O kadar. Dün gece sen gittikten sonra biraz tuhaftı."

"Tuhaf derken?"

Greg söylemesi gerekenden fazlasını söylediği için kendine kızılıyordu.

“Ne?”

“Kendinde değildi. Bu işi çok ciddiye alıyor.” Greg dudağını ısırırdı.

“Ne?”

Greg çok tuhaf görünüyordu. “Şey, bu resmin ikinizin bir ilişki yaşamınıza engel olacağını düşünüyor.”

Liv ona baktı. “Yani o...”

“Eminim öyle demek istemedi...”

Ama Liv çoktan bardan çıkmaya hazırlanıyordu.

Yapacak hiçbir şey bulamadığı pazar günü geçmek bilmiyordu. Liv sessiz evinde oturuyordu. Telefonu çalmıyordu. Zihni karmakarışık ve uğulduyordu. Dünyanın sonunun gelmesini bekliyordu.

Paul’ü bir kez daha aradı ve telesekreter çıkınca hemen kapattı.

Belli ki Paul bu işten vazgeçmişti.

Tabii ki vazgeçmedi.

Benim tarafıma geçerek berbat ettiği hayatını düşünmeye ihtiyacı var.

Ona güvenmelisin.

Liv, o anda Mo’nun yanında olmasını isterdi.

Gece yaklaşırken gökyüzü ağırlaşıyor, şehri yoğun bir sis bulutunun içinde bırakıyordu. Liv televizyon izleyememiş, ara ara uyuklamış, dörtte uyanmış, karmakarışık düşüncelere dalmıştı. Saat beş buçukta da pes etmiş, banyo yapıp bir süre uzanmış, zifiri karanlıkta gökyüzünü izlemişti. Saçlarını özenle kurutup gri bluzuyla David’in bir defasında çok sevdiğini söylediği çizgili

eteğini giymişti. O etekle sekretere benzediğini söylemişti. Ama bunu iyi bir şey söylemiş gibi söylemişti. Sonra alyansıyla sahte incilerini taktı. Özenle makyajını yaptı. Gözlerinin altındaki morlukları, yorgun ve renksiz tenini kapatacak malzemelere minnet duydu.

Gelecek, dedi kendi kendine. Bir şeylere inanman gerek.

Etrafındaki dünya yavaş yavaş uyanıyordu. Cam ev bir sis bulutuyla örtünmüştü ve şehrin geri kalanından izole olduğuna dair bir his uyandırıyor. Yalnızca fren lambalarının kırmızı ışıyla kendini belli eden aşağıdaki trafik, tıkalı bir damardan akan kan gibi ağır ağır ilerliyordu. Biraz kahve içip yarım tost yedi. Radyo, Hammersmith'te trafiğin yoğun olduğundan ve Ukrayna'da zehirlenen bir politikacıdan bahsediyordu. Liv kahvaltısını bitirdiğinde temiz görünsün diye mutfak toparladı.

Sonra dolaptan eski bir battaniye alıp *Ardında Bıraktığın Kadın*'ı özenle sardı. Bir hediye sarıyormuş gibi onu örterken Sophie'nin yüzünü görmemek için resmi ters çevirmişti.

Fran kutudan evinde değildi. Ters çevirdiği bir sepetin üzerinde oturmuş nehri izliyor, bir yandan da süpermarketten aldığı poşetleri yüzlerce defa saran ipi çözmeye çalışıyordu.

Ona iki fincanla yaklaşan Liv'e, sonra da gökyüzüne baktı. Yağmur damlaları boğuk bir sesle aralarına düşüyordu.

"Koşmuyor musun?"

"Hayır."

"Garip."

"Evet, biraz öyle."

Liv ona kahvesini uzattı. Fran bir yudum alıp zevkle içti ve Liv'e baktı. "O zaman orada öyle limon gibi durma da otur."

Liv etrafına bakındıktan sonra Fran'ın küçük bir süt kasesini işaret ettiğini anladı. Onu çekip oturdu. Çakıl taşlarının üzerindeki bir güvercin ona yaklaştı. Fran eski püskü çantasına uzanıp güvercine kırıntı attı. Thames'in nazikçe kıyıya vurduğu, trafiğin uzaktan gelen sesini dinlemek huzur vericiydi. Liv, sosyetik dulun kahvaltılık arkadaşını görsel gazetelerin ne yazacağını düşündü. Sislerin arasından bir mavna göründü ve ışıkları gri renkli havada kaybolarak önlerinden geçip gitti.

“Demek arkadaşın gitti.”

“Nereden biliyorsun?”

“Burada uzun süre oturunca her şeyi öğreniyorsun. Dinle bak, gördün mü?” Kafasının yan tarafına vurdu. “Kimse artık dinlemiyor. Herkes ne duymak istediğini biliyor ama kimse gerçekten dinlemiyor.”

Aklına bir şey gelmiş gibi bir an durdu. “Seni gazetede gördüm.”

Liv kahvesini üfledi. “Sanırım bütün Londra beni gazetelerde gördü.”

“Gazeteyi saklıyorum, kutunun içinde.” Kadın kapıyı gösterdi. “Bu o mu?” diye soran Fran, Liv'in kolunun altında tuttuğu şeyi işaret etti.

“Evet.” Liv bir yudum içti. “Evet, bu o.” Liv, Fran'ın de bu konuyla ilgili yorum yapmasını, resmi elinde tutmayı hiç denemesi gerektiğiyle ilgili cümleleri sıralamasını bekledi ama öyle bir şey olmadı. Onun yerine kadın burnunu çekip nehre baktı.

“İşte bu yüzden çok eşyam olsun istemem. Barakada yaşarken insanlar hep içinden bir şeyler çalışıyordu. İster yatağının altına, ister dolaba sakla dışarı çıkmanı bekler, sonra da hemen girip alırlar. Sırf eşyalarını çaldırmamak için dışarı çıkmak istemezsin. Düşünsene.”

“Neyi?”

“Kaybettiğın şeyi. Birkaç parça şeye tutunarak yaşamayı.”

Liv, Fran’ın keskin, yıpranmış ve o günleri artık hiç özlemediğini görerek memnun bir ifadeye bürünmüş yüzüne baktı.

“Bir tür çılgınlık bu,” dedi Fran.

Liv gri nehre baktı ve gözleri aniden yaşardı.

Henry onu arka girişte bekliyordu. Son günde televizyon kameraları gibi göstericiler de mahkeme binasının önünde toplanmıştı. Henry onu orada bekleyeceğini söylemişti. Liv taksiden indi ve Henry, Liv'in elindekini görünce gülümsemekten vazgeçip yüzünü ekşitti. "Bu düşündüğüm... Bunu yapmana gerek yoktu! Kaybedersek onu güvenlik şirketiyle yollardık. Aman Tanrım, Liv! Milyonlar değerindeki bir şeyi ekmek gibi oradan oraya taşıyamazsın."

Liv resmi sıkıca kavramıştı. "Paul burada mı?"

"Paul mü?" Bir doktorun küçük bir çocuğu hastaneye taşınması gibi Henry de onu mahkeme binasına soktu.

"McCafferty."

"McCafferty mi? Hiçbir fikrim yok." Henry tekrar resme baktı. "Lanet olsun Liv. Bana haber verebilirdin."

Liv onun peşinden güvenliği geçip koridora girdi. Henry güvenlik görevlisini çağırıp resmi işaret etti. Görevli irkilip başını salladı ve telsize bir şeyler söyledi. Ekstra güvenlik sağlanacaktı. Ancak duruşma salonuna girdiklerinde Henry biraz olsun rahatlamıştı. Oturup nefesini dışarı verdi ve iki avucuyla yüzünü ovuşturdu. Sonra Liv'e döndü. Acı dolu bir tebessümle, "Henüz hiçbir şey bitmiş değil, biliyorsun," dedi. "Güven oylamasına gideceğini sanmıyorum."

Liv hiçbir şey söylemedi. Dolmaya başlayan duruşma salonunu izliyordu. Yargılanıyormuş gibi kuşkucu ve duygusuz yüzler ona çevrilmişti. Kimseyle göz göze gelmemeye çalıştı. Turuncu kıyafetiyle uyumlu plastik küpeli Marianne'e baktı ve yaşlı kadın hafifçe elini sallayıp cesaret verircesine başparmağını kaldırdı. Boş bakışların arasında dostça bir yüzdü onunki. Flaherty'yle konuşan Janey Dickinson'ın da sıranın diğer köşesine oturduğunu gördü. Salon ayak sesleri, konuşmalar, çekilen sandalyelerle yere bırakılan çantaların sesiyle dolmuştu. Muhabirler kendi aralarında konuşuyor, plastik bardaklardan kahve içiyor, notlarını paylaşıyorlardı. Biri başka birine bir kalem veriyordu. Liv bir anda ortaya çıkan panik duygusunu bastırmaya çalıştı. Saat dokuz kırktı. Gözü tekrar tekrar kapıya kayıyor, Paul'un gelmesini bekliyordu. *İnan*, diye düşündü. *Gelecek*.

Saat dokuz ellide, dokuz elli ikide ve dokuz elli sekizde aynı şeyi tekrarladı. Saat ondan biraz önce yargıç salona girdi. Herkes ayağa kalktı. Liv paniğe kapıldı. *Gelmiyor. Tüm bu olanlardan sonra gelmiyor. Aman Tanrım, o olmadan bunu başaramam ki.* Derin derin nefes almaya çalışıp gözlerini kapattı ve sakinleşmeye çalıştı.

Henry belgeleri karıştırıyordu. "İyi misin?"

Liv ağzının içi tozla dolmuş gibi hissediyordu. "Henry," diye fısıldadı. "Bir şey söyleyebilir miyim?"

"Ne?"

"Salona bir şey söyleyebilir miyim? Önemli."

"Şimdi mi? Yargıç kararını açıklamak üzere."

"Ama önemli."

"Ne söylemek istiyorsun?"

"Lütfen, sor ona."

Henry kuşkuyla ona baktı ama Liv'in yüz ifadesi onu ikna etti. Eğilip Angela Silver'a bir şeyler fısıldadı. Angela arkasındaki Liv'e bakıp kaşlarını çattı ve kısa bir laf alışverişinin ardından ayağa kalkıp kürsüye çıkmak için izin istedi. Christopher Jenks de onlara katılmaya davet edildi.

Avukatlarla yargıç kısık sesle konuşurken Liv avuçlarının terlediğini hissetti. Teni karıncalanıyordu. Kalabalık salona baktı. Düşmanca bir hava estiği belliydi. Resmi sımsıkı kavradı. *Sophie olduğunu hayal et*, dedi kendi kendine. *O bunu yapardı.*

Sonunda yargıç konuştu.

"Bayan Olivia Halston söz almak istiyor." Gözlüklerinin üzerinden ona baktı. "Buyurun Bayan Halston."

Resmi hâlâ sımsıkı tutan Liv kalkıp kürsüye yürüdü. Ahşap zemin üzerindeki her adımını duyuyor, bütün gözlerin üzerinde olduğunu hissediyordu. Büyük ihtimalle resme bir şey olmasından hâlâ korkan Henry bir metre ötesindeydi.

Liv derin bir nefes aldı. "*Ardında Bıraktığın Kadın*'la ilgili birkaç şey söylemek istiyorum." Bir an duraksadığında etrafındakielerin şaşkın ifadesini gördü ve sessizliğin içinde dalgalanan ince sesiyle devam etti. Bu sanki başkasının sesi idi.

"Sophie Lefèvre cesur ve onurlu bir kadındı. Sanırım ve umuyorum ki bu kadarı açıkça anlaşılmıştır." Not defterine bir şeyler yazan Janey Dickinson'ın yüzünün, avukatların sıkıntılı mırıldanmalarının farkındaydı. Liv parmaklarını çerçeveye kenetledi ve devam etmeye çalıştı.

"Merhum kocam David Halston da iyi biriydi. Gerçekten iyi biriydi. İnanıyorum ki Sophie'nin portresinin, bu çok sevdiği resmin geçmişini bilse onu çoktan geri verirdi. Benim bu duruma itirazım, hayatını verdiği ve çok istediği binadan isminin çıkartılmasına sebep oldu ve bundan ötürü büyük pişmanlık duyuyorum. Çünkü o Goldstein binası David'in anısına yapılacaktı."

Liv muhabirlerin kıpırdandığını, birden onunla ilgilendiklerini fark etti. Birçoğu not almaya başlamıştı.

“Bu dava ve bu resim David’in anısı kadar Sophie’ninkini de yok etti. Bu yüzden ikisine de haksızlık edildi.” Sesi çatallanmaya başlamıştı. Etrafına bakındı. “Bu yüzden verdiğim mücadelenin kararının yalnızca bana ait olduğunu belirtmek istiyorum. Yanlış yaptıysam özür dilerim. Bu kadar. Teşekkür ederim.”

Yana doğru iki defa tökezledi. Muhabirlerin aceleyle not aldığını, birinin *Goldstein*’m nasıl yazıldığına baktığını gördü. Sıradaki iki avukat ısrarlı bir konuşmaya dalmıştı. Henry, hafifçe ona doğru eğilerek “İyi hamle,” dedi. “Senden iyi avukat olurmuş.”

Başardım, dedi Liv kendi kendine. Goldsteinlar ne yaparsa yapsın şimdi David’in o binayla arasında bir bağ kurulmuştu.

Yargıç salondakileri susturdu ve yorgun bir sesle, “Bayan Halston. Konuşmanız bitti mi?” diye sordu.

Liv başını salladı. Boğazı kurumuştu. Janey avukatına bir şeyler fısıldıyordu.

“Söz konusu olan resim bu, öyle mi?”

“Evet.” Liv onu kalkan gibi sımsıkı tutmuştu.

Yargıç sekretere döndü. “Biri resmi güvenli bir yere koyabilir mi? Burada kalmasının doğru olacağını sanmıyorum. İzin verir misiniz Bayan Halston?”

Liv resmi sekretere uzattı. İç sesi, aldığı talimatı duymazdan gelmiş gibi bir an onu bırakmak istemedi. Sonunda onu bıraktığında sekreter radyoaktif bir şey almış gibi bir an öylece kalakaldı.

Liv, *affedersin Sophie*, dedi ve aniden karşısında gördüğü resimdeki yüz ona baktı.

Liv elindeki boş battaniyeyle birlikte düzensiz adımlar atarak yerine geçti. Etrafında yükselen mırıltıları güçlkle duyuyordu. Yargıç iki avukatla konuşuyordu. Akşam gazetesinin muhabirleri

olduklarını tahmin ettiği birkaç kişi kapıya yönelirken arkadakiler de yorumlar yapıyordu. Henry, Liv'in koluna dokunup ne kadar iyi bir şey yaptığını söylüyordu.

Liv oturup kucağına, parmağında çevirip durduğu yüzüğüne baktı ve böylesi bir boşlukta nasıl hissedebildiğini düşünmeye başladı.

Sonra onu duydu.

"Affedersiniz."

Gürültüde sesini duyurmak için iki defa tekrarlamak zorunda kalmıştı. Liv kafasını kaldırıp etrafındakilerin bakışlarını takip etti ve... işte oradaydı. Paul McCafferty kapıda belirmişti.

Mavi bir gömlek giymiş, sakalları hafiften uzamıştı ve ifadesi okunmuyordu. Kapıyı açtı ve bir tekerlekli sandalyeyi salona soktu. Etrafına bakındı, gözleri onu aradı ve göz göze geldiklerinde ikisinden başka herkes kaybolmuştu. *İyi misin*, diye sordu Paul dudaklarını oynatarak. Liv başını sallayıp tuttuğunu bile fark etmediği nefesini dışarı verdi.

Paul gürültüyü bastırmak için yüksek sesle tekrar seslendi. "Affedersiniz Sayın Yargıç."

Yargıç, silah sesini andırırcasına tokmağını masaya vurdu. Salon sessizliğe gömüldü. Janey Dickinson doğrulup neler olup bittiğini izlemeye koyuldu. Paul tekerlekli sandalyesindeki yaşlı bir kadını salonun ortasına itiyordu. O kadar yaşlıydı ki çoban değneği gibi kambur duruyordu. Elini de küçük çantasına kenetlemişti.

Lacivert renkli güzel kıyafetiyle başka bir kadın da Paul'un arkasından gelip ona bir şey sordu. Paul yargıcı işaret etti.

"Büyükanneimin bu davayla ilgili söyleyeceği önemli bir şey var," dedi kadın. Fransız aksanıyla konuşuyordu ve iki sıranın arasından geçerken etraftakilere tuhaf bir ifadeyle bakıyordu.

Yargıç ellerini iki yana açtı. “Neden olmasın?” diye mırıldandı yüksek sesle. “Anlaşılan herkesin bir diyeceği var. Herkes fikrini söylüyorsa neden siz de söylemeyesiniz?”

Kadın bekledi ve yargıç çileden çıkmış bir tavırla, “Ah, Tanrı aşkına Madam. Lütfen kürsüye yaklaşın.”

Kendi aralarında konuştuktan sonra yargıç iki avukatı çağırdı ve konuşma uzadı.

Liv’in yanında oturan Henry, “Nedir bu?” deyip duruyordu. “Neler oluyor böyle?”

Salona sessizlik hâkim olmuştu.

“Şimdi bu kadının söyleyeceklerini dinlemeliyiz,” dedi yargıç. Kalemını alıp not defterini karıştırmaya başladı. “Ve nihai karar gibi sıradan bir şeyle ilgilenen biri var mı diye de merak ediyorum.”

Yaşlı kadının sandalyesini çevirip kürsünün yakınma getirtiler. Fransızca konuşmaya başladı ve torunu da söylediklerini tercüme ediyordu.

“Resmin kaderi tayin edilmeden önce bilmeniz gereken bir şey var. Bu dava yanlış bir önermeye dayanıyor.” Kadın duraksadı ve yaşlı kadının söylediklerini dinlemek için eğilip sonra tekrar doğruldu. “*Ardında Bıraktığın Kadın* hiç çalınmadı.”

Yargıç hafifçe öne eğildi. “Bunu nereden biliyorsunuz Madam?”

Liv başını kaldırıp Paul’e baktı. Paul zafer kazanmışçasına sabit ve doğrudan bakıyordu.

Yaşlı kadın torununu kovarcasına elini kaldırdı. Boğazını temizledi ve açık ve net bir şekilde konuşmaya başladı. Bu kez İngilizce konuşuyordu. “Çünkü o resmi Komutan Hencken’e ben verdim. Benim adım Édith Bèthune.”

35

1917

Gün ağardıktan bir süre sonra beni indirdiler. Ne zamandır yolda olduğumuzu bilmiyorum. Ateşim çok yükseldiği için gerçek ile hayal birbirine karışmıştı ve hayalet gibiydim. Var mıydım, yok muydum, onu bile bilmeden gerçekliğe dalıp çıkıyordum. Gözlerimi kapattım ve barın perdesini çeken ablamın saçlarını ıslıl parlatan güneşin altında bana döndüğünü gördüm. Mimi'nin kahkahalarını gördüm. Édouard, yüzü, elleri karşımdaydı; sesini duydum ama o birden kaybolmuştu. Aracın arkasında uyandığımda gözlerim askerin çizmeleriyle aynı hizadaydı ve yol boyunca üzerinden geçtiğimiz her tümsekte başımı şiddetle yere çarpıyordum.

Sonra Liliane'ı gördüm.

Cesedi oradaydı, kum torbasıymış gibi küfrederek onu Hannover yolunda bir yere fırlatmışlardı. Kan lekeleri ve daha da kötü bir görüntünün içinde saatler geçirmiştim. Kıyafetime kan bulanmıştı. Dudaklarımda kanın tadını hissediyordum. Yerdeki kan pıhtılaşmış, yapışkan bir hal almıştı. Beni yiyip bitiren bitlerin de farkında değildim. Uyuşmuştum. Kendimi Liliane'ın cesedinden daha canlı hissetmiyordum.

Karşımdaki asker üniformasının lekelenmesine, Liliane'a silahını kaptırdığı için üstünden azar işitmesine sinirlenerek mümkün olduğunca uzağımda oturmuş, yüzünü dışarıdan biraz hava girmesini sağlayan pencereye dönmüştü. Bakışlarını görüyordum. Tiksendiğini ima eden bir bakıştı bu. Artık onun gözünde insan değildim. Bana eşyadan farklı bir gözle bakıldığı zamanları, Almanlarla dolu bir kasabada biraz olsun saygı gördüğüm günleri anımsamaya çalıştım ama bu çok zordu. Bütün hayatım bu araçtan ibaretti sanki. Bu sert metal zeminden ve koyu kırmızı lekeli yün kazaktan...

Gecenin karanlığına doğru sallanıp sarsılarak ilerleyen araç aniden durdu. Bilinç ile bilinçsizlik arasında gidip geliyor, yalnızca acıdan ya da ateşim yükseldiğinde uyanıyordum. Soğuk havayı, sigara dumanını içime çekiyor, adamların aracın önünde konuştuğunu duyuyor, bir daha Fransızca konuşulduğunu duyabilecek miyim diye merak ediyordum.

Sonra şafak vakti araç durdu. Yerimden kımıldayamaz haldeydim. Ağrıyan gözlerimi açtığımda genç askerin araçtan indiğini fark ettim. Esneyerek gerinmesini, çakmak sesini, kısık sesli Almanca konuşmaları duyuyordum. Rahatlamaya çalışan adamların enerjik, kaba konuşmalarını, kuş cıvıltılarını ve yaprakların hışırtısını duyuyordum.

Orada öleceğimi biliyordum ve doğrusu artık umurumda da değildi.

Bütün vücudum ağrıyordu; ateşten cildim karıncalanıyor, eklem yerlerim ağrıyordu ve başım da ağırlaşmıştı. Arka taraftaki kumaş kaldırılmış, kapak açılmıştı. Bir görevli inmemi emretti. Güçlkle kımıldayabiliyordum ama yaramaz bir çocukmuşum gibi beni kolumdan kavrayıp çekti. Vücudum o kadar hafifti ki aracın arkasından uçacaktım neredeyse.

Sabah sisliydi ve dikenli tellerle kocaman kapıları görebiliyordum. Üzerinde “STRÖHEN” yazılıydı. Bunun ne olduğunu biliyordum.

Başka bir görevli olduğum yerde kalmamı işaret etti ve nöbetçi kulübesine gitti. Aralarında konuştuktan sonra biri uzanıp bana baktı. Kapıların ardından sıra sıra dizili fabrika barakalarını gördüm. Burası gizemli ve bomboş görünen, hissedilir derecede soğuk ve özelliiksiz bir yerdi. Kaçma teşebbüslerini önlemek için her köşede gözcü noktası da bulunan bir nöbetçi kulübesi vardı.

Kendinizi kaderinize teslim etmenin ne demek olduğunu bilir misiniz? Ben neredeyse zevkle bunu yapıyordum. Artık ne acı ne korku ne de özlem vardı. Büyük bir rahatlamayla gelen ümitlerin yok oluşuydu bu. Yakında Édouard’a kavuşacaktım. Öteki dünyada bir araya gelebilecektik çünkü Tanrı’nın bizi bu avuntudan yoksun bırakmayacağını biliyordum.

Nöbetçi kulübesindeki hararetli konuşmanın pek farkında değildim. Bir adam gelip evraklarımı istedi. O kadar halsizdim ki ancak üç teşebbüsten sonra onları cebimden çıkartabildim. Kimlik kartımı kaldırmamı işaret etti. Bitlendiğim için bana dokunmak istemiyordu.

Listesinde bir şey işaretledi ve beni tutan görevliye Almanca bir şey söyledi. Aralarında kısa bir konuşma geçti. Sesler kulağıma gidip gelirken onlar mı seslerini kısmıştı, yoksa zihnim bana oyun mu oynuyordu bilmiyorum. Artık kuzu gibi uysal ve uyumluydum; nereye çekerlerse oraya gitmeye hazırdım. Düşünmek istemiyordum. Beni nasıl bir dehşetin beklediğini de bilmek istemiyordum. Ateş kafamın içinde vızıldıyor, gözlerim yanıyordu. Çok bitkindim. Liliane’ın sesini duydum ve içten içe korkmam gerektiğini biliyordum. *Bize ne yapacaklarını bilmiyorsun. Ama*

nedense içimdeki korku duygusunu uyandıramıyordum. Görevli yanımda olup kolumu tutmasa yere düşebilirdim.

Kapılar açılıp bir aracın çıkmasına izin verildi ve sonra tekrar kapandı. Zaman içinde dolaşıyordum. Gözlerim kapalıydı ve bir an Paris'teki bir kafede oturduğumu düşündüm. Başımı eğip güneşi yüzümde hissediyordum. Kocam yanımda oturuyor, kahkahası kulaklarımı dolduruyor, koca elleri masanın üzerinde benim elimi tutuyordu.

O soğuk gecede titrerken kısık sesle, *Ah Édouard*, diye sızlandım. *Umarım sen bu acıları çekmemişsindir. Umarım sen daha kolay atlatmışsındır.*

Biri yine beni çekti. Bağırıyorlardı. Eteğim ayaklarıma dolanırken ben çantama kenetlenmişim. Kapılar tekrar açıldı ve beni kampa ittiler. İkinci nöbetçi kulübesine vardığımda görevli beni tekrar durdurdu.

Beni barakalara sokun artık. İzin verin uzanayım.

Çok yorgundum. Liliane'nin elini gördüm. Silahı kafasına tutuş şeklini düşündüm. Hayatının son anlarında gözlerini benim gözlerime kenetlemişti. Uçsuz bucaksız siyah noktalar, cehenneme açılan pencere gibiydi. *Şimdi hiçbir şey hissetmiyorum*, dedim kendi kendime ve hâlâ işlev gören bir yanımla aslında ona imrendiğimi hissettim.

Kimlik kartımı tekrar cebime koyduğumda elim cam parçasına gitti ve o aşinalık duygusuyla içim ürperdi. O sivri ucla boğazımı kesebilirdim. Hangi damar olduğunu ve ne kadar baskı uygulamam gerektiğini biliyordum. St. Péronne'daki domuzun nasıl teslim olduğunu anımsıyordum. Tek bir hamlede gözleri dingin bir huzura ermişti. Orada durdum ve bu fikrin güçlenmesini bekledim. Onlar ne yaptığının farkına bile varmadan bu işi bitirebilirdim. Kendimi özgürleştirebilirdim.

Bize ne yapacaklarını bilmiyorsun.

Parmaklarımı kenetledim ve o sesi duydum.

Sophie.

Huzurun yaklaştığını biliyordum. Cam parçasını elimden bıraktım. Oydu işte; kocamın tatlı sesi beni eve götürüyordu. O kadar rahatlamıştım ki gülümsemeye başlamıştım. Ses içimde yankılanırken hafiften sallandım.

Sophie.

Bir Alman eli beni çevirip kapıya doğru itti. Kafam karışmış halde tökezleyerek arkama baktım. Sonra sislerin arasından görevlinin geldiğini gördüm. Önünden karnındaki bohçaya sıkıca kenetlenmiş uzun boylu, kambur bir adam yürüyordu. Onu tanıdığımı düşünüp gözlerimi kısıtım. Ama ışık arkasından vuruyordu ve onu göremiyordum.

Sophie.

Odaklanmaya çalışırken aniden dünya durmuş, etrafımdaki her şey sessizliğe gömülmüştü sanki. Almanlar konuşmuyordu, motorlar susmuştu ve ağaçlar da fısıldamayı kesmişti. Mahkûmun aksayarak yanıma geldiğini gördüm. Tuhaf bir silueti vardı, omuzları bir deri bir kemik kalmıştı ama kararlı adımlar atıyordu. Bir mıknaş onu bana doğru sürüklüyormuş gibiydi. Vücudum onu benden önce tanımış gibi şiddetle titremeye başladı. “Édouard?” Sesim çatlayarak çıkmıştı. Buna inanamıyordum. Gerçekten inanamıyordum.

“Édouard?”

Şimdi ayağını sürterek yarı koşarcasına bana gelirken arkasından gelen görevli de adımlarını sıklaştırmıştı. Bunun korkunç bir oyun olmasından, birazdan uyanıp kendimi aracın içinde bir

çizmenin yanı başında bulmaktan korkarak donup kalmıştım. *Lütfen Tanrım, zulüm etme.*

Sonra birkaç metre ötemde durdu. Çok zayıftı, yüzü çömüştü ve güzelim saçları tıraş edilmiş, yüzündeki yara izleri ortaya çıkmıştı. Ama... Ah Tanrım, yüzü. *Yüzü. Benim Édouard'ım.* Bu kadarı çok fazlaydı. Yüzümü gökyüzüne kaldırdım. Çantam elimden düştü ve yere yığıldım. Düşerken kollarını gövdemde hissettim.

“Sophie. Sophie... Karıcığım, sana ne yaptılar böyle?”

Édith Béthune sessiz salonda tekerlekli sandalyesine yaslandı. Sekreter ona biraz su getirdi ve başını sallayarak teşekkür etti. Muhabirler bile yazmayı bırakmıştı. Orada oturmuş, kalemlerini sabitlemişlerdi ve ağızları da açık kalmıştı.

“Ona ne olduğunu öğrenemedik. Ben öldüğüne inanıyordum. Annem götürüldükten birkaç ay sonra yeni bir haber geldi ve kampta ölenlerin arasında olduğunu öğrendik. Hélène o haberi duyduğunda bir hafta ağladı.

“Sonra bir sabah şafak vakti hazırlıklara başlarken –mutfakta Hélène’e yardım ediyordum– Le Coq Rouge’un kapısından içeri atılmış bir mektup gördüm. Tam onu alıyordum ki arkamdan gelen Hélène benden önce davrandı.

“Bunu görmedin say,’ deyince çok şaşırdım çünkü daha önce benimle hiç bu kadar sert konuşmamıştı. Yüzü bembeyaz kesilmişti. ‘Beni duydun mu? Bunu görmedin Édith. Kimseye söylemeyeceksin. Aurélien’e bile. Hatta özellikle Aurélien’e.”

“Başımı salladım ama yanından gitmedim. İçinde ne olduğunu görmek istiyordum. Mektubu açtığında Hélène’in elleri titriyordu. Yüzü sabah güneşiyle aydınlanırken bara yaslandı ve elleri öyle titriyordu ki kelimeleri okuyabileceğinden şüpheliydim. Sonra

çöküp eliyle ağzını kapattı ve kısık sesle ağlamaya başladı. “Ah, şükürler olsun, şükürler olsun Tanrım.”

“İsviçre’ye gitmişlerdi. Onlara Alman devletine hizmet adı altında sahte birer kimlik verilmişti ve İsviçre yakınlarındaki sınıra götürülmüşlerdi. Sophie çok hasta olduğu için Édouard kontrol noktasına kalan son yirmi beş kilometre boyunca onu kucağında taşımıştı. Onları oraya götüren görevli Fransa’dan kimseyle irtibata geçmemeleri ve onlara yardım edenleri riske atmamaları konusunda uyarılmıştı. Mektup Marie Leville adıyla imzalanmıştı.”

Kadm salondakilere baktı.

“İsviçre’de kaldılar. Sıkı Alman denetimindeki St. Péronne’a bir daha dönemeyeceklerini biliyorduk. Dönerse sorular sorulacaktı. Ve tabii onlara kimin yardım ettiğini de anlamıştım.”

“Kim yardım etti Madam?”

Yaşlı kadın bunu şimdi bile söylemenin bir bedeli olabileceği gibi dudaklarını büktü ve “Komutan Friedrich Hencken,” dedi.

“Kusura bakmayın,” dedi yargıç. “Ama bu çok sıra dışı bir hikâye. Ama bunun resmin kaybolmasıyla ne ilgisi olduğunu anlamış değilim.”

Édith Béthune kendini tuttu. “Hélène bana mektubu göstermedi ama zihnini meşgul ettiğini biliyordum. Sophie gittiğinden beri Aurélien, Le Coq Rouge’a pek uğramasa da o yakınlardayken Hélène geriliyordu. Aurélien’in barda kalmaya dayanamıyormuş gibi bir hali vardı. Ama iki gün sonra Aurélien dışarı çıkıp küçükler de yan odada uyuduktan sonra Hélène beni yatak odasına çağırdı ve, ‘Édith benim için bir şey yapmanı istiyorum,’ dedi.”

“Yere oturmuştu ve tek eliyle Sophie’nin portresini tutuyordu. Bir şeyi kontrol ediyormuş gibi elindeki mektuba bakıyordu. Hafifçe başını salladı ve tebeşirle arkasına bir şey yazdı. Doğru

anladığını onaylarcasına arkasına yaslandı. Resmi özenle bir örtüye sardı ve bana uzattı. “Komutan bu öğleden sonra ormanda kuş avına çıkacakmış. Bunu ona götürmeni istiyorum.”

“Olmaz.” O adamdan nefret ediyordum. Annem onun yüzünden gitmişti.

“Dediğimi yap. Bunu Komutan’a götür.”

“Hayır.” Ondan korkmuyordum. Zaten bana hayal edebileceğim en kötü şeyi yapmıştı. Onun yanında bir an bile geçirmek istemiyordum.

“Hélène bana baktığında sanırım ne kadar ciddi olduğumu gördü. Beni kendine çekti; hiç bu kadar kararlı baktığını görmemiştim. ‘Édith bu resmi Komutan’a vermeliyiz. Sen ve ben onun ölmesini dileyebiliriz ama Sophie’nin dileğini... yerine getirmeliyiz,’ dedi.”

“Sen götür.”

“Ben götüremem. Ben götürürsem kasabalılar adımı çıkarır ve adımın kız kardeşiminki gibi lekelenmesini göze alamam. Hem Aurélien de bir şeyler çevirdiğimi anlar. Ama o gerçeği öğrenmemeli. Sophie’nin ve bizim güvenliğimiz için kimse öğrenmemeli. Şimdi, dediğimi yapacak mısın?”

“Başka çarem yoktu. O öğleden sonra Hélène bana işaret ettiğinde resmi kolumun altına takıp dar yoldan boş araziye, oradan da ormana yürüdüm. Çerçeve ağırdı ve koltukaltıma batıyordu. Başka bir subayla birlikte oradaydı. Ellerinde tüfekleriyle onları gördüğümde korkudan dizlerimin bağı çözüldü. Beni gördüğünde diğer adamı yolladı. Ağaçların arasından yavaşça yürürken ayaklarım buzlu orman yolunda donmuştu. Ona yaklaştığımda biraz tedirgin görünüyordu ve o anda, *ne güzel. Umarım seni sonsuza dek tedirgin ederim*, diye düşündüğümü anımsıyorum.

“Benimle konuşmak mı istiyorsun,” diye sordu.”

“Resmi ona vermek istemiyordum. Ona küçücük bir şey bile vermek istemiyordum. Hayatımdaki en değerli iki şeyi elimden almıştı çünkü. O adamdan nefret ediyordum. Sanırım o fikir de aklıma o anda gelmişti. “Hélène Teyze dedi ki bunu size vermeliymişim.”

“Resmi benden alıp örtüsünü açtı. Ona kuşkuyla baktıktan sonra arkasını çevirdi. Orada ne yazdığını gördüğündeyse yüzüne tuhaf bir şey oldu. Bir an da olsa yumuşamış, açık mavi gözleri sevinçten ağlıyormuş gibi yaşarmıştı.

“*Danke*,” dedi usulca. “*Danke schön*.”

“Sophie’nin yüzüne bakmak için resmi tekrar çevirdi, sonra yine arkasına bakıp orada yazılanları tekrar okudu. ‘*Danke*,’ dedi yumuşak bir sesle ama bana mı yoksa Sophie’ye mi teşekkür etmişti bilmiyorum.”

“Benim mutluluğumu tümüyle elimden almışken onun mutlu olduğunu, rahatladığını görmeye dayanamamıştım. O adamdan nefret ettiğim kadar kimseden nefret etmiyordum. Her şeyi mahvetmişti. O durgun havada zil sesi kadar net çıkan kendi sesimi duydum. ‘Sophie öldü,’ dedim. ‘Resmi size vermemizi bize bildirdikten sonra öldü. Kamplarda İspanya gribinden ölmüş.’”

“Neden böyle bir şey söylediğimi bilmiyorum. Sonuçlarından korkmadan, acııcı bir şekilde konuşuyordum. ‘O öldü. Buradan götürüldüğü için. Bunu size vermemizi bize bildirdikten hemen sonra.’”

“‘Emin misin?’ diye sordu. Sesi çatallanmıştı.”

“Kesinlikle eminim. Belki size söylememeliydim. Bu bir sır.”

Yüreğim taş kesmiş halde orada durup resmi izlemesini, yüzünün kedere bürünüp bir anda yaşlandığını izliyordum.”

“Umarım resmi sevmişsinizdir, dedim ve ormandan geçip Le Coq Rouge’a doğru yürüdüm. Bir daha hiçbir şeyden korkacağımı sanmıyordum.”

“Komutan dokuz ay daha kasabamızda kaldı. Ama Le Coq Rouge’a bir daha adım atmadı. Kendimi zafer kazanmış gibi hissetmiştim.”

Mahkeme salonu sessizliğe bürünmüştü. Muhabirler Édith Béthune’a bakıyordu. Tarih aniden burada, bu küçük salonda canlanmıştı sanki. Yargıcın sesi bu kez nazikti.”

“Madam. Resmin arkasında ne yazdığını bize söyleyebilir misiniz? Şu durumda dikkat çeken bir nokta gibi görünüyor. Net olarak anımsıyor musunuz?”

Édith Béthune etrafındaki dolu sıralara baktı. “Ah, evet. Çok net anımsıyorum. Anımsıyorum çünkü anlamını çözememiştim. Tebeşirle şöyle yazılmıştı. ‘*Pour Herr Kommandant, qui comprendra: pas pris, mais donné.*’ Anlayışlı Komutan’a... almasa da veren.”

Liv etrafındaki kuş cıvıltısını andıran seslerin yükseldiğini duyuyordu. Gazeteciler yaşlı kadının etrafını sararken kalemleri anten gibi sallanıyor, yargıç avukatlarla konuşuyor, tokmağını durduk yere kürsüye vuruyordu. Liv halka açık bölüme, neşeli insanlara bakarken ya yaşlı kadını ya da gerçeklerin ortaya çıkmasını alkışladıklarını duyuyordu. Hangisi olduğundan emin değildi.

Paul kalabalığı yararak ilerliyordu. Yanma geldiğinde Liv'i kendine çekip kulağına eğildi. "O senin Liv," dedi ve sesinden ne kadar rahatladığı belli oluyordu. "O senin."

Liv, "Yaşamış..." dedi. Aynı zamanda hem gülüyor hem ağlıyordu. "Kavuşmuşlar." Liv onun kollarındayken etrafındaki kaosa baktı. Artık kalabalıktan korkmuyordu. İyi bir sona ulaşmıştı ve Liv artık düşman değilmiş gibi herkes gülümsüyordu. Lefèvre kardeşlerin asık suratlarla ayaklanıp gitmeye hazırlandıklarını gördüğünde Sophie'nin onlarla birlikte Fransa'ya gitmeyecek olmasının rahatlığı içini sardı. Olanlara inanamıyormuş gibi donuk bir suratla ağır ağır eşyalarını toplayan Janey'ye baktı.

"Buna ne diyorsunuz?" Henry yüzünde koca bir tebessümle Liv'in omzuna dokundu. "Buna ne diyorsunuz? Kimse zavallı Berger'in kararını dinlemiyor bile."

"Haydi gel," dedi Paul korumacı bir tavrıyla Liv'e sarılarak. "Seni buradan çıkartalım."

İnsan selinin arasından sekreter geldi. Kısa yolculuğunda harcadığı efor yüzünden hafiften nefes nefese kalmış bir halde Liv'in önüne çıktı. "Buyurun madam," dedi ve resmi ona uzattı. "Sanırım bu sizin."

Liv'in parmakları yaldızlı çerçeveye kenetlendi. Salonun loş ışığında ışıldayan saçları ve yüzünde her zamanki gizemli tebesümüyle Sophie'ye baktı. Sonra sekreter, "Sanırım sizi yine arka kapıdan çıkarmalıyız," diye ekledi ve yanındaki güvenlik görevlisi elindeki telsize bir şeyler söyleyerek onları kapıya yönlendirdi.

Paul tam adımını atıyordu ki Liv onu kolundan tutup durdurdu. "Hayır," dedi Liv. Biraz daha uzun görünmek için derin bir nefes alıp omuzlarını doğrulttu. "Bu kez olmaz. Ön taraftan çıkacağız."

Son

Anton ve Marie Leville 1917 ve 1922 yılları arasında Montreux yakınlarındaki göl kıyısında küçük bir evde yaşadı. Eğlenceden uzak durup birbirlerinin arkadaşlığından memnun görünen sessiz bir çift olmuşlardı. Madam Leville yerel bir restoranda garson olarak çalışıyordu. Konuşmaya pek gönüllü olmasa da yetenekli ve samimi biri olarak anılıyordu. Mülk sahibi onun için karısına dönüp, “Asil bir kadm,” demişti.

Her akşam dokuzu çeyrek geçe uzun boylu esmer bir adam olan Anton Leville hızlı adımlarıyla restorana giden on beş dakikalık yolu yürür, müdürün odasının açık kapısından şapkasıyla onu selamlar, sonra da karısı çıkana kadar dışarıda beklerdi. Kolunu karısına uzatır, o da ona sarılır ve gölde güneşin batışını ya da süslü dükkân vitrinlerini izleyerek evlerine dönerlerdi. Komşularının dediğine göre her iş gününde bunu tekrar ederlerdi ve nadiren bu rutini bozarlardı. Madam Leville Fransa’nın kuzeyindeki bir adrese sık sık paketler, küçük hediyeler yollardı ama bunun dışında dış dünyayla pek ilgilendikleri söylenemezdi.

Hafta sonlarında çift evde kalmayı tercih eder, arada bir kafeye giderlerdi. Hava yeterince güneşliyse birkaç saat kâğıt oynar ya da adamın geniş omuzları, kadının narin vücudunu bir kalkan gibi sararken yan yana sessizce otururlardı.

Komşu evde büyüyen Anna Baerschi, “Babam, bir dakikalığına ondan ayrı durursa madamın uçup gitmeyeceğini söyleyerek

Mösyö Leville'e takılırdı," demişti. "Ve anneme, bir adamın karısına herkesin içinde sarılmasının yakışık almadığını söylerdi."

Sağlığının sık sık bozulması dışında kimse Mösyö Leville'in ne yaptığı bilmezdi. Özel bir geliri olduğu tahmin ediliyordu. Bir defasında iki komşu çocuğun resimlerini yapmayı teklif etmişti ama garip renk tercihleri ve sıra dışı fırça darbeleri yüzünden pek beğenilmemişti.

Kasabalıların büyük çoğunluğu, saat tamircisinin yanındaki Mösyö Blum'un daha uyumlu renk seçimlerini ve daha canlı resimlerini tercih ediyordu.

Noel'de bir e-posta geldi.

Evet. Tahminlerim konusunda resmen yanlışım. Sanırım arkadaşlık konusunda da öyle. Sana öğrettiğim voodoo bebeği yapma becerini kullanmadıysan seninle görüşmek isterim (Son zamanlarda müthiş baş ağrıları çektiğim için bu kesinlikle mümkün. Eğer bunu sen yapıyorsan gerçekten seni tebrik etmeliyim).

Ranic'le ilişkimiz beklediğim gibi gitmedi. On beş tane Doğu Avrupalı otel çalışanıyla iki odalı bir evde yaşamak pek de iyi bir şey değilmiş. Kim bilebilirdi ki? Vampir gibi yaşayan ve benim gibi biriyle yaşarsa insan içine çıkabileceğini düşünen bir muhasebeciyle birlikte Guntree aracılığıyla bir ev bulduk. Sanırım dolabını yolda bulduğum ölü hayvanlarla doldurmadığım ve evde ona dövme yapmayı önermediğim için biraz hayal kırıklığına uğradı ama sorun yok. Uydu antenli televizyon var ve ev "bakımevinden" yürüyerek iki dakika uzaklıkta. Tabii artık Bayan Vincent'ın çantasını unutma bahanesini kullanamıyorum (neden olduğunu sorma).

Her neyse. Resmin sende kalmasına gerçekten sevindim. Gerçekten. İlişkiler konusunda başarılı olamadığım için de kusura bakma. Seni özledim.

Mo

Liv'in omzunun üzerinden ekrana bakan Paul, "Davet et onu," dedi. "Hayat çok kısa, değil mi?"

Liv hiç düşünmeden Mo'nun numarasını çevirdi.

Mo'nun konuşmasına fırsat bırakmadan, "Yarın ne yapıyorsunu?" diye sordu.

"Bu hileli bir soru mu?"

"Bana gelmek ister misin?"

"Ailemle yıllık saçma sapan konuşmamı, bozuk uzaktan kumandayı ve *Radio Times*'in Noel versiyonunu kaçırayım mı yani? Şaka mı yapıyorsun?"

"Saat onda bekliyorum. Beş bin kişilik bir yemek yapıyorum. Patates soyacak birine ihtiyacım var."

"Orada olurum." Mo sevincini gizlemedi. "Sana hediye bile alırım belki. Gerçekten satın alacağım bir hediye! Ah, ama saat altı gibi yaşlılara şarkı söylemek için dönmeliyim."

"Çok iyi kalplisin."

"Evet. Sanırım son şişi doğru yere batırmamışsın."

Bebek Jean Montpellier savaşın son aylarında gripten ölmüştü. Şoka giren Hélène Montpellier ne cenazeci o cansız minik bedeni almaya geldiğinde ne de Jean toprağa verildiğinde ağlamıştı. Her şey normalmiş gibi davranıp Le Coq Rouge'un barını saatinde açıyor, bütün yardım önerilerini geri çeviriyordu ama Belediye Başkanı, o günlerden kalma günlüklerinde ondan "donmuş kadm" diye bahsetmişti.

Hélène'in sorumluluğunu üstlenen Édith Béthune birkaç ay sonrasında yaşanan bir öğleden sonrasından bahsetmişti. Sol kolu alçıda olan üniformalı, zayıf ve bitkin bir adam kapıya gelmişti. Édith bardakları kurularken adamın içeri girmesini beklemişti ama adam öylece durmuş tuhaf bir ifadeyle ona bakmaya devam ediyordu. Édith ona bir bardak su vermesine karşın içeri girmeyince, "Madam Montpellier'i çağırayım mı?" diye sordu.

Adam başını eğip, “Evet çocuğum,” diye yanıtlamıştı. Konuşurken sesi hafiften çatallanıyordu. “Evet, lütfen.”

Hélène’in çekimserlikle bara girişini, hayretler içerisindeki ifadesini, süpürgesini bırakıp eteğini toplayarak ok gibi adamın yanına koşuşunu, açık kapıdan yankılanıp St. Péronne sokaklarına kadar yayılarak kendi kayıpları yüzünden yürekleri taş kesmiş komşuların bile işlerini bırakıp gözlerini o yöne çevirmesine sebep olan hıçkırıklarını anlatmıştı.

Édith yatak odalarının önündeki basamağa oturup kaybettikleri oğullarının ardından döktükleri gözyaşlarını duyduğunu anımsıyordu. Jean’ı çok sevmesine rağmen hiç acımadığını ve tek damla gözyaşı dökmediğini anımsıyordu. Annesinin ölümünden sonra bir daha hiç ağlamadığını söylemişti.

Kayıtlara göre Le Coq Rouge’un Montpellier ailesi tarafından işletildiği yıllar boyunca kapısı yalnızca bir defa kapanmış, 1925’te bir hafta kapalı kalmıştı. Kasabalılar Hélène’in, Jean-Michel’in, Mimi’nin ve Édith’in kimselere bir şey söylemeden panjurları indirip kapıları kilitleyerek gittiklerini, kapıya da “tatildeyiz” tabelası koyduklarını anımsıyorlar. Küçük kasaba halkı bu durumu hayretle karşılamış, yerel gazetede iki şikâyet yayınlanmış, müşteriler Le Bar Blanc’a yönelmişti. Aile geri döndüğünde onlara nereye gittiklerini soranlara Hélène İsviçre’ye gittiklerini söylemişti.

“Temiz havanın Hélène’e iyi geleceğini düşündük,” demişti Mösyö Montpellier.

Hélène de hafifçe gülümseyerek, “Ah, kesinlikle öyle. Çok... iyi geldi,” demişti.

Madam Louvier, otel sahiplerinin kimseye bir şey söylemeden aniden yabancı bir ülkeye gitmeleri bir yana, bir de döndüklerinde çok iyi bir şey yapmış gibi görünmelerinin çok anlamsız olduğunu yazmıştı.

Sophie ve Édouard’a ne olduğunu bilmiyorum. 1930’a kadar Montreux’da kaldıklarını biliyorum ama onlarla yalnızca Hélène

irtibattaydı ve o da 1934'te aniden öldü. Ondan sonra mektuplarım hep geri döndü.

Édith Béthune ve Liv dört defa yazışmış, uzun zaman gizli kalmış bilgileri birbirlerine aktarmışlardı. Liv de bu arada Sophie hakkında bir kitap yazmaya başlamış, iki yayıncıyla görüşmüştü. Bu gerçekten çok zor bir işti ama onu yazmaya Paul teşvik etmişti.

Yaşlı kadının el yazısı onun yaşında birine göre yeterince okunaklıydı. Hafiften yana meyilli, muntazam bir yazısı vardı. Liv onu okumak için yatağında yan döndü.

Komşularına yazdığım mektubun yanıtında Édouard'ın hasta olduğunu ama artık onlardan haber alınmadığını öğrendim. Yıllar içinde aldığım benzer yanıtlardan en kötüsünü düşünmeye başladım; bazıları hasta olanın Édouard olduğunu yazarken bazıları Sophie'nin sağlığının bozulduğunu yazıyordu. Bazıları da öylece ortadan kaybolduklarını söylüyordu. Mimi, annesinin daha sıcak bir yere taşındıklarından bahsettiğini anımsıyordu. O zamandan sonra ben de defalarca yer değiştirdiğimden Sophie'nin benimle irtibat kurması çok zordu.

Açlık ve mahkûmiyetle cezalandırılmış iki zayıf insanın ne durumda olabileceklerini düşünemiyordum. Ama savaştan sonraki o yedi, sekiz yılda kimsenin sorumluluğunu almadan hayatlarına rahatça devam etmek için oradan taşındıklarını düşünmeyi tercih ettim. Güneşli bir yerde her an tatildeymiş gibi hayatın tadına vardıklarını düşünüyorum.

Yatak odası her zamankinden de boştu ve eşyalar önümüzdeki hafta taşınacaktı. Paul'ün küçük dairesinde kalacaktı. Belki başka bir yer tutardı ama ikisi de bu konuyu açmaya henüz yanaşmıyordu.

Yanı başında uyuyan adama baktı. Yakışıklılığı, vücudu ve her an yanında olması hâlâ çok hoşuna gidiyordu. Noel'de diğerleri

odanın önünde masa oyunları oynayıp Liv de babasıyla mutfakta bulaşıkları yıkarken babasının ona söylediği sözü düşünüyordu. “Bence David onu severdi.” Liv bunu düşündüğünde sıkça yaptığı gibi gözlerini sildi ve tekrar mektuba döndü.

Ben yaşlı bir kadıyım. O yüzden belki ben göremem ama bilinmeyen bir yerden güzel ve tuhaf görünümlü, renkleri sıra dışı ve zengin resimlerin çıkacağını biliyorum. Bir çam ağacının altındaki kızıl saçlı bir kadının resimleri olacak bunlar. Yüzü biraz daha yaşlanmış, kızıl saçlarına aklar karışmış olsa da yüzünde koca bir tebessüm, gözlerinde büyük bir sevgi olan bir kadının resimleri olacak.

Liv yatağının karşısındaki portreye baktığında genç Sophie de lambadan yayılan ışığın altından ona bakıyordu. Liv mektubu ikinci defa okuyup kelimeleri, altında yatan anlamları inceledi. Édith Béthune’un sabit ve kendinden emin bakışlarını anımsadı. Sonra tekrar okudu.

“Selam.” Paul uyku gözlerle ona döndü. Kolunu uzatıp onu kendine çekti. Teni sıcak, nefesi tatlıydı. “Ne yapıyorsun?”

“Düşünüyorum.”

“Bu çok tehlikeli.”

Liv mektubu bırakıp yorganın altına girdi ve Paul’un yüzüne baktı.

“Paul.”

“Liv.”

Liv gülümsedi. Ona her baktığında gülümsüyordu. Sonra hafifçe iç geçirdi. “Kayıp şeyleri ortaya çıkarmakta ne kadar usta olduğunu biliyorsun, değil mi?”

Teşekkür

Birinci Dünya Savaşı'nın bilinmeyen yanlarını anlatan Helen McPhail'in *The Long Silence: civilian life under the German occupation of northern France* adlı muhteşem kitabına çok şey borçluyum.

Eserlerin iade edilmesiyle ilgili prosedürleri bana anlatan ve sorularımı sabırla yanıtlayan Lipman Karas'ın ortaklarından Jeremy Scott'a da teşekkür ederim. Konu gereği çıkardığım bazı maddelerin sorumluluğu tabii ki bana ait.

Penguin'e, özellikle Louise Moore'a, Mari Evans'a, Clare Bowron'a, Katya Shipster'a, Elizabeth Smith'e, Celine Kelly'ye, Viviane Basset'a, Raewyn Davies'e, Rob Leyland'a ve Hazel Orme'a teşekkürü borç bilirim. Araştırmalarımda bana sonsuz yardımları dokunduğu için Guy Sanders'a da teşekkür ederim.

Curtis Brown'daki herkese, özellikle de temsilcim Sheila Crowley'ye teşekkür ederim ama Jonny Geller, Katie McGowan, Tally Garner, Sam Greenwood, Sven Van Damme, Alice Lutyens, Sophie Harris ve Rebecca Ritchie'yi de unutmamalıyım.

Writersblock ve Twitter'daki destek verici yazarlara, herhangi bir öncelik sırası olmadan Steve Doherty, Drew Hazell, Damian Barr, Chris Luckley'ye teşekkür ederim.

Her zamanki gibi Jim Moyes'e, Lizzie ve Brian Sanders'a, ailem Saskia, Harry ve Lockie'ye, yazarların kahrını çeken düzeltmen Charles Arthur'a teşekkürler.